The University of Jordan
THE LIBRARY

מעריב
העתון הנפוץ ביותר במדינה • MAARIV
יום ו'
כ"ו אדר א' תשל"ו
27.2.76
גליון 9622
שנה כ"ח
190 אג.

...בין מגלה עתה שהבטיח לפורד שובה בעניין ירדן עוד החודש

...ר: טיפול ממשלת ישראל
...היה לקוי; אומר: נוכח
...מת הרבה אין עוד טעם לבוא
...ת המשפטנים מישראל לברר
...ות המושג ביטול מצב הלוחמה

מאת יוסף הריף

...ראש הממשלה, מר יצחק רבין, גילה השבוע ...חתו עם נשיא ארה"ב, ג'ראלד פורד, ...ורץ האמריקני ד"ר הנרי קיסינג'ר, הת... ...ת להם תשובה מוסמכת בדבר נכונותה ...שלת ישראל לבדיקת האפשרות בדבר ביטול הלוחמה גם עם ירדן. את ההס... ...עקרונית לבדיקת אפשרות כזו עם סוריה ...נתן ראש הממשלה כו במקום.

(סוף בעמ' 2, טור 9)

פרופ' ברונו יתפטר מתפקידו ב־15.4

מאת שרגא מקל

פרופ' מיכאל ברונו יתפטר מתפקידו ... הכלכלה, שלא יכול היה ל... האוצר ב־15 באפריל, מעשר ... אישור התקציב בכנסת. ... לשנה הבאה, הגדול מדי ל... ... את הכנב הכלכלי. סיבה נוספת: ... ברפורמה במסים.

„כניעה לטייסי אל על סכנה לרפורמה במס"

הגיבו חברי ועדת בן־שחר על הידיעה שרבין ורבינוביץ החליטו לפעול למען שמירת שכר־הנטו של הטייסים ✶ הימאים: מגיע גם לנו

מאת שרגא מקל

מפגיעה שהוצגה לפני כ... שבוע בין ראש־הממשלה מר יצחק רבין ושר האוצר מר יהושע רבינוביץ ובעבר חברת „אל על" מרדכי בן־ארי, הסכימו ראש־הממשלה כי יפעל לכביאת פתרון, בדרך של חקיקה, כדי ל... לחברת „אל על" ל... על שכר הנטו של צוותי האוויר שלה גם אחרי ה־1 באפריל.

הבטחה זו היא הרקע ל... שפירסמו אמש החברים לשעבר בוועדת בן־שחר ל... בכסים, שבהם הם ... על הסכנה שמחזה ... לרפורמה, בעקבות ... בהסדרי המס של „אל על".

דובר האוצר, כד דוד בר־חיים, אישר אמש כי בעקבות פנייה של „אל על", נדונה הצעה להגדיל את סכום פטור ... בע ההוץ שמקבלים צוותי האוויר, הפטור ממס, אך שר האוצר עדיין לא החליט ל... בכל זאת, ואם יחליט בחיוב, יביא את הדבר לאישורה של ועדת השרים לענייני שכר.

לחץ הטייסים

הדיונים על הקלות במס על המשכורת שמשלמת „אל על" לצוותיה נובעים מכמה גורמים: ראשית, הלחץ שמפעילים צוותי האוויר והטייסים „אל על" כדי לשמור על שכר הנטו שלהם גם לאחר שינוי הסכם השכר ... בחברה (שבו נשמר שכר הנטו שלהם) ... ב־1 באפריל הקרוב, ואם „אל על" תיאלץ להכנע לעובדיה ולשמור על שכר הנטו שלהם, בלי שתיפגע הרפורמה במסים, היא תצטרך להעלות את שכר הברוטו שלהם, לסכומי עתק של יותר מ־50 אלף ל"י ל... חודש לקברניט, וכ־30—40 אלף ל"י לחברים האחרים בצוותי האוויר. ונוכח מצבה

(סוף בעמ' 2, טורים 4, 5, 6)

היום
בעמוד 44
חידון סמלים
של מעריב
טופס השתתפות
בעמוד 2
הפרס הראשי:
„מכונית העשור"
FIAT 131
כולל מסים

400 מיליון יוזרמו לבנקים – למנוע זעזועים

מאת שאול אברון

בנק ישראל החליט ל... הזרים ... בחודש מארס 400 מיליון ל"י ... כדי למנוע זעזועים בתקופה ... מעבר ... במערכת הבנקאות.

בבכביל התחלת של הקפאת היקף האשראי של הבנקים בתקופה זו להיקף הנוכחי שלו, בשיעור 400 מיליון ל"י ...

דברי דובר בנק ישראל, מיכאל ...

(סוף בעמ' 2, טורים 1, 2)

אמם של שני הילדים מארגנטינה, ד"ר אווה לי סניד ופרקליטה, עו"ד שלום לוי. (צילום: חנניה הרמן, „24 פלוס")

המר: מתנגד לסיכום הממשלה

מאת אברהם תירוש

שר הסעד, זבולון המר, הכריז אמש את הידיעה שהתו... ... אתמול, כי שלושה שרי המפד"ל, הסבר בסיכום ... בממשלה ביום א', ל... ... ארה"ב לבחון אפשרות של מו"מ עם הערבים על ביטול מצב הלוחמה.

השר המר אמר, כי הוא ... ... בממשלה, היה מצביע נגד.

מנהל היבוא ב„נתיבי נפט" מואשם בעבירות מעילה באימון

מאת אבי בטלהים

אריה שני, בן 54, מי ש... מנהל מחלקת היבוא ב... המשק של חברת „נתיבי נפט", הואשם בשורשות עבירות של מעילה באמון.

כתב אישום נגדו עמד להיות מוגש ... לבית משפט ה... שלום בתל־אביב, ... כי שני העדיף ספק ... על פני ספקים אחרים זולים יותר, ... מאות אלפי ... לים גרבניים.

משמר צה"ל סרק אזור בדרום לבנון

במשמר צה"ל סרק אמש ב... גזרת דרום הלבנון ... הכפר ... כל ...

בבסמנה הכריזה ... ...

...וד „פרשת יונדף": שני ילדים ...לקחו מאימם והובאו לארץ

...עולה חדש מארגנטינה, מסרב להחזירם ✶ קיבוץ גבעת ברנר, שם הוא נמצא, שכר עו"ד ...אם (נוצריה) הגישה עתירה לביהמ"ש ✶ היועץ המשפטי הורה לחקור „כיצד הובאו הילדים"

...רשם בית־המשפט המחוזי ב... ירושלים, השופט ... כי ד"ר אווה לי סניד, היא ילידת ארגנטינה, בעלת אזרחות ... ...

ב־1961 לבני־הזוג נולדו שני ילדים ...

ב־15 במארס 1969 התגרשו בני הזוג ...

(סוף בעמ' 2, טורים 3, 4, 5)

„אודי האמריקני" אישר: שוחחתי טלפונית עם „כושי"

בשיחה טלפונית עם סופר „מעריב" מסר הישראלי, המתגורר בניו־יורק: „כושי" טילפן אלי 3—4 פעמים ✶ גם אודי זה הוא „מושבניק לשעבר"

מאת אבי דן

אודי „האמריקני" שהק... ... טלפון ... עם שמעון („כושי") ... ...

הר אתמול את אודי, ... אישר כי שוחח טלפונית עם „כושי" כמספר פעמים, לפני כשנה.

טלפון „היגב"

אודי סיפר, כי לפני כשנה ניהל שיחות במספר עם „כושי" באשר זה ההתקשר אליו ...

(סוף בעמ' 2, טורים 1, 2)

שלג בבירה ובצפון מיפלס הכנרת בעליה

החזאי: הגשמים ייחלשו בימים הקרובים, יתפשטו דרומה

שלגים קלים בירושלים ובצפון, בשטח העמקים ... ... האחרונים ... מיפלס מי הכנרת עלה ...

שלג קל ירד אמש בירושלים ובצפון הארץ ...

השירות המטאורולוגי ...

(סוף בעמ' 2, טורים 1, 2)

בעקבות גילויי „מעריב" יוגשו תביעות נגד סניפי „סופרמרקט"

מאת דוד ...

בעקבות גילויי „מעריב" על הפקעת מחירי משקאות קלים בחנויות „סופרמרקט" של אגודת הצרכנים ...

בעקבות מידע שהתקבל מ„מעריב" ערך המבצע פקחים של משרד המסחר וההתעשייה בדיקה בחנות „סופרמרקט" ברחוב יהודה המכבי 46 בתל־אביב ...

עידכון מחירים

בינתיים המשיכו גם אתמול בסניפים השונים של אגודת הצרכנים ...

... ערכה עד כה.

נעצרו שני החשודים בעסקות עם ימניק

אצל אחד נמצאו אקדח ורכוש גנוב ✶ השני בעל מפעל טכסטיל באשדוד ✶ שניהם מכחישים קשר לרצח

מאת יהושע ביטא

ההתפתחות ...

(סוף בעמ' 11, טורים 3, 4, 5)

1
עמוד
מעריב
לוח מס
הלוח הראשי
בעמודים:
7, 45, 46, 47, 48, 49, 50
מודעות דרושים
בעמודים:
51, 52, 53, 54, 55, 56
מודעות לימודים
בעמודים:
32, 33, 48

מבצע שעוני מרוין
ראה עמוד 29

הזמן ישירות במפעל
„גרניט"
שיש למטבחים
במבחר גדול
קיבוץ גלילים
הרצליה טל' 986049

20% - 10%
הנחה ממשית
ברהיטי פלדמן
סלונים ✶ חדרי שינה ✶ מטבחים ✶ פינות אוכל
פלדמן
חיפה, רח' הרצל 74

מכשיר אלקטרוני קטן לגלוי נזילות מצנרת תת קרקעית
יבואן ומפיץ בלעדי בישראל
חרזי מרק רח' רוחמה 16 יפו, טל. 821032

וילונות מרהיבים
בדים מודרניים, תפירה מקצועית, עבודת יד
ארמון הנוי
ת"א, אבן גבירול 180 טלפון 449973

גיטרה חינם!
פרטים בעמ' 11

אליתא
תאורה וקישוט
אל תקנו כמו...
אל תקנו כאילו...
קנו מנורות אליתא
אצל אליתא
ת"א, דיזנגוף 88
ירושלים, כורש 7

פרפקט
מטבחים / ופינות אוכל
* עיצוב חדיש
* עבודה מדויקת
* חומרים מעולים
סנדוויץ' ופאנל בלבד (ללא סיבית)
רח' שלמה 95 ופינת הרצל
תל אביב. טל. 822273

הגיעו בגדיים
צרפתיים דגם 1976
8
המכירה בסיטונות בלבד
קובה,
כפר גלעדי 4 ת"א
טל. 823341

...את הפיחות ב־אלחום!
...קום ראשון במשאל
...ת קהל:
...נבחר משנע של
...קליטים אריכי נגן
הקניה הטובה ביותר 1976
17.90
39.90
...לחוס אבן גבירול 21

תסוך מאות לירות
קנה בפוטרוניקס
מערכות סטריאו
טייפים, הקליטים
אבן־גבירול 95 תל־אביב
פתוח 19—16

בית אבות
אם הוריכם קשישים — פנו למען סלומון.
בו יזכו לטיפול מסור ומיוחד, תחת השגחה רפואית ובפיקוח הרשויות.
תנאי שכר נוחים ביותר
טל. 733291, 740254

הנחות גדולות
בחודש הפתיחה
✶ מטבחים ✶ חדרי שינה
✶ סלונים ✶ פינות אוכל
רהיטי תורג'מן
רח' הרצל 61 ת"א, טל' 824323

אופנת
יצרני מכנסי גברדין־צמר
קורדרוי
וג'ינס
בסיטונות בלבד
רח' נחלת־בנימין 87
טלפון: 615814, ת"א

המשחק לילד,
עזר־הלימוד לנער...
והתחביב למבוגר:
fischertechnik
„חן המצות" יוסף אליהו 9, ת"א.

בשבת בואו לראות
את הדירה לדוגמא
ב„גני ראשון"
המרוהטת ע"י „דניש אינטריורס"
...דושים בתרבות הדיור ברמה בינלאומית
...ראשון־לציון — סוף רח' ירושלים — שמאלה
קלרין CLARIN
גנת לילדים לרשותכם בשעות 10—14

עזרה

רופאים

בתי מרקחת

רכבת

מטוסים

מספר הטלפון כדי לוודא ... מטוסים ונחיתתם

סאדאת: מצרים תחתור ל„פתרון סופי" של הסכסוך ולא תשוב לשיטת השלבים

„הסדר לביטול מצב המלחמה עם ישראל ,מתקבל על הדעת' בדור הנוכחי"

מאת כתב „מעריב" לענינים ערביים

הנשיא סאדאת הכריז אתמול בקוואת, כי מצרים לא תשוב עוד למדיניות של פתרון בשלבים, ושיטת ה„צעד אחר צעד", והתתור ל„פתרון „כולל וסופי" של הסיכסוך במזרח התיכון.

בענין זה אמר, כי הסדר לביטול מצב המלחמה עם ישראל בדור הנוכחי „מתקבל על הדעת", בתנאי שתיסוג ישראל מכל השטחים ותביא בחשבון את זכויות העם הפלשתיני.

בשיחה עם עתונאים בנמל התעופה של עומאן, קודם שנפגש לשיחה עם שליט עומאן, השולטן קאבוס, הכריז הנשיא המצרי, כי ביטול מצב המלחמה הוא ענין של כל מדינות ערב, וחייב להיעשות בהסכמתן. לדבריו, לא תסכים שום מדינה ערבית להסדר נפרד של סיום מצב המלחמה עם ישראל. (ראה רשימה עמ' 17).

הדגש בדבריו של נשיא מצרים על הצורך בהסכמה כל-ערבית, מתפרש גם כביטוי של היענות מצרית לתביעתו של האלוף בן הנשיא סאדאת, לפעול במסגרת „האחדות הקולקטיבית הערבית", ולעשות ליישוב הסיכסוך בין קאהיר לדמשק.

משנשאל סאדאת, על ידי כתב הטלוויזיה הבריטית, בענין הסיכוי למאמצים אמריקנים נוספים להסדר הפרדה חדש ברמת-הגולן, חזר וטען, כי יש בידיו הבטחה אמריקנית מפורשת, שניתנה לאחר הסדר הביניים בסיני, לפיה יפעלו האמריקנים להשיג הסכם דומה ברמת-הגולן.

סאדאת שב וטען, כי ה„חשיבות שהוא מייחס להתפקיד שממלאת ארה"ב בסיכסוך באזור נובעת מהשקפתו, כי „90 אחוז מקלפי המשחק נמצאים בידיה של וושינגטון". לדבריו, „מנהיגים ערביים שאינם תופסים זאת — טועים טעות חמורה".

סאדאת עמד לפתוח הבוקר בשיחות הרשמיות עם שליט אבו-דאבי השייח' זאיד בן שולטאן אל נהיאן, בשיחות אלה יציג את קשייה הכלכליים של מצרים, כדי לנסות ולהשיג סכומי סיוע נוספים על אלו שכבר הובטחו לו בי[?] סעודיה. מאבו-דאבי ימשיך סאדאת לכוויית, באחריין [?] קטר.

שני הדיפלומטים האמריקנים המשוחררים, שהיו כלואים ארבעה חודשים בכלא פלשתיני בביירות, מתנשקים עם נשותיהם באתונה. צ'ארלס גאלאגר, בן 44 (משמאל) וויליאם דייקס, בן 50, מן השגרירות האמריקנית בביירות, הוטסו אתמול מביירות לאתונה. (צילום רדיו של א.פ.)

„אדי האמריקני"

(סוף מעמוד 1)

הזהרתי אותו מפני עיסוק בזאת, משום שחששתי שהוא עלול להיקלע לצרה".

בעת שיחות הטלפון בין „כושי" לאדי „הישראלי" הרלסה (תוכן שיחה זאת פורסם אתמול בעיתונים), היה אדי „הניו יורקי" בארצות הברית. „ל„כושי" יש עוד חבר בשם אדי, הוא בארץ" — אמר אתמול אדי „הניו-יורקי".

מקור משטרתי מוסר: משטרת ישראל עומדת לפנות לשלטונות גרמניה ולבקש כל מידע שיש ברשותה בפרשה זו. במיוחד תבקש המשטרה את התמליל המדויק של השיחה הטלפונית בין „כושי" לבין „אדי הישראלי" — שיש חשד כי הוא אהוד דיין.

כן תבקש משטרת ישראל משלטונות גרמניה לדעת כיצד הגיעו הגרמנים למסקנה כי בשיחה הטלפונית מדובר דווקא באהוד דיין. אם יהיה צורך, תבקש משטרת ישראל את סרט ההקלטה, כדי לבדוק, אם בארץ, את תוכנו ודברים אחרים הקשורים בו.

„אם יתברר בבדיקה הראשונית, כי יש מקום למעורבותה של המשטרה בפרשה, לא תהסס משטרת ישראל לפתוח בחקירה מקיפה משלה בנושא זה" — מסר אותו מקור.

דליה מוורי, שפרת: „היום צץ אדי ב', ומחר יצוץ אדי ג'. הוותי רק ראייה למהימנותם ולרצינותם של הדיווחים מגרמניה" — אמר אמש לסופרת „מעריב" אדי דיין בתגובה על הידיעה, כי „כושי" ניהל שיחה עם אדי הנמצא בארצות הברית. „אמא יש רק אחת אך „אדיז" יש רבים" — אמר.

אמש חזר והכחיש קשר כלשהו לשיחה ממנה יכול היה להשתמע כי הוא מעורב בעסקי הסמים.

נודע כי פרקליטו של אדי דיין, עו"ד רם כספי, ייפה את כוחו של עו"ד יהודה בגרמניה כדי שיבקש את הסכמת בית המשפט בפרנקפורט להעתקת ההקלטות של השיחות שבין אדי ל„כושי".

400 מיליון ל"י

(סוף מעמוד 1)

של 400 מיליון ל"י למערכת הבנקאות לתקופה של 2 שבועות. הריבית על אשראי זה תהיה כ-20 אחוז. הבנקים יוכלו להלוות כספים אלה ללקוחותיהם, רק אם לא יחרגו, בשטח אשראי רגיל לציבור, מעבר לרמה הנוכחית. כל חריגה של בנק תגרום לקיצוץ האשראי שהוענק לו לרשותו, בסכום החריגה.

כוונת האשראי המיוחד היא למנוע זעזועים באמצעות „פעולה נגד הזרם". בבארם נוהג השב הכללי לצמצם התשלומים כדי לעמוד בגבולות התקציב לשנת הכספים המסתיימת, ולכן נוצרת, כבר שנה, מצוקת אשראי באפריל, עם תחילת שנת הכספים החדשה, נוצרת ביניה ניכרת הזרמת הכספים של האוצר, וקיימת סכנה, שזו תביא להגברת האינפלציה.

400 מיליון הלירות יוזרמו אשר הושב מעכב תשלומים, וייגבו חזרה, בתקופה שבה הוא מגביר את תשלומיו.

הסנקציה של קיצוץ האשראי המיוחד על חריגות של הבנקים מתוקף האשראי הנתמך רווח לבך, שנוקטות הגוזלות על חריגות כאלה יוכפלו, למעשה, ויעלו על 100 אחוז מהחריגה.

כיום מגיעים גרעונות הנזילות של מערכת הבנקאות לכ-1 מיליארד ל"י. האשראי המיוחד יקטין אותם בשלב הראשון ל-850 מיליון ל"י, אך יש להניח שתוך מספר ימים יחזרו הגרעונות לגובה הקודם, כשהבנקים ילוו לציבור את 400 מיליון הלירות.

שלג בבירה ובצפון

(סוף מעמוד 1)

כוב. לאורך החוף באזור תל-אביב ירדו 50 עד 60 אחוז מכמות הגשמים הצפויה בשנה זו. בימים האחרונים ירדו בתל-אביב כ-55 מ"מ.

בפנים הארץ היו הכמויות גדולות יותר, והגיעו ל-400 מ"מ.

באזור ההר, הבצטייר אה המים, הגיעו כמויות הגשם השנה ל-400 מ"מ, שהם 70 עד 80 אחוז מהכמות שבממוצע עם בדרך כלל עד עתה.

בירושלים ובחברון היו הכמויות גדולות קצת יותר — 340 מ"מ, שהם 91 אחוז מן הכמות הצפויה בעונה.

בעמק החולה ירדו עד היום 380 מ"מ, ותוך הכמות הממוצעת לעונה.

בבאר-שבע המצב טוב יותר, אך הגשמים היו פזורים. הכמות שהצטברה עם באחרונה הגיעה ל-175 מ"מ — 78 אחוז מן הכמויות הצפויות. בחצרים נרשמו רק 62 מ"מ — 45 אחוז מכמות הגשם הצפויה.

עוד „פרשת יונדף": שני ילדים

(סוף מעמוד 1)

אביהם זכות לבקרם. גם בית משפט בארגנטינה נתן תוקף משלו לפסק דין זה. הילדים היו בחזקת אמם ואביהם הנהוג, מיוני 1969 עד סוף 1974. אז העבירה אותם אמם לבית הוריה בבואנוס-איירס שבארגנטינה. ושם הם גרו עד דצמבר 1975.

„טיול" לישראל

ב-13 בדצמבר 1975 נטל אותם אביהם, סמואל רולאנד המסי, לטיול, כביכול, ך הגיע עמם לישראל, יחד עם אשה שניה (שמשא „ביבשתיים") רחל שעניג, עם שני ילדים מנישואים קודמים ועם ילדה חמישי שנולד להם. קונסול ישראל בארגנטינה נתן לאב שלושה כרטיסי טיסה חינם, לאחר שהמשפחה נרשמה אצלו כעולים. בדרכנו של האב הוא מופיע כנשוי ולא כגרוש, ועו"ד לוי טוען, כי כך הוא הטעה את הקונסול הישראלי ואת שלטונות ארגנטינה.

צו של שופט

השופט איתן הוציא לאור זה צו, המחייב את האב לתת את הילדים לאמם מיד, ואם יסרב — להביאם הוא אל ראש ההוצאה לפועל בירושלים. עם צו זה בידם יצאו אתמול עו"ד לוי, ד"ר אוזה לי סניך תנהג גברתו, את בית המשפט המחוזי בבירה, סופר וצלם „מעריב" יצאו בעקבותיהם. בדרך הם אספו את ראש ההוצאה לפועל בירושלים, גבריאל הדיה, ופנו לכיוון השפלה, כשסופר וצלם „מעריב" ממשיכים לנסוע בעקבותיהם. התברר, כי עו"ד לוי הצליח לאתר את משפחת המסי במרכז הקליטה של קיבוץ גבעת ברנר.

פרץ בצעקות

בר המסי פתח את הדלת, על פניו הסתמנה הפתעה, כשראה את אשתו לשעבר, והוא פרץ בצעקות לעברה. מיד הופיעו שכנים ממרכז הקליטה, וחברי הקיבוץ. גבריאל הדיה הודיע להציג לפני האב את צו בית המשפט ותירגם אותו לאנגלית ולספרדית.

בתוהבה שנוצרה, תפסו ילדיה הגדולים של משפחת המסי את שני הילדים, ג'וליו וקארלוס, ומיהרו עמם לבתי השכנים.

בעזרתו של מנהל מרכז הקליטה, יעקב דיסרבו, נרגעו הרוחות. נפתח מרים ארוך בין משודרי מרכז הקליטה, כששכנים וחברי קיבוץ מתנגדים בהון. „זהי משפחה נפלאה, עם ילדים מאושרים", סיפרו השכנים, רובם עולים חדשים מדרום אמריקה. „לא ניתן לפגוע בהם", הוסיפו.

בסוף השגה פשרה, והסכם כי הילדים לא יימסרו לידי אמם, אך יותר לה לראותם בקיבוץ ככל שתחפוץ. הבוקר אמורים היו מנהל מרכז הקליטה, פרקליטי הצדדים, וכן שגם נציג הסוכנות — להתייצב אצל יו"ר ההוצאה לפועל בירושלים, כדי שהוא יפנה אותם לשופטת בית משפט מחוזי, לקבלת תוקף חוקי להסכם.

צו עיכוב

נגד שני הצדדים, האב והאם, וכן נגד הילדים, הוצא צו עיכוב יציאה מן הארץ בידי השופט איתן. תוקף הצו — עד 2 במארס, יום פתיחת המשפט בו יוכרע גורל הילדים.

יעקב דיסרבו סיפר אמש לסופר „מעריב", כי סמואל אורלאנדו המסי אמר לו, עם בואו לקיבוץ, כי שני הילדים ג'וליו וקארלוס אינם ילדיה של אשתו הנוכחית, כי אם הם ילדי אשתו הראשונה, שהתגיירה עם נישואיה לו, ושבה והתנצרה כשהם התגרשו.

חברי הקיבוץ הבטיחו כי הילדים לא יעזבו את תחום המשק עד שיוכרע גורלם.

כביעה לטייסי אל על סכנה

(סוף מעמוד 1)

כביעה לטייסי אל על — הכספי הקשה של „אל על", יהיה זה דבר שתתקשה מאד לעמוד בו.

על רקע זה באו פניות „אל על" למשרד התחבורה לפעול לשינוי בחוק הרפורמה כדי לאפשר לחברת „אל על" גם להגביע לעובדיה וגם לשמור על שכר הנטו שלהם וגם לא להיזוק מכך באופן חמור מבחינה כספית.

מקורות ממשלתיים אמרו לסופר „מעריב" כי צוותי האויר של „אל על" מסתמכים בתביעותיהם על הבטחה של מנכ"ל „אל על" מרדכי בן ארי כי יישמר שכר הנטו שלהם גם להבא, שהיא עצמה ניזונה מהבטחות גורמים ממשלתיים.

שר התחבורה, מר גד יעקבי, הגיב אמש באוזני סופר „מעריב" על הידיעות כי הוא מפעיל לחץ על שר האוצר לבצע את השינוי בחוק הרפורמה למען „אל על". הוא אמר: „איני לוחץ על שר האוצר, ואיני מתכוון ללחוץ עליו. האשמה זו היא חסרת בסיס".

עם זאת אמר, כי מתקיימים דיונים בממשלה בנושא „אל על" שטרם סוכמו.

בהודעה שפירסמו אמש חברי ועדת בן-שחר נאמר: „לדעתנו כל שינוי בהסדרי מיסוי ההכנסות בחברת „אל על", כפי שנקבעו בחוק, יביא לערעור הרפורמה במס הישיר, ויעמוד בסתירה לתביעה מהציבור הרחב לשאת, תוך שוויון, בנטל הכלכלי.

„אנו מאמינים שהציבור כולו יעמוד לצידה של הממשלה אם תעמוד היא על עקרונותיה, ואילו לנסיגה בכל צורה, תהיינה משמעויות ציבוריות חמורות.

„אנו פונים לשר האוצר ולממשלה לקבל החלטה חד משמעית שתבטיח שמירה מלאה של הרפורמה ותתן תנופה חדשה לביצועה כרוחה וכלשונה, על כל חלקיה".

כבר ב-18 בינואר, לפני למעלה מחודש פנו חברי ועדת בן-שחר בנושא זה לשר האוצר ולשר התחבורה, אך לא נענו.

חבר הוועדה פרופ' יורם בן-פורת סיפר אמש לסופר „מעריב" את הרקע לפרסום ההודעה. לדבריו היתה אי בהירות בעבר בהכרזות ממשלתיות שונות לגבי הבטחות שנתנו ל„אל על" ולעובדיה, וכעת ישנם דיונים על הקטנת המיסוי על מטבע החוץ שמקבלים עובדי „אל על".

פרופ' בן-פורת אמר כי לדעתו צפויה סכנה מוחשית תמורה לרפורמה, לא רק עקב „תיקונה" למען „אל על" אלא גם משום שניהול הספרים בעסק אינו מתקדם כלל וכן עקב ההחלטות האחרונות לפטור ממס נסיעות לעבודה באזור-בוס[?].

פטורים ו„תיקונים" אלה עשויים לגרור אחריהם דרישות רבות נוספות מצד קבוצות שונות במשק ולהביא לחיסול הרפורמה במסים.

יצויין כי בעקבות המבר[?] שר האוצר התנגדות ברפורמה (ושר האוצר אף רואה בה חלק מהישגיו) והדיעה כי יפעלו ליישומה, כל אחד במיגזר המשק שבו הוא אחראי, לבזות[?] הקשיים שעלולים להיות.

שמעון רפפורט מוסר: אירגוני הימאים ידרשו שכל הסדר שיושג עם ארגון טייסי „אל על" יחול גם עליהם. מדבירי שני האיגודים, דירוגים וקצינים, הטעינו אתמול, כי לא יוותרו על דרישותיהם שר[?] לא לפגוע בשכרם.

הימאים הדירוגים והקצינים מקבלים חלק משכרם, להבות תשלומים בעבור עבודת מידי הדוח, אכיל ועוד בדולרים, לפי חישוב של דולר בשער של 4.20 לירות. הימאים מקבלים כ-40 אחוז משכרם ב-

הקברניט אוגיזדי, בי[?] מסיבת עתונאים בתל-אביב. הקברניט אוגיזדי יצא הים מיהראל בהם מיקר של שלושה ימים, כאחת איגוד הטייסים הישראלי. בתמיכה של שאלות כתבים בצביני שבר טייסים הסביר, כי המבדילים ניכרים בין שכר הטייסים בארצות שונות, הנובעים מהבדלי באחריות הנוטלת עליהם. בישראל, הוגיע, יש לבחינות הטיסה משכבות מיוחדות.

(ל.ע.ב.) על שאלה חברי הועדה ההיא אכנל ליבני ראש ועדת הכספים מר יעקב אל קרבין ביקירה כי הצעה לא תתן יד לשינויים ברפורמה הכספית, הוא ביקש את הממשלה לא להתחייב לשינויים כלשהם בבנבה הנה מבלי שהדבר יובא לדיון מוקדם לוועדה.

רבנים ומורי-דת יהודים נקנסו ע"י בימ"ש טורקי

על קיום שיעורי-דת בבית כנסת

מאת ש. כהן
סופר „מעריב" באיסטנבול

בית-משפט באיסטנבול דן 13 לרבנים ומורי דת יהודים, לקנס 250 לירות, בעוון הפרת הוראות לבני הוראת-דת בבית-הכנסת המקומי.

כתוצאה מהחלטת בית-המשפט החליטה קהילת „מחזיקי תורה", העוסקת בעיקר בהוראת דת לצעירים והצעירות יהודים, להפסיק את השיעורים שקיימה בבית-הכנסת „כנסת ישראל".

על אף היות הקנס נמוך, הוא גרם לצער ולדאגה בקרב הקהילה היהודית באיסטנבול, שכן, הוא ניתן בגין הוראת שיעורים בפיסיים ב[?]דת — פעולה שלכל הדעות אין להגדירה כפשע.

שני מפקחים של משרד החינוך הטורקי ערכו ביקור-פתע בבית-הכנסת בעת ששלושה רבנים צעירים לימדו תפילות לנערים ולנערות. לאחר שהגישו דו"ח על כך, קרא אליו התובע הכללי של איסטנבול את שלושת הרבנים, וחקר אותם. הם אמרו לו כי לא ערכו שיעורים רשמיים, אלא ניסו רק לסייע לילדים ללמוד תפילות יומיות ולהסביר להם את משמעותן. אחרי החקירה העביר התובע את הנושא לבית-דין, שמצא כי התנהגותם של 13 מורי הדת בקהילת „מחזיקי תורה", אינה חוקית.

ניקסון השלים ביקורו בפקין ויצא לטייל בדרום-סין

ריצ'ארד ניקסון השלים אתמול את ביקורו בפקינג, ויצא עם אשתו במטוס סיני לקווילין בדרומה של סין. בשדה התעופה נפרדו מהם ראש הממשלה בפועל, הואה קואו-פנג, שר החוץ צ'יאו קואן-הואה ופקידים אחרים.

הנשיא לשעבר ואשתו יבקרו בקאנטון, העיר הגדולה בדרום סין, לפני שיטוסו הביתה ב-1 במארס.

לפני צאתו ערך ניקסון קבלת-פנים ל-300 אורחים, באולם הגדול של העם. בחילופי הברכות עם הואה, ניבא ניקסון כי סין וארה"ב ישלימו את „גשר ההבנה, הכבוד ההדדי והידידות הנבשכת", שהוחל בהקמתו לפני ארבע שנים, בעת ביקורו הראשון בסין. (אי.פי.)

נשיא האקדמיה למדעים בבריה"מ: „את פצצת המימן המציא קורצ'אטוב - ולא סחארוב"

נשיא האקדמיה למדעים של בריה"מ, התקיף באופן עקיף את הזוכה בפרס נובל, אנדריי סחרוב, בישיבת קונגרס המפלגה הקומוניסטית הסובייטית, אתמול.

לדברי דובר רישמי, אמר נשיא האקדמיה, אנאטולי אלכסנדרוב, לפני הקונגרס, כי העיתונות המערבית כותבת כי „אבי פצצת המימן הינו מדען, שאת שמו כולכם כבר מכירים". „אולם, למעשה, אין לנו אב במובן הישיר של המלה", אמר אלכסנדרוב. „ראש התכנית היה המדען הידוע מן הכלל, קורצ'אטוב". איגור קורצ'אטוב עמד בראש קבוצה ביהודית לפיתוח הפצצה.

בתשובה לשאלה כתב סוכנות הידיעות „יו.פי.", אמר סחרוב: „אני מסכים איתו לחלוטין". (אי.פי. יו.פי.)

פרשן סובייטי: גל מיהודים חדש יערך בסין

פרשן פוליטי סובייטי התנבא אתמול כי „גל יהודים חדש יערך-כעת כדי להחליש את מתנגדיו של מאו בהימות[?]".

אנאטולי קראסיקוב, פרשן פוליטי בסוכנות טאס, אמר כי הבסיס לטיהורים יהיה הפולמוס הנוכחי בעיתונות הסינית, על הסיבותם היוצית על התקדמות כלכלית ומאבק כעמודות.

המבקרים של מאו טוענים כי שיטות פוליטיים ופסנכיים הנוהגים בכל. (אי.פי.)

א"ים לפוצץ משפחתו בשדה התעופה באבו דאבי ונעצר

תושב עזה לשעבר א"ים לפוצץ את משפחתו במטבירות בבעלי"ם ההניה של שדה-התעופה באבו דאבי ביום שבת בבוקר, הדיש בידיון דולר הבמום עבור שני עשרתו ואיבמעה ילדיה, כדי לצאת את הכוונת. לדברי השלטונות המקומיים, הצהינו קציני ביטחון את האיש, ופירקו כבבו את נשקו.

האיש, על כפיר אלביתרי, אמר לחוקריו כי היה סוחר בנסיכויות הערביות המאוחדות במשך 14 השנים האחרונות, אך באחרונה היו לו בעיות בכפיית המורה[?]. (אי.פי.)

„טיטו תומך בתכנית להש[עות] את ישראל מהעצרת הכל[לית]"

[illegible]

אלה, ואף כי לא הגיבו על הדברים, מצפים כי יעשו לי איבתם עם בבשלת בלגראד. להבי' אותם בקרית, כי עזיבת מדיה באד שיגוסלאוויה הפרים המהה על הרצון, בכל היקרה הרבה שר הבריאל[?] [illegible]

בו החלטה פרשא[?] יבו את כל מדי השלישי.

למרות זאת נמס מהימנים, כי ממם אפריקניות, ויתכן נות מאסיה ואפר[?]ית, בתנגדות לא יה ,ואפשר לביש בהודעת שרי [illegible] להיצרך באליס[?] [illegible]

הודעה לבעלי רכב פרטי
מבצע החודש בהנחות גדולות
נשיונל אטלנטיק — יצרני ציפויי חן למושבי רכב — מודיעה
מכירה ישירה מהיצרן לצרכן
של ציפויים למושבי רכב
מבד מגבת סטרץ'
לרגל מבצע החודש יימכרו הציפויים במחיר מוזל
* ציפויי חן מיפה ומהדר את מכוניתך.
* ציפויי חן סופג את זיעתך ומונע התחממות מכוניתך. אידיאלי לאקלים החם של הארץ.
* ציפויי חן בצבעים יציבים ומרהיבים.
„לאיכות וחן — אין כציפויי חן"
ת"א: נשיונל-אטלנטיק. יצרני „ציפויי-חן"
רח' לוינסקי 70, פינת צלנוב פתוח מ-9 בבקר עד 6 בער[ב]

גזור ושלח

טופס השתתפות לחידון הסמלים המופיע בעמוד 44

רשום את מספר ההגדרה המתאימה ליד מספר הסמל המופיע בתלוש בהתאם לפתרונך.

אל: „מעריב" — חידון הסמלים
ת.ד. 20241, תל-אביב
חידון מס' 21 — 27.2.76

שם משפחה .... שם פרטי ....
רחוב .... מספר ....
עיר .... טלפון ....

סמל מס'	מתאים להגדרה	סמל מס'	מתאים להגדרה	סמל מס'	מתאים להגדרה	סמל מס'	מתאים להגדרה
1		12		23		34	
2		13		24		35	
3		14		25		36	
4		15		26		37	
5		16		27		38	
6		17		28		39	
7		18		29		40	
8		19		30		41	
9		20		31		42	
10		21		32			
11		22		33			

מעריב
העורך: שלום רוזנפלד
המו"ל: הוצאת מודיעין בע"מ
בית דפוס „מעריב" בע"מ
תל-אביב: מערכת, הנהלה, מודעות, דפוס: בית „מעריב", רח' קרליבך 2 (מיקוד: 67132) ת.ד. 20010 טל. 287211. סניף ראשי לקבלת מודעות בתל-אביב: שדרות רוטשילד 33 (מיקוד: 65123), טלפון 290994.
ירושלים: המערכת: רח' הלל 14 (מיקוד: 94581), טל. 221151, הפצה ומודעות: רח' הלל 16, טל. 231769.
חיפה: רח' הנביאים 29 (מיקוד: 33104), טלפון 666468; 669020. הפצה ומודעות: רח' הנביאים 32, טל. 663254; 660051.

אלון על הארוחה עם סובאניארג:

פגישה טיפוסית בין שרי חוץ של ישראל וצרפת

[מא]ת תמר גולן
[סופרת] „מעריב" בפאריס

...אומר שהיתה זו [פגישה ט]יפוסית בין שר חוץ ... ושר חוץ צרפתי, יגאל אלון, עם ... [אב]דוד קמיתו הצר... ק סובאניארג, ... ריצ'רדסון אתמול.

...הצרפתי צוין, כי ... יפגש עם „ידידי" מר ... פגישה שהיה בה כדי ... מחודש קומם של „יחד ... דוחים מאוד ושיחים ... שר בהם הניתוח ... זהו — אך הרצון ... של שני הצדדים הוא ... בינתר".

...אלים אינם משלים את ... כי אפשר יהיה לש־ ... העמדה הצרפתית ב־ ... כמו הפלשתינים, אר־ ... היו רוצים, כי הצרפ־ ... ירו אתם את פרסי ה־ ... שני שהם יוצאים בהצ־ ... ער נוקטים צעדים. כפ־ ... הדבר לא אחת לאח־ ... רונה מסגרת הביקור היתה ל־ ... ת הדגישו הן השר והן ... מלוויו, להדק את ה־ ... הישראלי־צרפתי.

...א ה„אופראטיווי" ה־ ... בפגישה בת השעה ו־ ... יה נושא הפרוטוקול ה־ ... עם השוק המשותף, ... ישראל מעוניינת, כי יחד ... הקדם ואשר צרפת ש־ ... כי אין לאשרו לפני ש־ ... הסכם מקביל בין הקהי־ ... אירופית וארצות „המשר־ ... מצרים, ירדן, סוריה ו־

לבנון). הסיעון הישראלי הוא כפול: ראשית, הכרי"מ עם מ־דינות „המשוק" כולל בהסכם אחד זהות מסחרית (מהסוג שחתמה ישראל) ופיננסית כ־אחת. שנית, יש להביא בחש־בון, כי ישראל הוא לקוח צנע של סחורות השוק וכי הגרעון המסחרי שלנו עם הקהילה מ־גיע לכלל מיליארד דולר. אנו לקוח גדול יותר מכל מדי־נה ערבית, ועל השוק לסייע לנו באיזון הפער במאזן הס־חר. הצרפתים השיבו, לדברי השר אלון, בטיעונים כלכ־ליים ולא פוליטיים. אין כאן יחס של העדפה לערבים, כי אם שאלה יסודית יותר — האם ישראל היא בכלל מדינה מתפתחת ה„ראויה" לסיוע פי־ננסי. לדעת משקיפים, זהו פילפול ותו לא.

דובר משרד החוץ הצרפתי הכריז בענין זה אתמול, לא־חר הפגישה בין השרים, כי „לא חל שינוי בעמדת צרפת".

נושא אחר אשר עלה בפגי־שה היה נושא החרם — וה־כניעה לו. מר אלון הצביע ב־צער על העובדה, כי בצרפת רבו יותר מקרי הכניעה לסח־טנות זו מאשר במדינות אח־רות. אולם גם השר סבור, כי זה אינו רק ענין דיפלומטי. חוגים ישראליים בפאריס אמ־רו, כי בשטח זה ניתן לעשות הרבה באמצעות לחץ של ה־קהילה היהודית הענפה, של לשכות המסחר ועוד. העובדה היא, כי היצוא הישראלי ל־צרפת גדל בשנה האחרונה ב־37 אחוזים, וכי אשראי־קונים בגובה של 250 מיליון פראנ־קים אשר העניקה לנו ממשלת צרפת, לא נוצל במלואו.

הבעיה הפלשתינית לא עמ־דה לדיון — משום ששני הצדדים יודעים, כי לא ישכנעו איש את רעהו. לעומת זאת, לא הסתירו הישראלים את תבי־עתם מהדרך בה „כי־פלה" צרפת במשבר הלבנוני. לאור „תקדים" זה, קשה ל־תאר כיצד יכולה צרפת להציע את עצמה כאחת המדינות אשר תערובנה לשלום במזרח התיכון. כידוע, הציע הנשיא ואלרי ז'יסקאר ד'אסטן נוסח חדש: במקום לדבר על „גבו־לות בטוחים, מוכרים ובדוי הגנה" מציעים הצרפתים, כי הגבולות יהיו „מוכרים וברי ערובה". ליאוניד ברז'נייב צי־טט נוסח זה בנאומו בוועידת המפלגה הקומוניסטית במוס־קווה. אולם עמדת ישראל נש־ארה ברורה — אין ערובה ב־מקום שאין בטחון, ואין ער־בויות יכולות להיות תחליף ליכולת הגנה.

שוב הסכימו ישראל וצרפת שלא להסכים. אולם הפעם היו הצרפתים יותר אפטימיים מה־ישראלים: אמר לסופרת „מע־ריב" פקיד משרד החוץ אשר השתתף בשיחות, כי „נראה שיש התפתחויות חיוביות ב־ישראל בעקבות ההחלטות ה־אחרונות של ירושלים בנושא אי־הלוחמה".

גם את מינויו של מר גזית כשגריר בפאריס מפרשים ה־צרפתים כמחווה, שכן מר גזית ידוע בדעותיו „היונתיות". ד־אכן, מר אלון ציין בפגישה עם הצרפתים, כי העובדה ש־מר גזית מונה לכהן בצרפת מעידה על החשיבות אותה מייחסת ירושלים לפאריס.

אך מר אלון אמר לסופרת „מעריב": „אל להם, לצרפ־תים, להשלות את עצמם ול־האמין, כי היתה להם השפעה כלשהי על ההחלטה אשר נת־גבשה במשך זמן רב בישראל. החלטתנו נתקבלה על אף ה־מדיניות הצרפתית, ולא ב־שלה".

מר אלון עוזב היום את פא־ריס בדרכו לסיור ממושך ב־ארצות אמריקה הדרומית.

שר החוץ הגרמני" גנשר בקש לשחרר פושע נאצי

שר החוץ המערב־גרמני, האנס דיטריך גנשר, [ביק]ש במכתב לעמיתו האיטלקי, מאריאנו רומור, בכל [תוק]ף של בקשה, לשחרר את פושע המלחמה הנאצי, הר־[בר]ט קפלר, מבית־הסוהר — מסרו אתמול מקורות דיפ־[לומטי]ים בבון.

קפלר, שנידון באיטליה למאסר עולם בעוון הוצאתם ל־[הורג] של 335 איטלקים, ביניהם יהודים רבים, בעת מלחמת [העול]ם השניה, כתגובה להתנקשות בחיי חיילים גרמניים. [הו]עבר לאשפוז ברומא, כנראה בגלל סרטן קיבה, לאחר שהיה [כלו]א במשך 30 שנה בבית־הכלא הצבאי האיטלקי שבגאטה. [...]תם לרומר התייחס גנשר לשיחה שניהלו השניים על [...] של קפלר, בדיוני שרי החוץ של השוק המשותף ביום [...] בלוכסמבורג.

[...] קפלר הוא פושע המלחמה הגרמני האחרון הכלוא באיטל־[יה]. (אי.פי.)

מצרים תקבל מסעודיה 300 מיליון דולר כמענק

מאת עודד גרנות,
סופר „מעריב"
לענינים ערביים

חאלד מלך סעודיה, הב־טיח אתמול להזרים „מנת המרץ" מיידית לעורקי ה־משק המצרי המתערער, כ־מענק בגובה של 300 מיליון דולר. לדברי מקורות מצ־ריים, העניק סעודיה מילי־ארד דולר נוספים למצרים, בהלוואה לטווח ארוך.

בתמורה, סבורים משקיפים, נדרש סאדאת על־ידי מארחו לפעול לישוב חילוקי הדעות והסכסוך בין מצרים לבין סו־ריה ואש"ף, כדי לגבש „חזית ערבית אחידה נגד ישראל".

בהודעה המשותפת, שפורס־מה אתמול בקאהיר ובריאד, בתום ביקור בן חמישה ימים שערך הנשיא סאדאת בסעו־דיה, נכללה פיסקה מפורשת המדגישה את הצורך ב„אחדות ערבית קולקטיווית", ל־מציאת פתרון לסכסוך באיזור, ואת החשיבות של קיום מחנה ערבי מאוחד.

סכום גבוה יותר

בתחום הסיוע הכלכלי נראה היה, כי המצרים ציפו לסכום גבוה יותר, מעבר ל־300 מיל־יוני הדולרים שהבטיח חאלד. אולם מקורות מצריים הביעו שביעות־רצון מכך שחאלד הבטיח להעניק סכום זה ל־מצרים כמענק. מיידי במטבע קשה, דבר שיאפשר לקאהיר להתגבר, בטווח המיידי, על המחסור החמור במצרכי מזון בסיסיים.

עם זאת, ברור, כי היקף הסיוע הסעודי הכולל למצרים, ייקבע רק לאחר שורה של ביקורים שיערכו במצרים מש־לחות סעודיות, שתפקידן לב־חון את צרכי המשק המצרי ואת צרכי הפיתוח והשיקום במצרים.

„אל־אנואר" הביירותי מסר השבוע, כי בנוסף ל־300 מיל־יון הדולר כסיוע כלכלי, כבר התחייבה ריאד על סכום נוסף של 700 מיליון דולר, למימון צרכי הרכש הצבאי של מצ־רים. אבל סעיף זה לא נכלל בהודעה המשותפת.

חאלד מלך סעודיה גם תרם את חלקו למסע־גיוס התמיכה הכלכלית שעורך סאדאת בשאר מדינות המפרץ הפרסי, כאשר קרא לשאר המדינות הערביות העשירות, להשתתף בסיוע ל־כלכלה המצרית, והדגיש, ב־הודעה המשותפת, כי הוא סבור ש„חובתו וחובת האחים הערבים להושיט עזרה מהירה למצרים האחות, ולתאם פעולה ביניהן לתמוך במצרים בתק־פה קשה זו".

למנוע קיפאון

במישור המדיני הדגישו חא־לד וסאדאת את הצורך במני־עת קיפאון של הסכסוך ב־איזור, ושמירה על „המשך היוזמה והתנופה בידי האומה הערבית".

ההודעה מדגישה את הצורך בהתקדמות לפתרון צודק של הסכסוך „בכל הדרכים האפ־שריות", כדי להגשים נסיגה מלאה של ישראל מכל השט־חים, לרבות ירושלים ו„השבת הזכויות הלגיטימיות של העם הפלשתיני" ובכלל זה — זכותו להגדרה עצמית והזכות למול־דתו ולארצו".

נוסח זה מזכיר במידה רבה את ההודעות המשותפות ה־מצריות־סעודיות עוד מימי של פייסל, השמות דגש מיו־חד של מקומה של ירושלים. גם ההודעה המשותפת לחאלד ולסאדאת מגנה [...] את ולסאדאת מגנה [...] את [...]לים, ו„פגיעתה במקומות ה־קדושים לאיסלאם".

חרף העובדה, שסעודיה תומכת בתביעתו של סאדאת לכינוס ועידת ז'נווה, לא הו־פיע בהודעה המשותפת כל איזכור לשאלת כינוסה של ה־ועידה. מניחים, כי השמטת נושא זה מן ההודעה המשו־תפת, נובע בעיקר מרצונו של חאלד למלא תפקיד מכריע של תיווך ביחסים הבין־ערביים, ולפיכך הוא נזהר מהזדהות חד־צדדית עם עמדתה של אחת המדינות הערביות בנגד רעותה. כיוון ששאלת כינוסה של ז'נווה שנויה במחלוקת בעולם הערבי, (לאחר שסוריה וירדן כבר הודיעו שלא יש־תתפו בה), נמנע חאלד מל־כלול נושא זה בהודעה ה־משותפת.

כדי להכשיר את הקרקע לנסיונות תיווך נוספים של מלך סעודיה בין מצרים ו־סוריה, נכלל בהודעה המשו־תפת גינוי מפורש להקמת ישובים ישראליים חדשים ב־רמת־הגולן ולשאר „צעדיה הבלתי־חוקיים של ישראל ה־כוללים הקמת ישובים בשט־חים הכבושים, והעומדים ב־ניגוד להחלטות האו"ם".

יש לשתף אש"ף

בהודעתם מדגישים חאלד וסאדאת את הצורך בשיתופו של אש"ף „בכל הארגונים והוועידות הבינלאומיות", ב־תוקף היותו „הנציג הלגיטימי היחיד של העם הפלשתיני".

במה שיכול להתפרש כ־נסיון של חאלד, מלך סעודיה, „לאחד" את תמיכתה המפומבית של ארצו במעורבות הסורית בלבנון, מדגישה ההודעה ה־משותפת את ההכרה בשמירה על „עצמאותה של לבנון, ער־ביותה, ושלימות אדמתה". בה בשעה היא קוראת להמ־שך הפעולה בין השלטונות הלבנוניים לבין „תנועת ההת־נגדות הפלשתינית".

לגבי הסכסוך בסהרה ה־מערבית, קוראת ההודעה ל־קיום מגע ישיר בין מרוקו ומאוריטניה מזה, לבין אל־ג'יריה מזה, כדי ליישב את חילוקי הדעות ביניהן.

בסיום ההודעה המשותפת הודה סאדאת למארחו על הסיוע שהושיטה סעודיה ל־מצרים, והזמין את חאלד ל־בקר בקאהיר.

סאדאת ופמלייתו יצאו את־מול מסעודיה להמשך המסע במפרץ הפרסי, והתעכבו ל־ביקור בזק בן שעות אחדות במוסקאט שבעומאן, שם נפ־גש סאדאת לשיחה עם שליט עומאן, הסולטאן קאבוס.

עוד מתפטר במשרד החוץ האמריקני: רוברט אינגרסול

רוברט אינגרסול, האיש מס' 2 במשרד החוץ האמ־ריקני, יעזוב את תפקידו במשרד החוץ בתחילת החודש מרס וישוב לתעשיה הפרטית.

יציאתו היא חלק מהטלטול שעובר עתה על הדרגים הג־בוהים במשרד החוץ האמריקני, אך לדברי פקידים בכירים, אין היא מבשרת את התפטרותו של שר החוץ, ד"ר הנרי קיסינג'ר. בתחילת השבוע התפטר ג'וזף סיסקו, ונתמנה כנ־שיא „אמריקן יוניברסיטי".

שמחה דיניץ: „ישראל חזקה — בעלת ברית מהימנה לארה"ב"

שגריר ישראל בארה"ב, שמחה דיניץ, נאם השבוע ב„סיטאדל" — אותה אקדמיה צבאית בצפון־קארולינה שבה נאם בשנה שעברה חוסיין מלך ירדן.

נושא נאומו של דיניץ היה „ישראל חזקה כבעלת־ברית מהימנה לארצות־הברית".

שר־החוץ הצרפתי, ז'אן סובאניארג (מימין) מקבל את פניו של עמיתו הישראלי, יגאל אלון, שהגיע אתמול לביקור בפאריס. (צילום ראדיו של א.פ.)

שמות מארכסיסטיים לתושביה של אלבניה

הוראה חדשה בטיראנה: שינוי שם לכל אזרח ששמו אינו תואם את „הרמה הפוליטית, האידיאולוגית והמוסרית של הקומוניזם"

מאת דאסקו דודר,
סופר „וושינגטון פוסט" בבלגראד

בפעולה חסרת תקדים, שהצטיינה בהסגנה לא־מובנת של להט מהפכני, הורתה ממשלת אלבאניה לאזרחיה ל־שנות שמותיהם, אם אינם תואמים את הרמה ה„פוליטית, האידיאולוגית והמוסרית של הקומוניזם".

את שינוי השמות יש להשלים לפני סוף השנה — קובע החוק שהתפרסם ב„גאזטה זירטארה" של טיראנה. אלבאנים שלא יבצעו את ההוראה — ייתנו להם שמות חדשים על ידי סניפי המפלגה המקומיים.

בחוק לא פורשו מה הם השמות ה־בלתי מתאימים.

החוק החדש קובע:

● „אזרחים שהם בעלי שמות פרטיים שאינם מתאימים מנקודת ראות פולי־טית, אידיאולוגית או מוסרית, ושמות משפחה שאינם מכובדים, חייבים לשנותם.

● שינוי השמות ישלם עד סוף דצמ־בר 1976. אם הבקשה לשינוי השם לא תוגש עד התאריך האחרון שנקבע, יתי־בצע השינוי בהמלצתם של האירגונים החברתיים.

● על ביצוע ההחלטה יפקחו ועדי המועצות העממיות של האזורים".

סולז'ניצין בכרך ה־3 והאחרון של „ארכיפלג גולאג":

„מעולם לא היה משטר אכזרי יותר — מהסובייטי"

„מעולם, על פני כל כדור־הארץ, ובמשך כל ההיסטוריה, לא היה משטר אכזרי יותר, צמא־דם יותר ובה־בעת — ערמומי בצורה כה שטנית". במלים אלה מתאר אלכסנדר סולז'ניצין את מולדתו, ברית המועצות, בכרך השלי־שי והאחרון של ספרו „ארכיפלג גולאג". הוא פורסם אתמול בפאריס בשפתו המקורית — רוסית.

בספרו אומר סולז'ניצין כי מותו של הרודן סטאלין והחלפתו בחרושצ'וב ב־שנת 1953, לא הביא שום הקלה לקור־בנות מערכת מחנות־הריכוז הסובייטית.

„דבר לא השתנה", כתב סולז'ניצין, „שכן כלבי־המשמר לא משו מארכיפלג גולאג. הוא לא נעלם משום ששיטת בית־הכלא היא הבסיס למשטר הסובייטי".

הסופר חתן פרס נובל מסיים את ספרו בפניה פסימית לאינטלקטואלים השמאל־נים במערב. להם הוא אומר: „לגבי דידכם, הו הוגי־דעות, כל ספרי יהיה בעל משמעות קטנה בלבד. רק כאשר תשמעו מישהו צועק מאחורי גבכם את הפקודה: „ידיים מאחורי הגב והתחילו לצעוד לעבר הארכיפלג" — רק אז תבינו". (אי.פי.)

„אין התחייבות אמריקנית לאספקת נשק למצרים"

אולם בגישושים פרטיים מבקשים „לעזור לסאדאת"

מאת שמואל שגב,
סופר „מעריב" בוושינגטון

פקידים אמריקניים שוב ביטלו את־מול ידיעות, כי ארה"ב התחייבה ל־ספק השנה נשק וציוד צבאי למצרים.

בתשובה לשאלה על ידיעות אלו, אמר דובר משרד החוץ, כי לא יגיב על „ידי־עות השערתיות" כגון אלה. הוא הוסיף, עם זאת, כי עמדתה של ארה"ב בנידון היא ברורה, דהיינו, לאחר שתתקבל ההחלטה, יקיים הממשל התייעצויות מוק־דמות עם הקונגרס.

למרות דברים אלה, אמרו אתמול מקו־רות אמריקניים יודעי־דבר, כי הממשל חותר לקבלת החלטה רשמית, וכי נע־שים כבר כמה גישושים „פרטיים" בין אישי קונגרס בנושא. הממשל סבור כי מאז הסכם הביניים האחרון בסיני, שוב חל קפאון מסוכן במצב במזרח התיכון, ולכן חשוב ביותר לעזור לסאדאת לש־בור את טבעת הבידוד שהטילו עליו ה־סורים בהספקת נשק הגנתי למצרים.

כצעד ראשון תוגש בקשה רשמית ל־ספק למצרים 6 מטוסי תובלה מסוג „הר־קולס סי־130", אולם פריטים אחרים עלו־לים לבוא בעקבות כך, ביחוד לאחר הב־חירות לנשיאות.

חוסר ההתנגדות הישראלית רשמית לצעד כזה מקל על יוזמת הממשל. הדעה הרווחת היא, כי באין הצהרה ישראלית רשמית, יאשר הקונגרס את העיסקה עם מצרים, כמו שהוא עומד עתה לאשר את עיסקת הנשק הענקית עם סעודיה.

וילסון: „סייעתי לרבים — גם ליהודים — לצאת מבריה"מ"

מאת י. פינקלסטון,
סופר „מעריב" בלונדון

הארולד וילסון, ראש ממשלת ברי־טניה, גילה אתמול כי סייע לאנשים רבים, ובכללם פעילים יהודים, לצאת מברית המועצות, בהתערבו אצל מנ־היגים סובייטיים.

בעבר נמנע מר וילסון מלפרסם יוזמות אלה, אך הוא נגרר לגילויין בחילופי־דברים שהיו לו עם מנהיגת המפלגה השמרנית, מארגארט תאצ'ר. היא שאלה, אם אין הדיפלומאטיה הבריטית חייבת להבטיח שאנשים יוכלו לנוס מרודנות קומוניסטית לחירות. הרוסים כינו את גברת תאצ'ר בשמות „מכשפה" ו„גבירת הברזל".

וילסון ענה לה, כי במשך עשרים שנה יצאו אנשים מברית המועצות הודות להתערבויותיו ולתמיכתו. בין אלה — רות אלכסנדרוביץ' ובני הזוג פאנוב.

מקורות מקורבים לוילסון גילו אחר כך, כי משנת 1964, שאז התערב בראשונה למען יהודים סובייטיים, הורשו עשרה עד שמונים יהודים סובייטיים ל־צאת משם, וכן מספר לא־יהודים.

אשר בן־נתן לביקור ראשון בארה"ב כיועצו של פרס

מאת סופר „מעריב" בוושינגטון

יועצו המדיני של שר הבטחון, אשר בן־נתן, יבוא לוושינגטון בשבוע ה־בא. הוא ייפגש עם פקידי משרד ה־הגנה ומשרד החוץ, ועם אישי־מפתח בקונגרס.

יהיה זה ביקורו הראשון של אשר בן־נתן בארה"ב מאז נכנס לתפקידו החדש במשרד הבטחון. קרוב לודאי כי ייפגש עם סגניו השונים של שר ההגנה האמ־ריקני, דונאלד ראמספלד, עם תת־שר ה־חוץ ג'וזף סיסקו ועם חברי ועדות שונות בגבעת הקאפיטול.

מקורות בוושינגטון אמרו כי עקב הנ־פתחויות שונות במדיניות הישראלית, מתעניין הממשל האמריקני בפגישות עם בן־נתן. בין היועצים השונים בישראל נחשב כבעל הנסיון הדיפלומאטי הרב ביותר וכמוסמך ביותר להחליף דעות.

אשר בן־נתן ישהה בוושינגטון ימים אחדים. בוושינגטון מצפים כי זמן קצר אחרי צאתו יבוא לשם מנכ"ל משרד ה־בטחון, פנחס זוסמן, כדי לדון על עניינים הנוגעים למשרדו.

הנשיא פורד טרם החליט אם יסייר במזרח־התיכון

דובר הבית הלבן אמר אתמול, כי הנשיא פורד ט־רם החליט אם לסייר במספר ארצות במזה"ת.

הדובר, רון נסן, אמר לכת־בים, כי לפי שעה „לא מתוכנן סיור במזה"ת, ואם יוחלט ע־ליו, יוחלף לפחות חודש עד אשר ייערך".

שר החוץ הנרי קיסינג'ר א־מר בינואר, כי שוקלים סיור במזרח התיכון בסוף החודש אפ־ריל, כדי לקיים את תנופת השלום. בשבוע שעבר אמר קיסינג'ר לעתונאים במהלך ס־יורו באמריקה הלטינית, כי אין הוא מתכוון לשוב למז־ה"ת לפני שיבקר שם הנשיא, וביניתיים, לפי פורד, אין תכ־ניות לבקר באיזור.

פורד אמר זה לא כבר, כי קפאון במזה"ת הוא „בלתי־נסבל", אך נתקבל הרושם, שיוזמות חדשות כלשהן ביחס למזה"ת יחלו רק בתום ה־דיפלומטיה השקטה.

שלושה שגרירים אמריקניים במזה"ת זומנו לוואשינגטון כדי לדון בצעדים הבאים ש־ארה"ב עשויה לנקוט במאמ־ציה לקדם הסכם באיזור.

דובר משרד החוץ, רוברט פאנסת אמר אתמול, כי השג־ריר הרמן איילטס יגיע בסוף השבוע מקהיר לוושינגטון, ו־כי בשבועות הקרובים יבואו בעקבותיו השגריר תומס פיק־רינג מירדן, והשגריר ריצ'רד מרפי מסוריה.

„הם באים לוואשינגטון כדי להמשיך בהתייעצויות על צע־דים במזה"ת" — הסביר ה־דובר.

מלקולם טון, שגריר ארה"ב בישראל, ביקר לפני שבועיים בוואשינגטון לשיחות דומות. (יופ"י)

הכונו למבצע סונאב הגדול — פרטים בחנויות

...רדת יהודים ...בי"ש סורקי

...ם ביקורו בפקין ...ל בדרום־סין

...הסיון המציא ...לא סחארוב

...: גל מיהודים ...ורך בפין

...משפחתו בשדה ...בו דאבי ונעצר

...מד בתכנית לה... ...ל מהעצרת הכ...

לבעלי רכב פרטי...
חודש בהנחות גדול...
ישירה מהיצרן לצרכן
...ם למושבי ר...
מגבת סטר...
...אמלנטיק. יצרני „ציפ...
...פינת צלנוב

„דרושות החלטות אמיצות של הממשלה בתחום האנרגיה"

פרופ' דוסטרובסקי, המדען הראשי של מערכת הבטחון: „בקצב הנוכחי של פיתוח האנרגיה הגרעינית בעולם לא יהיה ניתן להחליף את הנפט במקור אנרגיה"

המדען הראשי של מערכת הבטחון, פרופ' ישראל דוסטרובסקי, אמר אמש, כי בקצב הנוכחי של פיתוח האנרגיה הגרעינית בעולם לא יהיה ניתן להחליף את הנפט במקור אנרגיה.

פרופ' דוסטרובסקי הירצה במכון הנפט בתל־אביב, בערב־אזכרה במלאת 10 שנים למותו של המהנדס זאב פלד, שהיה המנהל הטכני של הכור האטומי בנחל שורק.

המרצה ציין, כי אופטימיסטים מעריכים, שיעבור עוד 20 שנה ומעלה עד אשר מחצית אספקת החשמל בעולם תוסק על ידי אנרגיה גרעינית. זהו תהליך איטי, אולם לדברי המרצה, קשה לשנותו ולזרזו.

פרופ' דוסטרובסקי פירט את הגורמים המקשים על פיתוח האנרגיה הגרעינית: הכמות המוגבלת של אורניום בעולם, הבעיות הטכנולוגיות של בניית כורים גרעיניים, בעיות הפסולת הרדיו־אקטיבית, המסכנת את הדורות הבאים ועוד. קיימות גם בעיות פוליטיות ובטחוניות, הבולטות בהתפתחות זו, באשר המעצמות הגדולות חוששות מייצור אנרגיה גרעינית בידי מספר גדל והולך של מדינות בעולם וסכנת העברתם של הכורים לידיים בלתי אחראיות, מאחר שהפלוטוניום מהווה גם יסוד לחומר נפץ גרעיני.

פרופ' דוסטרובסקי הוסיף, כי אנרגיה גרעינית טובה היום רק לייצור חשמל, ואילו נפט משמש לצרכים רב־גוניים. החשמל מהווה בארה"ב 25 אחוז מכלל תצרוכת האנרגיה, ובישראל 33 אחוז. כלומר, אפילו נתגבר על הבעיות הטכניות והפוליטיות של פיתוח האנרגיה הגרעינית — עדיין לא תיפתר בעיית שני שלישים של תצרוכת האנרגיה בארץ.

עם זאת ניתן בטווח קצר להגביר את חלקו של החשמל בכלל צרכי האנרגיה, אך לשם כך יש לשנות את אורח החיים ולקמץ באנרגיה. לכך גם דרושות החלטות מדיניות אמיצות, ופרופ' דוסטרובסקי הביע ספק אם ממשלת ישראל אמנם מסוגלת לקבל החלטות כאלה, המצריכות שינוי בצורת החיים והפחתת השימוש באנרגיה בידי התושבים.

מגמה נוספת שניתן להגבירה היא ניצול יתר של אנרגית השמש.

בתחילת הערב העלה מר שלהבת פריאר קווים לדמותו של זאב פלד ז"ל, אשר מת בגיל 45, בהיותו מחלוצי ויזמי פיתוח האנרגיה הגרעינית בישראל. (ע.)

רבין: נתבע שהחזרת זכויות יהודי־ערב — תיכלל בהסדר

נאם בעצרת הזדהות ✶ „מול התביעות של הערבים כלפינו חייבות לעמוד התביעות הצודקות של יהודי ערב" ✶ „יש להציל את יהודי סוריה"

ראש הממשלה מר יצחק רבין אמר אמש, כי כאשר נגיע למו"מ כלשהו להסדרת הסיכסוך הישראלי־ערבי, — יש לתבוע החזרת זכויות יהודי ערב ולעמוד על כך שהן יהוו חלק מן ההסדר.

מר רבין השתתף בעצרת־הזדהות עם תביעות היהודים יוצאי ארצות ערב שנערכה באולם מוזיאון ת"א מטעם ארגוני היהודים יוצאי ארצות־ערב, בסיוע מרכז ההסברה. ראש הממשלה אמר, כי אינו יודע אם קרוב יום המו"מ או רחוק, וייתכן שלפנינו עדיין דרך ארוכה של מאבקים והתמודדות, אולם בכל מקרה, מול התביעות הערביות כלפינו חייבות לעמוד התביעות הצודקות של יוצאי מדינות ערב, כחלק אינטגרלי של מרכיבי המו"מ.

הנרדפים בסוריה

עוד אמר, שיהודי קהילות שונות במדינות ערב הצליחו להיחלץ ולעלות ארצה, אולם יש קהילה אחת שהוכתנו להגביר המאבק למענה — קהילת יהודי סוריה, הנרדפים והנדכאים יותר מכל. הוא הביע תקוה שהמאמצים המושקעים ישאו פרי ולא ירחק היום בו נראה את יהודי סוריה בתוכנו.

יו"ר הכנסת, מר ישראל ישעיהו, מתח ביקורת על כך שממשלת ישראל לא הדגישה במידה מספקת את חילופי הפליטים בינינו ובין מדינות ערב. שתי טענות חזקות אלו, של רכוש יהודי ערב וחילופי האוכלוסין, שהרי אחרי קום המדינה לא נוצלו עד כה ואנו רואים היום שגיאה זו בכל חומרתה.

כן ביקר את התנועה הציונית, כי לא העלתה את הנימוק הבסיסי של האידיאה הציונית בהסברת הסיכסוך המזרח התיכוני. „הרי עליית יהודים לארץ היתה בכל הדורות ולא פסקה מעולם, חרף רדיפות, קשיים וסבל. יהודים נשאו נפשם לארץ האבות מכל מקום ובכל עת וכל ה„ארגומנטים" של התפשטות האימפריאליזם הם שרבא פרחי".

יו"ר ההנהלה הציונית יוסף אלמוגי העלה על נס את מיזוג הגלויות, אשר בלעדיו לא היינו עומדים מול התקופות ונסיונות הקשים.

מר ליאון טמן, מראשי אירגון יוצאי ערב בחו"ל, הביא את ברכת חצי מיליון היהודים יוצאי ערב בקהילות השונות.

פתח העצרת יו"ר האירגון ח"כ מרדכי בן־פורת, אשר סקר את הפעילות בחודשים הספורים מאז קם האירגון. הוא מסר, כי בחודש ספטמבר ייערך כנס עולמי של יוצאי ארצות ערב בניו־יורק.

בחלקו השני של הערב הוקרן סרטו של הסופר היהודי־צרפתי אלבר ממי, המתאר את חייהם וסבלם של יהודים בארצות ערב.

„צים" תבדוק מחדש אם להעסיק ישראלים לשעבר בחו"ל

מאת שמעון רפפורט

שר התחבורה גד יעקבי המליץ לפני הנהלת „צים" לבדוק מחדש את השאלה, אם להעסיק ישראלים לשעבר במשרדי החברה בניו־יורק. ההנהלה החליטה לדון על כך באחת מישיבותיו הקרובות של דירקטוריון החברה.

בשאילתה של חבר הכנסת יוסי שריד הוזכרו שמות פקידים השוהים בחוץ לארץ כפקידי „צים" יותר מחמש שנים, בנגוד לנוהלי התחלופה שנקבעו. דובר „צים" מסר, כי החברה מעסיקה זה שנים רבות עובדים אחדים השוהים שם הרבה שנים. אחד מאלה אף עבר את גיל הפנסיה.

מהנהלת „צים" נמסר כי בחוץ לארץ יש לחברה כשמונים פקידים, הנהלים של החברה קובעים שהשליחים של החברה יתחלפו מדי חמש שנים. הדבר נעשה ברוב המקרים. רק במקרים יוצאים מן הכלל, אחרי דיון מיוחד, מתקבל אישור להשאיר שליח החברה יותר מחמש שנים — כשקשה למצוא מחליף לאיש.

השנה יתחלפו כעשרים איש בחוץ לארץ, ואשתקד הוחלפו כשלושים איש.

דובר „צים" מסר, שאחד השליחים של החברה רכש דירה בחוץ לארץ, והנהלת החברה דרשה ממנו שימכור אותה.

נתגלה רובה קלשניקוב בעליית־גג בבת־ים

במסגרת של משטרת מחוז תל־אביב למ… התפרצויות בבת־ים, עצרה אתמול המשטרה שני… האחד חשוד בהחזקת נשק והשני בהחזקת רכוש…

בעקבות מידע שהתקבל במשטרה, ערכו השוטרים חיפוש בדירה ברחוב בר־אילן בבת־ים ובעליית־הגג נמ[צא] קלשניקוב. הנשק הוחרם ובעל הדירה, בן 28, שאין … פלילי, נעצר.

חיפוש נערך בדירה ברחוב עצמאי, בדרום תל־אב[יב על] סמך מידע שבעל הדירה, המוכר כסוחר סמים, מחזיק … מים שנשדדו לפני כחודש ממלטשה ברחוב סלמה. ה… לא גילו את היהלומים, אבל במקום זאת מצאו 49 אלף … בשטרות של מאה לירות, שבעל הדירה לא יכול היה … את מקורן. כן התגלו בדירה שתי אבני חן מהרכוש … השדודים כגנובים.

בג"ץ דחה שתי עתירות בענין מימון המפלגות

בית־המשפט הגבוה לצדק קבע אתמול, כ[י ועדת] הכלכלה של הכנסת היתה מוסמכת להצביע על … המפלגות למדד המחירים. סבך נדחו שתי עתירות [ש]הוגשו בענין זה נגד יושב־ראש הכנסת.

בית־המשפט הטיל על שני העותרים לשלם למדינה — 5000 ל"י כל אחד.

את אחת העתירות הגישה תושבת ירושלים לאה … היא ביקשה לבטל את החלטת ועדת הכלכלה של … מנובמבר 1975, שהגדילה את „יחידת המימון" בשיעור 43 אחוז והעמידה אותה על 420 אלף ה… הצמדתה למדד המחירים.

את העתירה השניה הגיש עורך־הדין יהודה … הוא טען, כי החלטת ועדת הכלכלה של הכנסת … תוך עקיפת צו מניעה שהוצא בזמנו בבג"צ בענ[ין] … ואשר אסר על האוצר להעביר כספים למימון המפ[לגות עד] בירור הפרשה בבג"צ. עוד טען הפרקליט, כי ועדת … לא היתה מוסמכת כלל לפי החוק לקבוע את יחידת …

הנימוקים להחלטת בית־המשפט הגבוה לצדק … בימים הקרובים. (ע)

דרישה לבטל מס העסקים העירוני למעסיקים

ועדת הכלכלה של לישכת התיאום לאירגונ[ים] … כלליים דרשה אתמול, בישיבה סוערת שערכ[ה בתל־]אביב, כי הממשלה תבטל את מס העסקים הע[ירוני ה]מוטל על המעסיקים.

הוחלט לפעול בתוקף נגד כוונת הממשלה לה[עלות את] מס העסקים העירוני מ־10 אלפים ל־25 אלף ל"י.

נשיאות לישכת התיאום תתכנס כדי לשקו[ל] … כללית של המסחר והתעשיה במשק, בהתאה על מ…

ועדת הכלכלה של לישכת התיאום דורשת לבט[ל את] המיסים העירוניים של המעסיקים, ולצרף אותם ל… מוסף.

המו"מ לפיצויים בתמ[נע] הופסק בגלל אי התקד[מות]

מאת יצחק בן־חורין

המשא־ומתן על פיצויי הפיטורין של עובדי … התחנות בתמנע הופסק לימים מספר. נציגי … ביקשו זאת, משום שלא חלה שום התקרבות בי[ן] הצדדים.

עד כה נפגשו הצדדים שבע פעמים. נציגי הה… סוד מהצעתם המקורית לפיצויים של מאה אחוז. את … בש בסיס לבוררות מוסכמת בגלל פער העמדות.

ועדי העובדים עומדים להיפגש בתחילת השבוע … ההסתדרות, בנסיון שכבצעם לעמוד לצידם במאבק … גדולים יותר.

התעשיה האווירית טרם החליטה סופית אם ת… לעיבוד שבבי באילת. מפעל כזה, אם יוקם יוכל ל… ליפת מפוטרי תמנע.

„פרס השומר" הוענ[ק] לשוטרים מצטיינים ב[ו]

„פרס השומר" הוענק אמש לשוטרים … במקום שנערך בבית מרכז הנוער בתל־אבי[ב] … התשובה ראש העיריה, שלמה להט, מפכ"ל המשט[רה] ניצב שאול רוזוליו, ומפקד משטרת תל־אבי[ב] … יהוד עופר.

הפרסים — אלפיים ל"י כל אחד זכו רס"ר ש… רס"ר משה סכוכה והשוטר משמר הגבול משה אכוי…

רס"ר שלום גולן קיבל בשנות שירותו, מ־1955 … עיטור הוקרה. הוא ממלא את תפקידו במסירות ובגלה ערנות והשיה יוצאת מגדר הרגיל. פעם הג… אנשי טובעים בים תל־אביב. הוא פשט את מדיו, ע… השניים והציל אותם.

רס"ר משה סכוכה קיבל בשנות שירותו, כב… 93 פרסי עידוד — ביניהם 11 פרסים על הצלת חיי… זות השבתית הציל בחורה אשר כציל ניסה לאנוס א… רה „תסקה" בלב ים.

משה אסייג קיבל 22 פרסי עידוד על פעולה … עבריינות בעיר. פעם נתקל ברוכב קטנוע חשוד. ב… וף נפל החשוד לבור סיד. אסייג עם צוות הסיור … הכיד וחילצו משם את החשוד. הוברר שרוכב הק… את הרכב לפני־כן. (ע)

מאסר על 4 מעשי או[נס]

כמאסר שמונה שנים, מהן שש שנים בפועל … על־תנאי לשלוש שנים, גזר אתמול בית־המשפ[ט] … בחיפה על מרדכי בן חיים בוגנים מחיפה, בן … הוא הורשע בארבע עבירות של אינוס קטינה.

אחיו, אליהו בוגנים, מואשם בבית־המשפט … בחיפה בהשפעה על עדים שהעידו במשפט אחיו … שופט בית־המשפט המחוזי יהודה אלמגור בעצה … שניית העיזה על „גלותו" לצעדה מחיפה, כתנאי … בערבות עד תום המשפט.

בגזרם אתמול כאסר על מרדכי בוגנים, קבע … פרידמן, יהודאי וכרמי, כי הנאשם הוא עוד בני … עבירה, וכואה צבר קשת מגוונה של מעשים פליליים … ניצל את ההזדמנות שהעניק לו בית־המשפט העליון … חלק מעונש שנגזר עליו בפיקוח קצין מבחן.

צבא־הגנה לישראל

למר רפאל הלפרין

איש המעש והרוח

ברצוננו להודות לך על היוזמה הנ… שגלית בהופעתך בהתנדבות בפני החי[לים]

זו היתה הפתעה עבורנו שעדיין קיי[מים] אנשים בעלי יוזמה ורצון טוב

כן ירבו כמוך בישראל

בתודה והוקר[ה]

קצינים וחיי[לים]

באזור איל[ת]

הונאה במיליוני ל"י ברצועה: בדווים מכרו אדמה לא להם

2 נאשמים שהציגו אנשים כבעלי קרקעות; התחלקו בתמורה ✶ אח"כ הופיעו בעלי הקרקעות האמיתיים ✶ המימשל שילם פעמיים במקרים מסויימים

הנושא החמור ביותר ברצועת עזה כיום הוא בלי ספק משפטם של שני בדווים מאזור רפיח, הנאשמים בהונאת המימשל הצבאי בסכום המתקרב ל־2.4 מיליון לירות.

אף שהמדובר בעבירות אזרחיות - ולא ביטחוניות, אין איש מוכן למסור מידע כל שהוא על הפרשה. אך משפטנים העריכו אותה בתור השערוריה הגדולה ביותר במישור זה שנתגלתה אי פעם לדיון משפטי בישראל.

משפטם של שני הבדווים — עווד סאלם אל בעירה וסאלם סלימן אל בעירה — מתנהל זה חמישה חדשים בפני בית הדין הצבאי בעזה.

בכתב אישום המכיל 97 סעיפים שהוגש נגדם, מייחסת להם התביעה 40 מקרים של הוצאת כספים בטענות שוא מן המימשל. לדברי התביעה קשורה הפרשה לקרקעות בצפון סיני, שהמימשל ביקש לקבלן לשם הקמת ישובים וסלילת כבישים, והיה צורך להשיג ויתור מבעלי הקרקעות הללו. התביעה טוענת, כי שני הנאשמים קיבלו על עצמם להשיג למען המימשל את הוויתורים הדרושים, ואף הביאו עמם אנשים, שהציגו אותם כבעלי הקרקעות.

הללו קיבלו תשלומים מהמימשל תמורת „ויתורים" על הקרקעות, אך לדברי התביעה המגביר כי הקרקעות כלל לא היו שייכות להם, כך שהכסף שולם להם לשוא. לדברי התביעה קיבלו הנאשמים רבע מן הכספים ששולמו בהוזמם.

על רוב השטחים שנרכשו בדרך זו כבר הוקמו ישובים או נעשו עבודות פיתוח אחרות. היו גם מקרים שהמימשל נאלץ לשלם שנית תמורת אדמה זו, לאחר שהבעלים האמיתיים הופיעו והצליחו להוכיח את בעלותם, וכן הוכיחו שאין להם שום קשר עם האנשים שותרו קודם לכן על הויתור.

אחד מעובדי המימשל הצבאי בעזה הסביר שהשלטון אינו מוכן למסור כל מידע שיבאיש את ריחו ויציגו כמי שאינו מסוגל לבדוק בעלות על מקרקעין.

בהמשך הדיון המשפטי התברר, כי המדובר ברכישות … של רבבות דונמים … מאות אלפי דונם, במחיר ממוצע של 58 ל"י לדונם. רוב האנשים שהוצגו כבעלי הקרקעות כבר נפטרו ומהדובר בתקופה מאפר שיעות.

אחרים מאלה הופיעו עתה כעדים במשפטם של שני הבדווים, וכולם סיפרו כי מעולם לא נחקרו כדי לוודא את בעלותם על הקרקעות. בקשר לכך ראוי לציין, כי מדובר באזור שלגביו אין שום רישום בספרי אחוזה ואין הסדר קרקעות, דבר המכביד על החקירה.

שני הנאשמים הקשישים עומדים לדין … עם … קצינים בכירים … הניהול האזרחי.

תחילה כפרו הבדווים באשמה, אך כעת הם מתכוונים כנראה להודות בחלק מן ההאשמות, לאחר שרוב העדים אישרו שהכסף … או אחד מהם היו נוכחים בבנק בעת מסירת הכספים לתעודתם.

רוב הכספים טרם אותרו עד כה ובחוגי המימשל בעזה תוהים, כמה כסף ניתן להציל. מכל מקום, הפרשה מטרידה את עובדי המינהל האזרחי באזור והיא מתפתחת והולכת. שכן החוקרים ממשיכים לגלות מקרים נוספים של הונאה. במקביל נחקרים גם כמה ישראלים. הכל איפוא מוחד לב על הפרשה.

כן ראוי לציין, כי כל העסקות שנעשו בתחום הזה עד תאריך מסויים — כנראה כיה אי אפריל 1973 — נמצאו כשרות ותואמות את המציאות. החקירה מתרכזת רק לגבי קה שנעשו באותו תאריך ואילך.

. בישיבת הוועדה המדינית של מפ"ם

נשללה תמיכת אנשי מפ"ם במינשר המועצה למען שלום

מאת מ. שמריהו

הוועדה המדינית של מפ"ם שללה אתמול את תמיכתם של 11 מחברי הוועדה ומזכירות מפ"ם במינשר של המועצה למען שלום ישראלי־פלשתיני.

בישיבת הוועדה שאל עורך „על המשמר", מרק גפן, כי אם 11 חברים אלה קיבלו אישור לתמיכתם במינשר, ואם לא, איזה צעדים מתכוונת המפלגה לנקוט נגדם. הוא הצביע על החלטת מזכירות מפ"ם שלפיה אסור להשתתף בפעולה שיש בהן התארגנויות פוליטיות של גורמים חיצוניים.

אברהם קובלוב הודיע, כי לא נתן הסכמתו להחתמו על המינשר. חברי הוועדה תבעו הצבעה על תגובתו וסיכומו של מזכיר מפ"ם ח"כ מאיר תלמי בנושא זה. הסיכום נתקבל ללא התנגדות, פרט לשני נמנעים.

מזכיר מפ"ם, ח"כ מאיר תלמי, הגדיר את צעדם של 11 החברים כחמור. הוא טען, כי בתמיכתם במינשר הם הזדהו עם עקרונות העומדים בסתירה למצע מפ"ם בשאלות הקמת מדינה פלשתינית, ניהול מו"מ עם נציגות אש"ף ומעמדה של ירושלים. הוא הודיע, כי הוא יעלה את הענין בישיבת מזכירות מפ"ם הקרובה, והיא תחליט, כיצד להגיב על הענין.

בין אלה שחתמו במינשר היו ח"כ אליעזר רונן, חבר הוועדה המרכזת של ההסתדרות, נפתלי בר־משה, רכז המחלקה הערבית לסוף זמר, אריה יערי (שליח מפ"ם באירופה לשעבר), נחום סולן (רכז הדור הצעיר לשעבר) ואחרים.

ח"כ אליעזר רונן ונפתלי בר־משה הודיעו אחר כך, שהם אינם סבורים, כי המינשר עומד בסתירה עם עקרונות שבמצע של מפ"ם, וכי הם יערערו לפני הוועדה המדינית על האיסור שהוטל על חברי מפ"ם לחתום על המינשר.

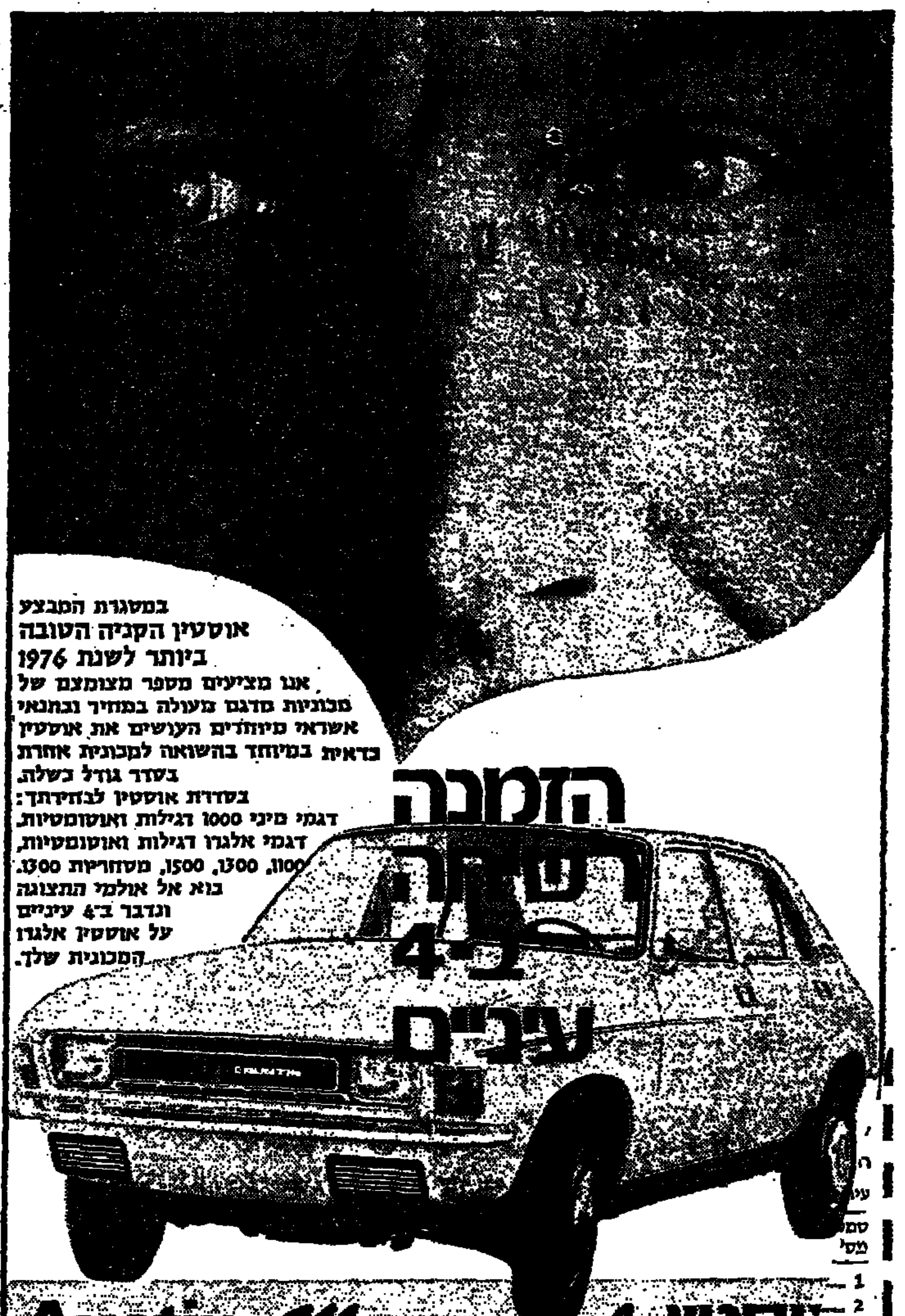

Austin Allegro אוסטין אלגרו

חברה ישראלית למובילים בע"מ

ישובי הצפון: יש להעביר הטיפול במים ל„מקורות"

מאת מנחם רהט

הצעה להעביר את הטיפול ברשתות המים העירוניות ואת גביית דמי צריכת המים מן העיריות לחברה „מקורות" — הועלתה אתמול בפגישה של ראשי עיריות ומועצות מקומיות בגליל. הם התכנסו בלישכת ראש עיריית צפת.

בפגישה השתתפו גם שר החקלאות אהרן אוזן, מנכ"ל „מקורות" זאב קריב, והמהנדס סנקה סירקין, יועץ לעניני מים לעיריות.

ראשי ישובי הצפון אמרו כי יש להעביר את כל הטיפול בענייני המים ברשויות המקומיות לחברת „מקורות". לדבריהם, אין הרשויות המקומיות מסוגלות לעמוד בקצב הפיתוח המהיר של הרשתות העירוניות, המתבקש מגידול האוכלוסיה בישובים אלה.

בשיטה הנוכחית רוכשות הרשויות המקומיות מים מ„מקורות", מספקות אותם לתושבים, וגובות את התמורה מן התושבים. שיטה זו, אמרו ראשי הישובים, גורמת גרעונות כבדים לרשויות, משום שאין הן מצליחות לגבות את מלוא התשלום מן הצרכנים, ובגלל החובה המוטלת עליהן לשלם מקופתן בעד כל צריכת המים בתחומן.

„מדוע לא נהוג בענין צריכת המים כמו שנהוג בענין צריכת החשמל — שאלו ראשי הרשויות. לדבריהם, מסירת אחזקתן השוטפת של רשתות המים העירוניות ל„מקורות" תביא חסכון עצום במים, שכן מסירת הטיפול ברשתות ל„מקורות" פירושה אחזקה בידי בעלי מקצוע מיומנים, המצויידים בציוד החדיש ביותר.

כן תבוא להשוות את מחירי המים המסופקים ליישובים עירוניים למחירי המים ש„מקורות" מספקת ליישובים חקלאיים.

בהשיבו לדבריהם של ראשי הרשויות אמר שר החקלאות, כי הוא מקבל בברכה את הרעיון בכללותו. הוא מאמין שאחרי בדיקה במשרדו תיענה תביעתם של ראשי הרשויות בגליל בחיוב. …

מנכ"ל „מקורות" הביע שמחתו על האימון ש… ראשי הרשויות ב„מקורות", ואמר כי החברה תהיה מוכנה לקבל את … כבוד והוקרה בבניין זה.

צפוי עץ אורן

החל מ־145 ל"י ממ"ר!!!

עד סוף מרץ

טלפון 03-36305 מ־7—4

לשמחה אריאלי, אספן המצות — 24.2.76

תודה והוקרה מקרב לב, על העזרה הרבה שהושטת לי. סבלתי שנים רבות בגב, ותודות לטפול אחד, עברו הכאבים. יישר כח. כן ירבו בישראל כמוך. טוב שיש בדורנו עוד אנשים כמוהו.

נעמי רזוגולה, רמת־גן, טל. 781528

הדין ישראל גיל בערעורו של יהושע פרץ בבאר־שבע על גזר־דינו:

כנסת בחרה בדרך האנרכיה אשר המדובר ביחסי־עבודה"

פרץ רגיש מדי — אבל עובדי הנמל הודיעו שמשמר־הגבול מתייחס אליהם כאל תושבי עזה"

שלמה נבעון

...של יהושע פרץ ...ין ישראל גיל מ־ ...קר אתמול בחדרי־ בית המחוקקים. ה־ המתחכם — ל־ מהכרעות ברורות הנוגעת לעניינו. הוא קרא לשופטי שפט המחוזי בבאר־ שלפניהם מתברר ערעורו של פרץ, לא את מה שלא עשתה אשר בחרה בדרך והעדיפה לא ל־ ...וקים ברורים כאשר במסכסכים הנוגעים עבודה.

...של פרץ על פסק־ שופט בית־משפט ה־ אשדוד, אברהם ששון, הישמע אתמול בבוקר לפני השופטים המחוזיים, שלמה אלקיים, נשיא, אפרים לרון וגלעד גלעדי. הם ישבו בהרכב בית־משפט לערעורים.

באולם בית־המשפט המחוזי בבאר־שבע נכחו אתמול גם חברי ועדי התפעול מנמל אשדוד וחבריו לעבודה של פרץ. הוא עצמו ישב ליד סניגורו, ועל פניו הבעה רצינית ו־קשובה.

עורך־הדין גיל אמר שהוא מבקש לבטל את הרשעתו של פרץ לפי סעיף 105 לפקודת החוק הפלילי, שלפיו הרשיעו שופט השלום באשדוד. לדבריו, סעיף 105 הוא סעיף כללי ביותר, שבו נאמר שכל הגורם נזק לציבור אשם בעבירה — בלי שיפורט במדויק מהו הנזק וכיצד הוא נגרם.

הפרקליט הוסיף שישנם חמישה או שישה סעיפים אחרים, שגם הם מדברים על גרימת נזקים לציבור, אך סעיפים אלה מתות חמורים.

הוא ניתח ארוכות משמעותו של סעיף 105, ואמר כי גם בית־המשפט העליון מתח לא אחת ביקורות על קיומו של הסעיף בפקודת החוק הפלילי. לדברי עורך־הדין גיל, זהו המקרה הראשון בארץ שאדם מובא לדין לפי סעיף 105 — בעניין הקשור בסכסוך עבודה.

עורך־הדין אמר: „כל שביתה מטרתה לגרום נזקים. זהו דבר מקובל וידוע. משום ששביתה מהווה התמודדות בין שני צדדים באמצעים כלכליים. כאשר הביא השר אלמוגי בשעתו לאישור הכנסת את החוק לישוב סכסוכי עבודה, נקבע מפורשות שעל־פי חוק זה לא יישלחו עובדים לבתי הסוהר".

הוא תאר את ההתרחשות בפתח נמל אשדוד, ואמר כי פרץ השב את כל העניין לפרובוקציה, והשד בשוטר משמר הגבול שהוא מנסה להתגרות בו בדרשו ממנו להזדהות בפניו. „יתכן כי יש מקום לטענה שיהושע פרץ רגיש מדי, שרואה צל הרים כהרים, אך מצד שני ישנן הודעות של עובדי הנמל האומרות שהתייחסותם של אנשי משמר הגבול אליהם היתה כאל תושבי עזה".

עורך־הדין גיל סיים את טיעוניו באמרו שיהושע פרץ הודה בעובדות, הביע חרטה על תוצאות מעשהו. פעל רבות למען העדה הגרוזינית וקליטת אנשיה בעבודה, והוא מבקש להרשיעו בסעיפים אחרים, שבהם אין בתי־המשפט מטילים עונשי מאסר. הוא נימק בקשתו גם בכך שעונש מאסר בפועל, עלול לגרום את פיטוריו של פרץ מעבודתו בנמל.

בטיעונו הנגדי של פרקליט המחוז, יעקב קרוסהר, את הגירסה כי המדובר בשביתה, או בהתפרצות רגעית של רגשות: „התפרצות רגעית של רגשות איננה נמשכת חמש שעות של סגירת נמל, ואני בהחלט מסכים שאילו היה מדובר בשביתה אין להטיל מאסר. אך לא היתה זו שביתה, אלא סגירת נמל תוך שימוש בכוח ובעזרת כלים וציוד השייכים למינהלת הנמל, ללא קבלת רשות".

פרקליט המחוז הוסיף שהמקרה אופייני לסוגיית השימוש בכוח כדי להשיג מטרות, והוא מקובל על חוגים מסויימים בישראל. „כל מניעיו של יהושע פרץ מסתכמים ברצון להגן על שמו ועל כבודו. על בתי המשפט מוטלת החובה להרתיע אנשים אלימים".

הוא ביקש לא לקבל את טיעוני הערעור, אלא לאשר את פסק־הדין וגזר־הדין שקבע בית־משפט השלום באשדוד נגד פרץ.

השופטים דחו את החלטתם לשבוע הבא.

יהושע פרץ עם סניגורו, עורך־הדין ישראל גיל מחיפה, בבית המשפט המחוזי בבאר־שבע, בעת שמיעת ערעורו של פרץ.

(צילם: יהודה זגר, באר־שבע)

אב שבנו מת מסרטן מעיד נגד הרופא מ„הדסה":

„פרופ' הוכמן אמר לי: לך תזמין אצלי ביקור בבית"

עדים נוספים העידו שהסכומים ששילמו להוכמן אינם מתאימים לדיווחו על הכנסותיו

„פרופסור הוכמן לא רצה לדבר אתנו כלל בבית־החולים. פעם אחת, כאשר בננו היה במצב אנוש וקרוב למות, ניגשנו אני ואשתי לפרופסור הוכמן בבית־החולים „הדסה" ושאלתי אותו: 'תגיד לי מה עם בני?' הוא לא רצה לדבר איתנו ואמר לי בקול רם: 'לך תזמין אצלי ביקור בבוקר'. לא היתה לי ברירה והזמנתי ביקור בביתו". כך העיד אתמול חיים רוזנברג, בהמשך עדויות התביעה במשפטם של פרופסור אברהם הוכמן ואשתו שושנה, הנאשמים כי העלימו הכנסות בסך 110,000 ל"י.

בנו בן ה־23 של רוזנברג מת במחלת הסרטן. העד סיפר כי אחרי ביקורים אחדים בביתו של הוכמן אמרה לו רעיית הרופא, ד"ר שושנה הוכמן, כי בעלה אינו מעוניין לטפל עוד בבנו באופן פרטי, ויטפל בו בבית־החולים כמו יתר החולים. „אמרתי לה" — סיפר העד בקול חנוק — „איך את יכולה לומר לי זאת עכשיו. הרי יש לי אמון בכם. גם את אמא לילדים, הביני זאת, אל תזרקי אותי החוצה. ואז הסכימה גברת הוכמן כי בעלה ימשיך לטפל בבני".

במשפט הביע פרקליט המחוז, עורך־הדין מיכאל קיריש, תמיהה על כך שתיקים הרפואיים של חולי הסרטן נלקחו מבית־החולים „הדסה" ונמצאים ברשות הסניגור, עורך־הדין ארווין שימרון, ותוקר לפיהם את העדים.

השופט אליהו נועם אמר כי אין זה מענינו כיצד הגיעו התיקים הרפואיים לרשות הסניגור, וקבע כי כאשר יחקור הסניגור את העדים, יתאפשר לתובע לעיין בתיקים.

עוד שבעה עדי תביעה סיפרו אתמול על ביקוריהם אצל פרופסור הוכמן. חלק מהסכומים ששילמו לדבריהם לרופא לא התאימו לרישום בפנקסיו של הפרופסור.

אילן גורן העיד שבעת הטיפול באמו, משולחתה במחלה הממארת, שילם לפרופסור הוכמן סכומי כסף שהסתכמו ב־2000 ל"י, לעומת 700 ל"י שהנאשם דיווח עליהם.

העד האחרון, יצחק סטלר, אמר כי שילם לפרופסור הוכמן 500 ל"י בעת ביקור־בית שערך הרופא אצל אשתו החולה. העד שלל את דיווחו של הנאשם על 100 ל"י בלבד.

המשפט יימשך ביום שלישי. (ע).

אלעזר:

עולים אקדמאים הקימו מושב שיתופי בגוש עציון

מאת יוסף וקסמן

משפחות עולים אקדמאים צעירים מארה"ב וקנדה הקימו מושב שיתופי בגוש עציון, ובו מעבדה פיסית להפקת זרעים ממפולות חקלאיות.

בכוונת המתיישבים להקים גם מפעל לצעצועים חינוכיים.

המושב, ששמו אלעזר, הוקם בסיוע המחלקה להתיישבות של הסוכנות היהודית. תושביו רוצים לשלם את עלייתם בשינוי צורת החיים ולנצל את השכלתם הגבוהה ונסיונם, לשם ביסוס שירותים מתוחכמים ותעשייה ברמה גבוהה.

רחובות:

„בית המרחץ פוגע באורח חמור בתברואה"

בית־המרחץ ברחובות גורם לסבל רב לתושבי הסביבה, ומהווה מיפגע תברואתי חמור — מתריעים דיירים באיזור בית־המרחץ והמועצה למניעת רעש וזיהום (מלריז).

בית־המרחץ מחומם בסולר. המבער לחימום המים, הפועל מחוץ לבנין, משמיע רעש רב, והארובה, המותקנת בגובה נמוך, גורמת לכיסוי הבתים בפיח. לדברי הדיירים גורמים הרעש והפיח הרב לכאבי ראש והקאות.

מהנדס התברואה במחוז המרכז, מרדכי פליישר, מסר כי כל פניותיו לעירייה לחיסול המטרד לא הועילו ו„היום אני מרים ידיים".

ראש העיר, שמואל רכטמן, הסביר כי בית־המרחץ חייב לשכון באיזור מגורים, ולא מחוץ לעיר. עם זאת הוסיף, כי אם המועצה הדתית ברחובות לא תדאג להחליף את הציוד המיושן, יוציא צו לסגירת בית־המרחץ.

יו"ר המועצה הדתית ברחובות, הרב שמחה ירושלמי, מסר כי בתי מרחץ כאלה מצויים גם בערים אחרות בארץ „ושם אין הדיירים משמיעים מחאות".

אילת:

פסטיבאל שחמט יערך היום ומחר במלון „בקעת הירח"

באילת ייערך היום ומחר פסטיבאל שחמט, בהשתתפות עשרות שחמטאים מכל הארץ.

התחרויות יתנהלו בקצב בזק במלון „בקעת הירח". הפרסים יחולקו מחר, במעמד ראש העירייה.

פסטיבאל השחמט נערך בשיתוף גורמי התיירות בעיר. יש הנחות גדולות למשתתפים — הן בתנאי אכסון ואירוח והן בתנאי תחבורה. תיערך טיסת שחרית מחדרים, כדי שמשתתפי התחרות יספיקו לשוב למקומות עבודתם. הם גם יסיירו באילת וסביבתה.

הערב ייערכו שלושה סיבובי בזק — חצי שעה לכל שחקן. ההתחלה ב־9 בערב. מחר ב־8 בבוקר ייערכו שלושה סיבובים. שני סיבובי הסיום ייערכו מחר אחר־הצהריים, ואחריהם יחולקו הפרסים.

...ים קווי נוסעים" תבעה מיליוני ל"י מ־36 ימאים

...ימאים, שהועסקו עד 1974 בחברת „צים ...ומקים בעיים חיפה", ...ה בבית־המשפט ה־ ...בחיפה להחזיר לחב־ ...י מיליוני ל"י. הסכום ...להם בשעתו כפיצוי ...לצורך שיקומם, כי ...ו במשא־ומתן בין ה־ ...לבין האיגוד הארצי לימאים וההסתדרות הכללית.

בכתב־התביעה נאמר כי בתחילת שנת 1974 פוטרו 36 הימאים, מעבודתם בספינות „נילי" ו„דן", אחרי שממשלת ישראל החליטה לחסל את ענף הנוסעים בחברה.

המשא־ומתן נמשך כחצי שנה, ובחודש אוגוסט הוסכם כי ימאים שיתחייבו לא לעבוד לעולם כימאים יקבלו מהחברה פיצוי כספי מיוחד — עשרות אלפי ל"י.

בחודש דצמבר 1974 הגישו 36 הימאים תביעה לבית־המשפט המחוזי בחיפה, למתן פסק־דין הצהרתי, כי הם רשאים בכל זאת לעבוד על אניות, וכי התחייבותם להחזיר כספים אם יעבדו על אניה — בטלה וחסרת תוקף. הם טענו כי מסמך ההתחייבות שעליו חתמו אינו חוקי, שכן הוא פוגע בחופש העיסוק של בני־אדם.

באוקטובר 1975 פסקה השופטת שושנה נתניהו בבית־המשפט המחוזי בחיפה, כי תוכנו של מסמך ההתחייבות בטל ומבוטל. אולם כל אחד מהימאים המעבים חייב להשיב ל„צים קווי נוסעים" את הסכומים שקיבל ממנה, וזאת מפיצויי פיטורין. אם הם כבר עים לו כחוק עקב פיטוריו מעבודתו בחברה.

לאחר פסק־דין זה של השופטת, החליטה החברה לתבוע את השבת הכספים ששילמה רק מאותם ימאים שיחזרו לעבודה בים, או שיירשמו בלשכת התעסוקה לימאים.

הובהר כי 36 ימאים אכן נרשמו בלשכת התעסוקה לימאים, ונגדם הגישה אתמול החברה את התביעה לבית־המשפט המחוזי בחיפה. טרם הוגש כתב הגנה.

...תבי־אישום בקשר פרשת רצח פרידמן

מאת יהודה גורן

...האלד מתגנה, קבלן מאום אל־פחם, המואשם בבית ...פט המחוזי בחיפה בניסיון להשפיע על עדים בקשר ...ת הרצח בעניין מותו של הנהג ישראל פרידמן, ...ה כנרה המשטרית. יחד עם ...מתגנה מואשם גם ...בן עבדול מתגנה מאום אל־פחם.

...בכתב־האישום שהוגש אתמול נאמר, כי ביום 3 בספ־ ...ר 75 מסר ואליד אקבאריה אקבאריה הודעה במשרד ה־ ...ה, שיש חשש כי ישראל פרידמן נרצח. בעקבות זאת ...זה חקירה משטרתית נרחבת למציאת הרוצחים.

כתב־האישום מוסיף, כי בין יתר החשודים, שנחקרו ...ם האלד מתגנה, ואחר־כך שוחרר בערבות. שני ...מים עשו בכפר אום אל־פחם במתלונן ואליד אקבאריה; ...ל מתגנה ביקש אותו לבוא עימו. לפי כתב־האישום ...ן אקבאריה אל ביתו של סאלח מתגנה בכפר אום אל־ ...ושם פנה אליו האלד וביקש אותו כי ישנה את ההודעה ...ר למשטרה העבירה, אולם אקבאריה סרב.

חשוד בהוצאת מיליון ל"י מבנקים במירמה — נעצר

מאת אבי בלמהיים

מורה תל־אביבי, יוסף מר־זאב בן 34, נעצר אתמול בפקודת בית־משפט השלום בתל־אביב לשישה ימים, כחשוד בעבירות זיוף, הפצה ומירמה. לפי החשד קיבל מר־זאב מבנקים שונים אשראי בסך מיליון ל"י בקירוב — תמורת במחאות פיקטיביות שהציג.

נציג המשטרה, פקד שמואל ניר, טען כי בשנת 1972, מלבד עבודתו כמורה, ייסד מר־זאב יחד עם מרים מגל חברה ששמה „מגל — מכון לתרגומים בע"מ", תמורת השקעה אפסית: עשר ל"י.

תפקידו של החשוד היה ניהול החברה והשגת השקעות, עבודות וכספים.

ב־15 בפברואר השנה התלוננו בעלי דשא „המכון לשיכפול" מרחוב דיזנגוף בתל־אביב, כי קיבלו הודעה מבנק הפועלים שעליהם לפרוע שטר חוב בסך 25 אלף ל"י. משהגיעו הבעלים לבנק, כדי לבדוק את השטר, גילו, כי חתימותיהם זוייפו.

בחקירה הוברר כי השטר הגיע לבנק הפועלים מבנק למלאכה — שם הפקיד מר־זאב. עוד חושדת המשטרה, כי מר־זאב קיבל בבנק זה אשראי של מאות אלפי ל"י תמורת בטחונות של שטרות וצ'קים, בטענה שאלה המחאות של לקוחות.

המשטרה חושדת כי עד כה קיבל החשוד משני הבנקים — בנק למלאכה סניף בורסת היהלומים, ובנק הפועלים סניף אלנבי — כמיליון ל"י אשראי. מהבטחונות שנמסרו ידוע כבר על שטרות וצ'קים פיקטיביים בסך רבע מיליון ל"י.

בתשובה על שאלות הסניגור, עורך־הדין משה אלוני, אמר בא־כוח המשטרה, כי החשוד הודה בזיוף חתימות של „המכון לשיכפול". הוא אמר כי שותפתו של תמורה משוחררת בערבות.

עורך־הדין אלוני טען בבית־המשפט, כי למרשו אין שום הרשעות קודמות. „הוקמה על־ידו חברה לתרגומים, והיא היתה חסרת אשראי לכן עשה את המשא שלי" — אמר.

בשבוע שעבר ביקרו.....

באופנת לימור

35.000 איש שראו, קנו, ונהנו
בואו גם אתם, תראו, תקנו ותהנו

מהמציאות הגדולות ביותר בארץ
באופנת לימור אלנבי 79, תל־אביב

המכירה תחל במוצ"ש ה־28.2.76 ותמשך 6 ימים בלבד

	מקורי	רק ל"י
חולצות גרסי צמר לילדים/ות עם כפתורים	69	15
סוודרים לילדים ולילדות	65	15
קפוצ'ונים לילדים ילדות ולנוער	75	25
קרדיגנים עבים לילדים בכל המידות	95	25
גולפים בדלון לגברים ולגברות בכל הצבעים	85	20
סוודרים עבים לגברות בכל המידות	135	35

מכנסיים ג'ינס אוריגינל מבית החרושת „סיגל"
בכל המידות לגברים ולגברות ב־70% הנחה

מעילים מקסי לגברות מהקרי עור עם פרווה מלא מודל 76'	745	185
ז'קטים אקרילן צמר לגברים בכל המידות	159	40
מכנסיים לילדים/ות מקטיפה תוצרת חוץ	115	35

הדברים הרשומים במסגרת, הינם מביח"ר הגדול ביותר בארץ

כותנות לילה מקסי לגברות בכל המידות	179	45
מפות שולחן מודפסות מעודפי יצוא	59	15
פיג'מות לילדים/ות חורפיות בכל המידות	ב־60%	הנחה
חולצות ואל אמיתי מודפסות, לגברות בכל המידות	125	25
תחתונים חורפיות לגברים בכל המידות	24	10
מעילים ¾ עם פרווה מלא לגברים עד מס' 56	417	135

אופנת לימור רחוב אלנבי 79, תל־אביב
שים לב! המכירה תחל במוצאי שבת ה־28.2.76

בבני־ברק
סוף העונה
ארנקים ומתנות
יבוא
שניידמן
דיזנגוף 120 ת"א

אבד
גור דני
שחור
ברמת־גן
להתקשר לטלפון 745246.
המוצא יבוא על שכרו.

רבנים בבתי"ם!

בעירנו בת־ים, שני רבנים — ספרדי ואשכנזי — שהם רבני העיר, וכן רבנים בשכונותיה.
שונה מכולם שכונת „עמידר", שלה שני רבנים, ספרדי ואשכנזי, ועתה דורשים מינוי של רב שלישי — רב תימני.
נשאלת השאלה, אם יוצאי תימן אינם נכללים בעדות המזרח, מדוע לא ימונה גם רב תימני כרב העיר. ואם כן, מדוע לא ימונה רב בשכונת „עמידר" גם עבור שאר העדות?
היכן המדיניות הכלכלית של הידוק החגורה?
אל נשכח! נותרו עוד דברים רבים לעשות למען שפור פני השכונות, לפני מינוי רב תימני בשכונת „עמידר", וכל זאת מבלי לפגוע באיש.

יו"ר ארגון ועדי השכונות
יחיא אליהו

בס"ד
בשורה טובה!
הופיע הספר
„אדמו"רי בעלז"
מסכת חייו של הצדיק מבעלז זצ"ל
ובו מובאים סיפורים ועובדות מתולדות חייו והשפעתו על כלל ישראל, החל מהעיירה בעלז שבגליציה ועד אחרית ימיו בארץ־ישראל.
המכירה הראשית: „פאר הספר", ת.ד. 484 ב"ב טלפון 03־788440

אנו ועד סוחרי שוק תלפיות ויחיאל וסוחריה בחיפה

מתכבדים להודיע בזה כי

יהודה סלמה

איננו ולא היה יושב ראש הועד או חבר הועד שלנו

כמו כן אנו מודיעים בזה כי שום סוחר במסגרת שלנו, לא שילם עבור „פרוטקשן" ואף לא תמורת סחורה.

וכל הפרסומים בעתונים וברדיו אין להם שום אחיזה במציאות.

בכבוד רב,
הועד

תריסים
חלונות
מוצרי
אלומיניום
מוכנים להרכבה עצמית
אלפרופיל בע"מ
רח' מנורת המאור 8
פינת נחלת יצחק 36
טל. 261658

אוניברספורט

מגיש את המכשיר המהפכני
לפיתוח כושר גופני "ALPHA"

* למשפחה בבית
* לספורטאי לכל ענפי הספורט
* למכוני ספורט ובריאות
* למועדונים, בתי ספר, מפעלים ומוסדות

מופעל על עקרון ההנעה על משקל גופך בלבד ללא משקלות או קפיצים.

מפתח את כל שרירי הגוף ובמיוחד את מערכת הנשימה והלב.
המכשיר נייד על בסיס, או ניתן להרכיבו על מסילה, או על סולם שוודי בבית הספר, במועדון.
מחיר פרסום ללא תקדים!
רק 2500.- ל"י עד תאריך 15.3.76

בהזמנות לפנות: **בר חמא בע"מ**
יעוץ, תיכנון ופיקוח, כושר גופני וספורט
פתח־תקוה, רח' חפץ חיים 3, טלפון 03-901676
בימים: א' — ג' — ה' בשעות: 17.00—20.00
או מוצרי אוניברספורט
טלפון במפעל: 03-912506

כסף וכלכלה • כסף וכלכלה • כסף וכלכלה •

סוף השבוע עמד בסימן של יציבות

מחיר הדולר נת"ד ללא שינוי — 8.69 ל"י ✶ מצפים לחתימת יתר לסדרה חדשה של תעודות הולליס (23) שתונפק בראשית השבוע הבא בסכום של 6 מיליון דולר

מאת ש. אביטל

שבוע נוסף של יציבות בשערי הצמודים למדד והד־דולר הסתיים אתמול בבורסה התל־אביבית.

בפתיחת השבוע עוד נרשמו עליות פה ושם, אך הרמה הכללית של התשואות נשמרה במרוצת שאר הימים.

במחיר הנת"ד לא חל אתמול שינוי והוא נסחר ב־8.69 ל"י, תוך מחזור לא גדול. הפרמיה נשארה 17.75% ונראה ששוב אין עניין מיוחד כלפי ההשקעות הנת"דיות.

בתחילת השבוע הבא תונפק סדרה חדשה של „הולליס" (23) בסכום של 6 מיליון דולר, בעיקר למטרת החלפת המיליון בתעודות „הולליס" 7 ר"פ. מתוך האמיסיה החדשה יוקצו לציבור במיליון דולר ומשערים שתהיה חתימת יתר ויוקצו כמויות קטנות לכל הזמנה.

סדרה זו תוצא בריבית של 4.5%, ממנה ינוכה מס הכנסה מוגבל של 35%, אך שער ההוצאה יהיה 102%. גם כך עדיפה סדרה זו, מבחינת התשואה, על שאר הסדרות בשוק (מעל ל־2.5% נטו) ומכאן הצפיה לחתימת יתר.

כלפי ההשקעה במניות לא התעורר עניין גם בשבוע זה והשוק היה מנומנם, פרט למספר אירועים מיוחדים.

הראשון: התאוששות קלה בשער מניות „נייר חדרה" באמריקה. שער המניה ארשומה בבורסה התל־אביבית של ממעל זה עלה השבוע ב־12% בקירוב, ורק בשלב השני אתמול הופיע מימוש, שהוריד את המחיר מ־230 ל־326 נקודות.

המאורע השני היה חידוש ההיצע למניות „ספנות". אתמול מכר אחד הבנקים הגדולים „חבילה" של כ־150 אלף ל"י ע"נ (קרוב ל־300 אלף ל"י תמורה כספית), אך קליטת היצע זה היתה טובה ושערן ירד ב־3 נק' בלבד.

רכישת חברת „אמישר" על־ידי חברת „ירדן" היה המאורע השלישי, אך מבחינת המסחר השוטף עוררה עיסקה זו תגובות מאופקות למדי בבורסה.

הבורסה קיבלה את הצעת „הכשרת הישוב" להמרת מניות „משקיעים־אנגלו ישראליים" באגרות חוב להמרה של „הכשרת הישוב" בשינוי קל. לפי הודעת הבורסה, בו־לילה הופסק המסחר במניות „משקיעים", תפרסם חברת „הכשרת הישוב" תשקיף ביום ראשון הקרוב, בו יוצע לבעלי מיעוט המניות של חברת „משקיעים" להחליף את מניותיהם ב־10% אגרות חוב של „הכשרת הישוב" 1978/82 בלתי צמודות, רשומות על שם, ניתנות להמרה במניות.

בהודעה לא צויין שער ההמרה ואם אגרות החוב מוגבלות במס הכנסה אם לאו. מכל מקום יחס ההחלפה שונה, כנראה בלחץ הבורסה, מבסיס של 340 ל"י ע"נ אג"ח עבור כל 100 ל"י ע"נ של מניות „משקיעים" ל־375 ל"י. אם אגרות החוב החדשות לא יהיו מוגבלות לצרכי מס הכנסה בשיעור של 35%, ספק אם ייסחרו בבורסה מעל ל־60%—65%, ותמורתן המעשית של מניות „משקיעים" לא תעלה על 225%. זוהי תמורה הגבוהה ב־33% מן הערך המותאם (ללא ריבית צמודה מצטברת) של מניות „משקיעים", לו הוחלפו בהתאם לתכנית המקורית משנת 1970, באגרות חוב צמודות למדד.

התמורה הכספית הממשית של בעלי מניות „משקיעים" לאחר ההחלפה תהיה גבוהה כ־12.8% בקירוב מן המחיר לפיו נסחרו מניות „משקיעים" יום לפני פירסום ההודעה של הבורסה בנושא זה.

המחזור השבועי בשוק אגרות החוב היה 67 מיליון ל"י, או 13.4 מיליון ל"י ממוצע מחזור יומי. בתוך זה היה חלקם של המילוות הארוכים כ־2.3 מיליון ל"י ליום.

במניות הסתיים אחד השבועות הקשים ביותר מבחינת הפעילות המהווה. בחמישה ימי מסחר לא עלה המחזור על 7 מיליון ל"י (ממוצע של 1.38 מיליון ל"י ליום) כן נסחרו בבורסה נת"דים בסכום של 630 אלף דולר.

אשנב לבורסה

המניות הפעילות (באלפי ל"י ע"נ)

דיסקונט השק'	164
ספנות	161
אי.די.בי אופ'	67
בל"ל סבוק	53
נייר חדרה	33

התנודות החזקות (ב־%)

ירדן	—3.8
דלק כ'	+3.6
אלגר כ'	+3.1
עז	+3.1
ספנות	—2.0

מדדי מ"א

כללי:	116.24	—0.15
פיננסים:	129.46	—0.32
נדל"ן:	92.96	+0.38
תעשיה:	103.67	+0.01

שערי המניות

המניה	השער אתמול	השינוי היומי	המחזור באלפי לירות
בנקים מסחריים			
א' ה' מ' מ'	190		
אי.די.בי. רג'	225		15.4
איגוד	251		2.1
דיסקונט	865		
מזרחי מ'	160	+0.5	23.4
פועלים מ'	282		33.6
לאומי	205		52.6
בנקים למשכנתאות			
אפותיקאי מ'	208	+1.0	6.3
כרמל מ'	140.5		
משכנתאות ובנין	250		
פיתוח ומשכנתאות	192		1.5
שיכון מב'	151		2.0
טפחות	199	—4.0	141.3
מוסדות מימון			
שלטון מקומי	103		23.0
אוצר לתעשיה	146		1.0
חקלאות מב'	70	—1.0	1.0
פיתוח תעשי מב'	82.5		1.0
ביטוח			
אריה	391.5		5.8
הסנה	266	+1.0	10.5
סהר	288		5.0
צור	241	+2.0	
מסחר ושירותים			
בית הרכב	75		2.0
דלק ע"ש	161	+2.0	14.8
דלק מ'	174	+6.0	9.5
קירור 1	369		
קירור 10 מ'	195	—2.0	3.0
השמל	225		5.0
ספנות והספקה	140	+2.0	5.0
מקרקעין ופיתוח			
אזורים	100.5	—0.5	
אפריקה 1	355		
אפריקה 10	246.5	—1.0	
הכשר הישוב ע"ש	133		

המניה	השער אתמול	השינוי היומי	המחזור באלפי לירות
הכשר הישוב מ'	130.5		
מולל בונה מב'	130.5		
גבסים	175	+1.0	6.5
ישפרו	133.5		
ישרס	120	+1.0	9.0
מהדרין	325.5		
מטעי הדר	104		5.0
משקיעים	258		
נאות אביב	128		1.0
פרי אור	251	+0.5	
רסקו מב'	111.5	—0.5	12.0
רסקו רב'	69		7.0
ת ע ש י ה			
אליאנס	660		0.5
אלקו 1	280	—1.0	1.5
אלקו 2.5	126		6.0
אלקטרה 1	154.5		2.7
אלקטרה 5	125.5	—3.0	11.2
ארגמן מב'	215		2.0
אתא ב'	119	+2.0	12.0
אתא ג'	114		19.8
דובק	330		4.5
כבלים	106	—2.0	
טבע ע"ש	905	—20.0	2.2
כימיקלים	152.5	—3.5	19.0
לוין אפשטיין	109.5	+2.0	1.0
מולר טכסטיל	159	—0.5	
פניציה מ' 1	89.5		1.0
פניציה 10	88		
מפעלי נייר	326	—1.0	32.7
עסיס	185		2.0
נחושתן מב'	485	+5.0	0.1
עלית	235		
פוליגון	108		
ערד	114		4.0
שמן מב'	125		0.8
תעל	106		10.5
ים המלח	223.5	—3.5	6.2
אלרן — 1	345		3.0
אלרן — 2	318	—2.0	5.1
חברות להשקעה			
אלגר מ'	115	+3.5	2.0
אלרן מ'	145	+1.5	4.0
חב' מרכזית	222		
פועלים מ'	198		0.5
„פז"	164		9.1
ולפסון 1 ע"ש	183		

המניה	השער אתמול	השינוי היומי	המחזור באלפי לירות
ולפסון 10 מ'	76		17.4
ירדן	227	—9.0	5.8
אמפא	128.5	+0.5	
דיסקונט מ'	180	—1.5	83.0
המזרחי	149.5		3.1
לאומי	188.5	—1.5	41.5
פריון	146.5	—1.0	2.0
חסותה	106		0.7
יגדא	95		6.0
כור מב'	246	—5.0	4.2
כלל השקעות	220		
כלל תעשיות	118	—1.0	3.0
עז	133	+4.0	6.0
סמה	95		1.0
דלק ונפט			
נפטא	385	+5.0	0.5
לפידות ע"ש	566	+2.0	
לפידות כ'	975	+25.0	1.0
אגרות חוב להמרה			
אי.די.בי. ש.ה.	108		19.0
המזרחי ש.ה.	120		
פועלים ש.ה.	135		
בל"ל ש.ה.	119		
בל"ל ש.ה.	101.5		3.0
אפותיקאי	112		
פת. משכנתאות	123		
פת. משכנתאות	96.5		
שכון	108	—2.0	2.0
ספנות	148		20.6
אוצר לתעשיה	76.5	—0.5	1.0
דלק	118.5		16.0
הכשרת הישוב	77		
ישפרו	110.5		
אתא	96.5	+1.0	15.0
עלית	78.5	—2.5	
הפועלים השק'	101.5		
דיסקונט השקעות	119		
דיסקונט השקעות	89	—0.5	2.0
מזרחי השקעות	131		
בל"ל השקעות	96.5	—0.5	2.0
כלל תעשיות	82.5		4.0
עז	70		20.5
נכסים	89	—1.0	15.0
מזרחי ש.ה. 2	112		13.0
מזרחי ש.ה. 3	101	+0.5	1.1
פ' משכנתאות 66	88	—0.5	30.0

שערי אגרות החוב

צמודות לדולר		
6% חשמל ב'	295	
5% ים המלח א'	362.5	+0.5
5% ים המלח ב	294	+0.5
7% צים	271	
צמודות במטבע־חוץ בלבד		
הולליס 8	105	—
הולליס 9	109	+1.0
הולליס 10	116	+0.8
הולליס 11	114.1	
הולליס 13	116.1	
הולליס 14	117.5	—0.5
הולליס 15	117.5	
הולליס 16	129	+0.5
הולליס 17	126.2	—1.3
הולליס 18	124.5	
הולליס 19	131.5	+1.0
הולליס 20	135.1	+0.1
הולליס 21	131.5	+0.5
הולליס 22	130	—1.0
מילוה פיתוח 3.25%		
1001	162	—0.5
1002	158	+0.5
1003	156	—3.5
1004	156	+4.5
1005	152	
1006	151	+3.0
1007	155.5	
1008	148.5	
1009	129	+0.5
1010	126	—1.5
1011	125.5	+1.5
מילוה פיתוח 4%		
3001	182.2	
3002	177.4	
3003	177.3	
3004	177.3	
3005	172.4	
3006	172.1	
3007	171.5	
3008	168.9	
3009	168.7	
3010	167.7	
3011	164.1	
3012	159.8	
4004	167	+1.0

מילוה בריה פדיון 1.5.1976		
קנ"ו	360	
קנ"ז	358.5	—5.5
פדיון 6.12.1976		
קנ"ח	359	—7.0
קנ"ט	363.5	
קס"א	367.5	—2.0
קס"ב	366.5	+1.1
קס"ד	367.5	—2.0
קס"ה	367.5	—2.0
קס"ז	367	—2.5
קס"ח	367	—3.0
קס"ט	366	
קע"א	361	
קע"ד	358.5	—1.0
קע"ה	358.5	—1.5
קע"ז	347	—0.5
קע"ט	347	—1.0
ק"פ	346	—1.5
קפ"ב	346.5	—1.5
קפ"ג	346	—0.5
קפ"ה	340	—0.5
קפ"ז	339	—2.0
קפ"ח	338	—2.0
קפ"ט	336	
קצ"ס	336	+1.0
פדיון 1.5.1977		
ק"צ	334	—1.5
קצ"א	330	—5.0
קצ"ב	331	—4.0
קצ"ג	331	—3.5
קצ"ד	330.5	—4.0
קצ"ה	327	—3.5
קצ"ו	327	—4.5
קצ"ז	329	—1.0
קצ"ח	327	—2.5
קצ"ט	327	—2.0
ר'	328.5	—1.0
ר"א	326.5	—3.0
ר"ה	325	—1.0
ר"ו	322	—4.5
ר"ס	326	+1.0
רי'	320.5	—3.0
רי"א	321.5	—1.5
רי"ב	316	—2.0
רס"ד	316.5	—0.5
פדיון 6.12.1977		
רס"ו	317	—1.5
רי"ח	317	
רי"כ	318.5	+1.5
רכ"א	315	—1.0
רכ"ג	314	+0.5
רכ"ח	318	+1.0
ר"ל	318.5	+2.0
רל"ב	317	
רל"ד	318	+2.5

רל"ד	319	+4.0
רל"ח	318.5	+1.5
רל"ט	319	+1.5
רמ"א	318.5	+1.0
רמ"ב	318.5	+1.0
רמ"ה	317	—2.0
רמ"ו	316.5	—0.5
רמ"ח	315.5	+1.5
רמ"ט	316	+2.0
ר"נ	316.5	+3.5
רנ"א	312.5	+1.0
רנ"ב	311	+3.0
רנ"ג	311	+4.0
רנ"ד	305.5	+1.0
רנ"ה	305	
רנ"ו	304.5	+1.0
רנ"ז	298.5	+2.5
רנ"ח	298.5	+0.5
מילוה פיתוח (בריה) פדיון 1978 ינואר — מארס		
רנ"ס	299	+2.0
ר"ס	299.5	+2.5
רס"א	292	—1.0
רס"ב	291.5	
רס"ד	291	+0.5
רס"ה	291	+0.5
רס"ו	284	
רס"ח	384	+1.0
רס"ס	280	
מילוה פיתוח (בריה) פדיון 1978 אפריל — יוני		
ר"ע	280	+0.5
רע"א	280	
רע"ב	273.5	+0.5
רע"ג	274.5	+1.0
רע"ה	274	
רע"ו	274	
רע"ז	261	
רע"ס	261.5	+1.0
רפ"א	261.5	+1.0
רפ"ב	257	+1.0
רפ"ג	257.5	+0.5
רפ"ד	258	—1.0
רפ"ה	258	+0.5
6½% מילוה פיתוח 1960 פדיון 1979		
ר"ב	301.5	
ר"ג	302	
ר"ד	302	—0.5
ר"ו	297	
ר"ח	296	
רי"ב	297	
רי"ד	293.5	—1.0
רי"ו	292.5	
רי"ס	292	—2.0
רכ"ב	290.5	
רכ"ד	290	—1.5

רכ"ט		295.5	
רל"א		295	
רל"ג		293.5	
רל"ה		292.5	
רל"ז		289	—0.5
ר"מ		292	—2.0
רכ"ב		289	—1.0
רכ"ד		289.5	—1.5
רכ"ו		291	—6.5
6½% מילוה בטחון 1960 פדיון 1980			
ב"א		295	—1.0
ב"ב		292	
ב"ג		291	—1.0
ב"ד		283.5	—1.0
ב"ה		284.5	
ב"ו		277.5	
ב"ז		280	+2.5
ס'		273.5	—0.5
ס"ד		270	—1.0
ס"ס		264.5	—1.0
צ'		265.5	+3.0
צ"ד		250	
מילוה קליטה			
1961	126.3	450	
1961	132.6	432	
1961	138.5	410.5	
1961	110.1	377	—1.0
1962	132.6	424	+0.5
1962	138.5	403	+1.0
1962	110.1	383.5	
1962	118.7	358	+0.5
1964	138.5	589	—2.0
1964	110.1	536	
1965	110.1	556.5	+2.5
1965	118.7	502	+3.0
1966	118.7	499	+2.0
1966	116.7	500	+2.0
1967	118.9	483.5	+2.5
1967	120.2	472	+2.5
מילוה בטחון 1968			
א		261	+0.5
ב		257	+1.5
ג		257	+0.5
ד		252.5	—2.5
ה		246	+2.0
ו		243.5	+4.5
ז		222.5	
ח		201	+0.5
ט		194	—1.0
י		194	+5.0
י"א		239.5	+0.5
י"ב		223.5	—0.5
י"ג		202	+5.0
י"ד		189	

מילוה בטחון 1969		
א	197	—1.5
ב	187.5	
ג	187	
ד	184.5	+2.5
ה	186	+3.0
ו	186	+3.0
ז	183	+4.0
ח	184	+3.5
ט	184	+4.0
י	181.5	+4.0
י"א	175.5	+5.0
י"ב	171.5	
י"ג	164.5	—3.0
י"ד	179	
ט"ו	175	—2.0
ט"ז	166.5	—2.0
י"ז	168.5	+5.5
י"ח	173	—2.0
מילוה בטחון 1968 (בנקאי)		
י"א	259.5	
י"ב	255	
י"ג	238	+0.5
י"ד	197.5	
מילוה בטחון 1969 (בנקאי)		
י"א	192	
י"ב	188.5	
י"ג	182	
י"ד	177.5	
ט"ו	173	—1.5
ט"ז	172.5	—0.5
י"ז	151.5	
י"ח	136.5	
י"ט	134	
6.5 בטחון ([illegible])		
פ"א	244	+1.5
פ"ב	244	+2.0
צ"א	222	—1.0
מילוה [illegible] ([illegible])		
רצ"ה	247	+2.0
רצ"ו	246.5	+1.0
רצ"ח	246	+1.0
ש"א	242	+2.0
ש"ב	242	+1.5
ש"ד	241	+1.5
ש"ה	241	+0.5
ש"ו	231.5	+1.0
ש"ח	231	+0.5
ש"ט	231	+1.0
שי"א	230.5	+0.5
שי"ב	226	—1.0
שי"ג	228	+1.0

קצב איטי בניצול מענק הסיוע האמריקאי

לשכת המסחר ישראל־אמריקה תתבע מהאוצר שיפור תנאי העיסקות

לשכת המסחר ישראל־אמריקה תפעיל לחצים על משרד האוצר, בנסיון לשפר את תנאי העיסקות עם ארה"ב, המתבצעות במסגרת סיוע התמיכה שמקבלת ישראל.

על כך החליטה נשיאות הלשכה בעקבות פגישה שנערכה אתמול בתל־אביב, בין חברי הנשיאות לשגריר ארה"ב, מר מלקולם טון.

בפגישה נדונה, בין היתר, העובדה שלפי הקצב הנוכחי לא תצליח מדינת ישראל לנצל את כל סכום הכסף העומד לרשותה כמענק (מעל ל־700 מיליון דולר), עד סוף שנת הכספים האמריקאית, ב־1 ביוני 1976.

בפגישה הביע השגריר טון את תמיכתו בכנס ראשי העסקים „ישראל־אמריקה", אשר יתקיים בתל־אביב בפברואר 1977, תחת חסות הלשכה ובארגונה המעיל.

השגריר הסעים כי כנס אנשי העסקים יפתח אפשרויות נוספות לקידום קשרי הכלכלה בין שתי המדינות.

שר האוצר: „בנק למלאכה" ישאר עצמאי

בפגישה אשר קיימה אתמול נשיאות המרכז הארצי של התאחדות בעלי מלאכה והתעשיה זעירה בישראל עם שר האוצר, מר יהושע רבינוביץ, החשב הכללי, חיים שמטל, ומנהל רשות החברות, מרדכי ברגר, הודיע השר ש„בנק למלאכה" הוקם למען בעלי המלאכה ואין כל כוונה למזגו במסגרת בנק אחר.

הוחלט במשותף לקבל את התפטרותם של מנכ"ל הבנק, אברהם פיין, ושל יו"ר מועצת המנהלים, יעקב סלמן.

ישיבת הדירקטוריון שנועדה להיום, תתקיים בראשותו של נציג האוצר, מר ויין, שימלא את מקומו של היו"ר הפורש, עד למינוי יו"ר חדש.

בהסכמת השר הנשיאות הוקמה ועדה בת 3 חברים, שתוך מספר ימים תקבע במשותף עם שר האוצר מינוי יו"ר חדש לבנק למלאכה.

נשיאות ההתאחדות קבלה את המלצתו של שר האוצר למנות למנכ"ל הבנק את מר יורם גלאון, שיכנס לתפקידו בימים הקרובים.

נשיאות ההתאחדות, שהתכנסה לישיבה מיד בתום הפגישה עם שר האוצר, החליטה פה אחד לקבל את הסיכומים שנתקבלו בפגישה עם השר, תוך תקוה שאמנם תורחב פעילותו של „בנק למלאכה" בהגשת עזרה לבעלי המלאכה, כולל פתיחת סניפים נוספים לבנק באיזורים בהם יש ריכוז גדול של בעלי מלאכה.

א. מאיר קרא לתעשיינים מארה"ב להשקיע בישראל

מר אהרון מאיר, מנכ"ל בנק המזרחי המאוחד קרא למשקיעים והתעשיינים אמריקאיים להשקיע בתעשיה הישראלית.

מר מאיר דיבר במפגש של לשכת המסחר אמריקה־ישראל שהתקיים אתמול במלון וולדורף־אסטוריה בניו־יורק, בהשתתפות מר ג'ון פ. דיסון, הנציב המסחרי של מדינת ניו־יורק ומר א. בן ארי, הקונסול הכללי בניו־יורק.

מר מאיר עמד על הכדאיות של ההשקעה בתעשיה הישראלית, בעיקר לאחר חתימת ההסכם בין השוק המשותף וישראל, תוך ניצול ההסכם שנחתם בין ארה"ב וישראל, בדבר מניעת כפל מסים.

היתרונות הנוספים בהשקעה בתעשיה הישראלית נובעים, לדברי מר מאיר, מהמחירים הנמוכים יחסית לתשומות כח אדם, תוך שילוב הידע המקצועי וכן מהתמריצים המיוחדים הניתנים על־ידי הממשלה לייצור ויצוא והצהרה הגבלה הנמוכות יחסית לארצות השוק המשותף.

מר מאיר נמצא בארה"ב לרגל חנוכת הנציגות הראשונה של בנק המזרחי המאוחד בניו־יורק, שהתקיימה ביום רביעי בערב.

דולי ונעם אינגבר
שמחים להודיע
על הולדת בנם
שרון
נכד
לחיה ושמואל גורדון — לולה וא... אינגב...
כ"ד באדר א' תשל"ו ...976

למנהל מחלקת העיניים
בבית החולים רמב"ם — חיפה
לצוות הרופאים במחלקה ולאחיו...
על הטיפול המסור והנאמן בעת חולי
חן, חן והרבה תודות!
עלזה יגב, קבוץ:

למנהלנו היקר מר אפרים טיבר
שפע ברכות בהגיעך לגיל 70
אריכות ימים, בריאות טובה ונחת רו...
פקידי אפרים טיבר

פנינה ואליהו בורוכו...
שמחים להודיע על הולדת
בנם
אח לאיתמר
הקריה, תל־אביב, כ"ב אדר א' תשל"ו.

ציפי (לבית ויסמן) **ובילי ברידו...**
שמחים להודיע על
הולדת אחות לקרן
שרון
ניו־יורק

החברה לניהול קרנות בנאמנות בנ...

	מחיר היחידה	מחיר ...
צבר	393.0	...74.5
ארז	155.7	...18.6
איתן	199.22	...35
[illegible]	128.06	...24.92
[illegible]	ב.ר. 108.55	ב.ר. ...89

הנאמן: בנק הפועלים

המנהל:	מחיר היחידה
צמיח...	239.4
גביש	209.71
בדולח	214.2
שמיר	188.79
טופז	108.03
פ"א	312.0
יגדל	148.8
תרשיש	107.55

הנאמן: בנק לאומי

האזינו היום
בשעה 5 אחה"צ
ב"גלי צה"ל"
לתכנית
„באש צולבת"
עם שר התחבורה
גד יעקובי
בהשתתפות:
ח"כ עדי אמוראי
והעתונאים
דוד משיוב ונתן נבו
המנחה:
שמואל אלמוג

במלון „רון" טבריה
מראה הנוף היפה ביותר בעיר
נותרו מספר מקומות לחג הפסח
לתאריכים 14—22 לאפריל 76
סביבה מצויין. כשר. בר לריקודים במלון. יחס אישי ואדיב.
להזמנות טל. 067-20259

אלון מורה
לכל הפונים אלינו
הסעה סדירה לאלון מורה [קדום]
מתקיימת כל יום
ב־8.00 בבוקר וב־4.00 אחה"צ
היציאה: ממול תחנת „אגד" בכפר־סבא.
מזכירות אלון מורה

מונית אויר לים המלח...

1 ___שבי
2 ___דד
3 ___ מיוחד של
4 ___י לנופשים
5 ___מלח!
6 ___ה במונית מן הבית לשדה התעופה
7 ___ לים המלח (מעל ירושלים ומצדה)
8 ___ למלון, הכל ב־95 ל"י בלבד!
9 ___ בתוקף: 1.3 — 13.4.76
10 ___רסים במשרדי ארקיע
11 ___זוכני הנסיעות.
ארקיע

לוח מעריב

קונססה
קונססה 1300 1966 במצב טוב + רדיו. טלפון — 891705.
קונססה 1968/4 פרטית כללי בגנת 1970 בובה I סטס שנה. ביה 962884 בשעור 39506.

רנו
רנו 12 מי. אל 1974 ביים לנהיגה מסס ליננה, מזגן ורדיו. כיים ותוספות טל. 733850 — בשעה 14.00.
רנו 16 בי.אל. 1975 ,16.000 קיים, יד ראשונה במחיר 75.000 ל"י.
למכירה רנו 12 סטיישן 1975. 25.000 ל"י 82.000 ק"מ — 063-7887/6 בבוקר.

ביקוש מכוניות
(סוף מעמוד 47)
מחפש פיג'ו 4 מכוניות לפנות טל. 418704.

מכירות
(סוף מעמוד 47)

מערכות קול
(סוף מעמוד 47)

רהיטים
(סוף מעמוד 47)

טלוויזיות
(סוף מעמוד 47)

חקלאות
(סוף מעמוד 47)

טרקטורים
(סוף מעמוד 47)

אבדה
כלבת קולי
(מסוג לאסי)
המוצא יבוא על שכרו.
04—88434.

מכוניות למכירה
(סוף מעמוד 47)

אמריקאיות

אודי נ.ס.או.
אודי מסחרית 1970, יד שניה, מנוע חדש, במצב מצוין. טל. 932346.

אוסטין — מוריס
בהזדמנות אוסטין אי 40 במצב מצוין סטס 903459 אליקום.

אופל
אופל רקורד 1964 שמורה ומטופלת 774128 גם בשבת.
אופל רקורד 1700 קרוואן, אוטומטי, 1972. טלפון 052-97718.
אופל ספורטי 1972 אוטומטי 64.000 ק"מ 1700 052—31263.

ב.מ.וו.
ב.מ.וו. 2000 1970, לא אוטומטית, יד ראשונה, מצב מצוין. 242853.
ב.מ.וו. 1800 אוטומטית 1970, יד שניה. טל. 052-31534 — 052-95568.

וולוו

מרצדס

סובארו

סוסיתא

סימקה

פולקסוואגן

פורד

פיאט

פיג'ו

ציטרואן

דירות להשכרה
(סוף מעמוד 46)
בראשל"צ מבנה קוטג' 10 3 חדרים, בשבת 18.00—11.00 טלפון 789864.
להשכרה בית במושב בסביבת תל-אביב. 3 חדרים וגינה. טל. 255845.
בקרית קריניצי בשכ"ח 4 חדרים לוקסוס + טלפון. להתקשר 469278.

בשכר חודשי

בדמי מפתח

דירות מרוהטות
(סוף מעמוד 46)

חדרים מרוהטים
(סוף מעמוד 46)

עסקים
(סוף מעמוד 45)

מגרשים
(סוף מעמוד 47)

מבני תעשיה
(סוף מעמוד 45)

מטבעות ובולים
(סוף מעמוד 47)

משרדים
(סוף מעמוד 46)

ספרים
(סוף מעמוד 47)

דירות למכירה
(סוף מעמוד 46)

1 חדרים

חדרים
(סוף מעמוד 46)

2½ חדרים
(סוף מעמוד 46)

3 חדרים
(סוף מעמוד 46)

3 חדרים ויותר
(סוף מעמוד 46)

וילות ובתים
(סוף מעמוד 46)

וילות למכירה

שאר מדורי ה"לוח" בעמודים 45, 46, 47, 48, 49, 50

הצעות עבודה
(סוף מעמוד 45)
מזכירה מנהלה וסגנית המצאת אתגר בעבודה מעניינת בחברת תכשיטים גדולה. תנאים טובים ומשכורת נאה לפתאימות: תל-אביב. לקביעת ראיון נא לפנות טלפונית 03—228866.

פקידים

זבנים

עוזרות ומטפלות

חרטים ומסגרים

גזירה ותפירה

ביקוש עבודה
(סוף מעמוד 45)

מקררים
(סוף מעמוד 47)

כלי נגינה
(סוף מעמוד 47)

קניות
(סוף מעמוד 47)

מכונות כביסה
(סוף מעמוד 47)

לטובתך הקדם למסור מודעתך ל"לוח מעריב" — ביחוד לערב שבת

חוגים
(סוף מעמוד 48)

שיעורים
(סוף מעמוד 48)

שרותים
(סוף מעמוד 47)

חיות בית
(סוף מעמוד 47)
למכירה גורי קוקר ספניאל — תעודות, ימים מאור 909296.

בת זוג
רווקה 26 בנאה רציני 30 — ת.ד. 19067 תל-אביב.

בן זוג

לוח מעריב ירושלים

(סוף מעמוד 50)

מכוניות למכירה
פיאט 127, 1974, ספיישל, יד ראשונה, 34.000 ק"מ — מצב מצוין. 48.000.— 02/96340.

מכירות
למכירה תנור חשמל וכיריים גז במצב טוב. טלפון 413754.

מערכות קול

כלי נגינה

דירות למכירה

הצעות עבודה

חנויות

לוח מעריב חיפה

(סוף מעמוד 50)

הצעות עבודה

ביקוש עבודה

מכוניות למכירה

דירות למכירה

וילות ובתים

דירות להשכרה

דירות מרוהטות

מערכות קול

מכירות

רהיטי דיזנגוף

הסלון החדש לרהיטים מובחרים
ממיטב תוצרת הארץ וחו"ל
סלונים מפוארים במחירים מפתיעים
מבצע מיוחד
עד 12 תשלומים ללא ריבית

מערכות סלונים • חדרי שינה
חדרי ילדים • מזנונים
רהיטי איכות במחירים נוחים לכל תקציב
ת"א רח' דיזנגוף 181
תצוגה ומכירה: 9—13, 4—7

גם אתה יכול לזכות באחד ממאות הפרסים בחידון הסמלים של מעריב

ספה סלונית

תנפתחת למיטה זוגית
מתנת מרכז תרבות הדיור הירושלמי

"גאנז" מוביליה
רח' הרצוג 61
"גאנז" רח' שלומציון המלכה 6

הזדרז ושלח פתרונך בהקדם!
ותבטח השתתפותך בהגרלת הביניים השבועית ובהגרלה הגדולה הסופית

דרושה
מזכירה בכירה
למנהל בחברה גדולה
בתל-אביב
שעות העבודה: 8.00—16.30
על המועמדת לשלוט בעברית ובאנגלית, כולל הדפסה ונסיון קודם בעבודה משרדית.
למועמדת המתאימה תנאים טובים ועבודה מגוונת ועצמאית.
נא לפנות בכתב בציון קורות חיים, לת.ד. 16284 תל-אביב, עבור "מזכירה בכירה".

להשכרה
300 מ"ר
מבנה תעשיה
במרכז לעבודות מתכת וחשמל
רח' הבנאי — חולון
טלפון 731445.

גיסה ביבי
נעדרה מבית הבראה מגדל בתיפה, בתאריך 3.2.76 בשעות הערב.
בני משפחתה מחפשים אחריה.
גיל: 45, גובה: 163 ס"מ, מבנה גוף: מלא, צבע עיניים: כחול, צבע שער: בלונדיני, מבנה פנים: עגול.
מדברת: עברית, ערבית, אידיש, אנגלית.
כל מי שראה את הנעדרת או יודע על מקום הימצאה מתבקש להודיע למשפחת ביבי, טבריה, טלפון — 067-22256 או להתחנה הד משטרה הקרובה.

נחג,
לא כל אחד יכול להיות בחזית,
אבל כל אחד יכול להוסיף חיילים הבאים
משק!

עיריית באר-שבע · המחלקה לעליה וקליטה — הסוכנות היהודית · המשרד לקליטת עליה · התאחדות עולי אמריקה הלטינית, באר-שבע

קריאה ליוצאי אמריקה הלטינית בישראל

אנו פונים אליכם,
לעזור להגשמת התכנית לעליית 500 משפחות מאמריקה הלטינית לבאר-שבע.
תכנית זאת מיועדת לענות לבעיות מרכזיות של קליטת המשפחות:
● דיור ● עבודה ● אולפן לעברית ● הסבה מקצועית ● קליטה חברתית

הצלחת התכנית תלויה גם בך!
שלח נא אלינו את כתובותיהם של קרוביך ומכריך בחוץ לארץ, אשר התכנית הזאת יכולה לענין אותם. אנו נתקשר אתם אישית.
אל תדחה למחר — כתוב עוד היום, אל:
"תכנית ה-500" התאחדות עולי אמריקה הלטינית, רחוב גרשון 38, ת.ד. 422 באר-שבע.

האזינו היום בשעה 5 אחה"צ ב"גלי צה"ל"
לתכנית **"בראש צולבת"**
עם שר התחבורה **גד יעקובי**
בהשתתפות: חה"כ עדי אמוראי
והעתונאים דוד מושיוב ונתן נבו
המנחה: שמואל אלמוג

במלון "רון" טבריה
מראות הנוף היפה ביותר בעיר
נותרו מספר מקומות לחג הפסח
למאריכים 14—22 לאפריל 76

בנק הפועלים

מכרז למכירת נכסי גרב יפה בע"מ - מפיבה בע"מ

כולל

הזכות להשתמש בסימן המסחרי מרסי

מוצעים בזה למכירה מפעלי החברות הנ"ל הכולים:

* קרקע
* מבנים
* ציוד ומכונות.

הקרקע הינה בשטח של כ־10,000 מ"ר, מתוך זה שטח בנוי של כ־8,000 מ"ר. הציוד המוצע למכירה, כולל מכונות סריגה, מכונות תפירה, מכונות לייצור גומי, ציוד צביעה, ציוד ביקורת, וציוד משרדי.

המפעלים מוצעים למכירה כיחידה אחת אולם ניתן לרכוש גם חלקים מהנכסים והציוד.

אפשר לראות את הנ"ל בשטח המפעל באזור התעשיה עפולה עילית, בתאריכים בין 29.2.76 — 12.3.76 בשעות 11.00—15.00.

הצעות בכתב יש להגיש לכתובת: עו"ד גרשון תמיר ומנחם גורן, שדרות רוטשילד 31 תל־אביב עד ליום 14.3.76 שעה 12.00 בצהרים.

את ההצעות יש להגיש בשתי מעטפות סגורות, כשעל המעטפה הפנימית יצויין: מכרז גרב־יפה בע"מ ומפיבה בע"מ, בתוספת שיק בנקאי בשעור של 10% מהמחיר המוצע — המכירה ואישור סופית בבית המשפט.

אין החתומים מטה מתחייבים לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה אחרת שהיא.

כונסי הנכסים של

גרב־יפה בע"מ ומפיבה בע"מ

מענק של תרומה חברתית מקרן מוריס ובטי קפלון מטעם המגבית היהודית המאוחדת בארה"ב

הציבור מוזמן להמליץ לועדת המלגות והמענקים ע"ש מוריס ובטי קפלון מטעם המגבית המאוחדת, על אישים ומוסדות שפעלו בתחומים הבאים:

א. עולים חדשים אשר סייעו לקליטתם החברתית, הכלכלית וההתרבותית של אחיהם העולים בישראל.
יוענקו 12 פרסים ע"ס — 2,500 ל"י כל אחד.

ב. מתנדבים שתרמו תרומה מיוחדת לשילובם של העולים החדשים בישראל.
יוענקו 3 פרסים ע"ס — 2,500 ל"י כל אחד.

ג. ישובי העימות, עיירות פיתוח וישובי עולים — או מוסדות שעשו לקליטתם החברתית, הכלכלית וההתרבותית של עולים חדשים בקהילותיהם.
יוענקו 3 פרסים ע"ס — 7,500 ל"י כל אחד, או 2 פרסים ע"ס 11,250 ל"י כל אחד; כסיוע לספריות, ספריות תקליטים וחדרי תרבות.

את ההמלצות יש להעביר ללשכות המחוזיות של מרכז ההסברה, לא יאוחר מיום שני, י"ב אדר ב' תשל"ו (14.3.1976):

* מרכז ההסברה, מחוז ירושלים — קרית בן־גוריון, משרד ראש הממשלה ירושלים, טל' 02-39211.
* מרכז ההסברה, מחוז חיפה והצפון — רח' אחד העם 5, חיפה, טל' 04-642361.
* מרכז ההסברה, מחוז באר־שבע והדרום — בנין מרכז הנגב, באר־שבע, טל' 057-74906.
* מרכז ההסברה, מחוז תל־אביב — רח' קפלן 6, בית הסופר, תל־אביב, טל' 03-255256.

על גבי המעטפה יש לציין „פרס קפלון".

רשות שמורות הטבע

פלקט „חיות הבר המוגנות"

בימים אלה יצאה לאור הדפסה שניה של פלקט „חיות הבר המוגנות" על נייר מיוחד (כרומו). מחיר הפלקט —.8 ל"י וניתן לרכשו במשרדי רשות שמורות הטבע.
מחיר המשלוח לפלקט יחיד הוא 1.35 ל"י.

גזור ושלח

לכבוד
רשות שמורות הטבע
רח' המייב 16
תל־אביב

לוטה המחאה ע"ס.........ל"י לפקודת רשות שמורות הטבע עבור.........פלקט/ים חיות בר מוגנות (כולל מחיר המשלוח).
נא שילחו את הפלקט/ים לפי הכתובת:

שם......... משפחה.........
כתובת.........
תאריך......... חתימה.........

מרכז זלמן שזר
להעמקת ההודעה ההיסטורית היהודית

בשתוף עירית ירושלים — המחלקה לתרבות
מקיימים סדרת הרצאות בנושא

התבוללות וזיקה לאומות העולם בהסטוריה של עם ישראל

•

בפגישה החמישית בנושא

יהדות ואיסלם

ירצו: פרופ' אברהם הלקין
פרופ' חוה לצרוס־יפה

יו"ר ופותח: פרופ' פסח שנער

ההרצאות תתקיימנה ביום שני, כ"ט באדר א' תשל"ו (1.3.76), בשעה 8.00 בערב, במוסד ון־ליר, רח' ז'בוטינסקי 43, ירושלים.

המכון הגמולוגי

שליד

הבורסה הישראלית לאבני־חן

מודיע על

פתיחת קורסים חדשים

לגמולוגיה

שיתנהלו בהדרכת מנהל המכון, הגמולוג מנחם סבדרמיש

הקורס נועד לתכשיטנים, יהלומנים, מעצבי תכשיטים וכל מי שמתעתד להכנס לענף.

בדבר פרטים נא לפנות למכון הגמולוגי, הבורסה לאבני־חן, רח' הרקון 8, רמת־גן, (מאחורי בורסת היהלומים), טל' 728280, 723158.

תדיראן

דרושה בדחיפות

בחיפה חנות גדולה

60/100 מ"ר

בשכירות חודשית לתקופה ארוכה ברחוב הרצל

נא לפנות טלפונית 04-539292, 04-511232 או בכתב אל ת.ד. 9779, חיפה

TADIRAN תדיראן

למכירה מלגזה חשמלית

תוצרת אכטמן
כושר הרמה 1 טון
מודל 1970, במצב עבודה תקין,
תורן סגור 240 ס"מ,
פתוח 380 ס"מ.

לפנות לבית קירור „ראם" — טלפון 04-991159

נגנבה מכונית קאמפר 1300

צבע בורדו
מס. 111—247

כל היודע מקום המימצאה יתקשר לטלפון 948202 לחיים ויבוא על שכרו.

למכירה קומביין קליטין

140, מודל 68, + איסטונים, במצב מצויין.
טלפון 051—91418.

מלגזה

2 טון
גלגלים מלאים
למכירה או להשכרה
עם מפעיל.
טלפון 854357.

קונים ארגזים מעץ

ועץ משומש (גם מבניה)
לפנות: 786321
783507

למכירת מחפר

ג.סי.בי. — 3
מודל 70
*
טל' 860246 — בערב

מעוניינים לקנות

חמרה

בכמויות גדולות ברכלה.
טל. 903632,
בערב — 991730

חנויות ואולם

מתאים לתצוגה
במרכז המפרץ
בשכ"ח
טלפון 04-524811

הנהלת הסוכנות היהודית לא"י

קרן החינוך לישראל

מיסודה של המגבית היהודית המאוחדת

מכרז בניה ק/236

לבנית מעון יום ע"ש קופי בבת־ים

1. הנהלת הסוכנות היהודית לא"י (להלן הסוכנות) מזמינה בזאת הצעות מקבלני בנין לבנית מעון יום ע"ש קופי בבת־ים.
2. הבנין המתוכנן הוא בשטח של כ־650 מ"ר.
3. את תנאי המכרז והחומר הקשור בו אפשר לקבל החל מיום א' 29.2.1976 בבנין הסוכנות, תל־אביב, רחוב קפלן 17, בחדר מס' 206 בשעות העבודה, תמורת תשלום של —.400 ל"י אשר לא תוחזרנה.
4. סיור קבלנים יתקיים ביום א' 7.3.1976 הפגישה במשרד מהנדס העיר בת־ים בשעה 9.00.
5. את ההצעות יש להכניס לתיבת המכרזים במשרדי הסוכנות בכתובת המצוינת בסעיף 3 לעיל עד ליום ד' 24.3.1976 שעה 13.00.
6. תנאי התשלום במזומנים כפי שיקבע בחוזה שייחתם.
7. ההשתתפות במכרז זה פתוחה אך ורק לקבלנים רשומים בהתאם לחוק רשום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות תשכ"ט, והרשאים בהתאם לחוק לבצע את העבודה המוצעת בהתחשב עם היקפה הכספי ומהותה. על הקבלן להמציא אישור מתאים מרשם הקבלנים על ההיקף הכספי שהנו רשאי לבצע. בלעדי אישור זה לא יימסר לו החומר למכרז.
8. אין הסוכנות מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

לידיעת הקיבוצים, המושבים והמפעלים באזור באר־שבע והדרום!

עומדת לשירותכם

מיכלית לשאיבת ביוב וניקוי קווי ביוב

ביצוע קווי מים וביוב

ש.א.ז. חברה לשרותים בע"מ

רחוב הדסה 80 באר־שבע
טלפונים: 057-74695, 057-73140
24 שעות ביממה

מכרז

למכירה משאית מ.א.ק.

תוצרת ארה"ב, שנת ייצור 1975.
דגם: 800 ...— סרן אחורי כפול.
רכינה: ארגז מוגבה תוצרת הארץ.
מערכת הרמה תוצרת הארץ.

המשאית נרכשה במסגרת יבוא החרום.
את המשאית ניתן לראות לאחר תאום טלפוני עם הח"מ.
הצעות לרכישה יש להגיש לח"מ במשרדו לא יאוחר מיום 8.3.76.
אין הח"מ מתחייב לקבל הצעה כלשהי.
המכירה טעונה אישור בית המשפט.
על הקונה יהיה להסדיר רישום המשאית על שמו ולדאוג לשם כך לקבלת אישור משרד התחבורה.

ש. ז. פוגדמינסקי,
כונס נכסים ומנהל זמני למשאית
רחוב המלך ג'ורג' 9, ירושלים.
טלפון: 02-228397.

ר.צ. — חברה לרכב וציוד בע"מ
רחוב תיסין 4 א' תל־אביב

מכרז למכירת רכב

מוצעת בזה למכירה במכרז המכונית הבאה:
מס' רישוי: 633—389
סוג הרכב: אלפא רומיאו ג'וליה סופר 1300, שנת הייצור 1976 — משכרמבר.
ניתן לראות את המכונית במשרדי החברה בתל־אביב כל יום בין השעות 08.30—16.00.
את ההצעות בצירוף המחאה בנקאית לפקודת ר.צ. בע"מ בסך 10% מגובה ההצעה, יש להגיש במשרדי החברה בת"א עד 2.3.76.
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

המועצה האזורית עמק לוד, כפר־חב"ד ת.ד. 15
טלפון 944541

הנספח למכרז במספר 1/76 להקמת 5 מקלטים דו־תכליתיים ל/159/75

הננו מאריכים את תאריך הגשת ההצעות למכרז הנ"ל עד ליום שלישי, י' באדר ב', תשל"ו, 9.3.76 שעה 12.00 בצהרים. כמו כן משנים בסעיף 8 במכרז תנאי התשלום, במקום „תוך חודשיים" יבוא „תוך חודש ימים".
דוד הודליבין, ראש המועצה

מר אופיר שמעון מקבל את פרס „הסר את מתנת בנק דיסקונט מידי מר רודליף מסניף דיסקונט בחדרה

המבצע נערך בשיתוף עם „מעריב" ובחסות המועצה הלאומית למניעת תאונות

הזדמנות נדירה

בפעם הראשונה בארץ בשטיחי סו...

רחוב אלנבי 33, תל־אביב

* דגמים מרהיבים במבחר בארץ
* שטיחים פרסיים אורגינלי... במכירת חיסול

מחירים יותר זולים ממחירי היצוא בפרס

לקוחותינו הנכבדים יכולים לבקר רשם מהמבחר הרב יום יום בין ה... 8.00 בבוקר עד 7.00 רצוף ובמוצ"ש 6.00 בערב עד 11.00 בלילה.

מבטחים מוסד לבטוח סוציאלי של העובדים
רח' אבן גבירול 30, תל־אביב טל. 65112

מכרז

למכירת מכונות חשוב משומשות

הרינו מודיעים בזאת על מכירת סובין הכוללים חשוב השמליות מכניות — 4 פעולות החשבון, סיכום וכמכונת כתיבה.
רשימת הסובין ניתן לקבל במחסן מרכז מבטחים אבן־גבירול 30, תל־אביב (קומת כרתף) וניתן באותו המקום עד לתאריך 19.3.76.
הצעות לקניית הסובין יש להגיש במעטפה למכירות מרכז מבטחים בכתובת הנ"ל קופה תלקטנה בחשבון המעטפות שתתצגנה למשרדנו עד לתאריך 23.3.76.
אין מבטחים מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה או הצעה כלשהיא.

למכירה

מכבש 300 טון לייצור צינורו...
מבלטים למכבש הנ"ל
תבניות וחלקי חילוף

את המכבש ניתן לראות בבית המלאכה של לחגי, רחוב מן מס' 6 כפר שלם.
הצעות יש להגיש לח"מ תוך 7 ימים מהיום... צ'ק בגובה 10% מערך ההצעה.
המכירה כפופה לאשור בית המשפט.

שריאל זומר, עו"ד
מפרק שותפות לחגי — ...
שמריהו לוין 18 ת"א, טל. ...

נגנבה מכונית פורד קורטינה

מס' 814—360 צבע חום מטל... עם גגון שמש כחול

המוצא הישר מתבקש להתקשר לטלפון 267594 — או לתחנת המשטרה הקר...

ויבוא אל שכרו

מיל"ה, המכון הישראלי לשיפור הקריאה פותח קורסים ל:

שיפור הכושר האישי בלמידה

במהלך הקורס ילמדו ויתורגלו הנושאים הבאים:

הקניית הרגלי קריאה נכונים * הגברת העירנות והריכוז בשעת הקריאה * קריאה מהירה * תרגילים לפיתוח כושר הזיכרון * טכניקות לזכירת שמות אנשים, תאריכים ומאורעות * טכניקות ללמידה ולזכירת מלים בשפות זרות במהירות * דרכים ושיטות לשיפור הכתיבה * דרכים ושיטות לתימצות חומר לימודי, ועוד.
משך הקורס: 9 פגישות הניתנות אחת לשבוע בשעות הערב במשך חודשיים.

מועד הפתיחה של הקורסים:

בחיפה — בפרוט ארדשתיין, רח' פרץ 23
בירושלים — בבית אלישבע, רח' המדע 4 (קטמון)
בתל־אביב — בבית ציוני אמריקה, רח' אבן גבירול 24

יום שני 1 במרס 1976

כל הקורסים ייפתחו בשעה 6.00 בערב — להרשמה נא להקדים ולבוא ב־5.30.

המעוניינים להצטרף אל הקורסים בכתב — יפנו אל ת.ד. 470 פתח־תקוה.

...יעים כי החל
...בפברואר 1976
...מספרי הטלפונים
...בדלקו
04-740132
04-740133

EBD

...חנות

לוגזר

RCA

למשפחת גרמבק

השתתפותנו הכנה באבלכם הכבד
בהלקח מכם ללא עת ראש המשפחה

חיים שלמה גרמבק
ז"ל

אריגי אלגרנטי
אליאן — קונפקציה
בראון את בראון אריגים
אריגי שמואל הירורג בע"מ
אריגי אשר סלם
אפנת שמשון
סלקתא בע"מ — אהרון הניג

**לאסתר, משה
ולכל משפחת גרמבק**

אתכם באבלכם הכבד
על פטירתו הפתאומית של
ראש המשפחה — ידידנו

חיים שלמה גרמבק
ז"ל

בנרטקס בע"מ
יעקב ואבנר בן־יקר

מתאבלים מרה על פטירתו של

שלמה גרמבק

קרל ובניו בע"מ

לד"ר רות רופין - פלד ומשפחתה

משתתפים באבלכם הכבד על
פטירת יקירכם — יקירנו

ד"ר בנו פלד ז"ל

רחל ויוסף ספרונג
הרייט ורפאל ספרונג

למרים לבינה ונתן סגן

משתתפים בצערכם במות

אורי ז"ל

משפחות:
לאור, קסלר, וון־לפן, שבח

למר יהושע גולדשטיין

משתתפים בצערך הכבד במות אחיך

אברהם ז"ל

כמיטרייד קופל ושות' בע"מ

למשפחת איציקס

אתכם באבלכם הכבד בהילקח מכם ללא עת

חיים איציקס ז"ל

דיירי הבית
נחמיה 21 ק. יובל, ירושלים

הברט **טל מילד והמשפחה**

משתתפים באבלכם הכבד במות

האב ז"ל

המחנכת והבריך לכתה ג'2 א'

**חקירות
מעקב ובילוש
ח ב י ב**
רח' פרישמן 74, ת"א
232018

להשכרה
מנוף מחפר זחלי
זרוע 22½ מטר
+ פלוגיפ
טלפון 04-728333 עד
שעה 1.00; ובערב
04-667140 חיפה.

מכרזים

**משרד החינוך
מכרז מס' 1/76
מכירת פרחי חרציות
מביה"ס החקלאי עין־כרם**

מוזמנות בזה הצעות מחירים לקניית פרחי חרציות מביה"ס החקלאי עין־כרם ליד ירושלים.
טופס השתתפות במכרז אפשר לקבל באגף לחינוך התיישבותי, מזרח בנאים רח' ד' מס' 8, ביתן 8 בקריה תל־אביב.
את ההצעות יש להגיש במעטפה סגורה עם ציון „מכרז מס' 1/76", לכתובת הנ"ל, עד 5 במרס 1976.
אין האגף מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או הצעה כלשהי.

**מפקדת רצועת עזה
מכרז מס' 54/75**

1. מפקדת אזור רצועת עזה, ועדת עבודות מזמינה בזאת לקבל הצעות מחירים
להובלת כספים לבתי הדואר וסניפי הדואר באזור רצועת עזה ואל־עריש
2. העברת הכספים תתבצע פעמיים בשבוע בהתאם לדרישות הדואר. הסכום הכספי אשר יועבר כדי פעם יסתכם ב־500,000 ל"י.
3. העברת הכספים תבוצע מהגזברות הראשית הנמצאת במנהל האזרחי בעזה לבתי הדואר בדיר אל בלח, חאן יונס, רפיח ואל־עריש.
4. יש לבצע ביטוח מתאים להובלת הכספים.
5. על משתתפי המכרז לפרט בהצעתם:
א. סוג אמצעי ההובלה בו יובילו את הכספים.
ב. מהם אמצעי האבטחה להובלת הכספים.
6. להצעה יש לצרף ערבות בנקאית בשעור של 10% מערך ההצעה לפקודת קמ"ש אוצר עזה.
7. את ההצעות יש להכניס לתיבת המכרזים המוצבת במנהל האזורחי בעזה לא יאוחר מ־10.3.76.
8. מפקדת האזור אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או הצעה אחרת כל שהיא.
במכרזים הנ"ל שפורסמו בעתוננו מ־26.2.76 עמ' 32 במדור „מכרזים" חל שיבוש והם מתפרסמים בזאת בניסוחם הנכון.

הודעות מס־הכנסה ומס־רכוש

שינויים זמניים בשעות קבלת קהל במשרד מס רכוש רחובות
(רחוב סמילנסקי 7)

לרגל מבצע חיסול פיגורים בטיפול בתיקים ובמתן תשובות לפניות אזרחים, יהיה משרד מס רכוש ברחובות **סגור** לקהל בימים שלישי ושישי, במשך החודשים מרץ—אפריל.

לנוחותך כדאי שתזכור: לא תתקיים קבלת קהל ביום שלישי וביום שישי, במשך החודשים מרץ ואפריל, במשרד מס רכוש ברחובות.

למכירה בהזדמנות

90 מאווררים
צירים שטוחים קטנים
(פין קיק)
גודל: 88 מ"מ קוטר 25,
ספיקה 40 CFM

לפרטים נוספים נא לפנות 291518, ת"א

שמאי (רכב/אלמנטרי)
מעוניין בשותף רציני
לפתיחת משרד בחיפה
טל. 04-251969

קורס תפירה למתחילות!

לימודי בוקר או ערב

עשי בעצמך בחודש
חולצות-שמלות-חצאיות
מכנסיים

•מרים• התחלת הקורס 23.3.76
ת"א אלנבי 10, טל. 58408 בי"ס טכני למקצועות האופנה

• קורסים מקצועיים לאופנה •
גזרן(ית) קונפקציה
תופרת סלון מודליסט/ית התחלת הקורסים 23.3.76
לנוער כיתות מקצועיות שנתיות ודו־שנתיות

משרד התחבורה
המפקח על התעבורה מחוז ת"א והמרכז

**הודעה על
הגבלות תנועה זמניות
בבת־ים**

בתוקף סמכותי לפי תקנה 17 ר־18 לתקנות התעבורה תשכ"א — 1961 הנני מודיע כי לרגל עבודות ברחוב יוספטל בצמתים:

✶ יוספטל — בר־אילן
✶ יוספטל — חשמונאים

יהיו הגבלות תנועה זמניות החל מיום א' 29.2.76 ועד לסיום העבודות.

ציבור הנהגים מתבקש לנסוע בזהירות, לציית לתמרורים שהוצבו ולהוראות המשטרה.

ר. טחון
רשות המרור מרכזית

„מנורה" חברה לבטוח בע"מ
סניף חדרה
אנו פותחים

קורס לבטוח חיים

למועמדים בעלי השכלה תיכונית, יזמה, והמעונינים במקצוע מעניין.
נדרש מספר קטן של מועמדים.
הלמודים מיועדים לגברים ונשים מתושבי חדרה, פרדס־חנה, כרכור, זכרון יעקב, אור עקיבא, בנימינה וגבעת עדה.

בפרטים יש לפנות ל„מנורה" סניף חדרה, רח' הרצל 8, ת.ד. 345, טלפון 25872.
— סודיות מובטחת —

לחשמלאים ולמפעלים

הננו שמחים להודיע על
פתיחת בית מסחר
לחומרי חשמל לתעשיה ולבנין
בפיתונות

„עידית" בע"מ, בני־ברק, רח' ז'בוטינסקי 7, ע"י תחנת דלק „ארגמן" טל. 03-791049.

בבית משפט השלום בתל־אביב
ת.א. 508/75

למכירה

1. דירת קוטג' בבית דו־משפחתי ברח' שלוה 31 א', הרצליה־פתוח. גוש 6667 חלקה 587/3.
2. הדירה מחוזקת ע"י דייר מוגן.
3. הצעות לקניית הזכויות בדירה (בכפוף לזכויות הדייר המוגן) יש להגיש בכתב למשרד החי"ם ברח' שפינוזה 4 תל־אביב, תוך 30 יום מיום פרסום מודעה זו בצירוף 10% מהמחיר המוצע.
4. המכירה כפופה לאישור ביהמ"ש.

פסח קניר עו"ד — מנהל המכירה

מנופים למכירה

1. מנוף נייד רוסטון
כושר הרמה 25 טון, אורך זרוע 27 מ'.
2. מנוף נייד לורן
כושר הרמה 35 טון, אורך זרוע 30 מ'.

לפנות טלפון 04-725703/4

למכירה

זכות חכירה משנה לדירות של קרקע בשטח של 797 מ"ר ברעננה ברח' השומר 6 גוש 7655 חלקה 144. על השטח הנ"ל נמצאים המבנים הבאים: 1) בנין המכיל דירת מגורים בת חדר אחד, פינת אוכל, מטבח, חדר אמבטיה, מרפסת. 2) בנין המכיל דירת מגורים בת חדר אחד ושרותים. 3) מחסן.

הצעות לרכישת הנכס הנ"ל יש להגיש תוך 14 יום מהיום לי"י פלוטקינוס, עו"ד רח' הגליל 5 רעננה 052-91776.

על כל המציע לצרף להצעתו 10% מהצעתו בהמחאת דואר או בשיק בנקאי וכן לפרט את תנאי התשלום המוצעים על ידו.

אין לראות בפרסום מודעה זו התחייבות לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

י. פלוטקינוס
עו"ד

הננו מודיעים כי החל מה־27 בפברואר 1976 יוחלפו מספרי הטלפונים שלנו בדלקמן:

04-740132
ו־04-740133

מעש פלדות בנין בע"מ.

NEW - חדש • תוך 4 דקות כביסה נקיה • חדש - NEW

שימו לב! ירושלים — חיפה — נתניה — באר־שבע ואשדוד
הגיעה למכירה בערים שלכם כמות נוספת של מכונות כביסה הידועות מיני

מכונות כביסה EBD

תוצרת WEST GERMANY
מיוצרת מנירוסטה ROST-FREI.

התכונות של מכונות EBD הן:
המכונה מרתיחה בעצמה את הכביסה ✶ תוך 4 דקות מכבסת כמות של 1½ ק"ג (יבש) כביסה לבנים ✶ כביסה סינטטית מתכבסת תוך 2 דקות ✶ דברי צמר מתכבסים תוך דקה אחת ✶ התצרוכת של המכונה 240 וואט לשעה ✶ לא נחוצות אבקות כביסה מיוחדות. אפשר להשתמש גם בסבון כביסה רגיל.

במינימום של זמן ומינימום של הוצאות, כביסה נקיה עם מכונות הכביסה EBD

הקוטר 38 ס"מ

המכונות נמצאות למכירה בכל חנויות הענף בארץ
מציגים הראשיים:
"ELECTRONICS 2000" LTD.
תל־אביב, רחוב יהודה הלוי 95, טלפון 03-624103.
חיפה, רחוב העצמאות 72, טלפון 04-664220.

בעל חנות
במרכז מסחרי א' באשדוד (72 מ"ר)
צעיר, רציני, דינמי, דובר מספר שפות,
עם קשרי מסחר בעיר,
**מעונין בייצוג בלעדי
של חברה המייצרת מוצר ידוע**

בהצעות רציניות בלבד נא לפנות לת.ד. 530 אשדוד.

הופיע מעריב לנוער

בגליון השבוע 32 עמודים

תת־חיים בשכונות העוני
מאת כ"נ עופר מנדלסון

יעל ואני

הרומן הארוכה של חיל התותחנים

✶ ✶ ✶

תלמידה על־פי צו בית המשפט

יומנה של נערה שמתה מסמים
אליס בארץ הסמים

בל־בו ספורט

פינת הסיפור המוזר

העולם שמעבר לחוק

כיתה שבזאת
מאת יפרח חביב

בין פותרי החידות יוגרלו 5 תקליטים מאריכי־נגן
מתוצרת **RCA**

והשבוע: שוברט:
חמישיה אופוס 963

הזדמנות נ...
בפעם הראשונה בארץ
בשטיחי...

מבטחים...
מכרז
למכירת מכו...
תשוב משומש

למכירה
מכבש 300 טון ליצור...
מבלטים למכבש...
תבניות וחלקי...

נגובה מכו...
פורד קורט...
מס' 814—360 צבע חום
עם גגון שמש כחול
המוצא הישר מתבקש להתקשר...
— או לתחנת המשטרה 267594
ויבוא אל שכרו

...הקריאה פותח קורסים ל:
האישי בלמידה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

המורה והמחנך

אריה בוכנר ז"ל

מרוז'ן — פולין

נעלה לקברו לגילוי המצבה ביום ראשון, כ"ח אדר א' תשל"ו 29.2.76, בשעה 2.30 אחה"צ, בבית העלמין בחולון. מתאספים ליד השער החדש בחולון.

נתייחד עם זכרו של אריה, ביום שני, 1.3.76, בשעה 5.30 בערב באולם הישיבות של הוועד הפועל של ההסתדרות, רח' ארלוזורוב 93, ת"א.

תודתנו נתונה לכל מנחמינו בכתב ובעל"פ.

המשפחה

היקר לנו מכל, הישר באדם ואציל הנפש,
בעלי, בני, אחינו ודודנו

מהנדס ברוך ברוכי ז"ל

איננו

השרויים בצער עמוק:

רעייתו: יהודית
אביו: שמעון ולאה ברוכי
אחיו: יוסף ולובה ברוכי
פנחס ואסתר ברוכי
דוד ופרידה ברוכי
אחייניו ואחייניותיו

הובא למנוחת עולמים ביום חמישי כ"ה באדר א', תשל"ו (26.2.76).
ימי השבעה בדירתו: רחוב החורב 19, אחוזה, חיפה.

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו — בעלי, אבינו, סבנו ואחינו

סלמאן ב"ר אהרון ולבנה הכהן ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון, כ"ח באדר א' תשל"ו (29.2.76) בשעה 2.00 אחה"צ בשער בית העלמין קרית־שאול.

המשפחה

במלאת שנה לפטירתו ללא עת של בננו ואחינו היקר

שאול שלום
ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו בבית העלמין ביקנעם עלית, ביום חמי־שי, ב' באדר ב' תשל"ו (4.3.76).
התחבורה תצא מבית ההו־רים ביקנעם, שכון 4 א', בשעה 4.30 אחה"צ.

ההורים
וכל בני המשפחה

במלאת שנתיים לפטירת אשתי, אמי וסבתנו היקרה

מרת ישינסקי יוכבד ז"ל

תיערך אזכרה ביום ראשון, כ"ח באדר א' תשל"ו (29.2.76), בשעה 4.00 אחה"צ.

מתאספים בשער בית הקברות הצבאי בקרית־שאול.

בעלה: ישינסקי חיים אלעזר
בתה: ד"ר וולדמן מרים
נכדיה: עופר ואייל

לכל המעונינים בגיור

בית ידידי הגר בישראל תסייע, ללא כל תשלום לכל הפונים אליה בפידע ובהדרכה בתל־אביב ת.ד. 3333, טל. 225853 479786; בנתניה ת.ד. 1172, טל. 053-24110; בבאר־שבע ת.ד. 2018, טל. 78787; בבני־ברק ת.ד. 601, טל. 798016.

נותקנו מידיד נפשנו ורב הפעלים

ד"ר דב פלך (פכטהולץ)
ז"ל

ומשתתפים בצערם הרואב של משפחתו ומוקיריו הרבים

אהובה ואריה וינברג

הנהג

עשה לך
מנהג —
קח עמך
חייל לדרך

לידידנו ושותפנו

עו"ד אבי גביש

עמך באבלך הכבד במות

אביך

ידידיך ושותפיך למשרד
עו"ד אדם מאירי ורעייתו
עו"ד אהרון רווה ורעייתו

במלאת שלושים לפטירת בעלי, אבינו וסבנו היקר

הלל בלומברג ז"ל

תערך אזכרה וגילוי מצבה על קברו בבית העלמין בנס־ציונה ביום ראשון, כ"ח אדר א' תשל"ו (29.2.76) בשעה 4.00 אחה"צ.
התחבורה תצא מבית המנוח רח' תל־חי 8 נס־ציונה.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת
בעלי, אבינו וסבנו היקר

זיגמונד סיגל ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו וגלוי מצבה ביום ראשון כ"ח באדר א' תשל"ו (29.2.76) בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין ע"י כפר סמיר, חיפה. אוטובוס יעמוד לרשות המלווים בשעה 3.00 מבית המנוח, רחוב נורדוי 34, חיפה.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו

יעקב (קובה) עציון ז"ל

נקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום א' כ"ח באדר א' תשל"ו (29.2.76) בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין החדש בחיפה כפר סמיר.
הסעה מהבית ברחוב פועה 16 חיפה בשעה 2.30 אחר־הצהרים.

תודתנו נתונה לכל מנחמינו

המשפחה

במלאת שנתיים למותו של יקירנו
בעלי, אבינו וסבנו היקר

שלמה גון ז"ל

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו, ביום שני, כ"ט באדר א' תשל"ו (1.3.76) בשעה 15.30, בבית העלמין בחולון.

נפגשים ליד השער החדש בבית העלמין.

המשפחה

עובדי שגרירות ישראל בבריסל

משתתפים בצערו של

אלישיב בן־חורין

שגריר ישראל בבריסל

על מות

אביו ז"ל

שגריר ישראל בבריסל
וסגל השגרירות

משתתפים בצערו של

משה בר־אורין

על פטירת

אביו ז"ל

למשפחת גושן גולדשטיין
ולבית מסחר „גולקר"

אתכם אנו באבלכם הכבד על מות

ד' אברהם גושן (גולדשטיין) ז"ל

ג.ד.י.
אחים שטיינמץ בע"מ

לנורית להמן

אתך באבלך בהלקח

אביך

מחבריך למועדון הישראלי לצניחה חופשית

אבלים על מותה של אמנו וסבתנו היקרה

חיה בת נח גוטמן
ז"ל

אלמנת ר' שלמה גוטמן ז"ל

מצירלה — הונגריה

ההלויה מתקיימת היום, יום ששי כ"ו אדר א' תשל"ו (27.2.76) בציריך, שוויצריה.

המתאבלים:
בניה: משה דוד גוטמן ומשפ', ציריך
אליהו (אלו) גוטמן ומשפ', פתח־תקוה
ובנותיה: רחל גוטמן ומשפ', אנטוורפן
טובה שטרן ומשפ' בית מאיר
אדית נחשון ומשפ', ת"א
נכדיה ונינה בארץ ובחוץ־לארץ

השבעה בבית אלו גוטמן, רח' שפירא 28 פתח־תקוה

במלאת שלושים לפטירת אשתי, אמנו וסבתי היקרה

הינדה סמוגורה (מנוח)
ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום שני כ"ט אדר א' תשל"ו (1.3.76) בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין בחולון.
נפגשים ליד השער החדש.

אנו מודים לכל מנחמינו בע"פ ובכתב.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו

חוה ויטל רוזנטל ז"ל

תערך אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון כ"ח אדר א' תשל"ו (29.2.76) בבית העלמין בחולון.
נפגשים ע"י השער החדש בשעה 16.00.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת אמנו,
אחותנו וסבתנו היקרה

חיה ספר ז"ל

לבית פבקולשציק „ברומנובקה"

תתקיים אזכרה וגילוי המצבה ביום שני, כ"ט אדר א' תשל"ו (1.3.76) בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין חולון. נפגשים ליד השער החדש.

המשפחה

במלאת אחת עשרה שנה לפטירתו
של בעלי, אבינו, וסבנו היקר

צ'צ'אק ג'ורג'י ז"ל

נעלה לקברו בבית העלמין בחולון ביום ראשון כ"ח אדר א' תשל"ו 29.2.76 ונתייחד עם זכרו.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו

אביגדור נוסבראוך ז"ל

תיערך אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, כ"ח באדר א' תשל"ו (29.2.76), בבית העלמין בחולון.
נפגשים על יד השער החדש בשעה 2.30 אחה"צ.

המשפחה

במלאת שלש שנים למותו הטרגי
של בעלי, אבינו וסבנו היקר

השל קופרמן ז"ל

תתקיים אזכרה ביום ראשון, כ"ח באדר א' תשל"ו (29.2.76) בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין ע"י כפר־סמיר, חיפה. נפגשים ע"י השער הראשי.

המשפחה

למנהלנו

ולמשפחת יהושע אופנהיים

השתתפותנו הכנה באבלך

במות אביך היקר באדם

שמואל יצחק ז"ל

י. בולדו ושות'
ועובדי המשרד

על הנופל והלוחם לחרות ישראל
על את הרע

על

פתחיה

שלנו
שאיננו

בוכים מרה עם

אסתר והילדים

ועם כל משפ' זליבנסקי

עזריאל ושולמית לנ...
נעם, לימור ואליאב

לשרה קרמר מנהלתנו היקרה

אתך באבלך הכבד
על מותו הטראגי של אחיך

פתחיה ז"ל

מי יתן ולא תדעי עוד דאבה
בעבודתך הפוריה תמצאי נחומים

הסגן, חבר המורים, העובדים
הורי התלמידים
ותלמידי בית ספר „גאולים" ח...

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו ללא עת
יקירנו ואהובנו

יוסף (ג'אנה) סורמלו

ההלויה תצא היום, יום ששי כ"ו אדר א' (27.2.76) בשעה 11.30 לפנה"צ מבית ... סנהדריה להר המנוחות בגבעת שאול.
אוטובוס מיוחד יצא מבית המנוח רח' פרב... קרית משה, בשעה 11.00

המשפחה ...

לעזה ולילדים

אתכם באבלכם על מות

יוסקה (ג'אנה) סורמלו

עליזה ומשה

במלאת שלושים לפטירתה של בתנו היקרה ...

ברכה שרף

תיערך אזכרה וגילוי מצבה, ביום כ"ט באדר א' תשל"ו (1.3.76), בשעה 3.00 בבית העלמין הישן, חוף הכרמל, חיפה. ליד השער הראשי.
התחבורה תצא משד' הנשיא 8, בשעה 2.30

תודתנו העמוקה לכל מנחמינו באבלנו

המש...

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

דב גליק ז"ל

תתקיים אזכרה וגלוי מצבה ביום שנ... באדר א' תשל"ו 1.3.76 בשעה 3.30 אחה"... העלמין בצור שלום.
אוטובוס יצא מבית המנוח רח' צה"ל 14 קרי... בשעה 3.00 אחה"צ.

המש...

במלאת שלושים לפטירת בעלי, אבינו וסבנו

יעקב גולדברג

תערך אזכרה וגילוי מצבה, ביום ... כ"ט באדר א' (1.3.76), בבית העלמין בשכונת גורדון ראשון־לציון, בשעה 3.30
אוטובוס מביתנו, רח' קק"ל 15. יצא בשעה ...

תודתנו נתונה לכל מנחמינו.

המשפ...

במלאת שלושים לפטירת
אשתי, אמנו, אחותנו וסבתנו היקרה

פנינה בומצויג ז...

תערך אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, כ"ח א' תשל"ו (29.2.76), בבית העלמין בכפר יונה בשעה 3 אחה"צ מבית המנוחה בכפר יו...

המש...

יריד המזון הישראלי בטוקיו הוכתר בהצלחה

כ־500 מהודי מי־ פקחים מטעם מ־ ית יהודי, לנבור יין ביריד המזון הישר־ ראשון, שהתקיים במוקיה, והזהו את צרים אלה. ישראלים אמרו כי המשך שבוע, עשוי גוא הישראלי ליפן, בצאה ישראל ליפן מזון בערך של 2.8 מיליון דולר.

שלושה עשר יצרני מזון מ־ מקומות שונים בארץ, הציגו כ־100 מוצרים שונים וכגון־ נים: מיץ פרי הדר, ממתקים, פירות מיובשים, יין, מיני אי־ טריות, שימורי מזון וכבדי אווז.

„משכנו יותר מבקרים מ־ אשר ציפינו", אמר רם בית־ אור, מנהל החברה הישראלית לירידים ותערוכות. „רבים מ־ בין המבקרים היו אנשי מק־ צוע. הם בחנו את המוצרים ברצינות רבה ושאלו שאלות רבות. היינו עסוקים במשך כל היום".

ב־1975 ייבאה יפן מישראל מוצרים בערך כולל של 59 מיליון דולר, כמחציה מהכסף ביהלומים. (אי.פי.)

סמכויות במשרד התקשורת [...]יא בקשות לטלפונים ברמלה

אלפים תיקים של שהוגשו בקשות ל־ טלפונים באזור רמ־ קפאים", הלשכה ה־ של שרות הטלפו־ מפונה לפני כחוד־ רחוב שפירא 7 ב־ מגרה כי ביום בשל יות בין שני אג־ שרד התקשורת — רותי הטלפונים" ו־ „אגף שרותי ההנדסה".

כל אחד מהאגפים טוען ל־ חזקה על הטיפול בנושא. ה־ מחלוקת הועברה לבוררות וע־ דה, המורכבת מנציגי ההס־ תדרות ונציבות שרות המדי־ נה. בינתיים החלט על „סטא־ טוס קוו" ומגישי בקשות ל־ טלפונים באזור רמלה וה־ סביבה נענו כי אין אפשרות לטפל בעניינם מחוסר יכולת להגיע לתיקים „המוקפאים" בלשכה הסגורה ברמלה.

באחרונה הקים משרד התק־ שורת לשכות אזוריות של „שרותי הטלפונים" בערי ה־ שדה, אך עובדי „שרותי ה־ הנדסה" התנגדו לפתיחות ה־ לשכות בטענה שמבלא אין הן מצוידות במידע עצמאי ב־ שלהן וכל בעיה מועברת אל שרותי ההנדסה. „התוך הזה מיותר". — טוענים עובדי שרותי ההנדסה. לפני כחוד־ שיים התנגדו בכוח לפתיחה הלשכה החדשה ברמלה והנ־ הלת שירות הטלפונים נאלצה לסגור את הלשכה אחרי ש־ הועברו אליה כל התיקים וה־ מסמכים הנוגעים בתושבי רמ־ לה והסביבה.

[...]נדסים הבכירים בסכנין [...]דרו ביום א' מעבודתם

[...]מחאה על עיוותים בהטבות־שכר

[...]הנדסים הבכירים בסכנין יעדרו ביום א' מעבו־ [ד]תם על כך שהם מכנים קריטריונים מעוותים [...] שכר, הנהוגים בסקטור.

[...]נדסים הבכירים ציינו במכתבים להנהלת הסכנין, [...]יטריונים המקובלים למתן הטבות, כגון הוצאות רכב נקבעו בשעתם לא לפי הגדרת התפקיד והמעמד, אלא לפי „מלכות", והם דורשים לקבוע קריטריונים כלליים.

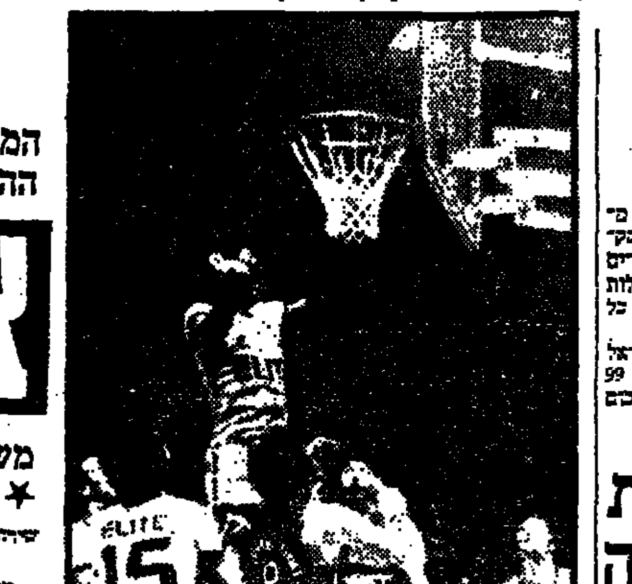

לורנס מקקריי ממכבי תל־אביב מתרומם וקולע סל במשחק שהיה אמש בקאנטו ואשר בו גברה קבוצת פורסט על מכבי בשיעור 106-81 במשחק הגומלין במסגרת גביע אירופה לאלופות בדורסל. השחקנים האחרים בתמונה: (מימין) טל ברודי, לינהארד, דלה־פיורי ובואטרייס.

(צילום ראדיו של א.פ.)

מנהל חברת „חריש", במכתב לשר האוצר:

„חברת הפוספטים ייבאה ציוד מיותר במיליוני ל"י"

מאת יהושע ביצור

מנהל חברת „חריש" ל־ ביצוע עבודות הנדסה כב־ דות, הודיע אתמול במכתב לשר האוצר, יהושע רבינו־ ביץ, כי חברתו מסוגלה ל־ בצע את כל עבודות הכרייה וההובלה של פוספטים, ש־ בשבילן הביאה באחרונה חברת הפוספטים ציוד כרייה והובלה יקר מחו"ל, בהשקעה של עשרות מיליו־ ני לירות.

מנהל „חריש", אברהם מג־ ולר, כותב לשר האוצר, כי מחר שבמצב הימים האלה, כ־ אשר משבר פוקד את מפעלי „תמנע", שמצוי בהם ציוד ל־ ביצוע עבודות כרייה והובלה, מבאה חברת הפוספטים באורון לנסון להוציא מיליוני דולאר ליבוא ציוד כבד לכרייה והו־ בלה של פוספטים. הוא מד־ גיש, כי את העבודות באורון אפשר היה לבצע בנקל בציוד של מפעלי „תמנע" וכן באמ־ צעות ציודן של חברות קבל־ ניות שונות הפועלות בארץ. מגולר מציין, כי „חריש" ביצעה בשעתה חלק מעבודות הכרייה וההובלה באורון ב־ יעילות ובמחיר סביר. לדעתו, תמוה מאוד שמפעלי „תמנע" ו„אורון", הקשורים מבחינה אירגונית בכימיקלים־גג משות־ פת, הסדירו כל תיאום ביניהם ביבוא ציוד יקר מחו"ל. ב־ רשות חברתו — כותב מגולר — מצוי כל הציוד הדרוש ל־ ביצוע העבודות המבוצעות ב־ אורון. הוא מתריע על הצורך בהגיניות השקעות ארוכות־טווח, המאפשרות למפעל ממלכתי מ־ אושר להוציא בקלות רבה הון תועפות, בהיותו חסוי בכל הסייגים והתיסולים החלים על כל אזרח רגיל במדינה.

מנהל „חריש" דורש משר האוצר שבממשלת ישראל תדאג להוציא מכרזים בהתאם לנה־ לים התקפים לגבי כל העבו־ דות המבוצעות מטעם חברות ממלכתיות, כדי לתת אפשרות לכל גורם בעל הכישורים ה־ דרושים להתחרות על הזכות לקבלת עבודה. הוא מבקש מ־ שר האוצר להיפגש עם נצי־ גות של חברות הבעלות ציוד מכני כבד, כדי שזו תע־ כיד אותו על תוכנית הבזבוז הבכושע על כספי ציבור.

יחיד וחברה

■ פרופ' ארנסט חן, חתן פרס נובל לרפואה, שיחד עם פרופ' פלמינג גילה בשעתו את הפניצילין, הגיע אתמול מ־ טהראן לביקור קצר, כאורח מכון וייצמן למדע.

■ ערב זכרון לאריה בר אליעזר ז"ל, שהיה סגן יו"ר הכנסת, נערך אתמול בתל־ אביב, מטעם תנועת החרות. הארכיאולוג דן בהט הירצה על רציפות הישוב היהודי ב־ ארץ־ישראל, וחבר הכנסת ל־ שעבר, מרדכי סורקיס, הע־ לה קווים לדמותו של בר־ אליעזר.

■ דובר תנועת החרות ו־ ראש מחלקת ההסברה שלה, ד"ר אליהו בן־אלישר, יצא אתמול לארה"ב, לשם איסוף כספים לחיסול חובות המפ־ לגה. הוא גם יסייע ליו"ר תנועתו, ח"כ מנחם בגין, ה־ עושה בארה"ב בשליחות ה־ „בונדס", אך עוסק אף הוא באיסוף כספים למפלגתו וכן בנושאים מדיניים.

פתחיה זליבנסקי למנוחות

במקד היהודה הביתהדת של המשמר האזרחי בהגנית, איש [...] לשעבר פתחיה זליבנס־ קי, הובא אתמול לקבורת ב־ בית העלמין בחולון.

זליבנסקי, היהדע בכינוי יוסף, היה מהמצרביב והנוד־ עים שבמפקדי לח"י. היה מ־ פקד החטיבה הלוחמת ביורד [...] היתר פיקד על [...] דיר־יאסין ופינוץ בית [...] במיקרה של הלגיון הערבי בירושלים. ב־ פעולה זו גם נפצע. עם קום המדינה נתבנה למפקד הכל־ גת המסייעת בגדוד הקימבנו בפיקודו של משה דיין. הש־ תתף בכל מלחמות ישראל כ־ מפקד שיריון, ואף לקח חלק במלחמת יום הכיפורים ב־ רמת־הגולן.

ביקפה בתאונת דרכים ב־ דרכו לשדה והתאספה בקפר־ סין, בחזרה לישראל. בן 52 היה במותו. השאיר אחריו אשה וארבעה ילדים. בהלוויי־ תו השתתפו אתמול באוה ה־ בדי לח"י, ידידים ונציגי צ־ בור. הספדו לו שני חברי כני־ כת לח"י, ד"ר ישראל אלדד וח"כ יצחק שמיר, במקד ה־ משמר האזרחי בהגנית ורב העיר, בכדו של רב אריה לוין, אבי האסירים.

הותר עיבוד אדמות הגובלות בשטחי אימון

בפגישה שהיתה אתמול בין יועץ שר הבטחון, אשר [...], לבין נציגי הכפרים סכנין, עראבה, דיר חנא, הגובלים בשטח אש 9 בגליל המערבי, נקבע שתותר כניסת החקלאים לשטח הסמוך לכפרים, [...] מבעלי זיתים ואדמות מזרע.

הכניסה תהיה על פי רשיונות שנתיים. נציגי הכפרים ביק־ שו שהרשיונות יהיו קיבוציים לכפרים ולא לחקלאים בודדים.

שטח האימונים עצמו, המכונה „שטח ב"", יהיה סגור והכניסה אליו לצורכי עיבוד חקלאי תותר אך ורק לפי רשיונות הצבא, שיינתנו בהתאם לצרכי האימונים של צה"ל בשטח.

נציגי הכפרים ביקשו שצה"ל ידאג לניקוי השטח משרידי פגזים ותוכרי נפץ, כדי למנוע מפגעים.

זכר בהגרלת הפיס

בהגרלה הרגילה של מפעל הפיס מס' 9/76, שהתקיימה אתמול, זכו המיספרים הבאים:

בסך — 600,000 ל"י זכה המספר: 411795 (500,000 + 100,000 ל"י „כהד הזהב").

בסך — 100,000 ל"י זכה המספר: 697481.

בסך — 50,000 ל"י זכה המספר: 287772.

בסך — 10,000 ל"י זכו המספרים: 064554, 654867.

בסך — 5,000 ל"י זכו המספרים הבאים: 010414, 058747, 074793, 198899, 250758, 293449, 362074, 425344, 430651, 793684.

בסך — 1,000 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 10517, 19895, 29253, 41980, 54721, 77250, 87354, 92727, 96991.

בסך — 500 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 25122, 25914, 41607, 52321, 38565, 56769, 68923, 81879, 93291, 97577.

בסך — 200 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 1409, 1868, 3531.

בסך — 100 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 0369, 0502, 0573, 0604, 0630, 0645, 1049, 1059, 1101, 1143, 1285, 1591, 2316, 2372, 2386, 2550, 2721, 2777, 3264, 3442, 3665, 3685, 4090, 4096, 4732, 4953, 5189, 5440, 5658, 5845, 6300, 6594, 8029, 8282, 8660, 8755, 8756, 9630, 9936.

בסך — 8 ל"י זכו הכרטיסים הרגילים שמספריהם מסתיימים בספרה: 6.

רק הרשימה הכוללת של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס.

נעצרו שני חשודים בעסקות

(המשך מעמוד 1)

טרה, החקר בפרשת הרצח נערכו ידיעות — שהוכחו ב־ מסמכים אשר נמצאו בדירת בני הזוג יבציק — כי השניים ניהלו באחרונה, יחד עם מר־ דכי יבציק, עסקות [...] חשוד. לשם כך אף רכשו מה־ סן כימביק. חוקרי המשטרה היה דעתם, כי [...] הה להפסקה בלתי חוקית של במשך החיק, או ל־ מבצע הזיון כחוייק.

את החשוד הראשון, בן 41, שהוא מתגורר במקצעו ובעל מפעל לטכסטיל באשדוד, עצ־ רה המשטרה אתמול ב־6 ב־ בוקר בדירתו ברחוב [...] בתל־אביב. בעל החנות לדב־ רי הצעיקות, בן 46, נעצר בשעה 10.15 לפני הצהרים, בהגותו.

שני החשודים נחקרו אתמול, כל אחד בנפרד, הם מכ־ חישים בתוקף מעורבות ב־ רצח. בהמשך החקירה הם יובאו לבדיקה במכונת הפולי־ גראף (מכונת אמת).

היום יובאו לפני השופט ה־ תורן של בית־משפט השלום בתל־אביב, ונציג המשטרה עומד לבקש הארכת מעצרם.

בצער רב ובגיגון אנו מודיעים על פטירתה של אשתי, אמנו וסבתנו היקרה
האשה הצדקנית

[...]מלה מגנהיים ע"ה

בת ר' יעקב הלוי ז"ל

ה[לוו]יה תצא היום, יום ו' ערש"ק פרשת ויקהל, [...] אדר א' תשל"ו (27.2.76), בשעה 11.30, מביתה, [...]ות ירושלים 51, רמת־יצחק, לבית־העלמין של נציבי ישיבת פונובז' בבני־ברק.

המשפחה המתאבלת

[...] לזכרו
ביום השלושים לפטירת

[מ]נחם סדינסקי ז"ל

יתקיים ערב התייחדות וזכרונות במרכז הקהילתי ע"ש פומרנץ בירושלים, בתכנסות ביום ראשון, כ"ח באדר א' תשל"ו, (29.2.76), בשעה 8.30 בערב.
[...]ליה לקברו של מנחם, בהר־המנוחות לגילוי [...]בת, תתקיים באותו יום בשעה 3.00 אחה"צ.

המשפחה
והחברים לאורך הדרך

במלאת שלוש שנים לפטירת יקירתנו

אידה מדנס ז"ל

[...]ה לקברה תתיחד עם זכרה ביום ראשון, כ"ח [...] א' תשל"ו (29.2.76), בשעה 15.30 אחה"צ, בבית העלמין בחולון (שער יסן).

המשפחה

במלאת שנה לפטירת בעלי היקר והכמור, אבינו וסבנו הבלתי נשכח

[...]עקב אובדנדורפר ז"ל

[...]ה לקברו תתיחד עם זכרו ביום ראשון, כ"ח [...] א' תשל"ו (29.2.76), בשעה 4.00 אחה"צ, בבית [...] הר־המנוחות, גבעת־שאול, ירושלים. נפגשים על יד שער הכניסה.

המשפחה

לכל ידידינו שניחמונו בע"פ ובמכתב על מות אמנו היקרה

[...]יזלה באר ז"ל

תודה

משפ' באר, קיבוץ געתון
משפ' ראובני, ירושלים
משפ' ד"ר אדם, ראשון־לציון

ברוג **אליהו רייך**
אתך באבלך הכבד על מות

אמך ז"ל

משפחות: גולדשטיין, פרוקמן, כהנא, פלאי, גולן, סילבור.

מודעות אבל גם בעמוד 9

מעריב לספורטאים

המכבים היו עוד בתמונה במחצית המשחק בקאנטו (49—42) אך לאחר ההפסקה כשהשופטים נכנסו לפעולה והרחיקו 4 שחקנים — אפסה כל תקווה

צ'או גביע אירופה

משחק גדול של ארואסטי לא הועיל מול 41 הנקודות של לינהארד (81—106) ✶ בחצי הגמר תשחק פורסט עם מובילג'ירג'י וארזה וריאל עם וילורבאן (!)

שירות „מעריב לספורטאים" קאנטו, מלפתינו:

„מכבי תל־אביב לא היתה ראויה לשיפוט עוין שכזה" — כך הכריזו לכבוד בעתונותיהם הבוקר, כל העתונאים האיטלקיים שסיקרו אמש בקאנטו את נצחונה של „פורסט" על מכבי ת"א 106—81, ב־ משחק הגומלין ביניהן — אשר ביטל את יתרון ה־ ישראלים מן ההתמודדות הראשונה, בת"א (88—76) והעלה את אלופת איטליה לחצי הגמר בגביע אירו־ פה, בו יהיה עליה להתמו־ דד עם מחזיקת הגביע האירופי, „מובילג'ירג'י" וארזה לגרות שהספידה אמש לזאגר ביוגוסלאויה 93—91.

במשחק חצי הגמר השני תתמודד ריאל מדריד, שגב־ רה אמש על „ספרה" וינה 98—77 עם אלופת צרפת, וילורבאן, שמחקה פיגור של 17 נקודות לבאסט־ פילס הבלגית (ראסינג מא־ לין) וגברה עליה 84—160.

במשחק נוסף במסגרת בית ב' גברה טראנספול בלוגאנו על פודולה 98—91.

1500 ישראלים מכל רחבי איטליה היו אמש בקהל ש־ נדחס לאולם „פאלה ספורט ויאנלה" החדש של העיירה קאנטו. אבל קולם נאלם מול 3500 איטלקים גועשים, ש־ כדקו, צעקו, רקעו ברגליהם השמיעו קריאות גנאי ללא הפסק נגד הישראלים. באוי־ רה דהכה זו, ללא מחיצת־ מהלך מינימאלית בין קווי המגרש לבין יושבי היציעים, כאשר כל קליעה לסל לוותה בחשיפות, שמא העוזר מהד־ מה רבתי — התנהלה התח־ רות החשובה ביותר של מכבי ת"א בגביע אירופה ה־ שנה. האוירה לחוץ זו, יחד עם השיפוט הגרוע והעוין באורח ליצני של הבלגי הג־ ייגר (ובמקום מגמה של שות־ פו ההונגרי ציפרה) — וגם שהכריע בסופו של דבר את הכף להובת מכבי ת"א.

● שגיאה מאקטית

נראה כי שגיאה מאקטית של המאמן פרד דהולי תרמה אף היא להפסד: תוך מה־ דקה ה־4 במחצית השנייה ובמשך תשע דקות רצופות, כאשר האיטלקים להצו את הישראלים וביטלו במהירות את יתרונם במשחק הרא־ שון — ישב מרדכי ארואס־ טי על הספסל. הוא היה ב־ חלקו הראשון של המשחק השחקן הבולט ביותר במכבי ת"א ולבעצה מהיגה על ה־ מגינים. אמנם מחליפו בוב גריפין עשה עבודה טובה, השיג וקלע שלושה סלים בעלאים במצבי יחיד — אבל זה לא היה מספיק. במחצית השנייה חדלה מכבי לשחק את המשחק המבוקר שלה מחלקו הראשון של המאבק, שחקניה כאילו חדלו „לשים עין" כפקחת על יריביהם — ואלה ניצלו זאת ללא שהייה והכתיבו את הקצב.

גם העובדה שתוך 20 שניות כבר בתחילת המחצית ה־ שנייה הוצאו שני שחקני ה־ ציר של מכבי — מנקין ומקריי — בגלל חמש עבי־ רות, ואחריהם הלכו כעבור זמן בואטרייס וסילבר — השפיעה על הישראלים ש־ הוכו „מכל הכיוונים".

עם שריקת השופטים ל־ סיום התחילה תקרית: מא־ מן מכבי, פרד דהולי נפגע וזועם על השיפוט והקהל ה־ עוין, ביטא את רוגזו בצע־ קות. צופים איטלקים שמ־ עוהו מקלל. אחד מהבדי הנ־ הלת מבעדון „פורסט" ניגש להרגיעו, ואז בלהט היצרים וההיכוח שכנראה התפתח ביניהם, היו שניהם קרובים להתלפת מהלומות — עד ש־ היו צריכים להפרידם.

כעס וחיחר — ירד המא־ מן האמריקני של מכבי ל־ חדר ההלבשה והתבגר שם שעה ארוכה.

מאמן „פורסט", ארנאלדו טאוריסאנו, אמר למראה למיתון הורעם ההתנהגות: „לא מגיע למכבי ת"א ש־ יהיה לה מאמן כמו. התנהגותו מבישה": הוא עצמו השמיע ביטויי גנאי חריפים ביותר כלפי דהולי.

● מחצית שקולה

בדקה ה־2 נרשם היתרון הקל היחיד של מכבי במה־ לך המשחק כולו: 6—5, מ־ סל של בואטרייס. אולם תוך דקה כבר היה ל„פורסט" יתרון של 6—9 ובדקה ה־5: 10—17.

לאחר שגרויבלסקי, רקא־ לקאטי ולינהארד דאגו עד פעמיים לפער של שבע נקו־ דות, עלה בידי מכבי, בדקה ה־8 להגיע עד נקודת פיגור אחת בלבד: 24—25, מסלים של סילבר וברודי, לאחר חסימת כדור של ארואסטי.

האיטלקים הפעילו שמירה אישית להצמד במיוחד על מובילי הבכיר של מכבי, ברודי וארואסטי ואם כי היו מעט הססנים, נוכח ההגנה האזורית הטובה למדי של ה־ ישראלים — לא „איבדו את הראש". ממצב של 47—40 קיבל לינהארד במתנה מה־ שופטים שתי קליעות עונשין והפער עלה ל־8 נקודות. בואטרייס ציכצם ומארוזא־ כי קלע עונשין אחת בלבד, כאשר שריקת המוכירות לידי חתה את קליעתו של מקריי אבל היא לא אושרה. 49—42 במחצית.

● [illegible]

גרויבלסקי ורקלקאטי ד־ אגו כך לינהארד שהיה כל הזמן מתחת לסל, הקפיצו ב־ בת אחת את הפער של „פו־ רסט", תוך הידוק השמירה על ברודי וארואסטי — עד 57—46, שתי דקות מההפ־ סקה.

שליטתו של לינהארד ב־ קליטת הכדורים החוזרים ב־ התקפה היתה מוחלטת כמ־ עט. ברודי נהנה מארבע ק־ ליעות עונשין רצופות תוך דקה ושוב פער של 7 נקו־ דות בלבד 57—50. לצלילי שריקות הקהל ורקיעותיו ב־ רגליים, החלו הישראלים ל־ הרבות בהחטאות ומכיוון ש־ כולם היו „ספוגים" בעבירות עוד מהמחצית הראשונה — שימשו כמטרה ברורה, כדי להקדים ולהוציאם מהמשחק. ואמנם בדקה ה־36 החל „ה־ מיבצע". במצב של 63—54 ספג מנקין את ה„חמישית" שלו. כעבור פחות מדקה היה בחוץ גם מקריי.

דקה 27: 67—54 ל„פורסט", יתרון 12 הנ־ קודות של מכבי מן ה־ משחק בתל־אביב — הו־ סל. מארוזאכי וגרויב־ לסקי העלו ל־71—56 והמכבי איבדה את ה־ עשתונות.

בואטרייס החטיא מרוב התרגשות ועצבנות שתי קלי־ עות עונשין ורקלקאטי העלה ל־75—56, בדקה ה־30 נד־ מה היה שמכבי משוחקת ללא מנהיג, אבל אז, כאשר הפער היה 81—64 ומיכה שוחרץ הח־ ליף את „שוקי" שוחרן, הת־ חולל המיפנה המפתיע: בוב גריפין התחיל בקליעות יחד עם בואטרייס, ניצל לרגע בילבול וחששים אצל האיטלקים והצירו את הפער: 84—72!

אבל שוב היה זה לינהארד שהעמיד את „פורסט" על רגליה: השופט הגרמני ייגר נכנס לפעולה, כשירות לא מהויקות של המכבים — ו־ בואטרייס מוצא עצמו בדקה ה־34, יושב על הספסל, .72—89. האטה קלה במשחק האיטלקי: 96—78, אחרי סל של גריפין. מיד אחר כך יצא גם סילבר בחמש עבי־ רות ב־98—78. כשנותרה דקה ו־58 שניות לסיום מעמידים מיכה שוחרץ ולינהארד את התוצאה על 100—80, אבל האמריקני של „פורסט" המ־ שיך לצלוף לל ארחנים את כל שלושת הסלים הנוספים של קבוצתו עד לסיום 106—81.

● קלעו למכבי: בואט־ רייס 18, ברודי 16, סילבר 16, מקריי 8, גריפין 8, ארו־ אסטי 7, מנקין 6, מיכה שוחרץ 2.

● קלעו ל„פורסט": לינ־ הארד 41, רקלקאטי 22, גרוי־ ציובלסקי 15, מארוזאכי 15, דלה־פיורי 9, קאסיני 4.

פולהאם עשויה לבקר בישראל

מאת א. [illegible]

קבוצת הכדורגל „פול־ האם" מהליגה השנייה באנג־ ליה, תקיים בחודש מאי ה־ קרוב, מסע בן שבועיים ב־ ישראל.

במסגרת ביקורה תהיה „פולהאם" מעוניינת לקיים שלושה משחקים בישראל, כ־ שאחד מהם יהיה נגד הנב־ חרת הלאומית והשני נגד הפ־ ועל כפר־סבא.

המגעים בין הקבוצה האנג־ לית לבין גורמים בישראל, נוצרו על ידי בר ישראל גת, נציג מפלגת העבודה במע־ רב אירופה. גת הוא ידידו של יו"ר מועדון „פולהאם", יהו־ די בשם מילר, אשר הבטיח לשחקניו, ביניהם גם בובי מור (לשעבר מכב ו„קפטן" נבחרת אנגליה) מסע־פרס לישראל, לאחר סיום משחקי הליגה.

✶ צפון־קוריאה זכתה את הכרטיס לטורניר האולימפי בכדורגל שייערך במונטריאול, כשתפסה מקום ראשון בטורניר הקדם־אולימפי שנסתיים אתמול בביקורת. במשחק האח־ רון נפרדה צפון־קוריאה מ־ אינדונזיה בתיקו 0—0. לאחר הארכה ובדו־קרב בעיטות 11 מטר זכתה קוריאה 4—5.

✶ בגביע למחזיקות גביע גברה „בנואנר" (לשעבר „זי־ מנסאל") על ראבוטניצקי סקופלייה ביוגוסלוויה 90—67. אספר טור (צרפת) גברה על אסטודיינטס מאדריד 106—81. במשחק זה שימש כשופט פי־ ב"א — הישראלי אברהם זייף.

✶ ישראל תפסה מקום 12 בזוגות ומקום 14 בשלישיות, באליפות העולם בכדורת, ש־ נסתיימה אתמול ביוהנסבורג. דרום־אפריקה זכתה במדליות הזהב בשתי התחרויות אלה. אתמול ניצחה ישראל את מא־ לאווי 17—18 בזוגות והפסידה בשלישיות 14—22.

בעמוד 34:
סקירת הליגה הלאומית
✶
לאן השבת
✶
ספורט ביהוד

לא תיערך ביקורת מוקדמת בימק"א

לקראת המשחק בית"ר ירושלים — באר־שבע

מאת א. [illegible]

בדיקה בשיחות מג"ש ימ־ ק"א, שאליהם עבר לבצע מ־ חר [illegible] כדי לקבוע אם יהיה להערך ב„משחק העינבה" בין קבוצות בית"ר ירושלים והפועל באר־שבע, בוטלה אמש ב־ ידי יו"ר ההתאחדות לכ־ דורגל, מיכאל אלמוג.

בדיקה זו עמדה להתבצע לפי בקשת [...] ירושלים, שרצתה בבדיקה על ביטול ה־ משחק, לבצע ההקהלות הקהל בימק"א, ולהפוך בצבמה פרי־ דה כית כבסרה גדול ללא צורך.

אלמוג ביטל ביקורת מגרש מוקדמת זו של מנחם אשכנזי, בשתי סיבות: האחת — ה־ דבר נוגד את תקנות מבחקי הליגה; הסיבה השנייה וה־ מכרעת — הפניות הרבות של אגודות, המבין הארץ וקבוצה שיצאה לנהוג לבשתקי התן לקיים בדיקת הזכות בבגר־ סיקון, כדי לנבוע בהן הוצ־ אות כספיות כבדות. ברור, שההתאחדות לא היתה מסוגי־ לת להענות לפניות מרובות אלה, ועל כן החליטה לוותר על הביקורת המוקדמת בבגרש ימק"א, למרות שיש בעייה השבת ההקהלות שיא של קהל צופים.

בינתיים מכרה הנהלת ה־ [...], קבוצת בית"ר ירוש־ לים, את כל הכרטיסים למש־ חק, והפדיון בגובה של 195 אלף ל"י, שיא ירושלמי, הוכ־ נס כבר אתמול להשגחה ב־ בנק בבירה.

גלי צה"ל

„משלנו"
מצעד הפזמונים העבריים
26.2.76

1.	[illegible]	[illegible]
2.	[illegible]	[illegible]
3.	[illegible]	[illegible]
4.	[illegible]	[illegible]
5.	[illegible]	[illegible]
6.	[illegible]	[illegible]
7.	[illegible]	[illegible]
8.	[illegible]	[illegible]
9.	[illegible]	[illegible]
10.	[illegible]	[illegible]
11.	[illegible]	[illegible]
12.	[illegible]	[illegible]
13.	[illegible]	[illegible]
14.	[illegible]	[illegible]
15.	[illegible]	[illegible]
16.	[illegible]	[illegible]
17.	[illegible]	[illegible]
18.	[illegible]	[illegible]
19.	[illegible]	[illegible]
20.	[illegible]	[illegible]

הפינה לשיפוטכם

21.	[illegible]	[illegible]
22.	[illegible]	[illegible]
23.	[illegible]	[illegible]
24.	[illegible]	[illegible]

גזור ושלח
לדאר צבאי 1005 צה"ל.
זה הדירוג שלי (סמן מספר השיר):
1....... 2....... 3....... 4....... 5.......
6....... 7....... 8....... 9....... 10.......
שם ....
כתובת ....
בין המשתתפים יוגרלו פרסים

רב־סרן אבי ומרים הבט
חובקים בן
את ליעל

טקס הכנסתו בבריתו של אאע"ה יתקיים אי"ה ביום ראשון, כ"ח באדר א' תשל"ו, 29.2.76, בשעה 13.30 באולם מלון „מרכזי", צפת.

נשמח לראותכם בין אורחינו
לא נשלחו הזמנות

27.2.76 — כ"ו

פתחיה

אסתר והילד[ים]

שרה קרמר

פתחיה

יוסף (ג'יאנה)

[...]ה ולילדים

יוסף (ג'יאנה)

ברכה ש[...]

דב גליק

יעקב גולדב[...]

פנינה בומצוין

„אגד" יצמצם מיום א' השירות ברוב הקווים

המטרה: חיסכון של חצי מיליון ל"י ביום

מאת אלכס דורון

„אגד" יצמצם, מיום א', את תדירות יציאת האוטובוסים כמעט בכל הקווים — בעיקר בשעות־השפל שבי התנועה (בין 8.30 בבוקר ל־3 אחה"צ והחל ב־7 בערב ועד 11—12 בלילה).

בהודעה שפירסמה הנהלת „אגד" נאמר, כי הצמצומים בתכיפות יציאת האוטובוסים השיטיים בלוחות הזמנים ב־קווים, יביאו לקואופרטיב חי־סכון של כחצי מיליון ל"י ב־יום. הדבר יושג על־ידי אי־הפעלת 95 אוטובוסים ו־200 נהגים, נוסף לחיסכון בהוצאות דלק ואחזקה.

פירוט הקווים שבמהלכם יחולו שינויים יוודע רק ב־תחילת השבוע ויפורסמו ב־מודעות בעתונים ועל לוחות המודעות בתחנות האוטובוסים.

נודע, כי „אגד" ישנה את התדירות בקווים בבת־ים ד־אליה; בכמה קווים בירוש־לים, רוב הקווים לדרום ה־ארץ ולצפונה. לעומת זה, יש כוונה, במספר מצומצם של קווים, לנצל את השינוי שיחול בלוח הזמנים בכל הארץ, ו־להוסיף אוטובוסים בשעות ה־עומס והלחץ (כמו לקו פתח־תקוה—רחובות, למשל).

נמסר, כי הצמצום בתדירו־יות אינו משמעותי במיוחד, מבחינת הנוסעים — כי אם בקו מסויים היתה ההמתנה ב־תחנה נמשכת 10 דקות בין אוטובוס לאוטובוס — הרי מ־יום א' היא תהיה 11—12 ד־קות בלבד בשעות השפל. ב־ערב, מ־7 ועד חצות (או מר עד גמר השירות בכל קו) תת־משך ההמתנה זמן רב יותר, כי שיעור הצמצום בתדירות יהיה 25 אחוזים.

הבוקר ייפגשו נציגים של „אגד" עם המפקח על התע־בורה במשרד התחבורה ואנ־שיו, כדי לעבור תכנית מפור־טת ומוסכמת לצמצומים.

(ע.) ח"כ יוסף שריד הגיש אתמול הצעה דחופה לסדר ה־יום בכנסת, שבה הוא תובע לדחות את תכנית „אגד" ב־דבר קיצוץ 15 אחוזים בקווי התחבורה לגליל ולישובים מרוחקים.

גלאון־מנכ"ל הבנק למלאכה

מאת שרגא מקל

חברי התאחדות בעלי המלאכה שבדירקטוריון ה־בנק למלאכה הסכימו למינוי של יורם גלאון, כגן הממונה על שוק ההון באוצר, לתפקיד מנכ"ל הבנק, לאחר שהאוצר הבטיח להם, כי יעקב סלמן לא יוסיף לכהן כיו"ר הדירקטוריון.

בעקבות זאת נבחר אתמול מר גלאון פה־אחד למנכ"ל הבנק למלאכה. ויכנס לתפקידו ב־28 באפריל, עם פרישתו של המנכ"ל היוצא, אברהם פיין.

מר גלאון עובד באוצר מאז 1962, תחילה באגף התקצי־בים ומאז 1970 הוא מכהן כסגן הממונה על שוק ההון.

חברי התאחדות בעלי המלאכה התנגדו בזמנם למינויו של גלאון, שנתמך על־ידי שר־האוצר ושר־המסחר והתע־שיה, ועל רקע זה אף התפטר יעקב סלמן מתפקידו כיו"ר דירקטוריון הבנק למלאכה.

98 אחוז מכספי הבנק הם ממשלתיים ורק 2 אחוזים הם של בעלי המלאכה למרות זאת מחזיקה הממשלה רק 51 אחוז ממניות הבנק.

25 שנות מאסר למחבלים שחדרו מסוריה לרמת הגולן

מאת מאיר הראובני

בית המשפט הצבאי בבנין שאמם, ברמת הגולן, גזר השבוע 25 שנות מאסר בפועל על כל אחד מחמשת חברי ארגון „אל פתח", שחדרו באוקטובר אשתקד מסוריה לרמת הגולן לפני כארבעה חודשים ונכבשו ל־חיילי צה"ל אחרי מרדף.

החוליה שחדרה מסוריה מנתה 7 מחבלים. שניים מהם נהרגו בקרב קצר ויתר החמישה נכבשו לחיילי צה"ל.

בראש בית המשפט ישב השופט רב סרן מ. גולדברג.

הדלקת נרות

שבת פרשת ויקהל

	כניסה	מוצ"ש
ירושלים:	16.38	18.11
תל־אביב:	17.16	18.13
חיפה:	17.07	18.11
באר־שבע:	17.14	18.12
אילת:	17.16	18.14

שמחה שרתה אתמול בגן החיות של תל־אביב. נוי־פיל התוסף למכלאת הפילים שבגן. לאם — הפילה ההודית ולבתה הפילונית — שלום. משקלה של הפילה הרכה — 40 ק"ג. מנהל הגן, ד"ר משה אברם, מסביר, כי לידת פילים הודיים בגני חיות היא ארוע נדיר ביותר, מה עוד, שלידת פילים בכלל אינה שיגרתית בגני חיות. האם־הפילה כבר המליטה ולד־פיל באוקטובר 1973, בעיצומה של המלחמה. „אז — אומר ד"ר אברם — היתה זאת כנראה הפלה". הפעם עבר הריונה של הפילה־האם, הנמשך 24 חודש, בהצלחה וזהו איפוא גור הפילים הצבר הראשון של הגן.

היאמאים התירו הפלגת „לילך" — ללא תנאים

מאת שבתאי רפפורט

הימאים הדירוגים התירו הלילה הפלגת „לילך" ללא תנאי מוקדם. בישיבת הדי־רקטוריון של „צים" נוגעת אתמול בחריפות השבתת האניה, בהנובה לספק דין משמעתי נגד אחד הימאים.

הדירקטוריון גינה בהודעתו את ההשבתות האחרונות של אניות, ובמיוחד השבתת „לי־לך", שבה עירבבו הימאים יח־סי עבודה בעניני משמעת, ו־היבלו חבלה חמורה במשק הספנות, ביצוא ובכלכלת ה־מדינה. הדירקטוריון החליט, שכל הצעה לפיתוח הצי ו־רכישת אניות חדשות, שינ־וע בדגל ובצוות ישראלי, תישקל לאור הבטיחות שהי־וצר ביחסי העבודה.

הדירקטוריון קבע בתום דיון, שהוא יתיר את הפלגת „לילך" רק אם לא יוצגו כל תנאים ע"י הדירוגים.

הימאים דרשו לקבל התחיי־בות, שהימאי שהושעה יחזור בתום ריצוי עונשו ל„לילך". הנהלת „צים" סירבה לקבל תנאי זה ודרשה שיתירו את הפלגת האניה.

רק בשעות הלילה הסכימו הימאים להתיר הפלגת האני־יה.

ימאי טורקי נעצר בארץ

ימאי טורקי שהגיע ארצה ביום 3.11.74 באניה „סטי־סרי" כנוסע עובר־אורח, נ־עצר אתמול בפקודת בית־משפט השלום בחיפה ל־חמישה ימים.

בא־כוח המשטרה, סגן ב־אוזני השופט הראשי רם סביר, כי אחמד ולדירים ירד מה־אניה לחוף ולא שב אליה, ומ־אז הוא שוהה בארץ בלי רשות חוקית.

לדרמן הפסיד, מארוביץ מוביל בתחרות השחמט

בתום הסיבוב השמיני את־מול בתחרות הבינלאומית ל־שחמט, הנערכת בבאר שבע, הוביל אמש דראוזן מארוביץ (יוגוסלאוויה), עם 5.5 נקו־דות. אחריו צועדים לדרמן, בליימן, ליברזון וקריידמן עם 5 נקודות כל אחד. אחריהם ראדאשקוביץ' עם 4.5 נקודות.

בשני משחקים שנותרו מה־סיבוב השביעי ניצח בליימן את טאטאי (איטליה) וקריי־דמן הפסיד להרטסטון (אנג־ליה).

בסיבוב השמיני ניצח טא־טאי (איטליה) את הרטסטון (אנגליה), צ'ינאיק הפסיד ל־קריידמן, מארוביץ (יוגוסלא־ויה) ניצח את ניסרמן, לדרמן הפסיד לראדאשקוביץ' ובליי־מן סיים בתיקו עם ליברזון.

משחקם של ומיאנוביץ (יו־גוסלאוויה) לביו לא נסתיים.

בגלל סרובם של פועלי התפעול לטפל במטעני מכולות

חברת הגשר היבשתי שוקל(ת) הפסקת המשלוחים לנמל איל(ת)

מאת יצחק בן־חורין

הנהלת חברת הגשר ה־יבשתי „קרים" הודיעה כי תאלץ להורות למנועה כי תחיל להפסיק את משלוחי המטענים באמצעות הגשר בגלל המאבקים שמקיימים פועלי התפעול בנמל אילת, המסרבים לטפל במטעני מכולות.

במברק אל שר התחבורה, גד יעקובי, ההסתדרות, רשות הנמלים, ראש עיריית אילת ומזכיר מועצת הפועלים ב־עיר, כותבת חברת הגשר: „עובדי נמל אילת אינם מוכ־נים לשנע מכולות של ה־גשר היבשתי, המהווה משע־נה כלכלית יסודית לעיר איל־לת. אין אנו מסוגלים להבין את פועלי התפעול, ומסיקים כי הפועלים אינם מעוניינים בהמשך פעילות הגשר היבש־תי הזוהרים תחת עצם קיומו, כאשר הוא עומד בתנאי תח־רות קשים ביותר עם פתיחת תעלת סואץ. אנו דורשים ל־הביא מייד להפסקת השביתה, לפני שנאלץ להודיע לסוכני־נו בחו"ל להפסיק המשלוחים לגשר היבשתי".

בינתיים הורו כמה מש־תמשים בהובלה ימית להעב־יר את סחורותיהם בקו ה־אורח של „צים", ביניהם יבו־אן לכבלים אלקטרוניקה ו־יבואן ש־500 מכוניות שלו מוקצבות בנמל אילת ובהן תחומשות ובצמצום לפורים. אניית הבכליות „לינדר" עמ־דה להיכנס אתמול לנמל גי־לוד בכסף. בוטי ולא ברור אם תמשיך עם מטענה, הכולל 400 מכו־לות, לנמל אילת.

מנהל נמל אילת, אהוד זה־דר, אמר אמש, כי את הנזק שנגרם לנמל אי־אפשר לא־מוד בכסף. „השביתה הורסת את הנמל, אולם אין דקה להפעיל את … פי נורמה של שלוש בשעה בעוד שמולף־זולות יותר. אינני … כלל אפשרות את … נמלי".

התקדמות לקראת פתרו(ן) המימון לרשויות מקומי(ות)

האוצר יעביר למשרד הפנים 50 מיליון ל"י לשפ…

בפגישתם הכספית של הרשויות המקומיות נדונו אתמול בפגישה של ראש הממשלה, יצחק רבין עם שר האוצר, יהושע רבינוביץ ושר הפנים ד"ר יוסף בורג. בפגישה הושגה הת־קדמות רבה. היא נערכה בלשכת ראש הממשלה בתל־אביב.

בפגישה העלה שר הפנים את מצוקתן הכספית של ה־רשויות המקומיות. הוא תבע שהממשלה תיתן דעתה על מציאת פתרון הולם למצוקה זו.

סוכם כי יועמדו חמישים מיליון ל"י לרשות משרד ה־פנים לשם כיסוי תקציבי ה־רשויות המקומיות לשנת 1975. סכום זה ישלים את התחייבות הממשלה להחזר מיסים שלא נגבו בידי ה־רשויות המקומיות בגלל הוד־לות הממשלה.

בישיבה גם דנו על העברת 139 מיליון ל"י, שמשרדי הממשלה צריכים היו להעביר לרשויות המקומיות עד ה־יום. שר האוצר הבטיח ש־האוצר יהיה אחראי להשלמת סכום זה.

אשר ל־140 מיליון ל"י ה־שנויים במחלוקת … שר רבינוביץ, שאין … רות אוצר המדינה … קראת הרשויות … עם זאת סוכם שמשו… יאפשר לרשויות לקבל הלוואות לכיס החסר בתקציב השנ… הפנים יסכם את הריבית.

בחודש מרס יותן … יות המקומיות כל שהן זכאיות להם … צירים שאישר משר… ובכללם 160 מיליון הוקצבו בתקציב … אישרה באחרונה ה…

נחנכה מערכת להזעק(ת) עזרה בכביש חיפה—ת"(א)

מערכת קשר להזעקת עז־רה לשם פינוי נפגעי תאו־נות דרכים נחנכה אתמול על ידי שר התחבורה, גד יעקובי, שנתיים אחרי המועד שנקבע מראש.

המערכת — 36 עמדות הק־שורה, המותקנות לאורך קטע בכביש תל־אביב—חיפה, ב־צומת הקאנטרי קלאב וצד גבעת אולגה, משני צידי ה־כביש — קשורה במוקד ב־מרכז מגן דוד אדום בתל־אביב. בלחיצת כפתור, ניתן להפעיל את עמדת הקריאה כדי שמפעילים מכשור אינ־טרקום, כלומר ללא חיוג.

משרד התחבורה השקיע ב־מערכת 600 אלף לירות. ה־תכנון והביצוע נעשו בידי חברת „מוטורולה" ובהשתתפות …

מפעיל התקשורת.

אדם הנזקק לעזרה אחרי ת־אונה מפעיל בלחיצת כפתור קשר עם המוקד המופעל ב־מחשב. אחרי שהמוקד בודק אם קריאת העזרה היא אמיתית ולא נוצרה כתוצאה מתקלה, ניתן לדבר עם המוקד. יש למסור לו את מספר הנפגעים, את מקום התאונה המדוייק, מה מצבם של הנפגעים, את מספר כלי הרכב המעורבים ב־תאונה ופרטים אחרים, לפי דרישת המוקד. תוך כדי כך, מעביר המוקד הודעה למשט־רה ומפעיל קריאה לאמבולנסים בתחנות הקרובות ב־יותר למקום התאונה.

ליד עמדות הקריאה, הצבו־עות כתום, הוצבו תמרורים … על קיומן. התמרור כראה סימון של … דוד אדום וטלפון.

במקס חנוכת ה… היא לפי שעה נסיו… כמו שר התחבורה, האחרונה חלה ירידה … אחוזים במספר ההרו… גות. הוא ציין, כי … קיצוצים בתקציבים, שנה 20 מיליון ל… פורים בכישאי בטי… כים.

עוד נמסר, כי המ… על בשרות הציבור … בבאדם. פגיעה כל … דות היא עבירה ה… אך מספר העבירות … לגניבה מצומצם … למנוע ככל האפשר … הסוג המוכר בתאי … ציבוריים.

המפלגה הליברלית בישראל (בלי…
במלאות חמש שנים לפטירת
נשיאנו
פרץ ברנשטיין ז"ל
תיערך אזכרה
ביום ראשון, כ"ח אדר א' (29.2.76)
בשעה 6.00 בערב,
בבית המפלגה הליברלית
רח' אבן גבירול 68, קומה ד',
אולם „מירנבורג", תל־אביב.
ישאו דברים:
ח"כ ד"ר אלימלך רימלט
ד"ר יוסף מיכמן־מלקמן

בחיפה
חיסול מוחלט!
לרגל המצב

	במקום	
הזדמנות מיוחדת מעילי פרוות כבש בשלל צבעים	780	350
בטלדרס	550	170
סוודרים וילסי לחזון	218	160
מכנסי סורלין וקורדרוי לגבר ולאשה	165	120
חליפות קורדרוי וקטיפה לגבר ולאשה	455	130
הזדמנות גדולה חולצות ג'ינס תוצרת חוץ אורגינל	175	95
גולפים בנלון	45	30
סוודרים אקרילן	114	68

ועוד הרבה מציאות...
בוטיק פופ רח' הרצליה 2.

בכוכבית סוף העונה

במחירי המפעל
סוודרים • חולצות גולף • ז'קטים
מצמר וז'מש שמלות וחליפות ג'רסי
„דוקרם"
ת"א, שד' רוטשילד 75 (מוא"ה), רצוף עד 17.30
לוד, במפעל ע"י „סלרה", פרט להבי שישי

הודעה חשובה לחנויות
אבי ואחיו בע"מ
רחוב נחלת בנימין 1 קומה א' חדר 17
טלפון 623797
יבואני מפות ומפיות שולחן
סלים וארנקי קש
מהונג־קונג והפיליפינים
שמחים להודיע על
פתיחת הסניף
ברח' כפר גלעדי 6 ת"א
המכירה לחנויות רק בסיטונות

עיר אביב
סופרמרקט לאלקטרוניקה בע"מ
מיסודה של
חברת רדיו ישראלית
טלפון חדש: 289211 (3 קווים), כתובת חדשה:
ת"א, רח' מכבי 7 בין פינסקר־בוגרשוב — המלך ג'ורג'.
RCA Electronic Components

בהזדמנות עודפי ייצוא
מכנסי ג'ינס אורגינל בשיפצף 55 ל"י
קורדרוי אמריקאי 55 ל"י
מכנסי קטיפה 55 ל"י
חצאיות שנל מקטיפה וג'ינס 55 ל"י
אברזים מקורדרוי מובאים מהצבא הקרן
פורטואק הרצל 61 ת"א, קומה ג'
פתוח מ־8.00—17.00

למכירה
מעבדה רפואית
כולל כל הציוד המודרני.
חוג לקוחות נרחב.
לטלפן: 03־859652, מ־17.00

500 מ' של
תצוגת רהיטים
בכפר אז"ר
(ליד תל־השומר)
יבוא ועבודה עצמית
סלונים ומזנונים,
וחדרי נוער
מבצע חדרי שינה
4,500.— ל"י
פתוח בכל ימות השבוע
בין השעות 10.00—13.00
16.00—20.00
ביום ו' עד 14.30
במוצאי שבת
בין 18.00—20.00
טלפון 752688
שילוט מסוים יכוון את הבאים למקום התצוגה

פנות אוכל
במחירים מפתיעים
חיסול דגמי 75
מרכז הרהיטים
אחים שהרבני
יפו, בית אשל 12
(ע"י השעון)
טל. 821992

הנהג
בהיותך בדרכים אל תשכח לאסוף את החייל

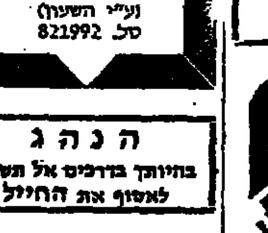

למה לך
לשבור את הראש
אצל רמי תקבל
עד 20% הנחה
על כל
מערכות סטריאו
הקיימות בשוק
טל. 03־754454
בערב ובשבת

בעלי רכב ירושלמיים!
AUTOCHECK אוטוצק
★ רישוי שנתי (טסט)
★ בדיקה לפני קניה
★ כיוון ואיזון גלגלים
★ תיאום מנוע אלקטרוני
★ סיכה והחלפת שמנים
אוטוצק מ.מ.מ.
„המוסך הטוב לכל צרכי מכוניתך"
בבעלות חדשה
אזור התעשיה תלפיות (מול משרד הרישוי)
ירושלים טל. 02־39298

חייב להמכר
עם חידוש המלאי אנו מוכרחים למכור את כל
מוצרי החשמל
במחירים סיטונאיים
בואו וקחו!
כל העיר לסלון מהיר, בן־יהודה 16, ת"א.

הגיע הזמן!
מרטיבי לילה
לטובתכם פנו מייד אל:
תל־אביב: „גודורי", טל. 747704, 3—8 בערב
ירושלים והדרום:
טל. 02־31418, 2—5 אחה"צ, „גודורי", ת.ד. 257.
חיפה: „גודורי", טל. 242302, 5—8 בערב

צמיגים
מבצע הנחות לקראת החגים!
★ מ.ל.צ. בע"מ
רח' תושיה 4 ת"א טל. 38309, 37557
★ שרותי צמיגים בע"מ
רח' הגנה יצחק 42 ת"א טל. 264874
★ צמיגי רפי—חולון
שד' קוגל, תחנת "דבי"-חולון טל. 840830
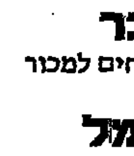
צמיגים מקוריים לרכב אמריקאי ואירופאי ותוצרת ישראל לכל סוגי הרכב
אליאנס•אונירויאל•מישלין
פרסום הגט

יצוא
הנדסאי אלקטרוניקה,
נסיון בפנות, ייצור
וארגון
מעוניין להשתלב
בעסקי יצוא
ת.ד. 36708 תל־אביב

ארונות מטבח
ישר מהנגריה
עליונים החל
מ־450 ל"י מטר
דגמים חדשים בלעדיים
לפי הזמנה
„מודולוס"
רח' דיזנגוף 220 ת"א
טל. 248482.

לסבא יוסף בן ראובן
במלאת לו 75 שנים
מאחלים כל־טוב ואריכות־ימים
הנכים המברכים:
רחל ומאיר הראובני
דפנה ועופר
שרה וד"ר אברהם בן ראובן
רונן, גיליה ואודי

רהיטי יבוא איטלקיים
הגיעו דגמים חדשים מודל 76
שוק ישיר מהיבואן במחירי הספקה לחנויות
מזנונים מודולריים • סלונים • חדרי שינה
הספקת רהיטים לחנויות — במשכת כרגיל
„אדיר" יבוא, שיווק והפצה
רח' פינסקר 61 ת"א טל. 289944
פתוח: מ־10 בבוקר עד 8 בערב

לומבו סגל
החגורה האוטומטית
LUMBO-SACRAL
ליציבה הגבה – למניעת כאבים
להשיג בתחנות דלק,
חנויות לאביזרי רכב ובבתי מרקחת
דרושים סוכנים להפצה בלעדית בכל הארץ
טלפון 04־640672.

הגיע!!!
משלוח ניידות רקע בשלל צבעים
עבור צלומי סטודיו
בצבעים ובשחור לבן, צלומים טכניים,
תערוכות וחלונות ראווה.
„המופוטו", מעלה השחרור 23, חיפה, טל' 04־520606

יום יום טיולים לחרמון!
באוטובוסים מפוארים
90.— ל"י לאדם ליום
55 ל"י לאדם לימי שבוע (כבוד מזון)
לילדים הנחה
ההרשמה:
במשרדי נסיעות זמיר טורס בע"מ.
תל־אביב, אבן גבירול 23, טלפון 288436
נתניה, כנר ויצמן 4, טלפון 844655
בת־ים, שד' העצמאות 65, טלפון 866162

מעריב ספרות · אמנות · ביקורת

סיוט לילה

מאת אהרן אפלפלד

רכבת הלילה מבאדן חזרה הביתה אני זוכר עתה בבהירות. ...ת. בשינו דרך ... הרחשים הליליים של עונג ופחד התחבטו ...אותי מאז ילדותי. אך יותר מכל אני זוכר דרך זו משום ...טול. מרוץ יחד עם אחות אמי הצעירה דודה תרזה, שלפתע, ...טפש בעיצומם, אחזה את פניה איזו תשוקה כמוסה, תוהות שהלכה ופשטה עד צווארה. ימים אחדים שתקה כמו נפלה איזו תרדמה עליה. ומשגיעה הקיץ על פניה קמט חד, ...ק פעה מלים שאת משמעותן לא הבינותי. אך זאת ידעתי: לא יכירנה פה עוד. יופי זה, מפחיד קרן ממצחה החלק. ...זה לאור את שתי המזוודות הצבעוניות; ואור הקיץ, זוהר ...הסכר עליהן עננת סתיו כעורה.

...מש והרה ואנו עמדנו בפתח האחורי, האפל, של הפנסיון, ...אחודד עם רב המלצרים. כמו מדובר היה באיזו עיסקה ... גם המרכבה, שבאה לקחת אותנו לתחנה, לא הביעה ...ד. היתה זו מרכבה פשוטה רתומה לשני סוסים רזים. כמו ...נו מכוסים. אבא צעד לפנינו במעיל פתוח, משום מה, ...ופות על התרמה.

...י, אמר אבא בעגה הכפרית.

...רכבה פנתה הצידה בדרך הכבושה עפר אל האיזור התע־ ...שמעולם לא דרכו רגלינו בו. ואם עוד היה ספק בלבי, ...בתים הזולים, המאופלים, ליד בית החרושת לסוכר העידו כי לא בא אל רחובותו העגומה, הנבכה, כדרך שהיה מסתיים ... הרפה קשה לכדה אותנו בעיצומו של יום.

...ונתיים האחרונות היתה דודה תרזה מאושפזת בסאנאטוריום על שם סנט פטר משום הדכאונות החוזרים. שמה היה בביתנו באיזו יראה כמוסה. מדי חודש היתה אמא נוסעת ...היה לה מעיל וכובע מיוחד לנסיעה זו. ובשובה היה איזה ...ף קורן ממצחה. מעולם לא שאלתי: כיצד זה שם וכדומה. ...היה בינה, שאין אני שואל. והנה באביב והופיעה אלינו ...ע. גבוהה וצעירה להפליא, ומאד דומה לאמא, אפילו באופן ...בכורסה. שום תו זר לא היה בפניה. לבושה הארוך הלם ...ורתה. אביב באה, ממוזג, קלה ברחובות, גם השמחה שרוחה ... אבא הביא לאור את ספרו השלישי ונחל הצלחה. שני ...עת שיבחו את סגנונו ואמרו, כי הביא אל הספרות האוסט־ ...פי חולה אמנם, אבל יופי חדש. שטפן צוויג שיגר מכתב ...הצלחתו של אבא האירה גם עלינו, ואל ביתנו באו יוצאו ...ם, עורכי דין ורופאים, שבמרחב הפרובינציאלי השליו ...מעט שאר רוח.

...ר האביב היה של תרזה. פניה לעת ערב, ליד הקמין, לבושה ...ארוכה. כמו נתגלם הרגש הדוי בדמות אשה. אמא לא זזה ...אפילו רגע. על חייה בסאנאטוריום לא סיפרה מלה. אבל ...נועותיה, תנועות ארוכות, מאוצלות, העלו על הלב רחוות ...עצים גבוהים חיים השואפים אל ההמנמה. גם אותנו לכדה ...השקטה. החודים הרחבים קלטו את האור בצמאון. שני ...ים המעוטרים בפרחים הוצאו אל המרפסת; ראה שלא היתה ... עת משרתת בבית היו ארוחות הערב שלנו שופעות ירק. ...ם הלילות כמו נמהרו מעבמתנות קטנים. שפתו של אבא ... את אותנו במלים צלולות ומאד מובנות כגון. הבת גרים ...שולחן הפינתי ביחד ובאנו עמו אל המרפסת. ביפת השמים ... לא תאכזב אותנו. אר אמא בלשונה שלה, הנבוכה תמיד. ...היה איזה פגם בלבנוניה אמונת, אולי את כמאות הקש. ... הזעיר הזה כמו קירב אותנו רגע אל ריחו של מכס ישן, ...ה כארותנו, ועתה כמו קם לתחיה בממדים פעוטים.

הקיץ בא ועל פניה של תרזה לא ניכר כל סימן רע. ולעתים ...ל הקיץ הצר נראתה כסטודנטית שהלימודים הותירו בתנוך ... כמה תווים נאים של עייפות. ואני — לימודי בבית הספר ...הזמן בשל ליציאה. המעבר העגום הזה, המלווה הכנות, ...הפעם תגיגי בביתנו. תרזה פרחה פריחה כנוסה, המעלה על ...מקומות שקטים מאד. אין זה כי שבנה שם. השלוה שספגה ...שה ממצחה גם כשהיא צחקה.

...פתע בעוד אנו שרויים בגוף ובשכרון האור, שתים לאורך ...פרוסים לשמש, הופיעה על פניה של תרזה אותה תשוקה ...חורת ולוחכת, שהלכה ופשטה עד צווארה ועד לאצבעותיה ... ולאחר מכן אותה שתיקה הקרובה לתרדמה צרה. ...לומים עמדנו. כמו הופיע הפחד בעצמו. אמא קרסה על ...הבקה את ידיה של תרזה והתחננה: מה יש. מה יש. ...הועילו המלים. יצא אבא ועמד ליד דוכן התשלומים, ... עם רב המלצרים באיזו הבנה של אדם אחוז צער. ואנו ...כן הפתח האחורי, האפל, אל תוך היום המדמדם.

...התחנה הגענו בלילה. מסתבר כי לוח הזמנים שונה ואנו ...את האכספרס. לא נותר אלא להמתין במעבר צר של אור ...עד לבואו. עתה ראיתי: המיכלים הכהים, המפוחמים, ...מתחת לגגות המחוררים, מלופפים בצנורות ומשמיעים ...חור כסערה. מזור, מעולם לא איחרנו את האכספרס. ...א עשן סיגריה אחר סיגריה ודיניו שותטו. כמו לחפות ...ועל הספסל הכבור, שעמד מפרש ליד הרציף של הקרונות ...ים. אמא לבכות, משום מה, את מעיל הגשם העורפי. לא ...במחסן צדדי, המחובר אל הקרונות בבשר של קורות, ...עתה בזה אחר זה זוגות של סוסים, אסורים ברגליהם ...ים בעקים. הסוסים נפשר בטלפיהם על קורות העץ הרפויות, ... ומזדקפים, כחוששים מצליפותיו של הסיס, שהיה שומד ...היציאה ונוהם. אך עברו הסוסים את הגשר היה הסיס שליד ...ת מנחית עליהם צליפה, הסוסים התרוממו על רגליהם ...ת וצנחו פניהם אל תוך תיבת הקרון. רגע נשאר הגשר ריק, ... הוליפו מבטים, וזוג אחר אסור ומצוור יצא מהפתח. ...לה אחרת נפלה מהגגות והמראה נצלם בעיני. אבא שאל, ...ביא לימונדה.

...יהודים הלס. ונאספו ברציף האחורי אנשים. העורות המסר־ ...שירו את הרצפה הלחה. ולי נדמה היה, משום מה, כי עוד ...פלשו הסוסים הקצוצים פנימה וירמסו את האנשים ברציפים. ...הק, ליד הקיוסק, נאספה סיעה אחרת, לבושה בבגדים ... ומפוספסים. הם זללו סנדוויצים בתיאבון.

...י הם אלהי", שאלה תרזה.

...לה לא נקלטה, כנראה.

...י הם אלהי", שבה ושאלה.

...א התכופפה ולחשה; יהודים. כדרך שמפרשים מלה סתומה, ...ל הילד.

...שנים האחרונות הם מתרבים מאד כאן", אמר אבא במין ...קלית. ומיד הוסיף, בינו לבין עצמו, „כבר נשתה בקרוב".

...סיה של תרזה היו עתה דלוקים ומרוכזים בנקודה קרובה. ... ביקשה ללכוד אותה באלומת אור שלעיניה. לפתע הצט־ ...אמרה: הם אוכלים סנדוויצים.

...צפיע היפה, כפות של עצים וימים, הלך פתע ונתכוון כאן ... הצונגה, שלא סיירה אלא פיסת רצפה צרה, מורצת אור ...של נורות. כמה סבלים ישבו ליד הדלפק ועשנו סיגריות. ...המפוחמים הביעו איזו סתמיות כהה.

...י הם אלהי", שבה ושאלה תרזה.

...הודים", אמרה אבא.

...אן הם נוסעים".

...ינני יודע".

על יהודים דיברו בביתנו תמיד אך תמיד בקול מלוחש, מלווה איזו העויה. ולפעמים מתוך איזו התפרצות: אין להכחיש, גם אנחנו יהודים. מאז גילה אבא את בובר מצאה חרפה קטנה זו תיקון מסוים, תיקון לא שלם. לפני שנים אחדות יצא אבא לפרנקפורט לפגוש את מרטין בובר. והיתה איזו צפיה מתוחה בבית, שהעלתה על לבי את יציאותיה של אמא לסנט פטר. אך שובו לא היה מרנין במיוחד. לי הביא שק שלם של צעצועים אבל פניו לא הביעו שום אור. איזו קדרות חדשה חרצה את מצחו. לימים הבנתי, הפגישה לא עלתה יפה.

עתה ראיתי את יהודי המזרח לראשונה: נמוכים, רזים, עומדים ליד הקיוסק וזוללים. אחדים עוד לבושים בלבוש הישן אבל רובם בלבוש מוכר. הם נראו כבפותים זה לזה גם כשאכלו. לא היה שום פאר בהופעתם הלילית. אלמלא תרזה שהצמיתה את מבטה והוזה אליהם, היו גם הפעם מתעלמים מן העין.

„לאן הם נוסעים", שבה ושאלה תרזה.

„אינני יודעת", אמרה אמא.

האפלה ירדה עתה מן הגגות הגבוהים, המחוררים, ומן המיכלים התלויים. האנשים הלכו והצטופפו ברציפים האחוריים של המחלקה השלישית. הרציף של המחלקה הראשונה היה ריק. אבא עמד ליד המחסום כשומר על ההפרדה.

האכספרס הגיח ותרזה קמה על רגליה כנערה העושה עדיין רצון הוריה. אבא אחז את שתי המזוודות הצבעוניות ובהנף יד דחף אותם פנימה. הקרון היה ריק. הריח המוכר של בושם וטאבק השיב אל חושי איזו ביתיות מוכרה. הקרונות הריקים לרוב של המחלקה הראשונה היו מקדמים אותנו תמיד באור ירוק, משום הוילאות הירוקים; בבואה דלה, אבל עדיין מוחשת, של היערות והפארקים משם באנו. הפנים המעטות, הפזורות, נראו לי כאן תמיד צנועות מאד או חולות אבל לא נעדרות חדות. שעות הייתי מתבונן בטלטול הקפיצי והחרישי הזה, מוקסם מן המוזיקה המתאבכת בלא קול.

עתה, משום מה, נראה הקרון מרושש מאד. אולי משום הוילאות החומים. צללים היו מפוזרים בכל פינות הקרון. היו אלה צללי אדם שנטשו אותם כאן לפני שעה מעטות.

ובעוד הקרונות שוטפים, ובמחלקה כבר מגישים קפה חצות, הקיצה תרזה מתוך תרדמתה הערה ואמרה: אל הסאנאטוריום לא אשוב. פניה הרכות קדרו ומבע חד נתרך על שפתיה.

„מה את שחה", אגרה אמא מלים, „לא התכוונתי".

„אם כן השבעי לי".

„אני נשבעת", אמרה.

עתה ברור היה מלים לא יועילו. היא חזרה ותבעה כי נחזיר אותה הביתה, לא אלינו, אלא אל ההורים.

„אין לנו כבר הורים", התחננה אמא.

תשובתה של תרזה היתה אכזרית ופוחזת. ודאי שאין לנו, רצחנו אותם.

קולה פרכס באיזה פאתוס קשה. כמו לא מדובר היה בה אלא באיזו עוולה מוסרית שעוללנו לה.

ובעוד הרכבת דוהרת, קמה תרזה על רגליה והודיעה כי בתחנה הסמוכה נרד. אין היא יכולה לשאת את הריחות ואת כמוגות המזון הרוחשות סביבה. אמא התחננה, נשבעה כי אין איש מתכוון להרע לה. אין איש בקרון, רק אנחנו. אך תרזה כנראה לא קלטה עוד קול. בתחנה הראשונה ירדנו. גוררים את המזוודות כעניים.

כבר היה אחר חצות. ובתחנה הריקה המו קולות מים קרים. התמרורים המאותתים נדלקו, והרכבת חמקה אל תוך הלילה. מסתבר כי גם להקת היהודים עם מטלטליהם ירדו בתחנה זו. הם נראו עתה עם ילדיהם הקטנים שנרדמו, כחבילה שנפרמה.

„היכן אנו", שאלה תרזה בזעם.

„אינני יודע", אמר אבא.

מחור, חמתו של אבא שפוכה היתה עתה על הנודדים העלובים הללו. כאילו נטפלו בזדון אל הטלטול הלילי שלנו. קימה החולה של תרזה כמו נשכח ממנו. שתי המזוודות הצבעוניות, פאר הנופש, מונחות היו מבוזות על הרצפה.

„בכל מקום תמצא אותם", אמר אבא בקול רוגז.

אמא השתדלה כל העת לפייס את תרזה במיני מלים שלא הבנתי את פשרן. לבסוף הודתה, שאמנם התכוונה להחזירה אל הסאנאטוריום, ועתה היא מתחרטת עד מאד על הכוונה הזו.

אבל עיניה של תרזה לא הביעו שום אמון. חשד אפל קנן בהן. שעון רחוק, כנסייתי, צלצל חצות ואנו עמדנו בפתח השער, ליד המחסנים הארוכים, הנעולים, ליד סיעת נודדים עלובה ששומר התחנה לא הרשה להם להיכנס פנימה. יחד עמדנו מתחת לשמי האפלה הקרירים של הקיץ.

„לאן נלך ?" העזה אמא ושאלה.

„אל הכנסייה נלך", אמרה תרזה בתוקף.

„כל הכנסיות סגורות בלילה".

„אין זה משנה".

„נלך, רק לא כאן". לבש אבא את זקיפות קומתו. שומר התחנה לא ידע דבר רק זאת ידע, אין עוד רכבות הלילה.

„ומלון יש בקרבת מקום ?"

„נדמה לי שלא".

„אם בני אדם לא מתגוררים כאן ובתי מלון אין. לשם מה נעצר כאן האכספרס ?"

„הוא שואל אותי ?" תמה השומר.

„את מי אשאל, אם לא אותך ?"

„אותי אתה רשאי כמובן לשאול אך אל תצפה ממני לתשובה".

„וכרכרה, גם כרכרה אין ?"

„יש שם מישהו. הוא ישן על הספסל".

האפלה הלכה ופשטה עתה בעיגול סמיך סביב האורות המע־טים של התחנה. קור הקיץ, הלח כאן כנראה משום הנהר, ספה על פנינו וחזר בזרימה אל תוך המעילים.

הרכב הרדום הסכים לקחת אותנו. ישבנו צפופים וקרים בכרכרה הישנה שהתנהלה בדרכים לא כבושות, על פני גשרים כפריים צרים, נגררים אחר הקפריזה החולה של תרזה.

„אל תשמע להם, סע לכנסייה", פנתה תרזה אל הרכב.

„גברתי, הכנסיות סגורות בלילה. אין איש".

„סע לכנסייה", אמרתי.

„יש אדון. אם זהו רצונו של האדון, אסע".

„סע לכנסייה", אמר אבא.

„למה לא אמרת לי תחילה. עכשיו עלי לחזור על עקבותי", רטן הרכב.

הרצון הנחוש של תרזה הביעת כנראה גם את אבא. המרכבה התנהלה וטיפסה מגבעה לגבעה. אורות האופל התחלפו, הבהובי־אור רחוקים, מעולפים, הביטו כמתוך עולם רחוק. דומה היה שאין סוף לטלטול הזה.

לבסוף עמדה המרכבה ליד כנסיה כפרית קטנה, מגודרת כלונסאות פשוטות.

„הגענו. מה רצונכם", קרא הרכב כמו לא היה לו עסק עם אנשים אלא עם רוחות.

אבא יצא ועמד. כמו לא היה לו עוד רצון משלו. תרזה גבהה בתוך הלילה ככוהנת חולה. אמא עמדה לידה גמודה. ובעוד אנו שואים לראות מה תעשה החולה היא לפסוע בצעד בטוח והחלטי לכיוון השער, ובדרכה הסיטה ענפים שמוטים כאדם היודע את נתיבו גם באפלה. הלכנו אחריה כסומים גרורים. היא עמדה רגע ליד השער הנעול וכרעה על רגליה, ראשה צנח במין תנועה של נוצרים אדוקים, הצטלבה ומיד החלה להתייפח בקול בכי מר, שהיה משתנק ופורץ ומרעיד את גופה.

כרענו להרים אותה.

„סע", קרא אבא לעבר הרכב בזעם, כמו ביקש להניף כנפיים לסוסים.

היה זה מורד והסוסים דהרו. תרזה התייפחה וגופה לא פסק מרעוד. אמא עטפה אותה במעילה החורפי.

„סע", הריץ אבא את הרכב. הסוסים התנהלו בקצבם ולא עשו מאמץ יתר.

כל שארית הלילה התנדנדה העגלה בדרך־לא־דרך, בין שיחים ועל פני אדמה קשה.

וכהקיץ האור כבר היינו בתחנה הרדומה. על פניו של אבא התגשבו צללים תיחורים. כמו שלט בו איזה כח זר. אמא השתדלה מאד להיות מעשית. הרכב תבע הון עתק ואבא עשה תנועה של פיזור ולא עמד על המקח.

ובעוד אנו עומדים נרדמה תרזה בידי אמא.

ירדנו לאט אל תוך האור הראשון, המדמדם. האם יעצור כאן אכספרס הבוקר. עתה ישב מנהל התחנה במקומו ואמר. לפעמים הוא נעצר ופעמים לא. יש לו הוראות מהמרכז.

„ולך אין כל דעה בענין ?"

„לא".

אבא עמד, שתי המזוודות הצבעוניות לידו, כמו עומד לקרוא דרור לראשו.

האכספרס בא במועד ונעצר.

העברנו את תרזה אל המחלקה הראשונה, הריקה. עמוקה היתה שנתה. כמו מחוברת היתה אל נדודי הלילה. הצללים התיורים לא סרו מעל פניו של אבא, כמו ינקשים את לשד לחייו.

זכרתי: מה עליז היה פעם שובנו מבאדן הביתה. עתה אנו שבויים גם באכספרס המוכר שלנו. ההוצה עד להכאיב מקמות מוכרים. שתי גבירות שתו בלגימות איטיות את קפה הבוקר. פניהן הקשישות הביעו איזו שביעות רצון זרה. כמו עלו יחד עם בעותי הלילה שלנו. בקרון הסמוך התפרע שיכור, והקונדוקטור נאבק עמו. השיכור חרף את היהודים ואת כספם ואת הרכבות המאחרות תמיד. הקונדוקטור לא שעה לגידופיו של השיכור רק ביקש שיפנה את המקום. שתי הקשישות פסקו לדבר והתבוננו בנו במבט צדדי שאין בו התכוונות ישירה, רק איזה קשב.

האור נפרש והחורשות המוכרות, הכרים המוכרים. ששנה שנה חצינו אותם מאז ילדותי המוקדמת, שבו וניגלו בזוהר הראשון. הקמטים שעל מיצחה של תרזה הפשירו, והלובן שעל מיצחה זך וזיו. עתה ידעתי: מעולם לא דיברו בקול על תרזה בביתנו, רק במלים המפלות על הדעת הרגשה לתית או מוות שלא בעתו.

הקרונות דהרו והאימה, כי עוד מעט ישוב נעמוד פנים אל פנים מול תרזה, האימה הזו, שוב החלה מושלת בנו. אבל השינה כנראה הטיבה עם תרזה. היא הקיצה משנתה ופניה הביעו רוך של השלמה. היא לא שאלה לאן או למה. כמו נתחייבה מרצון לשוב אל הסאנאטוריום. דבר שהעלה בנו מיד איזו אי נחת.

אמא שאלה. „האינך רוצה לשוב לביתנו ?"

„התוספה תמה, חייכה תרזה, האחיות מחכות לי". היא דיברה עתה על האחיות כעל אנשים קרובים, קרובי בשר. אמא שאלה, משום מה, אם יש לה צורך במעיל, ותרזה אמרה, שהכל שם מסודר להפליא. הנזירות מתפללות בבוקר. ומי שרוצה יכול להצטרף לתפילה. הארוחות מוגשות בעתן. היא דיברה באיזו איטיות רכה. איטיות סגופה כמו היה הסאנאטוריום השליט מושל עתה על הרהוריה. אבל לנו היתה זו רווחה משונה מאד, כמו היינו פתע כיתורים ומושלכים כתוך זוליה.

הדרך הלכה ונתקצרה. אל הסאנאטוריום הגענו בצהרים. נבוכים עמדנו בחלל זה של תיקרות קמורות, מקושטות בסמלים דתיים מהוהים. זה היה מנזר שבחצרו שכן בית המרפא על שם סנט פטר. הנזירות קידמו את פנינו בידידות מודגשת ובלא לשאול דבר.

קריאתה של תרזה אמרה עתה איזו מעשיות אריכה; כאדם החוזר אל מקומו ואל חפציו הקרובים; ולי נדמה היה, שעוד כעט תסיר את בגדי הנפשה ותלבש מדי שרד של נזירות. פניה של אמא היו קמוצות ועל סף הבכי. אך היא לא בכתה. ידיה כרוכות היו באופן משונה כמבישות מחוסר מעש.

וכך מצאנו עצמנו פתע מנושלים מכל החובות, ורק אנו עצמנו בחלל עליו זה של דשאים דשנים, פסלים ומזרקות מים. שתי אחיות חבקו את תרזה בפרידות, ולנו לא נותר אלא להתבונן בהילוכה המתרחק על גבי רצפת השיש הלבנה. שמתי לב: תרזה לא חבקה את אבא.

בלילה הגענו הביתה. שתי המזוודות הצבעוניות עמדו בפינת ההול. כל עלבונות הטלטול ספוגות היו בעורן. אבא הסיר את נעליו ונעל נעלי בית. פניו שבו אליו. החדרים היו מבולבלים כמו התהללו כאן אנשים זרים בהעדרנו. אמא לא הסירה את שכלתה. היא ישבה בכורסה, ועיניה הגדולות מטושטשות מן כהאיסוף שנשר. אני התכוונתי על הדרגש בציפיה שמישהו יגש אלי ויסיר את נעלי. אך אמא לא ניגשה אלי. איזה צער קר, לחוץ, התאבך עתה מכל זויות החדר.

לאחר מכן ישבו אבא ואמא ליד השולחן הפינתי ואכלו שימורי סרדינים. הם טבלו את הלחם בשמן ואכלו בלא לדבר. ולי, משום מה, נדמה היה כי כך, בהעוויות קצובות מעין אלו, לא אכלו מעולם. אין זה כי הרעב העביר אותם על דעתם.

נסיתי להיזכר, אך שום זכר לא הביעה אותי. רק האיקונין של בריה. בחדר ההמתנה. מיניקה תינוק ורוד. חשתי: ורדות זו, שעל גבי הטשת האפל, מפעפעת במוחי ונוספת.

דב חומסקי

2 שירים מן העזבון

(בשלושים למותו)

זכרוננו

זכרוננו משכבר הימים
רובץ ללא ניע.
כלנו נאשמים
ואין מחילה.

ורגע עקש
נמחץ במשנהו.
כלנו רוצים לבקש
בצרור המלים היגעות.

מאין אנחנו באים
ולאן הולכים אנחנו ?
כלנו משחקים במחבואים
בגלוי ולעיני כל.

אחרוני געגועיך

אחרוני געגועיך — הנה הם.
אמצם ברחמים לבל
ימותו בחשאי בטרם עת.

עשה למענם מבעוד מועד.
פתאם אתה עלול לראות,
כי רוח אין בהם.

ולא תסלח
ואשמתך בך כחרב פיפיות —
לאן תלך בלעדיהם ?

אמצם. לבל תפל
בשדות היין הנטושים
בטרם עת.

שם ידעתי חמדה...

מאת
יהודית אוריין בן־הרצל

„מון הגדול" מאת אלן־פורניה. תרגום מצרפתית: ק.א. ברתיני. הוצאת עם עובד. המפעל לתרגום ספרי מופת. 192 עמ'.

בדרך המהירה בין חיפה לתל־אביב, הרחק ועמוק בתוך עלוות הפרדסים הירוקה, עומד בית־צריח צהוב (ואולי נדמה לי), שגגו מ־שוגן וחלונותיו קמורים. הבית ריק ונטוש ומעכיר את הרוח: מיהו האיש שבנה כאן פנטסיה קם והלך למדינת־הים ?

ברי לי, שיום מן הימים אעצור באוטו־סטראדה השוצפת ואלך על פני הירוקת הנר־פתה ואפתח את דלתו הנרקבת, ואז יגיחו מתוכו ברצליים וכות כל העמודים, הגזל וגר־טל ושלגיה והיפהפיה הנרדמת, ואני אבוא בחדרים, ובפינה — יימצא הדבר. תחושה מכמירה זו שהבתים הריקים מעבירים אליך, היא קדושת הבתים הנטושים, זו הקדושה המר־חישה בתוכנו שאותה יהע שזה שם, וזה בלתי־אפשרי.

„מון הגדול" הוא ספר קסום־מתוק של קדושת הכמיהות הסתומות, בו מרפרפות כל האגדות כולן, מן הצפורים הכחולות והסינדרלות הקטנות, שקן תופרות ומנקות בפרו־בינציה צרפתית, ובאמת הן נסיכות־של־דלו־עין, עד חצות־הליל. אף סיפור ריאליסטי מכוסף המתרחש באזור כפרי מסוים כאד ובלתי־קיים כאחד, שהקיץ עליו הקץ עם סוף שנות ה־90 של המאה הקודמת. (הספור נפתח: „הוא הגיע אלינו באחד מימי ראשון של נובמבר ...189").

מון הגדול הוא נער רומנטי מגודל, שהגיע לבית־ספר כפרי בסנט־אגנאת והביא אל תל־מידיו את תשוקת המסעות וההרפתקאות. במ־סע גלות, שתחילתו במעשה קונדס, על גב סוס פרא, נקלע מון הגדול לחגיגת כלולות חלומית על שפת נחל, ולאחר שאיבד את דרכו בשובו לסנט־אגנאת הוא מתחיל רוקם לו מפת־דרכים שתובילנו אל הצעירה האג־דית. באותה חגיגת־תהיהונים, בין קרואים המחופשים באנשי קרקס ובצועניים, מגלה מון את המלתו הקטנה, העלמה איבון דה־גאלה. „השם שקראתי לך היה יותר יפה" אומר לה מון שעה שהם מתוודעים לרגע. לאחר אותו לילה אובדת נסיכת־חלומותיו, והוא תר אח־ריה בכל פינות־הארץ, עד שהיא נמצאת לו בעזרת ידידו, המספר את הסיפור. אולם לאחר שמון שב ומצאה ונשא אותה לאשה בבית נטוש כדבר חלומותיו, הוא חוזר ונוטש אותה לאחר ליל אושר אחד. קשה לשון להיות נידון לאושר. הוא מעדיף לרצות את חייו בחלומות. משאת־הנפש מאירה כשהיא רחוקה. אולם היא צורבת ומכוות כשהיא בהישג־יד, לא יראנה אדם וחי. בליל־הכלולות, כשאושר רם מרטיט כנודש, פוחדת איבון פן „יהיה האושר אכזרי מדי", ומון חושש פן „יראה את האושר העצום שנאחז בו בעתו, נמוג ונעלם" (עמ' 158) וההוא „מתפתה לנפץ מיד ללא תקנה את הפלא שרכש לו".

החלומות לא למימוש נעוזו. זאת נסיכות־החלומות אסור לשאת — שבלעדיהן החיים עגומים, ועימהן הם בלתי־אפשריים.

מעגל חייו של מון הגדול נחתך על ידי מעגל חייו של ידידו פראנץ דה־גאלה, אחיה של איבון. שאף הוא תר אחר סינדרלה הנע־למה. זו חמקה ממנו לפני שהשעון צלצל חצות לבל יגלה, כי אין היא אלא תופרת קטנה. מון נוטש את איבון אהובתו לאחר ליל הכלולות על מנת לחפש את ולנטין הא־בודה למען חברו, ואילו ואמת היא כי הסתלקותו אינה אלא דחף עמוק ופאטאליסטי למרחקים, בגעגועים שאין להסבירם, אל אושר אחר. באחת השיחות הנדירות, שאיבון דה־גאלה לוקחת בהן חלק, היא מבטאה את המסר האנטי־רומנטי: „לא הייתי מקנה לי־לדים את התשוקה לשוט בארץ... הייתי מל־מדת אותם למצוא את האושר המצוי בהישג ידם ממש והם אינם נבחנים בו" — תפיסת עולם מפוכחת־ריאליסטית לכאורה.

אף־על־פי־כן, אם נדקדק ... בות אותה אכונות רומנטיות ... כהי לביאליק: „ומי יודע, אולי תהלום במס־תרים / כי אך לשוא ישוטט / יתע בן הי־מלך, / ויחפש ביערות עד, בציות חול ובק־רקע ימים / את בת המלכה האובדת — / ותמדה גנוזה זו בחדרה הגדול / הלא היא, כמוסה פה עמה במעמקיה —".

„מון הגדול" לאלן־פורניה הוא סיפור רו־מנטי במובן העמוק והאמיתי, במידה שנוהרה לו, לשם־תואר זה, הוראה נקיה מפארודיה ומקונוטאציה נלעגת. יש בו אי־סבוזה רו־מנטי וכיסופים אקזוטיים. הגיבור — ואף זה מסימניה הבולטים של הרומנטיקה — בכל אשר יימצא ישתוקק למקום אחר, ובכל מי שיהיה יתאווה לאדם אחר. הרומנטיקן מתרפק על שמות („השם שקראתי לך היה יפה יותר") ומאוהב בדמויות. ההויה הרומנ־טית היא מעין אופק שהולכים לקראתו ואין קרבים אליו. מכאן הסוד העגום המלנכולי, מכאן אותו צער־עולם, שעשה את הרומנטיקה ללעג ולקאריקטורה בעיני הספרות הריאליסטית. חינו וקסמו של „מון הגדול" הוא בהיותו עולם כמוס בתוך מציאות קונקרטית ריא־ליסטית. אזורים כפריים מאוכלסים בעדרים ובתרנגולות גנובות, בנויים בתי־אבן גרודי־סית ובהן דודות עדירות־הויות, הלוהבות זה מכביל כל שעות היום. ובמטבחי האחוזה מבוערות האח חורף וקיץ והשלוה סמיכה וטובה עד כאב, נצבעה בגבעי האימפרסיו־ניסטים של פריחות ושלכת וכוץ דשן וצמיג. גן־העדן שמור לו לאלן־פורניה מתחת לעפר־מן הזכוכית בו שמורה הילדות האבודה, חמדת־הימים. השטופה זהב במכחול המוס־פלגית. כמו באגדות־הזוהר ההמימות של הבימאי הצרפתי ז'אק דמי עם קתרין דנב החביבה עליו, שהיא היא איבון דה־גאלה.

*

„מון הגדול" הוא הרומן היחיד של אלן־פורניה (אנרי־אלבן פורניה). קיצו של הס־פר משלים את הסיפור שכתב במשך שש שנים. שנה לאחר שראה הרומן אור, נהרג אלן־פורניה, והוא בן עשרים ושמונה, בתחילת מלחמת העולם הראשונה. ואנו מהרה־רים מה עשתה מלחמת־נסיכים אחתרונה זו ליבול הספרותי הארופי, כשאיבדה כותב צד־שתי מהוליך זה כשם שאיבדה את צביוניו הבריטיים וילפריד אוון, אייזק רוזנברג, רופ־רט ברוק. האיש מהם לא הוציא את ... אפשר היו לו לספרות פנים אחרות.

היבשתי ... חים לנמר ... לקראת ... לרשויות ... מערכת להו... בכביש היפה ... פרץ ברנשטיין ... תיערך ... בבית המבלה ... בחיפה ... חיסול ... בוטיק פופ ... בנובירת סוף העו...

דאר אויר — מספרות העולם

מאת ע"ף

רוסו — נוכל או גאון?

רוב הספרים שנכתבו על ז'אן ז'אק רוסו באו מלהבת העולם האנגלית [illegible] סימפטיה לפילוסוף, יליד ג'נבה, המתאבים הצייר והוקירו את הנביא־המהפכן, ש־ראה — בעיצבה של תקופת ההשכלה — את הפגמים הנצורים בתרבות. ברם, ספרו של הייזינגה (Hoizinga) „יצירתו של קודש: הטרגי־קומדיה של ז'אן ז'אק רוסו" (הוצאה המיש המילטון) שב אל שיפוטו המוחץ של וולטיר: רוסו היה נוכל רמאי. בהסתמכו על הנחה מוצא זו, מביא לנו הוויזינגה ביוגראפיה לענינית על רוסו.

אומר מוריס קרנסטון, פרופסור למדע המדינה באוניברסיטת לונדון, ברשימתו ב„סנדיי טיימס" הלונדוני: „יש להודות ש־רוסו עצמו סיפק חומר רב ללעג. ב„וידוייו" כלי סיפר לעולם על כל הרע והנבזי שעשה, בתקווה לזכות במחילה ובגמול על כנותו. אך העולם מעריך דיסקרטיות, לא גילוי־אמת. וזוהי אחת הסיבות מדוע שנא כל־כך רוסו את העולם." האם אכן היה רוסו חסיד נלהב וכן של האמת כפי שהוא מצ־ייר בעיני בצדיקי? כך הוייזינגה סותר אידיאליזציה זו. כשחזר רוסו לג'נבה, והוא בן 42, כדי להתקבל שוב לחיק הכנסיה הקלוויניסטית, טען בתוקף, שהאשה עימה חיה אהבים היתה ...פשוט המטפלת שלו. וכשילדה אותה פילגש את חמשת ילדיו, „צירף" אותם אחד אחד ושלח אותם לבית־יתומים.

קשה לשפוט אדם כרוסו באמות־מידה של הממוצע. רוסו ידע, שלא יוכל להשתכר בה־גיעת למחיית משפחתו הגדולה ובהרבותו לכ־תוב את הספרים שרצה לכתוב. במקום לד־אוג כיצד גדלים ילדיו [illegible], איפשר להם לצאת ולחפש את מזלם. הוו התירוץ [illegible] רוסו, ומבקר ספרו של הויי־זינגה, מוריס קרנסטון, מקבל את דין הפי־לוסוף. הויזינגה [illegible]: רוסו יצא [illegible] נגד זכויות של חסד, בעוד הוא עצמו שש לקבל סיוע מפטרונים אריס־טוקרטים; [illegible] „אמנה החברתית", [illegible] המשפט המוסריות שלו שוות כק־ליפת השום. ברם, גם אם נדחה את [illegible] של חסד, כדרך שעושה הייזינגה [illegible], נצטרך להודות, שרוסו השפיע על הבריות ושינה מערכות יחסים מבוא־ריים, יחס הורים לילדיהם, ויחסם של בני אדם לטבע הסובב אותם. הוא הביא ל„הור זה" בפילוסופיה המערבית, והשפיע גם על התפתחות התנועות הפוליטיות.

הביוגראף הוייזינגה מנסה להפשיט את רוסו מן המחלצה המוזהבת שעטפו אותו שנים ארוכות. אבל נמצא, שאפילו הנפש הערומה מעניינת ומעוררת מחשבה. הספר שכתב הוייזינגה הוא הוכחה מאלפת לקסם אישיותו של רוסו.

נין — גיבורה או מאחזת־עיניים?

המבקר האמריקאי ליאון אדל הגדיר את תחום הגיגיה של הסופרת אנאיס נין כ„אגם נרקיסיסטי". נין היא כיום דמות כיתית לנ־שים רבות בארצות הברית, והיא [illegible] ב־1973 סדרת ראיונות למעריצת, אוולין הינץ. התוצאה: ספר בשם „אשה דוברת" שהופיע זה עתה בהוצאת „סוואלו" האמריקאית. אומרת נין: „גישתי הסוביקטיבית למציאות היא כל שידעתי, כל שי־כלתי לראות ולהרגיש... כך נשמרת השקפתה של אשה על היקום, הזוון אישי מאוד". דוריס גרומבאך, המבקרת את הספר ב„הר־ראלד טריביון" מציינת, שהמושג „יקום" אצל נין הוא [illegible] למדי ויתקף רק כשי־מדובר בפילוסה הקטן ובחוג ידידיה.

התהילה של נין — ביומניה: חמישה כר־כים שפרסמה עד כה, וישנם אחרים שטרם ראו אור. היא הכירה אנשים מפורסמים: סופרים כלורנס, הנרי מילר, אנטונין ארטו ואוטו ראנק. נין בת השבעים היא דמות [illegible] לנשים צעירות הדגולות בחיים „חופשיים". אבל, אומרת המבקרת, קוראים רציניים של אוסף הדברים בספר יתקשו להבין על מה ולמה פולחן האישיות סביב נין.. כשנשאלה אנאיס נין כנגד מה יצאה בשנות הארבעים, היא עונה: „כנגד הכלי", וכשהיא נדרשה לפרט, היא שבה אל הנושאים הנדושים של ניכור האדם בחברה המודרנית וחוסר הקו־מוניקציה בין הבריות. אליליה בתחום הספ־רות הם סופרי שוליים: ג'ויס זוכה [illegible]: „מעולם לא נהניתי ממנו. הגם ש־ידעתי שספריו רב־לשוניים ...חשבתי שהיה בכתיבתו מן הבלתי־מודע השכלתני". שירי סלביה פלאת' אינה לטעמה, והיא תוקפת את האמריקאית הנוירוטית שלא השכילה לראות מעבר לרגע ההווה ושרעה במאבק הראשון שלה למען אוכן. נין עצמה חדלה לכתוב רומאנים: הרומאן אינו ישיר דיו, היא אומרת ומסבירה: „אני סבורה, שכיום עלינו להכיר אנשים טוב יותר מאשר ניתן הדבר באמצעות ספרות בדיונית." על שאלת המראיין, אם היא מחזיקה עדיין בדעה ש־הביעה ביומנה השני, בדבר [illegible] של נשים, היא עונה: „כן. הצורך להתקיף הוא צורך [illegible] נסתר, אך [illegible] להיעלם כאשר השתחרר האשה [illegible] המיניות."

„יעקב השקרן"

יורק בקר הוא יליד פולין. ילדותו עברה עליו בגטו לודז' ובמחנות הריכוז. כיום הוא מתגורר במזרח ברלין. עתה יצא לאור בתר־גום אנגלי הרומאן „יעקב השקרן" בהוצאת „הרקורט ברייס יובאנוביץ'". הסיפור על יעקב וידידיו בגטו הפולני בשלהי מלחמת העולם השניה, נכתב במקורו כתסריט. הר הסריט לא היה לסרט, אך בקר העבירו לרו־מאן. רק לאחר שהתפרסם כרומאן, הוסרט הסיפור. הסרט המבוסס על „יעקב השקרן" זכה במדליית הכסף של פסטיבל הסרטים הברלינאי ב־1974.

ג'ירמי ברוקס, הסוקר את הספר ב„סנדיי טיימס" הלונדוני אומר, שהספר אכן רומאן הוא ולא הצעה לסרט, רומאן שנכתב על ידי סופר מוכשר בעל אבחנה דקה ומעב־ינות, [illegible] ואנושיות. הסופר פונה אל קוראיו: „נבכן... ערב עכשיו. אל תשאלו אותי מה השעה המדוייקת. רק הגרמנים יודעים זאת. לנו אין שעונים." חלק מן הסיפור חווה בקר בעצמו, חלק האחר סופר לו על־ידי יעקב [illegible], ומשכת — פרי דמיון. הסופר מודה, שקטעים אלו [illegible], אך [illegible] לקוראי לבחור בין שתי צורות סיום לספר. בדרך זו משתתפים הקוראים [illegible] בהודית הסיפור, בנסיון לעצב את ההמהו הרגשי.

סיפורו של יעקב הוא פשוט, אך מצבו הרגשי — מסובך. הוא נשלח על־ידי שומר גרמני לדווח למשמרת על מעשיו — על [illegible] ברחובות לאחר שעת העוצר. בדרך [illegible] יעקב בשורה: הרוסים התקדמו כדי 420 קי"מ מן העיר [illegible]! [illegible] תקווה, בידידות, אך מיצד ל־מצוא את התקווה? יעקב [illegible] על „משודר", אך הם סוברים שאינו אלא מל־שין. הם סחוטים מבנו את דבר החדשות, והוא כתפרץ: „כן! יש לי רדיו!" יעקב הופך לגיבור: מביא להם לרעבים. הוא מפבה את החדשות, מתבל אותן בפירות דמיונו. הוא יודע יפה כה חשיבותן לידידיו [illegible]. ואכן, [illegible] המתאבדים קטן הולך. אך, יעקב הופך קרבן לדמיונו. הכשא כבד ממנו. הוא מתוודה בפני ידידו, קובלסקי, שהמקלט לא היה ולא נברא... קובלסקי מת־אבד בתליה.

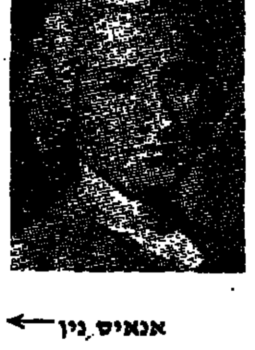

ז'אן ז'אק רוסו

אנאיס נין

תומאס מאן

הרמן הסה

„התי עבודתו של נפש נפלה, יצירה [illegible] מהוכור [illegible], כשבה ברוקס את ספרו של בקר — „יעקב השקרן".

מבקר שנון ורגיש

„הפרא הזקן" — כך כינה עזרא פאונד את ווינדהם לואיס, הסופר והמבקר האנגלי (1884—1957). לואיס ניסה להבהיר לקרבנות הביקורת שלו שאין לו סיבה אישית כל־פיהם, וציין כי התקפות [illegible] על ספ־רים מקורן אך ורק באיכה הספרותית הי־רודה [illegible]. כמה מן הנידונים קיבלו את הדין באהבה וביראה. אחרים — יצאו למערכת השמצה נגדית. ארנסט הכיננגווי [illegible] בן הביקורת הקטלנית שכתב עליו לו־איס; וירג'יניה וולף לא יכלה לסלוח לו, ל„פרא הזקן" — את עלבון „רגישות יתר אופנתית והשכת־ילדה ויקטוריאנית" [illegible] כנגדה. שיתוף פעולה בין לואיס ופאונד הביא ליסודו של בטאון ספרותי בשם Blast (מטען נפץ; התפוצצות) כי נשפטו [illegible] סופרים מתחילים כבציבים ידו־עי־שם. לואיס [illegible] את ג'ויס [illegible], אך [illegible] לאויר הוא, או שמא רצה לרמוז בכך שג'ויס היה [illegible]... ומדוע שפט לואיס את לורנס הסופר כלורנס שהיה „הקומוניסט האנגלי המובהק ביותר שלנו"? בספר החדש [illegible] (הוצאת „[illegible]") [illegible] פוקס בבחור ברשימותיו על לואיס. אומר ניגל דניס הסוקר את [illegible] ב„סנדיי טלגרף": „שאלה אחת עולה בעת קריאת הלקט: מדוע סלחו כולם ללואיס [illegible]?" דניס מציע שתי תשובות. ראשית, לואיס עצמו מעולם לא [illegible] בכתיבתו, [illegible] אצל אחרים [illegible] של יצירתו. היא השיק, לכשל, [illegible], כנגד היסטריה, אך לא [illegible] אותה בכתיבת ספרה. שנית, [illegible] ביקורת שלו היתה בלתי משוחדת" — דברי אליוט לאחר מות לואיס. והוסיף אליוט: „הוא היה מבקר חסר רחמים אבל כן. לאור [illegible] לידידיו. [illegible] האמת, לואיס [illegible] יותר להבריו מאשר לאוי־ביו... אין לצד [illegible] אבין, [illegible] בסגנון הפרוזה של לואיס."

דניס [illegible] לדעת אליוט ומוסיף, [illegible] [illegible] התבונה [illegible] לואיס, [illegible] ... לואיס סירב, לכשל, להאמין, [illegible] „הג'נטלמן [illegible]". [illegible] „[illegible] מן החיים [illegible]"; [illegible] [illegible] של „הפרא הזקן" [illegible].

בין מאן והסה

הם נפגשו לראשונה ב־1904, אך חליפת המכתבים ביניהם החלה שש שנים לאחר מכן, כשהשיג [illegible] מאן [illegible] שאבד, פרי [illegible] של הסה. במכתב זה הביע מאן את ספקותיו [illegible] ביקורת של הסה על הרומאן „הוד מלכותו" ואחר הרומאנים [illegible] של מאן. הסה התקיף את ספרו של מאן [illegible] כי הסיפור [illegible] יתר על המידה [illegible] של הקורא, [illegible]. מאן [illegible]: „[illegible]", [illegible] [illegible] — אבות [illegible] [illegible], אם לא [illegible], אל האידיאלים [illegible] [illegible] שלו. ברם, [illegible] בודה, אנוכי תמים ונתון בתוך עולמו.

במכתבים האחרים שלהם שוב לא [illegible] מן הסוג [illegible]. התכתבות בין מאן והסה, שנערך ב[illegible] ומיכלס יצא עתה לאור גם באנגלית — היא ספר מרתק. עבור הקורא בהם [illegible] בתחום הביוגרא־פילי. הסה המטפח את גיונו [illegible] ויוצרי, [illegible] של אירופה, [illegible] את [illegible] המאורגנות. לאחוה בין שני הסופרים. הוא [illegible] בדצמבר 1931 — את סירובו להצטרף [illegible] האקדמיות הפרוסית, [illegible] 1930: תוא [illegible] „[illegible]" [illegible], שתבוא לאחר „[illegible] דמים" של באן, לציבה [illegible] כותב בדצמבר 32 „אני סבור, [illegible] כבר [illegible]. [illegible] כבר את נקודת [illegible]". כך [illegible] הלאומניים [illegible] בבחירות. כשחזר [illegible] [illegible]. [illegible] את [illegible] [illegible] מאן [illegible] בתקופה [illegible] שלו. [illegible] מאן את עבודתו [illegible] את הסה [illegible] הרפובליקה [illegible], [illegible] לא נותר כל [illegible] מהפר [illegible] בעבודה [illegible] שני הסופרים [illegible] גם באשר [illegible] סיפר גרמני [illegible] בחוץ למולדתו. הסה [illegible] [illegible]. „גם [illegible] הפוליטיקה היא [illegible]" כתב מאן להסה [illegible] שלו. [illegible] [illegible] [illegible] הזה.

[illegible] הסוקר את הס[illegible] האנגלי, [illegible] [illegible] לא [illegible] [illegible] מאן, [illegible] [illegible] של [illegible] [illegible].

עיון ראשון

ספרים חדשים

שירה

פרפר לצד הדרך שירים מאת אברהם שטרן — יאיר, הוצאת „יאיר" ע"ש אברהם שטרן, תל־אביב, קנ"ח עמ'. מהדורה שלישית מורחבת של שירי [illegible] לחברי חרות ישראל [illegible]. במהדורה זאת הודפסו בצד [illegible] שירים צילומי כתב־היד של המשורר־הלוחם, בסגנונות שונים. כן הודפסו בקובץ [illegible] שירים שטרם ראו אור ונוספו לו מאמרים ומכתבים של יאיר.

שירי אהבה ישראליים בני זמננו בעריכת יעוזקסט, הוצאת „עקד", תל־אביב, 60 עמ'. לקט שירים של משוררים בני זמננו, על פי טעמו האישי של העורך. בקובץ כינוסי 52 שירים, פרי עטם של 52 משוררים, החל במשוררי דור מלחמת השחרור וכלה בצעירי השירה העברית בשנות ה־70.

[illegible] נשרים מאת מאיר ביסאק, הוצאת „עקד", תל־אביב, 92 עמ'. ספר שיריו הש־ביעי של המשורר, הנאבק בזכרונות השואה ואינו יכול להשתחרר מהם זה שלוש עשרות שנים.

עלים שנשרו מאת עמוס כהן, הוצאת אלף, תל־אביב, 40 עמ'. צרור מכתמים ושירים [illegible] של מבחר [illegible] הופעתו הראשונה בקובץ.

אני מאה יונה אלון, הוצאת אלף, תל־אביב, 32 עמ'. שני מחזורי שירה, בהם מתבונן המשורר בעצמו, במקומו בעולם ובתח־[illegible] השונות של האדם. ספר שירי [illegible] של הבריאה.

עיון ומחקר

בתנופת עיט, מאת יוחנן אהרוני, בהש־תתפות יוסף נוה. מחקרי מדבר יהודה — בהוצאת מוסד ביאליק, החברה לחקר ארץ־ישראל ועתיקותיה — נבב עמ' + 1. ירושלים, תשל"ו.

מפרשיות בחקר ארץ־ישראל של תקופת המקרא, מבוסס על תגליותיו המרשי־מות של פרופ' אהרוני ז"ל בתל־ערד בנגב. כל הכתובות מובאות בתצלום, בשרטוט — ובפיתוח מלא עם פירושים.

שאול טשרניחובסקי — מבחר מאמרים על יצירתו: ליקט וערך מבוא והערות, יוסף האפרתי ז"ל, הוצאת עם עובד וקרן תל־אביב לספרות ולאמנות, 316 עמ'. בקובץ זה, הרואה אור בשנת המאה להולדת המשורר, מכונסים אחדים מדברי הביקורת, ההערכה והפרשנות שנכתבו על יצירתו בשבעים וחמש השנים מאז פרסום ספרו הראשון „חזיונות ומנגינות". זהו ספר נוסף בסדרת „ילקוטי הביקורת „פני הספרות", שמטרתה לסייע לתלמיד, למעיין ולקורא להבנת יצירותיהם של חשובי סופ־רינו. עורך הקובץ, יוסף אפרתי ז"ל, נפל [illegible] ברמת הגולן ולא זכה לראות את הילקוט מודפס.

[illegible] — [illegible] מאת [illegible]־לוריא, עברית: צבי ארד, הוצאת „עם־עובד", תל־אביב, ספריית אופקים, 171 עמ'. התגליות המופלאות של הביוכימיה והגנטיקה המודר־נית מוסברות בתמציתיות על ידי המחבר, חתן פרס נובל [illegible] (1969).

קמעות עבריות מאת [illegible], הוצאת „עקד", תל־אביב, 150 עמ'. [illegible], חלק א'.

על אבני לשון [illegible] מאת ד"ר ראובן סיוון, הוצאת א' רובינשטיין, ירושלים, קנב עמ', דברי עיון ומחקר [illegible] ההוצאה הלשון, [illegible] באנגליה.

לילדים ולנוער

[illegible] מאת [illegible], הוצאת אל"ף, תל־אביב, 48 עמ'. שירים לילדי הגיל הרך.

כתבי עת

באגוגים! ירחון לספרות, חוברת 3, שבט תשל"ו, בעריכת [illegible], הוצאת אגודת הסופרים העברים בישראל, תל־אביב, 80 עמ'. בפתח החוברת מסה מאת ישראל אפרת על [illegible] הפיוטיה, כן מובאים בחוברת שירים מאת אהרן אמיר, [illegible] אהרן [illegible]; סיפור מאת [illegible] מאת ישראל כהן [illegible] אהרן [illegible], יוסף אורן [illegible] [illegible].

אליא

כתם בראש

בספר „אוצר הרבנים" להרב נ. צ. פרידמן, בני־ברק, תשל"ה, המכיל 20.000 רבנים, דיונים וכו'. משנת ד' אלפים תש"ל — ה' אלפים תשל"ה (ראה ביקורת „מעריב" ביום 6.2.76 עמ' 20) מצאתי „כתמים" ללא ספור. אציין כאן כתם בול אותו [illegible] ודוגמתו מצויים בספר).

הרב שניאור זלמן מלובלין, הידוע בהרב מלובלין, נהיה רבה של לובלין בשנים תרכ"ו—תרנ"ב עלה לירושלים תרנ"ב נפטר שם תרס"ב. מופיע בספר 4 פעמים כארבעה רבנים שונים !!!

1. בסימן 5234 אנו מוצאים אותו כרבי זלמן מלובלין.
2) בסימן 5655 כרבי זלמן פרדקין.
3) בסימן 22156 כרבי שניאור זלמן אשכנזי(!) [illegible].
4. ובסימן 20173 כרבי שניאור זלמן יוסף (!) [illegible].

נח נאה
ת.ד. 16012 ירושלים

*

בסיפור „האחות הגווירה" [illegible] באדר א' (13.2.76) הוזכר קבר של [illegible], קבר של הרופא [illegible] ז"ל, [illegible] בתל־אביב, [illegible] [illegible]. הסיפור [illegible] ד"ר שלום [illegible] את כל [illegible] בברכת שלום, כנהוג [illegible].

אגב, ד"ר [illegible] היה [illegible] יוסף [illegible] A.P.C. [illegible].

(עם [illegible])

הערת העורך

אנו מביאים מכתב זה בשל [illegible] — אבל בודאי אין [illegible] כאשר סופר משנה את שמה של המציאות, בשעה שהוא קובע או במסגרת סיפורית־בדיונית.

20 ל"י ישולם ל„כתם" [illegible] בלבד [illegible].

מגמה מסורתית
במסגרת
ביה"ס הממלכתי גבעת שפירא
פתוח לכל ילדי ירושלים

* טיפוח ערכי המורשת היהודית תוך התמודדות עם בעיות זמננו
* חינוך לסובלנות ולפתיחות דתית וחברתית
* שיטות חינוכיות חדישות

לקבלת אינפורמציה נא לפנות:

ד"ר עמנואל אבקס טל. 819129 — ד"ר ישראל לוין טל. 813164
ד"ר רפאל ארצב טל. 816190 — ד"ר משה סבס טל. 819629
ד"ר ראובן המר טל. 31121 — מר גרשון קרביץ טל. 816284

קבוצת הורים יוזמת

הופיעו
מדיטציה טרנסצנדנטלית
הדרך לגילוי המרץ החבוי בך והתגברות על מתח
מאת:
ד"ר הרולד בלומפילד, מייקל פטר קיין, דניס ט. ג'ופה ורוברט קורי.
הספר שהנו רב־מכר בארה"ב זה 6 חודשים
המחיר — 42 ל"י
— ● —
אנשים מוזרים
מאת:
קאווין מקפארלאנד
גלריה של טיפוסים נדירים ביותר שחיו אי פעם על פני כדור הארץ. גבורים ונוכלים, ענקים וגמדים, גאונים ומטורפים. כמאה ספורים בקירוב, איורים מרהיבים. המחיר — 37 ל"י
להשיג בכל חנויות הספרים
ב„שדרות הספר" אלנבי 116 תל־אביב ובהוצאה
הוצאת ספרים אחיאסף בע"מ
רחוב יוסף נשיא 13, תל־אביב, טל' 283339

עם עובד
וקרן תל־אביב לספרות ולאמנות
הופיע
שאול טשרניחובסקי
מבחר מאמרים על יצירתו
[illegible]
316 עמודים, המחיר: [illegible] ל"י
עד כה הופיעו מבחרי מאמרים על יצירותיהם של:
דבורה בארון — י. פיכמן
מ. י. ברדיצ'בסקי — נתן אלתרמן
י. ח. ברנר — אמיר גלבוע
א. צ. גרינברג — אברהם שלונסקי
ס. יזהר — יהודה בורלא
*
בכל חנויות הספרים
ההזמנות: עם עובד, רח' [illegible] 22, תל־אביב
טל. 291526

דיני הממונות בתלמוד
מאת שלום אלבק
[illegible] בדיני הקניין בתלמוד, שיטתם ועקרונותיהם [illegible] שעליהם הם נשענים, [illegible] הזורה אור לא רק על פרטי ההלכה [illegible] התלמוד בכללו ועל מחשבתו [illegible] הספר [illegible] הלכות ודינים אלא מייחד [illegible] [illegible] במציאות [illegible].
600 עמ'
הוצאת דביר

הוצאת עם עובד
המהדורה הראשונה של הספר
דברים בגו
מאת
גרשם שלום
אזלה
מהדורה חדשה בהכנה

גלריה איבנמה
תל־אביב רח' ז'בוטינסקי 5, טלפון 229311
מזמינה
לתערוכת יצירות
של חמישה אומנים צעירים
אשר [illegible] ומארחים: משוררים, במאים וציירים.
שעות הביקור בימים א'—ה' ושבת 11—13, 18—20, ביום ששי 11—13.

הופיע
שדמות
כתב־עת היוצא לאור על ידי קבוצת חברים מהתנועה הקיבוצית
גליון נ"ט - חורף תש[ל"ו]
בחוברת: [illegible]
חתימה ורכישה: „שדמות" [illegible] תל־אביב.

עקד
חדש
אוסף
שירי אהבה ישראליים בני־זמננו
51 משוררים עבריים — מ„דור הפלמ"ח" ועד צעירי השירה
*
„דו־שורש"
שירים ושירים בפרוזה
מאת
איתמר יעוז־קסט
להשיג בחנויות הספרים החשובים

[illegible] זה עתה הספר
שמח בבית הספר
מאת [illegible]
[illegible] ללא הפסק

קיטים לבניה עצמית
של מגברים: ש.א.ב., טלוקס, קטרוניקס
החל מ־65 ל"י
בפוטו סטריאו ספוטניק
— אצלנו יותר זול —
בן־יהודה 6, תל־אביב

ביקורת

...דרש ...דול" ...ל ...י תימן

מאת **יהודה רצהבי**

...ש הגדול, חיבורו רבי דוד ב"ר עמ־ ...העדני, ספר ויקרא, ההדיר הרב ...ן שטינזלץ, הוצאת מוסד הרב קוק, ...לים תשל"ו. 16 + 675 עמ'.

...תימן מצויינים בשני צדדי יצירה: ...זה, ומדרש מזה. הרי המדרש והפיוט ...זה בנה מראשיתם: המדרשים יסודם ...ישראל ובעקבותם צמח פיוטה של ...שראל. ואין כאן סמיכות של זמן ...בלבד אלא אף מגע מהותי, פנימי ...של תוכן ומשיב, של צורה ותבנית ...ל סגנון ולשון. מדרשיהם ושיריהם ...תימן עברו התפתחות דומה לזו של ...הפיוט בארץ ישראל. מה שם קדם ...לפיוט אף כאן כך. תקופת המדרשים ...חלה במאה הי"ג־הי"ד. סמוך לה פר־ ...ית תימן במאות הט"ו הגיעה לצורה ...הט"ז־הי"ז. ראשון במעלה ובזמן לספ־ ...רש הוא „מדרש הגדול" לר' דוד בן ...עדני. שמו של החיבור ניתן לו ...לא בשל עוכו בלבד אלא אף בגלל הגדולה. חמשת כרכיו שנדפסו מגיעים ...3000 עמוד, ובהיקפו כמותו אין שני ...ד המדרש, מעלה הגדולה מלמדת את ...כמו את חשיבותו, והוא מכונה בפי המדרש חכמי תימן „כונזר", „ר' דוד ...ים הנגיד, איש מיחוס עדן". קרוב שהוא ותיקם של הנגידים שקמו לד־ ...הימן.

יעקב ספיר, שביקר בתימן בשנת ...היה הראשון שגילה את המדרש ...לי מגיעין בשלם, והודיע בקרב ...ישראל (מסע תימן, ספרותה, יעלי, שבי קי"ח). עם עליית יהודי תימן לארץ ישראל בזמנן בשנת תרפ"ב הגיעו עותקים ממנו בכתב יד לידי החוקרים והספריות הצי־בוריות. העיסוק הגלה בשנת תרפ"ב ונמשך עד שנת תש"ו. ההוצאה הראשונה לקתה בחסר ואף לא היתה מוגהת די צרכה. מוסד הרב קוק נטל על עצמו את המשימה הכבדה להוציא מהדורה חדשה, שלימה ומ־תוקנת, של המדרש. מאז שנת תשי"ז הופיעו בזה אחר זה חמשה חלקי של המדרש. עתה יצא הכרך האחרון, ובכך זכינו לסדר שלם וגמור.

אם נבוא לבחון את מקומו של „מדרש ה־גדול" בספרות המדרשים נמצא שמצד ערכו לספרות ישראל אין שני לו בין חיבורי תי־מן. בשביל יהודי תימן הריהו נזר הכותרת ביצירתם המדרשית. עליו נוסדו וממנו שאבו כל מדרשי תימן שבאו אחריו. שלא כשאר מדרשים תימניים, שלשונם כלולה בערבית, נכתב „מדרש הגדול" על טהרת הלשון העב־רית והוא מצוין בלשון צחה וצחה. תוס־פת חן למגנונו נותנות גם הפתיחות הפיו־טיות לכל פרשה ופרשה שטעמיהן המרכ־זיים הם: ישראל ואומות העולם, גלות וג־אולה, תורה והקב"ה. הפתיחות הללו נכנות עם גיבוני שירת תימן ששירו לם. מכאן יש להסיק כי ר' דוד עדני איש המדרש היה גם פייטן מוכשר. מקורותיו של המדרש יהו־דיים טהורים — תלמוד ומדרש, הלכה ואגדה — ואין בו היסוד הפילוסופי שנשתלב במד־רשי תימן, שנתחברו אחריו. בעלילתו וחכמי ידים, הוא מקיף כמעט כל דרשות חז"ל הידועות לנו משני התלמודים ומן המדרשים. על אוצר מדרשי חז"ל נוספו בו גם דברים מורכבים ומחוברים מאחרים ואף הכללות ומילואים משל המחבר. בדומה לרמב"ם ב„משנה תורה" אין המלקט מציין מקורותיו. לשם התאמה סיגל למאמריו סגנון מדרשי. על ידי כך יצא החיבור מתחת ידו בעל מק־שה סגנונית אחת. מציינת אותו בייחוד מגמתו העצמית בבחירת המאמרים והסב־רתם. לא נכרת בו גם הנטייה לדברי פול־קלור, והיא מתבטאת בהעתקת מעשיות ומשלים לרוב. הוא מדרש־עם שיש בו לכל נפש, כעין תנחומא ומדרש רבה.

אולם עיקר חשיבותו של המדרש, בהש־וואה למדרשים אחרים, היא במקורותיו. כבר ברור שלנגד עיני המלקט היו אספי מדרשים עתיקים, שמהם אספו מלוא הפנים למהדיר, ואלה אבדו במרוצת השנים. נמצאים בו חלקים גדולים של מכילתא דרבי שמעון בן יוחאי, ספרי זוטא למדבר ומכילתא לדבר־רים ועוד. כן נשתמרו בו מאות מאמרי חז"ל, בהלכה ובאגדה, שאינם ידועים לנו משום מקור אחר. למקצת מהם נמצאו מקבי־לות בכתבי פילון האלכסנדרוני, ואין ל־הסביר זאת כי אם במקורות עבריים משות־פים, מתקופת בית שני, שהיו לנגד עיני השניים. אף לגבי מדרשי חז"ל הידועים מן התלמוד והמדרשים אוצרים גדולה חשי־בותו מצד הנוסח העדיף. מתוך לשונותיו לפנים, שרבים ממאמרי התנאים והאמו־רים, שהיו לפניו, שונים היו בנוסחאותיהם מאלה המובאים בידינו, ומהם ניתן ללמוד הרבה על הגירסה המקורית הקדומה.

בזולה אחרת נודעה לו כבר זיקתו למדרשי ארץ ישראל. הוכח שבין מקורותיו כלולים גם מדרשים של ארץ ישראל לפנקה ואת הטיפה בהרבה גם במהר מדרשה של ארץ ישראל. גם בחקר פיוטיה, כמה ענייניס בפיוטי ינאי, שלא נמצא זכרם בשום מקור אחר, נתגלו במדרש זה. כמה מלשונותיו של הפייטן קרובים בנוסחם ל„מדרש הגדול" יותר מאשר למדרשים אחרים. ההסבר לכך פשוט: אותם מדרשים ששימשו את ינאי בפיוטיו שימשו גם את ר' דוד עדני בלי ספק. וכנראה ההצגה שפיוטי ינאי עלו מן הגניזה באותו דור ש„מדרש הגדול" עלה על מכבש הדפוס, ונמצאים מסייעים זה לזה ומאירים זה את זה.

גם במהדורה הראשונה וגם במהדורה שניה נשאו בעול הההדרה חבר חכמים, שכל אחד מהם התקין לדפוס ספר אחד או שניים. „מוסד הרב קוק" הראוי לברכה על תרומתו הגדולה לספרות ישראל, בהוצאת החיבור במלואו במהדורה נאה, ואב גם לשינוי אחי־דה בעבודתם של המהדירים. אחידות זו מת־בטאת: בפירוש ובצורה, בהתקנת הטקסט, בחילופי גירסאות, בציוני מקורות ובמבואות קצרים. מלאכה גדולה שיקעו המהדירים בהשוואת נוסחם של כתבי היד הרבים ש־עמדו לרשותם, ואף בבדיקת מקורות המא־מרים. ועל כן תבוא עליהם ברכתם של המעיינים והחוקרים.

בחתימת הדברים קשה לי להמלט מהמחשבה העולה בי עם הופעת המדרש. „מדרש ה־גדול" הריהו יצירה של שבט בישראל, ש־נוצרה מעיקרה לצרכים רוחניים שלו. אבל יניקתו של המדרש היא ממקורות של כלל האומה: תלמוד בבלי ותלמוד ירושלמי, מדרשי ארץ ישראל וחיבורי הרמב"ם. כאות כתבי היד שנותרו ממנו ותאריכי העתקתם מלמדים, כי במאות הראשונות לחיבורו היו לו מהלכים בבית מדרשה של יהדות תימן. עם הופעת דפוסי התנחומא ומדרש רבה נדחק „מדרש הגדול" לקרן זווית. גרמו לכך גם ההוצאות הגדולות הכרוכות בהעתקת חיבור, בעל היקף גדול מסוגו, שהביאו רבים מהעתקתו. במאתים השנים האחרונות כמעט שבטלה זיקתם של יהודי תימן אליו. משעלו לארץ ישראל העלו על מכבש הדפוס חיבו־רים רבים משלהם, שהם צריכים להם בחיי הדת והמעשה. על „מדרש הגדול", פאר יצירתם, לא נתנו דעתם כלל. כל ספרי ה־מדרש, גם במהדורה ראשונה וגם במהדורה שנייה, הותקנו בידי מהדירים לא מבני הד־כן. ויש בכך מן החיוב יותר מאשר מן השלילה. חיבור, השאוב ממקורות יהודים כלליים, חוזר ומוצא גאולתו בידי חכמי יש־ראל. ואין הכתוב ובני תימן אלא שומרי פקדון ומעבירי נחלה. ללמדך שכשם שאין ישראל של עדות כך אין ספרות של שב־טים. יצירת האומה בתוצאותיה השונות היא צפנות רוחנית אחת. ממקור ישראל באה ולאוצר האומה היא נדבה.

„כוכב דוד"

מאת **משה זרטל**

Maria Czapska : Gwiazda Dawida (Dzieje Jednej Rodziny) : Londyn 1975 135 pp.

ספרה של מאריה צ'אפסקה „כוכב דוד" (קורות משפחה אחת), שראה אור באחרונה בלונדון, בשפה הפולנית, מצטרף כחוליה נוספת בשרשרת ספרי העדות על השואה.

מאריה צ'אפסקה, סופרת וחוקרת פולניה ידועה (כבתב „יהודי"?), החיה זה עשרות שנים בפאריס ומפרסמת את יצירותיה בפולנית ובצרפתית, נפגשה בדרך־מקרה עם בלומה באביק־דוד — אשה יהודיה ניצולת השואה. סיפורה המרגש והמזעזע, הוא שהסעיר את נפשה של הסופרת, פרש את תוכניה מהקריה השקטים והשקדניים, והבע את ביטויו ברבים. אולי אותן המלים ש־השמיעה בלומה באוזני האשה הקשישה הד־מקשיבה: „אין להם על קברים לא לזה ולא מצבה שחרוט עליה שם ומגן־דוד, אף לא ביה שיזכור אותם — רק אפר. לו אפשר היה להעלות על הכתב את גורלם, היתה נשארת איזו מזכרת, סימן כלשהו...", אולי מלים אלו הכריעו את הכף. צ'אפסקה החליטה להעלות על הכתב את סיפורה של בלומה ואת קטעי רשימותיו של בנימין, האח הבכור, שהסתתר ביערות ונעלם.

מחברת הספר מיטיבה להישאר בצל. היא מתארת את וארשה שבטרם־מלחמה ואת משפחת באביק, בירכתי הנגב לשנו — ב־סביבה גויית מובהקת — משפחה אמידה למדי, ובה הערובת שאפיינה לא מעטים מיהודי פולין, תושבי הערים הגדולות. האב אמון על תורת ה„בונד", אך בו בזמן נשמרת בבית הכשרות. בחגים מבקרים האב והילדים בבית־הכנסת. שפת הדיבור בבית יידיש, היחסים היום־יומיים עם הסביבה הפולנית — יותר מאשר מתוקנים. באוירה חמה ומסורת זו גדלים שבעת הילדים ואחיהם המאומץ. שנות השלושים האחרונות כבר עומדות בסימן הסערה הקרבה. מחברת הספר משרטטת ב־קווים מעטים את קורות אותם ימים ואת אווירתם, כשהיא נעזרת בדוקומנטאציה כגון יומני רינגלבלום וח. א. קפלן (בתרגומם ה־צרפתי), יומן קורצ'אק ועוד. לאחר־מכן היא מספרת את סיפורה של בלומה, ומביאה את דפי־היומן של בנימין, האח שעקבותיו אבדו. שתי המחברות שרשם (חלקן בגיטו ורובן ביער, בו הסתתר) נשמרו אצל איכר פולני, ברוניסלאב מוסקאל, שסכן את חייו הגדוף וקיים אותו במעט מזון מברח.

הן מקרה הוא, כי דווקא בלומה־באביק נותרה יחידה מן המשפחה כולה. אכן, היחיד שנותר מדגיש ביתר שאת את חורבן המשפחה כולה, כשם שהמעטים שניצלו מן ההשמדה — מבליטים ביתר־שאת את ההיקף הבלתי־נתפס של מיליוני המושמדים.

בראשית המלחמה, כאשר החלו היהודים להבין את הצפוי להם, החליטו ההורים לא למסור את ילדיהם לבית־מחסה כדי שה־משפחה תישאר מאוחדת — אלא שהגורל רצה אחרת. בימים שהחלו להיערך ה„אקציות" השמיעה האם את בקשתה באוזני בלומה: „אם יקחו אותנו, השתדלי לפחות להישאר בחיים, כדי שיישאר זכר למש־פחתנו..." ובלומה נותרה בחיים. בראשית המלחמה עדיין האמינה, כי לפחות חלק מן המשפחה יינצל. בנימין־הבכור, קיוותה, יינצל בזכות מקום־המסתור בו ישב, הרחק מוארשה הנועצת. כן האמינה, כי גם שניים מאחיה ואחיותיה הצעירים, שמצאו מחסה בעליית־גג, יחזרו בחיים. אך באחד הימים בשובה מ־עבודתה בבית־מלאכה לגרביים שבתחומי ה־גיטו — לא מצאה אותם עוד.

על רקע דברים אלה, הנשמעים כמו בפעם האלף, יש בספר פרטים המפתיעים ביחודם. באחד מימי מאי 1942, מספרת בלומה, כאשר הנאצים היו בשיא הצלחותיהם הצבאיות, הובאו לבתי־המלאכה לחייטות שבגיטו מא־תיים אלף מדים מוכתמים בדם ושורצים כנים, מדיהם של החיילים הגרמניים השועטים לעבר רוסיה. בכיסים רבים, אף באלה של הקצינים, נמצאו כרוזים שפוזרו על־ידי ה־מטוסים הרוסיים, כרוזים המציעים כניעה והמשמשים תעודת־מעבר לכל מי שירצה להתמסר לשבי. שלטונות הצבא אסרו באיסור על החיילים לשאת כרוזים אלה, ואף־על־פי־כן מצאו יהודי הגיטו תעודות אלו — ושביב של תקוה למפלה קרובה נתעורר בליבם. או פרט אחר, בלתי־ידוע גם הוא, המספר על אסירים־גברים שהוטל עליהם, באחד ממחנות ההשמדה, לגלח את שערן של נשים ערומות.

יום השחרור בא לפתע, אך כוס־היגונים של שלוש הצעירות היהודיות שחברו יחדיו כאילו לא מלאה עדיין, והן עדות לגילויי הברוטאליות של אחדים מחיילי הצבא האדום רעבי הנשים. אך הנה נפתחה הדרך לחופש. בחסות קבוצת אסירים הולאנדים הן מגיעות להולאנד. וכאן, לאחר שנות האפלה הן שבות ומגלות את הטוב שבאדם: צעירה מבנות המקום אוספת אותן לבית הוריה ברוטרדאם. שבעה חודשים חוסות הבנות בצל קורתה של המשפחה. „אנשים צנועים וטובים אלה" — מספרת בלומה — „החזירו לי את האמונה באדם, אשר איבדתיה במשך המלחמה...".

„איני יכולה שלא לנקוב בשמם — Janny & Piet Volwerk" — כותבת תודה והערכה לחסידי אומות העולם, שעמדו לימין הנרדפים.

ושוב מקרה, לכאורה מקרה: באחד הימים פוגשות הבנות ברחובה של רוטרדאם בחיילים בריטיים, שעל אחד מהם מתנוסס מגן־דוד! ה־פגישה עם אנשי „הבריגאדה היהודית" היא המפתח להמשך העלילה, והיא גם שעת המיפנה לקראת היציאה של בלומה בפתח. נפתחת הדרך לארץ, אל מתנה עליה ב־צרפת, אל המעצר בעתלית, הצעדים הרא־שונים בקיבוץ אפיקים, וההשתרשות בארץ־ישראל. לקורות משפחה אחת נמשך ההמשך.

אל שרשרת המקרים, המובאים בספר, מצ־טרף פרט נוסף. כאשר בלומה משתתפת בעצרת זכרון לגיטו וארשה, שנערכה בתל־אביב בשנת 1957, נתגלה לה דבר קיומו של יומן שנרשם בידי אחיה הבכור, נשמר בידי איכר פולני ממחוז לובלין, ונמסר לאחר־מכן לרשות המכון ההיסטורי היהודי.

דפי־היומן של האח, דפים כתובים יידיש, שנשמרו במסתרי הגיטו ובמעבי היער — חוזרים באורח מוזר על אותו רצון להותיר עקבות, לצוות לדורות הבאים את זכר הימים הנוראים ואת זיק התקוה שלא דעך. באחד מדפי המחברת רושם בנימין באביק את המלים הבאות: „...רוצה אני לתאר מעט ממה שעבר עלי בעת הכיבוש הגרמני. מבקש אני את האנשים אשר לידיהם תגענה רשימות אלו, כי יפרסמו אותן כתעודות אותנטיות של הפראות האנושית ושל הכזב שבאדם..."

גם בין נחשולי ההתנכלות הברבארית של צבאות הנאצים, המשטרה, פרובוקאטורים אנטי־שמיים ואחרים — במציאות שבה „בכל רגע עלולים לירות בי ולהרגני..." אין בנימין שוכח לציין את שמות שלושת האיכרים הפולנים (וברוניסלאב מוסקאל בראשם) ש־סייעו בידו להחזיק מעמד, ומבקש לגמול להם טובה כנגד טובה, בבוא היום. ואכן, בסיומו של הספר מסופר משהו על הקשרים המעניינים שנקשרו בין בלומה באביק־שהד בישראל ובין האיכר בכפר פולני רחוק, כפר שסמוך לו הסתתר האח האובד.

רשימותיו של האח — המשלימות את סיפורה של בלומה — נפסקות ביום ה־15 במאי 1943. מה אירע לאחר מכן — לא ידע, כנראה, איש לעולם. אך מה אופייני וכמו־סמלי הדבר, כי ימים מעטים לפני תום הרישום ביומן, מעלה הצעיר היהודי על הכתב כמה הרהורים בשולי שמועות שהגיעו מוארשה: „לפני שבועיים פשטו שמועות, כי יהודים מגיטו וארשה תקפו את הגרמנים והרגו כמה מאות מהם. אם זו אמת, משתומם אני מאין השיגו נשק. מקנא אני באלה שנפלו כגיבורים בקרב. אם עלי לסיים את חיי ב־מלחמה זו, הייתי רוצה כי יהיה זה בקרב...".

בשורת מרד הגיטו הגיעה ליערות. התנד־בות יהודית מארץ־ישראל הפגישה את שליחי הארץ עם שרידי־השואה ברחבי אירופה, ובנתה את הגשר אל העתיד. יצר־הקיום היהודי שמר על אחד ממשפחה ושניים מעיר, דרך כל הפורענויות.

שרשרת המקרים, עליהם מסופר בספר „כוכב דוד", אינה מקרית כלל וכלל.

...רכו ...ל „גוי" ...ל היהדות

מאת **מרדכי אבישי**

...רנארד מלמוד, „העוזר", תירגם מ־ ...גלית אברהם יבין, הוצאת „עם ...בד", ספריה לעם, תשל"ו, 234 עמ'.

...יהיה לרשימתי זו על ספרו של בר־ ...מלמוד „העוזר" הייתי רוצה להביע ...ל מעשה של הוצאת־ספרים, אשר ...בכוונת מקרה יחיד. הנה הופיע לאחר־ ...„העוזר" למלבר ב„ספריה לעם" של ...„עם עובד" — ובשום מקום בספר ...ין כי אותו תרגום עברי ראה כבר ...הוצאה אחרת, זו של הקיבוץ המאוחד, ...13 שנה, ב־1962. ואילו בהוצאת הקי־ ...המאוחד הופיע קודם לכן, בהסגרת ...לתרגום ספרי מופת המוצגה ה־ ...ה לתרבות ולאמנות, ספרו של אנא־ ...פראנס „אי הפינגווינים" בתרגומו של ...ובבי — ולא הוזכר בו כלל, שאין זו אלא מהדורה חדשה, אף אם היא מתוקנת, לתרגום שהופיע בשנת תשי"א. ספרו הבקי־סים של בנימין גלאי „מסעי אל ארץ הגמ־לים" ראה אור בשנת 1975 בהוצאת „מס־דה", בלי שזו מצאה לנכון להודיע שאותו ספר כבר הופיע ב־1963 בהוצאת „מחברות לספרות".

האם יש צורך להביא עוד דוגמאות כדי להצביע על דבר, העלול להטעות לגמרי צי־בור, המתפרנס בקריאת־ספר שלנו?

כל ספר של ברנארד מלמוד בן ה־62, מן הבולטים שבנציגי „הגל היהודי" בספ־רות האמריקנית, יש בו כדי לעורר שוב ושוב עד כמה מעסיקות אותו הבעיות היהו־דיות. באיזו אינטנסיביות הוא חי אותן ומבקש להעניק להן חיים ספרותיים. הוא נוטל „נתחים" אפורים או קודרים של פרובלמטיקה יהודית, של הוויה יום־יומית מזה ותלשלות היסטוריות או חברתיות־לאו־מיות מזה, וטומן בהם לא אחת מעין הוד פנימי, מנוגד כל־כך לקליפתם החיצונית הקשה של הדברים. הלא אחד המבקרים ה־אמריקנים כתב כבר, כי מלמוד הוא „רב־אמן של אלכימיה, שבה הוא הופך את המ־ציאות המלוכלכת ביותר לגילוי שמור־זימור־יפה."

ברנרד מלמוד

השוני והקירבה

גיבוריו היהודיים של מלמוד שונים מהר־בה איש מרעהו, שוני שבנסיבות־החיים, אר־פי, רקע וסביבה — ואף־על־פי־כן קיימת קירבה רבה ביניהם, הנוצרת באמצעות חוט מקשר של מהות יהודית, שאינה תלויה תמיד בתנאים היסטוריים, קירבה שהיא בסימן קו מתמשך אופייני של גורל יהודי. מוריס בובר מהרומן „העוזר" אינו יהודי שומר־מצוות, הנכור למסורת־אבות, הוא מנותק למעשה מכל קהילה יהודית, בהיותו טרוד תמיד בבעיותיו הקטנות, בצרת הפר־נסה העלובה, אך כשהוא מת, מכנהו הרב, בהספידו אותו לפני הקבר הפתוח, בעל יהודי טוב והצליל. אשר מילא אחר ציוויה ההומאניטיים של הרוח היהודית. באותה ההמחשה מעטים מלמד כי „בדרכים רבות אפשר להיות יהודי" — והוא אמנם תר אחר דרכים אלו ומאיר אותן הארה בלתי־שיגרתית. גם יעקב בוק, גיבור ספרו „יום הדין" (שם הרומן במקורו האנגלי הוא „המתקין"), אינו יהודי כראוי; והפוך, יש והוא אוהב להשתחרר למעשה מיהדותו, הבית קשרת בעיניו כלתוו ובמבעים שירד על ראשו בעיירה: הוא מגלה את זקנו, ברגע של חולשה אף מסתיר את זהותו היהודית למען יקלו חייו בין הגויים. אך בשעת מבחן הוא מתגלה כאיש ישר ביסודו, שאינו נכון לעשות פשרות עם מצפונו. המסרב על אף העינויים האיומים שבהם הוא נתון, להעליל על בני־עמו מתוך תקוה שזה עשוי לעזור לו להינצל מצרה. יעקב בוק אינו בשום פנים ואופן נציג אופייני של היהדות המסורתית, או החילונית, בוודאי שמכמה בחינות שבקונבנציות אין הוא „יהודי טוב", ולמרות זאת הוא מייצג את היהדות האנוסה לעמוד מול העולם הגויי־האנטישמי, הנגוע בשנאה תהומית ליהודים.

אף אחד מגיבוריו של מלמוד אינו יהודי טיפוסי, אינו נציג של כלל. אך אין זה מונע בעד כולם להיות יהודים של ממש. ויהדותם מתגלית יותר בפרטים הקטנים של חייהם מאשר ב„תמונה הגדולה".

זאת ועוד: גיבוריו של מלמוד הם אנשים שהכשלון אורב לפתחם, הנכשלים במעשי־ידיהם ובתוכניותיהם. הכשלון הוא גם אישי וגם „מקצועי", כל אחד מהם מן הן בת־חום־התקוות — ובקשת התיקון לחייו והן בתחום־עיסוקו: מוריס בובר כחנווני זעיר, ס. לוין מהרומן „חיים חדשים" כמרצה ומורה, יעקב בוק ב„יום הדין" כ„מתקין", הארי לסר מהספר „הדיירים" כסופר. וכל אחד מהם נתון בזיכות או במאבק מתמיד, בהתגוררות המתגלה בכישורים שונים: בובר עם ה„גוי" הצעיר ממוצא איטלקי פרנק אלפיין „המתיישב" בחנותו, לסר עם הכושי האלים, הפולש לבית שנועד להריסה בו הוא מבקש להתבודד כדי לכתוב את ספרו, יעקב בוק כיחיד מול מנגנון אדיר של ממסד וסביבה אנטישמיים, שהם כמפלצת בעלת אלף ראשים, המצויה לבולעו.

היהודי הטוב — והיהודים שאינם טובים

יש ברומן „העוזר" פרק בו מסביר החנווני היהודי לעוזרו השואל שאלות את בעית „מיהו יהודי" בפשטות רבה: „בשביל להי־ות יהודי, די אם יש לך לב טוב". אך אין להסיק מכך, שמלמוד מעלה תכונות של סתם יהודים „בעלי לב טוב". אף במקום שלב כזה קיים הוא מכוסה תלי תלים של פגעי־חיים, של פרזות האומללות, המסתירים אותו מעין־אדם. אין גם להסיק, שהסופר מבקש לעשות אידיאליזציה של דמות היהודי, כי לעומת מוריס בובר הטוב ואציל־הנפש עולות ברומן מקים הטפוס דמויות שליליות של יהודים כמו יוליוס קארפ, סוחר־היינות אטום־הלב, או השותף לשעבר של בובר אשר רימה אותו בלא נקי־פת־מצפון, והעשיר והקים לעצמו סופר־מרקטים, או היהודי האלמוני המופיע אי־כזה ומציע לבובר להצית את חנותו כדי לזכות בדמי־הביטוח ולהינצל מן הדלות...

אך הדלות, חוסר־המזל והגינות מתקשי־רים הנצפים לחלק בלתי־מעורער מגורלו הי־הודי של בובר: „גורלו של בעל חנות־המ־כולת לא נשתנה מעולם, אלא אם כן דרגות שונות של דלות משמען שינוי. שכן המזל הוא, אולי לא היו אויבים־מליצה אך ודאי שלא היו ידידים טובים: הוא היה עמל שעות ארוכות, היה סמל היושר — בשום פנים לא יכול היה להיחלץ מישרו, שהיה כסלע איתן; עשיית מעשה־רמיה היתה גור־מת לו פלצות, ועם זאת נתן אמון ברמאים — לא הכה ולא השק, ונעשה עני יותר מיום ליום. דומה כי לכל שארבה לעבה — עמלו היה כמין זמן האוכל את הזמן — בן נתמסה פרנסתו".

יש משהו יהודי מאד במוריס בובר, והגל־תם בכוחות אחרונים על פרנסת ביתו, והוא באותו מבחוץ־הגורל. ולעתים הוא אף נראה כדמות אשר יצאה מן הקלאסיקה שלנו: איש יהודי מבורח־אידומה, שהעביר לאמ־ריקה את צרותיו ואת גורלו.

יהדותו כמו ניכרת גם בנוסח־דיבורו, ב־מלים האידיות שהוא משלב בדו־שיח עם אשתו, ב„מען האידי, „מאוריועמס", שקשה קרא, בעצם המחשבה העולה על לבו, ש־אנשי־השכונה שהכאים אותו ואינם פוקדים את חנותו על שום היותו יהודי.

גם אשתו של מוריס היא בבחינת יהודיה לכל דבר, בעלת מערכת מושגים של אם יהודיה, בין היתר, מבקשת היא לגונן על בתה הלן, נערה רגישה הדבקה באידיאלים ובחלום האמריקני להצלחה, מפני כל מגע עם זר, לא־יהודי. הטרוניה שבפיה, בפנותה אל בתה, נשמעת טבעית ביותר: „איך את יכולה לנשק גוי זה?"; „גבר זה לא די, בשביל בחורה יהודיה מוכרח להיות יהודי".

בין החטא ובקשת־המוסריות

לא אחת מוזכרות בשעת דיון ביצירתו של ברנארד מלמוד דרך־כתיבתו המסורתית־הריאליסטית; הוזכר כבר נוסח צ'כוב ב־כתיבתו והיו אף מבקרים אנגלו־סכסים, אשר הגדירוהו בראשית דרכו הספרותית כ„צ'כוב של „איסט־סייד". אך ב„העוזר" כמו מת־בקשת מאליה דווקא ההשפעה של דוסטוי־יבסקי. יש בדמותו של פרנק אלפיין מעין מהות דוסטויבסקית, גם אם אין היא שור־שית ביותר. לא במקרה מוזכרים בספר ראס־

(סוף בעמוד 38)

דיני הממ... בתלמו...

מאת שלום אל...

הוצאת דבי...

התמכרות „אמצעי" תקשורת

מאת **יובל אליצור**

...עין השלישית, תקשורת המונית ...חסי ציבור", מאת אלחנן גפני. הו־ ...את הקבוץ המאוחד תשל"ו 264 ...מודים.

...אלי כמעט מקיש לקריאת עיון כי ...ליום. אמריקאי — שעתנו גדול בכר־ ...כ־בעת שנה בממוצע. הישראלי חשוף ...להיים ...שידור טלוויזיה ...גם ...20 מהדורות של חדשות ...ולשלושה ימי חדשות ברדיו. פרטים ...אלחנן גפני בספרו מעודדים ...השאלה: כיצד זה לא נכתב עיון כחוקר ...שיתאר ויסביר את התמכרותנו על ...המצוי לאמצעי תקשורת המונים.

...של גפני אינו אותו מחקר מקיף ...ואף אינו מתיימר להיות כזה. זהו ...ליקוט בעיקר שמביא בפני הקורא ...קולעת ותמציתית לא רק את העוב־ ...הבסיסיות של תורת תקשורת ההמונים ...עיון? כיצד ומדוע „מוליכים" מישי־ ...הממשלה? במה שונה הטלוויזיה מן ...הרדיו?) אלא גם את מה שעובר ...תיקן: עריכה וקליטה של ידיעות, היחן ...חוזר על מידע זה ומקומה של תקשורת הה־מונים ביחסי הגומלין שבין הממשל לבין הציבור.

גפני מביא בפנינו, בבהירות ובסדר הגיוני, מה הרבנים בעולם הגדול על כל אחד מנו־שאים אלה. הוא מגלה בקיאות ובהירות הצי־טוטות היא לרוב מוצלחת למדי. ומה שחשוב יותר: הוא מביא דוגמאות מן ההווי היש־ראלי לכל אחד מתאוריו על דרך עבודתו של העיתונאי. כך למשל בבואו לנתח את השפעת הטלוויזיה על הפוליטיקה הוא מביא בין השאר את הגדרתו של שלום רוזנ־פלד במדור „אגלפי" ב„מעריב" מיום 27.2.74: „בחור זה של שלטון אמצעי התק־שורת „הסכנה של פוליטיקאים של הטלוויזיה קטנה יותר מסכנת הטלוויזיה של הפולי־טיקאים".

אולם דווקא ההמחשה, הנעזרת בשלל של אנקדוטות ישראליות, ההמחשה הנותנת ל־ספרו של גפני את האותנטיות שלו והעושה אותו לקריא ולמעניין, מציגה גם את מה שאין בו: בדיקה של השפעתם של אמצעי התק־שורת על המציאות הישראלית, נושא המ־חייב כאמור מחקר ועיון.

ברוב להיטותו לעשות את ספרו כוללני ככל האפשר ולתת לקוראיו מושגים ראשונים בכל נושאי תקשורת ההמונים ניסה גפני לתפוס את המרובה, ואף כי אין לומר עליו שלא תפס, יש לציין כי הספר נקרא לעתים כמו עיתון המורכב כולו בכותרות ראשיות: כל אחת מהן מעוררת סקרנות אך היא נותרה תלושה ותמוה משמעות אם לא מגישים לקורא בידו גם את גוף הידיעה.

בצטטו את אחד מעורכי ה„ניו־יורק טיי־מס", ג'יימס רסטון המדגה את העתונאי ל„צבבה את הנושא כשההמשוה בפסקת, מתלונן גפני על העתונאי שאינו מתמצה לתאר את הנושאים לעומקם אלא רק את התוצאות הגלויות לעין של נושאים אלה. אולם ספרו סובל מאותה מחלה, הוא קופץ מנושא לנושא ומביא מכל אחד מהם על קצה המזלג.

הוא עושה זאת בכשרון, וכך, כשהוא מס־ביר בפרק אחד את תורתו של מרשל מק־לוהן, „נביאו" תורת תקשורת ההמונים המו־דרנית, ומציג את עיקר רעיונותיו בצורה תמציתית ומובנת, הוא אינו עושה אותנו לבקיאים במשנתו של מקלוהן, אך הוא נותן בידינו אפשרות להשתתף בכל שיחה אינ־טליגנטית על נושאי תקשורת שבה יעלה בודאי, במוקדם או במאוחר, שמו של מק־לוהן.

ואכן, על אף שהגדרתהו כספר לימוד אין ספרו של גפני מיועד לתלמידי המכון לר־טוריקה או לתלמידי פסיכולוגיה או סוציו־לוגיה. הוא מתאים לכל קורא עתונים ומאזין לרדיו הרוצה להבין ולדעת מה מתרחש מא־חורי אמצעי תקשורת ההמונים, שלהם הוא מקדיש חלק ניכר של כך זמנו ומחשבו־תיו.

אבל שגפני לא הסתפק במשימה חשובה ונכבדה זו אשר, כאמור, קשה מאוד להקיפה בספר אחד, צבע יתוסית בהיקפו, והוא מק־דיש מקום נכבד לנושאי התקשורת ובשרדי הממשלה. גם הדוגמאות שאותן הוא מביא בפרקים אחרים של הספר לקוחים לעתים קרובות מדי, מנסיונו האישי כמי שתפקידו הוא להסביר לאוהו כיצד פועל למעשה ה־שלטון.

יתכן שבדברי בקורת אלה ניתן למצוא הד לאותה ההתמודדות סמויה שאינה מונעת שיתוף פעולה ומתמיד שבין העתונאי לבין איש יחסי ציבור. העתונאי יודע כי מבחינה חומרית מצליח לרוב איש הפרסומת ויחסי הציבור יותר ממנו. מכל מחזור של בוגרי בית ספר לעתונאות גדול יותר מספרם של אלה הפונים לבסוף ליחסי ציבור ממספר אלה המתמידים בעתונאות. ואף על פי כן, מאמין העתונאי שכשמדובר בעולם התקשורת, גדול יותר חלקו מאשר חלקו של איש יחסי הציבור.

מנקודת ראותו של העתונאי יש איפוא להצטער על שה„עין השלישית" של גפני היתה יותר עינו של איש יחסי ציבור מאשר עינו של העתונאי או החוקר.

„הרבנות הכפולה" ברוסיה

מאת **אריה מנצ'ר**

מוסד „הרבנות מטעם" ברוסיה, פרשה במאבק־ההרבנות בין חרדים לבין משכילים, מאת צוריאל שוחט, בהוצאת אוניברסיטת חיפה, תשל"ו, 200 עמ' + XIII תקציר אנגלי.

כמבע הדברים אנו נדרשים להסביר בבד מאורעות מדיניים הבאים בהשפעתם גם ההתבדלויות בין דתיים לנגדם, שהשתמשו בקרב בני עמנו, בהתרבות שלכהונת הבדי־נה בת תיבר בגולה או בלעדיה. יהדות דינבאאות אחדות למצב זה, ואחת התשובות היא כינון „הרבנות מטעם" הממשלה הרוסית במאה הקודמת, והיא עוררה ויכוחים ומעד־שים רבים עד אשר עברה מהעולם. לנושא מעניין זה מקדיש פרופ' צוריאל שוחט מחקר מאלף ביותר, שראה אור עתה־זה בכרך א' בסידרה מונוגרפית של מחקרים בתולדות עם ישראל וארץ ישראל המתפרס־מים והולכים על־ידי אוניברסיטת חיפה.

בספר שלושה פרקים: מוסד „הרבנות מטעם"; דיונים בציבור היהודי בשאלת הרבנות; חיפוש פתרונות לשאלת „הרבנות הכפולה", כלומר הרבנות הדתית, שכוונתה כפי העם „הרוחנית" לעומת „הרבנות מטעם", שתכליתה היה „המעשית". רבנים אלה, ב־יחוד הראשונים שביניהם, היו לעתים קרובות בורים בתורת ישראל ורחוקים מאד בידיעה מספקת בהלכה. הצבור היהודי ברובו התייחס אליהם כשום שראו בהם נציגי הממשלה העויינת שכוונתה המוצהרת היתה לעורר את היהודים להתבוללות תרבותית, לטמיעה ואף להמרת־הדת ולנצל את הרבנים האלה לבי־צוע חוקים נגד היהודים, בעיקר בתחומי הדת, החינוך והתרבות. בעקבות פעילותם של „הרבנים מטעם" הוקמו בתי מדרש לרבנים בז'יטומיר ובוילנה ונפתחו בתי ספר ממשל־תיים לילדי ישראל, במטרה להרחיקם מתורת עמם ודתם. פעילות זו עוררה ויכוחים עזים וקשים בציבוריות היהודית, במיוחד התנגדו החסידים לכל השרבה ברבנות המסורתית ונוהליה. ואילו המשכילים לא היו מאוחדים בדעותיהם בבעיה זו. „חברת מפיצי השכלה" היתה מעוניינת בהכשרת רבנים המאושרים על־ידי הממשלה, כלומר „רבנים מטעם", ועם זאת „מוכרים על־ידי הקהילות כמנהי־גים רוחניים־דתיים, הרבנים שלא־אף היותם משכילים" (עמ' 61). למעשה היתה זאת הבעייה המרכזית המכבידה את דעת המש־כילים. כן הראוי להזכיר בהקשר זה, כי רבנים שפעלו באישור הממשלה לנופת רב־נים המוכרים בידי הקהילה היהודית בלבד, היו ידועים גם בגרמניה ובאוסטריה, אלא רבנים „מטעם" אלה היו, בדרך כלל, תלמידי חכמים ובני־בית בהלכה ובשולחן ערוך. אך ברוסיה החריפה הבעייה במיוחד בשל הת־ערבותה המעשית של הממשלה. אף מחוץ למחנה החסידים התנגדו רבים למוסד „הרב־נות מטעם" ולפעולותיו החינוכיות. ר' יצחק אייזיק הלוי רבינוביץ', בעל „דורות הראשו־נים", קובע בסימן לשונו, כי רבנים „מטעם בני עמנו אינם... הפריס... אם באמת תתמוך החברה הנכבדה („חברת מפיצי השכלה") להיטיב לבני עמנו... על ראשיה... לראות ולהשתדל, שיהיו הרבנים משכילים, אבל לא המשכילים רבנים" (עמ' 82). מפנה מסויים חל באמצע שנות השמונים, כאשר נתפסו הרכות העגימי גאישים ופופרים. ואף שונאי ישראל, המומר יעקב בראפמן, דרשו את ביטול המוסד. את השפעתם של „רבנים מ־טעם" מהמחנה הלאומי־ציוני — ד"ר ימפול־סקי, ד"ר י"ל קנטור, הזאב טיומקין, הרב מזא"ה, שמריהו לוין, ד"ר צבי ברוק, ד"ר מנחם שיינקין, הרב יעקב ברמן, ואחרים — היוזה בה משום עדות לשינוי שחל בדמותו של „הרב מטעם". הרבנים הציוניים ציט־להוציא, כביכול, „את המתוק מן העז".

הרוחות הרות, שנשבו בראשית פעילותם של „הרבנים מטעם", הוחדרו על־ידי משכי־לים יהודים יוצאי גרמניה, לא פעם בהתך זילזול, ולא רק מחסר ידיעה יסודית במסורת היהודית. לעומתם התכחשו משכילים, „שלומי אמוני ישראל", לביטול „הרבנות הכפולה" בדרכי הרבות החינוך המוליכות ללב הצעיר המבוגר. הישיבות מיסודם של הרב יצחק יעקב ריינס (תרס"ג) והרב חיים טשרנוביץ („רב צעיר", תרס"ו) ו„הקורסים לידיעת המזרח" מיסודו של הבארון דוד גינצבורג (1907) סייעו להשגת המטרה הזאת, באשר ניתן במוסדות אלה ללומדים סגל רוחני־מסורתי, בצירוף מקצועות חילוניים בחינוך „תלמוד־תורה עם דרך־ארץ".

היחוד הבולט של עבודת מחקרו של שוחט הוא בראשוניותה. היסטוריונים קודמים שדנו בתולדות יהדות רוסיה — הרבנוב, יוסף מייזל, ל' פליפסון — ואף חוקרים בני זמננו, לא נתפנו לחקר הנושא הנדון. זכותו של צוריאל שוחט היותו הראשון המטפל ב־ביסודיות רבה לאחר שעלה בידו לגלות תעודות מקוריות ולשלבן בחיבורו הרציני המאלף. כמות הערותיו הביבליוגרפיות הנ־עניינית מעידה על בקיאותו הרבה. לעומת עריכת הספר המצויינת נראית צורתו החיצונית עגומה במקצת, אך חלוקת הספר לפרקים ולסעיפים המסומנים בכותרות נפרדות ומפתח השמות והמקומות יעילים ביותר.

שוחט הרים בספרו החשוב הזה תרומה נכבדה לתולדות הרעיונות ולהבנת המאבק־התרבות בישראל בכל הכבנים ובמיוחד במאה הקודמת.

הופיע
שדמות
כתב־עת היוצא לאור על־ ... קבוצת חברים מהתנועה ה...
גליון נ"ט - חורף

ירושלים

אמנות ההדפס — לאן?

מאת
יגאל צלמונה

תערוכת „אמני ירושלים בהדפס" הנה תצרבה בינונית מאד ובדרך כלל חסרת השראה ועניין. למרות הרמה הטכנית הסבירה של ההדפסה ברוב המקרים, שובצות העבודות האיכותיות בים של נוסחאות שדופות וקלישאות צורניות מהוהות. אזכיר כמה מן האמנים שביצירותיהם המוצגות מצאתי הוכחה להתפתחות רעיונית, סגנונית וטכנית ולמאמצי חיפוש בתחומים שונים, בלעדיהם נותר ההדפס האמנותי טכניקה הכולאת את הכשרון וההבעה בכלוב של ניסוח צורני עקר. לא אתעכב כאן על הדפסיהן של אלן מיילן או אביבה בלום, למשל, שטובים ככל שיהיו אינם מסמנים התפתחות לגבי יצירתן עד כה.

בתחום הרישום מצאתי עניין רב ברישומיו הטובים של אברהם טסלאבר, רישומים מופשטים, רגישים שאינם מוותרים על יסוד ההבעה. רישום מעניין של דוד רקיע מבוסס על שקיפות הנייר ועל המשחק בין צורות הרשומות עליו לבין אלו הנראות דרכו. גם רישומיו של יענה ברקין תוקים כתמיד. רחל הלר מתבלטת לאחרונה בסדרת עבודות המשלבות בהצלחה קטעי רישום, קוי פחם, קוים הנוצרים על ידי קריעת הנייר העבה, כתמי צבע וצורות הבולטות מן הנייר. אבישי אייל הנו אמן הדפס בעל יכולת טכנית טובה ורעיונות מקוריים, שילוב המוליד לעיתים הצלחות. אהבתי יותר את תחריט הצבעוני „בין גיא" המבוסס על דיוקן בדגרוטיפ, תוך הכנסת הנקודות הנוצרות על־ידי הדפסת הרשת בצילומי עיתונות — יותר מאשר את התחריטים הצילומים החדשים כמו „המערכה על הימי" הכבולה בטיה רומנטית על גבול הגרשנות. הדפסי הרשת של דוד גרשטיין אף הם נראים בעיני כהצלחות בשל הגישה המעניינת לצבעוניות המבוססת על דימוי הצבע שבהדפסת הצילומים הצבעוניים. תווכי העץ של יהודי שנהב האלו של מיכאל גרוסמן, המבוססים על אוצר דימויים של הפולקלור המזרח אירופי אף הם סבירים. תערוכה מעין זו מגרה דווקא את הרצון לחזות סוף־סוף בתצוגת הדפס אמנותי טובה ומעניינת. מצבו של ההדפס בארץ עגום ביותר. דיונים מתנהלים מזה ניטא על ידי סוחרים זריזים כהדפסים מקוריים, בעוד שאינם אלא רפרודוקציות רגילות החתומות על ידי האמנים (והמפיקים כך לשותפים לפשע). מצד שני, קיימת פעילות בראשית לשכה, שרמתה בדרך כלל בינונית ואף למטה מזה. מעטים אמני־ההדפס ברמה גבוהה. סדנת ההדפס שליד אגודת האמנים של ירושלים עשתה עבודה טובה לשיפור הרמה הטכנית של העושים במלאכה, אך היא סובלת מחוסר תקציב.

העיכים נשואות, לכן, לשני גורמים מרכזיים העשויים לשפר את רמת העשייה הגראפית ולהעמיד אתגרים בפני האמנים, והכוונה לסדנת ההדפס הגדולה שפתיחתה לאחרונה ליד אגודת האמנים של תל־אביב ולמפעל ברסטון בירושלים, שהנהלתו החדשה יוזמת פעילות מעניינת. לעתיד פתרונים.

פרנץ ברנהיימר — קומפוזיציה — רישום

פרנץ ברנהיימר — גלריה „גורדון"

ברנהיימר הוא אמן ותיק, פרופסור לתולדות האמנות ולרישום באוניברסיטת חיפה, עולם. בגלריה „גורדון" הוא מציג שורת רישומים צבעוניים, מצויינים ברובם, כשרק אלו שנוצרו דווקא בחודשים האחרונים נראים לי חלשים יותר. רישומיו מבוססים על מערכות מופשטות של קוים הנראות ספונטניות ואכספרסיביות במבט ראשון אך למעשה הן מתוכננות ומבוקרות. מטרתו של האמן היא ליצור יחידה אסתטית עצמאית, המהווה תרגום לשפת הרישום של המקצבים התבונה ה„טבעיים". עניינו של הרעם במקצבים הנומיים „בולנגיים" ניכר ברישומיו. הדישה מעניין מתקיים כאן בין קוים לצורות, בין גראפים לכתמי הצבע. צורות וקוים הנהדים אלה על אלה, מדגישים על ידי הנחת צבע קצביות יוצרים את המקצבים השונים. באופן טבעי נוצה הנוטה להקשרים בין הרישומים הללו למוסיקה, אולי בגלל הדגשת המקצב וה„פוליפוניה" של הרכיבים. המעברים הגרפיים בין צורות ארגניות לצורות גאומטריות, מצורות מבוקרות לצורות מבוקרות פחות, כעומק לשפה ומתגרה לספאציות — יוצרים את העניין שברישומיו.

דרכו של „גוי"

(סוף מעמוד 37)

קלניקוב ו„הומא ושנשר" אלא במקרה הזר אלפיין כראסקולניקוב למקום־הפשע, נתקף הרהורי־חרטה, מבקש לטהר עצמו מן הטומאה ולזכות במחילה של מוסריות, באהבה, בהכלית נגלה לחיים.

פרנק אלפיין מתחלק עם מוריס בובר במעמד העיקר הראשי ברומן — ולפעמת מבחינה מסוימת „העוזר" הוא סיפור הליכתו אל היהדות של „גוי" צעיר זה, שנקלע למשפחה יהודית, התקשר קשר מוזר ומורכב אל אבי המשפחה והתאהב בבתו. מלמוד מתאר את דרכו זו תוך נטייתה להאיר מעט את נפשו הסטועה, את מאוויו ומעשיו של בעל הייצרים, המיטלטל בין הקצוות. הוא מבקש תיקון לנפשו — ומספר על עצמו, מנסה להגדיר מבני־נפש ושביניהם, לתוכם נקלע. הוא מופיע ברומן גם כך כסר שבני משפחת בובר רואים אותו, תוך השירות בלתי־פוסקת: „היה בו יותר משרצה כלפי חוץ. אך הוא הסתיר מה שיש בו ואף הסתיר מה שאין בו: ביזה שהוא ראה הקיסם את קלפיו ובשנית הכבד לעשן. בו ברגע שגילה עצמה, אמר מי הוא, היה בעיר בלבבי ספק באמיתות דבריו. מכיוון הייתי לתוך ראיים ורואה ראיים ולא יודעת מה נכון או אמיתי או חשוב. לאט־לאט ניספה בה הרגשה שהוא רק מתראה כבלתי־לב, שהידוע הרבים כלכך של הויותיו אינם אלא תחבולה כדי להסתיר את אישיותו האמיתית. אפשר שלא עשה זאת בכוונה תחילה — אפשר שלא ידע כלל שהוא עושה זאת". אל ההרגים אלה של הבת מצטרפים הערכתה וספקותיה של האם: „לעתים, כשהיתה נכנסת פתאום בשעה שנמצא לבדו בחנות, ראתה על פניו, כך סברה, ארשה ערמומית. הוא היה מרבה להיאנח, וזה מבלבל לעצמו, ואם ראתה שמביטים בו השביר פנים כאילו לא עשה כך. בכל מעשה במעשיו יותר מן הנעשה צבבו. הוא היה כאדם בעל שתי נפשות: בנפשו האחת היה כאן ובאחרת במקום אחר. אפילו בשעה שקרא לא היה קורא בלבד. ושתיקתו דיברה בשפה שלא יכלה להבינה".

„העוזר" הוא כמו מוזה קאפרי מבחינת המקום בו מתרחשת העלילה ומיעוט הגישת הפעולות. הכל מתנהל בחדר אחד, בחנות־מכולת, ברחוב אחד בלבד — ובתפאורה כמעט שאינה מתחלפת. מספר המשתתפים בעלילה הסיפורית מצומצם ביותר. הרושם הוא שיש מן התמימות ביכולת הבאת לידי ביטוי בהתנהגותם של הגיבורים. במעשים המפשלה — ונראה שר התמימות מכוונת.

תל־אביב

בין האבסטרקטי לפיגורטיבי

מאת
רחל אנגל

אחת התערוכות המעניינות, הרציניות המרבעצה בשנה לאחרונה לקול היא תערוכת־היחיד של הציירת ליליאן קלאפיש בביתן הלנה רובינשטיין. תערוכה שמונים וחמישה ציוריה המרקיפה פרק־זמן־יצירה שבין 1967 ל־1976, מתגברת על שלוש קומות־התצוגה של הביתן.

אף־על־פי שרוב יצירתה ואופי אישי אחיד, עקבי למדי, מציינים את „תבנית" התערוכה הכוללת הניבכת כאן אל הנושא — „תבונה" בעלת צבעוניות אישית־מובהקת — נראה כי עיקר התערוכה מתוחש בקומת־הביניים. כאן מוצגים, כמדומה, הבשלים שבציורים.

הצבעוניות היא כבושה־מאופקת ומצטמצמת במיבחר גונים עמוקים שקטים, צבעי אדמה, בעיקרם, או הקרובים להם — ואם הוא הצבע השולט, ואפור ירוק־מצמצם והבנו, ואם מופיע בהם גם כתם אדום הריהו מעין אדום־אדמה, שיש בו הרבה מן החום. הוורוד הוא בעל גון אפור־חום, והלבן הוא לבן עשיר חיים פנימיים, מבעד לכבוהו הגליונה מבצבצים ריבוי הצבע התחתיים — אפור הצם וירוק ועוד.

„תמונה למאנה", אחת האחרונות בתמונות שציירה האמנית (שמן על בד, 1976), ובדרדאי אחת המשוכללות שלה, תדהה תרבות־ציור צרפתית — בטקסטורה, במיקשה־המכחול, במיבנה התמונה הבנוי הקומפוזיציוני. יש כאן איזה משחק מופלא בין המופשט ובין הפיגורטיבי, אתה כמו חש באיזו זרימה שלוקשת בדרכה מזה ומזה. המתואר בתמונה הוא כמו פנים־חדר — אתה כבזיין ברצועות־צבע צרות, קצרות שהן כפי הנראה שורות של ספרים על מדף; ואתה מבחין בכלי־קיבול קטן עגול וכרסתני שהוא כנראה אגרטל פרחים; ויש כאן אשנב שהוא בודאי חלון בחדר ובעדו נשקף הנוף שבחוץ — עצים ירוקים, ובתים הקטנים במרחק, ושמים תכולים־אפורים; ופיסת צבע תכול בבסיס התמונה — אולי משטח של ספה מרופדת שבתוך החדר; אולם כעירך הצבעים, הכתמים־והצורות כולו הוא כעין לחן אבסטרקטי המהווה־לרשר באווירה־נעולה.

הנה הקומפוזיציה המצוינת המכונה „NW 1975", בד שכן גדול מידות ע„מיפוזר" והוא כרטסה ועוף, הריהה בלהירוצקת בין הנושאים (כמו בין הפיגורטיבי והאבסטרקטי) עד שהם כמעט כתמונים זה בזה. ושוב — „פנים חדר עם מטרה צהובה"; ודמות איש יושב אל שולחן הכתיבה, גבו אליך, ואליך ניבטים גם ציורים קטנים ממוסגרים התלויים על קיר־החדר, גביספרים בפינת. הד־מקטורן התלוי על משענ הכורסא שבה יושב האיש אל מכתבו; תמונה „ציירית־לירית" חדדה תרבות־ציור, מן השלמות שציירה ליליאן קלאפיש, בשם „נוף אצלי" מכוסה פיסת־נוף עצבת ואוכר דמיונטי בה, והיא כמו גזורה מתוך סביבתה בכבע על ידי השקפת, נוף רחוק שאתה מקרב אותו אליך בעזרת העדשה המגדילה, הנוף והתחת, הנזר מן האפלה, כמציאותי ובלתי־מציאותי באותה מידה עצמה.

„את הנוף הראשון לצייר חשתי כאשר התבוננתי בהשתקפות עצמים במים", אומרת האמנית. „הייתי בת ארבע עשרה. השתקפות העצמים במים שבתנתיים, עמוקים, שחורים הוא הדבר הקרוב ביותר לציור בעיניי". ואכן, מראות המבט הם נקודות המוצא לכל הרפתקאות־הציור של ליליאן קלאפיש עד היום. „עד היום" הוא אולי גישה לא־מדויק, שכן האמנית התחילה את דרכה בציור כציירת אבסטרקטית, ומשם הגיעה אל הציור מן־הטבע. רק ב־1958 ניתקה את עצמה הציירת מן הצורות המופשטות. באותה שנה מתעשר עולם־הציור שלה בתודעה חשובה ונגלה לה „את הזוהר", כדבריה: מסע למארוקו ושהייה בה של שנתיים. „נמשכתי אל הצללים שבו (במזרח), על כן ציירתי ציורים כהים, שבהם הצל שולט סביב העצמים".

אמנות לילד

חוג „אינטימי" מצומצם ביותר מהווים אצלנו הציירים כאיירי ספרי־ילדים — הטובים שבהם, כמובן, הטובים! — אל חוג אקסקלוסיבי זה שייכת רות צרפתי. תערוכת ציורי־הילדים שלה מוצגת עכשיו בבקום־תצוגה ששערי האמנות אינם רגילים להטריח עצמם אליו (ומן הראוי שישנו מהרגלם זה!) — במעוזן ארגון אמנות עכשווית ברחוב דיזנגוף 213. ציוריה של רות אינם „ילדותיים" סתם, הם קודם כל ציורים שכל כללי הציור (למבוגרים) חלים עליהם. והדמויות העצבים שבתמונות מצטיינים בתווים אישיים,

אמנות

בהבעות אינדיווידואליות בולט... האמא־האשה השמנה (גברת ...
„כף עץ וקודה שעוזה לנורית ...
עדת כאן כמו בראש שורה ש...
גוזנות התרנגולת באותו צער ...
ומאושש. או „צמצמה" (לתרנת ...
עשיר. „אמרו לחוטמי" הגא אבכת ...
המתולקת לארבעה חלקים, וכבל ...
חושם בומר אחר שעליו שתי „בילון־
תת, וכובע סומבריוז צהוב והב־תי
ראשו.

כמו ילדה מכושפת הוא „יעף", ה...
ארוכות בצבע ורוד־סגול, ועץ ...
רה הוכמה באמצע ראשו העגול —
לראות, אף אחד לא יכול" / ... הלל

שופע דמיון הוא הציור „לעז ...
(על פי נ. זהרי), והמנת טובה ...
מצטיין הציור ל„שני זהבים ...
שלה.

הדרה לעצמה מקום בתערוכה ...
פים בעלי תבנית גדולה יותר, ...
ה„מאיירות" את עצמן בלבד. כמו ...
מה שטוח צבעוני־מרהיב ובו „ילד־
נות", למשל. או „תיבת נוח" שמ...
כמו על גבי גלי חלום. או „שירת ...
תים" — „שירה" עליזה תגיגית ...
הרמוניה. „מלאכים קוטפים סוכר־
כריות־על־מקל כמובן, האמתות ...
שזה, והצבעוניות כאן וכהימנעות...
מין תכלת־ירוק רך והזהב של ...
ושל תלמוך־ביצה. ובאות הליתוגר...
בוכית, ומשמעותיה ועלגות מציכה ...
תוך העגן שעליו יושבה הכובה, ה...
אותו הומר לה שבהפך אחר כך ל...
לשרה.

רות צרפתי — ילדים, שדה, בתים — ליטוגרפיה צבעונית

אביב
אנציקלופדיה כללית לצעירים
14 כרכים ✶ 6000 עמודות ✶ 6000 ערכים ✶ 7000 תמונות צבעוניות
✶ מאות מפות לוחות וטבלאות ✶ ערוכה בסדר א"ב
✶ עיצוב מהודר ומעולה
עם הופעת הכרך השישי של אביב אנציקלופדיה כללית וחדישה לצעירים, מכריזה הוצאת מסדה על מבצע מיוחד
רכוש את האנציקלופדיה אביב במחיר 616 ל"י בלבד, בתנאים נוחים ללא תקדים:
תשלום ראשון בסך —.72 ל"י, והיתרה ב־16 תשלומים חודשיים שווים בסך —.34 ל"י בלבד כל תשלום.
עם התשלום הראשון תקבל לביתך את כל ששת הכרכים שהופיעו עד כה. בכל חודשיים מופיע כרך חדש.
מבצע זה יימשך עד 31 במארס 1976
גזור ושלח
לכבוד
הוצאת „מסדה" בע"מ — מע. 27.2
דרך ז'בוטינסקי 21, ת.ד. 3120 רמת־גן
הזמנה
1. אני החתום מטה מזמין את „אביב" — אנציקלופדיה כללית לצעירים ב־14 כרכים, במחיר הכולל של —.616 ל"י (—.44 ל"י לכרך).
2. הנני מתחייב לשלם את הסך של —.616 ל"י בתשלומים כדלקמן: עם החתימה על ההזמנה סך של —.72 ל"י והיתרה ב־16 תשלומים חודשיים שווים ורצופים בסך —.34 ל"י כל תשלום.
3. את התשלומים אני מתחייב לשלם לזכות חשבונכם בבנק הדואר מס' 4044404, או ישירות למשרדכם לפי הכתובת הרשומה לעיל.
4. עם החתימה אקבל 6 כרכים ויתרת הכרכים יסופקו לי במנות של כרך אחד כל חודשיים, זאת בתנאי מפורש שאעמוד, החל מתאריך החתימה, בתשלומים הקבועים בהתאם להתחייבותי.
נא ראו בהתחייבותי זו שטר התחייבות עם כל המובע ממנו.
חתימה
שם ומשפחה .... שם פרטי .... מס. ת.ז. ....
כתובת .... עיר .... רחוב .... מס' הבית
מקום העבודה ....
תאריך
(אם גילך פחות מ־18 דרושה חתימת ההורים).

יד יצחק בן־צבי
ההוצאה לאור
זה עתה הופיעו
1. יהדות תימן — פרקי מחקר ועיון בעריכת ישראל ישעיהו ויוסף טובי
2. פרקים בתולדות הישוב היהודי בירושלים — ב' — בעריכת מנחם פרידמן, בן ציון יהושע, יוסף טובי
3. פותחי התקוה — מירושלים לפתח תקוה מאת גאל קרסל.
4. ירושלים לדורותיה — שני פרקי ביבליוגרפיה: 1. מקום המקדש; 2. הספקת מים לירושלים; מאת יעקב שכטר.
5. רשמי מסע למצרים וארץ ישראל 1827 (אנגלית) מאת יהודית מונטיפיורי
במהדורות חדשות
6. ארץ ישראל וישובה בימי השלטון העותמאני — מאת יצחק בן צבי
7. פרקים בתולדות הישוב היהודי בירושלים כרך א' — בעריכת יהודה בן פורת, בן ציון יהושע, אהרון קידר
הפצה ראשית: „בית עליה" קרל נטר 3 תל־אביב.

תצוגה ומכירה
של רפרודוקציות מעולות במסגרות מיצירותיו החדשות ביותר של
הונדרטווסר
וכן מבחר מגוון של רפרודוקציות מיצירותיהם של גדולי האמנים ובמיוחד האסכולה האוסטרית בת־ימינו.
מכירת ספרי אומנות, ארכיטקטורה וגרפיקה מיובאים
במחירים מוזלים
1—13 במרץ 1976 (פרט לימי שישי)
בין השעות 17.00—20.00
יבוא לחדפיסי אמנות דומר
פיארברג 14 תל־אביב (ליד אולם „אהל שם")

ספרי שין שין שין
שני ספרים חדשים
פרדריק פורסיית
כלבי המלחמה
ספרו השלישי של מחבר רבי המכר „תיק אודסה" ו„תן על הכוונת".
כלבי המלחמה הוא כבר הבא מבאר את הנצחה בארץ אפריקאית אשר בה מערבות המעצמות הגדולות בסיבוכת ההתגלות על השלטון, עם בעלי קונצרן מכרות גדול הכוספים לנצח את המציאות לטובתם הב.
לעיני הקורא מוצגים: עולמם של שכירי החרב המגויסים באירופה, המקושרים בהם בעסקות סודיות ושוק הנשק התתקרקעי.
כמו בשאר ספרי פורסיית זהו שוב עירוב מיוחד במינו של עובדה ודמיון המבוססים על מידע מפורט של המחבר עד כי לעתים קשה לדעת מהו האמיתי ומהו הבדוי בספר זה.
פול ארדמן
מיליארד דולר על בטוח
רב מכר עולמי הלוקח אותך אל מקדשי הבנק ואל קומות המסחר הנועצות של הזהב הבינלאומי. בספר זה נפגשים בנקאים שוויצרים עם ספקולנטים מן המזרח הקרוב בו שותפת הדיה את ארה"ב למאבק בעל כימדים מהימים. תכנית אמריקאית הדית לשינוי שער המטבע דולפת אל בנקאי שוויצרי ומכאן החלאה. מציריך לוושינגטון, מפריס למוסקבה, ומלונדון לבירות מתנהל קרב על מיליארד דולר.
המחבר היה מנהל בנק קליפורניה המאוחד בשוויצריה מעליתו המדהימה ועד התמוטטותו. את הספר הזה החל לכתוב בבית הסוהר בשוויצריה שם ישב כתוצאה מנפילת הבנק.
להשיג בכל חנויות הספרים
ובחנות „שדרות הספר", רח' אלנבי 116, ת"א.

ייעוץ אישי להורי...
בכל גליון של
אורים להורים
מומלץ ע"י משרד החינוך והתרבות
העיתון היחיד בישראל המיועד כולו ל...
בגליון פברואר החדש
רשימות ומאמרים על הנושאים הבאים:
✶ עבריינות הנוער והמשפחה — חיים עמית.
✶ קשיי ההסתגלות בילדות המוקדמת — רות ...
✶ משחקים אבודים — איך לחבב על הילד... משעמם — ח. עמית.
✶ הילד „עושה פרצופים" — שיחה עם ד' קרצר מנהל־השומר — אסתר פישר.
✶ מיבחני האינטליגנציה אינם מהימנים — עם חיה סמוצליק — אסתר גלה.
✶ המתבגר מול חברת הפשע — ענת טטא.
✶ ויכוחים אידיאולוגיים — צביה ברשלום.
✶ תולעות הדשות בבוראה — שיחה עם פרופ' ולכטר — שולמית כרמון.
✶ דברי אל התינוק — תוכנית הדרכה לאמהות — רות מגד.
✶ ממדף הספריות של „נו יורק" — צביה...
✶ יש לי בעיה — תשובות לשאלות הורים ... ואולך — גולדברג.
✶ טלוויזיה — סקירת תוכניות לילדים — צבי...
✶ ספרי קריאה חדשים — שלומית כהן, ...
✶ המלצה לקריאה — ירדנה הדס.
✶ תקליטי ילדים חדשים — יהודית אשה.
✶ סיפורים לילדים — דורית ...
✶ מה נשתנה בשנות השבעים בהתנהגות ... המיניות? — ורדה רזיאל (וילטפיר).
✶ לך ולילדך — הדרכה לעבודה מעשית — א...
בתוספת הגרלת פרסים יקרי ערך ל... ולמתחתנים: ✶ טיסה לאילת — הלוך ו... ✶ „ארקיע" ✶ סוף שבוע לזוג בבית־הבר... „קופת־חולים הכללית של ההסתדרות" ✶ ... לזוג במלון „שלום" — ירושלים ✶ כרטיס נסי... לאילת הלוך וחזור — „על דרומה" ✶ מוצר... מתוצרת „וולוה" — „ילגול" ✶ כרטיסי כניסה ל„אופרה הישראלית" ✶ פרסי ספרים — „פרולוג" ✶ פרסי ספרים — „ספרי" ✶ פרסי — המרכז להרצאה ולחינוך של ההסתדרות ✶ אנציקלופדיה „מכלל" — „נחלת"
לכבוד
מינהלת „אורים להורים"
ת.ד. 303 תל־אביב
נא לשלוח לי מדי חודש ובמשך שנה אחת חוברות של „אורים להורים".
שם משפחה .... שם פרטי ....
מקום .... טל' ....
מצ"ב צ'יק / המחאת דואר ע"ס —.27 ל"י.
כתוב ברור

אנציקלופדיה מכלל 420 ל"י במקום 480
תנ"ך קאסוטו 390 ל"י במקום 450
להשיג רק בספרי „גבע", רח' ארלוזורוב 188 פינת הרנישטה שולד 25, טל. 254910 תל־אביב.

הנהג
בהיותך בדרכים אל תשכח לאסוף את החייל

החל לשבץ הפתיחה
„כור"
ספטים, שטיחים מקיר לקיר וכל סוגי דקורציות מומחה מרימניה.
ת"א, רח' בן־יהודה 151

מהנד...
מקבל תכנ...
ושרטוט עבוד...
אינסטלציה
ומיזוג אויר
לפנות לת.ד. 9017

למכירה
בקיראון על גבול שביון
קוטג' בודד
5 חדרים
טל. 02-521208
בין: 8.00—13.00
טל. 02-416331 אחה"צ.

מספרי הטלפון שלנו הוחלפו
החל מיום 27.2.76:
740217/8/9
ביסום תעשיות פטרוכימיות בע"מ
ת.ד. 10175 מפרץ חיפה
רחוב היצירה 4, חיפה.

מודיעין

שישי כ"ז אדר א' תשל"ו 27.2.76
שקיעת החמה: 17.35 ✱ זריחתה מחר: 6.10
פרק יומי: יחזקאל, לז—לח
משנה יומית: פאה, א, ד—ה
דף יומי: עירובין, לא
הלכה יומית: קצור ש"ע, לב, ב—ו
פרשת השבוע: ויקהל

שבת כ"ז אדר א' תשל"ו 28.2.76
שקיעת החמה: 17.35 ✱ זריחתה מחר: 6.09
פרק יומי: יחזקאל, לט—מ
משנה יומית: פאה, א—ב, ו—א
דף יומי: עירובין, לב
הלכה יומית: קצור ש"ע, לג, ז—יא
פרשת השבוע: ויקהל

✱ ברדיו

ראה "ימים ולילות" עמ' 55—54

✱ בטלוויזיה

ראה "ימים ולילות" עמ' 55

✱ רופאים

תל־אביב: המרכז ד"ר הר־אבן, אפשטיין טל. 443281 ...
בחיפה: קופות־חולים: קופת חולים "אסף" קופת חולים "לאומית" קופת־חולים "מאוחדת" קופת־חולים "מכבי" תורנות לילה במוקדי ...
חיפה התמנון: רופא תורן כללי (ילדים) טל. 254530; ד"ר פרידמן (כללי וילדים), רח' הלל 43, טל. 524922 ...

✱ בתי מרקחת

תל־אביב
שישי: פרנקל, המלך ג'ורג' 28, 223721; שלמה המלך, שלמה המלך 78, ... 2464; יאני, יהודה ה־... 67, 612474.
שבת: הרופא, דיזנגוף ..., 223488.
מוצ"ש: פרנקל, המלך ג'ורג' 28, 223721.
חיפה
שישי: עליה בת גלים, ... 44, 522062.
שבת: בלפור, מסדה 1, ...667.
רמת־גן ובני־ברק
שישי: רמה, ז'בוטינסקי ..., 793483.
שבת: חן, ז'בוטינסקי ..., 794434.
חולון ובת־ים
שישי: שיפון, סוקולוב 70, 842433; עזרא, בלפור 135, 883849.
שבת: אסותא, פרומפלדור 4, 858197; רמת הנשיא, אלי כהן 1, רמת הנשיא.
נגב
שבת: הנגב, רח' קקל 108.
נתניה
שישי: נתניה, הרצל 11.
שבת: תרופה, הרצל 2, 28656.
פתח־תקוה
שישי: מרכז השרון, חובבי ציון 40, 911078.
שבת: רסל, רוטשילד 89, 911406.
הרצליה
שישי: קרמר, סוקולוב 18.
רחובות
שבת: השרון, דרך הרשרון.

בתי חולים תורניים

ירושלים
שישי: בקור חולים (ילדים), שערי צדק (פנימי) ; הדסה (נשים, כירורגיה, עיניים, א.א.ג.).
מ"ת, כירורגית; בלפור (ילדים).
חיפה
שישי: רמבם (כירורגיה, תאונות, פנימית, ילדים, עיניים, אף אוזן גרון, נוירוכירורגיה, מחלות נפש, כירורגיה פה ולסת); רוטשילד (גניקולוגיה).
שבת: רוטשילד.
מוקדי התרמות הדם בהנהלת מגן דוד אדום
בנק הדם יפו: 8—12.30, ירושלים: 8—12, ת"א, חיפה, אשדוד: 8—12.30.

תורנות לקבלת מודעות אבל דחופות במוצ"ש — מצאת השבת עד 20.30 וביום א' בבוקר מ־5.15 עד 6.15 במעריב, ת"א, רח' קרליבך 2, טל. 287211.

✱ טוסים

אל על 384 מרומא: 15.50; אל על 348 מציריך: 16.20; אל על 822 מפריז: 16.40; ...

✱ עזרה

משטרה
ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה, הרצליה, אשדוד, אשקלון, באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — 100; אילת 2444; חדרה 22444; טבריה 20444; קרית־שמונה 40444.

מכבי אש
ירושלים, תל־אביב, חיפה, פ"ת, הרצליה, אשדוד, אשקלון, רחובות — 102; בני ברק — 781133; גבעתיים — 723333; ראשל"צ — 942223; חולון — 842122; אילת 2223; באר־שבע — 2222; חדרה ונתניה — 22222; טבריה — 0222; נהריה — 922222; נצרת — 5522; קרית־שמונה — 40133; רמת־גן — 742222.

מגן דוד אדום
ירושלים, תל־אביב, חיפה, — 101; אילת — 102; רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — 843133; הרצליה 981333; בבעתיים, קרית אונו — 781111; חולון — נתניה — 23333; רחובות — 951333; ראשון־לציון — 942333; אשדוד — 2222; אשקלון ובאר־שבע — 333; חדרה — 22333; פ"ת — 912333; נצרת — 54333; בת־ים 885555.
עזרה ראשונה נפשית 03־261810 02־69911.

תורנות מרפאת שיניים ת"א, רח' בר־כוכבא 49
שישי 21.00—24.00
שבת 10.00—13.00
מוצ"ש 21.00—24.00

✱ רכבת

(ימי ו' וערב חג)

מירושלים
● לתל־אביב: 7.30, 10.50, 13.45
● לחיפה: 7.30, 12.18
● לבאר־שבע: 7.30, 10.50
● לדימונה: 7.30, 10.50

מתל־אביב
● לירושלים: 7.30, 10.05, 13.02
● לחיפה: 6.00; 7.00, 8.00*, 9.00, 10.30, 11.30, 12.34, 13.30, 14.12, 15.00, במוצ"ש 19.08
● לנהריה: 8.00*, 11.30
● לבאר־שבע: 6.40, 9.26, 12.04
● לדימונה: 9.26, 12.04

מחיפה — בת־גלים
● לירושלים: 7.06, 12.07
● לתל־אביב: 6.08, 6.40, 7.44*, 8.44, 9.53, 11.35, 12.27, 13.10, 14.20, 15.13, במוצ"ש: 19.00
● לנהריה: 6.35, 9.09*, 12.44
● לבאר־שבע: 7.06
● לדימונה: 7.06

מנהריה
● לחיפה: 6.00, 7.48, 10.47*, 14.03
● לתל־אביב: 6.00, 7.48, 10.47*
● לירושלים, לבאר־שבע ולדימונה: 6.00

מבאר־שבע
● לתל־אביב: 7.04, 9.50, 13.13
● לירושלים ולחיפה: 7.04

מדימונה
● לתל־אביב: 6.34, 12.43
● לירושלים ולחיפה: 6.34

* רכבת אקספרס.

לתשומת לב
הרכבות מחיפה — מרכז יוצאות 10 דקות לפני מועד יציאתן מחיפה בת־גלים.

אין אנו יכולים
להציג בפניך כאן
את העושר הרב
והצבעוניות המופלאה של

מגלת אסתר

כפי שצוירה בידי
ארתור שיק

הכנס לחנות הספרים הקרובה
ראה את הספר
והוכח במו עיניך
שאתה חייב אותו לעצמך

המחיר בעברית —.52 ל"י
המחיר באנגלית —.65 ל"י

ספרית מעריב

והחברה האמריקאית־ישראלית
למולו"ת בע"מ

BOOK BOUTIQUE IS EXPANDING, LOOKING FOR ADDITIONAL PARTNERS
WRITE GIVING DETAILS
P.O.X. 20051 TEL-AVIV
FOR 1549

מדע לאור המתבגר
לדעת
הופיע גליון שישי בכרך ו'

ובו: על מדע, מדע בדיוני ומדע דמיוני; שפה ללא מלים; על מיסים ואנשים; על שלושה מיני קייצת; משקפי פולרואיד; זיקוק אזורי, ספינות אוויר ויתר המדורים הקבועים.

דעת בקשת - "לדעת" רכשת

חוברות בודדות ניתן להשיג בקיוסקים
מחיר חוברת בודדת 3 ל"י.
דמי מנוי לכרך ו' (10 חוברות) 27 ל"י.

יוצא לאור על־ידי
מוסד ויצמן לפרסומים במדעי הטבע ובטכנולוגיה
ירושלים, רח' המלך ג'ורג' 33

גזור ושלח

לכבוד
מוסד ויצמן לפרסומים במדעי הטבע ובטכנולוגיה
ת"ד 801, ירושלים 91000 מ/1

אבקש לחתום על "לדעת"
כרך [א] [ב] [ג] [ד] [ה] [ו]
(סמן בעיגול את המשבצת המתאימה)
מחיר כרכים א עד ג 23 ל"י הכרך.
יתר הכרכים —.27 ל"י הכרך.
מחיר כל אוגדן (ל־2 כרכים) 3 ל"י.
מצ"ב .... ל"י (בצ'ק או בהמחאת דואר) לפקודת מוסד ויצמן לפרסומים
השם ....
הכתובת .... מיקוד ....

זה עתה הופיע
על שמונה פשעי האנושות המתורבתת
מאת קונרד לורנץ

ספר מאת חתן פרס נובל לרפואה המתאר את מה שהוא קורא שמונה פשעי האנושות העלולים להיות הרי אסון לקיומה.

ריבוי היתר של האוכלוסיה, שלילת הפרטיות והייחוד של האדם על ידי מתן צורה אחידה לכל.

ההתנכרות לטבע, פרוץ התחרות הכלכלית של האדם עם סביבתו, חוסר סבלנות מול קושי וסבל; ניתוק במסורת הדורות; וקיומו של הנבק הגרעיני. לדעת לורנץ נעשות כל הפעולות הללו על ידי האדם בניגוד לדרישות קיומו הביולוגי. המחבר מוכיח את טיעונו תוך עריכת השוואות עם עולם החי, ומסב את תשומת ליבם של הקוראים לכל אלה בנסיון להביא לשינוי פני הדברים.

ש
הוצאת שוקן/ירושלים ותל־אביב

אוניברסיטת תל-אביב

מכרז מכירה מס' 2/76

מציעים בזה למכירה:

1. **פג'ו 504** מס' 124—298
שנת ייצור 1972.

2. **אלפא רומיאו** (ג'וניור ספיידר)
מס' 292—354 שנת ייצור 1974.
(מספר לבן, המסים יחולו על הקונה, הרכב ללא מבחן שנתי).

את הרכב אפשר לראות בקמפוס האוניברסיטה ברמת־אביב, בחצר בנין המחסנים, יום יום מה־29.2.76 עד ה־5.3.76 בין השעות 09.00—12.00.
את ההצעות יש לשלוח לפי הכתובת: — אוניברסיטת תל־אביב מחלקת הספקה, רמת־אביב ולציין על המעטפה "מכרז מכירה 2/76".
על מגיש ההצעה לצרף ערבות בנקאית או המחאה בשיעור 10% מערך ההצעה, אחרת לא תדון האוניברסיטה בהצעתו.
אין האוניברסיטה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה אחרת.

ש.ל.ו

חברה ליבוא ושווק בע"מ
בציגות בלעדית בישראל
של GIBSON HOMANS, קנדה

הגיע משלוח חדש של חומרי ציפוי ואטימה.
ציפוי גגות בשיטה חדשה
בגוון לבן או שחור,
נמרח בקלות ויוצר שכבה
אטימה למים.
תוכל לעשות זאת בעצמך.
אחריות מלאה לשנים.

ירושלים: טל. 63651,
בערב 232613, ת"ד 4036.
קיראון: טל. 872378, ת"ד 275
באר שבע: טל. 73757,
בין 16—19.

SLV

Overseas Connections Inc. (Ltd.)

חברה אמריקאית לסחר מוכנה לבצע ממשרדיה בניו־יורק ובפילדלפיה פעולות מסחריות כדלקמן:
ייצוג בארה"ב של יצרנים ישראלים המייצרים ליצוא או רוצים לייצר ליצוא. קידום מכירות ומחקרי שווקים למוצרים ישראליים חדשים וקיימים המיועדים ליצוא לארה"ב.
איתור מוצרים חדשים וקיימים המיועדים ליבוא לישראל תוך סיכום עם היצרנים האמריקאים או היפנים על זכויות הפצה בישראל.
קבלת סוכנות קניות של טפים המבצעים או עומדים לבצע רכש מוצרים בארה"ב או מהמזרח הרחוק.
יצרן — יצואן — יבואן — ומפיץ.
הקם שלוחה אמריקאית קבועה.
מנהל החברה ישהה בישראל בתאריכים מ־27.2.76 עד 3.3.76 ויתקשר עם המעוניינים. לקביעת פגישה לטלפן 454717 (03) עד שעה 6.00; (04)920803 עד שעה 1.00 בתאריך מאוחר יותר לפנות לת.ד. 296 נהריה, "עבור נציגות בארה"ב".

מבצע
טפטים
החל מ־70 ל"י הגליל
פלסטי תוצרת חוץ
לחדרי שינה, סלונים
וכו'
חדש בארץ
הגרפיקס טפט מארה"ב
ההפטו טפט מאירופה
חידוש מהפכני מעניין
בעיצוב פנים
שכדאי לבוא ולראות

"אוהב ציון"
אבן־גבירול 20, ת"א
טלפון: 257941

הנהג
בחיותך בדרכים אל תשכח לאסוף את החייל

בידור

לאן השבוע · לאן השבוע · לאן השבוע · לאן השבוע · לאן השבוע · לאן השבוע · לאן השבוע

מופעי תיאטרון · בידור · חוג

א. ברנזון מציג: מברוק לאמברה
יהונתן גפן · דני ליטני
חיפה „שביט" הערב יום ו' 27.2 ב־9.30
פ"ת „עומר" יום ד' 3.3 ב־9.00
ובקיום ח' 4.3 ב־9.00

מנדרה גונמון · יונה אליאן: פדס...פדס...פדס...
שירי אדית פיאף
עין השופט הערב יום ו' 27.2 ב־9.00
רחובות „ויקס" מחר מוצ"ש 28.2 ב־8.30

שלמה ארצי בהצגת בידור מוסיקלית: משחקי 26
אלדד שרים ולהקת גברת תפוח
הצגת פרידה לפני סבוב הופעות באירופה
ת"א „בית־דור" הערב יום ו' 27.2
2 הצגות: ב־9.30 ובחצות

מי מפחד מנישואין קומדיה
גבעתיים „שביט" הערב יום ו' 27.2 ב־30.
ירושלים „בית־העם" מחר מוצ"ש 28.2 ב־8.30
תל־אביב „בית החייל" יום ג' 2.3 ב־9.00

האיש החזור · אופציה סטורי
יפו „אלהמברה" יום ב' 1.3 ב־8.30
רמת־גן „אורדע" הערב יום ו' 27.2 ב־9.30
„תיאטרון ירושלים" מחר מוצ"ש 28.2 ב־8.30
ראשל"צ „תפארת" 2.3

א. ברנזון מציג: במדינת הגמדים
הצגת ילדים בהפקה חדשה

א. ברנזון מציג: הכל עובר חביבי
להיטי שנות החמישים בארץ ובעולם
חולון „רינה" הערב יום ו' 27.2
ת"א „בית־החייל" מחר מוצ"ש 28.2
יפו „אלהמברה" יום ג' 2.3 ב־9.00

שייקה אופיר · אלף פרצופים
תל־אביב „אהל" יום ג' 2.3 ב־8.30
חיפה „תיאטרון עירוני" יום ב' 1.3 ב־8.30
רחובות „בית העם" יום ד' 3.3 ב־8.30

הרביעיה בכתונת הפסים · ילדי קנדי
Lee Lee Lee
תל־אביב, מועדון התיאטרון רחוב מנדלי 7, טל. 230039
בהשתתפות: גדעון זינגר, ראובן שפר, יעקב בודו, שמעון בר
מחר מוצ"ש 28.2 ב־10.30
רמלה „נוה דוד" (אמנות לעם) הערב 27.2 ב־9.00
10 הצגות אחרונות: סיפור שנות ה־
הערב יום ו' 27.2 ב־9.15 וב־11.30
פ"ת „שרון" מחר — פרדס חנה 29.2
י־ם תיאטרון ירושלים יום ה' 11.3 ב־30.
כרטיסים: „יוקי" 222445 ובסוכנויות

מלון „פאל" תל־אביב · מועדון „עצמון" להוד ותרבות דתית
תכנית השבוע
(נטור ושמור)

מוצ"ש 28.2.76	משעה 20.30 — מפגש עם ח"כ שולמית אלוני ואבי הפצועים שמחה הולצברג. מראיינים שלמה נקדימון ושאול מייזליש. בתוכנית האמנותית: שלמה גונן — שר ומספר: „יהודים באים" — בהשתתפות פנינה בריק (שמואל שילנסקי). לפני ואחרי התוכנית פיאנו בר.
יום ב' 1.3.76	ערב סגור לנשות קציני צה"ל — תצוגת אופנה אביב—קיץ 76 של בוטיק „קוקליקו", „דקר לנה", מעלי „רוזי", „לדזיה", „איבדוד מרדיקס". הכניסה למוזמנים בלבד.
יום ג' 2.3.76	ערב סגור לקנייני חברת Guilio Moda
יום ד' 3.3.76	★ שעה 5.00 אחה"צ: תה מנחה עם תצוגת אופנה של אופנת „סלרון" אופנה אקסקלוסיבית לגברות — דגמי אביב 76, בליווי תמורות העקים עם גיסים ימיני — שמרטף במקום. ★ משעה 20.30 „ערב האגוז" — מוקדש לראש חודש אדר ב', בהשתתפות חזנים מעולים.
יום ה' 4.3.76	„המועדון הפוליטי" — עימות רעיוני בהשתתפות אישים פוליטיים — פירוט מלא יפורסם ביום חמישי (4.3.76) בעיתון זה.

משרד המועדון פתוח כל יום בין השעות 10.00—13.00 טלפון 445111

השבוע בבית לסין

יום ששי 27.2
14.30 — סרט צהרים: — „זכרונות" פליני.
22.30 — „במקצב 76" בוקי אורקין ולהקת בנות הגיז.

יום שבת 28.2
11.00 — סרט ילדים „פסטיבל טום וג'רי" (מצויר)
10.00—13.00 — באור ספרי ילדים בהוצאת הקבץ המאוחד (בפאייה)
21.00 — להקת „הפלסינה" בתכניתה החדשה
21.00 — (אולם עליון) ערב ריקודי עם/עמים.
מוצ"ש 28.2.76, 20.30
קונצרט רוק אטומי
1. להקת זינגלה בתוכנית חדשה ומפריעה; 2. להקת פיאנמה בהרכב מפתיע והחכם; 3. אנסמבל הרוק החדש עם שני מופעים; 4. להקת עידן במופע רוק כבד. היכונו לפסטיבל רוק אדיר בפורים — פרטים בקרוב.

יום ראשון 29.2
19.30 — המדיטציה הטרנסצנדנטאלית, הרצאת מבוא.

יום שני 1.3 (ערב סגור)
יום ששי 5.3 17.00 פנתה מוסיקאלית „באין בין קודש לחול" עם התזמורת הקאמרית חולון בניצוחו של אריה לבנון. הודעת מוקדמת.

בית לסין — מרכז לצעירים
כרטיסים: לבימה. בית לסין; „יוקי" טל. 222445 ובקופת בית לסין רחוב ויצמן 34 ת"א, 252691

דני פלץ מציג: **במקצב 75**
בוטופוניה·בידור ריקודי ג'אז
בוקי אורקין ולהקת בנות הגאוז

תל־אביב „בית־לסין" הערב יום ו' 27.2 ב־10.30
כרטיסים: „הידך" דיזנגוף, הכרטיסים בסוכנויות, בית לסין 252691
משרדי ההפקה: ת"א, רח' דיזנגוף 64, טל. 289855

מפאת מחלתו של שייקה אופיר
לא תתקיים הצגת „אלף הפרצופים"
במקומות הבאים:
הערב 27.2 קרית ביאליק סביון, ההצגה תתקיים ב־16.4.76
מחר 28.2 חיפה „שביט", ההצגה תתקיים ב־3.76
החל מ־1.3.76 תתקיימנה ההצגות כרגיל

דקמרון
עפ"י ספרו ... של בוקצ'יו
בת־דור ת"א יום שישי 27.2 בחצות
בית ציוני אמריקה, דניאל פריש 1, ת"א טל. 259341
מוצאי שבת 28.2 ב־9.00
בית ציוני אמריקה, דניאל פריש 1 ת"א טל. 259341
כרטיסים: הדרן, אבן גבירול 90, טל. 245787 ובכל משרדי הכרטיסים ובערב בקופת בית ציוני אמריקה

בית משכית ירושלים
רחוב הרב קוק 12
מארח את האמנית סטלה סאפר
מכירה בתערוכה עם הדגמות האמנית טווה ואורגת, במקום.
הקהל מוזמן בתאריכים: 29 בפברואר עד 5 במרץ, בשעות: 10.00—12.00 לפנה"צ ומ־16.00—18.00 אחה"צ (ביום שישי רק בבוקר).

הגנדרלית האמיתית בחרמון

עם: חיים בנאי

צוותא 3 להקת מחמה לתרבות מתקדמת

ליל שבת 27.2	ב־9.00 ובחצות: **להקת תמוז**
שבת 28.2	ב־11.11 בבוקר: **סדרה 11:11 שחרית** מס' 27 **עונה חמישית**. מנהל מוסיקלי: נועם שריף. **התזמורת הקאמרית ה"קיבוצית**. המנצח: אבנר אתי. עם עדי עציון — סופראן. התכנית: הנרי פרסל, י.ס. באך, בנימין בריטן, ו. א. מוצרט.
מוצ"ש 28.2	ב־8.00: צוותא וההתיאטרון הקאמרי מציגים: **מושל יריחו**. ב־11.30: **להקת תמוז**.
יום א' 29.2	ערב סגור.
יום ב' 1.3	ב־9.30: צילום תכנית הטלויזיה **„שירים מצוותא"** — מפגש אמנים עם אהוד מנור. בהשתתפות: נתנאלה, אושיק לוי, אבנר קנר, שלמה יידוב, שוקולד, מנטה מסטיק — בהשמעת בכורה של שיר ה־אירוויזיון.
יום ג' 2.3	ב־9.00: צוותא — תיאטרון אימפרוביזציה: **ערב אימפרוביזציה** בניהולו של פיטר פריז.

כפר האמנים עין־הוד
תערוכת יחיד
הצייר: אורי ריוח
„חוויות הסביבה"
צבעי דפוס ושמן
14.2.76 — 6.3.76
שעות הביקור 09.30—17.30

במפגש „האוכלים"
חצות וחצי
רח' המסגר 51 תל־אביב
ביום ששי ובמוצאי־שבת, 27/28.2.76
המנחה מאיר רמז
להקת האריות
בשבוע הבא: חופני (סולימן הקטן)

כליף 111 — תכנית בינלאומית
מ־28.2.76 עד 7.1.76 · ימי ש 822171
TRIO RANQUELES - מארגנטינה - פולקלור
MEDINA & HARIS - מאנגליה - רקדנים
CRISTYN ETOILE - מפריס - השפנית
THE PERARDS - מאוסטרליה - קומיקאים
MARIA NEGRA - מאיטליה - אקרובטית
ששי קשת
הנחות לצה"ל ולוועדי עובדים
בשבת ב־5.30 — תה מנחה

דני פלץ מציג:
ג'ימי לויד JIMMY LOYD
ושלישית הג'ז של ריקי בירמן

„אדום עתיק"
שירים מתוך מחזות מוסיקליים · שירי ג'ורג' גרשווין · ספיריטואל · שירי נשמה · שירי גז ביגג קול
חולון „יד לבנים" הערב 27.2 ב־9.30
כרטיסים בסוכנויות ובערב בקופת בית יד לבנים

האגודה למען החייל בישראל
סניף תל־אביב—יפו
מודיעים על משחק
„בינגו"
באולמי הועד למען החייל („התחביבים") רח' אבן גבירול 68 ת"א, במוצאי שבת 28.2.76 בשעה 8.30 בערב.
כל ההכנסות קודש לפעולותינו למען חיילי צה"ל.
הערה: ילדים עד גיל 15 יורשו להכנס אך ורק בלווית ההורים.

ישראל גוריון
בתוכניתו: עומד לי על קצה הלשון

יום ו' 27.2 ב־10.30 בית ציוני אמריקה ת"א · מוצ"ש 28.2 ב־9.00 בתיאטרון אבן גבירול ת"א
כרטיסים: הדרן 245787 ובכל משרדי הכרטיסים ובערב בקופה

התיאטרון הלאומי הבימה · התיאטרון הקאמרי תל אביב · התיאטרון העירוני חיפה

הבימה
האוצר — באולם הגדול ב"ד וב־9.30; מחר מוצ"ש 28.2; באולם הגדול ב־8.30; יום א' 29.2 · יום ב' 1.3 · יום ג' 2.3
המלך ביחה — באולם הקטן ב־8.30; מחר 28.2 · יום א' 29.2; יום ב' 1.3 · יום ג' 2.3
אמא קוראז' — באולם הגדול ב־8.30; יום ד' 3.3 · יום ה' 4.3
בגי ערובה — באולם הקטן ב־6.00; יום ד' 3.3 · יום ה' 4.3
הפירה — בצוותא ב־9.00; יום ד' 3.3 · יום ה' 4.3

הקאמרי
כלים זהו בני — מחר 28.2 · מוצ"ש 6.3; יום א' 7.3 · יום ד' 10.3
כרמל ירחו — מחר 28.2 (8.00) צוותא
קוריולנוס — מאת ו. שקספיר
הצגות אחרונות: יום א' 29.2 · יום ב' 1.3; יום ג' 9.3 · יום ד' 24.3
קומדיה של טעויות — קומדיה מוסיקלית עפ"י ו. שקספיר; יום ג' 2.3 תל־אביב
יום ד' 3.3 — חיפה; יום ה' 4.3 — חיפה; כרטיסי בכטרי „גרבר"
בקרוב: דון קרלוס מאת פ. שילר

חיפה
מסיבה סיום — מאת: דניאל הורוביץ; בימוי: עודד קוטלר
יום ב' 2.3 8.30 חיפה; יום ד' 3.3 8.30 חיפה; יום ה' 4.3 9.00 חיפה; מוצ"ש 6.3 8.30 חיפה
ליל העשרים — מחר 28.2 2 הצגות חיפה; יום א' 29.2 8.30; יום ג' 2.3 8.30 באר־שבע; יום ד' 3.3 9 בת־דור ת"א; מוצ"ש 6.3 9 בת־דור ת"א
קדום — מאת חנוך לוין ובבימויו; יום א' 7.3 8.00 חיפה; יום ב' 8.3 8.30 חיפה
פרסום בבלקין

התיאטרון העירוני חיפה

קומדיה עם שתי חתונות ושתי הלויות מאת חנוך לוין ובבימויו
תל־אביב „בית ארלוזורוב" „אהל" (טל. הקופה 283894)
מחר מוצ"ש 28.2 ב־8.30
יום א' 29.2 ב־8.30
יום ב' 1.3 ב־8.30
כרטיסים: „יוקי" 222445 והמשרדים. למוסדות: המשרד התל־אביבי של תיאטרון חיפה, עבר לרחוב דיזנגוף 227, טל. 243944

שחקני החאן מציגים

„המבול"	„ג'ונגל הכרך"	מילכוד 22
מחזה מוסיקלי מימי הביניים. „מבול עליז וצבעוני" מעריב; „הצגה מפולפלת הדוחפת חיים" דבר; „נסיון בעניין לעורר לחיים תיאטרון מימי הביניים" ידיעות אחרונות; „ערב מהנה" קול ישראל	מאת ברטולד ברכט. „אם אפשר לראות היום הצגה הקרובה של בימה ישראלית, הרי זו הצגתו החדשה של החאן. אם הלכו — טפח אם תבלו בעיניים, אם לא הלכו — הפסדתם ..." ב. אוחל, הארץ	לתושבי באר־שבע ב„בית־העם"
בחאן הירושלמי: מחר 28.2 ב־8.30; וביום ה' 4.3 ב־8.30	בחאן הירושלמי: יום ג' 2.3 ב־8.30; ובמוצ"ש 6.3 ב־8.30	יום א' 29.2 ב־8.30

התיאטרון הלאומי הבימה
חצות שירה ב„בימרתף"
הערב יום ו' 27.2 ב־10.00
עורך ומארח: דוד אבידן
עם: אריה זקש, מנחם בן, דוד אבידן

התיאטרון הקהרי מציג:
אנחנו שוב מצחיקים את כל המדינה
אמי הגנרלית בגולן
חלק ב

עם ערית כהן, אליה אוסקויה, משה זילברשטיין, רפי טייגר, פליקס קרלי, דודיק סמדר
חולון „ארמון" הערב יום ו' 27.2 ב־9.30
ת"א „בית הסתדרות המורים" מחר מוצ"ש 28.2, 2 הצגות: ב־7.30 וב־9.30
קרית־מוצקין „אורות" יום ג' 2.3 ב־9.00
הזמנות, רקשות, „רוקוקו" המשרד 220390

אבריוני
מכירות פומביות
המכירה הפומבית
של
תמונות, כלי כסף, חפצי אמנות עתיקות, מטבעות וכד'
תיערך במוצאי שבת 28.2.76 בשעה 19.30
ב"מלון רמת־אביב ת"א"
התצוגה: בימים חמישי ושישי בין השעות 11.00 בבוקר עד 10.00 בערב וביום שבת בין השעות 10.00 בבוקר עד 18.00 אחה"צ.
מלון רמת־אביב, דרך חיפה תל־אביב טלפון: 03-413181

בידור

לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע...

מיקי פלד גאה להציג

בחסות שגריר צרפת בישראל

juliette GRECO

מלכת השנסון הצרפתי ג'ולייט גרקו

ההכנסות בת-א ירושלים וחיפה קודש למלחמה בסרטן

הזמרת ותזמורתה יגיעו מפריז ב- AIR FRANCE

ע"י דיזנגוף משרד נסיעות ויתארחו ב "מגדל קונטיננטל" ת-א

תל־אביב „היכל התרבות" יום ב' 1.3 ב־9.00

ירושלים „בנייני האומה" מחר 28.2 ב־9.00

באר־שבע „קרן" יום א' 29.2 ב־9.00

חיפה „אודיטוריום" יום ג' 2.3 ב־9.00

הצגה נוספת בתל־אביב „היכל התרבות" יום ד' 3.3 ב־9.00

כרטיסים להשיג: תל־אביב: הדרן, רוקוקו... ירושלים: ... חיפה: ... באר־שבע: קופת „קרן"

הפקה: תיאטרון „סולו" בלוך 24 ת"א טל. 247257-8-9

פורים בעין הוד!!!

„פיאנו עין הוד"

ביום שישי 12.3.76

נשף המסכות

* אכול כאוות נפשך
* בקבוק שמפניה לכל זוג
* תזמורת
* ריקודים
* תכנית
* הגרלות
* ואיזה מצב רוח!!!!!!!!!!!!

למספר משתתפים מוגבל

הזמנות מראש בלבד בטלפונים: 04-942016, 04-942029.

מ.ד. הפקות - דני פלק - נחום בייטל מציגים:

יהורם גאון 76

עם תזמורת בהנהלת דני גוטפריד

לתושבי תל־אביב

הערב הופעה אחרונה לפני סיור בארה"ב „אלהמברה" — יפו

הערב יום ששי 27.2 בשעה 10.00

לוח הופעות בארה"ב וקנדה — מרץ 76

6.3, 7.3 ניו־יורק — קרנגי הול

13.3, 14.3 וושינגטון — קנדי סנטר

18.3 סן פרנסיסקו

21.3, 22.3 מונטריאול — פלאס דה ארטס

27.3, 28.3 טורונטו

31.3 מיאמי־ביץ'

המופע בחסות לון-פברז'ה BRUT 33

נעם סמל מציג:

משחקי 26 שלמה ארצי

מסיבת זמר עם אלדד שרים

ולהקת גברת הצמרת

הופעות פרידה לפני סיבוב הופעות באירופה

תל־אביב „בידור" הערב יום שישי 27.2 2 הצגות ב־9.30 ובחצות

2.3 בריסל

5.3 לונדון

12.3 אמסטרדם

13.3 וינה

24.3 אנטוורפן

בית הובן

דיזנגוף 93 ת"א טל. 227910

מוצ"ש, יום ב' יום ד' בשעה 22.00

יום ג' ירושלים „פרגוד" תיאטרון

הנפילה

מאת אלבר קאמי

עבוד תרגום וביצוע ניקו ניתאי

יום א' 29.2 ב־22

ערב שירה צעירה

מקרופון פתוח ל: יוצרים חדשים, משוררים ומבצעים

ערב פלמנקו

נגינה שירה ומחול

דליה לאו

חואן דה דיוס

קרלוס * ג. גאור

29.2 בית העם ירושלים

6.3 בצ.א. — תל־אביב

12.3 בית רוטשילד חיפה

להזמנה הבוטש טל. 03-852936

בקי בריישטדט

הצגות ה־150

בתוכנית הבידור „תמיד אשה"

בליווי תזמורת

הערב 27.2 ב־10

גבעתיים „בית מנדבלט"

עתון 3.3 • רעננה 5.3

הזמנות ...

ב"ה

מפגש רעים לחברה דתיים

במוצש"ק 28.2 בשעה 8 יערך אי"ה

במלון כפר המכביה ברמת־גן

ערב בידור עם

ציפי שביט

כן יערך משחק בינגו

פרסים יקרי ערך בחסות חברת כל־אלקטרוניק ... סלון אבי להסרוקות, רח' הראי"ה 100, רמת־גן.

• בידור • ריקודים • מזנון

התרומה: 30, 35, 65, 67 להתראות!

בית „יד לבנים" הרצליה

במוצ"ש 28.2.76 בשעה 20.45

ערב פולקלור אמריקאי

שירי עם

שירים מתוך סרטים

קטעי ג'אז

כרטיסים:

10 ל"י למבוגרים

8 ל"י חיילים ונוער

מיקדש הרוק

בית לסין

רח' ויצמן 34 ת"א

מחר, מוצ"ש 28.2.76 בשעה 8.30

שאול ברוסברג מגיש:

קונצרט רוק אטומי

1. להקת זינגלה בתוכנית חדשה ומסעירה
2. להקת פואנטה בהרכב מפתיע ומהמם
3. אנסמבל הרוק החדש עם שני מופיעים
4. להקת קידון במופע רוק כבד

שירותי אירוח לכל ארוע

חתונות, בר מצוות, בריתות, מסיבות.

טל. 265132.

מבוקשים כותבי שירים ופזמונים

המעוניים לפרסם גיל לא משנה

טלפון 03-734005 פרט לשבת

שעתיים של מתח וצחוק וריקודים בהנחיית יוסי ברק

המכונית... אותי ו...

בינגו מובילה

שפע פרסים הכוללים: אביזרי רכב וכלי בית יקרי ערך — הפתעות לגברות

מחר, מוצ"ש 28 בפברואר 76 בשעה 9.00 בערב

היכל התרבות קונטיננטל ...

חיפה הועדון ביתה של הבידור התיאטרון הכל

בהנהלת אלי בביאלי רח' יוסף 47 טלפון 660900 642547

תכנית פברואר, ערב ערב פרס לימי א'

* צמד חומה ומגדל — צחי נוי ואלי גורנשטיין
* GEORGES SCHLICK — בנופש בפהיע ומיוחד במינו
* ורגון וג'יל — צמד סטריפטיז ארוטי מארה"ב
* VENDRYES — צמד קרקסים פנטסטי מג'מאיקה
* חופני, סולימן הקטן מנחה ומבדר

ביום ג', 2.3.76

תתקיים

מכירה פומבית מס' 49

בשעות

מ־4 עד 6 אחה"צ

מ־8 עד 11 בערב

המכירה תתקיים במועדון „המערה" כפר קדומים 14, יפו העתיקה טלפון 829018.

התצוגה בימים שבת, ראשון, שני ושלישי מ־10 בבוקר עד 10 בערב.

בין הפריטים: שמנים של מישורה, קיקואין וכהנא; אקוורל של פבר; פסטל של לונין; אוספים נדירים של כלי כסף, מטבעות ושטרות ישראליים נדירים.

מרכז בידור

„בסירה המכושפת"

(לשעבר מועדון „פרדריקה")

רחוב יפת 52 יפו (שקוטש האוס)

2 נשפי פורים

ביום ב' 15.3.76 • וביום ג' 16.3.76

תכנית אמנותית עשירה עם הרבה מצב רוח

* חואן פלומו — זמר רקדן מספרד (עם גיטרה)
* פרופסור בלק — משוויץ, מגלה עתידות ונותנת אגמי
* לינדי ג'יין — סטריפטיז, נוע מאנגליה
* שושי אביב — זמרת חיל האויר
* גולדמן משה — מנחה ומצחיק עד דמע
* תחרות לתחפושת המוצלחת — נושאת פרסים.

אורחה — בידור — ומצב רוח עד השעות הקטנות

מחיר הכרטיס ליחיד —60 ל"י, כולל מיסים + משקה ראשון וארוחה חמה

הזמנות מוקדמות - 287407

מכירה מוקדמת במשרדי הכרטיסים: רוקוקו טל. 248824; וכנף טל. 297979.

מכירת כרטיסים במקום בערבי המופעים — חניה מובטחת.

אוגוף

מנהל אריה מארק

רחוב בצלאל 94 ירושלים טל. 231765

מוצאי שבת, 28.2.76 בשעה 9.30

הנפילה

מאת אלבר קאמי

תרגום, עיבוד וביצוע ניקו ניתאי

יום רביעי, 3.3.76 שעה 9.30

ערב ג'אז

דני גוטפריד — פסנתר

לב ז'בוטינסקי — קונטרבס

ג'דיו גרבל — תופים

מוצאי־שבת 6.3.76 (8.3.76 ויום שני) שעה 9.30

נשים אודות נשים

מרכז הנוער

„ביכורי העתים"

תל־אביב, רחוב הפטמן 6 (מול בית מפעל הפיס)

מחר, מוצ"ש 28.2.76

משעה 8.30 ועד חצות

„פיאנוער"

פואנרבר לתלמידי תיכון

ריקודים לצלילי תקליטים

הופעת כשרונות צעירים

רווקות רווקים

ערבי הכרויות

בלתי שגרתיים באווירה רומנטית

בימי שלישי וחמישי

עם

האריות

במועדון „את ואני" (חצות וחצי)

המסגר 51 ת"א

לגולאים: גשים 30—20

גברים: 35—25 עם ת.ז.

ביום חמישי 4.3.76 יחול־ קו כרטיסי חבר לחברים ...

בא לבוא עם תעודת זהות

ריקודים

במועדון 77

בן יהודה 77 ת"א

תקליטים עשירה

אווירה טובה

השבוע גם ביום שישי

קלאב 6

ביום שישי ומוצ"ש

מזמין אתכם

לערב ריקודים לצלילי

להקת ההורוסקופ

בינגו

ופרסים יקרי ערך

רחוב ריב"ל 6

(ליד תחנה מרכזית)

נופש פסח

במלון אופקים

רח' דיזנגוף 67 נתניה

טלפון 053-23188

תור למנהלתו והזמנה

מתקבלות הזמנות לפסח

פרסים הגרלות הפתעות

שחק אותה

ערב של משחקי חברה עם מני פאר

הצגה בחצות

ערב שישי 27.2.76

מועדון המערה

2 מצגות מיוחדות לפורים

ב־15 וב־16 למרץ בחצות

מכירת כרטיסים מוקדמת מתקיימת במערה

שחק אותה עם מני פאר

הערב יום ו' 27.2.76, 2 הצגות ב־10.00 ובחצות

פרסים מתנות חברות:

... אופנת מנשה ... אורוויזיה ... אורקי צנטר ... מכון ... ארנקי ... מכון קליפורניה לחדר דיונות ... מכון אל רחבנות 29 ה"א ... בגלי בית פאור ... הכל טלון אלנבי 111 מוכאל עקילס ...

מועדון המערה טל. להזמנות 829018

בכפר המכביה

כפר נופש ואירועים ע"ש א. גולדנאל

ת.ד. 929 רמת־גן, טל. 11 97 74

החלה מכירת כרטיסים

ליל הסדר המסורתי

עריכת החזן הנודע גלבר אריה (סונר)

והאמן אורח: גבי ברלין

לצלילי ... יעקב בורג

9.30 בערב

הערב 27.2.76

האחים והאחיות

המכ... הפארק הלאומי רמת גן טל. 770216

אוטובוסים: 35, 55, 67, 71

...וקים ורווקות

בימי רביעי ומוצאי־שבת

תעודת זהות חובה

גלי זוהר מזמין אותך להנות מהאוכל והשירות שהפכו למסורת

לינה + ארוחת בוקר

וארוחת צהרים

או ערב —120 ל"י לאורח

(כולל שירות ומיסים)

עד סוף חודש מרס

מלון גלי זוהר ים-המלח

הזמנות מוקדמות: הלאנורי ... טל. ...

בידור

VIVA VIVOLI

בוא ביום חורף קר
לקפה האטלקי החם

מאכלים אטלקים: אוסובוקו · ניוקי ·
קאנלוני · רביולי · ספגטי
ו...הגלידות האטלקיות הטובות של VIVOLI

בכר מלכי ישראל 17
(ליד העיריה), תל-אביב.
טל. 243934

ביבולי כל מעדן אטלקי הוא בטעם אטלקי

הקשוח שבגברים
מיצ'ם
פוגש את
הסקסית שבנשים
רמפלינג

שלום לך יקירתי
"FAREWELL MY LOVELY"

בכורה ארצית
בעת ובעונה אחת
תל-אביב "אופיר" שבוע 3
רמת-גן "ארמון" שבוע 1

הסרט שהפך
להימור!!!
בגידות
שבנשואין
★ ביבי אנדרסון

שבוע 10 קולנוע "אירלנד" תל-אביב

סינמטק
מרכז לתרבות וחברה ע"ש רוטשילד

הכריש הגדול איתכם, ישראל יקירי, נצורים!

שיני הכריש

במוצ"ש 6
"סינימה 1"
"אמפי"

במעגל

נפתחה הרשמה
לקורסים חדשים
בוקר וערב
קרמיקה
חוגים וקורסים למבוגרים
כתיבה
יוצרת
למבוגרים בלבד
ב"מעגל" דיזנגוף 204 תל-אביב

קומודור
מסעדה מעולה
תפריט מלא
מומחים ל:
שרימפס, בריזה,
דג ישראלים
פתוחה כל יום
לארוחות צהרים
וערב
COMMODORE
כפר שמריהו,
מרכז מסחרי
טל: 930448

וידוי של יצאנית
אשה אחת ושלושה חטאים
סרט ארוטי מחשמל שתוכנו יגע לך
קולנוע "מתמיד" ת"א

בואו
ל"נסט"
מסעדת הפאב
אבל
אתה עלול לחכות
כדי להשיג
שולחן!!!
THE NEST
הרצליה — פיתוח

מלו"ת
מועדון לשירה וריקודים תימניים
באולם "בני ברית" רח' הפלך 10 ת"א בשעה 8.30
להקה: "צלילי תימן"
אהרון עמרם
משה חלל ★ סולימן הקטן
לשרותכם: מזנון תימני!!! ★ מלהתה.

עסקת חבילה
נופשאון על גלגלים

נופשאון על גלגלים ארקיע

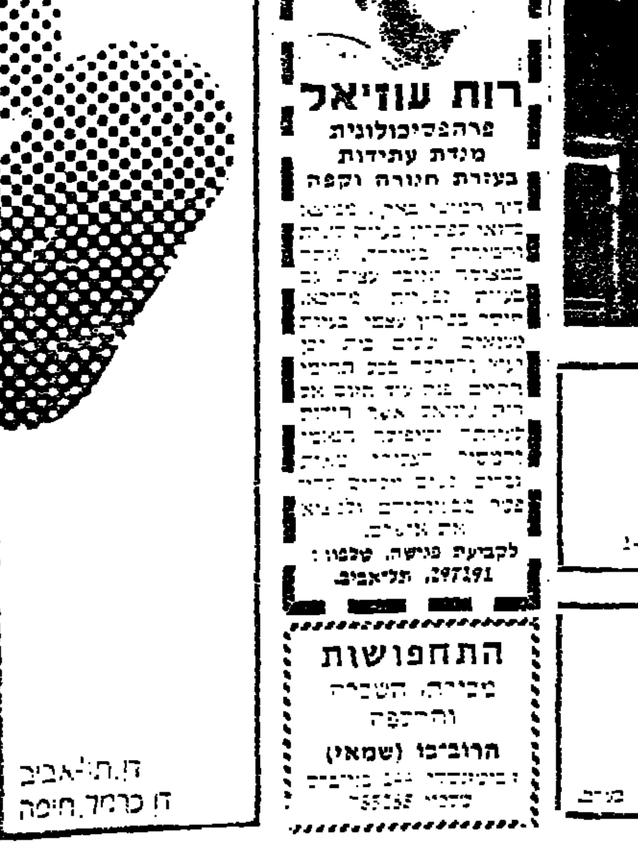

ערב גבינות ויין
בכל יום שני בע
ABBA
coffee shop
מבחר מסעדות
במזנון חפשי
-קוקטייל גבינות
(17 סוגים)
-שניצל גבינה
-מאפה גבינה
-יין
המחיר:
40 ל"י + 15%
ודמי שירות
תל-אביב
הר כרמל, חיפה

רות עוזיאל
פרהפסיכולוגית
מגידת עתידות
בעזרת חגורה וקפה
לקביעת פגישה, טלפון: 297191, תל-אביב.

התחפושות
הרוביבו (שמאי)

נסים זוהר
ב"גבירותי ורבותי"
לפי ברום
עיבוד, מוזיקה ומבצע:
ליד המלך: דון הרוחי
במאי: עודד בארי
תרגום: עפרה בן עמי
חיפה בית רוטשילד
11.30 ,10.00

מעוניינים
במפעילי בובות
בעלי חוש למוסיקה ולתנועה
(נסיון קודם אינו הכרחי)
טלפון 273705

כנסית עמנואל (לותרנית)
ווילהלם קרומבך
האורגניסט הגרמני המפורסם
יתן שני רסיטלים

הביקתה
הרצליה
הערב 27.2 ב-22.00
דודו זכאי
ותזמורתו
בערב שירים ישראלים
מוצאי שבת 28.2 ב-20.00
הסרט:
המלאך הכחול
עם: מרלין דיטריך

בתוכניתה
סוף עונת
התפוזים
תל-אביב "צוותא" הערב יום ו' 27.2

140.000 איש שכחו מהצרות

בסרט הבידור הישראלי

יופי של צרות

★ יונה אליאן ★ זאב רווח ★ גבי עמרני

וכוכבי „נקוי ראשי":

★ טוביה צפיר ★ רבקה מיכאלי ★ עליזה רוזן

בכורה עולמית ● ב־8 ערים בעת ובעונה אחת:

שבוע 3	תל־אביב „הוד"	ירושלים „עדן"	גבעתיים „הדר"	חולון „רינה"
	באר־שבע „קרן"	נתניה „אמה"	הרצליה „דגניה"	בת־ים „בת־ים"

מכירת כרטיסים מוקדמת בכל המשרדים

בצבעים ● הפקה: מרטי גלובוס — אחים אלה

ערב נפלא

הרחק מן ההמון הסוער בפינה אינטימית שיש בה יותר מאוירה...

בואו להנות ממשהו שונה עם הזמר

יוסי דרום

המנעים לכם ממבחר לחני פרנק סינטרה ריי צ'ארלס, נט־קינג־קול ואחרים

בר בינלאומי ★ ושרות עם הבנה

אולמקה פיאנו באר

במלון הקאונטרי־קלוב ת"א

בימים ב'—ד' ערבי רוקים ורוקות

פתוח במוצ"ש וערב ערב

ליזן

החל ממוצ"ש 28.2.76 ובמשך כל השבוע

מכירה מיוחדת

לרגל פנוי המלאי הישן

★ **חדרי שינה**

★ **ארונות** הכל מתוצרת חוץ

★ **פריטים בודדים**

הזדמנויות!!! הנחות!!! בזול!!!

★

קבלנו סלונים

מרהיבים מתוצרת חוץ

חדרי שינה

מתערוכת 76 מאירופה

רק בתל־אביב

דיזנגוף 203-213

★ נשאר לנו מלאי סחורות ענק!! ★

אנו ממשיכים בשבוע מכירה מיוחדת

כל המבקרים אצלנו נוכחים באמינות האיכות והמחירים

מיקי ונסים

ת"א, רחוב המלך ג'ורג' 13 (בסימטה)

החל ממוצ"ש 28.2	מקורם	רק ל"י
ג'ינסים מיוחדים לילדים	90	35
ז'קטים ג'ינס שרוול קצר לילדים/ות	75	25
גופיות ותחתונים לגברים מבית"ר מפורסם	20	10
גולפים ניקי מפלקסילן	70	35
סוודרים קרדיגנים משובחים ועבים לגבר	180	100
חולצות שרוול ארוך בדגמים מיוחדים לגבר	120	45
מכנסי נשים ונערות בכמות ענק מכל הסוגים	90	25
גולפים וניקי לנשים מאקרילן	70	25
חולצות לנשים במראה הגברי מבד וסריג „טרוירה"	70	30
ג'ינסים לנערים/ות		ב־20
בטלדרסים „בר־לב" בצבע כחול וחאקי	180	120
מתנות לתינוקות	30	12
כמות מוגבלת של **מכנסי גבר** עם מנזיט צר	100	30

סיסמתנו: כל פריט ניתן להחלפה

מערכות סטריאו במבחר גדול

אצלנו יותר זול

פוטו סטריאו פספורט בן־יהודה 8 תל־אביב

פרספקטיבה

בבית העיתונאים רח' קפלן 4 ת"א טלפון 256141

יום ששי 27.2.76

ב־10.00 בערב

1. „הרולד ומוד"
2. „נשוי בעל כורחו" (וולטר מטאו)
3. „ליצן החצר" דני קיי

בחצות

1. „שותפים עליזים" (ג'רי לואיס דין מרטין)
2. „ניצחון" ופול ניומן (ג'ואן וודוורד)
3. יומנה האינטימי של אשה נשואה

100% ביסוח על כרטיסך

תיאטרון פרספקטיבה: בקרוב מזאה עם מירי אלוני

בקשר להזמנות להופעותיה של מירי אלוני (מעגנה) לפנות בימי ו' מ־8 בערב כאן, לכיסי טלפון 256141.

למכירה בית

בן כ־1000 ממ"ר למעלה מ־30 חדר,

פנוי מדייריו במרכז תל־אביב

בין כבר מלכי ישראל להיכל התרבות.

המעונינים יפנו לת.ד. 26494 תל־אביב, עבור „בית פנוי".

לעובדי אלומיניום ופח

חדש בארץ

מכשיר חשמלי לניטים (פופ)

U.S.A. פ.ס.

ל־3 מ"מ, 4 מ"מ, 5 מ"מ, אלומניום, פלדה ונירוסטה.

אחריות מלאה לחצי שנה

מפיץ בלעדי **כול פרופיל** טלפון 03-266261, 03-263014

גאון

ירושלים שלומציון המלכה 6

מבצע מיוחד לחודש פברואר

10% הנחה

לדהיטי עץ אורן

מתוצרת

בלום

גאון אופיליה

ירושלים הוצות 61

DRIVE-IN CINEMA TEL-AVIV

2 הצגות: 7.15—9.30

בכורה ארצית ● ממוצ"ש 28.2

במסורת "שוד הרכבת הגדול" "שוד הסלמנים הגדול" מימד חדש למילה "שוד גדול" והפעם בהליקופטרים

שוד ההליקופטרים הגדול BIRDS OF PREY

מתח עוצר נשימה במירדף אוירי כפי שטרם נראה על הבד

דיויד יאנסן

ראלף מיקר

החל ממוצ"ש 28.2 כל ערב משעה 5.45

מצעד הסרט המצויר

סרטונים מצוירים בצבעים

הארנב — באגס באני, הברווזון דונלד דאק וכו'

בתי הקולנוע ת"א

סינמה 1 — הערב ב־10 וב־12 ● [illegible] ● [illegible] בסרט הבידור הצרפתי **[illegible]**

סינמה 2 — הערב ב־10 וב־12 [illegible] **שניים לדרך**

פריז — ב־10 וב־12 [illegible] **משאלת מות**

רויאל — ב־10 וב־12 [illegible] **המלאך הכחול**

רמת אביב — הערב ב־10 וב־12 **וולדו פפר הגדול**

אלנבי — ב־10 בלבד **שירה לוואקארס**

בן יהודה — הערב ב־10 **ישנה נערה במרק שלי** [illegible] **מזימות בינלאומיות**

דרייב אין — הערב ב־9.45 וב־12 ● ברז'יט ברדו ● אני ז'ירדו בקומדיה הסקסית **המתחילות**

הוד — ב־10 בלבד [illegible] **החתול בעל 9 הזנבות**

לימור — ב־10 וב־12 [illegible] **חיקוי לחיים**

שבוע בבתי הקולנוע

חיפה

במוצאי שבת: 6.45, 9.00; ביום ראשון: 4.00, 6.45, 9.00

[illegible]

ירושלים

במוצאי שבת: 7.00, 9.00; ביום ראשון: 4.00, 7.00, 9.00

[illegible]

רמלה [illegible]

לוד — משעות: 7.00, 9.15 [illegible]

ראשון־לציון — משעות: 6.45, 9.00 [illegible]

נס ציונה [illegible]

רחובות — משעות: 7.00, 9.15 [illegible]

אשדוד — משעות: 7.15, 9.30 [illegible]

קרית־מלאכי — משעות: 7.00, 9.00 [illegible]

אשקלון [illegible]

נתיבות [illegible]

קרית־גת [illegible]

רמת־גן גבעתיים — משעות: 7.15, 9.30 [illegible]

עכו [illegible]

קרית־שמונה [illegible]

טבריה [illegible]

פרדס־חנה [illegible]

חדרה [illegible]

תל־מונד [illegible]

נתניה [illegible]

הרצליה [illegible]

רעננה [illegible]

כפר־סבא — משעות: 7.00, 9.15 [illegible]

עין־ורד [illegible]

תל־אביב — [illegible]

יפו [illegible]

בת־ים — משעות: 7.15, 9.30 [illegible]

חולון — משעות: 7.15, 9.30 [illegible]

פתח־תקוה — משעות: 7.00, 9.15 [illegible]

קרית־אונו [illegible]

מועדון מענק רווקות ורווקים **בבית בסרביה**

המשך כביש התערוכה ת"א — יריד המזרח צומת תל־ברוך — אפקה

מוצ"ש 28.2 מ־8.30 בערב

מוטי פליישר ואלי לוי מארחים: ריקודים!!!

הבדרן הירושלמי המשעע **אבי ששון**

אוטובוס: 42, 27, 24, 22

תחבורה חזרה מובטחת

קולנוע „גת" ת"א

הערב יום ששי 27.2.76 בשעה 11.00 בלבד

פול ניומן ג'ורג' קנדי בסרט: **המורד**

האוסקר — לפול ניומן על סרט זה

הסינמטק הישראלי

בית מפעל הפיס, הסטמן 3 ת"א

[illegible]

פורים - פורים

מבחר גדול של **תחפושות לילדים.**

בסיטונות ולחידים.

„קונפקציה וצמאלה" — יפו, שד' ירושלים 2 טלפון 823656.

אולמי מקסים

המלך ג'ורג' 48, ת"א (בניין קולנוע מקסים)

במוצאי שבת 28.2 בשעה 8.30

ערב בדור וריקודים

הופעה אמנותית של אמן הצמרת

גדי יגיל

ותזמורת מצוינת **הסולטנים**

עם הזמר **עמי חנן**

היום בסינמטק „תכלת" 14.30 „מוסיקה באפלה"

בימוי: אינגמר ברגמן

בתאן הירושלמי

הערב ב־9.00 וב־11.00

מרי המזוהמת ולארי המטורף

טבריה דתיים סטודנטים

בית מוצ"ש 28.2.76 משעה 8.30

ערב בידור באולם רח' קפלן 10, ת"א

בתכנית: הקוסם והבדרן **עקיבא רובינשטיין**

זירי אלוני

מבצע 1000 תיפות 429707

חידון סמלים של מעריב מס. 21

ביצד להשתתף בחידון הסמלים

בעמוד זה מופיעה קבוצת הגדרות המתאימה לסמלים למטה, אך לא בסדר הנכון. כל אשר עליך לעשות כדי להשתתף בחידון, הוא להתאים את מספר ההגדרה למספר הסמל ולציין זאת בטופס המתפרסם היום בעמוד 2 ולשלוח לת.ד. 20241 ת"א. ככל שתרבה במשלוח טופסי פתרונות יגדלו סיכוייך לזכות.

(עובדי „מעריב", משפחותיהם וכל הקשורים בחידון אינם רשאים להשתתף).

בהצלחה!

1. „רסקו" חברת הבניה הוותיקה לבנית דירות־רווחה, דירות לזוגות צעירים, וילות, קוטג'ים ובנייני ציבור.

2. כסף המעונין למזל מושקע בפרויקט הזון. חנויות, משרדים ואולמות בלב האזור המסחרי של ת"א, רח' העליה פינת פלורנטין טל. 842537.

3. כל דירה וילה — לובי מפואר, חזית ארכיטקטונית מרשימה, ע"י אדריכל צמרת, מתקני משחקים בחצר — ראשון־לציון, הרצל 50.

4. קלקא נחום בע"מ, דירות, קוטג'ים, אולמות, משרדים, חנויות. בתל־אביב, רמת־השרון, נתניה, ז'בוטינסקי 119, טל. 453105.

5. חברה ישראלית־איטלקית לבנין, בנית דירות בלוקסוס מלא, ברמת־השרון, הרצליה. רח' סוקולוב 70 רמת־השרון. טל. 484904, 481241—2.

6. דירות פאר, במבחר גדול ובתנאי תשלום נוחים תמצא בדירות ראשון, רח' הרצל 50 ראשון־לציון.

7. מ.ל.ט. בע"מ, ייצור והרכבת מבנים מבטון טרומי, בתי־מלאכה, קיוסקים, מבנים חקלאיים, מחסנים, משרדים, מבני תעשיה ומשק. תל־יצחק, דואר תל־יצחק, טל. 053-37754-5-6-7.

8. 1 מכל 3 דירות הנמכרות בראשון־לציון, ברחובות ובפתח־תקוה נמכרת ע"י החברה הטובה ביותר לבנין.

9. למטבח ולאמבט — סוללות... גדול יצרני סוללות וברזים למטבח ולאמבט. בפקוח מכון התקנים.

10. תשלובת חברות העוסקת בתכנון, פיתוח ובניה. בין השאר: וילות ברעננה ומבני מתכת מבניה מתועשת. סמל החברה מבטא שילוב וגם צמיחה.

11. „אמטיקו" אריחים אמריקאיים מויניל — אסבסט, לציפוי דקורטיבי של רצפות וקירות. מבחר עשיר של דוגמאות בצבעים שונים. להשיג בחנויות הטפטים המובחרות.

12. זוג צעיר לפני קניית דירה בראשון־לציון, הכנס אלינו לכוס קפה ותוועץ בנו, רח' הרצל 50 ראשון־לציון (ע"י התחנה המרכזית).

13. „משהב" חברה לשכון בנין ופתוח בע"מ, בונה שכונים ובתים משותפים ברוב חלקי הארץ. מבצעת נגרות בנין, תיעול וביוב.

14. אין לנו מתחרים!!! לנו דירות בכל הגדלים ובתנאים נוחים. ראשון־לציון, רח' הרצל 59 רחובות; רח' הרצל 187; פתח־תקוה רח' חיים־עוזר 28. אנו מס' 1.

15. חברת השיכון הציבורית הבונה מבחר דירות בכל רחבי הארץ וסיסמתה: „דירות שיכון ופיתוח — דירות איכות ורווחה".

16. בן־יעקב ושות' (סוכנויות בטוח) בע"מ, נציגים בלעדיים לבטוח חיים של יובל חברה לבטוח בע"מ, שד' רוטשילד 42, ת"א, טל. 611941—5.

17. תוכנית החסכון החדשה של בנק המזרחי המאוחד בע"מ, צמוד לדירה 90.000 — המאפשרת לך להגיע לסכום של כ־250.000 ל"י, בעזרת צמד לדירה. בעזרת צמד לדירה תוכל להגשים חלומך לרכישת דירה.

18. „ארובטי" — ארון אמבטיה מפואר עם תאי איחסון בדלתות, מעבר למראה. 4 דגמים עם או בלי תאורה או מגירות, 10 גוונים. תוצרת „תעליפלסט". שיווק: „אימפקס" מוצרי עזר לבית בע"מ, טלפון: 908902 — פתח־תקוה.

19. פתרון חדש ויעיל לרכישת דירה. „עוגן־90.000" תכנית החסכון החדשה המופעלת ע"י בנק למלאכה בע"מ. הבטחת ערך החסכון + ריבית. הלואה כפולה לרכישת דירה. 2 מסלולי חסכון. פרטים מלאים בכל סניפי בנק למלאכה בע"מ.

20. אנגלו־סכסון סוכנות לנכסים בע"מ. נכסי דלא ניידי ✶ תווך ✶ מגרשים ✶ דירות ✶ וילות ✶ מבני תעשיה ✶ השקעות ✶ ניהול. משרד ראשי: הירקון 167 ת"א, טלפון 286181.

21. חברה העוסקת בפרתות, ייצור והתקנת מערכות אזעקה מתוחכמות. תנאי שכירות ורכישה. שירות יעיל 24 שעות ביממה — אטלס אלקטרוניקה בע"מ, דרך פתח־תקוה 44, טל. 33766 ת"א.

22. אטום הבית בפני חדירת רטיבות עם כרמית — 30 שנות נסיון ופתוח של מוצרים כימיים לשפור הבניה. טל. 04-721228.

23. סמל חדש של מפעל ותיק, המייצר חלונות, דלתות ומוצרי אלומיניום לבנין. תריסול רמת־השרון.

24. הסמל המעוין המופיע על כל מיכל הדחה (ניאגרה) מעולה. מיכל הדחה של פלסאון, ערובה לאיכות מעולה.

25. מכון ללבורנטים סוקרלוב בפיקוח משרד החינוך ומשרד הבריאות למסיימים תעודות הסמכה ממשלתית מוכרת. ב־15.3.76 נפתח קורס מזורז לעובדי מעבדות רפואיות למסיימי י"ב כיתות ו־5 שנות ותק במקצוע לקבלת „תאר עובד מעבדה רפואית מוסמך" מטעם משרד הבריאות. פרטים: יפו, רח' עזה 13 טל. 822766.

26. ניאופן — השמפו המיוחד המיוצר על בסיס תמציות צמחים, מזין, מחזק ומבריא את השיער ועור הראש, שמפו מרוכז יעיל וחסכוני מתוצרת „וולה".

27. „עטר סולבנט קרבון" הפלסטיק פחם היחיד המיוצר מפוליאסטר דק. אינו מלכלך ומאפשר למעלה מ־100 העתקים ברורים. מפיצים בישראל „עטר", חב' למסחר בע"מ, רח' פרץ 19, ת"א.

28. מפעל כימגת, יצרני חומרי ניקוי והברקה, חומרי הדברה ביתיים, מטהרי אויר, אבקות כביסה, תכשירים למוסכים. דרשו את „סופר ניק־כל", חומר ניקוי רב־שימושי יעיל ביותר לניקוי רצפות, אמאיל, חרסינות, אמבטיות, קירות צבועים ועוד. להשיג בחנויות לחומרי ניקוי וחיטוי בחנויות המכולת המובחרות. טל. המפעל: 03-941500.

29. חולצת הטריקו הקיצית לגברות ולגברים תוצרת פריז — ברצלונה — PUNTO BLANCO המכירה בסיטונות: קובה, כפר־גלעדי 4 ת"א, טלפון 823341.

30. שפר טעמך — חסוך בכספך עם מעדני TAMI שימורי איכות — ללא חומר משמר. מיוצרים ע"י פרדסיעים חדרה.

31. הקניה היקרה היא זולה ביותר. אורך חיים ובטחון הם החסכון האמיתי לכספך בצמיגי B.F. GOODRICH יבואנים בלעדיים „המשביר המרכזי בע"מ", המחלקה לצמיגים, רח' גיבורי ישראל 7, ת"א.

32. סמלה המסחרי המיוחד של חברה שהנהיגה חידוש בשיווק והמביאה פרי הדר, תפוחי אדמה, פירות וירקות ישר לביתך. הזמנות: בירושלים 02-33303, בתל־אביב 03-446902, בחיפה 04-537187.

33. „ברק־אור" אין כמוהו לניקוי והברקת הרצפה. תכשיר, אינו דביק וריחו נעים ומרענן. נקי ומבריק עם „ברק אור" של „שמן" כמובן!

34. השם המסחרי של יצרני אופנה דבש הני בע"מ. המייצרים בגדי אופנה לגברים ונשים ממיטב האופנה בעולם ובא... המצטיינת בצורה, ... בית, קו חדשני צעיר, פתחה לאח... מרכז שיווק חדש ב... 11 (פינת לוינס... טל. 827869.

35. אוגר חום מ... באירופה, מתוצרת אורגינלי, חסכוני ... חימום הדירה היבואן רטפון א... ע"מ, ההשמעות... אביב.

36. בדירן — ב... לריהוט מודרני ... רהיטים אביזרי ... מחלקה לבדירן ושטיחים. הכל ... קדם ובטיב מעו... דירן מחלקה ... וריהוט עתיקים ... בקשר — בדירן אבן־גבירול 30

37. אספהן מב... המגוון ביותר ... שטיחי כרמל ו... רנים בארץ. ... אקסקלוסיביים ... מרק, בלגיה, הו...

38. המקרר הא... 1, שקט, חסכ... המקרר האמרי... הפועל על 0V... סלון פרכזי בי... בן־יהודה 32 290647.

39. החברה ... לציוד הקפי... אלקטרוניים. ... הלל 17א'.

40. סטודיו ... מוטוחה לצילום ... נותי עם 20 ... בארה"ב ובישר... 128 טל. 032...

41. הטלוויזיה ... תוכה איכות, טכניקה מופ... זיה הגרמנית ... טובות באירופ...

42. הספרי... „טאלנס" המ... דותיך וטסמכי ... ומחיקה. מצי... רים, ביצועים ... סט, מסמכים ... חוזים, צילום ... מפיצים: סו... בע"מ.

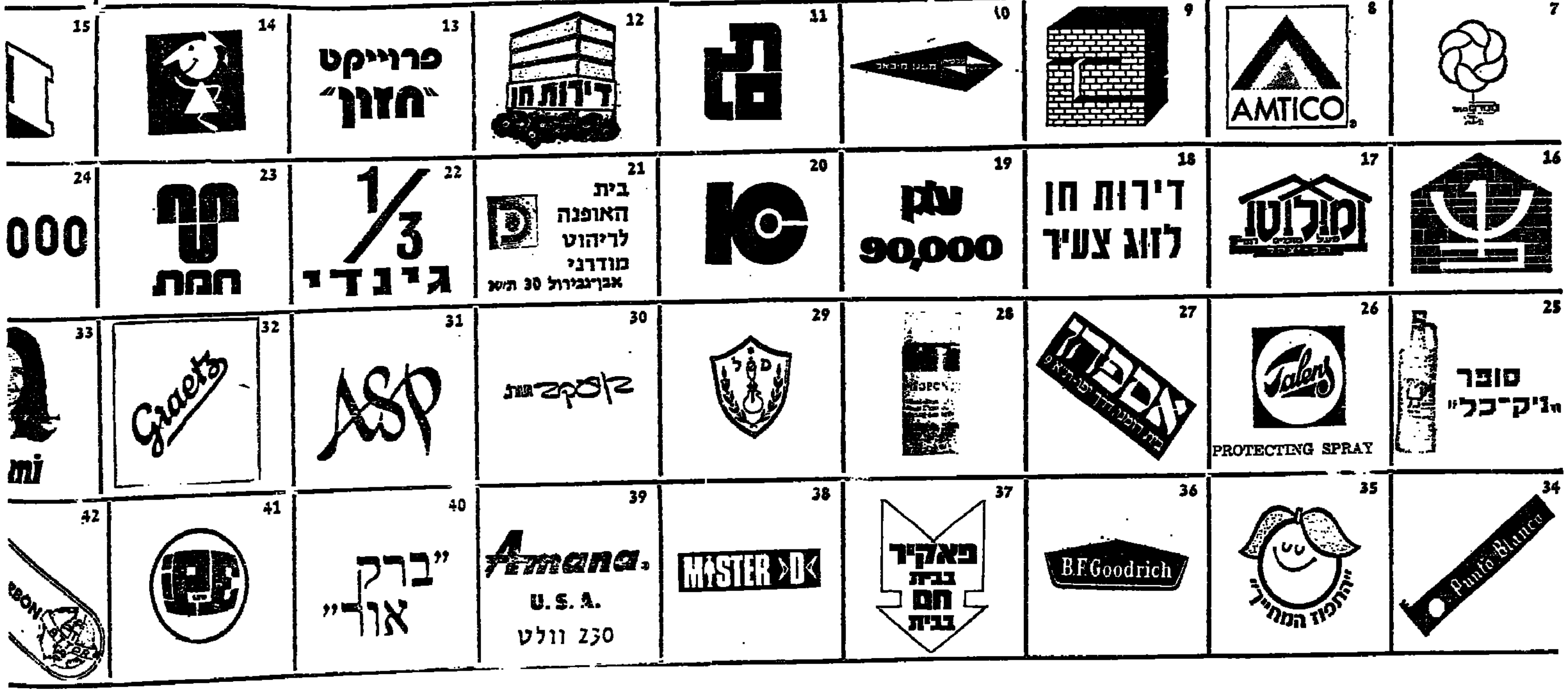

הוא הלך בשדות הפלדה

מאת אהרון דולב

עודד חי את חייו ב־שדה, ובשדה מת. מוות ללא־פשר. חב־ות־פלדה, שקיפדת לוחם שריון שגויסות אר־ ומוקש. קטלני לא יכלו ,ביתקה ברית חיים בין הדרג המסתער לפלדה. ל לו גורל עיוור, ובהרגיל בר שילח טנק תועה, ש־ ומחק הכל.

או שלושים למות סגן־אלוף עודד (בן 30), שנתיים מאז יצא מבצה מודדות איתנים עם המוות. ל, ידיד־נפש מילדות — לימים פלטיאל ויינר — נמנה עם הצוות אי שנאבק להצלת עודד הפצוע את: „כשהגיעה הבשורה המרה מות עודד אמרו אנשים במרי־: „הנה, אתם הרופאים, שבועות קתם על חייו, ומה התועלת ? לאחר חימה ? „מה אתם סחים, — תי להם, — עודד קיבל במתנה ים יפות..."

*

שלהי שנת 1965 מתייצבים שלו־שה סג"מים צעירים, בוגרי המנ־ הצבאית, במטה חטיבה 7. האלוף אל גונן (גורודיש) היה המסמ"ס, ין שלושת „עולי־הימים" צד את מייד, דווקא בשל ההופעה ה־ריה".

כר האלוף גונן: „עודד, בהיר כר, לא היה מרשים במיוחד ב־תו החיצונית. אף כי כמעט מן חולה ברי היה לי כי אישיותו לותיו חבויות בתוכו. מבטו אמר „איכפתיות", היתה בו זריזות כמ־ להסטוריה. זריזות לא תמיד בפי־ על רציניות, אולם ממבט ראשון היה לי ספק — בבחורון זה הגת זריזות־כפיים וחשיבה עם ה יהיה של רצינות.

חילה סיקרן אותי — היש לי־ רציק המיוחד. הוה גם קצה לחי־ה, קב של הומור ? בעבודת הי־ים המטכנעת, נוקשה, הלחצים שיים שהמוכים. אדם שאינו יודע ק מתחים לא תמיד מסוגל לתפ־ ארוכה. שמחתי למצוא בו גם הומור. הבחורון מסוגל לעבוד , לעשות אתנחתה ולהמשיך ד־קה. כך נוצר המגע האישי בי־

דד מתמנה למפקד מחלקה. ב־גה המבצעית המשתתפת בתקריות דמו למלחמת ששת הימים בחזית פון. תפקיד מ"מ בפלוגה מבצעית טיבה 7 הוא פיסגת שאיפותיו של סג"ם קרבי בשריון. המסלול קי־תבו האישי של עודד מקבל תאוצה למת למן הקטע ההתחלתי בדרכו באית.

פחות משנה אחר־כך רוכש עודד ין ביכולתו של שמתוך שכבה רחי־ של קציני הגיס הוא נבחר עם ושה קצינים זוטרים נוספים — ם, כגורי מחזור בפנימיה הצב־ — ונשלח לארה"ל להשתלמות. חודשיים הוא שב ועוסק בניסוי קנו המבצעית של הטנק החדש.

*

מים ספורים לפני מלחמת ששת הימים — בשיא „תקופת ההמ־" — מתמנים ארבעת הקצינים ות עיקוד על פלוגה קרבית.

דד נקרא לגיזרת תעלת־סואץ. דיש כפלה את רס"ן יצחק בן־ ם ז"ל, ידיד־נפש של עודד ול־ המוזיס שלו במלחמת יום הכי־ים, לדרגת סא"ל וממנה אותו קד הגדוד החדש. עודד מתמנה בגדוד זה — אחד המ"פים ה־ים ביותר בשריון, אולי בצה"ל.

דד יוצא לרפידים. פקודת־קבע המח"ס, גורודיש „האיום", אר־ הנעת טנקים על ציר האספלט. אתה נוסע גורודיש על כביש אתיליה—רפידים ועודד נע לק־ו בטנק בניגוד מפורש לפקודת־. עודד מגדיע למפקד וצופה "יפה". התה זאת יורד אליו ה־ — ולהדגשת הכל — מחבקו חו. לו הצלחה בתפקידו החדש. הנדהם לא שכח מתוך א' שנים אך הוא ופקידיו הקפידו, מאז , לא להצליח עוד שרשרות טנ־ על אספלט.

13 בנובמבר, אחר שהיית חודש יח, עולה הגדוד לגולן ומתמקם יכורה. שלגים כבדים יורדים ל־רה על צירי־הרפואים. עם הגדוד לרמת־הגולן גם פקידת המג"ד תה, ציפי אייזנר, שהגיעה ל־, כן הפותח בצה"ל. הקשר בין לבין ציפי. שבחל עוד ברפידים, דק באותם ימי חורף קרים.

כר גורודיש: „ערב שבת אחד ביקורת וגיליתי בזל סיגריה בות גרעינים על פתחן אחד ה־ים בפלוגת עודד. בו במקום עמו שיחה קשה בנוכחות . עודד האזין בדומיה, אך ה־ם לא סלחו לי על ש,שטפתי' בנוכחותם. כאב להם. כל־כך קשורים אליו. השתי איך נתמלאו כלפי, וצרבו אותי במבטיהם. הבינותי: כאן, בפלוגה הזאת, קמה אינו אתוה כיהודה, במע־ היחסים שבין מפקד לחייליו". סקרנותו ומסירותו של עודד, גורודיש: „איני זוכר אותו תמיד היה בטופל בבעיות אי־, ובהקלה מקטנות עד גדולות , בטנקים. שפות המקורר שלו סביב השעון".

ודד עמד בבחן „המ"פ הטוב". זתו בבעיות אנשיו הפליאה — ידע אילו מחייליו באים מבתים ים הכביד את הרקע החברתי . הפיכתו את נושא המוטיבציה החייל הלוחם היתה לבשית ד־ אינטלקטואלית כאחת. הוא ידע כי מטרת החייל הישוב בגולן היא להגן על הבית, ולעולם אין ליצור ניתוק בינו הבית. הוא עודד את החייל לראות בפלוגה מסגרת השומרת על ביתו, ובעיות הבית זכו לשימת לב ולטיפול יסודי במסגרת היחידה. כש־עודד התייצב אצלי לראיון מח"ט סח תמיד בבעיות חייליו, משלם לא הע־לה את נושא קידומו האישי, וזו תופעה נדירה למדי.

בשיחות־פלוגה העלה באוזני חייליו נושאים ערכיים — בית, מולדת, ה־קשר ביניהם. תמיד נשמר מלשון גמלצת. תמיד דיבר ביובש תכליתי. אך דבריו חדרו ללבבות חייליו.

*

עם ירידת החטיבה מרמת־הגולן — למרות השארותו של הגדוד ברמה — נטל עימו גורודיש את המ"פ המצטיין ומינהו סמג"ד בגדוד 82. כאן שירת עודד בפיקודו של מג"ד ומפקד מעולה, סא"ל אורי, מפ־קד יחידת הסיור האגדתית מימי מל־חמת ששת הימים. בפיקודו עבר עודד את אחד הקטעים היפים במסלולו הצבאי.

אורי מצא בעודד, בראש וראשונה, „חבר כלבבו". זה היה בראשית שנת 1969. אורי, היה מג"ד בחטיבה 7, עודד — סגנו.

„המאפיין את ייחודו של עודד", אומר אורי, „הוא בהיותו סגן נאמן, ועם זאת ,בלתי־מתיישר' לפי מידות מפקדיו".

עודד, כפי שנחקק בלב אורי, „מ־עולם לא נרתע מלהשמיע בפני, ה־מג"ד, דברי ביקורת. יש לזכור, כי המג"ד הוא אדם בודד, ומכאן יובן מדוע כה החשבתי את מערכת היח־סים הבלתי־שכיחה בינינו". גם הוא מציין את תכונת ההפנמה וההסתג־רות העצמית של עודד. „הייתי בין הידידים. כך נדמה לי, שלפניו פתח עודד את סגור לבו. הוא היה סמג"ד צעיר אף בהשוואה למחצית המ"פים בגדוד. פה ושם צצו בעיות מנהי־גות, שנבעו מהתנשאות מסויימת מצד דרגים ,נמוכים' יותר כלפי המפקד ה,צוציק'. מנסיוני אני יודע, כי ב־נסיבות כאלו אינך יכול לצפות שה־סמג"ד ,ימחל' על יוקרתו האישית, יוותר לפניך ויגרע בכך מתדמיתו. עודד מחל ולא נרתע. אצלו האפילה סגולת היושר האישי על כל שיקול אחר. ידעתי על איזה מעצורים היה עליו לגבור על־מנת להגיע לחישוף עצמי בתוך המסגרת ההררכית הנוק־שה שלנו".

על עודד, אומר אורי, ניתן לסמוך בכל עת ומצב. „מעולם לא אמר לי את שרציתי לשמוע, אלא תמיד הציג את תמונת המצב לאשורה. התופעה ההפוכה נפוצה בצבא. עודד היה אחר".

עודד ראה בצבא „גוף מספר אחד" במדינת ישראל. „באחת התקופות ה־קשות ביותר לגדוד — נזכר אורי — ימי ההתשה בתעלה, היה עודד נתון בהלכוס של עשייה מתמשכת, וכ־מג"ד היקנה לי את הבטחון שהעורף שלי ,סגור' ,מכוסה' מכל צד ועבר — החל בשקם וכלה בחילוץ טנקים תחת אש. עודד תימר את התעסוקות בגדוד בהרמוניה מושלמת, כך נוצר גדוד אידיאלי לתחזוקת קו קרב בתנאי לחץ".

„עודד מעולם לא וויתר להישגים אישיים על חשבון הזולת. במיבנהו הנפשי לא הותאם להתמודדויות חר־קיות של החברה הישגית. היתה בו רתיעה טבעית מהתבלטות, שלא להז־כיר את סלידתו מדריסת הזולת בדרך להצלחה. דרכו הצבאית היתה משום כך לפלא, שהרי בהצטנעותו היה ,היה נדירה', אך קידומו האישי היה מהיר".

„איני מתאר לעצמי את עודד ללא מדים ובלי הטנק", אומר גורודיש. „ובכל זאת, באישיותו מקום היה ונש־אר ילד. היה בו היפה שבילדי. תום, עדינות נפש, יושר ושלמות פנימית. היו קצינים והיו קצינים. היו שנהגתי לבדוק בשבע־עיניים את דיווחיהם והיו שאצלם לא בדקתי. את דוחות עודד מעולם לא העליתי בדעתי לב־דוק. בטחתי בו ובדיווחיו. הוא פשוט היה ישר. דיווחיו היו אמת".

בגדוד 82, מתחדשת עבודתו המ־שותפת של עודד עם מי ששימש כס־גנו בפלוגה ג', יוסף (יוסי) נסים, ר־עתה נתמנה מ"פ בגדוד 82. יוסי מב־חין, לראשונה, בתמורה באישיותו של הסמג"ד הצעיר ביותר בשריון תכונה שלא הכירה בו קודם — החזות הנע־רית נתעטפה קליפת קשיחות.

*

כתום שתי שנות שרות כסמג"ד ניצ־בו בני מכשולים — גיל (24) ר־דרגה (סרן) בפני קידומו, של עודד דרך בית־הספר לפיקוד ומטה. אך מול „חסרונותיו" אישיים אלו עמדו כישוריו הצבאיינותו, והוא מקבל את הפיקוד על יחידת הסיור של חטיבה 7 — יחידה עצמאית ובה בחירי לוחמי הח־טיבה. במשך פחות משנה העביר עודד את היחידה סידרת אימונים, „גיחות" ותרגילי־פשיטה.

בתקופת הפיקוד על יחידת הסיור נשא עודד את ציפי אייזנר לאשה הזוג הצעיר התגורר בנתניה, סמוך לבית אמא האחי, יעקב, הבית שבו עברו עליו שנות הילדות והנעורים. עודד עולה לדרגת רס"ן. לאחר ארבע שנות שרות רצופות בשדה ונשיאה באחריות לחיי אדם הוא מגיע לפו"ם כחניך נטול כל אחריות זולת רכישת השכלה. שערי ההשכלה האוניברסי־טאית נפתחים לפניו. עודד גומע למדעי המדינה, להיסטוריה, ובתום יום לימודים ארוך הוא מגלה מחדש חמימותו של נווה־משפחתי, את „ה־בית" שנטש בעודו נער והמיר במס־גרת הצבאית.

האקלים התחרותי בפו"ם אינו לרו־חו של עודד. הוא מתקומם נגד טיפוח יצר התחרות באווירה צפופה של „חב־רה הישגית". מהיותו מופנם ומכונס בעצמו הוא חושף את רגשי התיסכול המקננים בלבו, לפני אמו, אחיו ורע־ייתו. הוא קובל על שטחיות ועל ברק חיצוני, המשמשים מודד להצלחת החניך, טוען נגד השיטה המעוותת, שאין בינה לבין ההישגים האמיתיים ולא כלום. הוא אינו מוכן להצטרף אל חוג „החניכים המבריקים" ולשחק את „הכל יודע" לפני המדריכים.

בסיימו את לימודיו בפו"ם עבר לשמש כמפקד מדור התחנות בבית־הספר לשריון, ובתקופה זו נולדת בתו הבכירה דלית. בתום שנת עבודה כמ־פקד מדור התחנות בבית־ספר לשריון מבקש מפקד בית־הספר, אל"מ גבי, להבטיח את המשך שרותו ומציע ל־עודד מינוי בכיר — מדריך ראשי „על תקן" סגן־אלוף. עודד דוחה הה־צעה הקוסמת. הוא מבקש להתקדם במסלול ייעודו הקרבי ומקבל גדוד בחטיבת שריון סדירה, בפיקודו של הידיד, אל"מ יצחק בן־שהם, המת־מנה, באותם ימים, מפקד חטיבת „ברק".

*

בספטמבר 1973 בעוד עודד מתייצב בראש הגדוד, עוברת ציפי, ב־חודשי הריון אחרונים, מביתם בנתניה לשיכון צבא הקבע בצפת. עודד שוב חש את עצמו מאוקלם היטב במחיצת משפחת הלוחמים הקרובה — המח"ט יצחק בן־שהם, קצין האג"ם, בני קצין, סרן שמואליק אסקרוב, מי ש־היה לסגנו בפיקוד על הגדוד.

ספטמבר 1973. כששה שבועות אחר־כך, בשוך הקרבות, משתוחקרו עק־רונות היערכותו של צה"ל לאורך קו הגבול בגולן, נתחוור בתדהמה כי בת־קופה שקדמה למהלומת ההפתעה ה־סורית היה פרוש לאורך 120 הקילו־מטרים בגבול הרמה גדוד שריון אחד — 33 טנקים — בלבד, שהחזיק בקו, לחילופין, עם גדוד שני.

אחד המאפיינים הבולטים בדרכו של עודד כמפקד בצה"ל היתה דאגה עמו־קה, הגובלת לעתים בחרדת־נפש, לב־טחון הפרט, לבטיחות החייל. עודד אמר חזור ואמור: „כמפקד, מופקדים בסמכותי ועל אחריותי האישית לא רק המכונה, אלא, מעל לכל חיי החייל". מקורביו העידו, כי לא היה קפדן ממנו בכל הקשור במילוי הו־ראות הבטיחות. עודד התיש את חייליו בתידרוכים כיצד לנוע בדרכים, איך להשמר מכל מיפגע אפשרי. כאשר נהרג חייל בהתהפך קומנדקר בסיור בדרום רמת־הגולן, התייסר עודד ולא מצא ניחומים ימים רבים. התאונה הקטלנית חידדה עוד ביותר שאה את רגישותו לחיי אדם, והוא החל ירא לחיי הנהגים, „למען האמהות" כ־דבריו.

ערב ראש־השנה בלשכתו. עודד יושב בראש השולחן, סביבו קציני מטה הגדוד וסבר פני כולם חמור. אחיו יעקב, הכתב הצבאי של „מע־ריב", שבא לאחל לו שנה־טובה, נת־מלא דאגה. בין השניים נקשרת שיחה:

„מה קרה, עודד ?",

„אינך יודע ? עומדת לפרוץ מלחמה. הצבא הסורי פרוש לאורך הגבול".

„מה פתאום, מלחמה ? אני בא מתל־אביב. הייתי בקריה, אין שם זכר למלחמה".

„אתה אמנם בא מתל־אביב, אבל אינך מעודכן כלל".

עודד מורה לסגנו, שמוליק, להכין את החפ"ק הנייד. „אין ספק שבתוך זמן קצר אנו נכנסים להיערכות בש־טח", אומר עודד ומאיץ באחיו „להת־פנות".

אחר המלחמה זכר עודד בכאב צורב את ארוחת־החג — ראש השנה — האחרונה שערכה רעייתו ציפי בדירתם בצפת לו ולשניים מאחיו לנשק: המח"ט יצחק בן־שהם וקצין האג"ם החטיבתי, בני קצין. שניהם נפלו ב־יומה השני של המלחמה.

*

בצהרי יום־הכיפורים, מתכנסות שתיים מפלוגותיו של גדוד עודד בשטח הכינוס באיזור חושניה. בעוד עודד ושמוליק סגנו לובשים את סר־בליהם הקרביים — השעה היא 13.45 — ניתך מטר פגזי ארטילריה סורית, ולהקי „מיגים" מנמיכי־טוס מטילים מטעני־נפץ. עודד עולה לטנק המג"ד ומשדר פקודת התנעה אל מיתחמי הגדוד בגיזרה הדרומית — כעשרה קילומטרים מצפון לתל־פארס ועד דרומית לתל־סאקי, קילומטרים ספו־רים מצפון לגדרות רמת־מגשימים. עודד פורש את שלוש פלוגות הטנקים שלו ומפקיד את סגנו שמוליק על האזור שמצפון לתל־פארס מול צירי הפריצה העיקריים של האויב בדרום הגולן, שעה שהמאמץ הסורי העיקרי לוחץ ומתרכז לעבר ציר הנפט.

נחשול ההתקפה הסורי הראשון כולל דיוויזית חי"ר ממוכנת ושתי חטיבות שריון. כ־300 טנקים וכחמשת אלפים חיילים נעים על נגמשים ועומדים להנחית מהלומה התחלתית על 33 הטנקים של עודד. גדוד עודד פרוש על־פני שטח גדול — וערוך בהתאם לתידרוך לקידום „יום קרב לאורך קו הגבול". אבל בניגוד לתידרוך המנחה מוצאים את עצמם, לפתע, עודד ואנ־שיו, במלכודת־מוות, ערוכים בכוח זעום לספיגת מהלומה פתאומית רבת־ממדים, שסיכויי ההישרדות לאחריה — אפסיים.

הנסיבות תוארו אחר־כך בפי שרידי מפקדיה של חטיבת „ברק", אולם, בין העדים נפקד דווקא מקומו של עד־הלחימה הראשי, מפקד גיזרת הל־חימה הדרומית, עודד. האיש שעמד בחייליו המעטים כחומה בצורה ובלם את הסתערות הגייסות הסורים כמ־רבה. בהיערך תחקירי הקרב על תל־פארס נאבק עודד על חייו במחלקת ההחייאה של בית־החולים רמבם ב־חיפה.

התחקירים פסחו עליו, גם לאחר החלמתו. משום־מה לא ראה הדרג הבכיר של צה"ל חובה כלפי המפקד עודד ואנשיו לשמוע מפיו את גירסתו על אותם ימים נוראים. ועדת אגרנט, גבתה באמצעות צוותיה מפי עודד עדויות מעמיקות ומקיפות. על התרש־מותה מלחימת הגבורה הנואשת של גדודו נודע בעקיפין:

*

„עודד — סיפר אחד מחברי ועדת אגרנט — הצטייר לעינינו כאחד המפקדים המעולים והאמיצים בשריון. מותו הוא מהלומה כבדה לצה"ל". הוסיף וכתב קצין בכיר בצה"ל, שסייע לוועדת אגרנט באיסוף העדויות: „מ־עדות חבריו ומתיאוריו שלו למדתי על חלקו במלחמה. כמג"ד היה עליו לעמ־מוד באחד הקרבות הקשים של המל־חמה מול כוחות אוייב גדולים פי כמה. את תפקידו מילא באומץ־לב, תוך גילוי אחריות לחייליו, מסירות ודבקות במשימה. פגשתיו פעמים אח־דות אחרי המלחמה. התרשמתי עמוקות מלהטו לחשוף את האמת ומהקפדתו לתאר חלקו במלחמה בפשטות וצני־עות. בתכונות אלו קנה עודד את מקומו במשפחת המפקדים ולא רבים בתוכנו כמוהו..."

מה היתה אותה אמת ?

אחת התעלומות, שטרם נמצא לה פשר, היא סדר פריסת־הכוחות בגזרות־הלחימה בגולן. שעה שעודד וכוחותיו הזעומים מתפרשים על גבי „הבטן הרכה" של החזית בגולן, על־פני מישטח קרקעי נטול־מכשולים, חסר תוואי קרקע חולשים ונוח לת־נועת גיסות האוייב, שעה שעל מתי־מספר נגזר לבלום נחשול אדיר הזורם בפירצה חשופה, מחליט הדרג הפיקודי, משום־מה — בשבת, בשעה 15.40 — על חלוקה חדשה — מת־מיהה ביותר — של הגזרות.

חטיבה 7, שהועתקה צפונה יומיים לפני כן, מקבלת תחת פיקודה את הגיזרה הצפונית, החל מדרום לקוני־טרה ועד מורדות החרמון. גיזרת לחימה זו — בניגוד חריף ל„בטן הרכה" בדרום — מעניקה לבולמי האויב תוואים טופוגרפיים — תלים וקפלי־קרקע — החולשים על בקעות ושקעים קרקעיים דוגמת הבקעה הס־מוכה לחרמונית הנודעת בכינויה ה־יום־כיפורי „עמק הבכא" (לסורים). הנה, חרף היתרון הטופוגרפי המכריע בצפון, מחליט הדרג הפיקודי — לרכז דווקא בגיזרה הצפונית ארבעה גדודי שריון — שלושה גדודי חטיבה 7 וגדוד נוסף משל חטיבת „ברק", שהיה פרוש באזור עד קודם לכן.

בגיזרתו הנחותה בדרום הפרוץ, מו־צב עודד לבדו מול שטפון האויב, הבוחר כהגיון צבאי בסיסי, גיזרה נוחה זו לפרוץ דרכה בדרכו אל הגליל ועמק־הירדן.

צוות קצינים קטן ו־120 חיילים בולמים בגופם את העולים עליהם בעוצמה אדירה. לאחר 36 שעות עמי־דה־גבורה הם נאלצים לחפש סדק צר בחומה הסורית שסגרה עליהם ב־600 טנקים, ולהחלץ אל מחוץ לט־בעת הכיתור. זאת עשו תוך כדי גרי־מת אבדות כבדות לאויב המסתער.

מספר עמיתו של עודד מימי הפני־מיה הצבאית ורעו לנשק, סא"ל חיים: „ערב המלחמה העלו את גדודי לרמת־הגולן. ראשית דבר חיפשתי את עודד. הוא כבר ישב בקו, באזור תל־פארס. אותנו תפסה המלחמה לפני שהספיקו לחלק לנו פקודות מיבצע. בשבת, בשעות המלחמה הראשונות, נפצע סגנו של עודד, סרן שמוליק אסקרוב. קיבלתי הוראה לנוע כתגבורת אל גיזרתו מצפון לתל־פארס. יומיים ר־צופים, עד פציעתי, האזנתי לדיווחיו של עודד אל המח"ט ברשת החטיבתית. הוא דרש סיוע אווירי וארטילרי אך לא נענה".

מערך צה"ל מצפון לתל־פארס נפ־רץ. כוח סורי גדול חודר ועולה על ציר הנפט, ממערב לחושניה. האזור מתל־פארס דרומה, בפיקודו של עודד, נלחץ בעוצמה גוברת. התחמושת אוז־לת במהירות. המח"ט יצחק בן־שהם, העושה דרכו לגיזרתו של עודד, נבלם על־ידי טנקים סורים. גדודו של סא"ל חיים מנסה ללא־הצלחה להבקיע דרך על כביש תל־פארס קוניטרה, במטרה להתחבר אל כוחותיו של עודד.

עודד בודד. שני מפקדי פלוגות — סגן אבי רונים, וסגן אורי עקביה, נהרגו. הסמג"ד נפצע ופונה. 21 מתוך 33 הטנקים נפגעו ויצאו מכלל פעולה.

„עם שיחרורי מבית־החולים נשלחתי לבית־הבראה, אולם לא מצאתי מנוח לעצמי", סיפר סא"ל חיים ברק: „כל תקופת הפציעה וההחלמה פקדו אותי סיוטים שבהם הופיעו תל־פארס ועודד ולוחמיו בכיתור הסורי. יצאתי לחקור את אשר אירע לעודד בתל־פארס".

*

„הגיזרה הדרומית נפלה. מול 33 הטנקים הנשחקים והולכים של עודד פרץ כוח שיריון סורי שמנה 840 טנקים. ללא כל הגזמה ניתן לו־מר, כי מה שעשה עודד הוא נס בעי־ני, ולא רק בעיני. הוא החזיק מעמד עד 5.45 בבוקר יום א'. אז נוכח כי כוחותיו מכותרים כליל. הדלק והתח־מושת פוחתים והולכים".

בדיון אלחוטי בינו לבין המח"ט, ובאישור אלוף הפיקוד, החליט לרכז את שרידי הגדוד בתל־פארס. בדרכו אל התל חילץ עודד, אסף ופינה את חיילי החי"ר בשני המוצבים בגזרה רפיח. בהגיעו אל תל־פארס ריכז את שרידי גדודו ופרס שבעה טנקים ב־מורדות התל, בשליטה על האזור, תוך הגנת מיבני נח"ל גשור, אשר לרגלי התל, שם התמקם תאג"ד רפו־אי. את חמשת הטנקים הנותרים פרש על התל, בשליטת אש ובתצפית על מרחב הלחימה. בהיערכות זו נלחמו עודד ואנשיו המעטים, הדפו כוחות סוריים עדיפים, שניסו להסתער שוב ושוב אל התל ולכבשו.

הסורים, שנתקלו בהתנגדותם המרה של שנים־עשר הטנקים בפיקודו של עודד, ניסו לכבוש את התל בכוחות קומאנדו. המיסה מסוקים כגייסים, בנסיון לנחות על מורדות תל־פארס. שניים מהם מופלים באש מקלעי הט־נקים, שלושה מונסים, אחד נפלט באזור כבבל עשן. הסורים מרכזים שוב מאמצים לחיסול כיס ההתנגדות העיקש. הם מרכזים אש ארטילרית על התל. מטוסים צוללים על התל ומרקטים אותו ללא־הרף. עתה אורבת סכנה כי הכוח ידחק ולא יוכל לנוע, שעה שמכלי הדלק בחלק מן הטנקים, כבר מרוקנים. אנשי עודד מגיחים תחת אש מן הטנקים אל חניון הטרק־טורים במתקבת הסוף של קיבוץ מרום גולן, וממלאים את מכליהם במאגר הדלק שם.

באותן שעות גורליות בחזית הצפון קולט הדרג הפיקודי את דיווחיו הסו־ספים של עודד ברשת הפיקודית. אין צורך להשיבותם, שכן הם נמסרים בדבקות ובדייקנות, בתנאי לחץ בלתי־אנושיים, מפיסגה הצופה לעומק השטח הסורי וצירי החדירה והפריצה של האויב. הגייסות הפולשים מצויים כל העת בעל כף ידו של כח עודד הנ־צור, דיווחים מדוייקים וישירים אל קצין האג"ם אורי, בחפ"ק הפיקודי, מאפשרים סימון מדוייק של שיירות רכב־המלחמה הסורי ובלימתם בדרכם מערבה על ידי כוחות חיל האוויר.

הסורים אכן סופגים מהלומות כב־דות. תאוצת ההתקדמותם מואטת. לאחר שעה רצופות של נסיונות סילים לרכוש יתרון גובה „מתחרים" הסורים על עודד החולפים על פני התל מע־בריו בדרכם מערבה.

ב־14.20 אחר־הצהריים נותק הקשר בין המפקד, אל"מ יצחק בן־שהם, לבין עודד. המח"ט וקצין האג"ם, רס"ן בני קצין, המנהלים חשופים־בצריח קרב נגד הכוח הסורי המסתער על מחנה נאפח, נהרגים בצרורות מקלעי אויב. דקות ספורות אחר כך נופל גם הסמח"ט, סא"ל דוד ישראלי.

בהתייעצות עם הפיקוד מתקבלת החלטה. ברדת החשכה ינסה עודד להחלץ אל מחוץ לטבעת המצור ול־נוע מערבה בדרך מעלה גמלא בשיי־רה צפופה, בדממה אלחוטית מוחלטת, בתותחים מצודדים לכל עבר.

באישון ליל, אחר 36 שעות לחימה בלתי פוסקת, ללא תדלוק, ללא חי־מוש, במאמץ עליון, יוצא כוח עודד הזעיר והתשוש אל ההרפתקה, בתוך ים של אלף טנקים ונגמ"שים סוריים. הכוח נע בהתאם להנחיותיו של עודד בדרך לא דרך, מקרטע על גבי טרא־סות. בשטח טרשי, במרחק מטרים ספורים מטנקי האויב. על סיפוני הטנ־קים שרועים אנשי חי"ר הארטילריה שחולצו, באספו מנומבצי הכלים הנצור בתל־פארס. בדרך נתקל הכוח בש־לושה מארבי אויב, מתגברים עליהם ומבקיעים דרכם אל מעלה גמלא. שם, במעלה, נפצע הקמב"ץ יוסי ספיר פצעי מוות.

בבוקר יום ב' עם שחר, מגיעים שיירת הלוחמים הניצולים אל התא־ג"ד, בגשר „אריק". בדיקה ראשונה מעלה כי כל הטנקים, ללא יוצא מן הכלל, נפגעו. „אלה היו הכוחות היחי־דים ששרדו מקרב הבלימה האכזר של חטיבת „ברק", נאמר בתחקיר שיחזור של פרשת לחימת הגבורה בתל־פארס.

חזר והדגיש חברו של עודד, סא"ל חיים: „היחלצותו של עודד מתל־פארס, היא אחד מנסי המלחמה. כל המתמצאים בגולן אמרו: „אי־אפשר ל־הבין איך כוח זעום שכזה החזיק מעמד 36 שעות נגד העצמה הסורית".

סא"ל (מיל.) משה מלר, שנע בראש טור טנקים באוגדתו של האלוף משה פלד, עם תחילת התקפת־הנגד, סיפר אחר כך: „נדהמנו בעוברנו על־פני מרחב הלחימה העשן באזורי תל־פארס וג'וחאדר. לעינינו ניגלו עשרות טנקים מפוייחים, שהושמדו בידי אנשי כוח עודד". מוסיף סא"ל חיים: „שום כוח בשיריון במלחמה הזאת, לא בגו־לן ולא בסיני. לא נקלע למצב־ביש כזה בתנאי־כיתור בראשים, נחלץ ו־חילץ עשרות לוחמים. וככל שלא נעים הדבר, יש לזכור ולהדגיש — עודד ואנשיו לחמו בצד צבא מוכה, נסוג, במורל ירוד. ללא מיפקדה כמונה וללא תחזוקה. מעולם לא לימדו מצב דמיוני כזה בצה"ל. איש לא העלה בדמיונו כי כוח שריון שלנו עלול להיקלע אליו במציאות".

*

עודד יצא מן התופת וחילץ את אנשיו. אך הוא שילם מחיר כבד. תל־פארס חקק צלקת עמוקה בנפשו.

אחיו יעקב פגשו 36 שעות אחר־כך. „פגשתיו בכביש העולה מבלייקה לנאפח. הוא קפץ לקראתי מרכבו. צלע, סרבלו הקרוע מוכתם בדם, זיפי זקן כיסו את פניו הנעריים ומעיניו ניבט צבע המוות. עודד היה מוכה. לא ידעתי דבר ממה שעבר עליו. שאלתי לפשר דיכדוכו. עודד תלה בי עיניים בהות ומילמל: ,יעקב, תראה מה שקרה לנו. בן־שהם הלך. בני קצין הלך. חיים ישראלי הלך'. מכאן ואילך נהמשך מפיו ,מיסדר־נופלים' שלם — קצונה, בד"א וטוראים. הש־תרגנו זה לצד זה. עיני עודד זלגו דמעות. תוך כדי כך חלפו על פנינו אנשי מילואים שהגיעו, בינתיים, לרמת הגולן. רבים השתהו לידנו, הצביעו על אחי, ואמרו: ,הנה, זהו עודד'. אחרים כרעו וליטפו את בלוריתו המפוייחת. עודד רבץ עוד שעה ארוכה לצדי וספד לנופלים. חרדתי לו. ידעתי את רגישותו לחיי־אדם. הוא התאושש, התרומם ממירבץ הדיכאון, ושילחני מעל פניו".

עודד חזר למשימתו הבהולה — איסוף טנקים כשירים בשדה־המערכה, על־מנת להתקינם לשימוש לקראת ה־שלב השלישי, קרב ההבקעה הקרב וההל־. עם תחילתו של הקרב המכריע, פורץ עודד אל אדמת האויב, נע עם הדרג הלוגיסטי של חטיבת „ברק" אשר בראשה ניצב עתה מ"מ המח"ט,

(סוף מעמוד 31)

סגן־אלוף עודד ארז ז"ל

למה לך לשלם יותר עבור סוכר?

*"סוכרית" - זהו המוצר החדש של חברת "ביסקולי" שנועד לעזור לעקרת הבית לחסוך בכסף רב ולהמשיך ליהנות ממתיקות מושלמת!

*"סוכרית" - מכיל 98% סוכר קריסטלינ ו־2% סכרין מעולה לשימוש טהור.

*"סוכרית" - מכיל ממש כמו סוכר עם כפית המדידה המיוחדת אריזות פחות מעשירית הקלוריות שמכיל הסוכר.

*"סוכרית" - מאושר ע"י משרד הבריאות ומחירה 7.50 ל"י במקום 19.80 ל"י מחיר הסוכר. 300 גרם "סוכרית" שווה ל־3.3 ק"ג סוכר

*"סוכרית" - משווק באריזה אורגינלית ויפה - שימושית למטרות שונות ואפילו לפרחים. כפית מדידה חינם בכל אריזה.

עברי ל־ סוכרית

הסוכר המוזל שמחירו כ־⅓ ממחיר הסוכר!

*להשיג בחנויות מכולת, שקם ורשתות השיווק של אגודת הצרכנים והשופרסל • שיווק ע"י "עסיס" בע"מ.

תעלומת הדירות הריקות

עולים בלי דירות ודירות בלי עולים

מאת יוסף וקסמן

האשמות הדדיות בין משרדי השיכון והקליטה ביחס לסיבות לפיגור בהשלמות בנייה ואי-ביצוע הוראות איכלוס ✶ מהו „המלאי ההכרחי" של דירות שבידי הקליטה?

שביתות, הפגנות, התפרעויות בשל תביעות לדיור הם חזיונות שכיחים, ועל רקע זה נשמעות האשמות הדדיות בין משרד השיכון ומשרד הקליטה, תוך שהעולה „נופל בין שני הכיסאות" — את דירתו אינו מקבל במועד שהובטח, וכשהוא מקבל לא תמיד היא במקום הרצוי לו.

לדוגמה, ביוני-יולי אשתקד הוציא משרד הקליטה ל־52 משפחות עולים הוראות איכלוס לבית מספר 117 ברחוב חברוני בקרית-יובל, ירושלים. ההוראות נמסרו על סמך דיווח משרד השיכון. העולים באו למקום — ומצאו בניין שטרם הושלם. „עוד חודשיים", אמר להם נציג החברה המאכלסת „עמיגור" השיכונית.

החודשים נקפו, הקייץ חלף עבר, הסתיו הגיע, החורף בא בעקבותיו — והבניה טרם הסתיימה.

לאוזני העולים התגנבה שמועה, שגמר הבינוי נדחה כדי שהאיכלוס יתבצע לאחר עליית מחירי הדירות, אך גילוי הפרשה מעל דפי העתונות גרם שבדצמבר הובטח לעולים כי יקבלו את דירותיהם כעבור חודש, במחיר שתפס ביום מתן הוראות האיכלוס.

אך גם החודש הנוסף עבר ואף עוד חודש והעולים — עדיין לא עלים להיכנס לדירותיהם ודרים בדירות שכורות על חשבון משרד הקליטה (היינו משלם המסים), ובידיהם צווי פינוי, שכן השכירות פגה.

עוד בטרם הגיעו לשלב חתימת חוזה הרכישה נמסר לעולים כי חלה טעות ברישום גודל הדירות והן גדולות ב־5 מ"ר מהרשום „שחור על גבי לבן" בטופסי האיכלוס, שהוצאו כאמור ע"י משרד הקליטה בהתאם לדיווח משרד השיכון. 52 משפחות העולים מתדפקות על דלתות המשרדים המוסמכים — עד היום, כמעט 10 חודשים מאז קבלת הוראות האיכלוס, טרם קיבלו את דירותיהם ואינם יודעים מה מחירן. זו פרשה אחת. כ־3,000 משפחות עולים שבידיהן הוראות איכלוס של משרד הקליטה טרם קיבלו את דירותיהן במועד שהובטח.

● מה זה „פיגור סביר"?

מנהל אגף שרותי קליטה במשרד הקליטה (הראשי), אהרון עמיה, הדגיש גם על פיגור הדיור לעולים ואמר: מספר אי-השלמות בנייה במועד שהבטיח משרד השיכון הגיע בסוף שנת 1975 ל־2,957 דירות, ומתברר כי גם לסוף שנת 1974 נרשמו 3,000 דירות בפיגור בניה. העולה מאשים כמובן אותנו, אך במה אנו אשמים אם משרד השיכון אינו מכין את הבניה אפילו בפיגור סביר?

סמנכ"ל משרד השיכון דוד אלפנדרי, המנהל את אגף האיכלוס במשרד זה, ומר נפתלי קלפנר, מנהל המחלקה לדירות עולים, מאשרים כי 3,000 דירות לא נבנו במועד שהובטח „בגלל עיכובים בפיתוח השטח סביב הבתים ובחיבורי חשמל". עם זאת הם סוברים: „זו הגזמה לומר שיש 3,000 עולים שבידיהם הוראות איכלוס ולא קיבלו את דירותיהם".

„בידי משרד הקליטה — הם מוסיפים — כ־3,000 דירות שלא אוכלסו על-ידו והן עומדות ריקות זמן רב. מדוע אין משרד הקליטה מנצלן כדי לפתור את הבעיה?"

משיבים אנשי משרד הקליטה: „יש בידינו כ־2,600 דירות לא מאוכלסות, ובדרך כלל זה מלאי הכרחי במיגוון סוגי הדירות המבוקשות הפזורים בארץ. את העולים משכנים לפי גודל משפחה, וזה מחייב החזקת מלאי דירות בגדלים שונים. על מקום המגורים להיות סמוך למקום העבודה. זה מחייב החזקת דירות במקומות רבים.

„חלק ניכר של הדירות שלא אוכלסו נבנו על ידי משרד השיכון לא במקומות שעליהם הסכמנו מראש, ומאידך לא בנה המשרד מספיק דירות במקומות שבהם דרושות לנו דירות כאויר לנשימה".

● פחות במרכז יותר בדימונה

בדימונה, למשל, תוכנן שיושלמו כדי חודש 100 דירות לעולים, אך בפועל הקים שם משרד השיכון 300 דירות. במרכז הארץ היה התיכנון המאושר על-ידי משרד השיכון 4,787 דירות לקליטה, אך בפועל קיבלנו רק 2,683 דווקא במקום הביקוש הגבוה ביותר לא מסר לנו משרד השיכון 2,104 דירות. באזור המרכז מתגוררים קרוב לשלושת אלפים עולים בדירות מושכרות על ידי משרד הקליטה".

תשובת משרד השיכון לטענות אלה היא, שעליו לכוון עולים לאזורי הפיתוח. אשר לפיגור הרב באזור המרכז מציינים במשרד השיכון שהמגפה נובעת גם ממחסור בקרקעות. „משרד הקליטה יודע היטב את ביצוע הבניה באזור המרכז, ובכל זאת ממשיך לאכלס שם עולים בדירות שכורות. עולים אלה, כמובן, דורשים אחרי כן דיור קבע באותו מקום".

אהרון עמית מאשר שתופעה זו קיימת, אך שהוגבלה ל־50 משפחות לחודש, למקרים שעבודתו של העולה מחייבת מגורים במרכז, אך הוא שואל: „מדוע משרד השיכון לא מסר למשרד הקליטה 5,421 (בשנת 1975) דירות? לפי הפרוגרמה המוסכמת על-ידי של משרד השיכון היה עלינו לקבל 12,835 דירות לעולים. בפועל קיבלנו עד היום רק 7,414 דירות".

„לאן נפלמו יותר מ־5,000 דירות?" — שאלתי את דוד אלפנדרי.

„חלק לא נבנה, חלק בפיגור, ר לגבי היתר חל שינוי בייעוד", השיב.

„לא, זה לא סך הכל — אמרו לי במשרד הקליטה — יש 11 אלף עולים המתגוררים בדירות שכורות, במרכזי קליטה, במעונות-מעבר ובדיור ארעי (בזה גם 2,400 עולים קשישים ורווקים צעירים הדרים בבתי מלון וב„קרוואנים" ומצבם קשה במיוחד באין אפשרות קבלת דיור קבע), ומבניהם זקוקים בדחיפות לדיור קבע לפחות 7 אלפים".

משרד השיכון חולק על נתון זה. „המספרים של משרד הקליטה הם לצורך התדיינות", אומר דוד אלפנדרי, אולם אין בידו ראיות להזים את נתוני משרד הקליטה.

משרד השיכון כולל גם את העולים בין הזכאים לקבל דירות במסגרת „תוכנית 6,000" לזוגות צעירים, מפרגים, מהיישבים בערי פיתוח (עולים).

„הסכמנו שגם העולים זכאים לבחור דירות אלה על-ידי פניה ישירה לחברות הקבלניות. כן רכשנו מחברות שונות דירות שהיו מיועדות למטרות אחרות והעמדנו אותן לרשות עולים. זהו הפתרון הפשוט והטוב, שכן כך בוחר העולה את הדירה המתאימה עבורו ובמקום שרוצה", אומרים מנכ"ל משרד השיכון דוד ויינשל וסגנו דוד אלפנדרי.

לכאורה תוכנית יפה והגיונית. אך משרד הקליטה טוען שהיא נכשלה ככל שמדובר בעולים.

● דירות לא ראויות

„התברר שכאשר פנו עולים לחברות הבנייה לפי מיפרטי התוכנית לא ידעו אלה במה מדובר אפילו. אחר שהעולים הציגו את פירסומי משרד השיכון הוצעו להם דירות לא ראויות, ובדיקה שעשינו העלתה שהדירות הטובות נמכרו עוד בטרם פורסמה התוכנית. מהעולים דרשו סכומים גבוהים מכפי יכולתם ולא אחת אף ניסו לרמותם", אומר אהרון עמיה.

„עכשיו — הוא מוסיף — המצב גרוע עוד יותר, כי בעוד שבעבר קיבלנו ממשרד השיכון את תחזית הבנייה בשביל עולים, מינואר השנה אין לנו מושג כמה בונים עבורנו ו־היכן. משרד השיכון פשוט אינו ממציא לנו את תוכנית הבנייה וכך נבצע מאתנו לתכנן את הקליטה".

דוד אלפנדרי טוען, שסוכם עם משרד הקליטה כי התוכנית לשנה הבאה תידון בינו ובין משרד השיכון. משרד הקליטה כופר בקיום סיכום כזה, ומכל מקום שום דיון טרם נערך.

אכן, מנכ"ל משרד השיכון דוגל בהנהגת שיטה חדשה בתחום שיכון העולים: „הצעתי היא לאחד את תוכניות הבנייה ההנהגאים לכל הזכאים לסיוע ציבורי בדיור. זה ימנע מתחים בין ותיקים ועולים ובין עולים ומשרדים. שכן העולה יבחר את הדירה המתאימה לו מכל מלאי ההיצע. פרט ליוצאים מן הכלל ימנע הדבר צורך להכין תוכנית מיוחדת לעולים, ולא ייווצר מצב שבידי משרד הקליטה יהיו דירות לא מאוכלסות".

בהתאם לתוכניתו של דוד ויינשל ישוכן כל עולה בדירה שכורה מסובסדת זמן מוגבל (3 שנים) ומדירת-המעבר יעתיק את מגוריו לדירת-קבע ברכישה, במקום המתאים לו. בידי העולה תהיה זכות לבחור מכל מלאי ההיצע הציבורי והפרטי ולרכוש דירות מ„יד שניה". תנאי השיכון יהיו נוחים יותר ככל שהעולה יבחר למגורי הקבע מקום קרוב יותר לאזורי פיתוח. ולהיפך. כך ייווצר מניע להתיישבות עולים בערי פיתוח.

עוד מציע דוד ויינשל, כי עולה שיבחר בהמשך מגורים בדירה השכורה הזמנית יורשה להתגורר בה בתנאי שכירות רגילה במחירים שיהיו נהוגים בשוק החופשי.

● „שיטת המצוקה"

„השיטה הנוכחית התאימה לעולי ארצות המצוקה, אך אינה הולמת יוצאי ארצות רווחה ואף לא את יוצאי בריה"מ, אשר כפי שמתברר מעדיפים לרכוש דירות ולא לגור בדירה שכורה ועל פי הכוונה.

„המדינה גם אינה מסוגלת לעמוד בהספקת דירות בדמי שכירות מסובסדים, שאינם מכסים אפילו את הוצאות אחזקת הדירה, ואין גם כל הצדקה ששלה אשר נקלט בארץ, שובר ומתפרנס, ייהנה מתנאים שזוג ישראלי ותיק אינו מקבל. אחר שהעולה נקלט אין כל הבדל בינו ובין הישראלי הממוצע".

לדברי דוד ויינשל, אין מחלוקת עקרונית לגבי הצעתו זו בינו ובין מנכ"ל משרד הקליטה, אולם במשרד האחרון מכחישים זאת.

„יש הסכמה לגבי הבסיס הכלכלי — אומר אהרון עמיה — גם זאת אוהבים בשינויים רבים, אולם בשום פנים איננו מסכימים שהעולה יבחר דירה מ„הסל" הכללי, שכן העולה תמיד יקבל את הדירה שאחרים לא ירצו בה. גם איננו רוצים שהזוגות הצעירים יבינו שהעולה קיבל את הדירה המיועדת לוותיקים, ובכלל על פי שיטה זו לעולם לא נוכל לתכנן קליטה לטווח רחוק. לתכנן קליטה אפשר רק אם נדע מראש כמה דירות, אילו סוגים ובאיזה בקוטות יבנו לעולים".

כל צד עומד על שלו — ואין מי שיכריע, ישים קץ להאשמות ההדדיות ויפשר את העולים ממצוקתם המיוחדת.

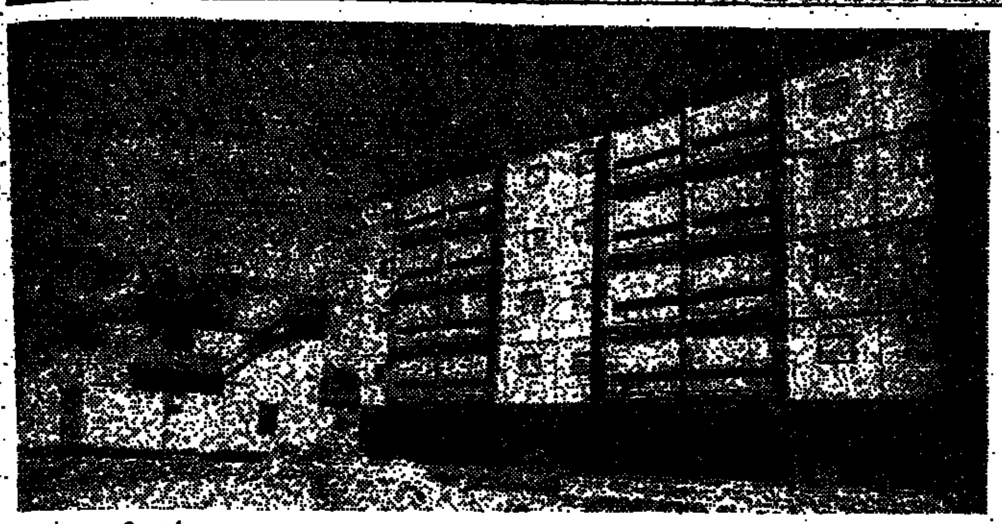

דירות ריקות בתל-אביב: מה מרתיע את השוכרים הפוטנציאליים?

ת"א: לא רוצים לשכור דיר[ה]

מאת אברהם דותם

מתוך 192 דירות להשכרה לזוגות צע[ירים] שהושלמו בדרום תל-אביב עומדות 92 ר[יקות] ✶ הסיבה העיקרית להימנעות משכירת הד[ירות] — מיקומן הלא-מוצלח ויש הנרתעים [מ]ההתחייבות לפנות את הדירות בעוד חמש

ב־13 במאי 1973 נחתמה בלשכת ראש עיריית ת"א יהושע רבינוביץ „מגילת יסוד" להקמת שיכון חדש ר־שונה לזוגות צעירים. נדבן מארצות הברית, שביקש לשמור על עילום שמו, נענה לבקשת ראש העיריה ומימן הקמת 260 דירות על קרקע עירונית, והעיריה הכריזה על מדיניות דיור חדשה — דירות להשכרה לזוגות צעירים שאין ידם משגת לשלם את הדרוש כדי להיכלל בתוכניות השיכון-ברכישה לזוגות כאלה.

השטח להקמת השכונה הוחלט לדירות בשכירות לזוגות צעירים הוקצה בשולי כפר-שלם, ברחוב א' של השכונה הגובל בצידו הצפוני בשכונת נוה אליעזר, ובאותם ימים ניהלה הנהלת עיריית תל-אביב — עדיין בראשותו של יהושע רבינוביץ — משא-ומתן עם משקיעים ממקסיקו להקמת מפעל דיור נוסף בשכירות לזוגות צעירים. בהשקעה של 2.5 מיליון ל"י ליד הלה-תבר. שכונה שלישית כזאת הוקמה ביפו ג'.

השכונה הראשונה — ליד נוה אליעזר — נשלמה [illegible] 192 דירותיה נבנית לבכיה לדיירים. אבל דלתות הדירות נעולות. „למרות המירפסות המרובות, על כיסויי הרצפה לדירות בשכירות ולמרות הסברים המפורטים שלנו על תנאי השכירות הנוחים, הזוגות הצעירים לא באים", אומר מנהל האגף בעיריית תל-אביב האחראי על מפעלי השיכון בעיר, פרץ אנטיקובסקי.

■ 500 לחודש

התנאים לכניסת הזוגות הצעירים נוחים ביותר. על הזוג הצעיר לשלם עשרת אלפים לירות בעיקון — אין כמעט זוג צעיר שאיננו יכול לגייס סכום זה. תמורתו הוא מקבל דירה בת שני חדרים, משבה ושירותים, לרבות דוד חימום חשמלי.

לאחר ששילם את עשרת אלפים הלירות יכול הזוג הצעיר לקבל את המפתח, אחר כך עליו לשלם שכר-דירה בסך כ־500 לירות לחודש. בסכום זה יכוסו כ־150 לירות להוצאות אחזקה, והיתרה של כ־350 ל"י יוחזר על-ידי העיריה עבור הזוג הצעיר עד למועד פינוי הדירה. אז, יקבלו בני-הזוג את כל סכום החיסכון, כולל לרבות הפרשי הצמדה ו־עשרת אלפים הלירות ששילמו בעת החתימה החוזה.

„הסכומים האלה יוכלו לשמש בסיס לזוג הצעיר לרכישת דירה אחרת באחד ממפעלי השיכון של דירות לרכישה, לזוגות צעירים", אומר פרץ אנטיקובסקי. „מטרת תוכנית הדירות בשכירות, כפי שנאמר בהסכם עם התורמים היא „לאפשר לזוגות צעירים, בדרך כלל הורים לילד אחד, לגור חמש שנים בדירה נאותה ולחסוך כסף לרכישת דירה. על השוכרים להתחייב לפנות את הדירה השכורה בתום חמש שנים מראשית שכירותם".

„יתר על כן — מוסיף פרץ אנטיקובסקי — לזוגות הצעירים שישכרו דירה בשכירות נשמרת זכות לדירה ברכישה בשיכוני זוגות צעירים גם לאחר תקופת השכירות בה. [illegible] זכאים לשכור דירה הזוגות הצעירים שברשותם תעודת זכאות של משרד השיכון, גיל אחד משני בני הזוג אסור שיהיה מעל 28, אסור שיהיה להם יותר מילד אחד ואחד מבני הזוג לפחות חייב להיות לאחר שירות בצבא [illegible]. אחד מבני הזוג גם חייב להיות תושב תל-אביב ובעל עבודה קבועה, ועל בני הזוג להוכיח שאינם בעלי דירה אחרת.

אף על פי כן, רק כמו[...] בציר הגדולה הגישו בקש[ות] דירה, גנית — אומר פרץ [אנטיקוב]סקי שזוגות צעירים מא[...] אינם מעוניינים לגור בדרו[ם] היכן הדרומיים?"

כשהוחל בבדיקת סיבות [...] התברר כי „מלם מה יהיה בעוד חמש שנ[ים] שנצטרך לפנות את הדירה [...] הסכום שנחסוך לא יספי[ק] [...]". אחרים [...] „מיקום השכונה החדשה בכ[פר] שלם, ליד נוה אליעזר, ה[וא] המרתיע את הזוגות הצעיר[ים] [...] לשכירת דיר[ה] זה — אילו הוקמה בצפ[ון] היתה ממש התנפלות על[...]

האמנם לא חשב איש מג[...] כון של תל-אביב על הצ[...] בטרם הושקעו בתוכנית כ[...] ל"י?

„יש לנו כל כך הרבה [...] נות צעירים המוגבלים שאכן [...] נה לרכוש דירה במפעל [...] עד כי חשבנו שדירות [...] פתרון אידיאלי בשבילם. [...] כד שזה כמפעל ראשון בכ[...] טוען פרץ אנטיקובסקי.

■ אין תור

„יש לנו בשיכון שהוש[לם] [...] שעדיין אין להן הד[...] פרץ אנטיקובסקי „היית[ה] [...] במשרדנו תורים? למעשה אנו נותנים דירה רק עכשיו היו פה [...] כאידיאליות, המינוער [...] לרכישת דירה לזוגות צ[עירים] [...] כ־160 אלף ל[י] [...] להם את הדירות בשכירו[ת] אפילו לא אבו לשמוע".

על מאה הזוגות הצעיר[ים] [...] לדירות בשכי[רות] בעיקר בנים ובנות [...] להורים תל-אביב[יים].

מרדכי חנני, רתך, בן [...], נרשם לדירה [...] חנה, הרה, והיא מקוה להיכנס בקרוב לדירה. „א[ני] צריך עשרה אלפים לי[רות] לשלם בעת חתימת החוזה [ו]המפתח, אך אני מקוה ש[...] אצליח לגייס את הכסף. אנחנו גרים אצל הורי [...], וזה קשה".

— ומה יהיה בעוד [חמש שנים] לאחר שתפקע זכותך להת[גורר] בשכירות?

„אחר כך יחום השם, יהיה בסדר", אומר מרדכ[י] [...] הדירה בשכירות אינני [...] טובה. אינני חושב, [...] קשה [...] אוכל לחסוך [...] רצינו. אבל במשרד השיכ[ון] [...]. אולי בכל אופן א[...] [...]".

„אינני מבין כיצד זוג [לא] יכול לחסוך בחמש שנים [...] לפי דעתי. יחד עם הת[...] תודשים הצמודים הסכו[ם] של עשרת אלפים לירות [...] לחסוך בחמש שנים כ־30 [...] ויחד עם ההלוואה של מ[...] אין כל סיבה שלא יהיו [...] נאות לרכישת דירה", — [אומר] אנטיקובסקי.

■ הירהורי ספ[ק]

בינתיים נשלמות 178 דירות ביפו ג' ו־112 [...] נוספת בשכירות [...] [illegible]

קרית-ארבע: ה„כפפה" נזרקה לעסקני השכונה

מאת יוסף צוריאל

„שכונה יכולה להתקיים אלא אם היא מאוכלסת על ידי 2000 משפחות לפחות, ובתנאי שהיא צמודה למרכזי שירותים שכבר קיימים בעיר גדולה", נאמר באחד ממיסמכי משרד השיכון הדנים בקריית-ארבע. כיום, שמונה שנים אחר חידוש הישוב היהודי בחברון, עדיין אין שם סימן לעיר יהודית של ממש. הקריה אינה אלא שכונה נאה המאוכלסת כמאתיים וחמישים משפחות המונות כ־1,300 נפש, לרבות 600 ילדים ובני נוער.

[illegible]

שמי חדד

שמי חדד. שמי גבאי. שאבי. בכור.

נולדתי בבגדד. במוסול. בבצרה. בכרכוך.

עליתי ארצה ב־1950, במבצע „עזרא ונחמיה" עם יותר ממאה אלף יהודי עיראק.

הקהילה שלנו עלתה בשלמותה: עשירים ועניים, פשוטי עם ומשכילים.

אני גר בבית משותף ברמת-גן, בבת-ים, בירושלים, בבאר-שבע.

אני עובד כמנהל חשבונות, קצין משטרה, מושבניק, פקיד-בנק, סוחר.

אני בא מקהילה מפוארת: גלות בבל העמידה דורות של אמוראים, סבוראים, וגאונים — והתלמוד הבבלי נושא את שמנו. בתקופה החדשה העמידה הקהילה שלי עורכי-דין, שופטים, רופאים, שרים ואנשי כלכלה ידועי-שם. מקהילתי יצאו גם עולים לא"י כבר במאה ה־19.

אני מודאג, כמו רבים אחרים, מבעיות ייצוגן של עדות המזרח.

איני רוצה טובות. איני רוצה שיעמידו לי ב„מקום בטוח" בכנסת, או בממשלה „ספרדי תורן".

אני רוצה שחלקן ומשקלן של עדות המזרח בישראל יתבטא בדרכים דמוקרטיות. אני רוצה להשתתף בתהליך הפוליטי בישראל, אך לא בזכות היותי „עיראקי", אלא בזכות מה שיש לי לתת לישראל. אני מאמין שאם נשנה את שיטת הבחירות ונבטל את ועדות המינויים, נוכל לקבל את המקום המגיע לנו בזכות עצמנו. אני רוצה השפעה בדרך דמוקרטית ולא מפתח עדתי וכיבודים.

רק בדרך זו ניצור ישראל אחת.

מוגש כשרות לציבור במסגרת פעולת הסברה ישראל אחת ע"י סניף כרמיאל של

תנועת שינוי

המרכז: בן-יהודה 97 ת"א טל' — 03—235698

רח' הדקל 12 כרמיאל טל' — 04—988509

הַשָּׁעָה שֶׁעוֹשָׂה כַּשֶּׁאֲחֵרִים מְדַבְּרִים!

להשכיר

חנויות, משרד, מרתפים למחסנים ובתי מלאכה, חדרים לדיור או מלאכה

רחוב יפו 68 ירושלים

לפנות כל יום בין השעות 10.00—12.00 לחנוון הרכב. בערב: טלפון 02-416137.

למכירה

1. בירושלים: 2½ חדרים [...] בשכונה, בית חשמל וכביש.
2. [...] לריהוט 320 אמפ. [...]

לפנות טל. 053—31669

בימי חול כל היום

בשבת 10.00 — 16.00

27.2.76 יום ו'

חיפה זונחת את המיעוט

מספר ערביי חיפה מגיע ל-30 אלף, אך מאז מות ראש-העיריה אבא חושי מידרדר הטיפול בהם עד להיווצרות תסכול רווי-נפץ

מאת ראובן בן-צבי

[ח]יפה, כעיר מעורבת, התיימרה ביחסים תקינים בין אוכלוסיות הרוב והמיעוט, ... שנות ממשית ונרתבת ש... ת נביסים בשעתו ראש העיריה אבא חושי בתחום זה.

...ם הסקר „הצעה לתוכנית צבור... בכיגזר הערבי בחיפה", שהוכן ... די מוכיר עיריית חיפה משה ... הנגש למכירות מתוך ממל... הופיעה, לפי הזמנת מז... המושב אורי אבנרי, מצביע על ל... בפסה הכביניסטאלי, ההסתדר... בלי בני המיגזר הערבי... 30 אלף נפש, ומפריק... מנות בקבלות על הנעשה ב... זה בעיר.

...ל חיפה יש רק 3 גני-ילדים ל... ים, המצומדים לשלושה בתי-הספר ... הערבים בעיר. המצה כ-60 ... ים. כל ילדי הערבים בגן פה ... רים בבתי-ספר יהודים, בעיקר ... ל מסגר בבתי-ספר מבלבקים. ... הילדים ונורמים שונים ומזרים ... על ליקוי זה שבאר-שחין ... היהודים (ואין צורך לפרש מהרע ... ף החינוך הממלכתי על הנדתי). ... בחינוך העל-יסודי לערבים יש ... רבים. כשהוספה כיתה ט' ל... חובה הינם, היו בחיפה כ-400 ... דים ערבים, ויותר כ-80% של... בקשו שילדיהם ילמדו בבתי... עירונים. העירייה יכולה לקלוט ... 28, כשום שנפתחה רק כיתה אחת, ... גם 12 התלמידים הידיים כ... הסביבה.

...יום שלה מספר הילדים הערבים ... כיתה ט' על 400, אך לא נגד ... יותר כיתות והם מבסיבים לבר... לבתי-הספר האורתודוכסי או ה... סטסבטי, שלמנהליהם דעות „קר... יותי" לגבי ישראל. התוצאה השל... לגבי הנערים בני 15—17 — מר... ברות האינטרס הממלכתי — ברורה ... צמר ביה-הספר הוכן עירוני ... פה להלמידים ערבים מורגש ב... כה גם שביישובים קטנים בהר... כגון שפרעם, כפר יאסיף, עיבר... תמרה, תרשיחא ועוד, יש בתי... תיכונים עירוניים.

... לא פחות חמורים הליקויים בתחום ... הכיבוי.

...א נעשה מאומה

...כמסה זה, קובע בעל הסקר, כמעט ... נעשה מאומה, אם כי לא הכל ... שפת העירייה ומשרד השיכון, ש... הנסיונות המעטים שנעשו לא ... בשל המנטאליות של האזורים ... רביים והרגשת הייחוד המיוחדת של... בצד שכונת העוני בחליסה ה... המסבה „שכונת הבולגרים", ... מתגוררות כיום כ-45 משפחות ... מרובות ילדים בעליית האסקלויסה ... בית בחיפה בוואדי-ניסנאס ובהתגר ...

אין קול עבאס — מתגבצ. שני אחרים ... עניים בגני משחק לילדים ובכל ... ואדי-ניסנאס אין אף מגרש משחק ... אחד.

... על ואדי-ניסנאס אמר לפני כמה ... מפקד משטרת מרחב חיפה, תת-ניצב מרדכי רון, ב... מועצת העירייה, ... הוא „יורה רותחת". ... אמר, כי ה... השאוה ב... מורות עבר — היא ... שופת, לא הוסיפה ... לא ביסוד ... בתחומיה, לא ... בה גינה, לא ... ספסלים ולא ... קטגי בתרבות. ... בשבונה ... אם כי ... אשמים לא ... בכך.

... לפני 12 שנה הקימה ... שוק קטן ל... ופירות ברחוב ... הקודש, בשל ... הצר, מיקומו ... הזוקתו, היה ... למיסוד הבוד... וציבורי. בשכונה ... סנטר זעיר של ה... לעירותים קחי... קפיטאליים ... כאיש ... את ... הערייה ... קוסרית, הצרפלה ... המבנה, לא ... ולא נזרקה. ... היהודים בה ... בן המשולה.

... כרגע ... את הכבישה ... עם האורחים ... בשפתם. עם ... הטלוון בעירה ... העזע ... להרשו בגלל ... ערלה הוא ... הוא „יורד בר..." אך איש ... את מחיר

הידהור...

... הצטבות ערבים ... הנהרה ב... אמר זה כבר ... מקבל לעבודה ... ערבים. מספר ... בקסם בה עדיין ... ושלך מי שמכוון ... יצא לגימלאות ... מגהלה בעיריי...

... מקבלים ...דים

רחוב ואדי ניסנאס. מפקד מ'עזרות מרחב חיפה כינה את המקום „יורה רותחת"

עניין לגנאי, בעל העמותה ש... רקה, המבאישה את ריח המשתתפת צעולה עם היהודים. 90 אחוזים ב... ערביי חיפה יודעים ומכירים היום את חבר המועצה „שלהבי ובנה השבכוסר עם מפלגת השלטון הוא יכר... „דבר כל דבר. אך במציאות אין זה כך. המחילה האחרונה בבית ... בהיכשת עיון והודש.

אחרי היהודי הובאות הבחירה ב... נבוה, זמן אחי יוסף אלמוגי בגפר איים, ביקום שהח"ד ג'מיל שלהוב יהון במפלגת הכתחייבות לגבי ה... פה. חבר העירייה הערבי מביעה על אלמוגי היהדי או ברוחות הוהיה, כי לא יוסיף לשרת כהונה נוספת בעי... ריה, ואף איננו בטוח אם יקים את הכהונה הנוכחית, משום שאינו רואה תוכלת בישיבתו במועצת העירייה. הוא מבאר חבר מועצה צעירה בן ה-30, ולא נמצא לו מקום במסגרת ההנהלה העירונית, המונה לא כמה בין 15 לבין 35 חבר... ריה.

מבין שהח"ד ג'מיל שלהוב: „ה... כל ערבי בחיפה כפולים כסים, ע... התורתם חייבים לספק לו גם עיד... תי היגוך, אך אותם הוא לא הבים בקבל, ונאלץ לשלם שכר לימוד בבר... סי היגוך ערבי. כך יוצא, שהוא משלם כס כפול ועד היום — לכ... רות להתרעננו על כך עשרות פע... מים — לא נמצא לכך פתרון. לא מצד העירייה ולא מצד משרד החינוך".

לא תעזור התחמקות

„המצב המדיני, המבחול והכלכלי — נאמר בסקר על מצב ודאי — בהירבון, כגם גת שלושת, לזנח את האשמות והתקיים יותר תשומת לב. המהנם ובנאים להיקן הבנית. היהודים בחיו באחרונה, בבפן דתי, התמסית המליליה. ההתרגשות ה... ברחוב הערבי, ההייבים יותר עצית, בית, יותר הבנה ויותר עטית, גת הקדשת תרופה למצב.

על ואדי-ניסנאס כסביבים, כי ההזו לפעול בו כמספר הנעונות של הצעירים והצעירות המוסלמים והנוצרים המלוסים בקיצוניות. ועוד יש אומרים, כי אין היום בחיפה ערבים ישראלים ממבים ומרבית. ההמ... שבים הקבוצים נובנים עם „הרהבי", הוחשב על הגדר. רק קבוצה קטנה ידועה כיהודית, אבל הרי היה תמרי אנשים, בגלל חוסר מבד העורכים הרשמיים והמוזרים לא אתת בעדותיהם. העירייה, ההסתדרות ומפלגה העבודה, נהגים בחיפה כבהי יעבה.

פרסום הסקר הוכה גלים בחיפה. בפעם הראשונה פורסמו ביטאים ב... סוג זה ברבים, וזה גם שהמחבר היה שנים רבות אחראי כמעט יחיד לטי... פול בערביי העיר. עתה, הוליכה העירייה לבנות את סגן ראש העי... ריה, יוסף בלוסטיין, אחראי על ענייני הערבים במעם והנהלה, וליד יפו עלו מי שפעלו בעבר. אמר לי מזכיר מפלגת „העבודה" בהוצת חיפה, ר... : „הבעיה חמורה ורצינית, ... צריך לטפל בה באופן יסודי. ה... התחמקות לא תעזור. אם לא יטופל במיגזר הערבי בשבוע ההיכאית, לא יוכל לחיות גם בשכונות אחרות של העיר".

בקבלת עובדים ערבים לעירייה. בכל תקופה הכהונה שחלפה לא קיבלנו שום עובד ערבי חדש ובכהונה הנוכחית כמספר העובדים הערבים שנתקבלו אינו עולה על מספר אצבעות יד אחת... כל מאמצי לא הועילו. אדרבה, החלו להסתכל עלי כעל מרגן והולוי לספל בסוגיה זו.

בתקופת קודמת נהגה העירייה לטפל את האזורים הערבים בברכת האזורים ההבודים שלה, על-ידי הזמנת נכבדים ופעילים. נהג זה פסק או צומצם למינימום בשל מה שכונה מחבר הסקר „חוסר הבנה פוליטית". מדי שנה נהגה העירייה לערוך מסיבה רבת משתתפים, שאליה הוזמנו כ-1,000 אורחים, ערבים וכ-אלף יהודים, שיש להם מגע עם הערבים. במסיבה זו הופגנה אחווה הדדית ונתקיים דו-שיח, והכבוד העצמי של הערבים עלה, בהרגישם יחס כאל גורם חברתי מוכר.

הסקר גם מצביע על הפסקת ביקורים של פרנסי העירייה אצל משפחות ערביות בחגים ושמחות או בשבעות, שלהשיבותם במיוחד ... איש עוד, והותה ביקורת על הצער יחידת מינהל מיוחדת למיגזר הערבי בעיריית חיפה.

בירושלים המזרחית פתחה העירייה כעין עירייה נפרדת לאזורים הערביים, בנוסף לנוף המרכזי של עיריית ירושלים, ועליה מבוגים אחד מסגני ראש העירייה והיועץ לענייני ערבים. גם בעיריית תל-אביב קיימת יחידה מיוחדת לערביי יפו, שמספרם אינו עולה על 7000 אורחים. בחיפה אין כמעט כלום, להוציא כביר... של מזכיר העירייה, המשמש „כיו... דכבוא" לערביי העיר.

לא יוסיף לשרת

מכל דברים זה, שחל במותו של אבא חושי, לא השתנה גם בימי ראש העירייה ה"כ יוסף אלמוגי (שלקראת בחירות ההסתדרות התקיימה נבחר ל-„כיבוש העירייה", הכין בשבילו כבהה רופא סקר, שלא היה שונה מהסקר שהוגש עתה). יוסף אלמוגי „פתר" את הבעיה בשיטתו — הוא צירף לרשימת מועצת העירייה את עורך-הדין ג'מיל שלהוב, שנבנס כחבר מועצת העירייה, אך את כל הצאר זנח.

אומר ג'מיל שלהוב: „הסקר ש... בעה עתה אינו חדש בשבילי. היו גם סקרים אחרים, אבל הבעיה קשה, בסיסית ובהונה כאוה. איש אינו יודע כי אחראי לנושא. מאז נכנסתי למועצת העירייה השמעתי טענות רבות, אבל הדברים לא זזו. יש כאן הזנחה של שנים, שקשה לתקנה בבת אחת. להיות חבר ערבי במועצת העירייה בסיעת המערך, זה היום כבעם...

מן הים לקרנבל

מאת נורית ברצקי

„פשו אותנו בבראזיל" — כתובת זו בעברית, חרוטה על קיר אחד הבארים באיי ורדה. לידה, ציור של יאכטה ארוכה, מפרשיה מנופחים ועל ראש התורן האחורי שלה מתנפנף דגל ישראל. ארבעת הישראלים החתומים על הציור — אהוד, אייל, עמוס ואורי — ממתינים „לאיזה נייר מהשלטונות... ביורוקרטיה של מדינה בתיתולית". ועד שיגיע הנייר הם מבלים.

„הרקדים כאן זה משהו לא נורמלי... בביחוד הנקבות הוקיקה נהדר... הן אולי היפות ביותר שראיתי מימי"... כתב אורי בספר העצ קנה „סיפבי".

„עשינו זאת!" מימין לשמאל: עמוס, אייל, עמוס. (אורי מראות הצלם)

ארבעה קיבוצניקים בעקבות קולומבוס

ע'

הסכר לא אחד הבנינוה הער... עכים המוכרים להם על זאי. הם עיו להצטייד כאן בבוזן טרי, לקראת הלך האחרון של הציית האטלנטי, אבל בכוק הבקומי בכאו רק מזון לא מוכר בצורה שרבים, עליו, ושרים בשובים ...

ב-25 לנובמבר הם מפליגים דרומה לאי... בתקוה ... יכבאו בחון סדי ומוכר. ההפלגה — מאה והמשים מייל ימיים — במזיצצת בסערה שנים ראו ב... בזה. „כשום יש איפה. יש ש... מוציא ושופך את כל ... ההאהבה שבו. יש בלתי נסבל. אפילו אני שונא אותו אהובי", כותב אורי. „הסערה הקבילה את ביתנו כמוזה כשאנו מפליגים דרום דרום-מזרח, כלומר קדמית קוה, דבר שהיקה פי אלף, כי אי אפשר להתקדם באיטוס ללא מפרשים וגם אי אפשר עם מפרשים כיון שהרוח היתה מבסע מזרחת. 30 שעות היתה הסירה שוטפת מים, כל שעה נצת, בלי לאכול, בלי לשתות רק להרגיש זיפבי".

„רציתם את האטלנטי, הא?"

לאחר ליל זלעפות הם מגיעים לפוגו וכתאכובים. הנמל ברחוק כמה קילומטר בן העיר ואין אפיר לו תחבורה צבורית. הם מגיעים לעיר בטרמפ אבל השוק בלא ב... ירקות לא מוכרים. „קנינו קצת תפוחי אדמה, בננות ולחם... הס... רוג לנו במיוחד השעבנית".

ב-27 לחודש הם יוצאים להשלים את 1800 המייל הימיים שנותרו להם לחציית האוקיאנוס. כבר מהמן נוכחו כי הרוחות השו... בה בן הכוהיות, והצפיפות בסירה גורמת לכתחים ולכתחים כפשיים. „אבל כללית האוירה החברותית ביניני נהדרת, לומדים להבליג ולסלוח כמר, להקשיב, להבין ולתת מרחב מחיה לכל אחד", כותב עמוס, „אם בכל זאת דבר מה לא כתהדר — שמים אותו על השולחן ודנים בו".

הים עדיין סוער. אוכלים בשפ... מחזיקים במשמרות וישנים. החבריה מיואשים לגמרי, מקללים את הסירה שנבנתה במקרה כסירת המרות ואינה מתאימה להפלגה אוזכבת. ברגעים כאלה המסע נראה להם טיפשי. „במקום ערב חג בבית חם, על צלחת סופגניות, צם נצוה אוהבת, מיטלטלים אנו בין הגלים הגדולים של ים הענק", כותב אורי בערב חנוכה. „קשה מאד להיות על הסירה בימים כאלה. קודם כל מבחינה גופנית; כל השרירים עובדים על מנת לשמור על איזון הגוף. המשמרות קשה מאד, וההגה הרי הוא ידית עץ ובימים כאלה ממש קשה להחזיק. הגלים שוטפים את כל הסיפון... אנחנו שוכבים, לא ישן אך שוהק. מדי פעם מבלבל משהו בסנבון... הא... יום שישי... יום שישי, אייל מאזין על הפארולים כמגי שה... בפות. שלי ושלו רטובה לגמרי. יד אחת על המטה, יד שניה מחזיקה קונסרה בסירה. לפרות זאת הוא נודק מצד אל צד בליווי קיבורים בלתי פוסקים. עמוס על ההגה. משמיע כל הזמן שירה, שריקה או סתם מלים בנסיון להחזיק צידנות בקרב החבורה. אתי... די כל צל שמציק אותו הוא אומר — אטלנטי רציתם, הא? לחצות רציתם, לבראזיל רציתם להגיע. יפה! כל מה שרציתם יש לכם..."

מצב הבוהן קשה. אוכלים בעיקר תפוחי אדמה ובצל „כמו בימים שסללנו כבישים ויבשנו ביצות", כותב עמוס. „הציל אותנו קופסאות הסימודים הקיטבניות שהבאנו בן הארץ. מדי פעם עושה כל אחד כאהנו מאמץ להכין ארוחה מגוונת. הומצאו מתכונים שונים ומשונים. את הלחם עושים מקמח ומים ואופים אותו על המחבת. התוצאה — פיתה קשה מאד שכדי לאכלים אותה צריך להצמד לסיבקים מים לשם ריכוך".

מסדר הדולפינים

הים נרגע הם. עמוס לש בצק, תוך כדי שירה אדירה, ומתכוון לאפות פתות במגנון המצות שמכינים בבן לקראת פסח. אייל על ההגה, מתפלל כן הנוף הימי זמן השלוה שלאחר הסערה. אהוד קורא עתון כמפני שלושה חודשים ומדי פעם זורק לחבריה „ע... צב" בעניינת. שוב הם זוכים להצגה מרהיבה של להקת דולפינים. „בבאה דולפינים הקיפו את הסירה, התפרשו בשורה עקופה וצבורה, עלו וירדו מהמים כבנוהג, אבל כולם ביחד. אחר כך יצרו כיגליש ענק בן התרסום של הסירה קדימה וההקדש בקצב של... נו, כשבראשם שני דולפינים שביצעו קפיצה גבוה וביניהם הגי... לים אחרים".

5 דקות אחר כך מקפיצה אורב זעקה של עמוס. במזרח כהם לאחר וענק. ענן יושב על מים כב... סה כמעט 180 מעלות ומתקדם אל הסירה במהירות מדהימה. הכל שחור. „רוח איבים מתקדמת אליכו ומכבסה את הים לויבריצית. בפעם הראשונה מאז יצאנו לים אני מרגיש לא נעים", מודה אורי. „אין זמן. כל אחד „מתלבש" על מפרש ותוך שניות המפרש כולו נופל למטה. שתי דקות עברו ואנו מוקפים שחור כמו הלילה. רוח מטורפת. הסירה על הצד ללא מפרשים, שפריצים מהים לכל הכוונים, וגשם איכים. טיפות בגדלות וכבדות. לא מבזבזים זמן — התפשטות מהירה ואנו בתוך מקלחת לא נורמלית. כולל חפיפה וסיבון... מורידים את כל המלוח, הכל חוזר להיות מתוק. זו הרגשה נהדרת".

הרוח נרגעה יותר מדי. האויר עומד. „אפשר לשמוע את כדור הארץ מסתובב (הגיע הזמן לשמוע את הצירים). נבאסי. את קו הרוחב 6° יזכרו כל ימיהם. שם נפלו עליהם „הסטיילי" הגדולים. „שלושה ימים עמדנו במקום ולא זזנו".

„ביום השני של העמידה במקום עשינו מסיבת חנוכה... לא ידוע אם הדלקת הנרות זירבנה את הרוחות אבל הן החלו להגיע בן הדרום וקידמו אותנו לאט אבל בטוח לקראת קו התחלת הרוחות הדרום מזרחיות (בין 1°—2°). בלב כשיים שכרנו קצת ימינה לעבר אמריקה... כוכב הצפון, ששירת אותנו בנאמנות במשך 25 השנים האחרונות נעלם מתחת לאופק... עכשיו נושאים כרוקים. מגיעים ל-150 מייל ביממה ואף יותר. מכובד. המפרשים הזקנים שלנו הוכיחו לנו שהם אבן וקנים הקריעים מדי פעם".

בליל ה-12 בדצמבר

סדר היום לגרוני. אהוד מעיר את אייל ב-5.00 בבוקר. ב-7.00 מעיר אייל את אורי ומכין לו מרק אינסטנט כיוון שהסוכר נגמר. „החיים, בלי קפה והתה, נראים אחרת", כותב אייל. „בבוקר מתקיים דיון בעמיק על התפריט. המזון העיקרי הוא ההפתעה, המבצאת הבאה. אוכלים כמעט בכל ארוחה כי זה מביא את הקיבה. מדי פעם קצבות, אם כי עדיין לא למדנו להכינם כראוי"...

בליל ה-12 בדצמבר, בדיוק 7 חדשים אחרי שעזבו את הארץ, מגלים ארבעת הקיבוצניקים הצלידים את המגדלור של רסיפה בבראזיל, ונופלים ישר לקלחת ההכנות לקראת הקרנבלים. „אלפי אנשים רוקדים כל הלילה בסמבה ובוססאנובה. אנו מסתובבים ברחובות, חוקמים אננס, קוקוס, ופירות טרופיים שבארץ אפשר לאכול אותם בקופסאות שימורים או לחלום עליהם. החיים מתנהלים לקצב הסאמבה. הכל דופק כסמבה. ההכנות בעיצומן".

כך הגביעו ארבעת הקיבוצניקים היעדים את הלוחם והצה... את האוקינוס האטלנטי בסירה קטנה.

קנה דירתך בדירות גינדי

זוג צעיר

הקדם את קנית דירתך לפני ההתיקרות

מבצע מיוחד ל-6 דירות בנות 3½ חדרים,
במחיר פרסום ובתנאי רכישה מיוחדים,

בבנין יוקרתי במרכז השקט בראשון-לציון, לכל דירה 3 כיווני אוויר, לובי מפואר בכניסה, החזית מעוצבת ע"י אדריכל צמרת, ארונות מטבח דנאר, מתקני משחקים בחצר ועוד.

הרשמה	10.000 ל"י
חוזה	50.000 ל"י
משכנתא לא צמודה	65.000 ל"י
תשלומים ל-16 חודש	70.000 ל"י
	195.000 ל"י

בראשון-לציון 3 חדרים ל-28 חודש 185,000 ל"י בלבד!

ראשון-לציון רח' הרצל 95 (מול התחנה המרכזית)
רחובות רח' הרצל 180 (מול המשטרה)
פתח-תקוה רח' חיים עוזר 28 (מול העיריה)

מעריב יום ב' 26.1.76 — כ"ד בשבט תשל"ו

יו"ר מועצת „שיכון עובדים"
הדירות יתייקרו השנה ב-10 עד 15 אלף ל"י
במכירה חופשית אף יעלו המחירים בשיעור יותר גבוה
* דנים על תכנית שתאפשר רכישת דירות לרווק

בדירות גינדי קנית בבטחון זכית

...ם לשכור ד...

...בכפר" ...שכונה

מכל מקום

צנזורה

עתונים שנסגרו מאז קום המדינה

מאת עודד שורד

ביום ו' האחרון, התייצב קצין־משטרה במשרדי היומון הערבי „אל־שעב" במזרח ירושלים, וציווה לסגור אותו לשמונה ימים.

„אל־שעב" הסתבך לא פעם עם הצנזורה בשלוש שנות קיומו. עורכו הקודם, עלי אל־חטיב, גורש ללבנון לפני שנה. בשבוע שעבר פירסם העתון את שמותיהם של שני צעירים ערביים שנהרגו בהתפוצצות מטען שנשאו עמם במבואות מחנה הפליטים ליד שכם. זאת על אף הוראתה של הצנזורה לעכב פירסום שמותיהם עד לאחר תום החקירה. בעקבות עבירה זו, הוחלט על סגירתו של העתון לשמונה ימים.

דפוסי הצנזורה הצבאית נקבעו תחילה ב־1949 ונוסחו מחדש ב־1966, כדי למנוע צנזורה פוליטית.

כוחה של הצנזורה בא לה מכמה חוקים, אשר התגבשו בימי המנדט הבריטי ושולבו במערכת החוקים הישראלית. פקודת העתונות משנת 1933 העניקה לרשות סמכות להפסיק הוצאת עתונים בתוקף צווים אדמיניסטרטיביים. בכך ניתנה לשלטון סמכות של ביקורת־לאחר־מעשה על המתפרסם בעתונות.

תקנות ההגנה (שעת חרום) — 1945, מקנות לצנזור סמכויות לאסור פירסום, או להתנות בביקורת מוקדמת, בכל מקרה שיש בפירסום כזה, לדעתו, כדי לפגוע בהגנתה של ישראל או בשלומו של הציבור או בסדר הציבורי. החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה) — 1957 מקנה לממשלה, באישור ועדת החוץ והבטחון של הכנסת, סמכות להכריז באו על סודיות של כל עניין שתמצא לנכון. כך, מוטלת על העתונות מכוח פירסום צו זה, החובה להגיש לביקורת הצנזורה כל ידיעה השייכת לנושא המוכר בצו, והחוק הגדיר כ„ריגול חמור" מסירת ידיעה סודית לכל מי שאינו מוסמך לכך גם אם אין בה כוונה של פגיעה בבטחון המדינה. כך מאפשר החוק, בנוסחו מ־1957, להאשים עורכים המפרסמים ידיעות סודיות ב„ריגול חמור".

לפרשת סגירתו של העתון „אל־שעב" קדם מעצרם של עורכי השבועון הערבי „אל־פאג'ר", היוצא אף הוא בירושלים המזרחית, באפריל 1973. שני העורכים נעצרו והוצאת השבועון הופסקה, בגלל פירסום חומר בלתי מצונזר. נושא המאמר, שלא הובא לידיעת הצנזורה, היה פשיטת צה"ל בביירות. המאמר הביא פרטים כוזבים, לדעת המשטרה, על שיתוף פעולה בין המודיעין הישראלי והמודיעין הירדני בהכנת הפשיטה.

*

בימיה הראשונים של המדינה היה הנוהג של סגירת עתונים נפוץ יותר. בתקופה מאוחרת יותר לא אירע עוד שיסגר עתון על עבירות צנזורה והמלה קנס הפכה להיות הסאנקציה היחידה על עבירות צנזורה.

העתון הראשון שנסגר בתקופת מלחמת השיחרור היה „על־המשמר". באפריל 1948 פירסמה תחנת השידור של ההגנה בירושלים ידיעה מוטעית על כיבוש הקאסטל. בשל כך, הוטל איפול מטעם נציגי הצנזורה על הפרשה כולה. איתרע מזלו של „על־המשמר" והוא פירסם באותו יום תמונה של הקאסטל, שאושרה לפירסום שבוע לפני כן. אף על פי כן, הוטל עונש סגירה על העתון.

ביולי 1948 נסגר „על־המשמר" ליום אחד במקדחתו של הצנזור. בין יתר העבירות עליהן נענש, היה פירסום תמונתו של יגאל אלון, מפקד הפלמ"ח דאז, בבירותו שם ר' מקום של פעולה מסויימת עליה פיקד. הרי עתון אף הואשם בפירסום העובדה שמראש היו הרבה עומדים שמעון אביגן ומשה דיין.

היומון „ידיעות אחרונות" זכה לגורל דומה, זמן קצר לאחר מכן. במפקדת הצנזורה, נגרר הרפוס של „ידיעות אחרונות", לאחר שהעתון פירסם תביעה לשחרר חמישה אנשי אצ"ל שעשו שביתת רעב בכלא שאטה.

*

עונש סגירה מטעם הצנזורה של עתון הערב „מברק" — מיסודם של אנשי לח"י — הכריע את גורלו של עתון זה. בספטמבר 1948 נעצרו העורך ומנהל העתון, כיוון ש„מברק" פירסם דברי ביקורת נגד פעילותו של הרוזן ברנאדוט בישראל וכן ידיעה על חיפוש שנערך בתנועת לח"י בשיחי כנים. והחומר לא הוגש לביקורת הצנזורה ועל העתון הוטל עונש סגירה. העתון לא יכול היה לספוג את ההפסדים שנגרמו על־ידי הסגירה.

ביולי 1952 פירסם העתון „קול העם" ידיעה סנסאציונית בעמוד ראשון שכותרתה היתה: „בסיסים לבסיס אטומי אמריקני בין הרצליה ורעננה". כיוון שהידיעה לא הוגשה לצנזורה, הטיל הצנזור עונש סגירה על העתון. „קול העם" ערער על כך לפני ועדת הצנזורה — גוף המורכב מנציגי העתונות, המטכ"ל והציבור — אך הערעור נידחה. „קול העם" נסגר לשבעה ימים, כיוון שהועדה שוכנעה, כי מערכת העתון עברה על הוראות הצנזורה מתוך שיקול פוליטי.

בינואר 1953 פירסם „קול העם" מתחת לכותרת: „בשר תותחים לקוריאה", תוכן של כרוז שקרא לנוער בישראל להתגייס לעזרת האמריקנים בקוריאה. המאמר האשים סוכנים אמריקניים בהפצת הכרוז. שבוע לאחר הופעתו של המאמר ב„קול העם", ציווה שר הפנים לסגור את העתון לעשרה ימים, בטענה שהמאמר הוא ידיעת־שווא העלולה לעורר בהלה ולסכן את שלום הציבור. החלטה זו ניתנה על אף ש„קול העם" לא היה העתון הראשון שפירסם זאת. „ידיעות אחרונות" פירסם את תוכן הכרוז ימים אחדים קודם לכן וראה בו פרובוקאציה קומוניסטית.

*

במארס 1953 שוב פירסם „קול העם" מאמר אשר כותרתו היתה: „לך, אבא אבן, לילחם לבד...". המאמר התבסס על ידיעה שפורסמה בעתון „הארץ". בידיעה זו נאמר כי השגריר הישראלי בארצות־הברית, אבא אבן, הביע הסכמה להודעתו של הנרי מורגנטאו, שישראל נכונה לשלוח כ־200 אלף איש לעזרת האמריקנים בקוריאה.

ארבעה ימים לאחר פירסום המאמר, ציווה שר הפנים לסגור את „קול העם" לעשרה ימים. הוראה דומה הוצאה גם לגבי הבטאון הערבי של המפלגה הקומוניסטית „אל־איתיחאד".

פרשת השבועון „בול" ומעצרם של עורכיו בשל עבירות על הצנזורה, זכו לפירסום הרב ביותר בתולדות העתונות הישראלית. בדצמבר 1966 נעצרו שני העורכים, בגלל פירסום ידיעה שנאסרה לפירסום על פעולה משותפת של שירותי הבטחון הצרפתיים, הישראליים, המארוקניים. העורכים לא הגישו את החומר לצנזורה, אף שהמאמר פורסם קודם לכן בעתונים צרפתיים, והוא נאסר לפירסום בארץ. התביעה טענה שעשו „פירסום ידיעות כוזבות הפוגעות בבטחון המדינה" — פעולה המוגדרת בחוק כ„ריגול חמור". עורכי השבועון „בול" נידונו לשנת מאסר אחת, אף שהיו עלולים להישלח לשנות מאסר. ובאפריל 1967 זכו לחנינה ושוחררו ממאסרם.

*

פירסום מעצרם נאסר וכשהגיע לכל העתונים, לא נזכרו הידיעות שבגין פירסומן נעצרו העורכים. הפרשה התפוצצה לאחר פירסומה ב„ניו־יורק טיימס", אשר חודשיים לאחר המעצר, כי העורכים הם. בפירסום ידיעה על חלקם של שירותי הבטחון הישראליים בהיעלמו של המנהיג המרוקאני בן־ברקה. לדברי ה„ניו־יורק טיימס" הועתקה הידיעה משבועון צרפתי שנושא „ארי־קוטי". במאמר מערכת באותה תקופה האשים עתון „הארץ" את הממשלה בפזיזות, שנבעה מחוסר הבטחון המקצועי מעשית.

השימוש בחוק לתיקון דיני עונשים — היה למעשה מיותר. שכן גרם להאשמת עורכי „בול" ב„ריגול חמור" — צעד היה נוח ביותר לשלטונות. האמנם, החריגה של העתונים „אל־פאג'ר" ו„אל־שעב" בשבוע שעבר, מעיד כי נלמד.

דרכי חי

המציל מחיפה מחפש חמש ניצולות

מאת דליה מזורי

„לקפוץ לים. אוניית מלחמה בריטית מתקרבת".

מי שידע לשחות, קפץ מאוניית המעפילים ושחה לכיוון חוף חיפה. חמש נערות כבנות 17, פליטות שואה מאירופה, לא ידעו לשחות ונשארו על הספינה. הבריטים גילו אותה, עלו עליה והפשיטו את כל מי שהיה בה. וכך הובלו חמש הנערות לנמל ביירות. שם נעצרו עד למועד הגלייתן: „הן תוחזרנה לארץ מוצאן באירופה", פקדו הבריטים. היה זה בשנת 1941.

הידיעה על חמש הניצולות שהגיעו לביירות, התפשטה בקרב הקהילה היהודית במקום. מיד הוחלט לפעול לשיחרורן ממעצר. נכבדי הקהילה פנו אל הקונסול הבריטי בביירות, בבקשה לשחררן. רק לאחר שהובטחה ערבות בסך 5000 לא"י, הסכים הקונסול, כי הן תשוכנה בביתו של בעל בית המלון היהודי בביירות. אך כדי שלא תברחנה, ציווה להפקיד עליהן שני שומרים.

תוך זמן קצר הגיעה אוניה שאמורה היתה לקחת את הנערות לאיזמיר. הנערות בלעו גלולות שהעלו את החום — והן לא הפליגו. אך נודע להן, כי ימים לאחר מכן אמורה להגיע לנמל ביירות אניה נוספת. „בריאות או חולות, הפעם — הן תפלגנה" — פקד הקונסול הבריטי. הוא ציוה גם, כי שוטרים יעלו אותן בכוח, אם הן תסרבנה לעלות על האניה.

מששמעו זאת הניצולות — החלו להתייפח ולמרר בבכי: „טוב לנו המוות כאן, מאשר שם — אצל הגויים" — אמרו בוכיות.

הישועה באה להן ממקום בלתי צפוי: לפתע ניגש אליהן סוחר יהודי שהגיע מארץ ישראל. האיש שמע את סיפורן והבטיח: „אני אציל אתכן, אני אביא אתכן לארץ ישראל".

היהודי זה היה נתן זהבי, סוחר פחם מחיפה, איש תל־חי וידידו של טרומפלדור שהיה נודע בכינוי דולפי (הזהוב), שנשבה בידי ערבים וכמעט נרצח בידיהם, ואשר נפצע ביום נפילתו של תל־חי ושכב פצוע לצידו של טרומפלדור ביומו האחרון.

„נתקלקלה אניית שעמדה להביא את סחורתי מביירות לחיפה, והיה עלי לפרק משאה כדי להעביר 500 טון פחם לחיפה בספינות מפרש. הגעתי לביירות לפנות ערב. מצאתי בחדר האוכל של המלון חמש בנות בוכות, כשעיניהן נפוחות. הרגשתי צביטה בלב. דובבתי אותן, סיפרו לי סיפורן. לפתע הבריקה לי מחשבה: אולי זה שהאנייה נתקלקלה, ואני כאן, אולי נשלחתי על ידי ההשגחה העליונה להציל את הבנות?"

נתן זהבי נזכר בימים שאירעו לפני 35 שנים, המישים שנה שהוא יבואן ומעולם לא התקלקלו אניותיו. והנה דווקא בשנה ההיא, ב־1941, ודווקא בביירות, שם שהו חמש ניצולות השואה, שסכנה ריחפה על חייהן, דווקא אז התקלקלה האניה שהובילה את סחורתו. „יד ההשגחה הביאה אותי לביירות" — הוא אומר בביטחה.

איש שיתוף נזכר עוד, כי דבריו, שנאמרו בבטחון רב, הפיחו רוח בבנות. „הן חדלו לבכות וקבלו פנים יפות ומאירות".

אח"כ עלו בליבו מחשבות הספק: „איך יכולתי להבטיח? לא ידעתי דרכי הברחה, וגם נסיון בדברים אלה לא היה לי, ולא ידעתי מה אעשה עם 5000 הלא"י דמי הערבות, ולא כיצד להערים על השומרים"...

נתן זהבי היום (למעלה) ולפני 35 שנה (משמאל): מי מכיר מי יודע?

עוד באותו יום ביקש הסוחר מארץ־ישראל להכיר את פקיד משרד ההגירה הבריטי. לא קשה היה הדבר, שכן הפקיד, שאהב לשים עינו בכוס, בא מידי פעם לבית המלון היהודי ללגום עראק. „הגיע נוצרי כבן חמישים" — מספר נתן זהבי — „על מנת להתחבב עליו סיפרתי לו, כי בין ידידי נמנית משפחת פרעון העשירה המיוחסת בכל לבנון וסוריה. ראיתי שנצליתי בעיניו".

זהבי לא חסך מהפקיד מנות עראק רבות, עד שהשניים התיידדו, והיו כחברים ותיקים.

ואז, כשרוחו של הפקיד היתה טובה, העלה זהבי את שאלתו: הוא אמר, כי חמש הבנות הן קרובותיו, וכי הוא מבקש להעבירן לטורקיה. „חביבי, במה הענין מעניין, להחזירן באניה לאירופה? להוציאן מלבנון? אני מתחייב להוציאן מלבנון". 25 דולאר שילשל לכיסו של הפקיד ו„שכנעתיו" לבסוף, כי למעשה אין זה משנה לו לאן תועברנה הבנות, ובלבד שיצאו את לבנון. הפקיד קרע את המסמך בו התחייב להעביר את הבנות לאניה וכתב במקום כתב התחייבות חדש, בו נאמר כי על חמש הבנות לצאת את לבנון.

עם המסמך החדש בידיו, התחיל נתן זהבי לפעול. „אני מוכרח להוציאן מהלבנון היום, מחר תגיע האניה. אם תיאסרנה, הן אבודות" — אמר לעצמו. הוא לא ידע כיצד יעשה זאת, אך לא חדל מלבקש בהשגחה העליונה שתראה לו את הדרך.

המשימה הראשונה שעמדה לפניו: הוצאת הבנות מהמלון, על אף השמירה עליהן. משהחשיך היום, הוציא את הבנות אתו, כשהן רעולות פנים. דרך הדלת האחורית של הבנין, הוא העבירן אל ביתו של מר ריבה, בעל סניף „כולל בוהם" בביירות. המשימה הראשונה הצליחה. ואז — היה עליו להבריח את הבנות מלבנון, עוד באותו יום.

בלילה — הזמין מוניות. למרבה המזל לא נערכו כל ביקורות בדרכים, וכך הגיעו לדמשק. נתן זהבי העביר את הניצולות אל ביתו של מכרו, האדון פרחי, שהיה מראשי הקהילה היהודית בדמשק, ואשר שבת לבוא לעזרתו. „אל תצאנה את פתח ביתך, עד שאבוא לקחתן" — הזהיר זהבי את ידידו.

ארבע שעות לאחר מכן כבר היה נתן זהבי חוזר בבית המלון בביירות, לאנשים שם סיפר, כי בילה את הערב ב...קאבארט. הוא אף דאג לפרט בקול רם את חוויותיו המהנות.

למחרת, שילם הסוחר לבעל בית המלון עבור לינת הבנות, ארז את חפציו, סיים את עסקיו בביירות, וחזר לחיפה.

מיד עם הגיעו, פנה למנהלי הסוכנות היהודית, סיפר את הקורות אותו ואת חמש הניצולות. „הודעתי לסוכנות שיש להבריחן במהירות לארץ ישראל, וכי אני — איני יודע דרכי הברחה וגם נסיון אין לי בזאת". בו בערב התייצב אצלו איש ההגנה, שבא עם מכוניתו. מייד יצאו השניים — דרך קונייטרה — לדמשק. הם נסעו בדרכים צדדיות ו„ההעתקה" לכלתם של זהבי. „השכם בבוקר צילצלו אותו הראשון להן ימפו של הגיעו לדמשק. לקחנו את הבנות, דמשק, הפרדסים והאגמים ותלות החקאה"...

לאחר מכן היה עליהם לעשות את הדרך ההיא, שוב הלילה, ושוב, בדרכים עקלקלות, עשו את הדרך לארץ. איש ההגנה, שהכיר, כלל דברי זהבי הוא עתה מנהל של חברת המונית חיפה־חדרה־עפולה, ידע את מלאכתו, ובשעות הלילה ההוא — הגיעו בשלום לחיפה.

את הלילה הראשון בארץ עשו הבנות בביתו של כצילן בקרית ליק. למחרת הביא אותן זהבי עין: „לכאה שצריכי" בית שם גרה קרבת משפחתה של אחת הבנות.

„איפה ה„נערות" עתה?" — נתן זהבי, אשר 35 שנה לאחר המאורע, היה חפץ לדעת מה עלה בגורלן של הניצולות. נתן זהבי פונה עתה ומבקש לדעת פרטים על הימצאן, ויודה לכל מי שיסייע באיתור ה„בחורות". „עתה הן בנות חמישים ויותר, ולהן ילדים ונכדים", אומר נתן זהבי בחיפה. הוא ניסה לחפשן בעתון החרדי „המודיע", אך העלה חרס בידו.

85 שנה מלאו לנתן זהבי. מאורע זה, ביקש היה לפגוש חמש הניצולות, ולערוך מסיבה בורן ולכבוד בני משפחותיהן. הוא לעבור שוב אותן ותהיה אתהם דברים שקרו לו. „זו היא בילי תהיה נפשית" — הוא

זהבי מספר, כי הפיד חמש הנערות שהציל. זמן על קשר איתן וביקרן ב„מגרים". „לפתע הרגשתי שאנשי „שצריכים" מסתכלים עלי בצורה כמי שחושדים לאכר, מה מר אצל בנות צעירות..." המאה בקרן בהיותו פעם בירושלים כי שלוש מבין החמש עזבו „שצריכי" ועברו לגור בקיבוץ.

„מי יתן ואמצא את הבנות ... ושמחתי הי על כי זימן לידי וכו לא נפש אחת, כי אם חמש בישראל". באמת, מי יתן...

ציון

הד"ר להיסטוריה שעשה „ביעור חמץ" לגולה...

מאת ק. נפתלי

מה דחף בחור יהודי אמריקני נאה („א גייס בלאריס בוי"...) בן 33, דוקטור בארץ־האפשרויות־הבלתי־מוגבלות, פרופ־חבר במוסד אקדמי מכובד, בריא בגופו ובהונו, לא נרדף ע"י החוק, לא מוטלה מבחינה הכרתית ולא מבוקש על ידי המשטרה — מה, אם כן, דחף אותו לעזוב את הכל ולעלות ארצה?

מי שתהיינות, זו שבלהאת במרכזאת וזו שהשתהרה מהן, כהלכת עליו שיטתם, רשאי כאן להפסיק ולא לקרוא הלאה. כי סיפורו של הרב ד"ר רפאל ש. וינברג הנו סיפור „ציוני" מובהק. נתקלנו בו לרגל הופעת ספרה, שהוא עבודת הדוקטורט שלו, שתתיבו מיתר האיש ומה מעשיו. הוא בכלל אינו מבין את שאלתי, מה „הריץ" אותו לעלות. מה זאת אומרת? הרי הוא קיבל חינוך יהודי דתי — ואם תרצו זה גם לאומי — למד בישיבות, ד"ר להיסטוריה יהודית (הדוקטורט שלו, ב„ישיבה אוניברסיטי" הוא על „תשובות רב שר שלום גאון") ובכלל, רוצה להיות „במקום שאיפה לי". באמריקה חיים היהודים במעגלים סגורים משלהם; „גלות הנגנו לשקר" — הוא אומר ומוסיף כי כאן הוא מחפש את השלמות.

*

לא ולא. שום היולים ציניים לא ישוו. הוא כבר בארץ כשש שנים ועדיין לא התאכזב ולא ממורמר. יש תופעות הנראות בעיניו שליליות והוא מוכן ומזומן ללחום בהן, אך הרי זה האתגר. לפני פסח (ב־1970) — הוא נשוי פלוס ארבע בנות ומרצה בסמינר „שכטר" שליד „ישיבה אוניברסיטי" — כתב מכתב לרב משה צבי נריה, „אבי הישיבות התיכוניות בארץ", הודיע לו כי החליט לערוך „ביעור חמץ" של הגולה ושאל מה הן אפשרויותיו כאן. התשובה היתה כי יש אולפנא (מעין „ישיבה", אך בצורת רשמי תיכון תורני) לבנות בקרית מלאכי ושם דרוש מנהל. כתב להנגר ושאל מה זה „אולפנא" והיכן קרית מלאכי. התשובות שקיבל הניחו את דעתו ואת יום העצמאות כבר חגג בישראל.

יומיים אחרי עלייתו טייל הרב וינברג עם משפחתו בירושלים הלכו לכותל, ההמלל והוא החליט לערוך סעודה חגיגית („יום טוב כמו שעשה המכבים — הוא אומר...). ולקח את המשפחה למסעדה יקרה. כוונתו היתה להעניק לבנותיו, בדרך כלשהי, חוויה חינוכית „ירושלמית". הנה הם מתיישבים ליד השולחן, הבנות ניגשות ליטול ידיים ולברך על ההמוציא, ליד השולחן הסמוך יושבת חבורה גדולה של כוחים וניצבים ציניים. לפתע קם אחד מהם, גבר עבה, נגש והסביר לבנות בבוטות, ... ההחזה, כי העבירה היא אכילת הקיטר וילה פריאטי. והוא ביפאה בכך את התרבותה מדבקותו של הבנות ב„פלתן הוורי, קיר הברוכה וצפילת ידיים. הפיר לך חויה חינוכית מן המוכן...

הרב ד"ר רפאל וינברג

...בגיל 38

כה נשתפה ישיבה איי מדיקיבה על גדות האזכון? הנה, אומר הרב וינברג, במלחמה ... עם עליטונה צבא אורהיב לישיבות שיתני בהורים להפקידי רב צבאי ודובב בכולם ... ולא הוכי כאן, ... עליתנו, הוא הלך לתת הרצאה בצה"ל, במסגרת קצין חינוך ראשי, בהתנדבות, כשבגו, בימי הכיפורים 1973, כאשר נודע כי פרצה מלחמה, הלך אל ראש מועצת קרית מלאכי ושאל מה הוא יכול לעשות במסגרת המאבק הכללי? הלה ענה אותו תהודי, כי צריך כוחות שילוו מכתב הבריכה אל אנשי צה"ל המלכים להודיע לבש־ורות השכולות. הוא קיבל על עצמו את התפקיד הקשה וביקר אצל 34 משפחות. „כך קנה לי כעבד בריה ההירה יש לי בית כנסת של צעירים, כי הוא בשמש רב.

כיום הוא: מנהל (בהתנדבות) את אולפנת „מלאכי" שבה 400 תלמידות, בלבד כיתות של תכיבת בריגים, עם הרכב צוותי על איזון צבוין (כ־50—50); מנהל (בשכר) את המכינה ... ביופה; לבנה של עשת שירות לאנשי של בנות היויה בציון וארץ ומכתו פרס צבאי (ב"ל.) בדרגת סגן.

*

בנ להפקידים זה בא הגיע בהגבייה. אבתקד התיישב בלשכת הרגיוס ואמר לרב (בציין) כך: אני הכא עוים בארץ. בן 38. לא הגעתי אלי בשההכיכה והנה אני זה. עבר מירוצו על כל צריכת הקודלק, עם ובהודות ואמיל ב„מטרינה" לגדי — לאחר מכן נשלח לקורס של שבה שבועות להבנים צבאיים.

בסקס סיים הקורס נבקש להרך ואבר כי אילו אכר לו כיטה לפני שש שנים, בניו־יורק, כי הוא יעבוד כאן במדים, עם נשק ביד, הבל יליו כעל תבהוזי.

*

אם לא די בכל האמור, אבה, שישיש עניים רבות האוניברסיטאות ובגוגל הלוביציק' בניו־יורק, צ' אחרי הבן ופעם בשבוע גם בא, כדי להת שיעור.

אני שואל אותו על יחסו היים, על הרעש, על הל על הוזק בכבישים.

שטויות, רמת־היים, בה היים? אמנם באר־יאקו לו וילה דו־פלסית עם מו־ אך גם ב„כיתקין" יש לו בת. הביא אתו מכונית בג אשר „הוגברי", קנה בתמו נה. באמריקה לא היו הב ישה אותה שמלה בליל ש בת לפני הצהרים וגם שבתות, זו אחר זו. כאן שית, או כה?

לבטוניות יש, ויש גם מוכן ללחום בה, הוא הייק ולא אופטימיסט.

הה, ד"ר רפאל וינברג ב בה, אחד אשר לטובת ה,

אקולוגיה

הרעש המיותר ה„מזהם" את הסביבה

מאת יהודה פרדיס

השבוע ערכה האוניברסיטה העברית יום־עיון בנושא „אמצעים עמיים של זיהום אוויר", בו דנו בגורמים שונים לזיהום־האוויר, דרכי־אבחנה, ותקימת אמצעים לבקרתו.

בכל הנושא הכאב הזה בולטת עובדה אחת: בהולם ניתן למנוע חלק גדול מאד של זיהום־האויר, אם אך מוכנים להשקיע בכך את המשאבים הדרושים.

צורה אחרת של זיהום־הסביבה, הנפוצה באותה מידה ומפרידה את הכל — אינה טעונה גיוס סכומי־עתק לסילוקה: הכוונה לזיהום־הסביבה על ידי רעש. מחקרים בנושאים הללו, כי בעידן הטכנולוגי של ימינו, שוב אין הרעש כהם־מיטרד, אלא יש בו כדי לערער את בריאותנו. הגופנית והנפשית גם יחד — לפעמים בצורה דרסטית ביותר. דוגמה שאוהבים לצטט בהקשר זה: „הנשאים צבאיים באנגליה טוענים, כי עקב התשיה למוסיקה הקולנית של הדיסקוטקים, חלה ירידה תלולה בכושר השמיעה של המתגייסים הצעירים, ר חייבים לפסול אתון גיבר לשרות צבאי סדיר; באמצעי־תעשייה שונים, בחשבת התרחשות „זהולתי ומתקדמה למחלה מקצועית מובהקת, עם כל הכרוך בכך: ירידה בפריון־העבודה, ריבוי־תאונות, נכות — וגם סבל אישי לא־מבוטל. משמע, רעש מיותר אינו רק „מרגיז", אלא גם מזיק — ואולי אף יותר מצורות אחרות של זיהום הסביבה.

* * *

יש הטוענים, כי רעש הוא תופעת לוואי בלתי־נמנעת של הטכנולוגיה המודרנית, ואם חפצנו בתיעוש, התחבורה, תקשורת וכל יתר ברכות־הציוויליזציה, אין מנוס מלבלוע גם מנה הגונה של רעש. לדוגמה: אמנם ניתן להקטין את רעש המטוסים הממריאים ממסלול שליד מקום־יישוב, אולם לשם כך יש לצייד את המטוסים במנועים יעילים פחות ובזבזניים יותר, ומצד שני, חייבים להאריך את מסלולי־ההמראה ולסלק כביכול כל מכשול טבעי. כלומר, ניתן לקנות קצת יותר שקט, אך „במחיר מופרז".

דוגמה אחרת: כמעט כל אחד כבר סבל מרעשם של מפסישי־אוויר, שפה עתיקה ליד ביתו קטע־כביש. אמנם נעשו נסיונות לכמצם רעש זה, על־ידי הקמת מחיצות מבניות סביב מקום העבודה, כך שחלק ניכר מן הרעש נבלע ואינו מגיע לאוזני־השכנים: אולם גם כאן, כרוך הדבר בהוצאות נוספות, הצפויות לייקר את העבודה מעבר לסביר ולכראי. האם פירושו של דבר, כי כל טכנולוגיה כמה קמה, מהתהלולה, כך ירוק יובל אצלו ידי על הרשים או תושבי לחיצה?

* * *

לא ולא — טוענים המבקרים. לאוזנות צריכה לתקיים שונים, הטב־

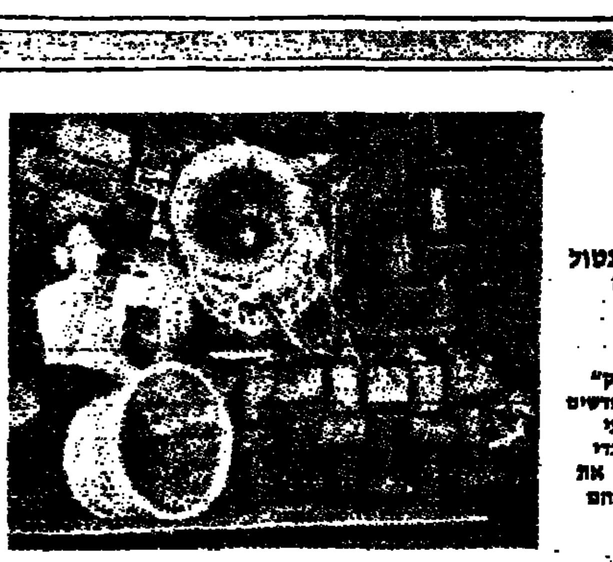

בחדר נטול התהודה מנסים מהנדסי „גנרל אלקטריק" סוגים חדשים של מנועי סילון, כדי להמעיט את הרעש בהם

ביעים כילם על דרכים פשוטות וזולות להקטנת הרעש, מבלי שתתבר למעשה עלייה ניכרת במחיר. ... על כה בקונסטרוקציות מצינבים, תחבורה, כי די בשינויים קלים בתכנון, וכבר אפשר להקטין את הרעש בצורה ניכרת. לדוגמה: באנגליה צוות מכוניות־אשפה, המפיק תוך כדי פעולה רק כשמינית הרעש הכללי במכשירי הישן; במוצרי־החשמל ... מן הרעש (אמנם, גם בעיצובה שונות את קירי המכונית); ... של מכונת־כביסה „אלקטרונית", ... ספל על מכשירים ביתיים, ... מיועדים יש לצבות את הם כעצה־המכשיר, כך שהחלל יהבכם להתנדה. אפשרות להחליף חלקי־מתכת זעים להתנפצה) בפסטיק־פלסטיק שאין להם תהודה עצמית.

* * *

כמתברר לי אפילו בהפק „קצוניי" והמעופים, אנו „זה בצע. די לציין את הרעש הנוצר עשה שעשרות ובאו כלוחיות פתוחים אל הלילה עם בכל המקרים, אתה נו קולות הבוקעים מן המקלט. מגיע אל אזני הצופה, מ יקבה כל המכשיר, ואילו יש מרמקול קטן התובי? בידי־המכשיר. ואבן, מאד ניתן למיקולים אסתטיים, צינוק להקהות את כורא המקלט, תוך תוספת רבע

אלה הדוגמאות בעשות ב די בהן כדי ללמדנו, כי מ ביותר אינה כרוכה הצי המוצר, או בהקמת היאש די בגישה רצינה ומוכנה הב להתחשב בהסכמת פרשי בני־ציבורנו.

...מקום ...נאצים ערכו ...רום — הולנדים שבתו

איוואן מיגדלן

להעלות בזכרונו את ההתרחשות המפורסמת „שביתת עובדי הנמל", שאירעה באמסטרדאם שבשלטון הנאצים לפני 35 שנים, ב־פברואר 1941, משמעו לזכור לא רק את תושבי אמסטרדם ששבתו, אלא גם את הפעם היחידה בהיסטוריה שבה הוכרזה שביתה נגד פוגרום.

פוגרומים רבים אירעו במהלך ההיסטוריה, אם כי לא בהולנד ובודאי לא באמסטרדם, אך זו היתה הפעם הראשונה שפועלים לא־יהודיים נטשו את כלי עבודתם במחאה נגד.

אמסטרדמי אמיתי קורא את עירו „הרום מוקום" — המקום הגדול („מוקום" מקורו במלה העברית מקום). את עצמו הוא קורא „מוקמר", והוא משתמש בשפת היומיום שלו בעוד הרבה מלים שמקורן עברית או יידיש.

בשלב מאוחר של הכיבוש הנאצי נאסרתי, והיינו נוהגים לומר: „אין דאט באייס זיט גאן חייאס מאאר הולנדס גלורי, פוסחרזורי", שפירושו: „בבית סוהר זה לא נמצאות חיות אלא תפארתה של הולנד, לפוזאול". „באייס" מקורו בבית, שבעברית, ו־בעגת אמסטרדם פירושו בית־סוהר. „חאייס" מקורו בחיות.

עגת אמסטרדם כוללת שפע מלים וביטויים עבריים, וזה מביא אותי ל־נקודה המרכזית — היחסים בין יהודים ולא־יהודים בהולנד. להיות יהודי בהולנד פירושו להיות הולנדי לכל דבר. יהודים, פרוטסטנטים וקאתולים למדו לחיות בצוותא ולכבד זה את זה. הם גדלו יחדיו והלכו לאותו בית־ספר, שיחקו כדורגל ועבדו יחדיו.

וזה בדיוק מה שהנאצים גילו כ־אשר החלו ברדיפת היהודים באמסטרדם. אחרי קרב של 5 ימים והפצצה ברוטלית של רוטרדם השתלטו הנאצים על הולנד במאי 1940. ואחרי תקופה קצרה, משהתבססו החלו ה־התקפות על היהודים ונכפו חוקי נירנברג. הונהגו הגבלות ואיסורים רבים, שמטרתם להרוס את חיי ה־בשמחה ולחסל את היחסים הבכור־הי"ב בין יהודים ולא יהודים.

ההתבצבצות הראשונה היתה כש־נפוצו שמועות שפועלי מהכח מי־מנים נשלחו לגרמניה לעבוד בבית־חרושת לנשק. פועלי הכתכת שבתו — וניצחו. סטודנטים שבתו והאוני־ברסיטאות שלהם נסגרו. מחאה וגי־נויים הוקראו בדוכני הכנסיות. הג־רות פיצו פה ושם.

*

והיהודים? הם הושלכו אל מחוץ לשוהה הציבורי, היה עליהם להרשם, בבהלה פוחרו יהודים נוספים בשבר־דתם, נאסר עליהם ליטול חלק ב־חיים התרבותיים, נאסר עליהם ל־הכתשב בתחבורה הציבורית, נאסר עליהם להיכנס לבניינים ציבוריים או להתהבש בהם, ואפילו לקליטל דברי דואר אל היבות המכתבים.

ואז בא שבועי בפברואר. אני זוכר היטב. פרצו תגרות. נאצים הולנדים (הם היו כ־5 אחוזים של האוכלוסיה), נתמכים על־ידי חיילים גרמנים, נכנסו לתוך מרכז חיי ה־לילה של אמסטרדם, ותקפו את הלקוחות, שלא כולם היו יהודים, תוך שבירת כסאות, שולחנות וחלונות. המשטרה ההולנדית ניסתה ל־התערב כדי להגן על אזרחיה מ־פני הנאצים. השוטרים הותקפו ו־כונו „אוהבי יהודים" ו„משרתים".

יומיים אחר־כך, ב־9 בפברואר, פרצו באותם מקומות תגרות בין נאצים כצד אחד לבין הציבור, ה־משטרה וה„בארהאיאמ", כלומר משטרת המדינה, מצד שני. 23 שוט־רים נפצעו. בהזדמנות אחרת נצלו את השוטרים בתוך התגרה הכשי־רה שלהם, שהוקפו בחיילים גרמנים כדי לאפשר לנאצים יד־חופשית.

אחדות הציבור היתה נתונה לי־הודים והאוירה היתה על סף התפו־צצות, ובסוף־כך החלו הנאצים ב־פוגרום. הנאצים ההולנדים, והניב־סה הגרמנית צעדו לתוך וסגרו־פליין, לב הרובע היהודי, והחלו בפעולה שאמסטרדם לא ראתה כ־כמותה מימיה.

עד אז היתה אמסטרדם פינת מק־לט של אירופה, קן ומחסה לנרד־פים. עתה החלו שוד וביזה והכאות. תושבי אמסטרדם שמעו את צריחות חבריהם היהודים, את קול הזגוגיות המתנפצות. עד עתה מעולם לא ראו פוגרום, וכאשר הוא נגמר היתה העיר במרקחה.

*

„איננו מקבלים זאת, היהודים עלולים להיות מה שהינם, אך הם שייכים לאמסטרדאם" היתה התגובה, ובבצה הכימרה: „אתם, נא־צים מזהמים, סלקו ידיכם המזוה־מות מן היהודים המזוהמים שלנו!"

אך את ידיהם המזוהמות הם לא סילקו. פגיעות הנאצים נעשו יותר זיוהר והוניות. יהודים נהרגו ונפ־צעו. הכוונה של גרמניה היתה ל־הפוך את אמסטרדם לגטו להיהודי בקרב אירופה, אך לעולם לא היתה מצליחה בכך. באמסטרדם לא היה גיטו, היה רובע יהודי, אך התגוררו בו גם לא־יהודים רבים, ומה גם שרוב המיתקנים והשירותים הציבו־ריים של העיר (מוסכי החשמליות, מחסני ניקוי האשפה ומרכז השמיו־דות בכבישים) היו כולם בתוך ה־אזור היהודי, ורבים הראשיים עברו בתוכו. מבחינה טכנית התוכ־נית היתה בלתי־ניתנת להגשמה.

וכאשר הודלף שהנאצים מתכננים התקפה רבתי על הרובע היהודי — שבו, כפי שציינתי, התגוררו גם לא יהודים — נהרו פועלי אמסטרדם — עובדי בתי חרושת, עובדי נמל, עובדי תברואה, עובדי חשמליות — אל הכיכר וקידמו את פני הנאצים אגרוף מול אגרוף, שכם אחד עם הנישים והעונים יהודים.

ווטרלופליין היה לשדה קרב א־מיתי. מזויינים בבקליה לבנים, מוי־צפות בקבוקים וכל דבר שעליו יכלו להניח ידיהם נלחמו נגד ה־נאצים בצוותא. הנאצים נסוגו, ב־השאירם פצועים רבים והרוג אחד. זה היה הנצחון הראשון של תנועת ההתנגדות ההולנדית על הנאצים, תשובה מוחצת לכשעבה.

הגיבורים האריים שלנו כמובן לא יכלו לבלוע תבוסה זו. הם לחצו לנקמה ממשית, וב־22 ו־23 לפברו־אר החלו ב„ראזיאס" — פעולות „ביתור ולכידה". היהודים נלכדו לשם שילוח.

אנדרטה לזכר מחוללי השביתה נגד הפורעים הנאצים באמסטרדם

*

פעם ראשונה שמעתי על זאת כאשר רכבתי על אופני. אשה ש־באה במהירות לקראתי צעקה אלי בגבון יד. „האם אתה יהודי?" — „לא". „פנה אחורה! לך מכאן! יש ראזיאס!"

זו היתה בריחה ראשונה מני ר־בות.

בשבת, בארבע אחה"צ, כאשר ה־פועלים מבתי החרושת והנמל עברו ברובע היהודי בדרכם הביתה, הס־תערו לפתע פנימה מכוניות הפיקוד האפורות של הגרמנים. הם הרימו את הגשרים ההעלות ופירוש הדבר היה ניתוק האזור משאר העיר. ה־יילים חמושים במכונות ירייה ורכו ליהודנת ההולה לכבוש את כל הגב־רים היהודים שגילם בין 20 ל־35. הם נדחפו והוכו, נדחסו יחד ואול־צו לכרוע על ברכיהם, כדי להשפי־לם בעיני הפועלים ההולנדיים ה־עוברים בדרך. זו היתה התשובה ה־גרמנית לסולידריות.

אך במקום שהסולידריות תיכחד היא רק התחזקה. הדוגמה הטובה ביותר היתה הדרך בה הגיבה המש־טרה. שוטרים מההגה ג'ונאס דמיאל באגרפליין, לב רובע היהודי, שיל־חו לאחור יהודים שחזרו לביתם באזור; הם צעקו יהודים והחביאום בתחנות המשטרה; הם פתחו את הדלתות האחוריות של תחנות ה־משטרה והביאו פנימה יהודים כדי להבטיח את שלומם. ואותו הדבר קרה למחרת, ביום ראשון.

במשך שני ימים אלה, נלכדו צעירים יהודים ונשלחו אל מחוץ להולנד.

אך אם הגרמנים חשבו שאמסטרדם תקבל זאת בשתיקה, הם טעו. ההולנדים אנשים עקשים, המאמי־נים בחופש הדת ובזכויות הזולת. זכר, כאשר האיגודים המקצועיים קר־או לשביתה במחאה נגד לכידת יהו־דים ושליחתם אל מחוץ להולנד, בצהו כל הפועלים, לא מרחמים על היהודים, אלא מפני שחשו עצמם מותקפים.

השביתה פרצה ב־25 בפברואר. היא החלה בחשך ב־4 בבוקר אצל עובדי הנמל, ואחר כך אצל עובדי התברואה, הרכבת ונהגי החשמליות. מאמסטרדם היא התפשטה לערים הסמוכות — סאנדאם, וורמאייר, איינהוין, הארלם, האוזן, בוסום, אוטרכט והלוגה.

בצהריים היתה אמסטרדם משותקת. לא היתה תחבורה. החנויות היו סגורות. פועלים רבים הלכו לעבודה ברגל. אך עד שהגיעו למקום העבודה, ואחרי ששוחחו ביניהם על השביתה, החליטו להצטרף. אפילו העובדים בשרות הציבורי — אם כי לא כולם — שבתו.

כאשר החלה השביתה רכבתי על אופניים עם אחד מעובדי הנמל כדי לקרוא לאנשים הנמצאים על החב־רות להפסיק את העבודה. לעולם לא אשכח זאת. כל שהצטרכנו לע־שות היה לנופף את ידינו מעל ראשינו בלי לומר מלה. מיד השליך כל פועל את שהחזיק בידיו, ונטש את הסירה. במשך יומיים התפשטה השביתה יותר ויותר.

היו אלה שעות לא רגילות. חשנו כאילו משא גדול הורד מעל כתפינו. שוב יכולנו לנשום — ולו לרגע — אויר חופשי. התחושה של הכבוד העצמי שנולד מחדש היתה דבר שיכולת להרגישו. היה זה כמו ל־צאת לחופשי מבית־סוהר, דבר ש־אותו לכדתי להכיר מאוחר יותר, אלא שזו הפעם היתה זו כל העיר, כמעט כל האומה.

כמובן, דבר לא יכול להאריך. הגרמנים פתחו בהתקפה־נגד. הוטל עוצר, פג'שות מחאה פוזרו בכוח, מנהיגי איגודים מקצועיים נאסרו, שוטרים גרמניים עברו עם רכבם ברחובות והטילו מתוכו רימונים ו־ירו במכונות הירייה שלהם. אחרי שלושה ימים נסתיימה השביתה. 3,500 נאסרו והעננים ירדו שנית על העיר לעשר 4 שנים נוספות.

„פצצת רעל" בים אדריאטי

ג. טוהי (אוסטונה, איטליה)

במרחק חמישה קילומטרים מ־חוף איטליה במיצר אוטראנטו, שער הים האדריאטי, טבולה או־ניה טרופה, המהווה סלע־מחלוקת ומקור סכנה־כבה בים התיכון. זוהי אניית־המשא היוגוסלאבית „צאוטאט", שדפנותיה כבר הפ־כו להתכסות בהדפסות.

מטען האניה רעיל מאד, והוא מעו־רר חששות בקרב ראשי עיר־בנל אוטרנטו ובחוגי התיירות, שמא יזהמו מימי הים האדריאטי.

כאשר טבעה „צאוטאט" בקיץ 1974, היה בה מטען של 270 טונות עופרת טטרא־אתילית ועופרת טטרא־מתילית, המשמשים לשיפור בנזין ל־מכוניות. תרכובות־עופרת אלה קט־לניות, כאשר הן חודרות לגוף ב־דרכי־העיכול או מבעד לעור. יש מלומדים המדבים השפעתם לפרשת הרעלת־הכספית, שלפני עשרים שנה גרמה למיתתם או לנכותם של יותר מאלף נפש ביאפאן.

„אנו חרדים כאן, כה עלול מטען זה להזיק בים האדריאטי", — אמר לואיג'י קוקיה, ראש עיריית־אוטרנטו. — לדעתנו צריכה ממשלת־איטליה לגבות את המטען ולסלק אותו מן הים. באוטראנטו, באמצעים הכל לסבור יש הכוון של עבודת־המשיה, והיא הוקפאה רק באופן זמני בגלל מזג־האויר הקשה. על פני הים, המפריד בין איטליה ובין אלבאניה ויוון.

אולם פקידי־רשות איטלקים ברומא מפקפקים בעתיד של מבצע־המשיה. בטוח אשחקד נצרכה, כשלב ראשון, בדיקה של האניה הטרופה. כעת בודקת הממשלה את התוצאות, וה־החלטה צפויה לשבועות, ואולי ל־חדשים. „עלינו להחליט, אם יש אפשרות למשות את המטען או למ־צוא דרכים אחרות לנטרל אותו", — אומר אנג'לו פראנקל, פקיד בכיר במיניסטריון צי־הסוחר.

בינתיים נמשכת המחלוקת. חלק מן העתונות האנגלית מגדיר את ה־אניה הטרופה כ„פצצת־רעל בוהקית", ולדעת העתונות האוסטרית צפויה ס־כנה לכל הים האדריאטי. אולם אנ־שי־רשות איטלקים ויוגוסלאוויים ו־נציגי חברת־הכימיקאלים אומרים כי חביות הפלדה, שהתרכובת־העופרת ארוזה בהן, יעמדו בפני חלודה במשך שנים. בבוא הנדגב ידלפו הרעלים והוצאה בהדרגה ויימהלו במהירות, לדברי היצרנים, עד ש„כמעט אי־אפשר יהיה לגלותם".

„צאוטאט" נוגחה בידי אניה מגאו־מית ב־14 ביולי 1974, וטבעה במים בעומק 100 מטר, כ־5 קילומטרים מכף־אוטראנטו. בבטנה היו 404 ח־ביות של תרכובות־העופרת, ועוד 496 חביות קשורות על סיפונה.

כאשר נודעה מהות המטען, נתרדו תושבי האיזור, המתפרנסים בעיקר בדיג ומתיירות. „במשך שלושה ש־בועות לא אכל איש דגים, — מספר מלצר באחת המסעדות בעיר. — רק אחרי שנערכו בדיקות ונתברר, שהדגים לא זוהמו, חלפה הבהלה".

פרופסור דרק בריס־סמית מאוני־ברסיטת רדינג באנגליה, מזהיר מ־פני הסכנה החמורה, הצפויה מתר־כובות־העופרת. „כל מי שבא במגע עמן, יקלוט אותן מבעד לעור, והן יגרמו למה, — לא אמר — הן עלולות לקטול צדדים או לגרום להם טירוף־הדעת".

אשר להשפעות לטווח ארוך אומר פרופסור בריס־סמית: „תרכובות־ה־עופרת אינן נמסות במים. יצורים ימיים עלולים לקלוט אותן, והדגים אשר יאכלו אותם, ייפסלו למאכל־אדם. בני־אדם, שיקלטו חומרים אלה בדרכי־העיכול, צפויים להיות, ל־עייפות, לאובדן התאבון, לבלבול נפשי, לדכדוך, לאדישות, לנדודי־שינה, למחלות עצבים מסתוריות, ול־מוות".

אנשי החברה הבריטית, המייצרת את הכימיקאלים, אומרים כי החביות יחזיקו מעמד בפני חלודה במשך שנים — אם כי אומדנות־הזמן שונים כאן. החביות עשויות מלוחות פלדה מצופים באבץ, וצבועות בצבע־מגן. כן טוענים אנשי החברה: „קשה להניח, שכמות גדולה של מים תהיה במגע עם הכימיקאלים במשך זמן מספיק להגיע לכלל רווייה. קרוב ל־ודאי שיצורים שחיים תפשיים יס־תלקו במהירות מן האזור".

שלטונות יוגוסלאוויה ואיטליה מז־כירים, כי אניה ובה 157 חביות של עופרת טטרא־אתילית טבעה ב־1966 במים רחוקים הרבה יותר ליד חוף דרום־אפריקה, ועד כה לא נתגלה זיהום או רעילות. החברה המייצרת סבורה, שלא כדאי לגשת ולמשות את המטען, מפני שהדבר קשה מדי, ואולי מסוכן.

בינתיים לא נפלה החלטה ותושבי האיזור מלאי חשש ופחד.

שבעים „שגרירים" בני 17 ...תי ספר (...א יהודיים) בארה"ב

מאת עידד דונאל

רמי וויץ בן ה־17 מבן־שמן, יהיה בחודשים הקרובים שגריר המבורה של משרד החוץ בארצות הברית. רמי הוא תלמיד שביעית בתיכון האזורי השומר ונימנה עם 70 חברי המשלחת התיכונים שיצאה לארצות־הברית ל־סייר המבורה בבתי־ספר לא יהו־דיים.

בתור בן מושב יש לרמי בעיות שאין לשאר חברי המשלחת: שלושה ימים לאחר נסיעתו צריך להוציא עצמו מהמשק, להעמיס על טרק־טור ולהובילם לסניף „תנובה" הק־רוב. הזמור בכרם כבר החל וצרי־כים להוריד כרוב. רמי דואג מה יהיה. אלמלא נסע, היה עוזר לאביו להעמיס הכל ולהוביל, עתה יצטרך האב לעשות הכל לבדו.

הוא ושאר חברי המשלחת נבחרו מבין מאות מועמדים, אשר משרד החינוך המליץ עליהם, לפי הקרי־טריונים שקבע משרד החוץ.

זוהי המשלחת הגדולה ביותר ש־יצאה עד היום לסיור כזה. המש־לחת הראשונה יצאה בשנת 1972 ומנתה שישה צעירים. היתה זו מש־לחת נסיונית. לאחר הצלחת ששת הצעירים יצאו ב־1973, 36 צעירים וגם הם נחלו הצלחה רבה בסיורם.

הרעיון הגלום בתיגורה של משל־חת כזו, הוא שנוער מדבר אל נו־ער. לא מסבירים מקצועיים ולא דיפלומטים משופשפים, אלא בני־נו־ער, הבאים אל בני גילם ומספרים להם כיצד הם חיים ומה הם חושים בישראל בצל המלחמה.

חברי המשלחת לא יסיירו בקול־גים ובמכללות, אלא בבתי הספר התיכוניים. שליחותם תהיה כעין „שלח לחמך על פני המים". זוהי יצירת תודעה בבתי הספר התיכוניים של ישראל ובעיותיה. בני הנוער יפ־גו אל ציבור צעיר, שאין לו היום משקל פוליטי, אך יתכן שבעוד ש־נים אחדות יקומו מתוכו אנשים בע־לי השפעה ואולי גם מעצבי מדי־ניות.

ועדה מיוחדת מטעם משרד החוץ בחנה את המועמדים ובחרה את ה־מתאימים. הכוכד העיקרי היה ידי־עת השפה האנגלית. יחודה של ה־משלחת הוא אופי הפעולה. מיד עם הגיעה לארצות הברית, תתפזר בכל רחבי המדינה, כאשר קבוצת העבר זה היסודית והיה זוג. בן ובת.

רוני אקלר · אלונה אבט · רמי וויץ

כהכנה לשליחות קויים סמינר הכ־נה, שבו הודגלו הצעירים באנגליה את כל המצבים אליהם יקלעו ב־סיורם.

אלונה אבט, בת 17 מקרית־גת, היא בת לאב יוצא דרום אפריקה ו־אם ילידת אנגליה. הוריה הכירו זה את זה כאשר עבדו בקרית־גת לפני 20 שנה. הם בני הגרעין ה־אנגלו־סקסי שהתיישב במקום.

כינצאם של הוריה עזר לאלונה לקלוט את השפה במהירות. היא תל־מידה בית הספר התיכון על שם הרצוג ואת בחוגית הפיון עביה יחד עם 4 בנות נוספות בבית ספרה. היא היחידה שנבחרה.

את היום הראשון בו נפגשה עם חברת המשלחת היא זוכרת היטב: „כבר מההתחלה היתה אוירה של גיבוש. בין אלה שלא הכירו זה את זה קודם לכן, נוצרה אוירה של צוות. עבדנו כצוות וערכנו דיונים בהדרכת מדריכים אמריקנים.

רוני אקלר בן 16 מתל־אביב, הוא תלמיד שביעית בתיכון עירוני כ'. זו הפעם הראשונה שיוצא את גבו־לות המדינה והורי עלו כפרים. רוני אוהב ללמוד, אך יותר מכל אוהב הוא את מקצוע הגדנ"ע, דרכו הגיע אל האנגלית השוטפת שבפיו: „ב־מסגרת הגדנ"ע אני נפגש עם בני נוער מחו"ל הבאים להשתלם. כל הקשר עימם נעשה באנגלית ואני מדבר אתם הרבה על כל מיני נוש־אים".

רמי וויץ מבן־שמן הוא בן לבעלי פתה האתרוגים, אשר נשארה במשק לאחר שהתיקף בהלהבת השחור. באותה תקופה הוקף האיזור בידי ערבים ורבוד המשפחות שגרו בתחומי בית הספר, עקרו למרכזים מסביבה. רק אביו של רמי ומשפחתו נותרו לבדם לשמור את הבתים.

את האנגלית למד מכבר נער בי־ארצות הברית, אשר באו לבן־שמן בקיץ. בחופשת הקיץ ריק בית הס־פר מהתלמידים ובני הנוער מחו"ל משתכנים בו. רמי: „אני גר במקום, מתחובב ביניהם ויוצר איתם קשרים. אני מכיר את הנוער הזה טוב מאד. את עתידי אני רואה במשק בבן־שמן. בעבודת האדמה אני מרגיש כב־הבי אמיתי".

בני עיר, בני עיירות פיתוח, 10 קיבוצניקים ומושבניק אחד. זוהי ה־משלחת, החתך של הציבור הישראלי.

הם אינם אמורים להוות נציגים רשמיים של מדינת ישראל, אלא מייצגים בראש ובראשונה את הנו־ער הישראלי על בעיותיו ותחושו־תיו. במשרד החוץ מקווים, שכל א־חד מהם ידע להסביר את עמדת הישראלי של ישראל בקיום וברצון לשלום. „הם אינם מסבירים מקצו־עיים", אומר הגי אילון, איש משרד החוץ, העומד בראש המשלחת. „נס־יון השנים שעבר הראה, כי הנוער בארצות הברית אינו מתעניין רק בפוליטיקה וקיימת אצלו פתיחות ג־דולה לישראל ולשמוע — לא מפי מסבירים מקצועיים — אלא מבני נוער כמו־הם, המספרים בפשטות כיצד חיים".

המלצות ל„חייל ...ת מצוא" ...־10 דולר

סטיוארט טנדלר (לונדון)

„המלצות המלצות לשכירי חרב. אם אתה שכיר חרב לשעבר, הנב־כית זאת בעשרה דולרים", — נאמר במודעה הרואה אור בגליון האחרון של „חייל לעת מצוא". העתון הזה, המבדיע על עצמו כי הוא בבאטון של „ההרפתקן המקצועי", מביא בתוך מכתבים אחד־ים מודעה של „הבקן בינלאומי" ו„ראכן והוי צעיר" המבקשים עבודה.

במודעות אחרות בעתון מציעות חברות נשק תת־מקלעים ונשק או־טומטי לנבחנים, וספריה מקצועית צנעה מוצעת לאיש הרוצה להזהז מפורכן לפני צאתו לשדה. המאמרים, הכוללים חומר מודם. אך ציורים רבים, עוסקים בזירות קרב ובש־ליחויות סודיות. רשימה בראש ה־עתון מזהירה את הקוראים מפני מ־גייסים רמאים.

בעולם של תקשורת אינטנסיבית ההתמחות, היה צפוי שיופיע משהו כגון „חייל לעת מצוא". אבל 70 ה־עמודים, הנוצאים לאור על ידי מי־ג'י בראון, חבר לשעבר של הכוחות המיוחדים בארצות־הברית, רחוקים כי רחוק מזרח ממערב מהאנשים שעזבו באחרונה את ברי־טניה לאנגולה, או מקודמיהם בכל כשם אחר.

חברי „בריגדון מבצ'מקרי", „אולמן הבריאותי" ו„מיענון סאן ג'ורג'" — הכינויים של יחידות צבא שונות — ממשיכים במסורת עתיקה, שהחלה עוד במצרים ובארם־נהריים הקדומות.

קיבוצי דוגי הכתבפו במספר נרי־כני ויותר מאוחר שכרה הקיסרות הביזנטית „ולונגאגרים" מהגבול ה־ספרדי, כדי להביס את התורכים. הללו בצעו את המלאכה, אך אחר־כך פנו נגד מעבידיהם ועשו שמות במקדוניה ובטרקיה במשך שנתיים. בהוכיחם כי למדו יפה את השעור שהורו אותם מעבידיהם: שכיר ה־חרב יכול להיות למכשלה, לא פחות מאשר לעזר.

„הקונדוטיארים" היו לעתים קרובות הכוח המכריע במלחמות של המדינות האיטלקיות בסוף ימי הבינים. הם שרתו בעיקר כחיל פרשים משוריין. קונדוטריאל ד'אלבאגו יכול היה להת־פאר ש„צבאו" מונה 7000 פרשים ו־1500 חיל רגלים.

אי אלה „קונדוטיארים" קיבלו תש־לומים, ששום שכיר חרב היום אינו יכול להשוות אליהם. פרנציסקו ס־פורצה נתמנה לדוכס מילאנו, ופי־גוון הוקוד זכה — אחרי קריירה שכללה מצבי מתנבגת לגבי אי־אלה מדינות, שנאלצו לשלם לו על מנת שלא יתקוף אותן — לכבוד בלתי רגיל: הוקמה לכבודו אנדרטה ב־פירנצה.

שכירי חרב מאומנים אי־שם, לקראת טיסתם לאנגולה

גידולם של צבאות לאומיים שם קץ לרוב היחידות של שכירי החרב. למרות שהויך וגרוניה המשיכו ל־ספק כהנות באירופה. המשמר הש־וויצי של הוואתיקן הוא שריד של הגדודים השוויציים.

באחרונה השתמשו הצרפתים „בגי־לים שנוייסו ללגיון הזרים המפורסם. אי־אלה תפישות רומנטיות. והאופפות את שכירי החרב, נובעות ללא ספק מן הסיפורים המידבריים, שנשכבו על ידי „הספשית האבודה".

מאז מלחמת העולם השניה, לא היה כמעט יום שלא התנהלה מל־חמה במקום כלשהו בעולם. והדבר זה שימש קרקע נוחה להדרת חוזים של שכירי חרב.

להקמה גדולה שהתנהלה פה ושם גרמה לגיוס אנשים רודים, שחביר־כים, הבריטים והאמריקנים אינם א־תם תחת דגלי ארצותיהם. בדוגמה, כגון אנשי השירותים המיוחדים ה־אמריקניים, פגשו ביקוש רב, כאשר שוחררו מן הצבא.

הדגם התורי של שכיר החרב, הו־פיע בקונגו בראשית שנות ה־1960. עם אנשים כמייג'ור מייק הור וה־קולונל ז'אן שראמה. בעקבותיה באו ביאפרה וקאמבודיה. גוייסו אנשים ל־אמן כוחות באמבניה; ותיקי מל־חמה אמריקניים מינגאם להמשיך ב־וייטנאם, ועדיין המצעדית סכרה לשי־רים למדינות הצבא שלה, במחיר של המי־החייטם אלף להיות שכי־רים לאהם בעד 18 החדשים.

משרד ההגנה בבריטניה אינו מוד־נגד ל„השאלת" חיילים לצלילי שמן בארצות־הברית אינה נוקטת מדיניות השירותים של אנשי צבאים הודיים בויאטנאם.

בפקודה של אנגולה לא נתנה ממ־שלת בריטניה לפי החוק. בשנת 1968 „ניצל" מייקל קמיארק, כאותו זכו של הוא, בשבעה שכירי חרב ברי־טים, במשימה: הוא לקח מהם את דרכוניהם. לפיכך לא לקחו רבים כאלה, שעזבו את לונדון בשבועות האחרונים, את דרכוניהם אתם.

ועידת בריסל בעיניים סוביטיות

אורחי הכבוד

ציור של יפימוב ב„איזווסטיה"

מחלוקת בין ראש העיר וסגנו מערערת את עיריית באר־שבע

אליהו נאוי פנה למשטרה בשל חשד לאי־סדרים כספיים ב„מרכז האומנויות לנוער" של העיריה — ובסיעת „המערך" פרצה סערת רוחות

מאת **שלמה גבעון**

דו"ח הביקורת על פעולות „האגודה לתרבות ולחברה" מיסודה של עיריית באר־שבע, שהונח השבוע על שולחן הממונה על מחוז הדרום יצחק ורדימון ונשלח לראש עיריית באר־שבע אליהו נאוי ולסגנו בנציון כרמל, החריף את היחסים המתוחים בסיעת „המערך" בעיריה.

דו"ח הביקורת הוזמן על־ידי משרד הפנים לפני שלושה חודשים, אחר פניית ראש העיר, שרמז לאנשי משרד הפנים, כי מן הדין לבדוק, אם הכל כשורה במסלכת „האגודה לתרבות ולחברה", שבראשה עומד סגנו.

ממצאי הדו"ח כבר פורסמו והיו גלוים. אליהו נאוי טוען, שהממצאים חמורים ומעידים על חריגה מכל נוהל תקין. הוא העלה את הנושא לדיון בישיבת סיעת ה„מערך" בעיריה וביקש הנחיות כיצד לפעול במקרה זה.

סגן ראש העיר, בנ"צ כרמל, הממונה על תיק החינוך בעיריה, טוען שהביקורת שנערכה ב„אגודה" רצופה טעויות והתעלמה מעובדות יסוד. הוא חיבר דו"ח נגדי והוסיף הסבר בעל פה: „מכל מקום, צריך שיהיה ברור לכל מי שאינו בקיא בנושא הנדון, שענייני האגודה אינם מתנהלים יותר גרוע מענייני עיריית באר־שבע...".

אנשי „המערך" במועצת עיריית באר־שבע מסוכסכים כאשר לא היו מעולם בשנה ה־13 לכהונת אליהו נאוי בראשות העיריה ובכל הנראה יד המערך לבחירות הבאות בדבר.

ישיבת מועצת העיריה האחרונה „התפוצצה" בשל חילוקי דעות בין ראש העיר אליהו נאוי ובין סגנו בנ"צ כרמל, על הפעלת מרכז קהילתי חדש שבנייתו הושלמה לא מכבר באחת השכונות הבעייתיות בעיר.

חברי הסיעה איימו לא להצביע בעד התקציב החדש, וישתקו בכך באופן מוחלט את אגפי העיריה ומחלקותיה. הישיבה „התפוצצה" כשנתברר שראש העיר לא דבק בסיכום שנתקבל לפני כן בישיבת סיעת „המערך", שלפיו תוקם ועדה בראשותו של בנ"צ כרמל לבדיקת ההצעה להפעלת המרכז הקהילתי.

ראש העיר, אליהו נאוי, מכחיש זאת בנחרצות, וטוען שלא שמע סיכום כזה, ואילו שמע לא היה מסכים לו.

אחר כך שוב נערכה ישיבת סיעה, ושוב הורמו קולות והוטחו דברים קשים עד כדי איום בפירוק הסיעה הקואליציה במועצת העיריה.

לראש העיר אליהו נאוי גירסה משלו: „המתיחות החלה כאשר ביקשתי ממשרד הפנים לבדוק את הסדרים הקיימים ב„אגודה לתרבות ולחברה", שבראשה עומד בנ"צ כרמל. אני מניח שזה הרה לו באופן אישי, אך יש דברים שאינני מוכן לעבור עליהם לסדר היום. זכותי לדעת מה מתרחש בעיריה. באחרונה נשברו כמה דפוסים המשבשים את מהלך העבודה. הוויכוח הוא על נורמות ציבוריות". אליהו נאוי מרבה להשמיע באחרונה הדברים על „נורמות ציבוריות".

הפרשה תולה סערת רוחות בתוך סיעת „המערך" והיו שטענו כי ראש העיר עוסק ב„רצח אופי פוליטי" של סגנו בנ"צ כרמל. חבריו לסיעה הטיחו בפניו כי מרור מאוד שהוא פנה למשטרה בלי להיוועץ תחילה בראש האגף, תוראה שמניעים אחרים, מלבד החוש הטבעי לאמת ולצדק, דחפוהו לנקוט צעד זה.

החיכוכים בין ראש העיר אליהו נאוי לבין סגנו בנ"צ כרמל, הגלוים עתה לעיני כל, אינם חדשים. זו כהונה שנייה שמכהן בנ"צ כרמל כסגן ראש עיריה בפועל. הוא ממונה על האגף לחינוך ותרבות והצליח להזיל במרוצת כהונתו מעין „מהפכה" וזוטאי בכמה משטחי התרבות בבאר־שבע שלא מצאו יד גואלת עד בואו. הוא השקיע מרץ רב בעבודתו ו„הזיז" דברים שהוזנחו או לא הוזזו שבו כראוי.

„על סמך החלטות"

הוא אומר: „כל מה שעשיתי ופעלתי בתחום התרבות בוצע על סמך החלטות מפורשות של הנהלת העיריה שקיבלו אישורן במליאת מועצת העיריה. כך היה בהקמת „האגודה לתרבות ולחברה", בהקמת התיאטרון העירוני, ביסוד התזמורת הקאמרית, בפתיחת האולפן לבלט ובכל שאר הדברים שעשינו. ביקשתי גם לחולל שינוי קיצוני ולהקים חברה עצמאית לניהול בתי הספר העל־יסודיים, אך הענין טורפד על־ידי ראש העיר ולא הוצא לפועל. הודעתי לאליהו נאוי בפגישות אין ספור, בשיחות אישיות ובמסגרות גלויות בהשתתפות אנשי מרכז המפלגה, שאינני נושא את עיני לכהונת ראש העיר ואינני חותר תחתיו בשום צורה ובשום מקום. לצערי נפלו דברי על אזניים אטומות. ראש העיר רואה בכל מעשי חתירה תחת מעמדו".

נסיונות פיוס לעשרות נכשלו. בירורים במישור המקומי ובמרכז לא הניבו פרי.

„אנחנו מפולגים ומפורדים מבפנים, הסיעה חדלה לתפקד כגוף מלוכד ויעיל", אומר זאב זריזי, סגן ראש העיר מסיעת מפ"ם. זאב זריזי, שבאפריל ימלאו 25 שנה לעסקנותו הציבורית בבאר־שבע, הודיע עוד לפני יותר משנה שבדעתו לפרוש במלאות מחצית היובל לעבודתו בעיריית באר־שבע. נראה, שחזר בו מהודעתו בגלל הנסיבות.

לפני כמה ימים נכחתי בשיחה בין ראש העיר אליהו נאוי ובין סגנו זאב זריזי. במהלך השיחה הטיח זריזי דברים קשים: „אתה נותן דוגמה אישית וגרמת להרבה מן התופעות הקיימות כיום בעיריה — אמר לאליהו נאוי — היית עסוק באלף ואחד דברים, בנסיעות לחו"ל, בכתיבת ספר, באירוח אורחים מחו"ל, בהופעות בטלוויזיה ובשידורי רדיו, כיו"ר המחלקה הערבית של מפלגתך. לא התפנית מעולם לעניינים עקרוניים. קירבת אנשים והבאת לך צוות עוזרים — ולאן הגענו ?"

בתשובה לכך אמר אליהו נאוי שהוא אינו פועל כשחקן שחמט, המחשב את מהלכיו מראש, אלא כשחקן שש־בש, המטיל את הקוביות ורק עושה את הצעדים בהתאם...

„הצעתי לחברי הסיעה שכולנו נתפטר" — אומר זאב זריזי.

איש אינו מתפטר

בינתיים לא התפטר איש מסיעת „המערך" במועצת העיריה. בעקבות „פיצוץ" ישיבת מליאת המועצה האחרונה שוב התכנסה הסיעה לאחר דיון נוקב, מלווה בהרמות קול ובהזכרת מיני משכסות ופרשות עבר מכתיקות, הוחלט לבחור בצוות „ועדת פיוס" בהרכב סגני ראש העיר זאב זריזי, אביגדור אביטל וחבר המועצה אליהו חנא, שתביא לסיעה תוך שבועיים סיכום שיאפשר המשך עבודת העיריה עד גמר הכהונה הנוכחית.

אמר אליהו נאוי: „אני מקווה שהמפלגה תתייצב מאחורי".

אמר בנ"צ כרמל: „אני איני רואה את עצמי כמועמד לראשות העיריה בבחירות הבאות בשום מצב ושום נסיבות".

אמר זאב זריזי: „למרות שהשבתי שהגיע המועד לפרוש, אציג את מועמדותי לראשות העיר בבחירות אישיות אם לא יימצא מועמד שלא היה מעורב עד כה בענייני העיריה. המצב הקיים חייב להשתנות מן היסוד..."

אמר לי מזכיר „העבודה" בבאר־שבע, דב תאודוריס: „ייתכן שכל הענין קשור בהיערכות לקראת הבחירות הפנימיות למוסדות הסניף. על המפלגה לפעול בצורה נמרצת ותקיפה ולהטיל מרותה על כל חברי הסיעה ללא יוצא מן הכלל, לרבות ראש העיר..."

ראיון השבוע עם ח"כ יצחק בן־אהרן

(סוף מעמוד 22)

נון ואירלאנד אינן הוכחה לטובת האפשרות הזאת.

חמור מזה: אינך יכול לבנות אומה ישראלית, שלא תדע על מה היא נלחמת ועל מה היא נתבעת לתת את דמה.

— איך תוכל ישראל, לדעתך, לסמוך על חוזה שלום, לאחר שתעשה ויתורים טריטוריאליים ניכרים, עם הסביבה הערבית שסובבת לה?

אין קופצים ממצב של מלחמה ולאחר שנות שנאה, בבת אחת למצב של שלום. סביר וצודק שישראל תדרוש לעצמה מאחזים בטחוניים לאורך הירדן, שאין לה שום כוונה לספח, אלא רק לבחון במשך שנים את תקופת השלום ואת הנורמליזציה ביחסים. ישראל תפנה שטחים אלה בצמוד להתפתחות השלום והנורמליזציה, הן הדיפלומטית והן הכלכלית, ביחסים שבין שתי הארצות.

— האם אתה שותף להשגה, הרווחת עתה בחוגים שונים, גם במפלגת העבודה, כי המפלגה עלולה לאבד את השלטון בבחירות הקרובות וה„ליכוד" יזכה בו?

לא. לחלוטין לא! אני משוכנע כי אם תהיה הכרעה ביצור לעצמנו בסיס איתן מאוד לנצחון בבחירות ולהנהלת המדינה. אני בטוח, שרוב הציבור מוכן להיות שותף למדיניות שלום אקטיבית, שאינה פאציפיזם במובן המקובל. מעולם לא הייתי פאציפיסט ואיני כזה היום. מאחורי רצון השלום צריך לעמוד כוח צבאי מעולה וכלכלה בריאה ומבוססת, הנושאת את צרכי העם ביד רמה, ללא פחד — אבל יד מושטת לשלום.

מדינת ישראל צריכה לפתור את בעיית היהודים ולא את בעיית הערבים. זה ייעודה. עלינו לקלוט יהודים, המוני יהודים, ולא שטחים דרושים לנו לשם כך, אלא אורח חיים מקרב לבבות, מדליק את רצונם של היהודים בתפוצות לבוא לכאן. שמונה שנים העתקנו את כל נקודת הכובד של חיינו, בפיתרון שלא יאמן, מבעיית היהודים לבעיית השטחים.

אנחנו מחולקים בזה, מפולגים בזה, מתקוטטים, מרקיקים את אברינו, מבזבזים את כשר הכוהות שלנו על עניינים, שאינם חיוניים לנו, במקום לבשר לעולם היהודי את הבשורה הכבירה של גאולה חברתית ואנושית.

— ההכרעה הגדולה שיוצבה עליה כיצד אתה רואה אותה בתחומי החיים הכלכליים־חברתיים־מוסריים?

אחד הדברים הפרדוכסאליים הוא, שהצירוף אצלנו באורח מלאכותי בין התפישות המדיניות לבין התפישות החברתיות. יפה כאילו אפשרות כזאת של צירוף תפישה רדיקאלית וסוציאליסטית בתחום החברה, שתהיה בכפיפה אחת עם תפישות לאומניות בתחום המדיני־בטחוני. זה עיוות בלתי נסבל. המחפש את שלמות נפשו מוכרח להביא לשלום בין ראייתו את דרכו בחיים כאדם, כיהודי, לבין יחסו בשאלות השלום והיחסים עם הערבים.

הבית היהודי נתעקם בעשור האחרון. אין כמעט כחלוקה ביחס לאנאליזה הכלכלית־חברתית, אבל לאנאליזה באורך של קילומטר מצרפים מסקנה ופתרון של... סנטימטר. הוויכוח הבסיסי שלנו ושורש השורשים של הבעייה היא ההתרחקות מן העצמאות הכלכלית.

● ביצות ממאירות

עלינו לחיות בשני תקציבים נפרדים. יש לנו נתונים מתלאים בכושר התעשייתי־חקלאי־מדעי־טכנולוגי לחיות מפרי עמלנו. עניין זה מוכרח להיותנו עכשיו, מייד! כל הכישורים שלנו אינם יכולים להבטיח לנו את רמת החיים המזוייפת של 1976. אבל הם מספיקים לרמת החיים ההוגנת של 1970, שהיתה בהחלט גבוהה. המערכת הזאת אינה זקוקה לשום תמיכה מבחוץ, לאף פרוטה אחת!

יש להקים מחסום גבוה, בלתי עביר, שאל המערכת הזאת לא יזרום אפילו דולר אחד מבחוץ. אנו צריכים לקיים מכוחנו, מעבודתנו, מפרי עמלנו, את החינוך והסעד והשיכון והבריאות ורמת החיים של האזרח — ואף להותיר כ־15 אחוזים מן המערכת הזאת לתקציב השני — בטחון וקליטה.

את הבטחון והקליטה איננו יכולים לכלכל בעצמנו. כאן אנו זכאים לתבוע עזרה מן העולם היהודי והלא־יהודי, ואנו מסוגלים לגייס יתר תמיכה משעשינו עד היום, בשערים גדולים לאין ערוך יותר ממה שהשגנו עד היום. היום מרגיש היהודי, ובוודאי הגורם הזר, הלא־יהודי, הממשלתי או הנשיאותי, שקורבנו משמש היום לשמירה על רמת החיים הגבוהה שלנו, ולא למטרות הקודשות, שבשמן אנו תובעים מהם לעזור לנו.

— מה צריך לעשות, כדי שנוכל לחזור מפרי־עמלנו ולהתפקד לעזרה השולב רק בתחומי הבטחון והקליטה?

העם יכול לצעוד באתגר הזה, אבל דרוש לשם כך מבנים אדמיניסטראטיביים אחרים, תפישות אחרות. התנאי הראשון: הכרח לנו לייבש את שתי הביצות הממאירות בחיינו — ביצת העושר המתהולל וביצת הפשי־ המתגנון. עד כה יכולים אורחים לטעון: הוא לא התעשר על חשבוננו, אלא על חשבון קופת הכלל. צריך לגדוע את התופעה הזאת בהינף אחד! ראה את התופעה המוזרה הזאת — אין היום מאבק סוציאלי בין מעסיקים ופועלים. הם בחזית אחת, התעשיינים וההסתדרות. יש להם עסק משותף — ממשלת ישראל. הוקה על הממשלה, שבעזרת מלוות וקומבינאציות יסתמו את כל הפערים. הממשלה זוכה לכל. העסק המשותף מונע גם מהתעשיינים וגם מהעובדים להטית את הרווחים ואת השכר על פרי של עבודה, כשרון ומסירות. כל מה שאינם מייצרים — ישלימו להם.

— זמירות חדשות בפיך...

יש לקיים את הפרנסה ההגונה, שבה התעשיין ירוויח פחות והעובד יצטרך לייצר יותר. 40 אחוזים של המנגנון התעשייתי שלנו אינם מנוצלים כלל. אנחנו חיים בעולם הוליוודי, שבו תקציב אינו תקציב ושכר אינו שכר וסיכום אינו סיכום. ההתעשרות הגדולה בישראל — וצריך להודות בזה — לא באה על יסוד ניצול הפועלים, אלא ינקה מקופה הציבור.

אני רואה מבחוץ בעיני עצמי: נאבקנו על כל פרוטה, על כל אחוז, בתקציב המדינה. כן מס על צח"ד, לא מס; כן אגרות־חוב, לא אגרות־חוב. שטות... זו אילוזיה לחשוב, שממשלת ישראל מכוונת את המשק הישראלי. שוק ההון השחור, השופע עשרות מיליארדים, הוא המכוון את המשק בישראל.

עלינו להכריז על מצב־חירום בישראל ולכפות בהקפה זו בצורה כלכלה מתוכננת, חלוקת עול שוויונית, תמורה רק לעבודה וליצירה, מחיקת הספסרות ומניעת העלמות מס, שבימים רגילים הן גניבה ובשעת חירום — בגידה לאומית.

— ואתה, היכן אתה בתמונה הזאת? מדוע אינך מתייצב בעצמך בראשו של צירוף כוחות חדש, שיביא להכרעה ויהיה ביד רמה?

בין כל המרותי — אין לי מרפקים. אין לי יצרים של עבודה בראש. אני איש צוותא, איש חברותא. אם תתהווה חברותא כזאת, שתחתור להכרעה — אשמח להרים לה את שארית כוחי. אקבל על עצמי למלא את התפקיד שאני יכול לכלא — אם ירצו בי. הצרה של חור הכבר הגים החדש, שעדיין אין הם עומדים איתן על הקרקע. אין הם חסרי כשרון, אבל חולשתם בכך, שלא גילו כושר לעצב מדיניות. אני עדיין מקווה, שתצמח מתוכם המנהיגות הראויה.

דב גולדשטיין

Opel City

אם תרכוש אופל סיטי ... 10.3 ... בין 6.2 עד ... תזכה בסט ... תיקי ...

GM   OPEL

"אופל סיטי" העירונית של אופל כל העיר מדברת עליה.

אופל סיטי הגיעה - המכונית שנולדה לנהיגה בעיר, נוחה בנהיגה, נפלאה בתמרון, נוחה בחניה... אופל סיטי.
זוהי גם מכונית ספורט קופה עם יציבות וכושר תמרון מלהיבים.
זוהי גם מכונית משפחתית - היא תסיע 4 מבוגרים בנוחות מירבית.
וזוהי גם מכונית עם 3 דלתות - פתח את הדלת מאחור ולפניך שטח מטען מפתיע בגדלו.
קפל את המושב האחורי, והרי לרשותך שטח העמסה נרחב.

אופל סיטי מבית ג'נרל מוטורס

בוא אל אולמי התצוגה וראה את ה"אופל סיטי" החדשה עוד היום.

הסוכנים הבלעדיים:
ליאו גולדברג בע"מ
משרד ראשי: תל־אביב - רח' דרך פ"ת 86, טל. 284111
סניפים וסוכנויות: חיפה - שדרות המגינים 64, טל. 522189 ירושלים - רח' שלומציון המלכה 15, טל. 234536
באר־שבע - רח' טרומפלדור 40, טל. 73515
, גלסר יעקב, בית המכונית חיפה בע"מ, רח' יפו 91, טל. 512251.

פרסו

הנהלת הסוכנות היהודית לא"י
ועדת המכרזים הכוללנית — א'
מכרז מס' 12/76 — הא

ביצוע עבודות נקיון
במרכז קליטה במבשרת ציון, ירוש
1. הנהלת הסוכנות היהודית לא"י (להלן הסוכנות) מזמינה בזאת הצעות לביצוע עבודות נקיון ... הנ"ל.
2. את פרטי העבודות וטופסי ההצעות אפשר ... ביום א' 29.2.76 במרכז הקליטה הנ"ל, או במ... אביב, רח' קפלן 17, חדר 438.
3. המציעים יוכלו לסייר במרכז הקליטה ... בשעות 09.00—12.00.
4. את ההצעה יש להגיש בשני העתקים בב... סגור בטופס המכרז, ולהמציאה לתיבת המכר... הנ"ל, או לשלוחה בדואר רשום: הנהלת הסוכנות היהודית לא"י, ועדת המכרזים ... תל־אביב, רח' קפלן 17, חדר 438, תל...
5. המועד האחרון להגשת ההצעות הוא יו... 12.00.
6. אין הסוכנות מתחייבת לקבל את ההצעה ... כל הצעה שהיא, והיא רשאית לפי שיקול ד...

מבנה תעשייתי להשכרה
באזור התעשיה סגולה, פתח ...
254 ממ"ר, קומת קרקע, חניה, ...
חשמל, כוח, מים וטלפון.
תחנת האוטובוס קרובה.
תשלום חודשי, וכניסה מי...
לפנות: כימפול בע"מ, טל. 11994...
...53-22673 ; ובערב 03-918804

אנו בונים בתל־אביב
דירות בנות 3-3½ חדרים
ברחוב **טולידנו 14** (שיכון בבלי)
ברחוב **ויתקין 17**
בקשר לפרטים נוספים נא לפנות:
רוגובין ושות' בע"מ
תל־אביב, רחוב יונה הנביא 44
טלפון: 50981/2
בין השעות: 8—13
ובימי שני וחמישי 8—13, 16—18

לקבלן בנין דרוש
דיקטים ועץ
משומש להבניות
*
טלפון: 449515

למכירה תדיחיים
סמיטרלר מק
צמג ... DM
עגלה מילר
עם דבקות
לפנות: ...
טלפון: 625452, 716445

זוג צעיר!
אם אתם שואפים לחיי תורה מלאים
אם אתם רוצים לחיות באוירה שקטה בתוך נוף נהדר
אם ברצונכם להתפרנס מיגיע כפיכם
אם אתם מוכנים להתמסר להקמת מושב שיתופי חדש
...מקומכם אתנו
מבוא מודיעים
מושב שיתופי של פועלי אגודת ישראל
ד.נ. המרכז   טל' 964582

ממטולה עד אילת

...יד הקולות

...אשר נערכה השבוע במליאת הכנסת ההצבעה על התקציב הנוסף, סובב הנהלת הקואליציה, ח"כ משה ורט־... במזנון המריץ את חברי סיעות ה־...ליציה להכנס לאולם לקראת ההצבעה.

...ה ח"כ ורטמן אל ח"כ ד"ר יהודה מאיר האיץ בו: תיכנס להצבעה, שהממשלה לא תישאר במיעוט.

...השיב ח"כ בן מאיר: אם יש רוב ...ת, הרי אין צורך בקול שלי. ואם הקול שלי יציל את הממשלה, הרי ...ב שתיפול.

...נת ח"כ ורטמן אל חבר סיעתו, ח"כ ...ב מנחם הכהן (המערך בר): תיכנס ...צביע, אחרת תיפול הממשלה.

...השיב הרב הכהן מניה וביה: ואם ...צל, לפחות ידעו שיש ממשלה...

...א עוד ברכת שלום

...הכנסו השבוע לישיבת ועדת החוץ והבטחון של הכנסת, פנה ח"כ מר־... בן־פורת אל יו"ר הועדה, ח"כ יצחק ...ן ואמר לו: סלח לי, לא אברך אותך ...ר לשלום. מעתה אני חייב לברך ...עד ב„ביטול מצב המלחמה".

...וק ההפלות

...ברת הכנסת גאולה כהן, השוללת בחריפות את החוק המתיר ביצוע ...ולות מלאכותיות, ניסתה השבוע לשכנע ... ח"כ אמנון לין, שיצביע נגד החוק ...ה.

השיב לה ח"כ לין: גאולה, ברגע זה ...א מעניינות אותי הפלות הנשים אלא ...פלת הממשלה.

מסים ועקרבים

בפתח ישיבת מועצת עיריית רמת גן השבוע שבה הוחלט על העלאות מסים ניכרות קראה תלמידת תיכון מקומית באוזני חברי המועצה פרק בתנ"ך כנהוג בישיבות העירייה, זה שנים רבות.

לשמע דברית החלו חברי המועצה לחייך בינם לבין עצמם, שכן התלמידה ציטטה מספר מלכים את דבריו של רחבעם בן שלמה בהשיבו לעם אשר בא לבקש ממנו הקלה מעול המסים.

„אבי העמיס עליכם עול כבד ואני אוסיף על עולכם. אבי יסר אתכם בשוטים ואני איסר אתכם בעקרבים..." קראה התלמידה ברגש.

שבחים

באותה ישיבה סיפר ראש עיריית רמת־גן, ד"ר ישראל פלד, שמפקד המשמר האזרחי, ניצב מולה כהן סייר ברמת גן ושיבח את פעילות המשמר האזרחי המקומי.

„אני שמח להעביר לידיעתכם את תשבחותיו של המפקד — אמר ד"ר פלד — אולם יחד עם זאת אני נאלץ לקבוע בצער שלא כל חברי המועצה חברים במשמר".

הוא הציע לכל חברי מועצת העיר להתנדב למשמר האזרחי „כדי שבאמת יהיו ראויים לתשבחותיו של המפקד".

השר ושר השלום

ביום א' השבוע, ביום בו נתנה הממשלה אישור סופי להצעת התקציב, ראו את ארנון גפני, המנהל הכללי של משרד האוצר, ממתין בפרוזדור המשרד.

„אני מחכה לשרי כדי ללכת לממשלה" — השיב גפני לעתונאים שביקשו להבין את פשר המתנתו.

„אבל רבינוביץ כבר יצא מזמן" — אמר עתונאי המצוי בסוד העניינים.

„לא התכוונתי לשר שלי אלא, לשרי, שר־שלום שירן (הממונה על התקציבים). דרך אגב, זהו תקציבו הראשון של שירן ולקראת הדיון ביקש אחד מעוזריו: „תנו צ'אנס לשר(שר)שלום"...

מוטה גור על הר־הבית

הרמטכ"ל, רב־אלוף מוטה גור, שהופיע השבוע בפני מועדון העתונאים בירושלים, נשאל לגבי כניסת יהודים להר הבית. השיב הרמטכ"ל בסיפור מיוחד: בחורף 1968 ירד שלג בירושלים ורציתי לראות את הר הבית המושלג. כיהנתי כמפקד רצועת עזה ולקחתי את האשה והילדים ובאנו לכאן. בכניסה להר הבית עצר אותנו ילד ערבי בן 12 ואומר שהיום אין כניסה ליהודים להר הבית. עמדתי במצב מביך. הילדים מביטים בי — מה יעשה אבא, ומצד שני — נכון שיש חוקים ותקנות, אבל שאסור לי להכנס להר הבית, זה בכל זאת קצת מוגזם. נסיון לשכנע את הנער — עלו בתוהו. בלית ברירה — דחפתי קצת את הנער ונכנסנו. כאן תפסתי את הפרינציפ...".

„כה לציצות עם הר הבית — זו באבה שאיהי", סיכם רב אלוף גור.

כשאריק מפקד על צבאות ערב...

עוד סיפור היה בפי הרמטכ"ל, כשנשאל בדבר שיבוצו של אריק שרון בצה"ל. „אריק — כמו יתר הקצינים הבכירים — משובצים בצורה מאוזנת. הנה,

לפני שבוע ערכנו תרגיל מלחמה ואריק שימש כמפקד כוחות החזית המזרחית, כלומר של צבאות סוריה וירדן. מולו נצבו — רפול ויונה (האלופים רפאל איתן, אלוף פיקוד הצפון ויונה איתן, אלוף פיקוד המרכז) שניהלו את הקרב שלנו".

ומי ניצח? — שאל אחד העתונאים.

„נו מה אתה חושב?" — השיב מוטה — אתה סבור שאילו רציתי שאריק ינצח, הייתי שם אותו לפקד על צבאות ערב"...

בשביל החלב

בכרכרה רתומה לסוס ובה שני כדי חלב היה הלל לנדסמן ז"ל, חבר משק איילת השחר עולה לצפת. בצפת העיר ניסו לנדסמן וחבריו ל„שווק" את החלב בעיקר בקרב האינטליגנציה המקומית, אשר „תודעת החלב" לא היתה לגמרי זרה לה.

כל זאת סיפר אהרון אבן־חן ברשימתו „קווים לא ריווחיים" שפורסמה ב„מעריב" של שבת בשבוע שעבר.

עד מה מעניינות הן דרכי חייהם של בני־האדם אפשר ללמוד מן העובדה כי יצחק לנדסמן, חבר משק איילת־השחר, הוא היום מנכ"ל „תנובה".

יצחק לנדסמן, בנו של הלל, אינגו זקוק עוד לכרכרה וכדי חלב, ובעיית שיווק החלב המעסיקות אותו הן הרבה יותר מורכבות...

ובצפת של היום אין צורך להתאמץ כדי למכור חצי כד חלב לתושבים. ה־אינטליגנציה...

כסף וזהב

רב בהסתדרות, ח"כ הרב מנחם הכהן הביע את זעמו הרב על שפועלים רבים מסכימים לעבוד במפעלים המחללים את השבת, כדי להרוויח תוספת מיוחדת הניתנת עבור עבודת שבת.

אמר הרב מנחם הכהן: צאו וראו מה עלתה לנו. דור המדבר התפרק מכספו וזהבו כדי שיהיה לו אלוהים. ואילו הדור שלנו מתפרק מאלוהים, כדי שיהיה לו כסף וזהב.

הסיבה

בהפגנה לפני החוג הרעיוני של צעירי המפד"ל בתל־אביב, נשאל שר הבטחון שמעון פרס, אם הוא תומך בהקמת ממשלת ליכוד לאומי.

„אני תומך בממשלה כזו — אמר השר — וזו כנראה הסיבה שאיננה קמה...".

הלהטוטן

רוברטו מסינה, מגדולי הלהטוטנים בעולם, הובא לכאן מאירופה כדי למלא את מקומם של הכוכבים האמריקנים לי ואן־קליף וג'ים בראון בסצינות מסוכנות בסרט „נקמת דם", וכן גם לשם אילוף שחקנים ישראלים בקרבות מערבונים. רוברטו הוא אקרובט מומחה לג'ודו, לקפיצה על סוסים וגמלים דוהרים, לצניחה מגבהים וצלילה בנהרות סואנים. יצאו לו מוניטין על מירדף מכוניות וריסוקן, על זינוק לתוך אש.

הגבר ללא־חת שמר עד עתה סוד שנתגלה באקראי בתחנת המשטרה של אילת: בשבוע הראשון לבואו לישראל חזר מאתר הצילומים דרך הכביש הראשי לאילת, ואז אירעה לנגד עיניו התנגשות עזה בין שתי מכוניות פרטיות. הוא היה הראשון שחש לעזרת הנפגעים. באחת המכוניות המרוסקות ראה שלושה נוסעים פצועים שאיבדו את הכרתם. הלהטוטן הפעיל את כישוריו ובמהירות הבזק תלש את שתי הדלתות הקדמיות, חילץ את הנפגעים ובעזרת חבריו לצוות השיב את רוחם בהנשמה מפה־לפה. בינתיים התפרצה מיכלית הדלק של המכונית השניה, שהחלה להתלקח. רוברטו זינק אל תוך הלהבות והציל את חיי הנהג שהיה מוטל בה, גם הוא, ללא הכרה.

מסינה סירב לדבר על הנס שחולל, אך משנודע לו כי אשה אחת מהנפגעים נפטרה בדרך לבית החולים, אמר: „בקולנוע מפרסמים אותי כגבור כל יכול. אך במציאות אני חסר־אונים, כאחרים, נוכח כחו של הגורל...".

סוסים מתוסכלים

במכרות המלך שלמה שבנגב, על רקע צוקי ענק אדומים, השתוללו עשרה סוסים געשים בדהירה שדונית כאילו נישאו על כנפי הרוח המדברית. פגעו בניצבים, הפכו מצלמת קולנוע והטילו אימה על צוות של עשרות טכנאים ושחקנים שעסקו אותה שעה בהסרטת המערבון הישראלי־איטלקי־אמריקאי, „נקמת דם".

גבר מוצק שרירים הגיח לקראת הסו־

סים ותוך קריאות באיטלקית הצליח להשתלט עליהם בזריזות של קוסם. „הסוסים מתוסכלים לגמרי", הסביר. „בישראל יש מחסור בסוסים להסרטה. זה עתה הביאו את אלה מאיטליה, וכבר מטלטלים אותם מסרט אחד למשנהו — שבוע אחד בקיסריה רכבו עליהם חיילים רומיים על אוכף צד עתיק, שבוע שני, בירדן, בדואים ללא אוכפים, וכאן הטילו עליהם אוכפים מערביים וקאובויים אמריקניים. הסוסים סובלים מפיצול אישיות, מגעגועים למולדתם ומקוצר המדבר. גם כיוונם של הרוחות המדבר זר להם ומערער את שיווי משקלם, אך יותר מכל מבלבל אותם בליל השפות. כשדוברים אליהם באיטלקית, הם נרגעים".

היכן התמונות, לכל הרוחות?!

מי שממעט לצלם, ומוציא מתחת ידיו רק שניים־שלושה סרטים בשנה, פטור מכל דאגה: אחת לשלוש־ארבע שנים יקנה אלבום, וישים בו את התמונות לפי הסדר הכרונולוגי של צילומיו.

אך יש רבים המצלמים יותר ובמשך שנה אחת יכולות להצטבר מאות רבות של תמונות מוצלחות, האלבום המקובל יתמלא בין־רגע, ועולה על גדותיו. במקרה כזה ודאי רבים נוהגים כמוני, נותנים את התמונות הנוספות „זמנית" בסתם־קופסת־קרטון. ושם הן נשארות לעולמי־עד.

במקום זאת, כדאי לחשוב על פתרונות אחרים. נכון כי לגבי רבים, ההוצאה הכרוכה על אלבומים משובחים איננה באה בחשבון. אולם יש אפשרויות נוספות: לדוגמה, ניתן להתקין לבד מעין אלבום — בסך־הכל אוגדן („קלאסר") משרדי רגיל, בו משחילים דפים עשויים נייר עבה: מה שחשוב — לוודא היטב, שהנייר נייטראלי מבחינה כימית, ואינו מפריש במרוצת הזמן חמרים העלולים להזיק לתמונות. ידוע, למשל, כי נייר־צלופיס מהווה סיכון מסויים להתמונות, ורצוי להימנע מן השימוש בו — אף שהוא זול ביותר. במקום זאת, טוב להחזיק דפים מבה שמכונה בפינו „נייר־בריסטול", או מנילה. במקרה הגרוע ביותר, די אפילו במעט נייר־כתיבה עבה. גוזרים לתבנית הרצויה, מנקבים שני חורים בשוליים — והרי לכם אלבום. אף שאינו מפואר, אין יעילותו נופלת במאומה מזו של אלבום מהודר.

זה זמן רב אין משתמשים בפינות־תמונות — אותם משולשים קטנים המצופים דבק. זה חבל, משום שבדרך זאת נמנעה כל אפשרות להזיק לתמונות, ולא היה צורך להדביקן: פשוט הדביקו את הפינות, והשחילו את התמונות. כיום קשה להשיג פינות כאלה בכל חנויות הצילום, ומי שאינו מוכן להתרוצץ עד שימצא את מבוקשו, ייאלץ להסתפק בשיטה אחרת — הדבקת התמונה אל נייר־האלבום.

● לא כל דבק טוב

כאן חשוב מאד לזכור, כי לא כל דבק טוב למטרה זאת. ראשית — יש דבקים שאינם נייטראליים מבחינה כימית, והללו עלולים לתקוף את התמונה ולהשחיתה במרוצת הזמן. שנית — חלק ניכר מן התמונות מיוצר כיום מנייר פלסטי, ודבקים רבים כלל אינם תופסים על משטח־נייר כזה. והשלישית — לא־אחת יקרה שנרצה להזיז התמונה ממקומה — בין לצורך הדבקתה במקום אחר, ובין כדי לתת אותה במתנה. אז גדולה הסכנה, כי דבק טוב יגרום לכך, שהתמונה לא תינתק בנקל מן הנייר, ובמקום זאת תיקרע, או שתמשוך דף שלם של האלבום. טוב איפוא להשתמש בדבק־גומי, בין תמיסת־גומי רגילה (מן הסוג המשמש לתיקון תקרים) ובין דבק־מגע. יש למרוח שכבת־דבק על פינות גב־התמונה בלבד. מניחים לייבוש עד שהשכבה עדיין דביקה קצת למגע, אך כבר איננה נוזלית. אז מניחים את התמונה במקומה המתאים בדף, ולוחצים קצת על הפינות. התמונה תידבק, וכל עוד לא נמשוך בכח, תישאר במקומה. אלא שברגע שנרצה להסירה, די למשוך בעדינות באחת הפינות, בתנועת־קילוף קלה כלפי מעלה; התמונה ניתקת ממקומה, בלי שהנייר ייקרע. דבק זה טוב גם להדבקת תמונות העשויות מנייר־פלסטיק.

שיטה שונה לחלוטין, מבוססת על הכנסת כל תמונה לשקית־פלסטיק קטנה, וכריכת כל השקיות באוגדן או מתקן דומה. אפילו „שקיות־ניילון" (למעשה, פולי־אתילן) רגילות טובות לכך, אם כי אין הן שקופות לחלוטין, ויש לשלוף את התמונה מתוכן, אם באמת רוצים ליהנות מכל פרטיה. יש גם שקיות מיוחדות למטרה זאת, עשויות צלופאן או חומר דומה הקרוי „גלאסין" — אלא ברור כי הן יקרות במקצת.

אפשר גם להתקין אלבום מכריכה עשויה לבד (ומצופה בד או פלסטיק ריפוד). בכריכה זאת נותנים דפי נייר הגזורים מגליונות של „נייר־שולחנות" ירוק, או „נייר־האפליה" שחור. אלה ניתן להשיג בכל בית מסחר לצרכי־כתיבה, במחיר סביר. מדביקים את התמונות בדבק־גומי, ומתחתן רושמים את הפרטים הדרושים בעפרון לבן, גיר־שרטוט לבנה, או במילוי של עט כדורי, המכיל תערובת של אבקת־אלומיניום. הסוחרים נוהגים לכנות זאת בשם „מילוי בצבע־כסף". הוא אינו יקר בהרבה ממילוי רגיל של עט, וכאשר כותבים בו על נייר שחור או כהה, הכתב נראה כמעט לבן לגמרי, והוא קריא מאד.

יהודה פרדיס

כך נתקבלה החלטה

(סוף מעמוד 15)

שביתת נשק נוסף, — או על ויתור כולל על כל האמצעים והתוצאות של המלחמה כפי ביטויים במשפט הבינלאומי ובמשפט הפנימי של הארצות הנוגעות לענין.

כללו של דבר; יש רק שתי אפשרויות: מצב של שלום — ומצב של מלחמה. האם „ביטול מצב המלחמה" מתכוונים האמריקנים למה שראש הממשלה מתכוון: שלום או „כמעט שלום"?

הדבר לא ברור. ודאי לא במקרה לא נכנסה לפרטים.

גם בוושינגטון יודעים פרק במשפט בינלאומי ועל כן קשה להניח, כי ארה"ב משתעשעת באשליה, ש„כל מדינות ערבי, שבשום פנים לא רצו וארצם רוצים לכרות שלום עם ישראל יסכימו „רק" לבטל את מצב המלחמה המגדת כניסה, שלבל הרצינה לא הסכים ישראל שתחזור מהלכות — כלומר, לקווים של 1967.

מדוע אם כן העלתה ארה"ב את הרעיון כשאין לו כל סיכוי להתקבל עתה?

הלכה כי הדבר כוכיד בדברים ... לישובה יעיל — הם ... כמוה. שבוה, ארה"ב רוצה לצבור במקפ את ... ארה"בונה כצד ישראל להוזר בגולן, אלא כדי „שינויים ...

האי־נכונות מצד סוריה וכל מדינה ערבית אחרת לשלום (כפי שנכתב במיזכר־ההבנה לגבי הגדרת השלב הבא) היה בהכרח מנצית את הקפאון. יכעו בוושינגטון הגו או הרעיון של „ביטול מצב המלחמה" כמוצא שניתן לסחור בו לפחות בשנת 1976.

הסכנה היא, שבשנת 1977 — אחרי הבחירות לנשיאות — עלולה ארה"ב להתחיל מהנקודה הזאת: ראשית, כבר הסכמנו ש ישראל שהיעד הסופי אינו יכול להיות שלום במובן המפורש, אף לא עם ירדן... ... דיון בשאלה מה הם המרכיבים ש ביטול מצב המלחמה...

אם גם ממשלת ישראל רוצה לשבת בשקט עד לאחר הבחירות שלה, כי אז נוסחה של ארה"ב היא טובה לכדי. אך כמוצא מ הסבך — ניכר שבצד הסיכויים טמונים גם בלטויות. סילוקן של אלה, הוא ענין ישראל צריכה לתבוע מארה"ב. הבירור בדבר המהות של „ביטול מצב המלחמה" עם ארה"ב הוא בראש וראשונה מבחן לכנותה: האם זה יעד אמיתי בדרך לשלום — או תרגיל בהירות של הבלמשי בארה"ב המבקש להבטיח שקט במזרח התיכון — לפני הסערה שעוד יבואו.

יוסף חריף

מבצע מרוין 1976

שי לכל קונה

להגל הופעת דגמי 1976 החדישים של מרוין ינתן לכל קונה שעון - שי מתמרוקי הוקרה

4711

פרס ראשון בתערוכת באזל

MARVIN

בהיר שעוני שוויץ

ילדינו חשובים לנו...

...ותוכנית יום החינוך הארוך - חשובה לילדינו!

משום שהודות לתכנית זו, תינתן להם מסגרת חינוכית עשירה, מפרה, המעודדת לחשיבה, ליצירה ומפתחת כישורים.

משום שבאמצעות תוכנית זו, ייעשה צעד משמעותי לקראת כינונה של חברה שיוויונית המעניקה הזדמנות שווה לכל ילד.

משום שעל־ידי תוכנית זו, תשתחררנה רבבות אמהות מן הצמידות לבית ותוכלנה לתת ביטוי ליכולתן, הכשרתן המקצועית ונסיונן לטובת החברה והמשק — המשוועים לסיועו.

משום שבעזרת תוכנית זו, יוכלו 2 ראשי־המשפחה לתרום את תרומתם לכלכלת הבית, להטבת תנאיו ולשיקומו.

ילדינו חשובים לנו, ולכן אנו תומכים בכל לב בתוכנית יום החינוך־הארוך ופונים בזה לכל אזרח התומך בה, כמונו, להביע את הזדהותו ולחזק בזאת את ידי מתכנניה ומבצעיה — ע"י הפניית מכתבים אלינו, ת.ד. 14254, ת"א, או ע"י משלוח התלוש הר"ב אל לשכת ראש־הממשלה.

הורים שאיכפת להם

נא לגזור ולשלוח

לכבוד
לשכת ראש־הממשלה
ירושלים

הריני להביע בזה את תמיכתי בתוכנית יום־חינוך ארוך.

שם............ כתובת............

שעשוע ותחביב

100 שנה לטלפון

בולים

ב־10 במרס 1876 הודגם בארצות־הברית על־ידי הממציא אלכסנדר גרהאם בל (1847—1922) המכשיר הטלפוני השימושי הראשון. אם כי היו רבים, שפעלו למקוריות ההמצאה והשתבחו על כך כ־600 משפטים, הכריע משרד הפטנטים בארצות־הברית לטובתו של בל, והוא הוכר בעולם כממציא הטלפון.

במלאת 100 שנה לאירוע זה מנפיקות מדינות שונות בולים מיוחדים לציון המצאת הטלפון.

ארצות־הברית הציגו ב־10 במרס בול בערך של 13 סנט, המראה את ציורו של הצייר היהודי ג'ורג' צ'רני מניו־יורק (שהוא ציור הראשון על בל), המתאר את השיחה הטכנית בהמצאתו של בל.

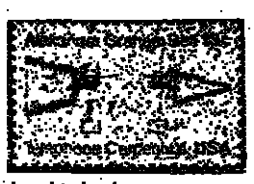

המצאתו של בל על בול של ארצות־הברית

אלכסנדר בל שהיה פיסיקן ופיסיולוג אמריקני ממוצא סקוטי, מופיע על בול שיונפק ב־3 במאי ש.ז. במונקו. ברקע נראה מכשיר הטלפון הראשון של בל. ערך הבול הוא 0.80 פרנק.

הטלפון הראשון מ־1876 והחדיש מ־1976 מופיעים על בול שווייצי, שהונפק ב־13 בת.ז. בערך של 0.80 פרנק. כן ראתה אור

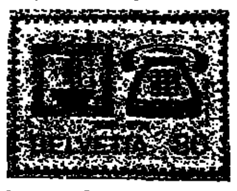

הטלפון ב־1876 וב־1976 על בול שווייצי

מעטפת יום ראשון עם תמונתו של בל, והקריאה הראשונה בטלפון הראשון, שהיתה בארצות־הברית: „מר ווטסון, בוא הנה, אני רוצה אותך". תומס ווטסון היה עוזרו של בל.

דיוקנו של בל ומכשירי הטלפון של 1876 והחדיש מופיעים על 2 בולי רודזיה שיראו אור ב־10 במרס בערך של 3, 14 סנט.

שיחת הטלפון הראשונה שבוצעה ע"י בל מופיעה על בול אוסטרלי בערך של 18 סנט, שיונפק ב־10 במרס, כן נראים על הבול

שיחת טלפון ראשונה ב־1876, על בול אוסטרלי

המכשירים הראשונים של הטלפון. מעטפת יום הראשון של הבול האוסטרלי מציגה את דיוקנו של בל וטלפונים ראשונים.

100 שנה לטלפון יצוינו על בול שוודי, שיונפק ב־10 במרס בערך של 340 ארה ובציג מכשירי טלפונים שונים.

340 מיליון טלפונים נמצאים כיום בשימוש בעולם. ה־4 בולי בריטניה שיונפקו בבריטניה ב־10 במרס מציגים שימוש בטלפון על־ידי אזרחים שונים: „אמא משוחחת בטלפון מהבית"

הטלפון בשירות העם על בולי בריטניה

(8½ פני), „שוטר מפעיל דרך הטלפון במקרה חירום" (10 פני), „אחות מנהלת בטלפון שיחה מקצועית" (11 פני), „מנהל מפעל נותן הוראות בטלפון" (13 פני). ברקע של הבולים נראים צילומים, הקשורים עם הנושא הספציפי של הבול.

הקשר הטלפוני הבינלאומי מופיע על בול שיראה אור באנדורה ב־10 במרס בערך של פרנק אחד.

בירות רבות נוספות ינפיקו „בולי טלפון" לציון היובל של המצאת הטלפון

הטלפון על בולי ישראל

ונוסיף שגם מדינת ישראל הנפיקה ב־1959 3 בולים בערך של 250, 500 פרוטות, המציגים מכשירי טלפון.

כתמים וחקירה על בולים

בעולם ידועה תופעה של מיקרואורגניזמים הגורמים למה שנקרא „הלידה" על בולים ותופעה זו לא פסחה גם על בולי ישראל.

המכון לסיבים ומוצרי יער נענה לפניית השירות הבולאי וקיבל על עצמו לערוך מחקר כדי של התופעה ולגלות את הגורמים תוך תקוה למצוא פתרון. בהשלמה למחקר המדעי של הנייר, הדבק, הצבע וכו'. פנה השירות הבולאי לאספנים שונים בשאלון הנוגע לנסיון המעשי של אספנים בשמירת אספיהם.

מובן, שיש לנושא זה חשיבות רבה, הן מבחינת האספנים בארץ ובחו"ל הן מבחינת השמירה על שמם הטוב של בולי ישראל.

מנהלת המחקר תהיה הד"ר חיה פרידמן, חוקרת בכירה במכון ומרצה באוניברסיטה בירושלים.

תולדות הספנות על בולי בולגריה

ב־15 בדצמבר הנפיקה בולגריה סדרת בולים כעניינית, המספרת את ההיסטוריה של הספנות ו־כלי־שיט.

ספינה מצרית (1500 לפני הספירה) מופיעה על הבול הבולגרי הראשון בערך של 1 סט.

ספינה מצרית, 1500 שנה לפנה"ס

הפניקים הכבוש שיפרים השובים במיבנה כלי־השיט שלהם, האשורים והבבלים השתמשו בכלי השיט הפניקיים. גם כלי השיט של ממלכות ישראל ויהודה ובחלקו המערבי של הים התיכון — של בני קרת־חדשת, התבססו על המיבנה הפניקי. ספינה פניקית (700 לפני הספירה) מופיעה על הבול הבולגרי השני בערך של 2 סט.

היוונים מצאו דרך לצייד את ספינותיהם ביותר משני טורי משוטים. ספינה יוונית (מהמאה ה־5 לפנה"ס) מופיעה על בול של 3 סט.

הרומאים הוסיפו לספינות הקרב גשר פליכה בחרטום. ספינה משים הרומאית מופיעה על בול של 5 סט.

הויקינגים היו מראשי הספנים בים הצפוני, הם הרחיבו את הצועה בראש התורן והאורך ספינותיהם היה כ־25 מ'. ספינה ויקינית (המאה ה־9 לספירה) מופיעה על בול של 13 סט.

הוונציאנים הבעיטו להשתמש בכלי־שיט ארוכים וצרים. הם המציאו מפרש־האורך המשולש (מפרש לטיני). ספינה ונציאנית (מהמאה ה־13 לספירה) מופיעה על הבול האחרון בערך של 18 סט.

בול סובייטי לציון 80 שנה להולדתו של א. ל. מינץ

המדען היהודי־סובייטי א. ל. מינץ, שנולד ב־1895 ומת ב־1974, מופיע על בול שהונפק במוסקבה ב־31 בדצמבר 1975 — במלאת 80 שנה להולדתו.

המדען היהודי מינץ על בול סובייטי

הבול שצויר ע"י אנטולי אקסמיט מציג את דיוקנו של מינץ וכן מכליה עבד היוצר בתחום המדעי.

מסגד אל אקצה על בול תימני

בול של 27.5 פ. ועליו תמונתו של מסגד אל אקצה בירושלים, הונפק בתימן במלאת שנתיים לשיטת המטבע. הבול ראה אור ב־15 בנובמבר 1975.

מסגד אל־אקצה על בול תימני

אליעזר בן

תשבץ „מעריב" מס' 998

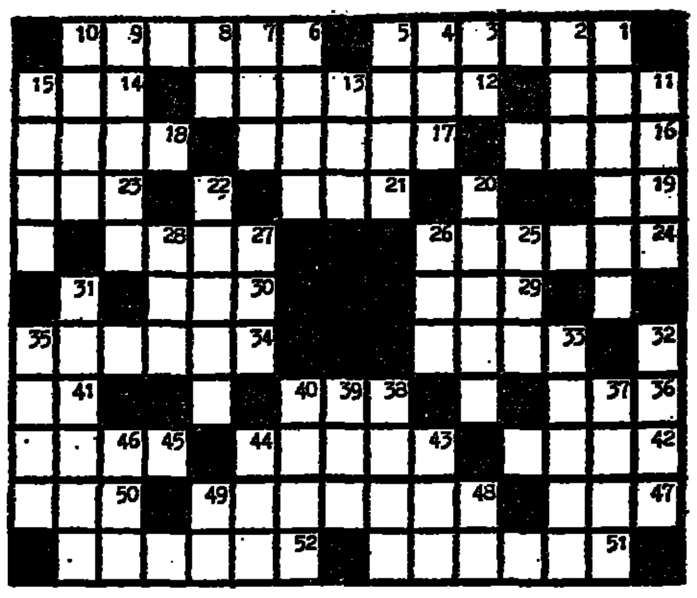

מאוזן: 1) בקטריולוג אנגלי, חתן פרס נובל, גילה את הפניצילין, 6) פעמון המשמש ככלי מוסיקלי בתזמורת, 11) נמס, רך, 12) גדול נואמי העולם העתיק, 14) ארץ באירופה, 16) שנאה, איבה, 17) בירת בורמה, 18) נדוש, פגרותי, 19) קרס, 21) מין אבן־גיר המצויה בארץ, 23) מין ויקוד, 24) חלקי הקרבנות שהקריבו ושרפו על המזבח בימי קדם, 27) ב"ס, 29) עלה מצובה ו־בערבי, כגון זה על הבצל, 30) תבואה, 33) לקט, עאבנות, 34) משורר ומבקר רוסי (1768—1844), 36) פגיע, 38) עצב, גוף, 41) בית־היגוך לתינוקות, 42) אבן יקרה, 43) השכה, קדרות, 45) מתקן במכונה (ציק), 47) שדה שנחרש, 48) ציר־גבול בקבדות, 50) הנוך בית ספר צבאי או יכי, 51) בית־מטבחיים, 52) קבוצת פרשים הרוכבים יחדיו.

מאונך: 1) נהר בצפון־מזרח ארצות הברית, 2) חלל הפה, 3) מצבת זכרון, 4) חיה טורפת, 5) קבוץ בנגב, 6) שכות, פחוס, 7) עב, 8) השלום חובה, 9) בירת אשור הקדומה, 10) פורץ דרכי מוסר, 11) נבל, 13) התקן המשמש לסגירה, 15) „חודש האביב", 20) קבוץ הגמנא כ־3 קים צפונית לאילת, 22) מושב בשרון, 25) פעם, 25) לשור, 27) רקבובית, 28) מספר, קיצה, 31) מדינה באפריקה, 32) כוסין לתבן, 33) צפור הכצוייבת בצבעי נוצתה המבריקים והמגוונים, 35) מסיבה חגיגית, 37) חצי־אי בברית המועצות, 38) אלומינים, 39) מדינה באמריקה, 40) שם בינלאומי לכהכת אבן, 43) בעל־חיים הנזכר בתלמוד כספק חיה ספק בהמה, 44) מיץ הבשר, 46) לוח, 48) רטיסי לילה, 49) נהר באפריקה.

„נא להשלים"

ד ר ג
ג ד ר
ר — —
— ד —
ר — — —
— — ד — ר — ד

לפניך תרגיל כפל רגיל, אלא שהספרות בחלקן הסרות ובחלקן מיוצגות על־ידי אותיות. עליך להציב במקום האותיות הקיים את הספרות המתאימות על מנת שתקבל את התוצאה הנכונה.

„שירה ומחברה"

1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		

הכנס במשבצות מילים בנות שתי הברות, בכל שורה (מלה בכל מלבן, בהתאם להגדרות. ההברה הסופית של המילה הראשונה חייבת להיות ההברה הראשונה של המלה השנייה, כגון: דיקר — קר־פיק. כשתמלא נכונה את כל המלבנים, תצטרפנה האותיות הראשונות של המלים הראשונות, מלמעלה למטה, ליצירה פיוטית מכוניות, ואילו האותיות הסופיות של המלים השניות תצטרפנה, מלמעלה למטה, לשם המחבר היצירה, אחד מחתני פרס ישראל.

הגדרות: 1) הראי — בירה של ארץ [illegible]

הפתרונות החידונים הקודמים

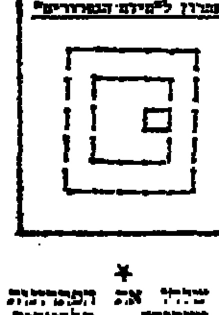

*

שלחו את הפתרונות ל„מעריב", תל־אביב, ת.ד. 20044. ציינו את הפתרונות [illegible] „תשבץ מס' 998", או „נא להשלים", או „שירה ומחברה".

שלושים פרסים יוגרלו בין פותרי כל אחד משלושת החידונים.

אתרי דייג: נמל תל אביב

שנים רבות חלפו מאז עמדו על כתפיהם הלוצים נלהבים את שקי המלט הראשונים שהגיעו לנמל העברי הראשון וריקו עמם במים הרדודים.

נמל תל־אביב סגר את שעריו ופינה את מקומו לגדולים, עמוקים ומצוכללים הימנו. היחידים הממשיכים לפקוד בנאמנות את מזחי הבטון השוכבים הם חובבי דייג. בכל מזג אויר ובמעט בכל שעות היממה — אף כאשר הים משתולל וגליו רדופי רוח מערבית עזה מצליפים קיתונות קצף לבנבן על ראשיהם של שוברי הגלים — הם שם, מכורפים בודדים המנסים את מזלם בעקשנות.

יהרותו של הנמל באפשרויות הדיג המגוונות שהוא מעניק למבקרים בו; [illegible] (בורי) [illegible] בדייג־טוניה (פלמידה) המתבצע בעזרת פתיון חי. למרגלות שוברי הגלים הצפוני והדרומי כשתרעים מסתתרי כלע שבנקיקיהם מצויים כל סוגי הדגים הסכוכים כגון סרגוסים וספרוטים (פרידות). בפני המקומות ניתן לעסוק בדיג בעזרת חכת בגלל, ובמזח הדרומי, שלמרגלותיו המים עמוקים יותר, ניתן לדוג בעזרת חכות מצוף. בתוך הבריכה עצמה ניתן לפעמים ללכוד קיפונים בעזרת מצוף או חכה כשר־לשת, אולם בדרך כלל הדיג שם מועט. לעומת זאת ניתן לעסוק בכל שיטות הדיג מעל גבי מזחי הכניסה. המים כאן הולכים ומעמיקים ככל שהולכים מערבה וכאן גם לוכדים סרגוסים גדולים בעזרת מגלל או חכה רגילה מצוידה במשקולת.

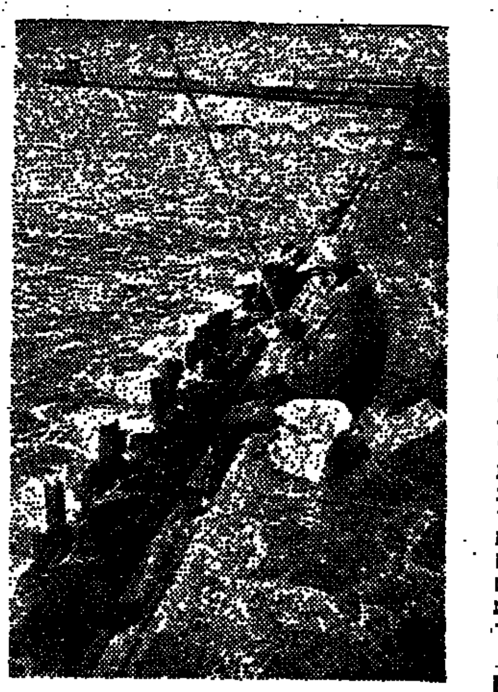

נמל תל־אביב: דייג קיפון על המזח הדרומי

ישנם דייגים הנוהגים לדוג מכוניות מעל קצהו של מזח הכניסה הדרומי. במקום זה אף התקין מישהו קטעי צינורות שניתן לקבוע בהם חכות שעל קצותיהן מפרפר פתיון חי. חלקם נצורים בסירה או בשחיין כדי להרחיק את הפתיון למים העמוקים. אני עצמי הייתי עד למקרה אחד בו נלכדה באחת מן החכות הללו טונית יפה שארכה כ־60 ס"מ (וזאת לאחר מאבק איתנים שנמשך כ־20 דקות).

לסיכום כדאי לציין שיש אפשרות גישה נוחה לכל נקודות הדייג שבנמל. הכניסה עם רכב אפשרית וניתן להגיע סמוך למקום בו בוחרים (השער פתוח לרכב עד שעה 17.00). תכונות אלו והעובדה שהנמל מצוי בלב ליבו של הכרך, עושים אותו לאתר דיג מעולה.

אלדד זקוביץ

דע את הדג

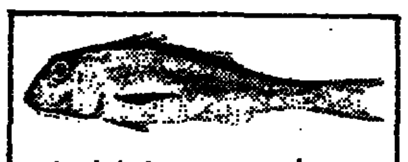

מולית אדומה (שולטן)
RED MULLET • Mullus barbatus
התפוצה: ים תיכון. האורך: 11—22 ס"מ.
המשקל: 25 גר' עד 160 גר'.

לדרמן לפני התואר הנכסף

התחרות הבינלאומית הראשונה של באר־שבע נראתה במקום להקנות כי השחמט הישראלי יתעשר בפרימה בבעל התואר בינלאומי חדש. הסיבובים הראשונים עמדו בסימן פריצתו הנדירה של לואן לדרמן ו[illegible] לאחר הסיבוב השמיני חסרו לו רק 1.5 נקודות להשגת התואר אמן בינלאומי ב־5 סיבובים שעוד נותרו לו.

[illegible]

יריד בת"ים 1976

היריד הראשון בבת־ים 26.2.76—6.3.76
בחסות עיריית בת־ים
בהשתתפות בנק דיסקונט
באולמי הפאר של
מלון פאן אמריקן
בואו ● לקנות ● להינות ● ולראות ●
* הגרלה יומית * מחירי הנחה * מזנון * מוסיקת רקע
* פתוח בשעות 11.00—5.00 בערב * רניה חינם * אוטובוסים 10, 25, 83, 87 * הפתעות
בידור ובילוי לכל המשפחה
ארגון „ירידית" ת.ד. 3072, טל' 53638 תל־אביב.

[ה]וא הלך בשדות הפלדה

המשך מעמוד 23

קריזון. מן המובלעת הזור־ אמתו, מרכז שרידי יחידות וכאותה ציפור חול אגוזית בודדה לקרב שיריון — חסימת שיריון יוצרית.

בריקי בוגנת במלחמה „זי־ רות".

*

וסקת האש, 22 באוקטובר, החולים קפלן ברחובות, יו־ צפי את בנם אמיר. עודד גל מיטת הילדות, מתבונן אל „המובלעתי", ואל אחות ות בגיל, כעבור ארבעה ת עודד להשתתף במבצע ז"נאאם. הוא יוצא בלוויית ריש, סאיל דני, ומיים יחידת עודי פין, למיפגש עם ריים. במדכם אל נקודת־ ולה הציים על מוקש. עודי המחיים והקשר נפצעים, אנושות בכל חלקי גופו.

זה, יעקב: „היה יום שישי, זכר. יצאתי לסיור ברמה רתי בנתיב, העשוי לקרבנל בשולי הכפר הסורי בהצ, באזול התעיק הוסיבותי, הדבר: קרה משהו לעודד. יה. בנגמ"ש הפינוי שרדת קשת עודד. הזאתי סיגריה בין שפתיו. ישבנו למראה מטק הפינוי אל בית בים בחיפה. בהגיענו לבית משנגורי מלל גופו כבדיל נודע כי שיעור הכוויות עלה הנ. הרופא המטפל בהדר הקל ראש במצבו.

סיליו, ד"ר פלסיאל הינר, ם: „גילינו בנתניה, באמצע תנו באותו בין אמנוהינו תנו בגנות בצעות הבוקר כשבילי בן־המלך..."

היה ילד עליז ושובב, עד אור, בסמוך לכיסוט בעולי נדד היה, הילד של אמא, היה, התרפק עליה באהבה; המיד האנטי־סמדים, האנ־ הקלאסי. אף פעם לא הבליט

תכונות מנהיגות, לא הצטיין בספורט, הל. כאריזמה אין מה לדבר בכלל. בשבילנו היה עודד תמיד, לבעיקוף, „ג'וקי" קראנו לו. עם זאת, איכשהו, היה תמיד במרכז, אולי מפני שהיה ילד טוב וישר וחבר נאמן, ויושר הוא תכונה בסיסית בחבורת־ילדים".

„האלגנס הצבאי" והיחיד ששילי מ־ סוגל להעלות מטווחות הילדות הר־ חוקים היה אותו „מחסן־נשק" גלעג בחצר ביתם של עודד ויעקב אח: „המחסן היה שייך ליעקב הבכור, וה־ נשק והתחמושת ומו כלי־המלחמה של החבר'ה הגדולים' של יעקב. היו שם רובי־עץ ומקלעות, והחבר'ה של יעקב היו מפליאים בנו מכותיהם כל אימת שעודד „התפלח" פנימה עם החב־ ריה הקטנים שלו. היינו סוחבים מקלעות, מטפסים על עצי האיזדרכת בשדרה, קוטפים פרי ויורים אותו מן המארב במטבות הנטועות על מדרכות הרחוב".

דרכי עודד ושילי נפרדות בסוף ה„שעשועי". שילי נשאר צמוד למסלול הקיבוצי האזרחי. עודד — בהשפעת אחיו הבכור, יעקב, בוגר הפנימיה הצבאית ליד בית הספר הריאלי — נרשם לפנימיה הצבאית. „ועד היום ממש הדהים אותי. עד היום אינני מבין איך עודד, שהיה תמיד ילד־ התפנוקים של האמא שלו, עבר גילי־ גול כה קיצוני והסתגל לתנאי הפ־ נימיה הצבאית". ולא זו בלבד, שעודד „הסתגל", אלא שסיים את הפנימיה הצבאית והתמנה „ראש־מחלקה", וה־ ג'יד־מצטיין־שני.

במלחמת יום־הכיפורים שירת שילי כקצין ספינת טילים של חיל־הים. הוא מספר: „יחסי הידידות בין עודד ובינו עברו מיפנה דראמטי בימי המל־ חמה. ידעתי היכן נמצא עודד וכל אימת שירדתי לחוף רצתי לבית־החולים רמב"ם, עברתי על רשימות הפצועים בנשימה עצורה..."

עם הפסקת־האש משתחרר שילי מן השירות הצבאי ומצטרף לסגל הרופאי בבית־החולים רמב"ם. את עודד הוא מגלה במחלקת הפלסטיקה: „ניגשתי אל מיטתו בשתי משתק, שמא לא אכיר אותו. מבאותי הנזה, זהו הצמיד את כף ידו אל פיו והחליק פקודות לטנקים שלו. במחלקת ההחייאה היכרנו את עודד למכשיר־הנשמה ולי־ מתקני־עירוי. שלושה שבועות פירפר בין החיים והמוות".

*

החלמתו של עודד נחשבת לי־ פלא רפואי: „צילומי הרנטגן שלו מוצגים עד היום לפני סטודנטים לרי־ פואה..." עודד, מספר שילי, לא כלה לו „מינהג מגונה אחד שנהג בו ב־ אותה תקופה קריבה להיו: בכל בוקר ניגשתי אליו, הופפתי על בית החזה וזה כאב לו מאד. אבל הכאב היה אות של חיים. ואז געתי בו, בשמחה, שיפסיק „לקטר", כי כאמס הקווה להיות חזר לחיים".

בתקופה הגורלית להייו, עברו בני משפחתו לבית־החולים. אשתו ציפי, אמו ואחיו, התחלפו בתור לבראשותיו. עודד עבר עשרות ניתוחי השתלת־ עור. מצבו משתפר והולך. ב־29 בנוב־ מבר, הלשה פיקתו אל אולם בית־ הספר לאחיות, לטקס הדחוי של הכנסת בנו אמיר בבריתו־המילה. הסנ־ דק הוא מנהל מחלקת ההחייאה, ד"ר בורשטיין, האיש שהעניק לעודד שתי שנות חיים נוספות.

באותו מעמד מרגש, שבו נכחו רבים מלוחמי הגולן, העניק אלוף פיקוד הצפון, יצחק חופי, לעודד את סימני דרגת סגן־האלוף: „עד היום, כש־ משחזרים במחלקת ההחייאה את תקו־ פת המלחמה, כשלילות האחיות ספק בכך שעודד חזר לתפקד בכושר נור־ מלי".

יוסי נסים, קמב"ץ בגדוד ואחר־כך, במלחמת יום הכיפורים, סמג"ד בחטי־ בת „ברק", נפצע בקרב ההתערות על ליבוש התרכון. בבית החולים רמ־ בים „גילגלה" אותו רעייתו על כסא־ גלגלים אל מיטתו של עודד. אחר־כך נפגשו שנית בתקופת ההחלמה בבית קיי התגורדו בו בחדר משותף. ב־ שלישית נפגשו על ספסלי־הלימודים באוניברסיטה בר־אילן: „עודד — מספר יוסי — התגבר על כוויותיו בכוח רצון אדיר. בידיו המכווצות קשה עד שהוא רוקע בבהרתה כדי להחזירן לתיפקוד תקין בשיעת הסי־ מול העצמי. בבקרים יצאנו יחהיד לבקר את חברינו הנופלים בבית העל־ מין הצבאי בנהריה".

*

באוניברסיטת ניצב עודד, במצב גופני רופף, לפני מכשולים פי־ סיים חמורים: „שוב היה הדבר לפלא בעיני. ציוניו היו מן הגבוהים. אולם בכל שנתתוק בנוער כן גברו ריכוזו על הזמן התו־תו מחוץ למסגרת הצבא. אכ את גמלה בו ההחלטה לחזור לשי־ רות פעיל, שבו ראה מבחן עילאי לשיבתו לחיים שלמים לאחר הפראשה של המלחמה והפציעה".

אולם, מושגיו של עודד על מבחנים אישיים לא עלו בקנה אחד עם ההוכ־ ניות שרקם בינו־הגל לנבוי. עודד הופנה אל לשכת דובר צה"ל, כדי לקבל בינוי ביחידה זו.

מספר דובר צה"ל תא"ל דב שיאון: „עודד ידע על מטרת הפגישה ואמר לי מיד כי לא יקבלו לי שום סידו־ רים. החלטתו נחושה. ברגע שיסיים את הלימודים יחזור ליחידה קרבית בשריון. ומשום כך, הטעים האמר, כל שיחה מיותרת. ניסיתי לדבר על לבו שיסכים לקצין שנפגע קשה לת־ רום לצה"ל בכך שישרת תקופה בסד־ ייכת ביהודה צרפית, או במיפקדה במטכ"ל. הוא השיב את פני. „די והותר, שאחד מבני המשפחה כשרה בכלי תקשורת, מקומי ביחידה קר־ בית".

הזימון הבא היה בלשכתו של מפקד גייסות השריון, האלוף משה פלד. סיכם הזימון: בתום לימודיו יחזור עודד ליחידה בתפקיד סמג"ד. בקבל פניו של עודד בשדה, שנהיים לקרוב קרבי, לאחר פציעתו האנושה, היה מפקדו אמנון. לבנייו של אמנון נבעו מידיעת היסורים הגופניים, מנתי־ חלקם של נפגעי כוויות בתנאים המד־ בריים, לרבות הבדלי טמפרטורה וש־ כש קיצונית. הוא זימן אליו את עודד, ובעמד לסמג"ס: „שאלתי, דוגרי" כבו שאומרים, אם הוא סבור כי יוכל להסתגל בכבוד לשרות במדבר. תשובתו מלווה אותי עד עצם היום הזה. הוא הלה בי בכה וייכבי מבוייש, והכריע את הכף בשלוש מלים: „המפקד, יהיה בסדר"".

עודד הקטן והנבוס תמיד נוסה, בעיני ראשי, כבעיני מכבי גילו, ההוה היצונית זו יצרה „פער אמינותי", ש־ נסגר בהדרגה בכל שהעמיקה ההיכרות בינו ובין מפקדיו ומפקדיו. „פער זה בלם בביותר בימי השרות המעיל. בתקופת הביקורתיות האנטי־מימסדית שלאחר מלחמת יום הכיפורים, מספר אמנון, „היה מאלף להתבונן מקרוב איך הסמכות הצעיר, הבוגר את ה־ מסגרת המוקשה של המימסד הצבאי, רוכש בהדרגה את אימונם של קציני המילואים הבוגרים ממנו, רובם כבר לכ בדרגה אזרחיות גבוהות".

*

החטיבה נכנסה לתרגיל־שבצה ב־ „נבאי־לחץ קשים. התרגיל זכה להצלחה, — אומר אמנון — בבידה רבה הודות לתיפקודו המשולה של עודד. „זה היה התרגיל העוצבתי ה־ ראשון אחר מלחמת יום־הכיפורים, ובני נוער משיבות ואמצעי־לחימה חד־ שים ולהתהדות החטיבה הרבה נודעה השלכה מעמיקה. אנשי המילואים הד־ רו הביעה במוראל גבוה, פרי ההר־ גשה, ש„יש לנו צבא המתפקד כהל־ כה". לעודד היה חלק בלתי־מבוטל בהישג זה, של החזרת ההתייחסות החיובית של אנשי המילואים למסגר־ רות הצבאיות, לרמת־האימון ולאנשי כעורכת הקבע".

בנוסף לתפקידו כסמג"ס הוצב עודד בימי התרגיל בראש כוח־משנה — בהבקעה, ומשימה זו חייבה הליכה ברגל קילומטרים אחדים. רגלו השר־ מאלית הכבולקה טרם חזרה לתיפעולה התקין אחר הפציעה, ווייכורה היה כרוך בכאבים עזים. עודד ביצע את המשימה בכוח רצון אדיר ובייסורים, עד שהשלימה.

אחד הנגעים שעשו בצה"ל כעת ה־ אורונה, ואשר לכרבה הצער טרם הסבה אליהם שימת־לב ראויה, הוא עישון הסמים. עודד כאב את התופעה וראה בה סכנה ממשית לשלומתם הי־ נפשית של חיילי צה"ל היקרים לו. הוא לא המתין לפקודה. כל אימת שנתקל בתופעה טיפל בה בכל דרך אפשרית, החל מזימון מומחים־מסבי־ רים וכלה באמצעי־הרתעה.

סרן יצחק גולן (ג'קי) בן עשרים וארבע, אורח צרפת, הגיע לישראל כמתנדב לצה"ל; שלוש שנות תקופת התנדבות עמוד להסתיים בפרוץ מל־ חמת יום־הכיפורים. ג'קי האריך את שרותו ו„נתמול לו", כלשונו, לשמש קצין שלישות בחטיבתו של עודד. ג'קי החליט להשתחרר מצה"ל ושטה לבטיח לפני עודד.

*

הוא סיפר: „עודד קלל את החל־ טתי. הוא דיבר על כבנה הקשה של המדינה, על ריבוי היורדים, ועל החובה המוטלת על כל אדם בישראל, להקל ביכים אלה, לתרום את הבטש־ בגו, המיטב, בעיני עודד, היה הנש־ אר — בצה"ל..."

אהרון דולב

החוק מתיר

(סוף מעמוד 20)

של ממשלת ישראל, בעוד שלא היה קיים בתקופת השלטון הירד־ דני". השופטת מצאה שהוראה זו מנוגדת לחוק השמירה על המ־ קומות הקדושים, המתיר גישת יהודים להר הבית, ועל כן זיכתה את צעירי בית"ר מהאשמה שיוחסה להם.

החלטתה זו של השופטת רות אור הסעירה את הציבור המוסלמי, שהחל בהפגנות ובהתפרעויות. אולם למעשה אין בהחלטה זו שום חדש, שהרי גישתם של יהודים להר הבית הותרה עוד ב־1967 היא מעוגנת בחוק. יתר על כן, בשעתו כבר קבעה הממשלה אקט קדיני חשוב כשנטלה ממשרדי הווקף בירושלים את המפתחות לשער המוגרבים. גם אז עורר הדבר הסי־ סה, אך לבסוף השלימו המוסלמים עם המציאות.

מה שנשתנה מאז ועד היום הן הנסיבות המדיניות: אז היה זה לאחר נצחון ישראל במלחמת ששת הימים, כשהערבים עוד היו שרויים בהלם התבוסה ונאלצו להסתגל לתנאים ה־ חדשים. היום הם עומדים לאחר כל־ הכות יום הכיפורים על כל הכרוך בכך.

הם שואבים עידוד מהסטגנות של הממשלה, שנרתעה לממש את הזכות ההיסטורית הלאומית של יהודים להתפלל בהר הבית. זכות זו מעו־ גנת לא רק בדת היהודית ובחוק הישראלי, אלא נזכרת אפילו בחוקי המנדט (דבר המלך במועצתו). ב־ אותו דיון שהיה בשעתו בבית ה־ משפט הגבוה לצדק (בג"צ 222/68) ציין נשיא בית המשפט העליון, ד"ר שמעון אגרנט, כי עוד בשנת 1917 הכריז הגנרל אלנבי בשם ממשלת ב־ ריטניה על הכוונה לאפשר לבני כל הדתות להתפלל במקומות המקודשים להם.

אולם כאשר נתחבר כתב המנדט לבריטניה, לא היה ליהודים ייצוג בחבר הלאומים כדי להבטיח גם להם את הזכויות שלהם. לנוצרים ולמוס־ למים היה ייצוג. האם צריך מצב זה להשתקף גם כשכבר קיימת מדינת ישראל ויש ממשלה ישראלית, השו־ לטת בירושלים המאוחדת?

באותה עתירה שנתבררה בבית ה־ משפט הגבוה לצדק, ציין השופט ד"ר משה זילברג: „יהא זה משום „קאפי־ טיס דימינוציה" (כריתת ראש, פחיתת ערך) של המאורע ההיסטורי הכביר הכרוך בהקמת מדינת ישראל לאחר כל כך הרבה שנות גלות", הוא הת־ כוון בכך לאותו חוק מנדטורי (דבר המלך במועצתו), שלדעתו אין לו קיום לנוכח שלטונה הריבוני של מדינת ישראל. אפשר להשתמש בהג־ מקותו זו גם לפרשת התפילה בהר הבית: יהא זה משום „קאפיטיס די־ מינוציו" אם בשליטתה של ממשלה יהודית במדינה יהודית לא יותר לי־ הודים להתפלל בהר הבית.

אלא שזו אינה שאלה שבית המשפט מוסמך וצריך לטפל בה. היא מסורה לממשלה לבדה, בהיותה שאלה מ־ דינית ושאלת ריבונות ישראלית. פרק־ ליט המחוז של ירושלים הגיש ער־ עור על החלטתה של שופטת השלום, ובית המשפט יפסוק בשאלה „הפרת הסדר הציבורי" בלבד — ותו לא.

שאול הון

מחובתנו לעורר את העם

עלינו להתריע מפני אחיזת עיניים ומפני מלכודת

הממשלה מאחזת את עיני הצבור בצעדים לקראת „שלום" — משפטנים בודקים נוסחאות לסיום מצב מלחמה. אך מה קורה באמת:

* סאדאת חוזר לאיים במלחמה.
* ארצות־הברית מחמשת את ארצות ערב.
* סוריה מארגנת פדרציה „עם ירדן לבנון ואש"ף" לקראת סוריה הגדולה.

ההחלטה להתקפל בכל החזיתות הובאה לממשלה בגניבת דעת וללא דיון — משום שחוששים מתגובת העם.

אזרחי ישראל

אל תקבלו דרך זו ואל תשלימו אתה, הבה נעצור את ההתדרדרות לאחור. אנו מציעים קוממיות ממלכתית, עמידה איתנה תנופה גדולה ובעקבותיה יבוא גם השלום.

גוש אמונים

אני רוצה בשוויון־זכויות מלא לנשים!

הספר בשנת האשה הבינלאומית, רב המכר, ספר חובה בכל בית.

הוצאת בוסתן, רח' נחמני 22 ת"א, טלפון 298883.

מפיצים: סוכנות „איליי", רח' שטראוס 3, ת"א, טל: 296243. בית „עליס", רח' קרל נטר 3, ת"א, טל: 293959.

להשיג בכל חנויות הספרים ובאמצעות הדואר, ראה תלוש למטה.

תחיה בת־אורן

שחרור האשה לאן?

בוסתן

גזור ושלח באמצעות הדואר

לכבוד הוצאת „בוסתן" ת.ד. 2811 תל־אביב, רח' נחמני 22 טלפון 298883

אבקש לשלוח לי את הספר: שחרור האשה לאן. מצורף בזה ציק/המחאה דואר ע"ס 39.80 ל"י.

שם .... משפחה ....

רחוב .... מספר ...... עיר ....

מע 27.2.76 (נא לכתוב בכתב ברור)

הדכונה

בקורים מאורגנים בימי שבת משעה 1000-1300 משך חודש פברואר

רמת פולג

בשכונת הוילות האכסקלוסיבית לחוף ימה של נתניה עדיין נשארו למכירה מספר מצומצם של בתים בודדים וקוטג'ים בני 4 ו־5 חדרים.

* רמת בניה גבוהה
* ארונות קיר בחדרי השינה ובמטבח
* הסקה מרכזית דירתית
* אנטנה מרכזית שכונתית
* חלונות, דלתות ותריסים אלומיניום
* אביזרי בניה משובחים
* הכנה לטלפון
* גינות, כבישים ומדרכות
* שרותים שכונתיים מגוונים
* המחירים החל מ־500,000 ל"י

ISRALOM

ISRAEL HOMES & REAL ESTATE CORP. LTD.

תל־אביב גן־יהודה ודאל טל' 03-228236 | ירושלים קרן היסוד 5 טל' 02-222380 | נתניה טל' 053-...

גם אתה יכול לזכות באחד ממאות הפרסים בחידון הסמלים של מעריב

החל מהיום!

גם אם עד כה טרם השתתפת בחידון, מצא זמן, שב ופתור את החידון המתפרסם היום בעמוד 44, שלח את פתרונך ותוכל לזכות בפרס!

מקלט טלויזיה

תדיראן

אחד ממאות הפרסים יקרי הערך שיוגרלו בין הפותרים את חידון המעריב.

חשוב לקיבוצים מפעלים ומוסדות

שפוץ כללי

כולל כל החלקים הדרושים של מצננים ומפוחים

אחריות לשנה עבודה בעולה בכל חלקי הארץ

טל 04—537950

נהג, האם כבר לקחת חייל במכוניתך היום?

מדרשת שדה בוקר בנגב

בית המדרש הממלכתי למורים ולגננות

ועדת קבלה

ועדת קבלה ללימודים בתשל"ז

במסלולים:

* גננות
* מחנכות לגיל הרך
* מחנכים להומניסטיקה
* מורים לחינוך שדה ולבוגרי"ס שדה

תראיון מתקיים ביום ראשון 29.2.76, בשעות 14—16, במשרדי יד דוד בן גוריון, שד' שאול המלך 33, ת"א. על המעוניינים להביא מסמכים, 6 תמונות ו־100.— ל"י דמי הרשמה.

מושב דתי

קולט חברים חדשים

משפחות המעוניינות להתישב במושב יפנו בכתב ובצרוף תולדות חיים, למזכירות מושב שפיר, ד.נ. לכיש צפון

יש לה הכל ואין לה כלום ... פרסם בלוח מעריב ...

לימודים

אחוד בתי ספר

HERMES הרמס

טכניקום

מבצע הרשמה

לקורסי יום וערב להכשרה מקצועית

בפקוח משרד העבודה

בשעת ההרשמה מתנה יקרת ערך לכל תלמיד:

אלקטרוניקה+טלויזיה — עיצוב פנים - שרטוט — פקידות
חשמלאים מוסמכים — שרטוט בנין — מזכירות
הנה"ח סוג 1+2 — שרטוט מכונות

אחשב כיס — אפרכת רפידוגרפיס — עט פרקר

ספרי הלמוד, כלי השרטוט וכלי העבודה מסופקים מטעם ביה"ס
מעבדות, חדרי שרטוט וחדרי עבודה מעשית

חיפה הרצל 44 — ת"א בן יהודה 28

בצלאל

האקדמיה לאמנות ועיצוב, ירושלים

ההרשמה

לשנת הלימודים תשל"ז

1976/77

לכל המחלקות כולל
סדנת מורים לעיצוב ויוצרנות
(המתקיימת בכל יום ה' בשבוע)
תחל ביום 1 במארס 1976
ותסתיים ביום 1 במאי 1976

בחינות הכניסה למחלקות

תיערכנה בחודש יולי 1976
וראיונות הקבלה
לסדנת המורים לעיצוב ויוצרנות
בחודש יוני 1976

טפסי הרשמה ומידע נוסף
ניתן לקבל באמצעות הדואר או
במשרד רשם הסטודנטים,
ברח' בצלאל 6, קומה ד', ירושלים
טל. 4—225111
בימי א'—ו' בין השעות 8.30—12.00

למד בביתך בהתכתבות

המכונים הבריטיים — המוסד הותיק והמנוסה בארץ להקניית השכלה בכתב מציע לך ללמוד בביתך את המקצועות הבאים בשיטות שנוסו בהצלחה בארץ ובחו"ל.
הלימודים הם תחת פיקוח ובהדרכת צוות מורים ומפקחים שהם מטובי בוחני ההר ראה בארץ.

25% הנחה לחיילים בשירות פעיל

לשם קבלת פרוספקט מלאים מלא את התלוש הרצ"ב ושלח בהקדם אל המדור לייעוץ מקצועי ת.ד. 24162 תל-אביב.
מעונין בקורס ...
שם ...
כתובת ... טל. ...

אנגלית ושפות אחרות
1. אנגלית בכל הרמות
2. צרפתית
3. ערבית
4. גרמנית
5. עברית
6. עברית – שיפור הסגנון

הנהלת חשבונות ומדעי המסחר
1. קורסי סיווג מקצועי 1-3
2. מנה"ח מדופלמים
3. קורסים שונים בהנה"ח וחשבונאות

בגרות ומוקדמות
2. הכנה לבחינות בגרות
2. הכנה לבחינות מוקדמות

הכנה לטכניון ואנגלית לאוניברסיטה
1. הכנה לטכניון במתמטיקה
2. הכנה לטכניון בפיזיקה
3. הכנה לאוניברסיטה באנגלית

אלקטרוניקה – בניית מכשיר רדיו ואוזניות
1. אלקטרוניקה ורדיו מעשי
2. קורס יסודי באלקטרוניקה ורדיו
3. אלקטרוניקה הקשורת סוג 2

טכנאות
1. שרטוט טכני – בנין ומכונות
2. טכנאות מכונות
3. טכנאות בנין
4. טכנאות חשמל
5. חשמלאי מוסמך

קורסים אחרים
1. עיתונאות ויחסי ציבור
2. פסיכולוגיה
3. מורים מוסמכים

אמנות שימושית
1. גרפיקה שימושית
2. ציור

המכונים הבריטיים — THE BRITISH INSTITUTES
115 קורסים לבחירתך — 125,000 בוגרים — 38 שנות נסיון

תל-אביב	חיפה	ירושלים
המדור לייעוץ מקצועי שד' רוטשילד 63, טל. 624162	נורדאו 30, טל. 667049	ההסתדרות 22, טל. 224759
באר-שבע	רחובות	חולון
בניין תיכון בקעה השלום 25, טל. 77203	בניין תיכון דתי הרצל 50, טל. 951085	בניין שפרינצק קדושי קהיר 62, טל. 842896

משרד החינוך והתרבות
בית-המדרש הממלכתי למורים וג...
ב"אוהלו" על חוף הכנרת

החלה ההרשמה
לשנת הלימודים תש...
לבית-המדרש באו...

מתקבלים תלמידים:

בוגרי י"ב כתות:
א. לכתת מורים.
ב. לכתת גננות.
ג. לכתת גננות — מורות לגיל הרך.
ד. לכתת מורים מקצועיים — לחינוך גופני.
ה. לכתת מורים מוסמכים — ללימודי שנה שלישית — לקראת התואר „מורה בכיר".

בוגרי י"א כ...:
א. למכינה ל... ומסלול בגרו... השלמה) ה... מיועדת לבו... ואחרים.

בסיומו לימודים מסלולי ההכשרה שייב ... אקדמיים חלקיים.
הלימודים הם בתנאי פנימיה מלאה ... אם יש לך השיים בספיים, ...
חייבי גיוס הזדרזו להירשם ואנו נטפל בדחי לתקופת הלימודים.
חיילים משוחררים משרות בצה"ל מתקבלים מיוחדים ומקילים.
הנך מוזמן ללמוד בבית-המדרש הנמצא על חוף הכנרת באווירה שקטה ... ולחיי ...

למדי מקצוע
ב-3 חדשים
במקום מגוריך - בכל הארץ

נקבנות
בשיטת IBM

מקצוע שאין בו אבטלה והשתכרות טוב ,יותר. לאחר שתסיימי תוך 3 חדשים, נפנה אותך למקום עבודה מתאים ללא תלות בגיל ורשכלה

לימוד
בוקר • צהרים • ערב
לפי בחירה

קורס בתבניות **חינם** למעוניינות

• תעודת הסמכה •

פרטים והרשמה במשרדי
"המכון להכשרה מקצועית"
בשעות 9 - 1 לפנה"צ 4 - 8 אחה"צ

תל-אביב — ירושלים — רמת-גן — רחובות — חיפה — רמלה — פתח-תקוה — באר שבע

משרד החינוך והתרבות
מינהל החינוך — המחלקה לבחינות

תעריפי בחינות -
הודעה לציבור הנבחנים

מובאים בזה לידיעת ציבור הנבחנים, פרטים על התעריפים החדשים לבחינות שיהיו בתוקף מיום 1.4.76.

א. בחינות לנבחנים חיצוניים (אקסטרניים)

פתיחת תיק לנבחן חיצוני	45.— ל"י
בחינה מוקדמת	15.— ל"י
ערעור על בחינה מוקדמת	15.— ל"י
בחינה מוקדמת בחו"ל	30.— ל"י
בחינה בגרות — כל הסוגים	30.— ל"י
ערעור על בחינת בגרות	30.— ל"י
בחינה בגרות בחו"ל	60.— ל"י
אישור ציונים נוסף	15.— ל"י
העתק תעודה נוסף	15.— ל"י

דמי הרשמה לבחינות האקסטרניות של מועד קיץ תשל"ו (יוני-יולי 1976) יהיו לפי התעריפים החדשים דלעיל.

על נבחנים חיצוניים המתעתדים להבחן ושבידיהם שוברי התשלום עליהם מודפסים התעריפים הקודמים — לשלם בעת ההרשמה גם את ההפרש בין הסכום הרשום בשובר המסוכן ובין התעריף החדש.

להלן אופן ביצוע התשלום:
1) באמצעות השובר המסוכן הנמצא בידי הנבחן.
2) באמצעות שובר ידני, הנמצא בכל בית דואר, כאשר עליו יצויינו כל הפרטים הרשומים בשובר המסוכן בתוספת סכום ההפרש בין השובר המסוכן והתעריף החדש.
3) יש לצרף את השובר הידני לשובר המסוכן.
הנבחנים מתבקשים להקפיד על ביצוע ההוראות הנ"ל במלואן.
נבחנים שלא ינהגו כאמור לעיל לא יוכלו להבחן.

ב. בחינות מילואים למורים וגננות בלתי מוסמכים

בחינת מילואים	30.— ל"י
ערעור על בחינת מילואים	30.— ל"י
טופס העודה לפוורה	5.— ל"י

ג. בחינות לנבחני בתיה"ס העל-יסודיים ובתיהמ"ד למורים וגננות (נבחנים אינטרניים)

התעריפים החדשים פורסמו בחוזר מיוחד שנשלח למוסדות החינוך.

משרד התקשורת

בית הספר לטכנאי בזק

ללימוד מקצועות הטלקומוניקציה

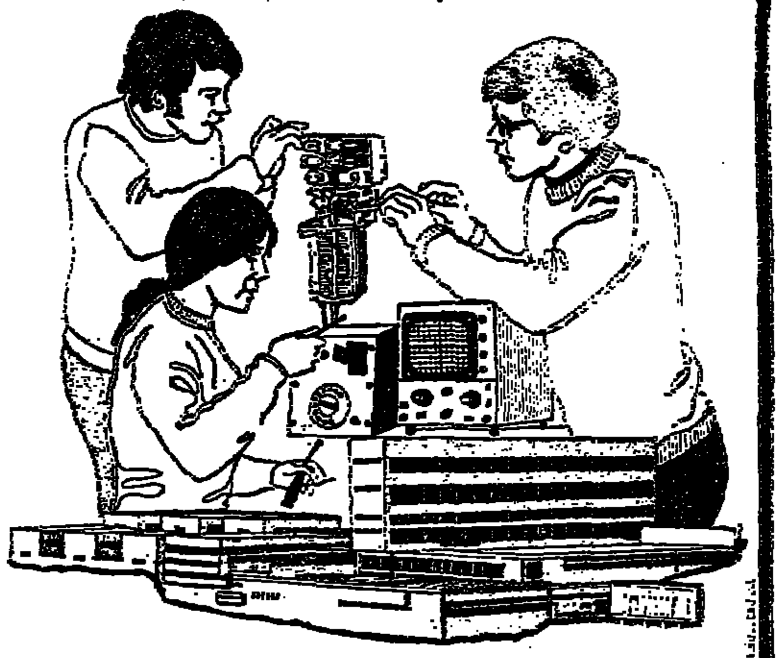

נפתחה ההרשמה
לשנת הלימודים תשל"ז

מתקבלים תלמידים מסיימי בתי ספר יסודיים ומסיימי כתה ט' בהשיבה ...

ההרשמה: במזכירות בית הספר לבזק, גבעת מרדכי, ירושלים.

שרד העבודה — משרד החינוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

בית ספר אורט לטכנאים תל...
רח' שפרינצק 12, טל. 269360...

נפתחה ההרשמה
ללמודי יום וערב
למועד אביב 1976
לקראת התואר
טכנאי
במקצועות
* אלקטרוניקה
* מכונות
* תעשיה ומינהל

תנאי הקבלה: בעלי תעודות בגרות או בוגרי בתי ספר מקצועיים ...
פרטים: בבית הספר בשעות 6.00—...

הנהלת חשבונות לכל

קורסים למבוגרים בוקר וערב

מועדי פתיחה:

קורס יסודי, בוקר וערב	11.3.76
קורס למתקדמים (2) ערב	14.3.76
קורס למשתלמים (3) ערב	9.3.76

לביא

אופק-השתלמויות

1. **קורסים בניהול חשבונות**
סוגים 1, 1 + 2, 2, 3
2. **שעורי עזר בקבוצות קטנות**
לתלמידי בתי"ס יסודיים ותיכוניים
תחילת הקורסים ב-8.3.76
פרטים והרשמה במזכירות בי"ס „אופק", רח' יהודה הלוי 75 ת"א, טל. 621987 — בשעות 8—14, 17—19 (מול מגרש החניה „אילון").

קורסים לספרדית

למתחילים — מתקדמים — משתלמים

יום אחרון של ההרשמה ב-2.3.76
שעורים יתחילו ב-2.3.76

הנהלת חשב...
סוגים 1+2
הכנה לבחינו...
של משרד הע...
הקורס נפתח החודש
אמידים תיכון מקצועי
770
הרצליה רח' העצמאות 59 טל. ...49

גרפיקה
נפתחים קורסי ערב בתל-אביב

או מלא ושגר
לכב' **המדרשה לגרפיקה ולציור**
אצל „סטודיו ציור", ת.ד. 36259 תל-אביב.
נא לשלוח לי פרוספקט על קורסי גרפיקה.
שמי ... גיל ...
כתובתי ...

טכניקום
בתאריך 29.2.76 יפתח
גרפיק...
עיצוב גרפי, אריזות, ביתנים לתערוכות.
קורסי יום וערב ...

למד אנגלית בהתכתבות

ברמות: בינונית; מתקדמת; משתלמת

קורס הכנה לאוניברסיטה

לכבוד **ליאון מינצברג** ת.ד. ... תל-אביב

כתיבה במכונה תלמדו ב-12 שעות
בבי"ס „**רימון**" ת"א, רח' דיזנגוף 55 ...

בית ספר גבוה לציור

תל-אביב: רחוב קפלן 3 ת.ד. 29191 טל' ...
קרית שמונה: ...

החלה ההרשמה
לשנת הלימודים תשל"ז (77 / 1976)

למגמות
* ציור חופשי
* אמנות מונומנטלית
(שילוב ציור ופיסול בבניה)

ליד ביה"ס קיימות כתות לאחר הצהרים.

לימודים

רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות · · · בגרות · בי"ס לאכסטרנים · על־יסודי

ספרא

בית ספר תיכון ספרא, תל־אביב

בפיקוח משרד החנוך והתרבות
(נוסד בשנת 1927)

מתקבלים תלמידים לשנת הלמודים תשל"ז
לכתות ט', י', י"א, י"ב

בית הספר הוא בעל אופי עיוני ומכין
את תלמידיו לבחינות בגרות

המגמות: הומניסטית — חברתית
שעורי עזר: באנגלית ובמתמטיקה וכן חוגים שונים
טיפול אישי בכל תלמיד

הודות לטיפול האישי בתלמיד ובבעיותיו —
עלו הישגי התלמידים בלימודים!

שכר לימוד מדורג
שעות קבלה וייעוץ במשרד ביה"ס בשעות: 8—13
הכתובת: דובנוב 32 תל־אביב, טלפון 263916
אוטובוסים: 61, 62, 25, 19, 18, 12, 11, 92.

למד בגרות בביתך!

אנו נכין אותך בביתך, בזמנך הפנוי, ולפי הקצב המתאים לך, למועדי הבחינות. הטובים לך, טובי המורים בארץ יבדקו את שיעורך. כל לומד רשאי להשתתף בהרצאות ותרגילי סיכום בשלוחת המכון הקרובה אליו - ללא תשלום נוסף.

הנחה של 25% לחיילים, בגרות.

קורסים נוספים בכתב
- תכנות מחשבים
- רדיו אלקטרוניקה — כולל חלקים ומכשירים
- צילום — כולל מכשירי פיתוח והגדלה
- גרפיקה שמושית
- פרסום ויחסי ציבור
- אדריכלות פנים

לקבלת תכנית לימודים חינם פנה אישית או שלח התלוש הרצ"ב לת.ד. 28124 תל־אביב.

שם: ______ מעוניין בלימוד: ______
כתובת: ______ טל. ______

בכל מקום בארץ פנה אישית או בכתב ל ת.ד. 28124 ת"א	תל־אביב רח' טלמן 7	חיפה רח' בלפור 5	רמת־גן רח' ז'בוטינסקי 61	באר שבע רח' הגלגל 86
		פתח־תקוה רח' בלפור 14	ירושלים רח' צונדש 6	רחובות רח' יעקב 3

* מינהל עסקים * טלויזיה/אנטנות
* ציור אופנה * גזירה ותפירה

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

בגרות מוקדמות בביתך

למד בביתך בשעות הפנאי

אם אין באפשרותך לבקר בבית־ספר בשל תנאי עבודתך או בשל סיבות אחרות, נצל את ההזדמנות הניתנת לך ע"י שיטת הלמודים המיוחדת של מכון ישראלי להשכלה בכתב.
השעורים נכתבו ע"י טובי המורים בארץ ומקיפים את כל חומר הלמודים בהתאם לתכנית הלימודים החדשה של משרד החנוך והתרבות.
מחלקות נוספות לבחירתך:

שמי ______ כתובתי ______ הקורס ______ (בע"מ 27.2)

פרוספקט חינם ישלח לכל דורש

מישלב מכון ישראלי להשכלה בכתב
מישלב, תל־אביב, רחוב ויצמן 53, ת"ד 373

משרד העבודה · משרד החינוך והתרבות

המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית
המחלקה להכשרת מורים
המכון לאמצעי הוראה

הננו מודיעים על

המשך ההרשמה לסמינר להנדסאים להוראה

אשר יתקיים במכון לאמצעי הוראה.
יתקבלו בעלי תעודת הנדסאי
במהלך הסמינר ייעזרו המרצים בטכניקות חדישות בהכשרת מורים הכוללות בין השאר, שמושים במעבדת הדרכה המצוידת במערכות טלוויזיה במעגל סגור, בפיקוחו של פרופ' א. פרלברג, ראש המחלקה להכשרת מורים בטכניון, חיפה.
תחילת הלימודים תהיה ב־14.3.76.
בדבר פרטים יש לפנות למזכירות המכון לאמצעי הוראה, רחוב ברודצקי 43, רמת־אביב, טל: 412166.
מספר המקומות מוגבל.

למד בביתך

אנגלית ושפות אחרות

אנגלית לאוניברסיטה

מלא את פרטיך האישיים, גזור את המודעה ושלח אל: המכונים הבריטיים, ת.ד. 33114 תל־אביב.
שם ______ כתובת ______
טלפון ______ בע. 27.2—אנ.

תל־אביב: המדור ליעוץ בקבוצות, שד' רוטשילד 93 טל. 624162. חיפה: גורדון 30 טל. 667040. ירושלים: ההסתדרות 22 טל. 224769. באר־שבע: בי"ס תיכון בקיק א', הלוט 15 טל. 77296. רחובות: בי"ס תיכון דתי, ויצמן 50 טל. 951085. רמת־גן: ספירא 4 טל. 723466.

תכנות מחשבים

נפתחים קורסי ערב
בת"א, חיפה, ירושלים ובאר־שבע

מתקבלים רק מסיימי 12 שנות לימוד בעלי נתונים מתאימים — לאחר מיון קפדני.
בוגרי הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים, יקבלו הפנייה למקומות עבודה מתאימים בהתאם ל הישגיהם.

לקבלת פרטים נא לצלצל:
לטל. 739193 ת"א; טל. 669041 חיפה

גזור ושלח
לכבוד המכון להכשרה מקצועית ת.ד. 28125 תל־אביב (למספר 111)
נא לשלוח לי פרוספקט על הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים.
שמי ______ השכלה ______ כתובתי ______

אלקטרוניקה מעבדה בביתך

למד בביתך אלקטרוניקה עם שימוש במעבדה ביתית

מלא את פרטיך האישיים, גזור את המודעה ושלח אל: המהנדס היועץ, המכללה העברית להשתלמות בכתב, ת.ד. 33114 תל־אביב.
שם ______ כתובת ______ טלפון ______ בע. 27.2—אל.

תל־אביב: המדור ליעוץ בקבוצות, שד' רוטשילד 93 טל. 624162. חיפה: גורדון 30 טל. 667040. ירושלים: ההסתדרות 22 טל. 224769. באר־שבע: בי"ס תיכון בקיק א', הלוט 15 טל. 77296. רחובות: בי"ס תיכון דתי, ויצמן 50 טל. 951085. רמת־גן: ספירא 4 טל. 723466.

למד בביתך

שרטוט בנין ומכונות

גרפיקה וציור

מלא את פרטיך האישיים, גזור את המודעה ושלח אל: המכונים הבריטיים, ת.ד. 33114 תל־אביב.
שם ______ כתובת ______ טלפון ______ בע. 27.2—שר.

תל־אביב: המדור ליעוץ בקבוצות, שד' רוטשילד 93 טל. 624162. חיפה: גורדון 30, טל. 667040. ירושלים: ההסתדרות 22, טל. 224769. באר שבע: בי"ס תיכון בקיק א', הלוט 15, טל. 77296. רחובות: בי"ס תיכון דתי, ויצמן 50, טל. 951085. רמת־גן: ספירא 4, טל. 723466.

אולי טמון אוצר במכחולך?

האם אתה מתעניין בגרפיקה ובציור? האם אתה מוכן ללמוד את אמנות הגרפיקה והציור בביתך בזמנך הפנוי? ססמיו של יבחנו בביתך את כשרונך והתאמתך לגרפיקה ולציור!

ללא תלות בכל השכלה
לכבוד
"המכונים האמריקאים להשכלה בכתב"
ת.ד. 28124 תל־אביב. למס' 77.
אבקשכם לשלוח אלי, ללא כל התחייבות בספית מצידי, חוברת הסברה ומבחן התאמות בשדה לגרפיקה ולציור.
שם: ______
כתובת: ______ טלפון: ______

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

למד בביתך

הנהלת חשבונות וראיית חשבון

מלא את פרטיך האישיים, גזור את המודעה ושלח אל: רואה החשבון היועץ, המכללה העברית להשתלמות בכתב, ת.ד. 33114 תל־אביב.
שם ______ כתובת ______
טלפון ______ בע. 27.2—חש.

תל־אביב: המדור ליעוץ בקבוצות, שד' רוטשילד 93 טל. 624162. חיפה: גורדון 30 טל. 667040. ירושלים: ההסתדרות 22 טל. 224769. באר־שבע: בי"ס תיכון בקיק א', הלוט 15 טל. 77296. רחובות: בי"ס תיכון דתי, ויצמן 50 טל. 951085. רמת־גן: ספירא 4 טל. 723466.

ביום 8.3.76 יפתחו קורסי ערב

1. **תכנות מחשבים**
18 חודשים, 2 ערבים בשבוע.
2. **מזכירות רפואית**
6 חודשים, 2 ערבים בשבוע.

המכון הטכני־הרצליה
רח' העצמאות 60 הרצליה טל. 981049
(בנין "אמירים") בין השעות 7—9 אחה"צ

1.3 • 7.3

קורסים חדשים
- אנגלית
- ספרדית

BUSINESS CORRESPONDENCE

כמו כן מתקיימים לימודים בקבוצות קטנות
- צרפתית
- גרמנית
- איטלקית
- עברית
- ערבית

מרכז לשפות **קורן** COREN
תל־אביב
שד' דוד המלך 1 טל. 266448
חיפה
החלוץ 27, טלפון 669265

ירושלים

נפתחים הקורסים הבאים
- יסודות לעצוב פנים
- נושאים נבחרים בגרפיקה

יש להציג תעודות השכלה
פרטים והרשמה:
רח' המלך ג'ורג' 14 טל. 226455
בין השעות 08.00–19.00 ביום ו' עד 13.00
מספר המקומות מוגבל

המכון להשתלמות מקצועית משולבת

משרד העבודה · משרד החינוך והתרבות · אורט ישראל

המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית
המרכז להכשרה טכנולוגית
נמשכת ההרשמה לקורסים:
בוקר וערב
* קדם הנדסאים
* קדם טכנאים

מתקבלים בוגרי י"א

מתקיים תגבור המנה מיוחדת לבחינות בגרות ... יעוץ מיוחד לפונים בכל יום ג' אחה"צ ... רח' דוד המלך 39, תל־אביב.
פרטים והרשמה — כל יום בין השעות 08.00—19, ביום ו' עד 13.00:
תל־אביב: שד' החשמונאים 6, טל. 32634, 37623; שד' דוד המלך 39, טל. 264193, 267436
ירושלים: רח' המלך ג'ורג' 14, טל. 226455
כפר־סבא: ביה"ס אורט (ליד המשטרה), בימים ב', ד', בין השעות 17.00—19.00
הרצליה: בעיריה — במח' החינוך ברח' הרצל 47, טל. 949495, 943463, קו' פנימי 35, בשעות 16.00—18.00, ימים א', ד'.
אשדוד: בתיכון דתי מקיף ת.ד. 789, טל. 21802 בין השעות 17.00—19.00.

אנו נלמד אותך מקצוע נדרש עד להצלחתך

הנהלת חשבונות
* בהדרכת רואי חשבון מוסמכים
* מבחני גמר בבית הספר * סוגים 1+2, 2, 3.
הרשמה ממשיכה לקורסי בוקר וערב

פקידות ומזכירות
* קורספונדנציה * כתיבה במכונה
* משרדאות * חשבונאות
הרשמה ממשיכה לקורסי בוקר וערב

נקבנות בשיטת I.B.M.
* כולל קורס חינם בכתיבה במכונה
קורסים מהירים: בוקר, צהריים, ערב.

כתיבה במכונה
* קורס מזורז לכתבנות עברית אנגלית
נפתח בכל יום. מרקטיקה ומיפונים חינם

הכנה לקבלת סוג מטעם משרד העבודה • תעודת הסמכה • הפניה לעבודה

המכונים להשתלמות והכשרה לעבודה	תל־אביב אלנבי 140 (התחנה המרכזית)	תל־אביב רח' דיזנגוף 82 (ליד כיכר דיזנגוף)	בת־ים רח' בלפור 46 (שיכון ירושלים)
	ירושלים מרדכי בן הלל 10 (פינת בן יהודה)	רמת־גן רח' ז'בוטינסקי 84 (מול רמה)	הרצליה רח' הס 12 (ליד התחנה המרכזית)

שרוטל — יותר קל ללמוד ב־שרוטל

גינת

פתיחת קורסים חדשים
למד במוסד מהימן

הנהלת חשבונות — בוקר 1.3, ערב 16.3

פקידות — התכתבות, חשבונאות, משרדאות, הדפסה — 29.2

כתבנות — עברית, אנגלית — כל יום

- הלימודים בפקוח משרד העבודה • קורסי בוקר וערב
- מבחני הסווג המקצועי מטעם משרד העבודה מתקיימים בביה"ס

פרטים והרשמה: ביה"ס גינת, רחוב בן זכאי 6, תל־אביב, (ע"י אחד העם 35), טלפון 290775

הסתדרות הפקידים
מועצת פועלי ת"א
ביה"ס לחשבונאות ומינהל ע"ש גינת

... רח' הועד הלאומי 21 • ת"ד 16031 ירושלים • טלפון 02—533215

המזכירות האקדמית מודיעה על

הרשמה לשנת הלימודים תשל"ז

לקראת

תואר הנדסאי
לאחר שלוש שנות לימוד

תואר ראשון B.Sc.
לאחר ארבע שנות לימוד

והתואר יוענק במסגרת הסכם עם אוניברסיטת בר־אילן.

מגמות הלימוד:
- פיסיקה שימושית
- אלקטרוניקה
- אלקטרו־אופטיקה
- מדעי המחשב

הספר משלב לימודי קודש ולימודים טכנולוגיים. מחצית הראשונה של ... מוקדשת ללימודי קודש במתכונת ישיבתית וסדר הכנה עצמי, שיעורים בגמרא, ... מוסר ומחשבת היהדות.
... תלמידים בוגרי ישיבות לאחר שירות צבאי, ובוגרי בתי"ס תיכוניים ... תעודה האקדמית.
פרטים והרשמה נא לפנות למזכירות האקדמית של בית הספר, ת"ד 16031, ... טל. 02-533215, 02-531181.
... המעוניינים במלגות יפנו לבית הספר. קיימת אפשרות מגורים בפנימית הספר.
... לחיילים בלשכה להכוונת חיילים משוחררים, רח' אבן גבירול 76, תל־אביב.

(עמוד מקופל — חלקי)

הרשמה — לקבוצות מוקצבות, משרד העבודה
- שרטוט בנין
- שרטוט מכונות

ת"א בן יהודה 28

החלה ההרשמה לשנת הלימודים לבית־המדרש ...

בית ספר אורט לטכנאים ...
נפתחה ההרשמה ללמודי יום ...
במגמות:
* אלקטרוניקה
* מכונית
* תעשיה ומינהל

המכון להכשרה מקצועית — הנהלת חשבונות — הקורס נפתח — הרצליה רח' העצמאות

טכניקה גרפית — עיצוב גרפי, אומנות ... ביתנים לתערוכות — קורסי יום ...

מעריב לספורטאים

טבלת הליגה הלאומית			
(לאחר המחזור הכ"ח)			
1.	הפועל ב"ש	20—25	27
2.	בית"ר י-ם	18—31	26
3.	הפועל י-ם	20—28	22
4.	הפועל חיפה	12—17	22
5.	שמשון ת"א	24—28	22
6.	הפועל ת"א	19—17	21
7.	מכבי נתניה	26—35	20
8.	מכבי ת"א	19—20	20
9.	מכבי יפו	18—15	20
10.	בית"ר ת"א	18—14	20
11.	הפועל כפ"ס	19—23	19
12.	הפועל פ"ת	17—15	19
13.	מכבי פ"ת	21—17	19
14.	בני יהודה	28—22	18
15.	הכח ר"ג	23—16	18
16.	מכבי חיפה	21—15	17
17.	הפועל חדרה	21—14	17
18.	רמת עמידר	17—9	13

קהל שיא, קופות מלאות, התלהבות עצומה — כל אלה הם סממניו של „משחק השנה"

השאפתנים של בית"ר ירושלים ינסו להדיח המובילה מבאר־שבע

מאת כתב „מעריב לספורטאים"

זה שנים לא היתה התעניינות כה רבה במשחק כדורגל בליגה הלאומית, כפי שהכל מדברים ומתעניינים השבוע במשחק המוגדר כ„משחק העונה", בין שתי המועמ־ מדות העיקריות לתואר האליפות — בית"ר ירושלים והאלופה, הפועל באר־שבע.

אילו היתה הבולת יציעי ה־ מגרש בימק"א כפולה ואף משולשת מכפי שהיא כיום (רק כ־7500 איש יוכלו לחזות ב־ משחק), גם אז היו נמכרים כל הכרטיסים — כה רב ה־ ביקוש להם. למרות שרבים סבורים כי מאבק זה יכריע את גורל האליפות, אין זה מן ה־ נמנע, כי תוצאתו תשאיר את המאבק בין שתי קבוצות ה־ „גל החדש" פתוח ב־13 המח־ זורים הבאים. אך אם באר־ שבע תנצח ותגדיל יתרונה ל־ שלוש נקודות — יגברו סי־ כוייה לשמור על תוארה. כל תוצאה אפשרית במשחק שופע מתח ועצבים זה, — ולא נת־ פלא אם לא יעמדו על רמה גבוהה, ביחוד אם תנאי המגרש הבוצניים והגרועים ימלאו גם תפקיד מכריע. סיכויי בית"ר לנצח תלויים בחוליית הקישור שלה (מלמיליאן, נוימן ולוי)

כדורגל

הנחשבת לטובה ביותר בארץ. כל המשחקים האחרים ב־ מחזור ה־21 יעמדו במידה זו ואחרת בצילו של המשחק ב־ ירושלים, אך ברור כי גם להם תהיה חשיבות רבה, ביחוד ל־ אלה הקשורים בתחתית הטב־ לה.

מכבי נתניה והפועל ת"א מדורגות אמנם במרכז הטבלה, אך משום שרק שלוש ושתי נקודות מפרידות בינן לבין ה־ מקום ה־15 — צפוי ביניהן מאבק נמרץ. הפועל — בתנו־ פת הישגים (תשע נקודות מ־ חמישה משחקים) ואילו נתניה חסרה יציבות ומאכזבת, אך אפשר שתקטע את מסע ה־ נצחונות של אורחותיה.

מכבי ת"א, בהרכב חסר מאד תעשה כל מאמץ כדי לנצח את שמשון ת"א, שאם לא כן, תידרדר לתחתית. הפועל חיפה (בבית, עם הכח ר"ג) והפועל ירושלים (בחוץ, עם מכבי פתח תקוה), ישתדלו לנצח, בתקוה לחזור אל מאבק האליפות; הפועל פ"ת „לא תלקק דבש" במגרשה של האחרונה בטב־ לה, מכבי רמת עמידר; מכבי יפו עשויה לנצח את אורח־ תה, מכבי חיפה; ובחדרה ית־ נהל מאבק שקול בין הפועל המקומית, המצויה במשבר קשה, לבין בית"ר ת"א שהת־ אוששה בשבועות האחרונים; הפועל כפר סבא עשויה להס־ תייע בגורם הביתיות כדי לנ־ צח את בני יהודה.

לאן השבת ?

כדורגל

ליגה לאומית

(השעה הראשית 15.00):
נתניה — הפועל ת"א; חדרה — בית"ר ת"א; מכבי פ"ת — הפועל ירושלים; הפועל חיפה — הכח ר"ג; כפר סבא — בני יהודה; יפו — מכבי חיפה; עמידר — הפועל פ"ת; בית"ר ירושלים — באר־שבע; מכבי ת"א — שמשון ת"א.

ליגה א' צפון:
עכו — מכבי חדרה (11, מג־ דל העמק); צפת — הפועל נתניה; טבריה — בני נצרת; מכבי הרצליה — תל־חנן; רמת גן — מחנה יהודה; בית"ר נתניה — הפועל הרצ־ ליה; טירת הכרמל — נחלי־ אל; קרית אתא — נהריה (10.30).

ליגה א' דרום:
נס ציונה — בית"ר יפו; חולון — בית שמש; הפועל אשדוד — בית"ר רמלה; מר־ מורק — דימונה; לוד — באר־יעקב; יהוד — בית"ר אשדוד; בת ים — שעריים (10.30); הפועל רמלה — ה־ פועל ראשל"צ (11).

ליגה ב' צפון א':
בית"ר נהריה — הצעיר חיפה; אפיקים — מג'דל כרום; בית שאן — קרית ים; מכבי טבריה — בית"ר טבריה; בית"ר ק. שמונה — נוה שא־ נן; מכבי ביאליק — חצור; אחי נצרת — כרמיאל.

ליגה ב' צפון ב':
טייבה — מגדל העמק; כפר קרע — השרון נתניה; גבעת אולגה — בנימינה; מכבי זכ־ רון — עפולה; גבעת חיים — בית"ר דב; גבע הכרמל — נצרת עלית; בית אליעזר — טבעון.

ליגה ב' דרום א':
בית"ר בת ים — בית"ר חולון; צפריים — מכבי יהוד; בית"ר הרצליה — בית"ר ר"ג; הוד השרון — כפר קא־ סם; אור יהודה — ראש ה־ עין; עליה כפ"ס — בית"ר לוד; כפר שלם — קרית אונו.

ליגה ב' דרום ב':
מכבי אשקלון — מכבי י-ם; מכבי ק. גת — מכבי יבנה; אילת — בית"ר אשקלון; בית"ר ב"ש — אופקים; מכבי רמלה — מכבי ב"ש; שכון המזרח — הפועל אשקלון; מרחבים — הפועל ק. גת.

הרמת משקולות

הערב ב־8 יתקיימו התחר־ יות ליגה לאומית צפון ודרום באולם הפועל בקרית חיים ו־ בבית שרת בגבעתיים.

האבקות

מחר ב־10 בבקר תהיה ב־ משכן ברנר בקרית שלום תח־ רות ליגה לבוגרים בסגנון חופשי.

התעמלות

הערב ב־5 ומחר ב־10 בבקר תתקיים תחרות מבחן בנים דר־ גה לאומית קרב 12 באולם הפועל נס ציונה.

כן תהיה באולם בנס ציונה תחרות מבחן בנות דרגה לאו־ מית קרב 4.

כדורמים

המשך ליגת החורף לבוגרים בכדורמים יהיה מחר החל מ־ שעה 1 בצהרים בבריכת מכון וינגייט.

קליעה

במסגרת אליפות הפועל — תהיה בשבת ב־9 בבקר תח־ רות אקדח אויר גמר.

טניס שולחן

ליגה לאומית: הפועל פ"ת — פרדס חנה (ליל שבת, 8).

שיט

אליפויות אזוריות יהיו מחר ב־9.30 בבקר מול גבל יפו, מול המרכז הימי קיסריה וב־ מפרץ עכו.

קארטה

מחר, החל מ־9 בבוקר, התח־ רויות קאראטה לזכרו של סמל און חפר הי"ד, במכון יהודה ואדריאן, רמת־גן. התחרות כיועדת לבעלי חגורות ירוקה כחולות חומות.

לקראת חג האביב
10% הנחה

מחסנים טרומיים מארצות הברית

— מפלדה מגולבנת וצבועה בצבע שרוף בתנור.
— ניתנים להרכבה עצמית תוך מספר שעות.
— גדלים שונים מ־5 מ"ר ועד 18 מ"ר.*
— אפשרות להתקנת חלונות.
— לשימוש כמחסן, חדר־תחביבים או בית מלאכה ביתי.
* גדלים מסוימים בכמות מוגבלת.

אינטרדקו INTRADCO
חברת המסחר לתעשיות בע"מ
חיפה — ת. ד. 6219, דרך הים 14, טלפון 86231/2
תל־אביב — ת.ד. 20103, רח' הורמן 22, טל. 233090

להשיג במשרדינו וכן בחנויות רהיטים של שק"ם.

יהוד

יש ביהוד פוטנציאל גבוה של נוער, קיים צמאון
לכל מה שקשור בספורט ומספר בני הנוער
העוסק בפעילות ספורטיבית — אין לו אח ורע
בכל הארץ — ביחס למספר התושבים

כתב: אלי דנון
צילם: ש. סגל, „24 פלוס"

מחזיקים אצבעות ל־11 כדורגלנים

ישנם מקומות ישוב בארץ, אשר ללא הפעילות הספורטיבית שלהם ובמיוחד בלעדי קבוצת הכדורגל במקום ספק אם היו מתפרסמים ברבים. כזוהי העיירה יהוד, השוכנת על אם הדרך בין תל־אביב ללוד.

● האחים ששון מיהוד. משמאל — של מימין — שאול. האח השלישי — ישרא משחק במכבי תל־אביב

מאז הגיעו חמש המש־ פחות הראשונות למקום ו־ החלט לשקם את הכפר ה־ ערבי „אל־יהודיה" מהרי־ סותיו ולהפכו לעיירת עו־ לים שתיקרא „יהוד", הת־ פתחה העיירה עד לבלי ה־ כר. כיום אפשר להבחין בבנייה מתרחבת ומודרנית לצידם של שרידי הכפר הערבי.

„מועצת יהוד" שלט ישן, מתנוסס מעל מבנה ערבי משופץ, הבא ללמדך כי זהו ביתה של המועצה ה־ מקומית.

בבנין ישן, מסודרן בלתי מרוצף, מוביל אותי לחדרו הצנוע של ראש המועצה המקומית סעדיה תתוכה, המכהן בתפקידו ברציפות מאז שנת 1959.

התושבים אוהבים את מקום מגוריהם ואם תאפשר לצעירים שבהם לגור בדי־ נגוף, הם יעדיפו את יהוד, שהרי הם גדלו והת־ חנכו במקום ומסורים לו עד בלי די. „אילו היו רו־ צים לעזוב היו לי מחות צרות עם דירות לצעירים", סבור תתוכה, המסיב בקצ־ צרה לשאלות, כמגלה ספח ומכסה שניים.

הוא מפנה אותי לאיש העומד מאחורי כל פעילות הנוער וספורט ביהוד, „ה־ רוח החיה" כדבריו, דני יצחקי, צנחן נכה צה"ל מ־ פעולת־קלקיליה ב־1956, העושה עבודתו בהתנדבות. „באתי להתגורר ביהוד לפני כ־10 שנים מתוך כוונה ליצור איכות חיים יותר טובה, וכסוציולוג ח־ שבתי שיש לי מה להרום", אומר יצחקי.

„יש ביהוד פוטנציאל גבוה מאד של נוער, קיים צמאון לכל מה שקשור ב־ ספורט ומספר בני הנוער העוסק בפעילות ספורטי־ בית אין לו אח ורע בכל הארץ ביחס למספר התוש־ בים". (מספר התושבים ב־ יהוד מגיע כיום לכ־10 אלפים ומרביתם יוצאי תורכיה, תימן וארצות מז־ רח אירופה).

על מספר בני הנוער ב־ יהוד אין איש יודע להש־ יב, אך קיימת הערכה שכ־80 אחוזים מהתושבים הינם צעירים עד גיל 30.

מלבד קבוצות הכדורגל קיימת במקום קבוצת כ־ דורסל (בליגה ב') אשר הבטיחה כבר את עלייתה לליגה א', כן פועלות קבוצות כדורעף וכדוריד ה־ מקיפות מאות בני נוער.

ליצחקי (בן 38, נשוי ו־ אב ל־3 צאצאים), שגם לו זיקה לספורט, מהיותו א־ לוף ישראל בשחיית־חזה לנוער (100 מ') בשנים 1953—56, טרוניות רבות נגד הגורמים הממלכתיים. „אם לא נקבל סיוע כס־ פי דחוף של כ־200 אלף לירות, יעמדו אגודות ה־ ספורט ביהוד על סף פשי־ טת רגל.

„השקענו, כספי ה־ [illegible] כ־400 אלף לירות ב־ איצטדיון הכדורגל [illegible] [illegible] ליהוד אין את [illegible] (המוכה לאבר [illegible] השיכון — א. ד.) ואת [illegible] ואנו נאלצים לאסוף את הכספים [illegible] [illegible], וזאת אר־ מי.

מתוך התקציב הכולל של כ־18 מיליון לירות מקצי־ בה המועצה המקומית כ־8 מיליון לחינוך ולטיפול ב־ נוער. למרות הפעילות ה־ ספורטיבית הענפה אין ב־ יהוד מחלקת נוער, וזאת — כפי שהוסבר לי — מטעמי חסכון. הפעילויות מתבצעות, לכן, במסגרת המרכז הקהילתי ובית ה־ נוער.

סעדיה תתוכה
ראש המועצה

על הגרעין של מועצת יהוד אין ראש המועצה מוכן להרחיב את הדיבור („אין זה שייך לנושא").

מספרם הרב של הילדים ובני הנוער, בעלי המראה הצברי־הטיפוסי, מושך את תשומת ליבו של המבקר ביהוד, ואכן עובדה היא שכ־4,000 מהתושבים הם ילידי הארץ.

בעיות על רקע עדתי אינן קיימות בעיירה. זה־ „בורקס" התורכי וה„חילבה" התימנית „מסתדרים" יפה בצלחת אחת.

העיירה מוקפת באזורי תעשיה ומרבית התוש־ בים מועסקים בהם, אין פלא לכן שמספר מקרי הסעד ביהוד הוא מהנמו־ כים בארץ, 47 בלבד.

המרכז הקהילתי מהווה נקודה משיכה לבני הנוער ביהוד, אולם מיקומו בקצה העיירה מקשה על הילדים להגיע אליו.

דני יצחקי
רכז פעולות הספורט

הזכויות שיש ליתר התל־ מידים.

„ההצלחה של הכיתה הזו היא ממש מפתיעה ומעו־ דדת", מציין מנהל בית־ הספר.

מלבד בני נוער הנמצ־ אים במסגרת תיכונית וב־ פעילות חוגית בשעות אח־ הר הצהריים יש ביהוד כאות צעירים שיסיחו ב־ פניך חד משמעית: „אין מה לעשות ביהוד"!

אותם אפשר למצוא ב־ „מסעדת־צאילי", במיפגש הקולנוע או במועדון ה־ ביליארד, המשמשים כמו־ קומה ביחוד לצעירים ה־ משוחחים בקלניות על כ־ דורגל, ובמיוחד על קבו־ צתם הנבבאת בצמרת ה־

● בני נוער במרכז הקהילתי של יהוד

כ־500 בני נוער ביהוד והסביבה מבקרים במרכז הקהילתי מתוך אוכלוסיה של כ־2,000 נערים באותו גיל. מה עושים כ־1,500 נערים אחרים? על כך אין איש יודע להשיב ו־ ניתן להניח אם כן שבבי־ ביתם כשהם מסתובבים עם ה־ מבוגרים שבהם באולמים את בתי הקפה.

כ־20 מדריכים, תלמידי תיכון, עובדים בהתנדבות במסגרת המרכז הקהילתי, המפעיל כ־50 חוגים בש־ כונה... מקלטים בעיירה.

בניין המרכז הקהילתי סמוך ליד בית הספר ה־ תיכון שהוא מקור הגאוה של העיירה כולה. כ־1940 תלמידים לומדים בבית־ הספר שכ־60 אחוז מהם [illegible] כדי בוקר [illegible] בס־ ביבה.

כל התלמידים הניגשים לבחינות הבגרות עוברים אותם בהצלחה מלאה וב־ שיחה עם התלמידים [illegible] ברור כי סוד ההצלחה טמון רובו, ככולו, למנהל בית־ הספר יוסף מכולב (52), כלכלן בהשכלתו.

[illegible]

„להערכתי, הגישה בחי־ נוך היום צריכה להיות שונה והבנה להתכוון עם הנוער לצרכיו. אצלי, ב־ בית הספר, התלמידים בר־ [illegible] כשהם חד־ אים אותי, וזה אולי ההב־ דל הגדול ביחס לבתי ספר אחרים", אומר המנהל.

הארון בחדרו של המנהל מלא בגביעים, מדליות וה־ [illegible] אף אגודה ספורט מבודדת. כדורסל בנות — כיום ראשון... אליפות בתי ספר

[illegible]

מחוז הדרומי בליגה א' השאיפה להעפיל ללאו־ מית.

„מה שיש לי בראש זה רק בליגה הפועל יהוד", אומר דוד, [illegible]

כמבנו של בית הקולנוע היחיד ביהוד, מתאים אר־ לי לצרכים אחרים, אך־ לם לא כדי לבלות בו ש־ עתיים בפניה בערב. [illegible] בבים אותו „הציפור הקהילתי", כשהם מעדיפים לבילוי בתל־אביב, גם אם הבילוי בכרך הגדול יקר פי כמה.

[illegible]

קבוצת הפועל יהוד, אי־ שר העיירה [illegible] ב' העפיל אל הליגה הל־ אומית [illegible]

[illegible] (0—1), [illegible] את העליה ללאומית.

את הקבוצה מאמן כיום באיל אלברט (38) [illegible] בליגה א', [illegible] ביהוד.

● זהו יהודה
נבחרת הנוער בכ

למותר לציין שזהו שתהיה זאת גם ה־ אחרונה שלו — קבוצה — בליגה בצבר שיחקו שלושת האחים שש־ מה — שחקן הגנ־ אל — מרכז־שדה — בתולית ההתק „צריך לקרוא הפועל ששון", או מאוהדי הקבוצה. ימין" שבאחים, צבר לשחק בשורת תל־אביב.

„אילו ישראל ז שיך לשחק ביהת ללאומית היהה ל להי", סבור שא המבוגר שבחבורה.

את הספסל מחמ קנים צעירים המד דור־ההמשך של יהוד. כולם כחקנ הנוער המקומית בליגה עילית.

יהודה דוגע (שחקן נבחרת הנ פרעל יהוד, הוא הכודרי של הקבוצ הזה גדול יהוה, האהדים.

כאשר ביקשתי מיהו האוהד הש הפרעל יהוד הצבי על כנשה, היהודע „בכבי", ככל הנד מימדי גופו.

„15 שנה אני : לכל משחק. כ כפסידה אני בלי כל השבוע ואפילו לבלות במוצאי ש בר „בכבי".

„אני דופק מכפ בודה לפי הקצב א הפועלי, מהפרב בבין מאיר הדיג.

„מי שהושב ש תיר ירושלים יש קנאים. כנראה ל ראה את האוהדים הודי מיציר בגהל בישה רפפורט.

דימה, שכל הצי צודרות להיים בש הרים כשהקבוצה במגרשה הביתי, רבים מהתושבים דרכם לכוון הי שלא לדבר על כך הספר שהוד ביה של ביה קבוצה...

גם מכבר הביצ שיכור לעיירה מבורי של מיבולה רוקיה, בשלדים ו היה וצועקים לש שיפט... המופ־ פס...

מעריב של שבת

שמואל שניצר

פירמידה שוב התהפכה

...ת התקציב שהוגשה השבוע לכנסת ...ף „תקציב לאומי" הצופה כי עד סוף ...יהיו בארץ כ־56,000 מובטלים. אילו ...צעת התקציב עקבית, אילו היה בה ...יותה כוללת הולמה לסגור את משרד ... אין צורך במשרד לקליטת עולים ...של משרד כזה, כאשר מתכננים ...ואפילו אינה עמוקה ביותר, עליה ... אינן עולות בקנה אחד. אין טעם ...עולים לארץ שבה אין תעסוקה משבי־...ין גם מקום לצפות שאותם אנשים ...לבוא ולהשתקע בישראל, יבואו גם ...יש להם שיהיה עליהם לשבת בחיבוק ...מפני שבנין הארץ נפסק עד להודעה

...ה מודבגת ירידה; ואם הגענו כבר למצב שבו מספר היורדים משתווה ...פר העולים, יש לשער שבמרוצת השנה ...יהיה מאזן ההגירה שלילי לחלוטין. ...ה מולידה גם תופעות אחרות, שלי־...א פחות. היא מחוללת גילויים של ...הפרת הסדר הציבורי. בחברה שבה ...ת הולכת ונגררת בלאו הכי, אין לזלזל ...של יצירת מתחים חברתיים חדשים ...ם לגרום להתפרצויות חמורות. מי ש־...לשיעור תרבות החיים הישראלית, מוטב ...בחשבון את העובדה שהממשלה מתכ־...ע ההיפך מזה; הממשלה היא שעודדה ...להאמין כי אליטות כלכלית היא עסק

...די האבטלה הצפויה צריכים להדאיג ...יותר מן התופעה עצמה. על אף מס...ים שהכל משלמים לצורך „הדוף להע־...בדי מכוונות אל ענפי הייצור, אין איש ...אבטלה של פקידים. הממשלה, המעביד הגדול ביותר של עובדי הענ... הנתיבה, אינה מתכוונת לדלל את ...לבלרים שלה, גם הרשויות המקומיות, ...ות הפיננסים, השרותים הציבוריים ...מטפלי הפקידות אין להם כוונה לצמצם ...ספר המשרות במשרדיהם. הפיטורים בחודשים האחרונים נתרכזו רובם ב־...בענפי הייצור. הם כללו עובדי נמלים, ...בנין, קודחי נפט, כורי נחושת, עובדי ...ל, יצרני מקררים.

...יעוה הפיסקלית של האוצר פתחה זה ...אפקים חדשים דווקא בענף הפקידות: ...הכללית לנהל ספרי חשבונות יצרה ...משרות נוספות של חשבונאים.

...שמאמין לתומו כי הפתרון לבעיות ה־...הישראלי טמון בהעסקת העולים ב־...לאומי גדול להגברת הייצור, אינו מכוון ...גדולי הכלכלנים המוערכים סביב משר־...האוצר. הם גורסים שכדי להחליץ מן ...ר צריך לצמצם את גידול הייצור כמעט ...אפס ולספת לעשות זאת. את ענף ...רת. הוא עכשיו החשוב שבכל ענפי ...ות המשקיה הישראלית, והיחיד המובן ...צועים אמיתיים.

■

...צם התקציב של שר האוצר כולל, אמנם, ...הבטחה לבטל 1500 משרות בממשלתיות, ...של שולים על קריירה מזהירה בתחום ...ה, אינו צריך להבהל מזה. גם בשנה ...ה ניתנה הבטחה דומה (אז היה מדובר ...על 2200 משרות), וגם לפני שנתיים. ...זה הזאת היא צימוק קבוע בכל העוגות ...יבויות, אך מישהו מצליח תמיד לשלות ...לפני הלקת העוגה. כמה פעמים אפילו ...הוחלייעל מיוחדת שעליהן הוטל ...ד הלאומי הנכבד של ביזום הביורוקר־...הממשלתית; אבל איש עדיין לא ...את פת הלחם שלו בשל כך.

...הלבלרות יש לו כוח־משיכה כה גדול. ...מירה של־בלכות אין בכוחו לבלום ...ילו. אין הוא תובע למדנות יתרה. ...הוא מחייב הכשרה מקצועית מרובה. ...בלא במדינת ישראל את התפקיד ש־...לפנים, בעיירות שבמזרח אירופה, ...לתור": כי כהיה לא יצלח בכל דרכיו ...האים לשים מלאכה ומסחר, נעשה ...אצלנו הוא נעשה פקיד. יש קורסים ...ת הנמשכים שבוע או שבועיים, ואפילו ...ד קריא אינו הכרחי כדי להצליח בהן. ...ה היא בדרך כלל שגרתית. זה בשעבם, ...ם נוח. פעם היה המושג „עבודה" כרוך ...; אבל זה עמד־מושגים היסטורי ש־...הפליטה רק בחקלאות, בבניה ובתעשיה. ...ת המכתבה אין מזיעים, ורק לעתים ...ת מתאמצים בה.

...ל הוא, שאין צורך למהר. המיגור הוא ...אלתר־נפרד ממלאכת הלבלרות. אין כל ...להשיב על מכתב לאלתר. אין כל הכרח ...עניין כפגישה אחת. אין כל רע בשיבוש ...של האזרח הפונה. אין כל אסון בעבודה ...אינה מוחזר לפקדו ואחר כך אי־אפשר ...אותו. אין כל נורמה שלפיה אפשר ...את ההספק בעבודה. אין כל צורך ...על זכמו של הנזקק לשרות. אין הכרח ...ליד שולחן הכתיבה בשעות העבודה; ...גם להיות בישיבה, או בירושלים, או ...אי באספת עובדים. אין צורך להסביר ...הלוקח: העסק הוא מונופוליסטי. ואין ...על לאיש שיפנה למתחרים.

...עוד יתרון בעבודת הלבלרות: היא ...הרגשה נפלאה של שררה. בתוקף ...שניתן בידו והסמכות שהוענקה לו ...פקיד להריץ את האזרח, לצוות עליו, ...להביא עוד מסמכים ולמלא עוד טפ־...השהות או לזרז את סידור עניינו. לא ...ולזל בהנאה שניתן להפיק מן היכולת ...אדם שאינו משוכנע כי עבודתו חשו־...יה, יכול בכל זאת להרגיע את עצמו ...ביכולת העיכוב והשיבוש שלו הוא ...כאנשים חשובים חייבים לחזור אחריו.

ושגורלן של יזמות השובות תלוי בו ובטפסים שלו.

הפירמידה קיימת לא רק כלפי מטה, אלא גם כלפי מעלה: השר, המנכ"ל והפקידים הבכירים תלויים אף הם ברצונו הטוב של חבר הפקידים. מי, דרך משל, קובע את מועד החלתו של מס ערך מוסף? הכנסת? מי פו־סק כמה כסף יורם לאוצר המדינה? האוצר? מי מחליט כמה שכר ישולם לעובדי הממשלה?

הכל יודעים שהממשלה שולטת באזרחים, והפקידים שולטים בממשלה. כל תקציבו הח־דש של יהושע רבינוביץ מבוסס על ההנחה שהשנה לא תהיה תוספת שכר לפקידים ב־סקטור המינהלי והפיננסי, אבל ההנחה הזאת היא מלה ניחוש, תקווה, משאלת לב.

ה פ ק י ד י ם הם שיכריעו אם יש ממש בתקציב, או שהוא סיפור דמיוני כמו התקציב שקדם לו.

■

טעות היא לחשוב שרק הפקידים המועסקים במישרין על ידי הממשלה הם עובדי מדינה. גם המשק הפרטי מעסיק עובדי מדינה, שאף על פי שהם נוטלים שכר ממעבידים, הם אינם משרתים את הצרכים שלו, אלא את צרכי הממשלה. אין לך מפעל יצרני שאין בו כוח־אדם תופח והולך של פקידים וחשבונאים, שעיקר עיסוקם הוא בחישוב ניכויים, בהתדיינות עם משרדי מס הכנסה ומס רכוש, ב־טיפול בעניני היטלים ומלוות־חובה, בפענוח תקנות חדשות ובהשתתפות בימי עיון וימי לימוד כדי להגביר את יעילותם כ ג ו ב י מ ס י ם.

הם חלק מן הנטל שהאוצר מטיל על המשק הישראלי. הם גם חלק מתהליך שבעטיו מת־חולל שינוי הדרגי במיבנה התעסוקה בארץ: יותר ויותר אנשים עוסקים בריקום פעולו־תיהם של פחות ופחות אנשים העוסקים ב־ייצור ובבניה. שיעור החקלאים בקרב המוע־סקים בישראל יורד והולך; הוא מתקרב עכשיו לשמונה אחוזים. שיעור פועלי הבנין יעמוד בסוף שנה זו על פחות משישה אחוזים. שיעור עובדי התעשיה הוא פחות מרבע מכלל המועסקים. השאר עוסקים בתיווך, בשרותים אישיים ופיננסיים, ובפקידות. בשעה זו של האטה בבנין הארץ, בכל זאת בונים אלפי חנויות חדשות ואלפי חדרי משרדים. אם ה־ייצור פולט עובדים, הריווח והרישום והתיווך משגשגים יותר מתמיד; התקציב הממשלתי הוא הממריץ הגדול של ההרצה החמורה ב־תחום הייצור. הוא מ ד ב ר על הצורך לייצר יותר לשם יצוא, אבל הוא פ ו ע ל בכיוון של תיגבור צבא הקבע של הלבלרים, שכה ש ה ו א מייצר, ערכו הממשי כותש מאד.

■

לפני מאה וחמישים שנה רווחה מלת־קסם בתפוצות היהודיות: פ ר ו ד ו ק־ ט י ו ו י ז צ י ה. יותר מדי יהודים היו רוכ־לים, סוחרים וזעירים, מוזגים בבתי מרזח, חוכרי מסים; פחות מדי יהודים עסקו ב־מלאכה ובחרושת.

לפני הכיבוש שנה עדיין היה המיבנה הי־מקצועי היהודי מעוות לחלוטין, והציונות דיברה אז על „הפירמידה ההפוכה". שבתח־תיתה יש מספר קטן מאד של יהודים העוס־קים בייצור ומתפרנסים מעמל כפיהם, ובחצי גבהה יש מספר רב מדי של אקדמאים ובעלי מקצועות חופשיים, ובמקום שם צריך להיות קדקדה, יש מחנה עצום של חנוונים, מתווכים, סרסורים ושאר אנשים שפרנסתם באה להם בעמלו של זולת. מצב זה נוצר בגלל העובדה שהיהודים חיו כאורחים נצחיים במשקי הזו־לת; אבל במשק היהודי העצמאי — כך גרסה הציונות — יהיה צורך לחזור ולהעמיד את הפירמידה על בסיסה וליצור מעמד של פועלים וחקלאים יהודיים שהם אשר ישאו על כתפיהם אותם שרותי תיווך שאי אפשר בלע־דיהם ואותה אינטליגנציה הנחוצה לכל עם נורמלי.

הפירמידה חזרה ונתהפכה. קהל פקידים ומתווכים גדול נשען על בסיס צר של עבודה יצרנית; ותקציב ממלכתי שמחבריו שכחו את האלפבית הציוני אינו עושה דבר כדי להמריץ את הייצור ולקבוע לביורוקראסיה את מקומה הנכון — בשורה האחורית, הרחק מכותל־המזרח.

אצלנו...

● מאת שלום רוזנפלד

אם לשפוט לפי טונות הפיסטוקים והחמוצים הנאכלים ב„מסיבות־החיסול" בערבי־שבת, בשל כבר הדור לאיזה משיח־שקר רציני.

♥

משלחת משפטנים ישראלית עומדת לצאת בקרוב לארצות־הברית כדי לברר בוושינגטון למה התכוונה ממשלת ישראל בהגדרת „אי־לוחמה".

♥

משבר־האמון העמיק והגיע לשיא לא־ידענוהו עד כה: הממשלה חדלה להאמין בעם.

♥

במסגרת מסע־הלחישות ורציחות־האופי הופצה שמועה שיהושע רבינוביץ נתן באחרונה את עינו בכיס.

♥

הצרה עם היועצים והמומחים היא שהנזק שהם גורמים בהתפטרותם גדול לעתים יותר מן התועלת שהם מביאים בהצטרפותם.

גיבורים עייפים מחפשים את ההרואי־קה בקאפסולות של הרואין...

♥

אמנות השלטון התקין: לעסוק בענייני מכס ולא לעבור את הגבול.

♥

העולם התחתון הישראלי עומד להגיש בקשה להכיר בו כיצואן מוסמך.

♥

מפנקס ההגדרות:

כנופיית־הסמים בגרמניה: מ א ר ק ו מ א נ י ם.

♥

צורת המימשל בארץ: אנרכיה קונסטיטוציונית.

♥

יש אנשים ששמם הולך לפניהם במהירות כזו, שהם עצמם אינם מצליחים להדביק אותו.

ה„הסדרים" שבאופק

ה. יוסטוס ●

אין אנו יודעים — הדברים יתבהרו בחלוף הימים — מה היתה מידת הצלחתו של ראש הממשלה בשיחות שניהל בוושינגטון, באיזו מידה הושגה „תמימות דעים", במה התבטאה ואיך ובמה תבוא לידי ביטוי ממשי.

אבל הישג אחד שהושג אינו מוטל בספק, והוא בתחום ההסברה.

העידו על כך התגובות בעתונות — ולא רק בעתונות — בעקבות הופעותיו על הבימות השונות ובטלוויזיה, לפני שני בתי הקונגרס ובוועדת הסנאט — ואם לא פיזר את כל סימני השאלה שניהלו בשמי דעת הקהל ובקונגרס, אין ספק שהשאיר מאחוריו מבחינה זו שמים בהירים הרבה יותר מאלה שנראו מצפים לו. ובמיוחד כמובן, בנושא הפלש־תיני, בשאלת סירובה של ישראל להסכים לכל מגע שהוא עם אש"ף ודחייתו המנומקת של רעיון הקמת מדינה אש"פית. אין ספק, בנקודה חשובה ורגישה זאת זכה יצחק רבין להצלחה ולהישג הסברתי מרשים.

ויש להצלחה זו משמעות מיוחדת. כדי לעמוד עליה די להיזכר בים הדברים שנשפכו אצלנו, בהוכחו על הנושא, באימים שהוליכו עלינו אף שרים על הסכנה שבעמדתנו ה„נוקשה" — על הסכנה של אובדן דעת הקהל בארה"ב מחמת זאת. לא יבינו אותנו — טע־נו (ועדיין יש טוענים) — והוכיחו ההרהיש ההדורי.

והנה, יצחק רבין לא זו בלבד שלא הת־חמק מנושא זה במגעו, אלא עמד עליו בכל הופעותיו וחזר והדגיש את דעתה המנומקת של ישראל, ודבריו זכו להבנה מרובה.

ואמנם, יכול יצחק רבין למצוא בכך סיפוק נוסף — על התוקף והעקביות שבהם עמד בבית על דעתו בנושא הפלשתיני מול לחצים ויכוחים, וצל שלא נתפס למיני הצעות־ריכוך ו„ניסוחים" מתוחכמים ולא נסוג מן ה„לאו" המוחלט.

ומתוך כך היה אפשר לצפות, שיצחק רבין יישיב ללמוד את לקח הצלחתו ויהיה הראשון שיעמוד על משמעותו.

משום־מה — לא למד.

אין זה קשה ביותר לחבר „תסריט" על מהלכו של הצעד שבצעה הממשלה בהחל־טתה להסמיך את ארה"ב לברר אצל מדי־נות ערב השכנות את האפשרויות להגיע להסדר על בסיס של „ביטול מצב הלוחמות".

לא נדרשת עין חדה במיוחד כדי לראות את הפסים שבאופק.

את הכיוון היתוותה קאהיר מייד — בלי לחכות עד שוושינגטון תפתח בבירו־רים, ועל אחת כמה וכמה עד שיבדק ויוגדר משמעו המדוייק, למעשה, של המונח „ביטול מצב הלוחמה". סיום מצב הלוחמה — הודיעה קאהיר — חייב להיות חלק מהסדר שלפיו היסוג ישראל מכל השטחים, לרבות ירושלים המזרחית, ויוכרו זכויותיהם הלאומיות של הפלשתינים". הנשיא סאדאת הוסיף והודיע, כי הוא שולל כל אפשרות של משא־ומתן ישיר עם ישראל.

לכאורה היתה תגובה זו, שבאה ללא שהייה כלשהי ובלשון תקיפה וחד־משמעית כזאת, להעלות סימן שאלה קשה מעל כל הרעיון ולעורר ספקות לא רק בישראל אלא גם ב־וושינגטון.

אלא שכמובן — אין בכך ולא כלום.

ברור לכל בר־דעת, שאין בתגובה זו ללמד על עבודה שלילית ולשקף את כוונתה הי־אמיתיות של מצרים זאת שאיפתה הכנה לשלום. ברור שתגובה זו לא באה אלא מתוך שיקולים שכופה עליה המציאות הבין־ערבית כמות שהיא בשעה זו, שלא זו בלבד מונעת ממנה לגלות „בשלב זה" גמישות כלשהי, אלא מחייבת אותה להפגין עמדה תקיפה ו־נוקשה. ואמנם, היאך אפשר להתעלם מכך? והרי אף לישראל צריך להיות עניין להקל עליה ולא להצר את מרחב התמרון שלה במצב שבו היא שרוייה. ברור.

וכמובן — אף וושינגטון חייבת לנהוג בזהי־רות.

ואמנם, עם שפקידים בוושינגטון בירכו על החלטתה של ממשלת ישראל, הבהירו עם בעת ובעונה אחת „מקורות דיפלומטיים" ש־עדיין לא הוחלט אם אכן תוקם ועדת משו־תפת עם משפטנים ישראלים, והביעו את דעתם שאם ייעשה נסיון להגדיר את פירושו של המונח „ביטול מצב הלוחמות" ייתכן שכל אחת משתי המדינות תעשה זאת ב נ פ ר ד.

שכן — ברור שהגדרה ישראלית־אמריקנית משותפת שתיקבע מראש לא תוכל להיות לתועלת, אלא מהפך הוא, זהות כזאת עם ישראל תהוה מכשול להפעלת התיווך של ארה"ב, ביחוד כשמדובר לא רק במצרים אלא גם ב ס ו ר י ה ובדיקת היחסים שנטווה בינה ובין ירדן.

וברור שיש לצפות מישראל, כי תבין זאת ותתחשב בכך ומכל מקום שלא תעמוד על „קוצו של יוד" ותסתפק — נאמר — בהסכ־מה על „ראשי פרקים" או „קווים כלליים". כך נראית הדרך פחות או יותר „סלולה".

●

כאן אפשר להפסיק אותנו ולטעון, שאם אמנם כזאת תהיה הדרך — היא ל א תוביל לשום מקום. אם לא ייִמצא בסיס מוס־כם לא תהיה דרך. וחצץ מה מוקדם להתרגש, למעשה הסיכויים קלושים ביותר — כיום אין אות לרצונה של סוריה לפתוח במשא־ומתן, ספק אם ירדן תהא מוכנה לחתום הסכם נפרד בלא שתקבל את כל הגדה ואת ירושלים המזרחית, וספק אם מצרים תוכל לעשות צעד נוסף לפני סוריה וירדן, וקשה להניח כי גישה ס י מ ו ל ט א נ י ת לכל השלושה תוכל ליצור בסיס מתקבל על דעתה של ישראל.

אין איפוא מקום ל„הזריס", משום שהסי־כויים קלושים עד כדי כך. יש לראות את הצעד הישראלי בשלב זה כצעד ט א ק ט י נבון, שיפגין את נכונותה לויתורים ולהתקד־מות וימיה את דעתה של וושינגטון, הרואה במצב של קפאון סכנה חמורה, ויעניק לה מרחב תמרון להבטחה הבשכה של „תנועה" מדינית.

וכמובן שאין צורך להעמיק בהעמקות יתרה כדי לראות את מ ה ו ת י ו ת ו של הצעד שבצעה הממשלה — על כל המשתמע ממנו.

לא נעמוד על משמעותו מבחינה אמינותו של ראש הממשלה, תרצו, מבחינת אמינותה של הממשלה כולה, שמדיניותה המוצהרת היא שאין מקום להסדרי־ביניים של ממש עם סוריה שלא במסגרת של הסכם כולל, והוא הדין לגבי ירדן. מהותו של הצעד נוקבה הרבה יותר, ואין לפטרו אף בכך שכבר היו דברים מעולם — גם ערב הסדר־הביניים עם מצרים הוכרז והוצהר כביטול מצב הלוחמה הוא תנאי־בל־יעבור לכל נסיגה ישראלית נו־ספת, והתנאי לא נתקיים. ישראל ויתרה עליו ב„לחץ אמריקני כבד.

הפעם לא מדובר בויתור בנקודה זו או זו.

כבר הודגש כי בצעד זה ביטלנו את ההת־חייבות הכלולה ב„מיזכר ההבנה" בין ישראל וארה"ב שבילוה להסדר־הביניים עם מצרים, ובו נאמר כי ממשלת ארה"ב „מסכימה עם ישראל שההסכם הבא עם מצרים חייב להיות הסכם שלום סופי" וכי בנסיבות הקיימות „יכון כדים עם ירדן להסדר שלום כולל".

משמעותו של הצעד היא בהיעלמו של יעד השלום; בכך שהוא מהוה פתיחה לה ה־ל י ך מדיני חדש.

ויש מקום להוסיף ולשרטט את ה„תסריט" שבולו אנו עלולים לעבוד בתר.

●

ליתר דיוק, מהותיים, לאחר שהצעד ש־בצענו יוכרה על ידי הערבים עד תום, לאחר מערכה שאולי תלווה גם בימי מתח חריפים והליכה „על הסף" ולאחר שהערבים ידלדלו די צרכם את היסוד החדש ל„התקד־מות" שהעלינו במקום יסוד השלום — אשר ישראל עמדה עליו עד כה ומדינות ערב סירבו לקבלו ולהשלים עמו.

ומה יהיה א ז פניו של הבסיס החדש, ש־עליו נצטרך לנהל את הזיכות עם וושינגטון? לא קשה ליצעד שנמצא את את עצמנו במצב דומה — אך כמובן חמור שבעתיים — לזה שבו עמדנו בפרים על הסדר הביניים עם מצרים, כשעה שהגענו עד משבר עם וושינג־טון, ושעה שאף ידידים מובהקים עמדו וטענו לעומתנו: „בגלל כמה קילומטרים במעברי הגידי והמיתלה אתם אומרים לטרפד את הסי־כוי להגיע לידי הסדר עם מצרים, ולפתוח דף חדש". ולטרפד את מעבודה הדיפיוה של ארה"ב באזור, ולפתוח שוב את שעריה ל־רווחה לפני מוסקווה?

הפעם לא יקשו על „כמה קילומטרים". הי־פעם נעמוד בחוכחה על סעיפי ההגדרה ופירושי המונח „סיום מצב לוחמות" — ואז ישאלו אותנו גם י ד י ד י ם שאלות שמתן התשובות להן — תשובות שדעת הקהל תהיה מסוגלת לקבלן — יהיה קשה פי כמה, שאולי עוד ניתן להסביר לאמריקני את משמעותם של „כמה קילומטרים", אבל האיך יבין את משמעותה ואת חיוניותה של „פסיק" בסעיף זה או זה, את הבדלי ה„ניואנסים" שבניסוח משפטי?

היאך נואבק? והרי עם כל החשיבות הה־חיוניות שבשמירה על יחסי הידידות עם ארה"ב תלויים יחסי ידידות אלה במידה לא קטנה, ואף מכרעת, במידת האהדה הקיימת בעם האמריקני, בדעת הקהל.

ובשום שברור שאף אם ייענו הערבים ל־יוזמה החדשה, לא תוכל היענות זו, בנסיבות כמות שהן, להוליך להסדר, ומכיוון שברור כשמש שבלא שינוי יסודי בגישת ארה"ב לא נוכל להגיע להסדר שיוכל להתקבל על דעתנו — ואין כל סיבה שהערבים ישנו את טעמם — ניצבת השאלה מה טעם היה להמיר, בדרך המאבק להשגת הסדר בעל משמעות, את דגל השלום בדגל של אי־לוחמות?

האם קשה יותר להסביר לדעת־הקהל את העמדה של ויתורים מרחיקי־לכת תמורת שלום, מאשר את „פירושיה" של „סיום מצב לוחמות" בשל איזה ויכוח „סמאנטי" על פי־רושו של מונח?

אף מר רבין לא היה מגיע במסעו האחרון בארה"ב למידת ההבנה שבה זכתה עמדתו בשאלת המדינה האש"פית אילו נסחפנו על־ידי כל מיני „נוסחאות פשרה", אילו היבהנו לטשטש את העיקר.

ומר רבין היה צריך להיות ראשון שיעמוד על משמעות הצלחתו וללמוד את ליקחה, ולשמור על דגל המאבק — דגל השלום — שאף ארה"ב עצמה סמכה עליו שוב את ידיה לפני חודשים מספר בלבד — ולא לדחוקו הצידה.

לא בדרך זו ניוושע.

●

שר הבטחון, שמעון פרס, אמר השבוע דברים ברורים יותר.

השלום עם הערבים — אמר — יכול אולי לבוא בעוד כעשר שנים, בגלל הופעת כלי נשק ששני הצדדים לא יוכלו לעמוד ברכי־שתם, „והקופה זו צריך לעבור עם הסדרי ביניים".

מבלי להיכנס כאן לשאלת ה י כ ו ל ת לע־מוד ברכישת כלי הנשק של המחר (הנפט ייכב? האינטרס האמריקני ייעלם?) — הר אמנם סבור מר פרס, כי הסדרי־ביניים, מוש־תתים על יסודות כמות שהם, יקרבו את ה־שלום?

כי אכן להסדרי־ביניים יכולה להיות מש־מעות רק אם הם מכוונים למטרה הברורה של שלום. האם מר פרס טוען כי בצד הידי־דות עם ארה"ב נאלצה ישראל לשלם תמורה פוליטית, כמטרה זו ל א תושג רק על־ידי התמורות שנשלם.

המערכה המדינית שלנו בארה"ב אינה יכו־לה להתמצות בכך שאנו ניתן תמורה פוליטית וארה"ב תיתן לנו תמורה כספית.

כדי שהסדרי ביניים ו„התמורה הישראלית" יקרבו את המטרה דרוש עוד משהו, ואין ואסור לנו לראות מערכה זו רק במונחים של גידול הסיוע הכלכלי והצבאי שאנו מקבלים.

עלינו לראות את המערכה במלוא היקפה, על מלוא עומקה של הידידות הקיימת בינינו, על מלוא מהותו של האינטרס האמריקני ב־ישראל ועל מלוא ריקמה של המציאות האמ־ריקנית והרוחות המנשבות בה, ולהתיר ל־שינוי שבו ובו בלבד תהיה תלויה יכולתה של ארה"ב להוסיף לנוע בדרך שבה היא נעה באזור ולעבור על האיזון שישראל מסו־גלה לעבוד בו.

אכן, דרוש שינוי בגישתה היסודית של ארה"ב, כדי שלא תהא מצפה מ א ת נ ו ש־אנו נשלם את מחיר ההתחרות בינה ובין בריה"מ על העולם הערבי וממילא, כשמדובר בהסדר ביניים „סימולטאני" עם מצרים, סוריה וירדן, אף את מחיר ההתחרות ביניהן על כתר הלאומיות הערבית.

בכך לא נוכל לעמוד.

ועל כך עלינו להאבק — ולא להשמיט מידינו כלים שבלעדם יהיה המאבק קשה וחמור שבעתיים.

פעם היא היתה צעירה, יפה ושמה שלום...

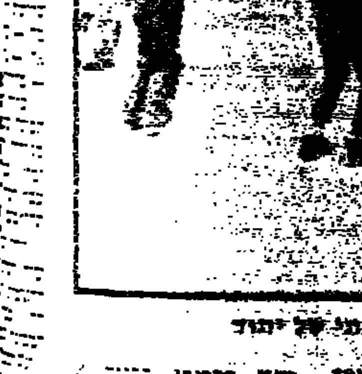

הפרט הקטן

חנוך ברטוב

חזרה גנראלית

הם חוזרים להריבות. הגנראלים של אה-בה, של שלום, ואף שבינתיים לא ברור היכן — בין כהורי המדיניות, הרכילות והנ-וסטאלגיה — משתבץ הכידע הזה, זה עוד עלול להיות רציני. הגענו למצב, שכל קאר-יקאטורה נראית כתצלום נאמן של המציאות.

עתרי אם מבקש אדם לראות עד כמה הח-בין יצחק רבין את השעה שזומנה לו באורח מתאים ומקרי כל־כך הטראגדיה הלאומית שלנו — די שיתן דעתו על תופעה זו ועל תופעות מסוג שונה לגמרי, כמו, למשל, כא-מרו של עמיתי יואל מרקוס ב„הארץ" מיום ו' שעבר („יצחק רבין — הפרק האחרון ?").

נפתח בבבד.

השמועות על הרכבת ממשלות־מומחים לובי-שות צורה ופרשנות צורה, אך עיקרן קבוע: הדימוקראטיה הישראלית, התנועה ולא זו בלבד שאינה מתפקדת בכל הרמות — המפ-לגתית, הפרלמנטרית, המנהלית והממשלתית — אלא שעצם קיומה הוא המכשול העיקרי להבראת המדינה. אלא שאין הבדש כתיר צבמו מבית־האסורים, ואין עגלה רתומה לסו-סים הגזל מוציאה את עצמה מן הבוץ.

זאת ועוד: מדינה ישראל נהוגה במשבר גורלי, וכל מעשה שאינו הנכון ביותר, הדרוש ביותר, כל דחייה של החלטה, המנעות מ-גיוסם של כל המכאבים החמורים שלנו, הפעלתם של כל הכוחות האנושיים שלנו — הם פשע כלפי החזון הציוני, העתיד הלאומי של עם ישראל. שעה זו אינה רק מצדיקה, כי אם מחייבת, צעדים קיצוניים ביותר. כל חיינו צריכים להתנהל במסגרות־חירום, על-ידי ממשלת חירום.

עד כאן, צריך להוסיף, מבטאה תחושה זו את כל הציבור. ולפחות את מי שעיניו בראשו וראשו בחציו העליון של גופו. יצחק בן אהרן תובע משטר חירום בלהט שאינו נופל מזה של צעירי המפד"ל וקבי תנועת החירות התובעים ממשלת חירום.

התפלגות מתחילה כשנשאלת השאלה ה-ראשונה: מהו היעד שאליו תחתור התארג-נות־החירום הזאת? הקואליציה הלאומית ב-בריטניה, שכונן צ'רצ'יל, היתה מאוחדת בב-עיה מרכזית אחת: להלחם בציר ברלין־טוקיו־רומא עד לכניעה־ללא־תנאי. שבועות ספורים אחרי כניעת גרמניה הנאצית, ובטרם נכנעה יפאן, החליפו הבוחרים בבריטניה את צ'רצ'יל והזדפצמר באטלי היבש כחרש ה-נשבר. היעד הושג — והפוליטיקה, לטב או למוטב, חידשה את ימיה כקדם.

מה בעיקרם לנו הגנראלים?

●

שם אחד מתנוסס בראש כל רשימה — אריק שרון. אף שגם הוא אינו חסר במקרים ויריבים, קשה כאיך שלא לראותו כאחד המפקדים־הנבונים המבטים שהבינו את מלחמת יום הכיפורים ופעלו בתבונה ובדמיון לשינוי תוצאות המלחמה. כל מי ש-נקלע לסביבתו בכבה מן השעה התבונית של המלחמה, לא ישכח את האופן שבו הנ-היג אריק את צבאותיו. מזכרוני שלי, מכל מקום, לא יימחו שני ימים — שבירת ההת-קפה המצרית ביום השמיני של המלחמה, והיום הטראגי בבבואה איסמעיליה, עד כ-כנסה הפסקת־האש הראשונה לתקפה. אילו שבנו אז בקולו של אריק ואותה מערכה היתה מתנהלת עד הובה, לפחות עד להבבר-מז המתהלכת של המחנה המצרי השלישי, אולי היה היום הכל שונה מעיקרו.

מופיעים שמות נוספים, ולצד כמה מהם יש סיפורי גבורה ומנהיגות צבאית על תוכם. אחרים בלטו בתחומים אחרים, לא בראש גדודי־צנחנים ולא בראש טורי־טנקים, בלטו פחות ובלטו יותר.

אלא שלא זה מה שמכשיר אותם — לפי מה שקראנו בעתונים — להציע את עצמם למולדת כחברי ה„חונטה" הלאומית. המול-צות מספרות על נסיון בבניית ארגונים גדו-לים והפעלתם, בניהול כוח־אדם ומערכות מתוחכמות, בעבודה עם מסות ועם אנשים בכלל. באמת, לא מדובר על הגנראל הקרב-כסימלם העליון של חרף־הנפש, התעוזה, ה-הצמדות לצמרות־הקרב, כי אם על „סניור אקזקוטיב", מנהל אקסטרה, חבר הבירתהון של הביזנציסטים הגדולים.

הם מוכנים לבצע.

השאלה הקטנה היא: לבצע מ ה ?

בצד שרון נזכר תכופות גם מתי פלד, גם דן טולקובסקי, גם מאיר עמית, גם אחרים.

האם תנהל ממשלת המומחים גם מדיניות־חוץ־ובטחון? ואם כן, זו של מתי פלד ש-היא יותר „פלשתינאית" משלמה אבנרי, או זו של מייסד ה„ליכוד" שרון?

האם תנהל מדיניות כלכלית־סוציאלית? האם תהיה זו של ההסתדרות חברת העובדים, שכאיר עמית הוא אחד מראשיה — ואף רואה בה ובקיבוץ את שתי אבני־הראשה של מדינת היהודים — או של הסבורים, שכדי „להבריא" את המשק יש להעדיף את היוזמה הפרטית, יש להפוך מן היסוד את המבנה הקיים של קביעות, תעסוקה מלאה, וזכויות עובדים וכהונה?

יש כמובן מאה שאלות ואחת, שעליהן נחלקים גם מומחים, שכולם רוצים בטובת המדינה, שכולם חרדים לגורלה, שכולם מס-כימים כי השעה היא שעת־חירום. הם רק חלוקים על ה ד ר ך. ומה שבעיני האחד הוא צעד ראשון לגאולה, בעיני חברו הוא אסון (מדיני, צבאי, כלכלי, חברתי, חינוכי, מה-לא).

גם כשמרכיבים נבחרת כדורסל, אין מצר-פים אליה שחיינים מעולים, גם לא כוכבי-קולנוע מפורסמים, אפילו לא בעלי פרס נובל בפיסיקה. ש כ ו ת גדולים בלבד אינם מס-פיקים. גדולים ב מ ה, זו השאלה.

●

אך חרף כל האמור לעיל, לא קשה לה-בין — אפילו להמשך אחרי התשוקה הזאת לעשות משהו קיצוני, לשבירת מעגל-הקסמים של המשטר הקיים.

עד לנקודה מסויימת, נדמה אפילו שזו הבחירה האחת שלפנינו. מה כשום ה„פיר-בה" המכאיב של רבין.

שום מנהיג ישראלי — ובוודאי לא איש כמותו, שהגיע לכהונתו עם „גליון התנהגות" נקי. לא מעורב במפלגות במחלוקות, לא מעורב בעמדות האיומות של ערב יום הכיפורים — לא התחיל את דרכו בשעה שהכל היה פתוח לשינויים. האכזבה הכללית היתה עמוקה כל־כך והנכונות הלאומית ל-הבורה רצינית כל־כך, שמנהיגות אמיתית יכו-לה היתה לנסות הכל. חרף כל הבקורות, חייבים אנחנו להודות כי שר האוצר נתן ידו להרבה צעדים מכאיבים מאוד, וגם ה-בקורת אינה על כך כי אם על זה שלא הכאיב לנו י ו ת ר. האיש הזה אינו שוטה, והוא מבין שבלי תרופה מרה לא נחלים מן המחלה הקשה הזאת.

לא כך מנהיגותו של רבין. הוא בחר ב-סיסמה „המשך ושינוי", ונדמה היה שהמלה „המשך" מיועדת בעיקר לשמירת שלום־בית, העיקר יהיה השינוי.

השינוי צריך היה להתבטא קודם־כל, ו-מיד, בסגנון. זו היתה השעה ללכד את העם סביב אתגרים לאומיים גדולים, לספק את האמונה בתקוה, לא להניח שבוע בלי להקר-ין את ההרגשה, שאכן דור שלם חדש לוקח את גורלו מחדש — והכל עוד לפנינו, וכל אנשי־הרצון־הטוב נקראים לתת כתף.

האכזבה, צריך לומר, לא איחרה לבוא, וקודם־כל ב ס ג נ ו ן. לא אמנה כרוכל את כל מה שיכול וצריך היה להעשות בתחום זה ולא נעשה. ראש הממשלה החדש נתגלה עד מהרה כמי שאינו מבין כלל את הצורך לקיים דיאלוג עם הכלל — עם הציבור, עם המפלגה, עם סיעתו בכנסת, עם חבריו לממ-שלה. הוא לא הבין דבר יסודי כזה, שהוא לא נ ב ח ר, כי אם נלקח בלית־ברירה על-ידי כל שנהדחו בגלל המלחמה וכי עד שלא יבחר לעצמו את ה ב ח י ר ה לא יהיה משוחרר מן התלות בביטחון.

היפוכו של דבר: במקום להעמיק את שר-שיו בדרך זו, הלך בדרך שרק נשיא נ ב ח ר באמריקה יכול ללכת בה. וגם זה רק אם הוא מכלכל מעשיו בתבונה ובלי לקומם יותר על המידה את הרשויות האחרות. בבהיר-נת הלזול במלכודת האחר־כלתמתים ב-ציבור שהיה לא רק ת ו ב ע השינוי, כי אם ה ג ו ר ם לשינוי, הגיע למידה שקודם כל לא הגיעו אליה, ואם אפשר היה לראות בכל אלה רק שלב ראשון, אשר בו התגבש ותגיע לכלל ביטוי ה ד ר ך המיוחדת, אור הה דרך במדיניות חוץ ופנים, ש ע מ ה ילך לבחירות — הנה הדרך הזאת אינה נראית עד עצם הרגע הזה. לא היתה עוד שעה שבה ניתן היה לבצר מרכז גדול וחזק של עם ישראל סביב הצעות חדשות, לשנות באורח קיצוני את הבכורות הרקובה של מפ-לגת השלטון, לבנות כנסת חדשה ומרשימה, לפתוח את תקופת ה ש י ק ו ם של החברה הישראלית.

שעה זו פוספסה. את מקום היעדים הגדו-לים תפסו המכשולים, האינטריגות, נצוצה תמולות בגלל העמיתים, הגברת היריבו-יות עד לדרגה שבה (כדברי אחדים מעמי-תיו) „אין שניים המדברים זה עם זה". במקום לגייס את כוחותיה הגנוזים של האו-מה, גייסו אנשים — יועצים, שמשים, כפר-סמים, עתונאים חביבים.

דומני, שדוגמה טובה המציא לנו יואל מרקוס, שאת מאמריו אני קורא תמיד ב-עניין ובהנאה, אף שסעמי של ביריזה (אני באזכר סופר על נושא זה של מרקוס) שמרני ומאופק יותר. יין מן הדין שיהיה דיסקרטי יותר. כימלא את הנפש חג ולא יסכוך בגוף רחו־הזוית, ואף שידליק ניצוץ במזרי בעין, יהיה לו גם עבר וגם עתיד. לכן אמרו, יין בגיבצריה סו"ד.

●

חוץ־לארץ הרגה גם כמה ממדינאינו וגם כמה מעתונאינו. יש סגנון של פאריס, יש סגנון של לונדון ויש סגנון של וושינג-טון. המשותף לכולן — שהן בירות של מדי-נה גדולות בעלות תרבות ממלכתית בעוצ-מה, זו פחות וזו יותר. טוב מאוד ללמוד מכולן — מי שמבקש ל ה י ו ת כמותו, תו-סא לחוש־המידה ולחוש־ההומור גם יחד.

כך קרה, כמדומני, למרקוס ולאבד הד-מתלה.

הסופר הנוסע של ה„ניו־יורק טיימס" — בן למשפחה המיוחסת שהיא בעלת העתון — ציירוס סולצברגר, נהג להציר בהתבוננות, כמו דרך אגב, ובלי מרכאות־כפולות, כי ברז'נייב אמר כך וכך, ז'יסקאר ד'אסטאן סבור כך וכך. אין הוא משתמש כמעט בצו-רה „נתקבלתי לראיון מיוחד אצל". שהרי לקוראים ברור, שלאמיתו של דבר סולצ-ברגר הוא שנאות לקבל ראיון מן האמפיזור. יש הרבה איפוק, אבל גם טפש של בשתון בסגנון זה, ואיני זוכר מתי גילה סולצברגר קצר זה לרפה ומתי הזכיר אפילו ברמז שהוא בעצם מלך העולם. הוא — „ריפורטר" בדווח.

אצלנו, כנגד זה, הכל בכפיפה אחת. כולם נפגשים באותן מסיבות, כולם כריכים עם — ונגד — כולם, ולא־אחת אתה שוכח שבכל־זאת יש הבדל בין ראש הממשלה לבין העתונאי המדווח על מעשיו. הכל קטן וקרוב מדי משצבור כהצלחה בעיני העולם הגדול, בלי שנפר את כללי המשחק.

בראיון מן הסוג הסולצברגרי כתב יואל מרקוס ב„הארץ" דברים בשם ראש הממשלה בשלהי 1974 שהרעישו בצדק את כל המגי-עים במדיניות הישראלית. העיקור היה כזה, שגר החוק היה אז גבוה לשלי-שים־אלף רגל, בדרך לשליחות ממלכתית לוושינגטון. הדברים שהיו באותו ראיון שמו את שליואתו לצחוק, לאחר זמן, אכבם, היסס ללעג עניין ה„אי־לוחמה", שהעביד הבי־עתיד כתנאי, ועכשיו בצלים אותו פעם נוספת בן התקוה.

דברים כאלה — בצורה מכוסה ובעדינות מעט יותר — נהפכו לסגנון המדינה ולא הי-תה עוד תקופה הפקרית כזאת, שבה עתונאים כבקשי־הודית משמשים צינורות שדרכם זו-רים דברי־המכשלה חוים בורגלים איש בחברו וכולם יחד בגופה המיוסר של המדינה.

יש בוודאי תפיסה עתונאית כזאת — ובי-אמריקה היא מקודשת ממש — שבה תפקיד העתונאי הוא לפרסם „את כל החדשות ה-ראויות לדפוס", ויהיו אלה הדברים הסכסי-בים. הברודשים הראויים ביותר. האחראים הם פרסי־הספקניים.

יואל מרקוס הוא רק אחד, ואיני מזכיר באשר לדוגמה זה אלא בשל מאבזו בן העבר-בע בעבר, שבו לא בלא תפקיד של רי-פורטר כי אם — ואני לא כיונה נגדו הרי — זה של פרשן, פובליציסט, של מי שיש לו ד ע ה.

זה שעתונאי שקיבל פלוסיפלוס עיסה את-אום את כל החשבון, ואפילו היה הוא אחד הכלים המרובים למלאכת־הפיב־הלאוב-שעיה הוא בהוגן — זה לא פסיל. אף שגם להתלהב מסגנון כזה קשה. אני על דבר אחר הנה — על האופן שבו הפתבבו הכל עדים. יחסי־אנוש, מנהיגות, חבריה.

אפשר שכאן אחד האסונות הגדולים — שאף אחת מן המפלגות הפוליטיות אינה יודעת את הביזה, שכולם חברים, נצבאר.

●

דיוהי של ברטוש, במאמרו האחרון, נבין לא פחות בדרוהו הקודמים. כך בראש הדברים בהם עשרים חודשים — הודבנות גדו-לה התמצה, וקשה לראות איך יוכלן הדבר הזה בלי שהדימוקראטיה הישראלית תחזור לפעול, בלי בחירות חדשות, כנסת חדשה, ממשלה חדשה. הדבר גלוי לעין כבר עד-שים רבים. וכל דחיה נוספת — ואפילו בין העצמים הנעלים ביותר — רק תגביע את המגלה שצריך יהיה בבוא הרופאים סיכים חדשים.

אם כך, למה לא הגנראלים? למה לא המיכהים?

מפני שלא כאן הבעיה. לא היו לנו הרבה גנראלים מעולים כרב־אלוף רבין. גם לא כרב־אלוף ברלב. גם לא כאלוף יגאל אלון, כי שאת זכויותיה ההיסטוריות במלחמת הד-שחרור מנסים להכחיש כל הפגים. גם לא כרב־אלוף דיין, שאת מחיר טעותו הארוכה מרב יום הכיפורים משלמים כולנו. המינמר דיב החדשים איבם — מן הבחינה הזאת — טובים יותר.

להיפך: הצעה כזאת, של סבות המתפר-סמים בכתרי אהים, רק מרחיקה אותנו מן המלאכה שלפנינו, והיא ש י ק ו ם ה ח ב-ר ה, שיקום החיים הפוליטיים, הגברת המ-עורבות של הכלל בהתלקות, הרבעת השי-הוק, הנביאה בצול האחריות.

היו שהתריעו על כך מיד אחרי המלחמה, שהבעו לפתוח את הרשימות, לכונן כנסת שהציבור יאמין בה, שממשלה תוכל להשען עליה, לארגן מחדש את המפלגות בהתאם לשאלות ה א ל ת י ת י ו ת שלפנינו. מי ש-ברח או מן הבחירה, חייב את גפל כולנו.

אין עוד לברוח מן הבחירות. ואם המבשל הקיים מסרב להודות בצורך הגובר הזה — מן הדין להפעיל כל צורה של לחץ ציבורי לגיטימי עליו. להבליה זו יש עצם להתא-רגן — גם אלופים לשעבר, גם כל כי יש-המדינה הזאת, תקוותו הגדולה של העם היהודי — יקרה לכבה.

המצב הנוכחי צריך שינוי יסודי, אבל לא כדי להוסיף הרס, כי אם כדי לתקן את פגי־הדברים מן היסוד, את יליהם, את הד-כבוד שכולנו חייבים להם, צריכים גם הא-לופים לשעבר להפעיל התבלות הזאת, ואם ייבחרו עצמם לבחירה, איש בהתאם לאמו-נתו, יהיו להם בוודאי גם בוחרים רבים.

אל: טייסי „אל על"

מכתב גלוי

פונה אני אליכם כאזרח לאזרחים שבידיהם היכולת והאמצעים להציל את מדינת ישראל משקיעה ומאבדון, שכן אויבינו מבחוץ לא יתגברו עלינו אם אנו נדע להתגבר על אחבת המבוך ועל שנאת חינם והשנאה הבאות בעקבותיה האוכלות ומשחיתות כל חלקה טובה בתוכנו.

היכולת להתגבר על הנחשול של שחי-תות, מעילות, הפרות והוצאות איננה נתונה בידי שרים והרשויות השונות אלא בידי אזרחי המדינה ובראש ובעיקר בידי אלה מהם החולשים על שירותים ותחומי כלכלה חיוניים תודות לביטו-נתם ובזכויותם המקצועית. בראש כל אלה צועדים אתם טייסי „אל על". אין איש שלא יכיר בתקיפות תביעותיכם שיש בו לא רק משום משלות יד אלא משום שליחות. הצטיינותכם המקצועית המבצעים המפוארים שעשיתם בהם וכובד האחריות הרובץ עליכם בכל שעה ובכל רגע של עבודתכם גלויים וידועים. קניתם לכם שם טוב והעליתם את שמה של ישראל בעיני יהודים ולא יהודים בעולם לא מהבוח גובה השכר שאתם מקבלים.

אין איש מטיל ספק בדבר שבידיכם האמצעים להכניע את הנהלת החברה ואת הממשלה להיענות לתביעותיכם וגם התפשרותו של היועץ לעניני כלכלה לא תעמוד לסכן בהשגת מבוקשכם. אבל התוצאה של היענות זו היא קנאתם של עובדים אחרים בחברה אל על ובחברות אחרות — וכבר אנחנו השמיעו את קולם בגרון — ויתחיל אותו מחול שדים של שביתות המובילות לגרים בסופו של דבר להגברת תלותנו בזרים ולהתבוססות כללית.

„אם תנצחו, תזכו בעוד כמה מאות דולארים לחודש. אבל לא תצאו מנצ-חים אלא בנועזים יחד עם כל שאר חלקי העם. לעומת זאת עשויים ויתורכם והתאפקותכם לשמש דוגמא לרבים ולה-חיל שינוי לא על דרך ההטפה אלא על דרך המעשה. אם תאזרו עוז לזהר יהיה בידיכם הכוח המוסרי והמעשי להתנ-גד לכל נסיון של העלאת תביעות נוס-פות מצדם של עובדים אחרים, רבים ילכו בעקבותיכם אם תהלכו לפני המח-נה.

אתם המטיסים את המטוסים של אל על ומביאים אותם ליעדם, באפשרותכם להב-ריא את חברתנו מתחלואיה ולהרים את רמתה או להרס להריסתה ולשעי-בוד. הבריאה בידיכם.

בתודה ובכבוד רב

אפרים א' אורבך

הגג'יע

רשות הדיבור למשפטנים

כפי שאנחנו רואים את המצב כיום, כתום 3½ ההוד-שים של שקט מבורך, אשר נפל בחלקנו עקב הסדר הביניים בסיני, הגיע הזמן להודות עכשיו את התנופה אהותנו הגדולה מעבר לים, אשר אך אתמול הצילה את אנגוליה במלחמת־אורחים מבוכה, נענתה באבטים אלו לספק לנו את תוספת הנשק, אשר כה דרושה לצה"ל למען אזן את ערעור יחסי־הכוחות שחל באזור עקב נסיגתנו משטחים חיוניים להגנתנו. אספקת נשק אמרי-קנית זו אינה קשורה בשום תנאי פוליטי או צבאי, פרט לנסיגתנו משטחים חיוניים להגנתנו, והיא אף אספקה רב־שנתית, כמובטח, כלומר היא תתחיל בשלהי שנת 1979 בלבד, בשעות אחרי הצהריים. עד אז, כאמור, יש להודיע את התנופה לקראת ביטול מצב־מלחמה צודק ובר־קיימא, זה הכל.

רשות הדיבור נמסרה איפוא למשפטנים. הציבור עוקב בנשימה עצורה אחרי חוות־דעתם של מומחי החוק הבינלאומי, כיון שבהם תלוי כעת הדבר. אם הם ימצאו, שסיום המלחמה הוא ביטוי ידידי דופק, כינונימי וצודק לשלום, הרי ניתן לומר, שעתידנו מובטח לשלושת־ארבעת הדורות הבאים, ואפשר להזהית את ... להודיע יונה.

„מהו ההיפך משלום?", שואל ההגיון המשפטי הזה, וכיד נותן את התשובה הנאותה: „מלחמה! ומה ההיפך מלוחמה? אי־לוחמה! והתיפך מאי־לוחמה? אי־אי־לוחמה! והתיפך מאי־אי־לוחמה? אי־אי־אי..."

אפשר להמשיך עוד הרבה כיבובים. העיקר הוא התנופה. בקרב משפטני משרד־החוץ מתעצבת תמונה האופטימית התזית, שביטול מצב־המלחמה איננו ... אלא ויתור ... של ארצות ערב על כל דרישה טריטוריאלית נוספת, ... וסוף, הפותח אופקים רחבים לקראת ... ומסחר, חילופי־אמנים ... צמוד ... להתיבות על הביטול ... לצפות איפוא לתופעה

הנבחרת המצרית בבלומפילד, ולישיבה של להקת הג... הזחיר לקהיר.

העמדה הערבית נראית פחות מגובשת, יורשה ל... הסכנה בזהו. לפי הצהרתם האחרונה של משפ... כוריים בכירים, הנשיא אסאד מוכן לבטל את המצב, בשום פנים ואופן לא את המלחמה.

גם מר פהמי שותף לדעת המוכחים:

„הקרבות עשויים להתחדש בכל רגע", הת... אמר, „אבל בהחלט לא לפי המצב הנוכחי של הכלד מצב זה יבוטל עקב הפרדה משמעותית נוספת בסי...

אשר למשפטנים האמריקנים, רובם ככולם נ... לסברה המתבקשת, לפיה הורשה ישראל להחזיק גבעות ביניניות בזרחה באל־עריש תמורת איטוק ה... המשפטי הנמיך יותר: „ביטול הרצון למלחמה". קיסינג'ר מצדד בגישה הריאליסטית הזאת, וכ... בשיחות אישיות, שביטול הרצון הוא גורם כבתן החוק הבינלאומי, שאין לזלזל בו.

„כבא שאין לו רצון, אינגו נלחם", סובר מ... המדינה בשיחות אישיות, „חוק כזה, אין לכם אלטו... זה לאחר שנסתתב בקלות־דעת תכותה את המצ... רשדות־הנפט..."

מזכיר־המדינה מפנה את תשומת ליבנו לחו... המשפטית המרובה ... למשלוחי־הנשק האמר... לספרדיה, אף נותן את מילתו, שגם אחרי הבחירה של האינטרסים שלנו באופן פרטי. הוא אף העלה, ב... אישיות, את הרעיון לפתוח את הסכם־הביניים בסעיף: „הצדדים מסכימים לאסור מלחמות בע... את פירוש הביטוי הנעלה אפשר למצוא בכל מילון המאר ... הנופה אם כי המשפטנים הז... הבינונים בראשי של כותב שורות אלה עדיין ... שאין ערובה יותר טובה לביטול מצב־המלחמה מצב בלתי מבוטל. אבל אנחנו, כידוע, אינני ב... בחוק הבינלאומי.

אפרים קישון

מבצע „חגים" ב„לוטס"

מבצע דו־שבועי בהנחות של 20% - 40%

* מבחר נברשות מיובאות מאיטליה וצרפת
* נברשות נחושת מצופות ניקל וזהב
* זכוכית „מורנו" איטלקית

את „לוטס" תמצאו ברח' בן־יהודה 160 תל־אביב

פתוח משעה 9.00 עד 13.00 ומשעה 16.00 עד 19.30

ישראלום בראשון לצי

קנה בחברה רצינית ואמינה — הננו מציעים לכם דירות רווחה בנות 4 חדרים בבתים בני 8 קומות ברחוב רוטשילד, סביבה מרכז אך שקטה.

תנאי תשלום נוחים הכוללים משכנתא עד 40,000 ל"י.

5% הנחה לכל הרוכש דירה בחודש מו

הנחה נוספת של 2% בחודש ג לזכאי משרד השיכון, חוסכי מפעל לחסכון הבניה ועולים אקדמאים.

בדבר פרטים נוספים נא לפנות

ישראלוב
חברה ישראלית לבתים ונכסים בע"מ
תל־אביב, רחוב בן־יהודה 71
טל. 226224, 236405.

מגרש ל־57 ח

בהוד־השרון — תמורת אחוזי
תוכניות מוכנות
להתקשר: טלפונים 052-21897 72

כך נתקבלה החלטת ממשלת ישראל על ה„בירורים" בענין „סיום מצב המלחמה"

מאת **יוסף חריף**

שראו השבוע חברי הממשלה את עמיתם ישראל גלילי יושב בישיבת הממשלה רכון על גבי נייר, רושם ומוחק, מתקן ומשפץ איזה כתב־יד, לא שערו רובם מה טיבו של המוצר־הבלתי־מוגמר, ששקד עליו. רק לקראת סוף הישיבה נתגלה להם הסוד...

בשעה שלש, כשחברי הממשלה כבר היו תשושים מן הדיונים המייגעים מאז הבוקר, ביקש ראש הממשלה להסב את שימת לבם לעוד איזה נושא, שעל פי דרך הצגתו אפשר היה להתרשם, כי מדובר היה במשהו „סכריני": אני מביא בעקבות הדיווח שלי במסגרת שלה על שיחותי בוושינגטון — פתח ראש הממשלה ואמר — הצעה לשם הבהרת עמדתנו לממשלת ארה"ב, כפי שביקשה... נבהיר לה באופן כזה וכך !..

וכדי להמחיש להם כוונתו כאשר הוא אומר „באופן מוסמך", נטל מר רבין נייר והחל קורא כתוכו:

בהליכים להבהיר לממשלת ארה"ב: א) במגמה להגיע למשא־ומתן על שלום בין ישראל לשכנותיה — —

כאן שיסע שר־התחבורה, גד יעקבי, את דברי ראש הממשלה: אפשר לקבל הצעה זו מודפסת... לעיון חברי הממשלה... קשה לקלוט בעל־פה...

בבקשה — השיב ראש הממשלה והורה למזכיר הממשלה להכפיל את נוסח ההצעה, המונה ארבעה סעיפים, ולחלקה בין השרים. מסתבר, כי נוסח ההצעה, שראש הממשלה הביאו כהצעה התחלה הוא אותו „נייר" שהשר גלילי עמל בקפדנות האופיינית לו על חיבורו במהלך הישיבה...

נקל היה להבחין בזה מסגנון־גלילי, על פי „טביעת־אצבעותיו" שלו: כמעט בכל סעיף כפוי איזה שסתום־בטחון, שתכליתו לבלום את ידי הממשלה ולהכליל, כי מדובר רק בהצעה עקרונית ואין לראות בה החלטה חדשה, הבאה במקום החלטות קודמות באותו ענין.

● הנוסח המקורי של ההצעה

הנה הנוסח המקורי, על ארבעה סעיפיו, כשהממשלה נתבקשה לאשרו כהחלטת ממשלה:

✱ א) במגמה להגיע למשא־ומתן על שלום בין ישראל לשכנותיה כמסגרת ישראל חוזרת ומביעה את הכונה על משא־ומתן על בסיס ההחלטות 242 ו־338 ולפי מכתב הזימון המקורי. לפני ביצועה של היוזמה תקבע הממשלה את הנחיותיה למשלחת הישראלית.

✱ ב) בהמשך למגמתה של ממשלת ישראל לנהל משא־ומתן על השלום עם המדינות השכנות, היא נכונה לבדיקת אפשרות של משא־ומתן — באמצעות שרותיה הטובים של ארה"ב — גם בדבר הסכם לביטול מצב המלחמה — End of state of War — במשמעות המדינית והמשפטית המקובלת במשפט הבינלאומי. היינו שמשמעות „ביטול מצב המלחמה" תהיה מוסכמת בין ישראל לארה"ב לפני המשא־ומתן בפועל.

✱ ג) ההחלטה האופרטיבית בדבר משא־ומתן עם כל אחת מהמדינות השכנות בדבר הסכם על ביטול מצב המלחמה, תתקבל בנפרד בעתיד.

✱ ד) אם תיווצר אפשרות של פתיחת משא־ומתן, בהתאם לאמור לעיל, תקבע הממשלה את התנאים המפורטים, אשר ישראל תדרוש ואת ההתחייבויות שתהיה מוכנה ליטול על עצמה בהסכם עם המדינה, אשר עמה יתנהל המשא־ומתן על ביטול מצב המלחמה.

ראש הממשלה ודאי לא טעה, כי הדבר הזה — „להבהיר לממשלת ארה"ב את עמדתנו" — יעורר תדהמה כה מרובה וכה עמוקה כפי שעורר. (מר רבין הודיע בראש, בישיבת הממשלה הנעילה בשעה ארבע, אבל זו נמשכה עד שעה ארוכה לאחר הזמן הקבוע...).

מיד החלו חברי הממשלה שונים מביעים תמיהות רבות. בישיבת ממשלה קודמת, כשראש הממשלה דיווח על שיחותיו בוושינגטון לא הוא סיפר על כך שהאמריקנים, כאילו משוכנעים, כי לנוסחה של „ביטול מצב המלחמה" [illegible] ... „בכעס שלום"? — השיב: „ביטול מצב המלחמה"...

אבל — שאלו השרים — מה זה בכלל „ביטול מצב המלחמה"? והשואל היה שר־המשפטים, חיים צדוק, ולא שאין הוא יודע מה המשמעות המשפטית והמדינית המקובלת במשפט הבינלאומי, אלא שהשאלה היא — כך אמר — לא מה אנו מבינים אלא מה מבינים האמריקנים כאשר הם משתמשים בנוסח זה של „ביטול מצב המלחמה"?

שר־המשפטים, וכלוח הבר, ביקש „להזכיר לראש הממשלה, כי רק לפני שבועיים, היה ברור מדיווחו לממשלה על שיחותיו בוושינגטון, כי עם ירדן יכול לבוא בחשבון רק הסדר של שלום, — „מה שראש הממשלה מציע „ביטול מצב המלחמה" גם עם ירדן) בהווה שינוי בולט !"...

וכיון שנתגלה לממשלה ההכנות להיכנס איך־שהוא לסוגיה הירדנית — כשאליו החלו כל השרים איש איש לעבודה הדרמה.

● תיקון גלילי ותיקון יעקבי

לאחר וויכוח ממושך לכדי גבבאה איזו נוסחה המאפשרת לראש הממשלה להסמיך את ארה"ב לבחון האפשרות של משא־ומתן בדבר הסכם לביטול מצב המלחמה, אבל מצד התוכן של ה„החלטה" וכן הדרך שבה נתקבלה — ניתן להסיק, כי אכן גם בתוך הממשלה הענינים לא הגיעו לידי הסכם מלא. אף כי השר ישראל גלילי ראה את הסיכום של ראש הממשלה כהחלטה — ולא עוד, אלא כהחלטה פה־אחד — כדין.

מתוך רצון להגיע לסיכום ללא התנגדות וביחוד כדי שלא להכביד על המפד"ל סיכם ראש הממשלה את הדיון ואמר: אני לא מבקש אישור של הממשלה... אני לא מביא את ההצעה לאישור... אני רק מודיע לממשלה שזה מה שאודיע לממשלת ארה"ב !...

„זה" — הנוסח הכולל של ארבעת הסעיפים, שנוסחו בקפדנות רבה וכל משפט בו, יש לו משמעות מיוחדת. ראוי לציין לגבי הנוסח הסופי שתי תוספות: בעיצומו של הדיון הוסיף השר ישראל גלילי בסעיף ב' לאחר המשפט הפותח במלים „בהמשך לנכונותה של ממשלת ישראל לנהל משא־ומתן על השלום עם המדינות השכנות" את המלים „ובמסגרת ההחלטות הקיימות".

יש לכך, כמובן, משמעות מיוחדת, שהשר גלילי עצמו עמד עליה. בהוסיפו את המלים הללו בדבר „ההחלטות הקיימות" של הממשלה הדגיש שבקבלת ההצעה, כפי שראש הממשלה קרא אותה, אין כוונה לבטל שום החלטה קודמת, שיש לה נגיעה בענין טריטוריאלי. „כגון אותה החלטת ממשלה הקובעת, כי נהר הירדן הוא גבול הבטחון של ישראל".

תיקון אחר ב„הצעת ארבעת הסעיפים" נעשה על פי הצעתו של שר־התחבורה, גד יעקבי. ברצותו לחזק את הדרישה, שמשמעות ביטול מצב המלחמה תהיה מוסכמת בין ישראל לארה"ב, הציע יעקבי למחוק את המשפט האחרון של סעיף ב' („לפני פתיחת המו"מ בפועל") ולסיימו כך: „על כן מוצע שבירור המשמעות בענין זה יוקדם לאלתר בין ישראל לארה"ב". דעתו של יעקבי נתקבלה. כלומר, ישראל תיגש מיד לבירור מוקדם עם ארה"ב לגבי תוכנו של המושג „המשפטי והמדיני" של „ביטול מצב המלחמה" — הברה, שתקבע בעצם לגבי רבים בממשלה אם יש בכלל מקום להיכנס לכל ההרפתקה המדינית החדשה.

בבדק הגדיר השר יעקבי את הרעיון האמריקני, שישראל קיבלה אותו, כ„תהליך מדורג", עלול, להערכתו, להתהפך ההסדר הבא: ארה"ב תתחיל בבדיקות בבירות ערב לגבי האפשרות של הסכם לביטול מצב המלחמה — „בדיקות", כמו לבקשה הראשונה של המשא־ומתן. בבדיקות כאלה יכולה ארה"ב להתחייב לנוסחה מבחינת לגבי המו"מ של ביטול מצב המלחמה בלא שהדבר יתואם עם ישראל. אם נתנגד בהמשך התהליך להפיכותיה של ארה"ב, כי אז עלולים אנו למצוא עצמנו בעימות עם ארה"ב על עצם הבסיס של המשא־ומתן. אם לא נתנגד, אלא נקבל בהודעה — כי אז יש חשש, שנגיע ל„הסדרי־ביניים" חדש אבל כי אשר התמורה להדדיר באותו היא ויתורים טריטוריאליים מאסיבים.

● הויכוח כבר החל

ארבעה הם ההסתייגויות העיקריות של הצעת ארבעת הסעיפים:

✱ הקביעה הבסיסית, כי ההחלטה האופרטיבית בדבר משא־ומתן עם כל אחת מהמדינות השכנות תתקבל בנפרד בעתיד (הצעת [illegible] להוציא סעיף זה לא נראתה הם לא תבעו להצבעה).

✱ הצעתו של יעקבי לבירור מוסכם „לאלתר" עם ארה"ב את המשמעות של „ביטול מצב המלחמה" עוד בטרם להגיע לעצמה מפסגה לפני בדיקת האפשרות של הסכם כזה עם מדינות ערב.

✱ הצעת שר־המשפטים, חיים צדוק, כי ישראל בעצה לא תהיה מוכנה לדבר על מהות ההבהרה הטריטוריאלית בטרם הבהרת מהות „ביטול מצב המלחמה".

✱ תוספת של השר גלילי בדבר דביקותה של הממשלה בהחלטות הקודמות. לזו יש חשיבות מבציעה, כפי שניתן היה לעמוד עליה בישיבה־שלפני־ישיבה, כאשר ראש הממשלה זימן לפני ישיבת הממשלה את שר־הבטחון, שמעון פרס ואת שר־החוץ, יגאל אלון, וגילה להם על כוונתו להביא לאישור הממשלה את הצעתו לקבל את הרעיון האמריקני בדבר הסכמת ממשלת ישראל לבדיקת האפשרות להסכם לביטול מצב המלחמה, עם כל המדינות השכנות — היינו, גם עם ירדן.

מסתבר, כי הויכוח — שעתיד אולי להכריע את גורל הממשלה — אם אפשר יהיה להגיע לכלל עמדה מוסכמת עם ארה"ב לגבי „המשמעות המשפטית והמדינית" של ביטול מצב המלחמה, החל כבר בנוה השרים: ראש הממשלה לא גילה בה תהיה עמדתו, אבל העמדות של פרס ואלון נגזרות בהבלטה.

עוד באותו מעמד, בלשכת ראש הממשלה, ביום א' השבוע חזר שר־הבטחון וקבע, כי על יסוד החלטות הממשלה — היינו, שנהר הירדן הוא גבול הבטחון של ישראל — אין הוא מתנגד שיעשה הבירור המוצע עם ארה"ב בדבר האפשרות של הסכם לביטול מצב המלחמה גם עם ירדן, אלא שפרס אמר באותו מעמד עוד דבר אחד: „אני שולל כל תכנית השלילה כל נסיגה ביהודה ושומרון במסגרת כזו או אחרת !"

מה אם כן מציע פרס לירדן כתמורה בעבור ביטול מצב המלחמה ?

— אפשר, למשל, להציע „חלוקה פונקציונלית"...

לעומת זאת, שר־הבטחון מוכן לתת לירדן מעמד כיבושי בגדה. אין הוא מוכן לתת לה טריטוריות, אם עמדתו הובנה כראוי.

אלון, כנגד זאת, הן ידוע בעמדתו, שהסכם עם ירדן מחייב ויתור על שטחים („תכנית אלון"). איך צורת כזו יכול לנהל משא־ומתן עם ירדן ?

● השרים טרם ראו את הפרטיכלים

לא שר־החוץ ולא שר־הבטחון, אומרים לנו, אינם יודעים בדיוק מה נאמר וכיצד נוסחו הדברים על ידי כל צד בשיחות ראש הממשלה עם הנשיא פורד ושר־החוץ קיסינג'ר. שכן, עד עצם היום הזה לא ראו את הפרטיכלים של שיחות אלה (לאלון ופרס הוסבר, כי הפרטיכלים הם בשלבי הכנה). אולי כמאן הדיונים כאילו ראש הממשלה לא מסר הכל לממשלה על מה שבאמת נאמר על־ידו בוושינגטון.

ככל שאנו יכולים לשמוע מפי מקור בכיר בירושלים, אמר ראש הממשלה לאנשי־שיחו בוושינגטון, כשאלה העלו בפניו את הרעיון של ביטול מצב המלחמה כיעד מעשי, כי לגבי סוריה ומצרים יכול הוא להשיב בחיוב ואילו לגבי ירדן אמר: „על זה לא אתן לכם תשובה... אתייעץ בישראל ותקבלו תשובה..."

מסתבר, כי רבין, במידה שהדברים תלויים בו, היה מעדיף לטפל בנושא הירדני בשלב מאוחר יותר, בכל הגישה המיוחדת בנושא זה, אבל אם נגזר מכוח הנסיבות (האמריקנים טענו באוזנו כי הליכה בכיוון של הסכמים לביטול מצב המלחמה אינה יכולה לבוא בחשבון עם מדינה ערבית אחת) הסכים שיהיה צורך לנהל מו"מ עם כל המדינות השכנות, לרבות ירדן.

● השיחה בין רבין לדיין

הבלית השיחה הבלתי־צפויה בין ראש הממשלה ובין ח"כ משה דיין, נראית בהקשר זה מובנת יותר. השיחה הוגדרה על ידי דובר „בדין „בנושאים כלליים העומדים לפני המדינה". עתה נראה, כי רבין ראה לדווח לדיין על שיחותיו בוושינגטון כדי לשמוע את דעתו. לא היה כלל ספק מה תהיה דעתו של דיין לגבי סוריה ומצרים, שהרי זו היתה נוסחתו כפילו. כאשר התנגד להסדרי־הביניים האחרון עם מצרים בפני שלא האמין, כי ניתן לפעול להפריד — כטענת ראש הממשלה — בין מצרים וסוריה, טען דיין, כי עם מצרים וסוריה יש לדבר על נסיגות ממשיות, אבל רק בתמורה לביטול מצב המלחמה. בבחינה זו יכול היה רבין למצוא בדעת דיין שותף נאמן.

לא כן, לגבי ירדן. יש להניח, שבאותה שיחה ביניהם אמר לו דיין, כי גם במסגרת ביטול מצב המלחמה — אין כל נסיגות ביהודה ושומרון. בכל מקום, כדברים האלה השמיע דיין במצבר, ביום צאתו השבוע לביקור קצר בפאריס: „אני מקווה שההחלטה של הממשלה איננה כוללת אופציה לנסיגה כלשהי בגדה המערבית — לא תכנית יריחו קטנה ולא תכנית יריחו גדולה, כלומר שום נסיגה.

כאן הראים אנו זהות גמורה בין פרס ודיין. ובמדברים על „בעיות פנימיות" העלולות להתעורר סביב הסכם אפשרי עם ירדן, כי אז אי אפשר להתעלם מעמדתם זו של דיין ופרס.

אלא שהוויכוח ה„פנימי" הזה, אפשר שלא הגיע שעתו בקרוב מפני שכלל לא ברור מה בדיוק ארה"ב בנושא ביטול מצב המלחמה. מה שברור יותר הוא מה מבינה ארה"ב בנושא של נסיגה ישראלית במסגרת הסכם לביטול מצב המלחמה. הלא הנושא הזה כבר עלה בחודש כאשר כשהחל המו"מ הבירור עם ד"ר קיסינג'ר על הסכם־ביניים עם מצרים. כזכור, דובר אז על „הסכם קטן" — היינו, נסיגה של 30—50 ק"מ „בלי המעברים ובלי אבו רודס", ועל „הסכם גדול" — היינו, נסיגה מן המעברים ומאבו־רודס תמורת אי־לוחמה.

התוצאות ידועות, אבל מה שחשוב לענינו, שבאותה עת אמר קיסינג'ר בערך כך: על פחות מזה (כלומר, פינוי המעברים ואבו רודס) סאדאת לא יהיה מוכן לשמוע... מה שאתם מדברים עליו, „הפסקת לוחמה" יכול לבוא בחשבון רק אם תשאירו לכם רצועה דקה ותחזירו את הכל.

כללו של דבר, ישראל יכולה לדעת לאלו נסיגות מתכוונת ארה"ב, אבל אין היא יודעת למה מתכוונת ארה"ב כשהיא מדברת על ביטול מצב המלחמה...

החששות בממשלה כבדים. לא רק הנציג שבה מזהירים מפני מהלך זה (הלל: יתחילו בדיבורים על ביטול מצב המלחמה ואחר כך יגיעו לנו שנסתפק ב...אלמנטים של ביטול מצב המלחמה...).

חששות אלה העיקו גם על ראש הממשלה. זה גם הסיבה, כנראה, מדוע לא הביא את הצעתו — זו שהציע השבוע ביום א' — לאישור הממשלה לפני שבועיים, מיד לאחר דיווחו על השיחות בוושינגטון, שבהן עלה הרעיון האמריקני הזה בדבר ביטול מצב המלחמה, כבסיס להסדר עם ירדן, סוריה ומצרים.

אבל גם דבר זה — כלומר, אי הודעה לממשלה לפני שבועיים, שהוא נתחייב במתן תשובה לארה"ב לגבי ירדן „תוך שבועיים שלושה" — עורר חשדות, שמא לא מסר רבין הכל לממשלה.

מסתבר, כי לפני שהביא את הענין לממשלה רצה ראש הממשלה להתעמק ולעמוד היטב על משמעותו של המושג ביטול מצב המלחמה בטרם יציע להשיב תשובה חיובית לאמריקנים.

● מלחמה ושלום לפי מסמך שמגר

לאחר עיון במסמכים הגיע רבין למסקנה שהגיע. המסמך, שראש הממשלה מסתמך עליו הוא, ככל הידוע, חוות־הדעת, של היועץ המשפטי של הממשלה לשעבר, מאיר שמגר, שבראשית חדש אוקטובר 1974 הגיש לממשלה חוות־דעת, שכותרתה היא: „הערות משפטיות בנושא של יחסי מלחמה".

אחרי ששר־המשפטים, חיים צדוק, טען השבוע בממשלה, כי הנושא הזה של „ביטול מצב המלחמה" חייב להתברר היטב עם האמריקנים לפני שתוכל הממשלה להחליט אם יש מקום להסדרים על בסיס זה — נשאל מה הוא, צדוק, מבין בנושא זה. תשובתו היתה קצרה: „מאיר שמגר כבר כתב על כך"...

מעניין, איפוא, להציץ במיסמך זה, אחר שהממשלה בסיכומה השבוע קבעה, שהיא נכונה לבדיקת האפשרות של משא־ומתן גם על הסכם לביטול מצב המלחמה „במשמעות המדינית והמשפטית המקובלת במשפט הבינלאומי".

שמגר פותח את חוות־דעתו בקביעה: „המשפט הבינלאומי — בהלכותיו כפי שהן מבוטאות בהודעותיהם של חכמי המשפט, בספרות המקצועית לסוגיה ובאמנות הבינלאומיות — נוהג לחלק את יחסי הגומלין המשפטיים בין המדינות לשתי אפשרויות פתוחות בלעדיות: מצב של שלום, מזה גיסא ומצב של מלחמה, מאידך גיסא".

בהמשך מסב מר שמגר את שימת־הלב לנקודות מצוינות הדרושות בתחום לשם הבהרת נושא מורכב זה. באחת ההזדמנויות ציטט ראש הממשלה את ניקולא קאצנבך, מי שמילא תפקיד בכיר במחלקת המדינה ושימש בתקופה מסוימת כשר־המשפטים בממשלת ארה"ב, שאמר פעם לגבי ישראלי: „יש מאה דרכים להגדרת השלום..."

אכן, נושא זה של ביטול מצב המלחמה מחייב הבהרה יסודית מאד. במסמכו אומר מאיר שמגר, בין השאר:

„בהקשר של הנושא שבפנינו צריך להזכיר כי גם מצב המלחמה כפשוטו, אין ביטויו דוקא בסכסוך המזוין בין מדינות: יש מקרים בהם קיים מצב מלחמה בין מדינות למרות שאין ואפילו לא היה סכסוך מזוין ממשי (כגון ביחסים בין מדינות מסויימות בדרום אמריקה לבין גרמניה בעת מלחמת העולם השניה) ויש מקרים בהם היה סכסוך, אך הוא נפסק מסיבה זו או אחרת.

מצב המלחמה נמשך, גם בהיעדר פעולות איבה פעילות עד שמתכונן שלום. כאשר שעשויה לחלוף לפעמים תקופה ארוכה אחרי הפסקת פעולות איבה כמהויה, מבלי שנוצר הסכם השלום, יכול מצב המלחמה להימשך זמן רב.

כדוגמה מזכירים את יחסי המלחמה בין פולניה לבין ליטא שנתקיימו מ־1919 (כיבוש וילנא על־ידי פולניה) ועד לשנת 1937.

כל שמגר מציין עוד, כי הפסקת מצב לוחמה — פירושו שינוי מצב המלחמה למצב של שלום. יש בכך ביטוי של סופו. אולם אם מצהירים על הפסקת פעולות הלוחמה המיוחד לכאורה של כונת זה הוא, כי מצב המלחמה הבסיסי אמנם נשאר בתוקף. אך הצדדים מוותרים רק על השימוש בכוח, העומדת להם בזמן מלחמה, לפעולות לוחמה.

● למה מתכוונים האמריקנים

אתשובה על שאלה ספציפית האם מה שהאמריקנים העלו לפני ראש הממשלה הוא „הפסקת מצב הלוחמה" או „ביטול מצב המלחמה" — השיב רבין: הדבר ברורות על ביטול מצב המלחמה.

לענין זה, ראויים לציין עוד מספר נקודות בחוות־דעתו של מר שמגר:

● לענין המכרעת בשאלה אם קיים מצב מלחמה או לאו, מספיקה דעתו של אחד הצדדים. אם אחד מן הצדדים גורס כי עדיין קיים מצב של מלחמה, הרי ההכרעה היא על פיו.

● הדעה המקובלת כיום היא, כי שביתת נשק איננה מסיימת מצב של מלחמה.

● יש להבחין בין הצהרה על הפסקת מצב המלחמה או לוחמה, לבין הצהרות על התכוונות מפעילות לוחמה... בהיעדר הצהרה חד־משמעית על סיום מצב המלחמה —

מסתבר, כי רבין במידה שהדברים תלויים בו שמגר — הרי אותי ההתחייבויות ופירוש מצביעים על כך אם מדובר על הסכם

(סוף בעמוד 29)

במשך כל ישיבת הממשלה ישב השר גלילי רכון על כתב־יד ושקד על שיפוצו, ובסופה הביא ראש הממשלה את ההצעה שנועדה „להבהיר לממשלת ארה"ב את עמדתנו, כפי שביקשה"... ● מתברר כי מר רבין התחייב בוושינגטון להשיב בענין ירדן „תוך שבועיים־שלושה" ● הצעת רבין נתקבלה ללא הצבעה לאחר שהוכנסו בה מספר תיקונים ● פרס הודיע כי הוא שולל כל נסיגה ביהודה ושומרון ● יחסי שלום ומלחמה במסמך שהכין למען הממשלה היועץ המשפטי לשעבר מאיר שמגר.

משבצת

■ מה דווח ומה לא דווח

[illegible] הממשלה לא הסתיר מחברים בממשלה ומחברי ועדת החוץ והבטחון של הכנסת, כי בשיחותיו בוושינגטון העלו האמריקנים את רעיון ההסדר [illegible] צרים וסוריה על בסיס ביטול מצב המלחמה. [illegible] חילוקי דעות שכך דיווח לממשלה מיד בבואו, אך בדיווח הוסיף כי אלה [illegible] אמריקנים וכי האמריקנים יבואו לברר עם ממשלות ארצות־ערב. מה שראש [illegible] לא סיפר לשרים ולחברי ועדת־החוץ בדיווח הראשוני הוא שהבטיח [illegible] נגטון להשיב לה תוך שלושה שבועות ולומר אם ממשלת ישראל מוכנה [illegible] להתחיל בבירורים במדינות ערב בנושא זה. על התשובה שהוא רוצה [illegible] קנים מסר לחברים בממשלה רק ביום א' האחרון.

[illegible] הבריאות ויקטור שם־טוב מיהר להכריז, כי הוא לא הופתע מהצעות אלה. [illegible] לא יכול להיות מופתע. הוא שמע מפי יצחק רבין שהאמריקנים רוצים כי [illegible] תנהל מו"מ עם יותר מארץ ערבית אחת על בסיס „ביטול מצב המלחמה". [illegible] כלל לא שם לב, שראש הממשלה לא סיפר לו, שהוא צריך לתת תשובה [illegible] קנים תוך שלושה שבועות. [illegible] כל ההבדל בין הדיווח הראשון לבין ההחלטה הסופית. [illegible] אמריקני להצעה ישראלית.

■ דווח של כמה שבועות

[illegible] נוסחת „ביטול מצב המלחמה" צפוי כה שקרה לנוסחת המכגאים האמריקנים.

[illegible] אשר הסכימה ארה"ב לשגר מכבאים אמריקנים לאום־השיבה גיעו שרים בישראל [illegible] לזמהב את „רעיון הגאוני", אך כאשר הסתבכו הענינים בקונגרס, ונתחוור [illegible] זה לא נבעה באינטרסים הישראלים בקונגרס האמריקני — התגעגו הכל [illegible] להוסיל את האשם בשר שהגה רעיון זה.

[illegible] ענין „ביטול מצב המלחמה" כבר מוכן ישראל גלילי להסכים עם יגאל אלון [illegible] הדברים הטובים שצריך לכלול בו — הפסקת החרם, הלהבה הפוליטית [illegible] וכו' וכו' — אך נוסחה המוסכמת על אלון וגלילי אינה בהכרח הנוסחה [illegible] אמריקנים, ובוודאי אינה מבטיחה הסכמתן של מצרים וסוריה.

[illegible] שבשעת הוא שהאמריקנים קיבלו את הפעם־כוח שלנו „לבירור", ובמשחק [illegible] שאנו משחקים אנו עשויים להרוויח שנים־שלושה שבועות עד שנתבקש [illegible] גם את המחיר שלנו — בבירורים המוקדמים האמריקניים.

■ בין ארוחת הבוקר לארוחת הצהרים

[illegible] ביקוריו של שר־החוץ בפאריס ובמכסיקו בסכלים כעבר חד מקיצוניות אחת לשניה.

[illegible] גרסתי את ההתקפות והריגות על מכסיקו, לאחר הצבעתה המשולה בעצרה [illegible] בענין הציונות, אך הפרסומת הרבה המתלווה לביקורו של שר החוץ במכסיקו [illegible] הריגה. לא צריך להוסיף לגינוק יהסים בשל אי־הבנות, אך אין לבייה [illegible] ביקורו של שר החוץ בכסיקו, בסמוך להקמת משרד אש"ף שם רחוק [illegible].

[illegible] הדין בארוחת הצהרים שערך אתמול שר החוץ הצרפתי ז'אן סובאניארג [illegible] אלון. ודאי, יש לנו אינטרסים רבים בצרפת, שהיא בעלת דעה מכרעת ב„שוק" [illegible], ובוודאי אין מקום להחרים את צרפת, אך כבר אמר החכם באדם „חכך [illegible] בבית רעך, פן ישבעך ושנאך".

[illegible] הצבעותיה במוסדות בינלאומיים אין צרפת מהיימרת להיות ידידה לישראל. אך [illegible] את ההתרעמות אתנו כדי לשכנע את המדינות־החברות ב„שוק" שהצבעה [illegible] ישראל אינה כפריעה לה ביוזמה עמה.

[illegible] שם מציע ליאבדו בדדניב לשתף גם את צרפת בכל הסדר מזרח־תיכוני. [illegible] הישראלי לפאריס. לא ברור עדיין בה האכיל את יגאל אלון בארוחת [illegible] ב„קי ד'אורסיי", אך לארוחת־בוקר הוא קיבל מישדר בטלוויזיה הצרפתית [illegible] נגד תביעת הצלה היהודית מברית־המועצות.

■ ה„חטא" של ריצ'רד ניקסון

[illegible] יה מקוה שרבי בהדרת־אגב שהוסכצה מן הבית הלבן, במוצאי יום הבחירות המוקדמות בניו־האמפשייר.

[illegible] אחד העוזרים של הנשיא פורד, שראה את התוצאות הראשונות שבהן קיבל [illegible] רייגן עדיפות, ראה להאשים את ריצ'רד ניקסון, בכשלון, שכן בהתפטרותו [illegible] גם הבר את ביקור־הלב במהומן הבחירות של הנשיא פורד. באווירה חשודה זו, [illegible] בכיא של דברי הסתיגנות רשמיים ממסעו של ניקסון לסין, מקופלה טרגדיה [illegible] גדולה. ריצ'רד ניקסון היה האיש שהכניס את פורד לבית הלבן בלי בחירות [illegible] באר־בחירות, וכאשר עמד פורד פעם ראשונה לבחירות מחוץ לאיזור ביטוי [illegible] ניגאון, מאשים שוחר את ניקסון בהכשלתו.

[illegible] שבועות כפנים אחר שארה"ב וישראל התמו על „בזכר המוסכם" בירושלים, [illegible] נאמר „ממשלת ארה"ב כמקבלה שאותה פגישה מוקדמת לשם בדיקה משותפת של [illegible] מכוחכמים ובעלי סכנולוגיה. כשוכללת ובתוכם טיל קרקע־קרקע מדגם [illegible] בעלי ראשו הץ קונבנציונאלים, בכוונת להשיב תשובה חיובית, שיכנע [illegible] של הנשיא פורד את ממשלת ישראל כי רשימת־רכש זו מוגזמת. בעקבות [illegible] מהשבון טיל „פרשינג" מרשימת הרכש, ובבוא היום יוכל אחד העוזרים של [illegible] פורד להאשים את הנשיא ניקסון, שהוא הבטיח בפורשות לספק לישראל [illegible] „פרשינג" באיגרת אל ראש ממשלת ישראל במאי 1974, ההכביד על־ידי כך על [illegible] פיה, שהלזה אורו מאכזבים ברובים לשחרר את ארה"ב מהתחייבות זו.

■ שותף פה שותף שם

אובן סקארף הוא כמו של יצרן בגדים הלבנוני שתיווך בין בשלחת־הכוהד העיראקית לבין ראש כפלגת ה„ליבור" האוסטרלית.

[illegible] ראובן סקארף אינו יהודי, למרות שמו. הוא לבנוני המנעל בענין הערבי, [illegible] מפלגת ה„ליבור" הודה שהוא נפגש עם שני השליחים העיראקיים, אך הכחיש [illegible] אתם על קבלת חצי מיליון דולאר שוחד על שינוי עמדת ה„ליבור" כלפי ישראל. [illegible] אוסטרליה נרעשת מן הגילויים על שוחד ערבי למפלגה סוציאליסטית באוסטרליה. [illegible] שאיטליה נסערת משוחד אמריקני לשר סוציאליסטי באיטליה. אך פחות מזה [illegible] באמריקה נוכח השוחד הגדול הרבה יותר של סעודיה לארה"ב — התשקעות [illegible] בבנקים האמריקניים, המספיקים על עבודותיה של ארה"ב במזרח התיכון. [illegible] מנסה לקנות את לב מפלגת ה„ליבור" האוסטרלית לענין הערבי בהצי [illegible] דולר, לוב ונסיכויות המפרץ רוכשות השפעה בעתוני המערב בתוספות פרסומיות [illegible] יפה — וסעודיה מוכנה לשלם מיליארדים.

[illegible] לפני שלשים הגשם ענה הציע פילבי, סוכנו של אבן־סעוד, שהגם היהודי ילוה [illegible] מיליון לי"ש לסעודיה, ותמורתם יסכים אבן־סעוד לעליית יהודים לארץ ישראל. [illegible] מבלבת סעודיה מיליארדים תמורת הציבה בכיוון ההפוך: איש ההון בעולם.

■ עראפאת „הקרבן" של ציר דמשק—רבת־עמון

[illegible] אסר עראפאת החל להקשש למעבדו כמנהיג אש"ף. הוא חרד שסוריה תנסה לכפות „רפורמות" באש"ף כפי שאכפה אותה על לבנון.

[illegible] הקשר של עראפאת יש יסוד. סוריה בהקת את יחסיה עם ירדן ומנסה לתאם [illegible] בינה ובין ירדן ואש"ף, עצה שהחסים האישיים בין חוסיין לעראפאת מתהים.

[illegible] להרדוה זו של עראפאת נשמע בהצהרתו של פרוק קדומי, ראש המחלקה [illegible] של אש"ף. בראיון לשבועון הבירותי „אל צ'אד" הביע דעתו נגד התקרבות [illegible] סוריה.

[illegible]

■ מצרים מסיתה נגד מו"מ ישראלי־ירדני

[illegible]

■ כך הם חושבים בביירות

[illegible]

■ הממשלה והיועץ

[illegible]

למשפטן

אפרים ק[illegible]

ישראלום בראשון
קנה בחברה רצינית ואמינה
הננו מציעים לכם דירות רווחה בנות 4 חדרים
בבתים בני 8 קומות
ברחוב רוטשילד, סביבה [illegible]
אך שקטה.
תנאי תשלום נוחים
משכנתא עד 40,000 ל"י
5% הנחה לכל הרוכש דירה בחודש [illegible]
הנחה נוספת של [illegible] לזכאי משרד השיכון,
חוסכי מפעל לחסכון
ועולים אקדמאים.
בדבר פרטים נוספים נא [illegible]
ישראל
חברה ישראלית לבנין [illegible]
תל־אביב, רחוב בן־יהודה [illegible]
טל. 226224, 236405

מגרש ל־70
[illegible] תמורת [illegible]
בהוד־השרון
[illegible]
להתקשר: טלפונים [illegible] 21897

התקציב החדש

יובל אליצור • המאבק על תקציב אמת

בשנים ששליח מזכ"ל ה־או"ם, ד"ר גונאר יארינג, נע ונד בין בירות המזרח־התיכון, נהג שר החוץ הישראלי אבא אבן להסביר, כי לא שליחות יארינג היא העיקר אלא השיחות המתנהלות מאחורי הקלעים. אם כך, היו מי שהיקשו מדוע ממשיך יארינג בסיסוריו? פשוט מאד, הסביר אבן, שליחות יארינג היא הקלעים שמאחוריהם מתנהלות השיחות.

בדומה, הפך במרוצת השנים גם תקציב המדינה בישראל לקלעים שמאחוריהם מסתתר ההיקף האמיתי של פעולות הממשלה במשק, הכנסות קופת המדינה ובעיקר הוצאותיה. אנשי אגף התקציבים היו מכינים בקפדנות את „הספרים הכחולים", מחשבים את השפעת התקציב במשק ועורכים חשבון של כוסות הגזה שישתו עובדי המדינה והעיתונים שהם יקראו.

אלא ששר האוצר יכול להרחיב את פעולות הממשלה אם בעזרת הכנסות והוצאות של מטבע הוץ, אם בעזרת ערבויות המדינה השטנות, אמנם, אישור של ועדת הכספים של הכנסת, אך אינן מופיעות בספר התקציב, ואם על־ידי התחייבויות שונות להוצאות שיקבלו אישור לאחר מעשה בתקציב נוסף לאותה שנה או בתקציב לשנת הכספים הבאה.

כאשר היתה מדיניות „היד החופשית" נתונה בידי פנחס ספיר היה לפחות אדם אחד — שר האוצר עצמו — שידע את היקפו האמיתי של התקציב והיה מונע, בתוקף סמכותו וכושר הניהול הפיננסי שלו חריגות שלא נעשו בהסכמתו. גם מספרים „גיטרליים" כביכול, כמו אומדני השפעות התקציב על משק המדינה כפי שהם מופיעים ב„תקציב הלאומי", הוצגו שלא כפי שהם אלא בדרך שנועדה לסייע להסברת התקציב שהוצג בספרים ונועד בעיקר להפארה.

*

מאז נתמנה יהושע רבינוביץ שר האוצר לא נעלמו בהיאחזות כל אותן שיטות של ניהול כספי המדינה מחוץ למסגרת התקציב. להיפך, הלחצים לפעילות חורגת גדלו, הלחצים תמיד זקב הניהול העצום בצרכים והצטמקותם של האמצעים. אולם דומה כי אותה יד מכוונת, זו שידעה היא בלבד את מצבו האמיתי של המשק, איננה קיים.

המחיר של הניהול הפיננסי הרגש היטב במרוצת השנה שעברה. הצריכה הפרטית ירדה בשנת 1975 בשיעור גדול מן החזוי — כמיה שאי להצטער עליה — אך היא בכל זאת סטתה, לעומת זאת עלתה הצריכה הציבורית בשיעור שעלה על המתוכנן ושיבשה את הסיכויים שהתקציב ישיג את היעדים הכלכליים שהציבו שר האוצר ועוזריו. כתוצאה, כי כאשר נתקבלו הנתונים שהיו... [illegible]

תקד וכל מספר עובדי השרותים הציבוריים והפיננסים עלה בעוד שמספר עובדי הייצור נשאר יציב, היו מומחי משרד האוצר מופתעים ורק לאחר מעשה היו להם הסברים לתופעות.

אפילו נושא בעל חשיבות מכרעת כמו היקפו של התקציב הנוסף לשנת הכספים 1976/75 היה הפתעה לכל העוסקים בכך. תחילה דיברו הכל על תקציב נוסף בהיקף של כ־5 מיליארד ל"י. בימים שלפני הגשת הצעת התקציב לממשלה עוד היה מקובל להשוב שיהיה אפשר להסתפק בתקציב בן 7 מיליארד ל"י. איש לא ציפה, שיהושע רבינוביץ יאלץ להגיש לממשלה תקציב בהיקף של 9.2 מיליארד ל"י.

לכאורה יש לפנינו פיתוח עד לאבסורד של השיטה הפיננסית שלפיה התקציב הוא רק הפאורה. אך אפשר גם לטעון — כפי שאכן מנסים להסביר כמה כלכלנים המקורבים למשרד האוצר — שלפנינו גסיון כן לחולל מהפכה בשיטת הניהול הפיננסי, ובדומה למאמץ להגיע למט־אמת מתנהל עתה כאבק על ההודרת התודעה של תקציב־אמת.

בהתאם להסבר זה היה התקציב הנוסף גדול כל כך כיוון שהממונה על התקציבים, שר־שלום שירן, התכוון להגיע בעזרתו ל„ניקוי השולחן" — בתקציב נרשמו כל ההתחייבויות שנעשו בדרך זו או זו בעבר, כל ההסכמים „בהתה לשולחן", במטרה לקיים את הבטחתו של השר רבינוביץ כי מסגרתו של התקציב לשנת 1977/76 תישמר ולא יתכנו כל תוספות וכל חריגות.

*

סימן נוסף, ברור יותר, לרצינות הכוונה „לפתוח דף חדש" בשיטות הניהול הפיננסי הממשלתי יש לראות בדרישות שהביא שר האוצר לממשלה ביום א' השבוע, שמטרתן הגברת הפיקוח של האוצר על הוצאת התקציב על־ידי משרדי הממשלה.

חלק מהצעותיו של יהושע רבינוביץ לא נתקבלו, אולם הוחלט על „שיחות הבהרה" בנושאי התקציב שלוש פעמים בשנה. בדיונים קבועים כראש ייערכו דיונים שבהם אפשר יהיה לבדוק מחדש אם והתאמתו ההנחות שעליהן התבסס התקציב; אם לא יתאמתו הנחות אלה יהיה אפשר להכניס שינויים במסגרת התקציב.

עד כה, כאשר מרבית הפעילות הכלכלית של הממשלה התנהלה כמאחורי קלעי התקציב (אם, לכשל, אומדני הכנסות במיסים או סובסידיות לא התאמתו), לא חייב הדבר קיצוץ מקביל, אוטומטי בהוצאות, ולהיפך, כאשר ההכנסות עלו על ה־אומדנים (בעיקר בשל התגברות קצב האינפלציה) לא היו אנשי האוצר מהססים אלא מהדרים להקציבם למשרדים בבקשם לפעולה זו איזור לאחר־מעשה בתקציב הנוסף לאותה שנה.

סימן נוסף לנכונות רבה יותר מצד האוצר לפעול השנה לפי יעדים כלכליים ולא „לירות מהמותן ולצייר אחר־כך את מרכז המטרה", אפשר לראות בפתיחות הרבה יותר שהפגינו השנה אנשי האוצר בדיון המשותף עם מומחי בנק ישראל בנושאי בנק ישראל, הם קיבלו כמה מן האומדנים הפסימיים יותר, המפוכחים יותר, ממחלקת המחקר של בנק ישראל.

כך לכשל קיבל שר האוצר — ומספר זה אף צויין על ידו בנאום התקציב — כי עליית המחירים בשנת 1976 לא תהיה „רק" 25 אחוזים כפי שצפו תחילה מומחי האוצר אלא תגיע ל־32 אחוזים. השיעור הצפוי בי מאזן התשלומים יהיה רק 320 מיליון דולאר בשנת 1976 ולא סכום כפול כפי שהבטיח יהושע רבינוביץ בעלבים מוקדמים של הכנת התקציב.

*

ליכוח זה על אומדנים אינו כה טריוויאלי וכה אקדמי כפי שהיה אפשר להשוב. ככל שהמספרים מציאותיים יותר, ההגנה מבוססת על הנחות סבירות, כבדיוק הדבר התחוה בביצוע התקציב — הגדלה צד ה־הכנסות וכבצים צד ההוצאות.

אולם בהידברים הארוכים בין הכלכלנים התברר שהרצון להגיע לתקציב אמת אמנם קיים הפעם, ואין כוונה להגיע לאומדנים שנועדו להפוך על ההלפות שנתקבלו בראש, אלא שהתהליכים עדיין קיימים וגם המצע התקציב שהוגשה השבוע לכנסת על ידי שר האוצר, אינה משקפת את כל... כה שניתן לדעת היום על פעילותה הכלכלית של ה־ממשלה בשנת התקציב הבאה.

אנשי בנק ישראל משוכנעים, לכשל, כי במהלך שנת התקציב הבאה יוזרכו למשק לא 4.2 מיליארדי ל"י, כפי שאומרים אנשי האוצר, אלא 8 מיליארדים ל"י לפחות. אומדן זה מבוסס על הזרכה בהיקף של 3 מיליארד ל"י שצפויה עוד בעטיין של פעולות שאושרו במסגרת התקציב הנוכחי, הזרכה של מיליארד ל"י מאי־גימוש אומדני הכנסות ממסים ועוד כ־2 מיליארד ל"י מאי־מימוש הכנסות במכירת אגיסיות, מיליארדים נוספים יוזרמו למשק על־ידי המוכנות, כל־ידי הקרנות למתן אשראי ליבוא ועוד.

גם אם הזרמה זו תיפגע בחלקה על־ידי הגרעון במאזן התשלומים של הסקטור הפרטי, סבורים הכלכלנים כי מיליארדים נוספים. מעבר להנחות שעליהן התבססת הצעת התקציב, „יגדירו" במשק ויגרמו לביקוש נוסף למטבע הוץ. אומדן זה קובע כי הוצאות מטבע החוץ של המשק הישראלי יהיו השנה גבוהות בכ־400 מיליון דולאר מעל למתוכנן.

אם תתאמת התחזית קודרת זו הרי שלא יבוא גם השנה כל שיפור, ולו גם מינימלי, בחשבון השוטף. להיפך, הגרעון במאזן התשלומים יגיע לשיא של יותר מ־4 מיליארד דולר שיקרב אותנו, צעד גדול ביותר, אל השואה הכלכלית שלהצלה ממנה נבנה כל התוכנית כפי שנועדה לעשות.

*

לכן שהמאבק על תקציב אמת הוא בבחינת בלתהמה אבודה, גם אם תשג השנה כמה מלאה על האומדנים בין אנשי האוצר לבין אנשי בנק ישראל, וגם אם יושתו כל הפריצות המאפשרות עד היום פעילות משקית מחוץ למסגרת התקציב, ייבשו הלחצים יחידה אפשר למצוא פרצה חדשה.

עם זאת סבורים רבים, כי דווקא השנה נעשה נסיון ראשון לקרב את התמונה המציאותית כהצעת התקציב אל המציאות העגומה של המשק הישראלי.

משה שמיר • התקציב הישן

קוראים לו „התקציב החדש" מישהו ודאי התכוון בכך לא רק לעובדה שזהו תקציבה של שנה חדשה, אלא גם לציפיה שיצורו כל מיני הכרזות מבעלותיה על דבר ההכרח לחולל סוף־סוף שינוי יסודי במבנה המשק של מדינת ישראל, הכרזות שנמנו על חידושים־לכאורה שכבר הוכנסו בפועל, כגון ה„רפורמה" במסים, או על כאלה שעומדים מאחורי כתלנו — כגון „מס ערך מוסף". יהכן, כי מומחים דקי־אבחנה יוכלו גם להגיה, כי יש בו צדדים של חידוש בתקציב זה.

אני בפנותי, האורה הקטן בעלם המסים, איני מצליח לגלות בתקציב שהגיש השבוע שר־האוצר שום חידוש. לי הוא נראה כחזרה עזובה, מעיקה ומביכה — אם גם מבורכת — על כל התקציבים הבציקים והמרגיזים שירדו עלינו בהתמדה, שנה אחר שנה, מאז קום המדינה.

לי נראה התקציב זה ישן מאד, כוכר מאד — ואף הגובהתי עליו כבר קינאת־שירה. כאז שילבתי את הלירה הראשונה שלי כבס־הכנסה למדינת ישראל — אני זוכר את אותה התמורה בדיוק, והוכתי כי אפילו בכותרות־העתונים הוחרות על עצמן:

„בשנה הבאה השהבר פחות, תשלם יותר מסים, תשלם יותר בעבור סחורות ושירותים."

מי לא מכיר את הפזמון הזה?

ואף־על־פי־כן — עלתה אצלנו רמת החיים שנה אחר שנה, ללא הפסק כמעט — ובהשוואה לרמת הלבוש, האכילה, המגורים, הציוד הביתי, הריהוט, הבילוי, נסיעות, בעלות על רכב, של שנות ראשית המדינה — הננו היום כולנו כמו מיליונרים!

שלא יספרו לנו בעיות: מדינת ישראל היא תלפיות (תל־שכל־שהיו־פונים־אליו) של הלילה והבזבזו. העוני בארץ הוא תופעה שולית, שאפשר לפתור אותה ברבע אחוז של התקציב, ראם אין בארץ כלל — אם להביא בחשבון את ההבדלים המבוריים ההדהיים במהלך־צריכה ובשימוש־צבורה, הרי עבודה נוספת היא, שדוקא החטבות הנחשלות קידמו את מצבן הכלכלי בשנים האחרונות באורח המשמעותי ביותר.

על כן אין שר־האוצר כשאר עליו שום ריגשם, כשהוא מדבר על מכה של כלכלתנו על ההכרח להוריד את רמת חיינו, לעבוד יותר, לייצא יותר וכו' וכו'. הוא עצמו איש ישר כדי וצנוע כדי, בשימוש אפילו להרים את קולו, כדי להשאיר עלינו רושם שהוא בהכוון לכל זה ברצינות.

כל מה שהוא מתכוון ברצינות, הרי זה להישאר הקופאי הראשי של בנק־הספר הבריבזי, ששמו „המשק הישראלי", הנבאי הראשי בבית־התכחתי של חיינו הכלכליים, הרבה יותר של לנהל ולשלוט בציבור צרכנים כי אבד בציבור יצרנים — ואם יש בו חידוש בתקציב שהוגש לנו השבוע, הרי הוא כמובן: מעולם לא היה תקציב שהיה בו כל־כך הרבה צריכה וכל־כך מעט יצירה — כבר בתקציב זה.

•

אם כה טוב — אם רמת־החיים גבוהה בעליה מתמדת מאז קום המדינה, ואין לראות כיצד היא הולכת בשביל הקדיגה — מדוע כה רע?

כה רע — משום שלמול הצעיד הכלכלי פוסק ברמה הצריכה שלנו — הלה ההולכת ופוחתה בלתי־פוסקת בכוח העבודה היצרנית שלנו: אם בראשית שנות החמשים כסוגל היה כל יהודי תושב הארץ לקלוט שני יהודים עולים — וכן אמנם היה, כאשר מספר תושבי המדינה גדל תוך שלוש־ארבע שנים פי שלושה — הרי עתה אין אנו מסוגלים לקלוט, מבחינת תעסוקה, שיכון, ביצורים, השקעות פיתוח — גם את החלק העשירי מזה. נתאר לנו רק באיזה מצב היה שרוי המשק שלנו, עם כל תכנוניו המתוחכמים והיעוץ המתפלפלים — אילו הוטלה עלינו עתה משימה בשיעור מיליון יהודים לשנה! והרי בהשוואה למה שקלטנו בשנות 49/50 ועד 52 — זה הוא בערך סדר־הגודל שהיינו צריכים להיות מסוגלים לקלוט היום, אילו היה לנו אותו כוח משקי יחסי, בהיה לנו בראשית שנות המדינה.

בכעך שנים של כשטר כלכלי, שהיה פנימה רק להגברת התלות של האזרח הישראלי בחסדי שליטיו, אבירי „ההתגבריה הרפיליתי" — שרטשי על ידי הזגחה, או על ידי ניהול כושל, או על־ידי ניצול לרעה — הוא הדברים הפוליים במשק ובכלכלה, אלה המנוצים את הבסיס ההכרחי לכל גידול בחברה בריאה. אנהנו ולרצון את המחר שלנו, ובתקציב השנה זלילה זו נמשכת.

במשך שנים מבלי קצות מחוסר טיפול ובחוליה מתמדת ערכי־היסוד ובנכסי־היסוד של החברה הישראלית: א) כוח העבודה היצרני; ב) התעשיה הכבדה; ג) העליה והתיישבותה; ד) הון ההשקעות; ה) כושר הייצור והתפוקה; ו) פיתוח משאבים וכח צבים; ז) פיתוח התשתית המשקית — כבישים, אנרגיה זולה, התבורה זולה (רכבת).

ההזנחה הבולטת ביותר היא כה שנעשתה בשטח האנרגיה: ההזנחה הפושעת הקצב הרדום המגוחל בהיפושי נפט, הסדר התשובה בכיוונים בלתי־קונבנציונאליים, ואפילו בשטח האנרגיה הגרעינית, שלא לדבר על התכנבנות קצרת־ראות בקליטה וניצולה של אנרגיית השמש ובפיתוח תכנולוגיה מתאימה בנושאים אחרים בהתום זה. בכל הנשטים הללו יכולים היינו להיבצא היום בלבב הכרבה יותר במקדם — אילו הקצבנו להם תקציבים ההגוות המדעים התכנולוגיים והדורשים, בהגינה הראויה לבפעלנו ולהבאי־אדם צנו — אך בספיפה בדיקה צמוות ביותר של מה שהוקצב בשנים עברו, ומה שהוקצב השנה לעניינים אלה, כדי שהגזגה תצעיד בכל קדרותה.

על כן שרויים אנו היום בבצב האבסורדי, הנבזה, עם הבתיחויים הבוזבזים, שבה תושרף ואבדו־לנצח מיליארדי דולארים, ופה מי־קרבוים כרונו, הרחק אותנו יותר ויותר, תמיד הזנחה הנובבענת של חובה לאומיים והיסטוריים — שאין להם את הדגבה בעולם.

•

כאמור, זה הוא תקציב ישן, אשר יחזור ויעביר אותנו עוד סיבוב אחד במעגל הקסמים הישן של צריכה בופצות ו„שעור" גדל — והולשה לאומית גוברת וההולכת תוך אובדן עצמאיה כלכלית, מדינית ובטחונית.

ל„ממשלת הפועלים" שלנו אין אפילו האומץ שישנו כיום לממשלת הלייבור בבריטניה, אשר הגישה את תקציב הקיצוצים הנועדים כלה בהוצאות הממשלתיות, שלא היה בוויך לבת מכני בהלולותה — תוך צינות מודעת מן הרפורמה הסוציאליות, שגאוות הלייבוד ... המבלגה הבאתית היהת עליהן בשני הפשורים האחרונים. ... הבריטי, דניס הילי הסוציאליסט, לא הרבה פרות קדושות של הקידמה ... בארצו, וזה בשעה לא נרתע מלהצמיד הקצבות הממשלתיות לסקטור אחד — תעשיה פרטית. מבלי לקבוע, כי מצין זה צריך להיעשות אצלנו — אומץ מסוג זה — אין לממשלתנו.

אצלנו אין צורך בגסיגה כה המורה הסוציאלי, ושטה זה גם אינו זקוק לנתח כה גדול מן התקציב הלאומי, יש צורך בעיקר בדבר אחד — בקיצוץ מפי של המנגנונים הבירוקראטיים שלנים, מפנגנותיים, עירוניים, הפגת בהיסוד האבטלה הסמויה, בביטול ... קיות של רבבות עובדים־שאינם־עובדים ובהפנייה מרכז־הכובד של כוח־העבודה לעבודה יצרנית. שהיא גם המקור להגדלת הייצוא ולסתימת הפער הנואש במאזן המסחרי שלנו. הצרה היא, כי ביזוק סוג השינוי שממשלת הפועלים איננה מסוגלת אפילו להלום עליו. זו מלכתחילה על מפלגות ועל איגוד אשר הביאו את ציבור הפועלים באו שבו הוא מעדיף אר־עבודה, העבודה ... — על עבודה העבודה ... איך מתקציב כזה?

•

רק זעזוע רציני, בבבנה המפליג שלנו או בהתרחשויות היסטוריות עשוי לחלץ אותנו ממעגל הקסמים ... הזעזוע חייב להיות מסוג האירועים השליליים ... הוא יכול להיות ... גל גדול של עליה. ... [illegible]

... משטר חירום כלכלי ... [illegible]

אכן, קשה לשער כי בבשטר ... לשנות את הדברים ... בעצמנו, לשתות ... התקציב ישן הנגע לנו. מבסיק לשרוד בקרבנו ... גם עתה הובעת את פתרונו: אין כן הבמשטר הקיים במדינה.

כוח־בלי־שפע מול שפע־בלי־כוח

מול ועידת המפלגה הקומוניסטית במוסקווה, המתכנסת בסימן דלות יבול ושיא עוצמה־צבאית. עומדת ארה"ב „מתקפלת" אך בעלת חיוניות כלכלית ✶ הנסיון ההיסטורי מלמד, כי אחרי תקופת התרופפות צבאית בעולם הדמוקרטי באה התנערות מוחצת

מאת פיליפ בן
סופר „מעריב" בארה"ב

זה שנים מכריזים נשיאי ארצות הברית — בין ריצ'רד ניקסון לפני שלוש או חמש שנים, ובין ג'רלד פורד בחודשים האחרונים — כי לעולם לא ישלימו עם התפתחות שתהפוך את ארצות־הברית למעצמה השנייה בעוצמתה הצבאית בעולם, אחר תיוחה ראשונה מאז מלחמת־העולם השנית וכמה עשרות שנים אחריה.

[illegible]

אין רצון להגן

[illegible]

האם ארה"ב מסוגלת?

[illegible]

גלגל חוזר בארה"ב

[illegible]

נקניקי מרבק

הודעה ללקוחותינו

הזהרו מחיקויים!

נקניק „סיביר" של „מרבק",
המיוצר מבשר בקר מובחר ושומן טרי,
מסומן כחוק בשם „מרבק".

לידיעתכם הופיע בשוק מוצר הדומה בגודלו, בצבעו ובצורתו ללא שם היצרן על העטיפה (המעי).

אנא הקפידו בזמן הקניה על השם „מרבק" המופיע על העטיפה, כדי שתוכלו להנות ממוצר איכות אמיתי, המיוצר על־ידי „מרבק".

הצעה הישראלית הותוותה בוואשינגטון

ומה החדשה לחתור ל„אי־לוחמה" באה להוסיף למימשל פורד „מירווח נשימה" עד לאחר הבחירות לנשיאות

מאת שמואל שגב
סופר „מעריב" בוושינגטון

המתינו תחילה לתוצאות הבחירות המוקדמות בניו האמפשיר. הצלחתו או כשלונו של הנשיא ג'ראלד פורד [בבח]ירות אלה יקבעו במידה [רבה] אם מסוגלת הצעתה ה[חדש]ה של ישראל להחיות [את] היוזמה האמריקנית במזרח התיכון" — אמר משקיף [בכ]יר יודע־דבר בוושינגטון.

[...] השיב הכך על שאלה בדבר [...] ארה"ב כלפי החלטת ממשלת [ישראל] להסמיך את וושינגטון לברר [עם] מדינות ערביות אפשרות של [...] על ביטול מצב המלחמה [...] בטיבת ישראל ביכרה בכל [...].

[...]ו של הנשיא פורד על חוס[...] בראשונות מבין 31 ה[...] המוקדמות שייערכו בארצות [...] עד יולי אפשר לו להחזיק [...] אך לא פתר את בעייתו [...]. התוצאות הכנות ואף ה[...]ת שהשיג רונאלד ריגן ב[...] ממשיר מיקוד את תשומת הלב [...]ידה, המדינה היחידה שבה יש [...] יתרון בולט על הנשיא פורד, [...] מסוגלים הבוחרים היהודים ל[...] תפקיד מכריע.

[...]ים, שפורד וריגן גם יחד ישי[מו] בצעדים הבאים דגש חזק בכל הנושאים הקשורים בישראל ובצורכיה, במאמץ אחרון לזכות בבחירות המוקדמות שייערכו ב־9 במארס במדינה זו. אם ינחל ריגן תבוסה בפלורידה עשוי הדבר לשים קץ למאמציו לזכות במועמדות המפלגה הרפובליקנית לנשיאות. נצחון לפורד בפלורידה עשוי להעיד כי הנשיא הוא המועמד בעל הסיכויים ביותר לזכות במינוי.

בינתיים מעיד המרוץ הצמוד בין שני המתחרים על מועמדות המפלגה הרפובליקנית, כי הנשיא פורד אינו נהנה מן היתרונות הרגילים של נשיא בפועל. הממונים על מערכת הבחירות של פורד טוענים כי אשם בכך הנשיא לשעבר ריצ'רד ניקסון, בביקורו בפקינג.

„יש בידינו ראיות המעידות כי התנופה שהנשיא נהנה ממנה נבלמה כאשר יצא ניקסון לסין", אמר אחד מעוזרי פורד. ואכן העלה ביקור ניקסון בפקינג נשכחות על שערוריית ווטרגייט, ובעיקר את העובדה שפורד חנן אותו.

פורד אמנם לא זכה בנצחון מכריע על ריגן בניו־האמפשייר, אך העובדה שהחזיק מעמד תעניק למדיניות החוץ שלו הזדמנות נוספת להחיות את היוזמה האמריקנית במזרח התיכון. הצעת ישראל, שהותוותה בשיחות ראש הממשלה יצחק רבין עם הנשיא פורד בוושינגטון, תעניק לשר החוץ הנרי קיסינג'ר אפשרות לתמרן בשבועות הקרובים בתקוה למנוע מלחמה נוספת במזרח התיכון ובה בעת להציג את פורד כאדריכלה של מדיניות החוץ האמריקנית.

רשמית קיבלה ארה"ב את הצעת ישראל רק ביום ד' אחר הצהריים, זמן קצר אחרי ששב קיסינג'ר מתשעת ימי ביקוריו בקשת מדינות אמריקה הלאטינית. אך יש יסוד איתן להניח שההצעה הישראלית לא היתה זרה לקיסינג'ר, שהרי הותוותה בוושינגטון.

ביסודו של דבר, שלוש מטרות להצעה:

✱ להעניק למדיניות הנשיא פורד תנופה שתיראה בעיני רוב המדינות הערביות כצידוק להימנעות ממלחמה חדשה בשנת בחירות בארצות־הברית.

✱ לשנות את מהלך הדברים בעולם הערבי על־ידי נסיון לבודד את סוריה תוך פיתוי חוסיין מלך ירדן לשוב אל המחנה המתון שבראשו עומדים נשיא מצרים אנואר סאדאת וחאלד מלך סעודיה.

✱ להקפיא את המהלכים הסובייטיים במזרח התיכון, שזכו בתנופה הודות להחלטת מועצת הבטחון ב־30 בנובמבר, שהעניקה לסוריה נצחון דיפלומטי בלתי־צפוי והפכה את אש"ף לגורם חדש בדיפלומטיה הסבוכה באזור.

אין כל אשליה

מסתבר איפוא כי להוגי־ההצעה החדשה, הישראלים והאמריקנים, אין כל אשליה ביחס לסיכויי הצלחתה ככל שמדובר בסוריה, והיא מכוונת בעיקר כלפי מצרים וכלפי ירדן, אף על פי שמדובר בה על בירור האפשרויות לסיום מצב המלחמה עם כל שלוש המדינות.

אין ספק שעיתוי ההצעה הישראלית הולם. היא הוצעה בשעה שהסכם־הביניים בין ישראל ובין מצרים מומש במלואו ואחרי שכוחות ישראל יצרו לעצמם קו מיגננה חדש מזרחית למעברי המיתלה והגידי ואחרי שהטכנאים האמריקניים הוצבו בשבע תחנות־חישה במעברים עצמם. הרגעה זו, שהגנה נסתיים שלב, היתה גם הרגעתו של הנשיא סאדאת, שיצא השבוע לסיור במדינות המפרץ הפרסי במטרה כפולה — להשיג סיוע כלכלי נוסף וכן תמיכה פוליטית בכל יוזמה העשויה להתפתח בהשראתה של ארה"ב.

על פי מידע שהגיע לוושינגטון עומד סאדאת להודיע על יוזמה חדשה העשויה להוליך להחמרה נוספת ביחסי מצרים־בריה"מ. פקידי רשות אמריקניים מאשרים כי בריה"מ חדלה לשפץ את מנועי המטוסים המצריים כדגם „מיג 21" וכך פגעה במידת הכוננות של חיל האוויר המצרי וניסתה להוכיח לעולם הערבי כה גדולה היתה אוולת סאדאת בפנותו לוושינגטון.

בריה המועצות גם סירבה לדחות את מועד פרעונם של החובות שחבה לה מצרים בעד נשק ומצרים שונים ואילצה את סאדאת לפרוע את מלוא סכומי הריבית על החובות הללו לשנה השוטפת. על כן מניחים שסאדאת מתכונן להתקפת־נגד על בריה"מ, אך אין הוא יכול לצאת להתקפה כזו בלי לזכות תחילה בתמיכתו הפוליטית והכלכלית המלאה של המלך חאלד ושל יתר השליטים במפרץ הפרסי.

סיכוי קלוש מאוד

עדיין מוקדם לומר אם בדעת סאדאת לבטל את אמנת הידידות שכפה עליו ראש ממשלת בריה"מ אלכסיי קוסיגין זמן קצר אחר מות נאצר, אך אם יעשה כן יהיה פירוש הדבר הגבלה נוספת בשימוש שעושות ספינות צי סובייטיות בנמל אלכסנדריה ובנמלים מצריים אחרים.

לכאורה נוצרו הנסיבות העשויות לאפשר לארה"ב לחדש את דיפלומטיית קיסינג'ר, אך למעשה כלל לא ברורים הסיכויים להחייאתה. ימים ספורים אחרי שהודיעה ישראל על הצעתה החדשה נתחוור כי קלושים מאוד הסיכויים שתתקבל על דעת הערבים, למרות שכאשר נענתה לבקשת ארצות־הברית לנקוט צעד כזה, סטתה ישראל מן ההבנה המתועדת שלה עם וושינגטון, שלפיה היה השלב הבא עם מצרים אמור להיות ההירה להסדר כולל.

סטייה זו נעשתה בלתי־נמנעת, שכן ישראל תימרנה את עצמה למצב שבו עלול היה חידוש ועידת ז'נווה לחשוף לעין כל את המחלוקת בין ירושלים ובין וושינגטון בשאלת שיתופם של הפלשתינים. ארה"ב אומנם עומדת בהתנגדותה להקמת מדינה פלשתינית בין ישראל ובין ירדן, אך התנגדותה מותנית בהשגת התקדמות במשא ומתן ישראלי־ירדני. ארה"ב מכירה בשאלה הפלשתינית כבבעיה פוליטית, ולמרות ש„הקפיאה" את עדות הארולד סונדרס בוועדה לענינים בינלאומיים של בית־הנבחרים, עדיין היא סבורה שיש לתת לפלשתינים ביטוי פוליטי. אף על פי כן תמשיך ארה"ב לשלול מן הפלשתינים ביטוי כזה כל עוד ימשיך אש"ף לנהות אחר מוסקווה.

אם תחודש ועידת השלום בז'נווה בלא השתתפות אש"ף — כפי שתובעות ארה"ב וישראל — כלל לא ברור מה תהיה עמדת וושינגטון אם יביעו המשתתפות האחרות להזמין את אש"ף אל שלחן הדיונים. ישראל תפרוש בלי ספק מן האולם, אך כלל לא ברור אם תלך ארה"ב בעקבותיה.

יוזמה שהיא נפל

על כן, בעוד דוברים ישראליים רשמיים חוזרים ומביעים את עמדתה הרשמית של ישראל שיש לחדש את ועידת ז'נווה, כבר עסק רבין בהתייעצויות נמרצות על השאלה כיצד „למכור" לציבור בישראל את תוכנית קיסינג'ר, שעל פיה תברר ארה"ב אצל המדינות הערביות אם הן נכונות להעניק לישראל ויתורים פוליטיים תמורת נסיגה נוספת של צה"ל.

הצעת ישראל הועברה למצרים באמצעות שגריר בקאהיר הרמן איילטס, אך עוד לפני שהספיק זה לבוא להתייעצויות עם קיסינג'ר בוושינגטון, כבר מעידים סימנים כי היוזמה האמריקנית־הישראלית החדשה עלולה להיות נפל.

אמנם ארה"ב תעסוק בבירורים ותרויח באופן זה שהות של כמה שבועות נוספים, אך בוושינגטון גוברת ההכרה שאין להצעה כל סיכוי. אם היו אשליות כלשהן בענין זה, בא ביקורו של סאדאת בסעודיה וניפץ אותן בהודעה משותפת שהתם עם המלך חאלד, אשר בה התחייב בבירור לפעול לשיתוף אש"ף בכל יוזמה שתהיה בעתיד בזירת התיכון ולחתור לגביית כל קפאון נוסף באזור.

כדי להמשיך לקבל סיוע כספי מסעודיה התחייב סאדאת גם להימנע מכל צעד חד־צדדי נוסף, בדומה לצעד שעשה בהסכם על הסדר הביניים עם ישראל. התחייבות זו [...] לגבי כל פילוג נוסף בחזית הערבית.

זוהי נקודת התורפה של התוכנית האמריקנית־ישראלית. כבר בעת שיחות יצחק רבין בוושינגטון התברר שסאדאת לא יהיה נכון לעשות צעדים נוספים עם ישראל בלא שיתוף מדינות ערביות נוספות. מאחר שאין להניח כי סוריה תסכים למשא־ומתן רציני בחסות ארה"ב יתמקדו המאמצים בירדן, אך מאחר שלא תיתכן התחייבות ישראלית בשאלת יהודה והשומרון לפני שייערכו בחירות בישראל, תהיה ההצעה שנוגעת למדינות הערביות בהכרח מעורפלת בשאלת השטחים.

תקדים סטייה מסוכן

בשלב ראשון מבקשים המצרים והירדנים להסכים „עקרונית" לותר ויתורים פוליטיים לישראל תמורת נסיגות ישראליות נוספות. רק אם יתנו להתחייבות כזו יחל הדו־שיח המעשי. אך דווקא עקרון זה הוא שהביא את סאדאת ממתן ויתורים פוליטיים לישראל במסגרת הסדר הביניים — הוא גרם שלא ייתכן גמר מצב הלוחמה כל עוד ממשיכה ישראל להחזיק בשטחים בסיני, בגדה המערבית וברמת־הגולן.

בעקרון זה החזיק סאדאת עוד לפני שהיה כה מבודד בעולם הערבי. ניתן לשער מה תהיה עמדתו עתה, אחרי שמצא את עצמו מבודד ואחרי שהסובייטים אפילו הענישו אותו במבצעם כמנו חלפים ונשק מתוחכם.

אשר להוסיף, אין להניח שיסמוך ידו על הצעה שתחייב אותו להינתק מסוריה, אלא אם כן יידע בדיוק מה המחיר שמוכנה ישראל לשלם תמורת ניתוק כזה.

בהתחשב בכל הגורמים הללו אומרים משקיפים רבים בוושינגטון כי במקום לעסוק בתמרונים ללא־סיכוי מוטב לישראל לדבוק בעמדותיה, וחבל שיצרה תקדים חמור של סטייה מן ההבנה בכתב בינה לבין ארצות־הברית.

גם לפני שבא יצחק רבין לוושינגטון אמרו שם רבים כי בעמדת ישראל חל סחף מתמיד וכי מתיכנונה של ישראל הידרדרה לנקודת השפל הנמוכה ביותר מזה שנים. עתה הסכימה ישראל להשתתף בתוכנית קיסינג'ר, שמטרתה להרוויח זמן, אך בניגוד לארצות הברית — שאינה מפסידה דבר ואינה נאלצת אפילו להגדיל את הסיוע הצבאי והכלכלי שלה לישראל — כבר הפסידה ישראל דבר חשוב ביותר. היא הוכיחה שאפילו כאשר יש בידה „הבנה" אמריקנית כתובה שחור על גבי לבן, היא מוכנה ראשונה לפני כל לחץ אמריקני.

בסופו של חשבון, עשויות ארה"ב וישראל להרוויח זמן עד אחרי הבחירות לנשיאות בנובמבר, אך המחיר שכבר שילמה ישראל — התנצלות מהתחייבות אמריקנית כתובה לגבי השלב הבא עם מצרים כשלב ההסדר הכולל — הוא מחיר מופרז מאוד. עובדה זו תתגבר בלי ספק כבר בעתיד הלא־רחוק.

רגע של עברית

המומחים שנתבקשו להסביר לממשלה למה היא התכוונה כאשר החליטה על „ביטול מצב המלחמה" עם ארצות ערב, עדיין יושבים על המדוכאה.

הקשיים נתגלעו מיד עם כינוס ועדת המומחים, שנקבע ליום ג' בשעה 5 אחה"צ, בקריה התל־אביבית. שניים מחברי הועדה לא יכלו להבהיר לעצמם את פירוש המונח „תל־אביב", בעוד ששלושה אחרים ביקשו לדעת מה מסתתר מאחורי הביטוי „יום ג'". בלית ברירה, נתכנסה ועדת משנה לבירור כוונות ההזמנה, אולם ועדת המשנה לא מצאה הגדרה למלה „הזמנה" ועל כן פוזרה.

בינתיים גבר המתח בגבול הסורי. האמריקנים הפעילו לחץ כבד על ירושלים, שתפרסם ברבים מה פירושה למושג „ביטול מצב המלחמה". אך ממשלת ישראל הסבירה, שהיא עדיין לא מבינה את החלטתה וביקשה מהאמריקנים שיזדיינו בסבלנות.

אחד מחברי הועדה העלה את הרעיון, ש„ביטול" פירושו „ביטול", „מצב" פירושו „מצב" ו„מלחמה" פירושה „מלחמה", כלומר ש„ביטול מצב המלחמה" משמעותו „ביטול מצב המלחמה", אולם רוב חברי הועדה דחו פירוש זה כמתחכם מדי. הם הסכימו ביניהם, כי בארץ חסרים האמצעים לבירור סוגיה כה מסובכת וכי לועדה לא תהיה ברירה, אלא לערוך סיור סביב העולם, לאיסוף הנתונים.

אולם יו"ר הועדה הזהיר את חבריה, כי „חניבעל אד פורטאס", על כן אובליגאטורי הוא שלא לנהוג כקונקטאטור, אלא יש לתת תשובה דפיניטיבית לממשלת ישראל". אחד מחברי הועדה ביקש מהיו"ר שידבר בלשון ברורה ויסביר מה פירוש המלים „ממשלת ישראל".

וכאן ניתקע הדיון. מסתבר, כי אף אחד לא יודע מה מסתתר מאחורי המלים „ממשלת ישראל". בירורים שנערכו בשאלה זו בחוגים שונים, העלו חרס.

[illegible]

„ביטול מצב המלחמה – תגובות ערב

קהיר מעלה את המחיר

מאת עודד גרנות

לפני שבע שנים בדיוק הודיעה מצרים לשליח האו"ם, ד"ר גונאר יארינג, על נכונ[ות]ה לבטל את מצב המלחמה עם ישראל. המצרים הע[מידו] „רק" תנאי אחד: נסי[גה] של כוחות ישראל מכל ה[שט]חים שכבשה ביוני 1967.

[...]ובע העלתה קהיר את המחיר. [...]ות יוצאת הזמן בחלצו כל כלי [תק]שורת המצריים להגיב על מגמתה [של] ישראל לארצות הברית לבחון [אפשרו]יות של ביטול מצב המלחמה עם [מדינו]ת ערב הציגו שני תנאים [...]ים: נסיגה מלאה מכל השטחים והכרה בזכותו של העם הפלשתיני לכונן „ישות מדינית עצמאית [...]ת פלשתין".

[...]שה, תוספת זו של „זכויות הפלשתינים", בתמורה לביטול המלחמה, מופיעה בהתבטאויות [...]ות כבר מ־1972 ואילך.

[...] מה שדורשים המצרים [מישר]אל תמורת ביטול מצב המלחמה, מה יבקשו תמורת שלום?

תשובה חד־משמעית על כך ניתנה מפיו של סאדאת בבמה מנאומיו ובפגישותיו עם עתונאים זרים: על שלום אין כלל מקום לדבר בדור הנוכחי. דור זה — גרס — אינו יכול להשיג יותר מאשר ביטול מצב המלחמה. הדור הבא הוא שיצטרך להכריע בענין השלום.

המצרים אינם שוללים איפוא עקרונית את הרעיון של ביטול מצב המלחמה. אלא שהעניין מותנה בסדר הקדימויות. תחילה תשלם ישראל את המחיר במלואו ואחר־כך ימלאו הערבים את חלקם בהסכם.

מעבר לכך טורחים המצרים להדגיש כי סיום מצב המלחמה עם ישראל הוא ענין של כל מדינות ערב. בפגישתו עם עתונאים בשדה התעופה של עומאן הדגיש אתמול נשיא מצרים, אנואר סאדאת במפורש: „ביטול מצב המלחמה לא ייעשה אלא בהסכמתן של כל מדינות ערב ואף מדינה ערבית לא תעשה זאת על דעת עצמה".

מכיוון שכך, המסגרת המתאימה ביותר לדון בנושא זה היא ועידת ז'נווה, בהשתתפות הפלשתינים. „מצב המלחמה, הוסיף „אל־גומהוריה", נובע בעיקרו מגירוש העם הפלשתיני והקמת הישות הציונית על אדמה זו ולפיכך — יוכל מצב זה להסתיים רק כאשר תחוסל הסיבה לקיומו".

פרשנים מצריים הדגישו השבוע, כי הצעתה של ישראל לבחון אפשרות של ביטול מצב המלחמה, היא בבחינת תמרון שמטרותיו שקופות: א. נסיון להתחמק מועידת ז'נווה; ב. נסיון להרוויח זמן, תוך ניצול הבחירות בארה"ב, כדי להימנע מהצורך להכריע בעניין הנסיגה והשאלה הפלשתינית; ג. מאמץ להרבות מחילוקי הדעות בעולם הערבי.

„כיצד תפעל ארה"ב אצל מדינות ערב האחרות, היקשה „אל־אהראם", ותבקש מהן לסיים את מצב המלחמה? כלום יש בידה אישור בכתב מישראל כי זו תיסוג מן הגולן ומן הגדה המערבית ומסיני ותכיר בזכויות העם הפלשתיני?! לוא כך היה הדבר, כי אז לא היה צורך כלל בתיווך אמריקני".

מהירות התגובה בכלי התקשורת המצריים על ההצעה הישראלית, משקפת, בלא ספק, גם את רצונה של קאהיר ל„הקדים" את דמשק ורבת־עמון, כדי להרחיק כל חשד כי פניה של מצרים ל„הסדר נפרד" עם ישראל על ביטול מצב המלחמה, כהמשך להסדר־הביניים.

חיצי דמשק

אבל הזריזות הזו לא סייעה למצרים להתחמק מחיציה של דמשק. בצטטו „מקורות ציוניים" — ו„מעריב" בתוכם — טען שלשום פרשן רדיו דמשק, כי „היוזמה הישראלית האמריקנית מכוונת, למעשה, כלפי המשטר המצרי, „אשר הסכים להגיש ויתורים לישראל בעת חתימת ההסכם בסיני".

„ד"ר קיסינג'ר, הוסיף על כך פרשן „פינת פלשתין" ברדיו דמשק, יכול לנהל את ההצגה המטורפת שלו רק על הבמה של סאדאת. אך לא בסוריה או באש"ף". העמדה הסורית גורסת, כי על ישראל לסגת מכל השטחים „וירושלים הערבית בראשם" ולאפשר לפלשתינים לממש את זכותם להגדרה עצמית במולדתם בטרם תידון שאלת ביטול מצב המלחמה.

גם הירדנים הציגו את הצעתה של ישראל כ„תמרון ערמומי" שתכליתו לסחוט מן הצד הערבי הסכמה לביטול מצב המלחמה, מבלי שתבצע את שני הצעדים ההכרחיים מבחינתה: עריכת בחירות חדשות „שהן תנאי לוויתורים טריטוריאליים" ושרטוט המפות שיבהירו מהו גבול הנסיגה שמציעה ישראל בתמורה לסיום מצב המלחמה.

זו ההזדמנות שלך!

רהיטי סלון וחדרי שינה
מזנונים וחדרי ילדים
במיטב האיכות, העיצוב והאופנה

מבחר גדול של מערכות סלון בעיצוב וברמה בינלאומיים,
ומבחר חדרי שינה מקסימים,
פאר תוצרת אירופה.

עד 15 תשלומים ללא ריבית

במחירים מלפני הפיחות
ובתנאים המאפשרים לך לרכוש
את הטוב ביותר.

כדאי לך לבוא אלינו — אנו נעזור לך לרכוש
את הדרוש לך, במחירים ללא תקדים
ובתנאי אשראי מיוחדים.

פתוח בכל ימות השבוע, מ-9 בבוקר עד 7 בערב-רצוף

[א]ולם המכירות: תל־אביב, רחוב חובבי ציון 61 (ליד כיכר דיזנגוף)
טלפון 284647

בעיניו של משפטן

סיום מצב המלחמה - כיצד

מאת יהושע נגר

המשפט הבינלאומי המנהגי מכיר בקיומם של שני מצבים משפטיים בלבד, „שלום" ו„מלחמה", ומערכות כללים מיוחדות ונפרדות חלות על כל אחד מהם.

החלטת ממשלת ישראל מיום 22.2.76 לבדיקת האפשרויות לקיום מגעים לביטול מצב המלחמה בין ישראל ומדינות ערב מעוררת מחדש מחלוקת בת חצי־יובל שנים, שבה נחלקו אחדים ממומחי המשפט הבינלאומי, והיא האם מכיר המשפט הבינלאומי המודרני בקיומו של מצב ביניים בין „שלום" ו„מלחמה".

מחלוקת זו התעוררה בראשונה בשנת 1949, מייד אחר חתימת ארבעת הסכמי שביתת הנשק בין ישראל וארבע מדינות ערביות (ירדן, מצרים, סוריה ולבנון), ושטרם הוכרעה סופית עד היום (אם כי, לדעתי, ניתן להצביע על הסכמה הולכת וגוברת בין המשפטנים השוללים קיומו של מצב ביניים כזה).

שורש המחלוקת המשפטית נעוץ בהבדלי ההשקפות והמאוויים של ישראל ומדינות ערב בשנים 1949—1967. ישראל שאפה לראות את הסכמי שביתת־הנשק כיוצרים מצב־של־קבע וכמסיימים את מצב המלחמה, ומכאן כי הכשר המשפטי שנוצר בעקבות הסכמים אלה תחם גבולות של קבע ואסר כל שימוש בכוח, לרבות על־ידי הטלת הסגר (בלוקדה) ופעולות צבאיות לכתחלה.

מדינות ערב, לעומת זאת, סירבו בכל תוקף לראות כמבוטל את מצב המלחמה ששרר בינן לבין ישראל ערב חתימת הסכמי שביתת־הנשק, וטענו כי יש לראות את הסכמי שביתת־הנשק כהסכמי־ביניים צבאיים הנכרתים בזמן מלחמה.

חלק ממומחי המשפט הבינלאומי, ובהם פרופ' נ. פיינברג, קווינסי רייט, בלומפילד ואחר טענו כי חתימת הסכמי שביתת־הנשק, או לפחות המצב ששרר בעקבות חתימתם, סיימו את מצב המלחמה בין ישראל וארבע מדינות ערביות. יחד עם זאת, קבעו אותם מלומדים כי אין לראות את המצב שנוצר כ„מצב שלום" כהגדרה משפטית. ומסקנתם היתה כי נוצר מצב חדש, שאיננו מצב שלום אף אינו מצב מלחמה, ואותו כינו „מצב ביניים", „מצב מעורב" (טרטיוס מיקסטוס"), „שלום דה פקטו" ועוד.

קשה ללמוד מכתבי המשפטנים התומכים בדעה זו מהם כללי המשפט הבינלאומי החלים ב„מצב ביניים" שכזה. אם כי על דעת הכל חל כלל האוסר את השימוש בכוח.

דעה מנוגדת שרווחת אף היא בין מומחי המשפט הבינלאומי, והובעה בעיקר על־ידי משפטנים שצידדו בעמדת מדינות ערב — ביניהם בטבי?, גובאסי ובקסטר — שוללת כל קיומו ה„משפטי" הנפרד של מצב ביניים בין „שלום" ו„מלחמה". הדוגלים בהשקפה זו סברו כי לא חל כל שינוי בנושא זה בכללי המשפט הבינלאומי ה„קלאסי", ואין אף כל מקום לשאוף לייצרת מצב־ביניים כהסוג הנדון שכן קיים חשש סביר שהכרה במצב מעין משפטי חדש תיצור אי־ודאות וחוסר בטחון.

לדעתי, לפחות [illegible] נות הגישה השנייה.

חמישה נימוקים עיקריים הובאו בתמיכה לדעה כי קיים מצב־ביניים בין „שלום" ו„מלחמה", וכי מצב כזה אמנם נוצר ושרר במזרח התיכון בין השנים 1949—1967:

1) הוראות הסכמי שביתת־הנשק אסרו במפורש כל שימוש בכוח על־ידי כל אחת מהמדינות שהיו צד להסכמים, זאת בין באמצעות צבאותיהן הסדירים ובין באמצעות כוחות בלתי־סדירים.

2) החל משנת 1928 (הסכם קלוג־בריאן) מקובל לראות את כללי המשפט הבינלאומי אוסרים שימוש בכוח של מדינה אחת כנגד רעותה, זאת למעט חריגים ספורים שהחשוב בהם הוא זכות ההגנה העצמית.

3) מגילת האו"ם אוסרת אף היא, ובמפורש, כל שימוש בכוח; החריג היחידי הרלוונטי לענייננו לכלל זה הוא זה הקבוע בסעיף 51 למגילת האו"ם — זכות ההגנה העצמית, שהגדרתה ומרכיביה שונים במעט מהזכות המוכרת במשפט הבינלאומי המנהגי.

4) ראיה לסיום מצב המלחמה בין ישראל ומצרים מוצאים אותם מלומדים בהחלטת מועצת הבטחון מ־1.9.1951. שדרשה בתוקף המעבר בתעלת סואץ וקבעה כי אין מצרים יכולה לטעון לזכות של צד לוחם כביסוס מניעת מעברן של ספינות ישראליות בתעלת סואץ.

5) משטר שביתת־הנשק שנוצר בפועל אינו מצב מלחמה, אף כי מלכתחילה נועדו הסכמי שביתת־הנשק להיות רק מעבר להסכמי שלום.

עם זאת הסכימו גם אותם משפטנים כי אין לראות במצב שנוצר „מצב שלום", ולו בשל העובדה כי לא היתה כל אפשרות להחיל על מערכת היחסים בין ישראל ומדינות ערב את כללי המשפט הבינלאומי החלים בזמן שלום. מסקנתם של אותם מלומדים היתה, איפוא, כי מצב המלחמה הסתיים, אך לכלל שלום טרם הגיעו הצדדים.

ביסוד הדעה המנוגדת מונח העיקרון כי אין ולא היה מבחינה משפטית כל מצב שלישי בין „שלום" ו„מלחמה" וכל טענה אחרת פירושה יצירת „יש מאין" של מצב שאין לגביו כללים והוראות כלשהן במשפט הבינלאומי.

משפטנים אלה אף דחו את כל חמשת הנימוקים שהובאו לתמיכה בדעה הראשונה.

1) באשר להסכמי שביתת־הנשק הרי הסכמים כאלה היו מאז ומתמיד הסכמים צבאיים שנכרתו בזמן מלחמה, ואף כאלה אסרו ביצוע פעולות איבה אין הם מסיימים את מצב המלחמה.

2) נכון כי כללי המשפט הבינלאומי המנהגי, והוראות מגילת האו"ם, אוסרים שימוש בכוח — אך אין להסיק מאיסור זה על בטלות מצב המלחמה, כאשר מצב כזה קיים בפועל.

3) לטענת מדינות ערב חל במערכת היחסים בינן לבין ישראל החריג לאיסור השימוש בכוח, ולטענתן כל עוד מדינת ישראל „מחזיקה" בשטח השייך להן (לטענתן) זכותן להפעיל כוח כדי „לשחררו", ואין זה אלא הפעלת זכות ההגנה העצמית שלהן.

4) החלטת מועבי"ם מ־1951 אינה קובעת כי מצב המלחמה בין ישראל ומצרים בטל ומבוטל, אלא כי אסור לצדדים להסכם שביתת הנשק הנ"ל להפעיל זכות של „צד לוחם אקטיבי".

5) אין לקבל את הטענה כי בפועל הסתיים מצב המלחמה נוכח העובדה כי התקיימו אלפי תקריות מזויינות בשנים הנ"ל בין כוחות צבאיים או צבאיים למחצה של הצדדים הלוחמים.

מסקנת התומכים בדעה זו היתה, איפוא, כי מצב המלחמה בין ישראל ומדינות ערב שרר אף לאחר חתימת הסכמי שביתת הנשק.

מסקנתנו מהאמור לעיל חד־משמעית. אל לישראל לשאוף לכל הסכם שאינו הסכם שלום, ועליה להיזהר מיצירתו של „מצב ביניים" אשר במקרה הטוב אין הכללים המשפטיים החלים לגביו ברורים די צרכם, ובמקרה הגרוע אין המשפט הבינלאומי בכלל מכיר בקיומו המשפטי של מצב כזה.

לדעתי אין גם לקבל את הטענה כי תרומתו הגדולה של „הסכם להפסקת מצב המלחמה" תהיה איסור השימוש בכוח לפתרון הסכסוך הישראלי־ערבי. זאת, שכן על פי שתי הגישות שפורטו בהרחבה קודם לכן לא יביא הסכם כזה לכל שינוי מהותי של המצב כיום.

בהתאם לדעה הראשונה, קיים איסור השימוש בכוח כבר היום. הוראות מגילת האו"ם, כללי המשפט הבינלאומי המנהגי והוראות הכלולות בהסכמי הפרדת הכוחות השונים בין ישראל מצד אחד ומצרים וסוריה בנפרד, מצד שני, אוסרות כבר היום כל שימוש בכוח וללא כל הגבלת זמן, ויוצרות כבר היום מצב ביניים של „לא שלום ולא מלחמה", או „שלום דה פקטו", הדומה לזה ששרר באזורנו לאחר חתימת הסכמי שביתת־הנשק ב־1949.

כיוון שכך, לדעת המצדדים בדעה זאת, לא תעלה ולא תוריד כל הוראה נוספת שתאסור את השימוש בכוח ב„הסכם להפסקת מצב המלחמה".

בהתאם לגישה השנייה לא קיים כלל מצב־ביניים בין שלום ומלחמה, ולפיכך עד לכריתת הסכם שלום סופי ימשיך לשרור מצב המלחמה וכל הסכם ל„אי לוחמות" או „סיום מצב המלחמה" יהווה הסכם נוסף של „הפסקת אש" או „שביתת נשק" אשר במצב הדברים לא יחולל כל שינוי מהותי במצב המשפטי.

בנוסף, יש להזכיר שנית כי לטענת מדינות ערב כל עוד מחזיקה ישראל ב„אדמה ערבית" היא מבצעת „מעשה תוקפנות" שיכול להוות אף הפרה „הסכם לסיום מצב מלחמה" או הפרה של כללי המשפט הבינלאומי האוסרים שימוש בכוח, ולפיכך קמה למדינות הערביות הזכות להגנה עצמית, אשר לא תהווה כל הפרה של איסור השימוש בכוח, או של הסכם עתידי כזה של „סיום מצב המלחמה".

לדעתי ניתן להתגבר על ה„קסם" המיוחד שבמילה „שלום", וישראל יכולה להסתפק בהסכם שכינויו „הסכם לסיום מצב המלחמה" ובלבד שיכלול מרכיבים שבמשמעותם היחידה והמצטברת תהיה כי המצב שיווצר בעקבותיו יהיה מצב שלום, וכי יחולו עליו כללי המשפט הבינלאומי החלים בזמן שלום.

כל הסכם אחר, אף אם יכלול מרכיבים חשובים לישראל, כגון ביטול החרם הכלכלי, יצירת קשרים מסחריים, מעבר תיירים וכו', אך לא יכלול נתונים ומרכיבים מספיקים שיוצרו מצב המוכר משפטית כמצב „שלום", יוליך למצב מעורפל, שכל תמורה שתיתן ישראל עבורו תהיה גדולה מדי.

נגד חתירה לאופציה גרעינית

מאת מתתיהו פלד

הממשלה כבר אינה יכולה להפתיע איש בהתנהגותה. שוב נתקבלה בה החלטה בעלת משמעות מרחיקת לכת, הסותרת את מדיניותה המוצהרת מן השבוע הקודם, ושוב הוצג הדבר כאילו הוא נובע „מן ההחלטות הקודמות", ושוב הוחלט על כך ללא דיון, אלא תוך כדי שמיעת הערת־אגב, מפי ראש הממשלה, לקראת סיום ישיבתה.

אמנם, יתכן להסביר התנהגות זו ב־אובדן כל כוח להשפיע על התפתחותם של הדברים ובצורך לפעול לפי הכתיבים מארה"ב ללא ערעור. כשארה"ב אומרת הסדר חלקי עם מצרים, חוזרת ישראל אחריה ואומרת „הסדר חלקי עם מצרים". כשארה"ב אומרת ועידת ז'נווה, חוזרת ישראל ואומרת „ועידת ז'נווה". וכשארה"ב אומרת ויתורים מרחיקי לכת תמורת מצב אי־לוחמה, חוזרת ישראל בעקבותיה ואומרת „ויתורים מרחיקי לכת לכל מדינות העימות, תמורת ביטול מצב אי־לוחמה".

אם אמנם כזה הוא המצב, באמת אין צורך בדיונים, אין צורך בשינויי מדיניות. כל שצריך הוא לדווח לשרים, דרך אגב, על השינוי האחרון ולהעמיד פנים כי בעצם „כלום לא קרה".

יתכן כי זה ההסבר להתנהגותה של הממשלה. אך אפשרי גם הסבר אחר. אפשרי הסבר, המפענח את ההתפתחות בעמדותיה של הממשלה כבדייה שנועדה לבצר את קומה של ישראל לפי התפיסה של „פורטרס ישראל" — מצודת ישראל, ללא שלום וללא מלחמה, עד שיעבור זעם, אולי רק בעוד עשרים ושבע שנים, לפי חזונו האפוקליפטי של ראש הממשלה. אם תפיסה כזאת נקלטת כבלתי הגיונית, או מתרידה בסיכוניה, או בלתי סבירה, לאור הנתונים הידועים לנו, הנה בכל זאת אפשר לשמוע לפעמים כיצד ניתן לגבשה ולהגנה במונחים של „ריאל־פוליטיקה" כביכול.

הדוגמה כזאת ניתנה לציבור במאמרו של משה דיין „טילי „פרשינג" והסיוע האמריקני לישראל" („מעריב", 20.2). זה זמן־מה אפשר להבחין כי קווי מחשבתו של דיין מנחים ביסוד התנהגותה המדינית של ממשלת ישראל, למרות שנראה כי סולד הוא מסגנונו. לפיכך ראוי לשים לב לאורח תפישה מדינית שהעלה במאמר האחרון, שכן יש בה אולי להבהיר את התנהלותה של הממשלה בימים האחרונים.

את מאמרו הארוך מסיים דיין במספר המלצות אופרטיביות. ראשית, על ישראל להבטיח לעצמה קווי הגנה טובים, שיפצו אותה על אי־יכולתה להתמיד במירוץ החימוש נגד מדינות ערב. מאחר שלפי הניתוח קווים אלה אינם מתיישבים עם קווי שביתת הנשק שבהם היתה ישראל מתעמתת במשך עשרים שנה, מסיק הוא בצדק, כי בלא לשוב אליהם לא יוכל לבוא השלום. לפיכך מבקש הוא בהמלצתו השניה, כי ישראל תבצע „גמר מצב הלוחמה", תוך כדי „דה־אסקלציה צבאית תמורת השטחים שאנו מוסרים".

במצב זה של צמצום השטחים שישארו בידי ישראל, ההכרח יוטל מצד ישראל להבטיח ולהתבדל במירוץ החימוש הקונבנציונאלי, ממליץ דיין המלצה שלישית, והיא „להבטיח אופציה של נשק גרעיני בלתי מוגבלת בארה"ב". כאילו ללא קשר לעניין זה קובע הוא, כי על ישראל לתבוע גם טילי „פרשינג" מארה"ב, אך לא כדי להרכיב עליהם ראשי חץ גרעיניים, אלא כתם, כדי שאפשר יהיה לשלח אותם למרחקים אסטרטגיים.

לבסוף הוא מעלה המלצה רביעית, והיא שישראל „תמשיך להיות מדינה עם חוץ"...

■

יש להודות, כי את הצורך בדה־אסקלציה של מירוץ החימוש כבר ביר דיין באופן מכובע ביותר. לאחר שהוא מראה כי מדינות ערב מסוגלות יותר מאתנו להתעצם בתחום צבאית, וכי ישראל לא תוכל לספק את צרכיה בנשק במקורותיה שלה, מוכיח הוא, כי לאור החזיה האבידות הצפויות במלחמה — תעמוד לפני ישראל השאלה מאיזה כיוון תבוא התחלופה לאבידותיה בציוד. ארה"ב כמקור בלתי אכזב של הספקה צבאית, אינה נראית לו מהימנה ללא גבול, בעיקר לאור העובדה כי אספקת נשק לישראל על־ידי ארה"ב היא חלק של מדיניות ההסדרים שלה, „של תגמול ולחצים, של נתינה ומניעה". יתר על כן, אין הוא מבאר לעצמו, כי ישראל תוכל להרשות לעצמה אגירת ציוד צבאי הרבה מעבר למה שכבר מצוי בידיה, בעוד שהפוטנציאל הערבי טרם נוצל.

על יסוד ניתוח זה היה הגיוני להסיק, כי מוטב לה לישראל, שכיום עדיין כוחה במותניה, שתיזום תוכנית שלום, שתגרום לכך שעצם שאלת יחסי הכוחות הצבאיים תרד בחשיבותה והפנה מקבלה ליחסים מסוג אחר. הלא ממילא חייבת ישראל לעשות ויתור מרחיק לכת בשטחים שהיא מחזיקה, וממילא תלויה היא בהסכמת הערבים למדיניות הדה־אסקלציה הצבאית, שישראל זקוקה לה, לדעתו של דיין. כמובן, מדיניות השלום עלולה שלא להניב פירות כמצופה, אך ממש כך עלולה גם מדיניות הויתור על הלוחמה שלא לעלות יפה. זו אינה סיבה שלא להציע אותה.

אך דיין אינו מציע תוכנית שלום, כאמור, משום שעדיין מבקש הוא גבולות חדשים לישראל, שתכונתם המובהקת היא שיעניקו „קווי הגנה טובים" לישראל. קווי הגנה יהיו התחליף לנשק שישראל אינה יכולה לצבור עד לאין סוף, ותחליף לנשק שאולי לא תוכל לקבל מארה"ב בעת הצורך. היצמדות נואשה זו של בעל תורת־קו־ההגנה לתורתו הכוזבת, שנגלתה כאשר דיין היה שר הבטחון והתמוססה לחלוטין במלחמת יום הכיפורים, חייבת לעורר תמיהות חמורות. מה עוד צריך להתרחש, על מנת שדיין יבין כי תורת הקווים שלו היא אנכרוניזם מסוכן לישראל?

הלא כבר היו לנו קווים, שלפי דעתו היו הטובים ביותר שישראל היתה יכולה לצפות להם — קו תעלת סואץ, המוגן על ידי קו בר־לב; קו הביצורים ברמת הגולן, מתגבר בעוד מוצב על ידי חטיבת שריון מעולה. קווים אלה התמוטטו והובסו או נהרסו תוך יום אחד, למרות שהושקע בהם סכום עתק של מיליארדים רבים. איזה קווים טובים יותר יכולים להיות לישראל, שגם כאשר לא תוכל עוד להתמודד במירוץ החימוש יחפו עליה בעת מלחמה, וכמה כסף צריך יהיה להשקיע בהם על מנת שיחזיקו בעתיד מעמד יותר מממה? זוהי לא מחשבה רציונלית מגלה דיין בדבריו על קווי הגנה טובים אלא אובססיה.

■

כנראה, גם דיין עצמו לא יכול להשתכנע באסטרטגיית הקווים ולראות בה פתרון לאותן בעיות שהוא עצמו הגדיר, ולכן נזקק להמלצתו השלישית הגרעינית, היינו שישראל תפתח לעצמה אופציה גרעינית בלתי תלויה ותרכוש טילי „פרשינג". מערכת גרעינית זו נועדה כנראה להפצת ארות מחולש על כל חולשותיה של ישראל בתחום החימוש, כפי שדיין הוזה אותן. אך ניכר בעליל שלגבי, בשלב זה לפחות, אופציה גרעינית זו תלויה בשני מרכיבים בלבד: בפצצה ובאמצעי השילוח.

יש להדגיש כי הערכתו של ישראל לרכוש או לפתח בעצמה טיל לטווחים ארוכים מתיישבת יפה עם פיתוח האופציה הגרעינית, למרות שנמצא צורך להאשים כמסבה. בחזון את מי שקושר את בקשתנו לרכוש טיל זה ברצון לפתח אופציה גרעינית. השאלה היא את מי נועד טיעונו זה להטעות? ברור כי אופציה גרעינית אמינה מחייבת טיל בליסטי שישא את ראש החץ הגרעיני. כל ההתפתחות הנשק הגרעיני בעולם מאז מלחמת העולם השניה מעידה על כך.

גביון שישראל תסתפק בפצצה שלא תורכב על טיל; מי לידנו יתקע, כי הערבים לא יתקינו את הפצצה שלהם על טיל? ואז — האם נוסיף להרכיב בטילים שלנו רק פצצות רגילות?

אך דיין נמנע מלהעלות שאלה בסיסית — אופציה גרעינית מחייבת מערכת התרעה שונה לחלוטין מזו הדרושה לצורך מלחמה קונבנציונלית: מערכת רגישה יותר, אמינה יותר, שתודע למסור את כל המידע ללא כל טעות תוך רגעים אחדים. מערכת ההתרעה של ארה"ב, שאין דומה לה בעולם, נותנת לארה"ב התרעה בת פחות מחצי שעה על טיל נושא ראש גרעיני שישולח מרוסיה. ומשום שגם מערכת משוכללת כשלה אינה אמינה להלוטין, בנתה ארה"ב מערכת כלליים משוריינים בשביל הטילים, שיכול לעמוד בפני „המכה הראשונה", והדרוה לפתח מערכת נוספת הנישאת בתוך צוללות בים שאי־אפשר לאתר את מקומן.

מה יהיה דרוש לישראל על מנת להבטיח כי בחמש הדקות שתעמודנה לרשותה לא תשגה בהערכותיה, ואם תשגה עדיין תשאר בידה יכולת הגר־בה לאחר ספיגת המכה הראשונה? דומה כי סכום הכוחות לכל מה שהשקיעה ישראל בציוד צבאי ובקווי הגנה במשך כל שנות קיומה יספיק בקושי לבניית „כושר ספיגה" ולהקמת רשת התרעה שבהירבתות איזה בתחלת. דיין לא דן בשאלה זו. אך דומה כי אם ישראל על כך ישיב, כי זה צריך על גבולות 1948. אכן, מה שהדריך לנו עושה יותר מכל הוא החזון!

לגב' דובקה ולדהורן

חלוצת המשווקים של מוצרינו

במלאת 15 שנה לקיום החנות
ברחוב אבן גבירול 131
מיטב ברכותינו

„מעדני מורע"

לא מאהבת מאיר זרמי...

גולדה אמרה „לא!" לעופר ובאין מועמד מקובל על כל החטיבות, מפצירה „עבודה" במזכירה לחזור מהקיבוץ לבית ברחוב הירקון ✶ המפלגה פנתה אל הגב' מאיר בהצעה לעמוד בראש „צוות מנחה", — היא סירבה

מאת משה מייזלס

מפלגת העבודה היתה השבוע ל„מפלגה על ברכיים". הכל, מראש הממשלה ומטה, התחננו לפני מאיר זרמי לחזור בו מהתפטרותו מתפקיד המזכ"ל.

האיש שכיתת רגליו חודשים רבים מחבר „צמרת" למשנהו במאמצי גיוס כספים לקופת המפלגה הריקה והמעלה סמכותו וכרותה נעשה לפתע ההבר המבוקש ביותר בתוכה.

מאז הודיע מאיר זרמי פעם ראשונה לראש הממשלה יצחק רבין ואישי מפלגה אחרים על כוונתו להתפטר בגלל המצב הבלתי נסבל שנוצר במפלגה, לא נקשר במשך כשבוע אצבע להניאו מהחלטתו, וכשטרק את הדלת כבר דנו בוחרי־הודרים על מועמדים אחרים וכמעט הגיעו לגמר המלאכה. „כמעט", שכן ברגע האחרון הוברר לכל המתייעצים בהרכביהם השונים (אחת הסיבות להחלטת מאיר זרמי להתפטר היתה קבלת הכרעות חשובות לא במוסדות רשמיים ומוסמכים של המפלגה אלא בכל מיני „מטבחים") שלגבי כל אחד מן המועמדים יש „בעיות".

הרעיון להציע אישיות כגון יהושע רבינוביץ, חיים בר־לב ואבא אבן לקבל את התפקיד לא עלה יפה, כי השלושה דחו אותו כל אחד מראש. בהתייעצות בביתו של שר האוצר שבו השתתף גם ראש הממשלה יצחק רבין, היתה תמימות־דעים לגבי מועמדות שר השיכון אברהם עופר. המועמד עצמו אמנם הודיע על אי־רצונו לפרוש ממשרד השיכון וליטול עליו את תפקיד מזכיל המפלגה, אך ראש הממשלה וחבריו היו משוכנעים שיצליחו לשכנע.

אולם כאשר נמסר לראשי המפלגה (אומרים כי מפי השר ישראל גלילי), כי כששמעה גולדה מאיר על מועמדות זאת התבטאה נגדה בחריפות. ראשי המפלגה אף הוזהרו, כי גולדה מאיר עשויה לבוא לישיבת מרכז המפלגה — אם יוצע השר אברהם עופר להתפקיד המזכיל — ולהתייצב נגד ההצעה. בשעתו „עבר חתול שחור" בין גולדה מאיר ואברהם עופר, שמתח לא אחת בעת כהונתה כראש הממשלה ביקורת על הקו „הנוקשה" שלה.

עוד מספרים, כי בימים אלה, בעת שגולדה מאיר שהתה בבית חולים, התייצבו לפניה ראשי חטיבת מפא"י במפלגה, השר יהושע רבינוביץ ודוד קהרזון, והציעו לה לעמוד בראש „צוות מנחה" של המפלגה, אך היא דחתה את ההצעה.

גם חברי חטיבת רפ"י במפלגת העבודה לא התלהבו מן התוכנית של מינוי איש בעל עמדות „יוניות" לתפקיד המזכיל, ואילו אנשי חטיבת „אחדות העבודה" טענו כי עם הקיבוצאי מאיר זרמי „אפשר לעבוד". כששמעו, כי בקרב חטיבת מפא"י מסתמנת הצעה למנות „איש חזק מן השורה הראשונה לתפקיד, התכנסו ותבעו במפורש לעשות כל שאפשר כדי להחזיר את מאיר זרמי לתפקיד. הם רמזו כי אם תציג חטיבת מפא"י מועמד חדש תעשה כך גם חטיבתם, ויהיו התמודדות ועימות. כמועמדים מטעם החטיבה הם הציעו את ח"כ אברהם גיבלבר (מכהן עכשיו כמ"מ מזכיל המפלגה) ומזכיר הקיבוץ המאוחד דניאל רוזוליו.

רק שני מועמדים שהוזכרו הודיעו שהם מוכנים לקבל את התפקיד — נשיא אוניברסיטת בן־גוריון יוסף תקוע (נציג ישראל באו"ם לשעבר) ומזכיר מחוז המפלגה בירושלים עוזי ברעם. מועמדותו של יוסף תקוע אף הוצגה על ידי החוג על שמו של דוד בן־גוריון במפלגה, הדוגל בשלמות הארץ. הוא נחשב פעם מקורב לרפ"י, ונראה שגם זה גימק נגד מועמדותו.

עוזי ברעם, בנו של משה ברעם, נחשב בעיני רבים כצעיר מדי, ובעיני כמה „יוני" מדי. מועמדותו של עוזי ברעם נתמכה על ידי חוג „שילובי" בראשותו של ח"כ מיכה חריש ועל ידי המשמרת הצעירה של המפלגה. הותיקים במפלגה טענו, כי לצעירים שוב אצה הדרך „להשתלט" על מרכז המפלגה.

כשחיפוש המועמדים לתפקיד במקום מאיר זרמי השתבש — „יונים" ו„נצים" ותיקים וצעירים עיקרו זה את זה — נוכחו הכל, כי אין טוב מלחזור — ולאו דווקא מאהבת מרדכי — למאיר זרמי. ומאותו רגע החלה העליה לרגל אליו.

ראשי חטיבת „אחדות העבודה" נפגשו עם ראש הממשלה, עם ראשי איחוד הקבוצות והקיבוצים וביקשו התערבותם. ראש הממשלה פנה אל ראשי „האיחוד" בבקשה להפעיל השפעתם על מאיר זרמי. יצחק רבין, יהושע רבינוביץ, ישראל גלילי וראשי האיחוד נועדו עם זרמי. כולם ביקשו, התחננו הבטיחו כי המצב הבלתי נסבל במפלגה יתוקן — רק יחזור בו זרמי מהתפטרותו והכל ילך למישרין, בנק הפועלים ידאג לכיסוי קופת המפלגה, אישי צמרת, ובהם ראש הממשלה, ידאגו להפעלת המוסדות הרשמיים המוסמכים של המפלגה ושל סמכותה ומרותה של המפלגה על כל שליחיה ושלוחותיה.

הכל חפצו ביקרו של מאיר זרמי. האיש שרק אתמול התעלמו מתביעותיו ואזהרותיו. מפלגה שלמה כרעה על ברכיה.

מאיר זרמי האזין להפצרות ולהבטחות ולעתים נדמה, כי כל המהומה משעשעת אותו. הוא הבהיר שוב ושוב כי הפעם לא יסתפק בהבטחות בעל פה, שכבעבר נתגלו כהר הבטחות־שווא: רק אם ייוצרו תנאים לעבודת מעשית ב„שטח", אפשר יהיה לחשוב על חזרתו.

משרד החוץ פונה לאמל"ט

ביקור אלון וכינוס שגרירי ישראל — במוקד הפעילות

מאת יחיאל לימור

במשרד החוץ גילו באחרונה את אמריקה הלטינית.

ערב נסיעתו השבוע לביקור בארבע מדינות במרכז אמריקה, אמר שר החוץ יגאל אלון כי 1976 תהיה „שנת אמריקה הלטינית". כוונתו גלויה. תבוא פעילות מדינית־הסברתית ישראלית נרחבת לסתימת בקיעים ולעצירת סחף מדיני ביבשת.

לישראל קשרים דיפלומטיים כבר־ענפים ברחבי היבשת הדרום־אמריקנית ובמדינות מרכז־אמריקה. אך ישראל ראתה במדינות גוש זה יותר מידידות חביבות או שותפות לקשרי כלכלה ותרבות, גורם בעל משקל בזירה המדינית הבינלאומית, שבה המעצמות הגדולות „קובעות את הטון".

בשנים האחרונות מתברר שהתמונה הלטינו־אמריקנית אינה כה ורודה לגבי ישראל. מי שציפה שכל המדינות הללו ילכו דרך־קבע בתלם אמריקני בכל שכרוך בהצבעות באו"ם ובארגונים בינלאומיים אחרים, התבדה. דווקא התמיכה האמריקנית מעוררת לעתים התנגדויות בקרב הלטינו־אמריקנים, הנסמכים על ארה"ב בתחום הצבאי או הכלכלי, אך את עצמאותם מבקשים להפגין בתחום המדיני.

כאשר ביקר בארץ שר־החוץ המקסיקני לשעבר, אמיליו רבאסה, הסביר: „הכבוד העצמי שלנו מחייב אותנו לומר „לא" בכל פעם שהאמריקנים אומרים „כן"..."

הצבעתה של מקסיקו בעד גינוי הציונות לא היתה דווקא סימפטום לסחף מדיני. אך היא הדגישה שבחזית הלטינו־אמריקנית יש בקיעים. על ברזיל אומרים שהדבר נבע בשל השפעת הנפט והכסף הערבי; על פנמה שהיא נקרעת בין החוש האוהד לישראל לבין הסכסוך עם ארה"ב.

מרבית המדינות הזעירות באיים הקריביים, שהתעצמו בשנים האחרונות, לא גדלו על ברכי מסורת פרו־ישראלית כמדינות הלטיניות. הללו רואות את עצמן קשורות ל„עולם השלישי" מה עוד שלהן אין בדרך־כלל מדיניות מוגדרת לגבי הסכסוך המזרח־תיכוני.

מומחים לענייני אמריקה הלטינית מסבירים שהידוק הקשרים בין חלק ממדינות אמל"ט לבין „העולם השלישי", נעוץ בסכנה כהתוך פטי־טולוגי כלכלי. יתכן שהידוק קשרים זה לא היה לצנינים בעיני ישראל אלמלא מנסים הערבים להפוך כל במה בינלאומית, אפילו של ארגון מקצועי, לזירה שבה מוקיעים את ישראל. הנסיון האחרון, בוועידה הכלכלית של „גוש ה־77" במנילה, נכשל בעיקר הודות למקסיקו ולמספר מדינות לטינו־אמריקניות, שמנעו קבלת החלטות

הנסיון להוציא את ישראל מהאו"ם, כמו הנסיונות האחרים ובשנים לפגוע בישראל בכל פורום בינלאומי, מדגישים ביתר שאת את החשיבות שיש לשמירת הידידות המסורתית ולבניית הסותף בעמדותיהן כלפי ישראל. במשרד־החוץ סבורים שאל לישראל למדוד את יחסיה עם מדינות אמריקה־הלטינית באמת־מידה של ההצבעה באו"ם ובארגונים בינלאומיים אחרים. הם מצביעים על קשרים כלכליים ותעשייתיים הולכים ומתפתחים (מכירת מטוסי ה„ערבה" היא רק דוגמא אחת לכך), על קשרי תרבות ועל מה שמכונה „יחסים בילטרליים".

נסיעות יגאל אלון למקסיקו, ניקרגואה, קוסטה־ריקה וגואטמלה הוא צעד אחד בכיוון חיזוק הקשרים.

כינוס כל שגרירי ישראל באמל"ט, בשבוע הבא, לפגישה עם שר־החוץ, ילבן את הבעיות המדיניות ב־1976 — שנת אמריקה הלטינית.

בכנס ישתתפו 17 שגרירים, לאחר יקיימו במשרד־החוץ דיונים מעשיים לגבי ה„התקפה" באמריקה הלטינית.

פקיד בכיר

יעקב שות

לו הייתי רבין (גם שלא להיות זו שהייתי ● „איש תם של היות לו", אמר בשעתו רבנו וולטר מיש ● ואבל, לפחות, את כהונה דווקא בשפה הפוליטי) ● לא הייתי מרגיש משעם אי ביקורת הנמתחת ● הקולות כורזים מזה נגע פקיד בכיר אר־צות־הברית, ולא שוכבת ● לא, אני שואב הייתי שלא זאת רק נרצם ורוב נחת.

מה הם חושבים להם, כל האידיוטים מסביב ● שלטון משחק של־ילדים הוא? קל, חביב? ● כך, בשיתוף מושלם ומתואם עם אחיו? ● זכור אוכור עוד את תומכי ושותפיו או סובתי ● אשר הריעו, הללו, בירכו את מינויו לראש־הממשלה ● עצות התנהגות השפיעו גם עלי גם על (יודעים למי הופנה היא?) רעייתי ● אמרו לי החכמים, בהתחסדות ובצביעות: „קרב אל העם, שוחח עמו ברדיו ובטלוויזיה בקביעות ● זה גם לכוראל וגם מקרין אמון ומנהיגות" ● או: „שים לב למכתרהש ב„עבודה", אשר אותך הקפיצה לתפקיד ● זרוק עצמך של דיון מוקדם התלסה בעניינים, ושאולה את מעמדך? לא תוריד ● תוכל לשוב, לבטוח בה גם בבחירות שבעתיד" או: „ספר לעם את האמת, כשלוחצים, אונסים, כופים אל תחי־ ● כשצעד צעד כובשים את „רוג'רס" אל הצחק, אל תגחך אל הסתיר ואל תסווה, אל תיתחכם, כי היהודים הם עם נבון ה הכובע תצטרך לבלוע גם אם ייתקע לו כאידרה בגרון" ● או „תן תוכנית לעם, הקרן חזון ● כי ישראל אינה סתם כדיון עכה יודע: אין תורה? אין קמח להיתון ● אבל בכוח אמ יוכל לכל תקופת רוח" ● או: „אל תבטיח הבטחות מדיני פרוצצות ● העם זוכר הכל, ואיך תוכל אותו פצות? ● וז יגאל: „בתי, מתי כבר תתעסת הממשלה ולא תהיה גרורה ברית־ארצות?"

עסויות בכיף ענבניות! ● הגיעו לי, הנודניקים, ו להיות ● איני זקוק לשום עצה כדי לפתור פה בעיות ● אני כל יכול וכל יודע ● אני אלוף ניתוח ותיכנון ואין כמוני מב ● אני חזק, אני אמיץ ובהחון שופע ● מלכם מחר בי תב האמירו: „הן אין בלתו ● עמוק בתוך לבכם אתם יודעים אני זכאי, העם הוא זה אשר מתל ריבונותו ● בכלל, היש בחירה? הלא אני הרע במיעוט אשר בישראל תמיד מוב בחירה! ● על כן מותר לי לצפצף על עקביות, כי אין ע לי, אין לי מחיר ● יחתם לו אבא אבן בפשטות בשמו על מ מחוץ נגדי, אני אשיב לו לא בשמי אפילו, אלא כ„פקיד בכיר „צודק! בעצם מה שיש לנו אף פעם לא היה מנהיג גב לצד היום הוא מכונה שכיר ● ואם נסגור המעגל בזורח דיבור בתוך אוצר המילים של „גבר" ● נאמר: בשלב זקוק העם לצוות מנהיגות במיטבו ● והבשורה — טובה או רעה — רוצה העם כי לא מפי „פקיד בכיר", אלא מפי המפלגה תבוא!

והיה וזה קרה!

לרשותך

מערכת תקשורת לפינוי נפגעי תאונות דרכים
בכביש החוף בין צומת הקאונטרי קלאב לצומת גבעת אולגה

קרתה לך תאונה עם נפגעים בין הקאונטרי קלאב לגבעת אולגה, אתה יכול להזעיק עזרה באחד ממכשירי מערכת התקשורת לפינוי נפגעים הממוקמים בבל 2 ק"מ. אתר את המכשיר הקרוב אליך לפי תמרור מגן דוד אדום וטלפון הממוקם על ידו. התקרב למכשיר, לחץ על הלחצן המותקן על הלוח וקרב אליו את ראשך. המתן לתשובה ממוקד מגן דוד אדום. לאחר שהשיב לך התורן במוקד, דבר סמוך למיקרופון שבמרכז העמוד ומסור פרטי התאונה והנפגעים בקיצור. פעל לפי הוראות התורן במוקד מגן דוד אדום. התורן יחיש אליך עזרה רפואית.

משרד התחבורה | מגן דוד אדום בישראל

לשכת הפרסום הממשלתית

הסולידריות

הודעות משרד התקשורת

הסולידריות היהודית ניצחה בבריסל

● [...] בגין

א.

יוזמה של ועידת ברי[סל] של חוג רעיונים, ה[...] השתתפות בהם — חלוניי ובכנסת הי[...]ות. הגיעו יהודים מק[...]בל, לרבות צ'ילה דרום [...]ה, אוסטרליה. הם ג[...]ונות מרוממות רוח. ה[...]ישבו ימים, אף לילות, [...] משותף למצוא דרכים [...] כדי לעזור לאחיהם [...] המועצות.

[...]יה של המליאה — היא מ[...] הזוה „ריקה" — הוו מסי[...] בין 11—12 בלילה. כל מי [...] התשיל את עבודת יומו ב[...] מאוד לילותיו. צהרי[...] [...]סחים במליאה נתקיים הת[...] של המשלחות לטיניקן, וכן [...]ציות בין בעוני האסכולות [...] שנמשכו עד 2—3 בלילה. [...] לשווא. [...] הוועידה, שנתקבלה על [...]ל, היא מסמך רציני. היא [...] משום במלואה בתוגות [...]ית ובלי. התקשורת העו[...] הרוסים תקפה בשצף קצף. [...]ל שקרים", כך כינתה את [...] מוסקווה, המומחית לאמת. [...] כוזבות. זו מוכיחה את [...] המיסמך, שבו נתבעה ברית־[...] לאפשר ליהודים לשוב ציו[...] לדרתם על רצונם להתאחד [...]הם בארץ ישראל, המולדת [...]ית של העם היהודי, לשים [...] ומולה האנטישמית הרשמית, [...]חדר לאסירי ציון. בהצהרה [...]בו המשלחות לקיים מערכה [...] למען הצלת אחינו בברית [...] האומות החופשיה וקראו [...] מאבק אנושי צודק זה. [...]מן המנהיגים, אשר שליחיהם [...]קריב אחר דיוני הוועידה, [...] היה לנו, למשמעים, בוטר[...]נה ניתנת לערעור, של העם [...] לארץ ישראל, „נצחון עדיף". [...] רוצה להתפאר בשום צע[...]. האמת היא, כי מעלנו, מן [...] ראשון, לכבוש ירושם, בטעם [...] חשובה זו, כי המולדת ה[...] של עמנו היא ארץ ישר[...] [...] שמאבינים, כידוע, אחינו [...]ציון מברית־המועצות. [...]לה ההליכה שנשאת הוועידה [...]תב „ישראל", התבדל הוא [...]כדי הנדרך להבהירה. לא קל [...] דבר, אשר כבר החולם עליו, [...] בבוסר מבוסם. אבל, ברוך [...] באמץ השבוע לא עלה ב[...]וכטו לבאי הוועידה, הברו[...]ת, כי לא רק הכנסת הוש[...]יוני והוליס בשעתו לאמור: ההיסטוריות של העם היהודי [...]שראל איננה ניתנת לערעור, [...]ם ועידת המנהיגים היהודים [...]דצות הבל אשר קיימה בירוך [...] בדצמבר אשתקד, שבה ד[...] באותן מלים עצמן, את ה[...]יקר העיקרים בסערכותינו ה[...].

אחד בביאות, אשר את שמו [...]ת, וגם את פניו לא אזכור [...]יצר בשבתו מאחורי) התנגד [...] השינוי. כל שאר הברו[...] הטבו בה. המתנגד היחיד [...] כאשר נרשם בפרוטוקול, כי [...] הוויכוח נתקבלה פה אחד. [...] בבנתנו הנדין של עם ישר[...]

רצינו גם בהקמת מוסד מבצע קבוע, שינהל כערכה קדושה זו. מטרה זו לא הושגה במלואה, אבל עשינו צעד חשוב לקראת הגשמתה. בהודעת היושב ראש, שהוחלרה ל־ציל, הכללת גם הפיסקה הבאה:

„לפיכך ביקשתי את הנשיאות ואת הוועדה המתמדת של ועידה זו לקיים, בעתיד הקרוב ביותר, התייעצויות עם הגופים המוזמנים (ההסתדרות הציונית, הקונגרס היהודי העולמי, ,בני ברית', הוועד האמריקני לפעולה למען היהודים בברית־המועצות) ועם אחרים, על האמצעים והמבנה המתואמים לניהול המערכה הזאת".

שש מאות צירים חתמו על עצומה, פרי יוזמתו הברוכה של הרב שיינפלד, ראש איגוד הרבנים בארצות־הברית, התובעת הקמת גוף קבוע שיבצע את רצון הוועידה. על פי כל הסימנים היה רוב בוועידה בריסל השניה לקבלת החלטה כזו. אך גם

מהרו בחיים, שאלתי אחר מי, אחר מה? אין זאת, כי כוונתו של „המשלדרי" היתה לבאבדייאר ולצואר, ועדי המחנים האלה, אשר הכבוד האמה אינם בחשבים בהם כלל, עמד כבר להיזכם כולם — איך חלק מהם עוד נותר?

אלוף בישנה במילואים, דוידוביץ, מתוק גבל הגבורה הספרהית הזאת, הראייה בהתלם ל„טכירבה"; הוא נפגש עלידי הורדת דרגתו לתהראה ושלילית הפנסיה. על פי התנאים היהודים בברית־המועצות יש יסוד להניח, כי כאן סובל הגיבור היהודי בין מחסור בגד ללבוש ואף לחם לאכול. המתן הזה...

הזכרתי לוועידה מובאות אחדות, כגון:

„תורה דיגלה של חדה מחדיר משה בלבם של בני ישראל שנאה מרעילה לכל שאר העמים. היא מאלצם להיות בלתי־אנושיים; לשנוא את האדם, להיות שואפי דמים. כ־

כמו בהצגת הרייכסטג. דימיטרוב, אביהו, היה קומוניסט. אנו תמיד נאמר את האמת. הוא היה אדם אמיץ לב והוא הפליא את העולם בעמידתו הגאה נגד גורינג ומנהיגים נאצים אחרים. בזמן שנתקיים בברלין המשפט נגד דימיטרוב קויים בפאריס משפט ציבורי נגד הנדונה הורסת האדם. כך צריך להיות גם בימינו. האנושות החופשית איננה יכולה לעבור לסדר היום על ההתעללות הנוראה בצלם האדם, המבוצעת על ידי השלטון הסובייטי גם אחר סטלין. יורכב, איפא, בית הדין הציבורי הגדול מבוהים לפסיכולוגיה, לפסיכיאטריה ולמשפט ויופיעו בפניו העדים, אשר על בשרם נפגעם והם את ההוכחות.

השיבותי גם לספר, עבו זוינ־דברי של זאב ז'בוטינסקי על יחסנו לערבים, הישענה הפסנה, כי, לא פחות ולא יותר, הציונות כולה שואבה את השראתה בן הפשיזם ו„מיין

בלילה האחרון, ערב סיום הוועידה, קרה על רקע זה דבר חמור נגב. על שולחנותיהם של כתבי העתונות המרובים הונחה הודעה, כתובה על הנייר הרשמי של הוועידה, המפרית ומזנה את כל הפרות החוק של הרב כהנא. בדיעבד התברר, כי „הבישבק" המביש הזה נמסר לפרסום נגד הוראתו המפורשת של מר אלמני, אבל כל זמן שלא נמסרה הודעה מתקנת, עלול היה להתקבל בקרב העתונאים הרושם, כי על דעת הוועידה נכתבו דברי ההבל ורעות הרוח. עמדנו על כך, כי „המיסמך" יבוטל בשורש. הודעה שלפיה אין זו תעודה של הוועידה, נמסרה לכל העתונאים.

נסתיים לטוב, ועל פי המסורת הנאה על ישראל סבא, נסיים בו. בוועידת בריסל השתתפה קבוצה גדולה של שבי ציון מברית־המועצות, אסירי ציון ומשפחותיהם. דבריהם, בישיבה הנחתת של הכנס עשו רושם כביר על כל מי שזכה לשמוע אותם. שלב ראינו את בני עמנו ובנותיו בבבלים השקט, בהדר הופעתם הפומבית, בתבונת השכלתם העמוקה, הרחבה. אנשים נפלאים הם, מאופקים, חכמים, אוהבי אדמה וארץ, מהרדים שאינם ניתנים לשבירה. אשרי העם אשר זכה לדור צעיר מחודש כזה, השב אל עבו מעמקי ההתבוללות — באהבה ובמסירות נפש.

בין בני המשפחות של אסירי ציון היתה גם זו שזכיתי „לאמצה" בכנסת: מרים חנוך, רעייתו הצעירה של אסיר לנינגרד אריה חנוך, אשר נידון לעשר שנים במחנה ריכוז בעל המשטר המיוחד הנודע לשימצה, ובנם הקטן יגאל, היו עמנו, בבריסל. יגאליה, כפי שקוראת לו אמו, הוא ילד נפלא, המזכיר במעט בכל את הילד הקטן בשירה של רחל, פרי דמיונה רב־געגועי־האהבה.

יגאליה מתגעגע על אביו, אשר עדיין לא ראהו. יכול אני להיות סבו, והוא, לעתים, מתרפק עלי כאילו הייתי אביו של אביו. ילד מרגיש. יגאל יודע, כי אוהב אני אותו בכל לבי. הן בכל היקום אין יצור קרוב יותר ללב, מאשר ילד קטן, גדל, שואל, חביב, צוחק, מהבק, עם עיניו המבריקות, עם מבטו, או חיוכו, השובבי. ילד עברי קטן. אנו מה שקרה לאלף האלפים של ילדינו. יגאליהם שלנו.

הלכנו יחד, מרים חנוך ויגאל, ממלוננו אל אולם הוועידה. בדרך שמעתי בלא משים שיחה בין האם ובנה.

— אני רוצה לשחק.

— אתה יודע היטב, כי לא באנו הנה לשחק.

— אבל מדוע אינני יכול לשחק?

— גם אני אינני יכולה לעשות כל מה שאני רוצה.

— למשל?

הוא אינו מניח, השיקו. האם צריכה לתת לו דוגמה של מה שהיתה רוצה לעשות ואינה יכולה, ומספרת: עוד כמה תופיע ברדיו ובטלוויזיה (בלעבק אבא).

איש לא בא לבריסל כדי לשחק, יגאל'ה, כולנו היינו רציניים, אולי יותר מאשר בוועידות אחרות, בכלל האבות הכבים, המבא. אבל לא רק באי הוועידה אלא כל באי עולם חייבים לבקש סליחה מיגאליה בן השמש, על אשר עדיין לא ניתן לו לשחק...

הקרמל חייב ללמוד כי אין לו מונופולין על הפגנות כלל־עולמיות נגד האימפריאליזמים למיניהם, זולת הסובייטי ✱ יש לקיים משפט ציבורי על התנאים הבלתי־אנושיים במחנות הריכוז בברית־המועצות

בדרך צריך לדעת להשתמש בתבונה ובשקט. גורמים ידידותיים, כגון „בני ברית", הודיעונו, כי הם באו לבריסל מתוך הכרה שתהיה זו ועידה הקרויה, בלע"ז הבינלאומי AD HOC. אין לנו, אמרו לנו, כברג מטעם ארגוננו לחייב עתה, בוועידה עצמה, בוזירתו של גוף קבוע.

יהיה זה, בלי ספק, ניתוק רציני; אי אפשר היה שלא להתחשב בו. מוטב תמיד רצון טוב מאשר הטלת רצה. ביחוד, איפוא, בשותף, אחר התייעצות לילית עם ידידים חברים לדעה, את ההתחייבות היסודית לגבי העתיד. שוב, הכל תלוי בביצוע. נעמוד על המשמר. נתבע לפתוח בקרוב במערכה הציבורית המתחדשת, כל נדרש לא לדחות את ההתייעצויות על הקמת המיבנה (בלע"ז Structure) להנהל המערכה. אנו מצפים לגילוי של רצון טוב מצד הנדיבים.

ג.

בפני הוועידה הבאתי, בין השאר, סיכומים המוכיחים, כי השלטון הסובייטי הגיע במפעל מסע השסה האנטישמי המוכר את התקופה האפילות בתולדותיה של אירופה. „פאימשה" נתפרסמה ברוסיה הלבנה, תחת השלטון האדום, באלו המלים המתורגמות:

את נוחצות העולם עברנו ושקענו בידנו.
מצאנו גברים בשורותינו —
א מנת חלקם של אמיצי הלב,
אבל הפחדנים (כאן בא תואר נוסף, מבוה, המגוהה עם „היהודי" בבלורוסיה),
יורקים בפניו — אין דבר, הוא ימחה זאת ויצעק קדימה,
בעיני אנשים כמוהם, כבוד ואמת חסרי ערך הם,
כל שאיפתם היא לתפוס,
לנשוך ולרבות,
כיצד קרה שהם נותרו בחיים בארצנו...!

זהו משה האמיתי, וכמותו היא התורה...

„הנה התעמולה האנטי־ציונית (בלבד) של הקומוניזם הסובייטי. אין פלא, שמחברו של הספר גם מצדיק את הפוגרומים, מימי חמלניצקי ועדי פטליורה. כך הוא כותב: „האיכרים הפולנים, האוקראינים והבילורוסים, שהובאו עדי יאוש על ידי הניצול האכזרי (של היהודים), לפעמים התקוממו ועשו טיפול בידי למדוכאיהם. מסתבר, איפוא, כי לא כל פעולה נגד יהודים היא אנטישמית..."

שמו של המחבר הוא ביגון. חבשני הקמה, כי אין הוא קרוב בסופוהו.

הזכרתי לוועידה גם מובאה מסוג אחר. אמר הכהבטיקאי פליש, לאחר בצאו מבית החולים לחולי נפש:

„רובם של אלה הנמצאים בבית החולים המיוחד בדניפרופטרובסק הם חולים, רוצחים, אנסים, הולד גנים. ביניהם חיים כששים אסירים פוליטיים. הזוועה של „הפסיכושקה" השתלטה עלי מן הרגע הראשון... נדהמתי בהרגישי איך אני מידרדר מדי יום ביומו מבחינת שכלית, מוסרית ורגשית. התעניינותי בבעיות מדיניות נעלמה במהירות, אחריה התעניינותי בשאלות מדע. לבסוף גם ההתעניינות באשתי וגילדי... זכרוני נחלש מאד".

אמרתי, גם לוועידה בריסל, כי לא היתה כאכזריות הזאת, של אדם נגד האדם, מאז ביצעו הנאצים את ניסוייהם „הבדעייים" בגופותיהם ובנפשותיהם של אסירי מחנות ההשמדה. לפיכך הצעתי, כי יקוים משפט ציבורי על התנאים הבלתי־אנושיים הקיימים עדיין במחנות הריכוז, שבהם נמקים אחינו, גבורי הנפש, אסירי ציון, ועל השלכת אסירים כדירים, יהודים ולא־יהודים, ל„פסיכושקות" לבתי החולים לחולי נפש.

הזכרתי את המקרה דימיטרוב. הנאצים האשימוהו, על לא עוול ב־

קאמפף". שאלתי, כמובן, למקור ההוראה של „ברית דמים" בין סטלין ובין היטלר.

באשר למצבם של העמים בני החורין ומאבקו למען שיבת ציון של אחינו מברית־המועצות הזכרתי את האיבה המהלכת בארצות הברית. אמריקה, באמר, איננה יכולה, או צריכה, להיות השומר של העולם. אנו מבינים, אבל האומות החופשיות, אסור להן להרשות לברית המועצות להיות לשוטר של העולם.

ד.

השתתפתי בוועידות ובכנסים, לאומיים ובינלאומיים, רבים. מתוך הנסיון המצטבר יכולני להעריך כי ועידת בריסל היתה רצינית, ומעיקרה, טובה לעם היהודי. אבל למען האמת שלמה, אי אפשר לכתוב רק על הטוב; חובה לספר על הרע, אם אירע. יחסם של הארגנים לתביעתו של הרב מאיר כהנא להשמיע דבריו, ולו לפני אחת הוועדות, היה רע ובלתי־נבון. ביחס שהיה זה יש משום מן העיקשות הקטנונית, או, במהופך, כן הקטנוניה העקשנית. לא ניתן לו לדבר.

לא ידעתי דבר, אם, או מתי, עומד הרב כהנא להגיע לוועידת בריסל. גם לא הייתי בבניין, שבו נתקיימה הוועידה שעה שהוא נתגלה לפתע באחד מפרוזדוריו והוצא ונעצר עלידי המשטרה הבלגית. אך קיבלתי, כי בהיותו שכוב על הרצפה היכוהו, ובעטו בו, לא רק השוטרים אלא גם יהודים.

יוסף קלארמן, חבר קבוע של הנשיאות, אשר דרש מלכתחילה כי לכהנא, אם יבוא, יורשה להופיע לפני הוועידה, ואני, אורחה המוזמן של הנשיאות, מחינו בחריפות נגד הבושה הזאת. רצינו לתקן את המעוות על ידי מתן אפשרות לרב כהנא להשמיע דבריו לפני הוועידה, או לפני אחת הוועדות, כפי שהוא עצמו ביקש לעשות. תביעתנו נדחתה. ביתאים גורש הרב כהנא מבלגיה.

ב.

להעידת בריסל השניה כדי [...]יג העולם, כי המערכה ל[...] תרור אחינו בברית־המועצות [...] תמות. אמנם כן, בחפש ה[...]בדילות בין שני הכנסים [...]צה 100.000 יהודים מרוסיה [...]ה, אך כשר שהשיא, 35.000 [...] בשנת 1973 ראשי לציון, [...] חשוב הוא, לידיעת ה[...] לראות את הירידה התלולה [...] 11.4 בשנת 1975. אין ספק, [...] זו היא תוצאה של רדיפות [...] הסירוב הסובייטי. לכן, כר[...] לחדש את המערכה הציבו[...] [...] שיבת ציון מברית המו[...] כל שנה, על יסוד של הנד[...]

[...]ע השגה בועידת בריסל [...]רק ההצהרה הכללית מכילה [...] מודעת על האופי הזה של [...] נתקבלה על כך ההחלטה [...] היושב ראש, מר יוסף אל[...]סר את ההודעה הבאה: [...]ה זו היתה ביטוי חסר תק[...] סולידריות יהודית ואחדות [...] כולנו נדאג לכך, כי ההוד[...] שהושגה כאן תימשך ותחזר[...] [...]ידי אחדות שבמעשה. מנת [...]ל הוועידה היא ההרגשה, [...]רכה העולמית למען זכויו[...]ל היהודים בברית המועצות [...] שאיפותיהם, חייבת להימ[...]בר על יסוד של התנדה [...]ול שיתוף פעולה". [...]הם דברים טובים. כמובן, [...] השלום הבנון במעשים, [...] המודעות. נקווה כי ב[...] ההחלטה תבוא פעולה. הד[...]ימה הצעת שינוי. אתה [...]בידה ההלהבות כללית, [...] לה אחד קרוב המצגנה [...]כל, אם כביר לביטויות ה[...]ת הסובייטיות ואם כלליה. [...]ייב לומר, כי אין לו מו[...]ל הפגנות כלל־עולמיות נגד [...]ליזמים למיניהם, זולת זה [...]

[...]יהודי הוא עם עולם תרתי [...] כסוגל להשפיע על דעת [...] הציבור בה. הפגנות המתקיי[...] [...] אחד בארצות ארצות אין [...] שיכותן או בהתפעתן הגר[...] אלה היהאים צריך תזיני [...] מתבדה יתבעו פעולה כעין [...] בכל על ההלכה זו שלבעה [...] הדעה היושב־ראש.

למען יהודי בריה"מ לא אחשה...

כרטיס ביקור
מאת
א. דויטשקרון

אין לחשוך כל מאמץ כדי לאלץ את ברית המועצות להרשות ליהדות הסובייטית להגר, כך אומר מר ריצ'ארד מאס הסבור שהוא רואה הוכחות לרגישותם של הסובייטים לגבי דעת הקהל הבינלאומית.

מאס, יושב ראש ועד המנהלים של הוועד היהודי האמריקני ויושב ראש לשעבר של „הוועידה הארצית של יהדות הסובייטית", הפסיק את השתתפותו בכנס של אירגונו בישראל בשבוע שעבר כדי להשתתף בוועידת בריסל על היהדות הסובייטית. הוא הביע את אמונתו כי מגילת הלסינקי על זכויות האדם שגם ברית המועצות חתמה עליה יכולה לשמש המנוף שבעזרתו אפשר יהיה להכריח את הרוסים לקבל את הדרישה לבדיניות הגירה יותר ליבראליות.

איש עסקים, עסקן פוליטי, מורה, אספן, כל זה יחד הוא ריצ'ארד מאס, אדם בעל אישיות חופשית מאוד. „עסקי זה הוא פרץ בצחוק. „אני עושה רק די כדי לאפשר לעצמי פעילויות אחרות". ריצ'ארד מאס, שותף בחברה הד־

ריצ'ארד מאס: „עסקים? — רק כדי לאפשר פעילויות אחרות"

קעות, הוא אמריקני גאה „בן הדור השמיני". „אבי פשט את הרגל בתקופת השפל ב־1932". כל תוצאה מזה עבד ריצ'ארד בשעות היום כפקיד המשטל בדואר בחברת ביטוח ולמד בשעות הערב. הוא היה פעיל בזמן המלחמה כשלחם נגד הנאצים כאלחוטאי ותותחן בצפון אפריקה, איטליה, צרפת — אלה הם המקומות בהם ראה את מוראות המלחמה. לאחר שחזר הביתה מיד אחרי המלחמה, הוא הגיע לא רק את הוטהדה לעסקיו אלא הצטרף גם לוועד היהודי האמריקני. „אין ספק, שיותר קשה לשמור על היהדות בחברה חופשית ודימוקראטית כאמריקה", אך דבר זה הצליח יותר באמריקה מאשר באירופה, שם ירדה התודעה היהודית לשפל המדרגה לפני היטלר.

● „מעניין, מרגש ומתסכל"

בשנת 1964 נתבקש להיות בציר לאירגון הקפי למדי „הוועידה העדית האמריקנית על היהדות הסובייטית". אבל האירגון הזה היה חסר עיבורים וחסר כספים. לאחר שאורגן מחדש בשנת 1971 הפך ל„הוועידה הארצית על היהדות הסובייטית", נתמנה מאס לנשיאה הראשון.

„זה היה מעניין, מרגש, וגם מתסכל", אומר כתיים וחצי שנים שבהן כהה הנהגת של ג'קסון וקים עוד ובירים. „נפגשתי הרבה פעמים עם קיסינג'ר במשך התקופה הזאת", מבדיק, רב־עוצמה, עקבים — אלה הן התכונות שבהן מתאר מאס את מזכיר המדינה. „יש לי הפיטה שונה מדבר החשיבות של זכויות האדם במדיניות החוץ הבינלאומית". דבר זה נובע בחדר לאחר המדיניות האמריקנית. ודבר זה חייב להשתנות. „זכויות האדם חייבות להיות חלק של מדיניות החוץ".

ריצ'ארד מאס מציין שהוועד היהודי האמריקני ראה תמיד את זכויות האדם כעקרון יסוד המנחה את פעולותיו. „מחינו נגד הטבח של 250 אלף בני שבטים שחורים מצריים בסודאן. באוגנדה היה זה ציר יהודי אמריקני, שהיה היחיד שהוכיח את הטבח באינדונזיה כאשר הודח סוקארנו. התבים אינם יכולים להיבחר לעצמם להתעלם מזכויות האדם".

● חשיבותה של מגילת הלסינקי

על זכויות האדם היום לדבר, אך לא לשכנע סנקציה כדי לאכוף אותן באירגונים בינלאומיים. זוהי הסיבה מדוע ריצ'ארד מאס מאמין כי מגילת הלסינקי היא מסמך חשוב ביותר. „מגילת האו"ם על הזכויות האנושיות והפוליטיות, שהחלה תוקף ב־23 במארס 1976 היא ביותר משפטי

שקשה לאכוף אותו. מגילת הלסינקי היא הכרזה פוליטית בעלת משמעות — מיסמך מוסרי שיש לו אפשרות להיות הרבה יותר חשוב". מגילת האו"ם מגנה לא רק את הזכויות אלא גם את ההגבלות על הזכויות האלה. זכות ההגירה מוקפת בה הגבלות המקילות על ברית המועצות להתחמק מן ההתחייבות. אולם והלסינקי מדברת על „המגעים האנושיים". בתוך הקונטקסט הזה נזכר במיוחד איחוד של משפחות, ועל כן יש לה שימוש יותר רחב מאשר מגילת האו"ם, מסביר ריצ'ארד מאס. היא יכולה להפוך מכשיר של שיכנוע ללחוץ על ברית המועצות שתמלא את ההתחייבויות.

„אנו מנסים עכשיו ללחוץ ולהשפיע. ברית המועצות רגישה לדעת הקהל העולמית בשאלת זכויות האדם", טוען בתוקף ריצ'ארד מאס. „מדוע שלחו ועמלנים יהודיים לבריסל כדי להרגיע את העולם שהכל כשורה בברית המועצות כלפי יהודים? מדוע הפחיתו את הקלטי היציאה ליהודים ב־400 ל־300 רובל כאז יציאה הלסינקי? מדוע שיחררו שני אסירי ציון בטרם עת? מדוע ביטלו את הצורך בהבלטה במקומה. העבודה של המבקשים היתר יציאה?" ריצ'ארד מאס בטוח כי כל זה יש לזקוף אך ורק על חשבון דעת הקהל העולמית. אמנם הם לא הגדילו את שיעור ההגירה, הם מכשילים להתיר אנטישמיות, אין גם כל סימן לכך שיש בדעתם להפסיק במשפטים סלקטיביים.

ריצ'ארד מאס איננו רוצה לומר שאין עוד על מה להילחם. להפך, אך הוא מאמין שיש לפחות מכשיר אחד שאפשר להשתמש בו בצורה יותר יעילה מאשר בכל דבר אחר כדי להפעיל לחץ עליהם. „בין הכנס הזה לבין הכנס הבא של הארצות שחתמו, בהלסינקי בשנת 1977, יש צורך להוכיח את ההפרות של מגילת הלסינקי על זכויות האדם ולהגיש באמצעות האיגודים המתאימים לאומות החברות המקיימות יחסים עם ברית המועצות". יש צורך להקים עכשיו ועדות כדי לעשות את העבודה.

המלאכה מרובה. „ביותר ממאתיים ערים באמריקה יש ועדים מקומיים ליהדות הסובייטית הפועלים לבעד יציאתם של היהודים מברית המועצות. בפלורידה, למשל, פרסם ספר הכולל את סיפוריהם של 51 משפחות של יהודים רוסים שהופרדו. אנו מקיימים מגעים טלפוניים עם יהודים ברוסיה — מאה קריאות טלפון לשבוע נעשות בארצות הברית בתחום זה".

לעתים קרובות מנסים הרוסים לשבש את קריאות הטלפון או לביגן שאין תשובה. „הדבר הזה איננו מפריע עד עלינו. העולם בה קטן היום, מה שמתרחש היום בנובוסיבירסק יהיה ידוע מחר בלונדון או בניו־יורק".

● פעמיים בשבוע — הוראה

ריצ'ארד מאס, שאמר את כל הדברים החשובים האלה מבלי שיגלה התרגשות כלשהי אבל בתוקף, הוסיף: „היהדות הסובייטית היא אחד ממוקדי דאגתי התמידית ביותר". אכן, ריצ'ארד מאס מנהל חיים פוליטיים פעילים מאד. דמוקראט מובהק, הצליח להיבחר בשנת 1954 כראש העיר הדימוקראטי הראשון של עיר כבר־ידל הרפובליקנית באזרה מסורתי — וייט פליינס במדינת ניו־יורק. וויט פליינס המונה „50 אלף נפש בשעה הלילה ו־150 אלף בשעות היום" משמשת מקום מושב חברות בינלאומיות רבות כגון אי. בי. אם., וכן הרבה בתי עסק גדולים. „כן, הפוליטיקה היא תחביב — ובכל זאת..."

ריצ'ארד מאס איננו רוצה להחזיק במשרות ציבוריות נוספות. „זה לא בשבילי, אין לי קריירה בשבילי". הוא „מתבקש עכשיו לכהן כציר לוועידה הדימוקראטית. „יתכן שהדבר עשוי להיות מעניין, אך אני מעדיף לראות זאת בטלוויזיה". ריצ'ארד מאס מבטל את נטיתו הפוליטית לשטח פעילה אחרים. „איש איננו יכול לקחת ממני את ההוראה". פעמיים בשבוע מלמד מר מאס היסטוריה אמריקנית בבית ספר תיכון, וזוהי הסיבה שהוא איננו יכול להאריך את ביקורו בישראל: „בית הספר מתחיל שוב ביום א'", הוא מזכיר. גם האמנות נמצאת במשפחתו. רעייתו עוסקת בקרמיקה והיא מבקרת בהתלהבות בבתי ספר לאמנות בזמן ביקוריה בישראל. „אני אוהב לאסוף כתבי־יד — זה באמת נפלא. מכתבים של תומאס ג'פרסון, של תומאס פיין, וושינגטון... זה כל כך מרגש", נוצצות העיניים של ריצ'ארד מאס.

הודעות משרד התקשורת

לאור הפניות הרבות של הציבור חוזר ומביא משרד התקשורת מידע מעודכן על
החיוג הבינלאומי הישיר

א. **שעות השרות:** משעה 19.00 בערב עד 07.00 בבוקר בימי חול, ומיום שישי בשעה 15.00 אחה"צ עד יום ראשון בשעה 07.00 בבוקר ברציפות.

ב. **האם אתה כבר מחובר לרשת החיוג הבינלאומי הישיר?** כיום מחוברים לרשת זו הטלפונים הבאים:

בעיר ירושלים — כל הטלפונים, בשעות השירות הנ"ל.

הערה: הטלפונים בירושלים המתחילים בספרות 26, 41, 42, 85, מחוברים לרשת החיוג הבינלאומי הישיר בכל שעות היממה בכל ימי השבוע.

אזור חיוג תל־אביב (03) — כל הטלפונים מלבד אלה שמספרם מתחיל ב: 3, 9, 26, 82, 83.

הערה: הטלפונים באיזור חיוג תל־אביב המתחילים בספרות 20, 29, 88, 89, מחוברים לרשת החיוג הבינלאומי הישיר בכל שעות היממה ובכל ימי השבוע.

איזור חיוג חיפה (04) — כל הטלפונים מלבד אלה המתחילים בספרות 9, 72, 74.

הערה: הטלפונים באזור חיוג חיפה המתחילים בספרות 70, מחוברים לרשת החיוג הבינלאומי הישיר בכל שעות היממה ובכל ימי השבוע.

כל הטלפונים **בערים, אילת, אשדוד, אשקלון, אופקים, ערד, באר־שבע, נתיבות**, כל **הטלפונים של אזור חיוג צומת השרון (052)** המתחילים באחת הספרות 2, 3, **והטלפונים בנתניה** המתחילים **בספרה 3.**

שעות החיוג הבינלאומי של כל הטלפונים הנ"ל הן כמצויין בסעיף א' מלבד אלה שלידם צויין אחרת.

שירות "195" עומד לרשותך בכל ימי השבוע משעה 07.00 עד שעה 24.00.

חייג ספרות אלה ברצונך לשאול או לברר נושא כלשהו בחיוג הבינלאומי הישיר.

תפילה על הר הבית - האספקט המשפטי וההלכתי

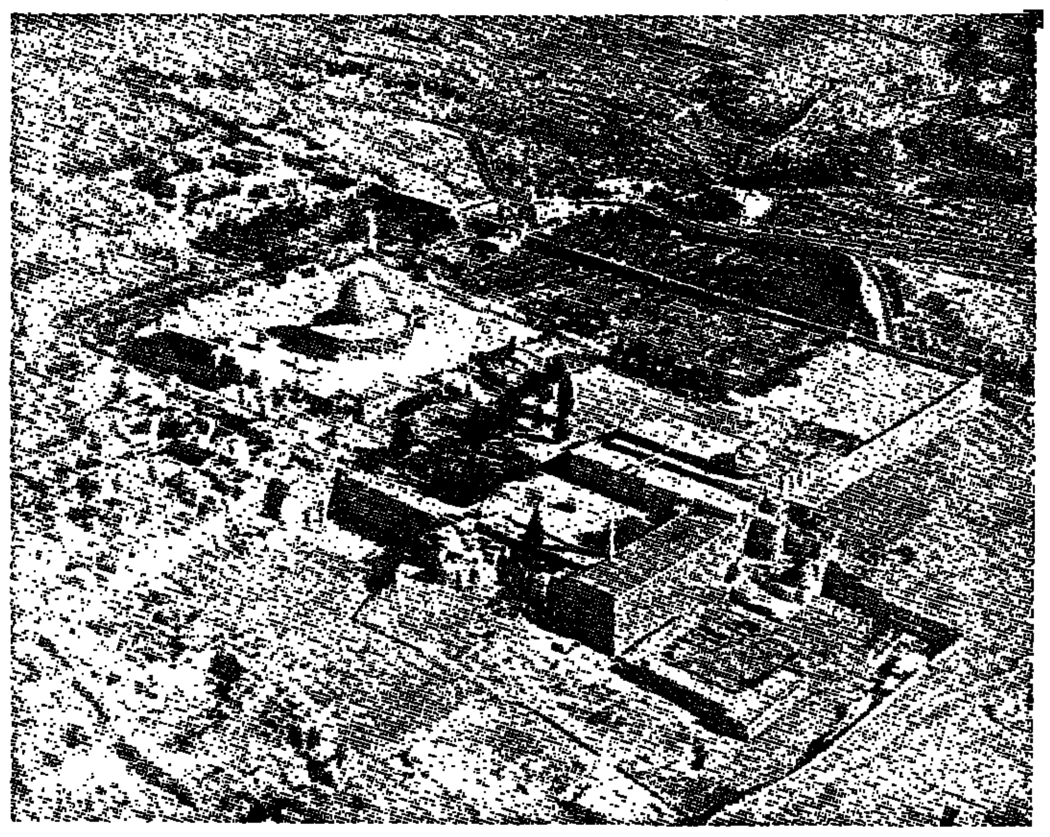

הר הבית ממעוף ציפור

על הרקע ההיסטורי — ראה מאמרו של גבריאל צפרוני ב„ימים ולילות" (עמ' 3-4-5)

משרד החוץ: האיסור בתוקפו

מאת ל. יקויאל

ממשלה לא שינתה עמדתה בעקבות החלטת בית משפט השלום, ואין כל שינוי לגבי המצב ששרר עד־כה בהר־הבית, כולל האיסור על תפילת יהודים". במשפט קצר זה מגולם, למעשה, תכנו של „תדריך רקע", בפרשת הר־הבית, שהועבר השבוע לנציגויות הישראליות בחו"ל.

[illegible]

בית המשפט תולה הקולר בהיעדר תקנות

מאת שאול הון

17 ביוני 1967 קבע שר הבטחון משה דיין, על דעת הממשלה כולה, שהשמירה על הר הבית תהיה בידי צה"ל. בכך נקבע עקרון מדיני חשוב: ריבונותה של ישראל על הר הבית כולו, כחלק מירושלים השלמה. כביטוי מעשי להחלטה חשובה זו, ניטל ממשרדי הווקף המוסלמי המפתח לשער המוגרבים. השער עבר לשליטתה של ישראל ובכך הובטחה גישתם של יהודים להר הבית בלא שום תשלום.

[illegible]

„מן העולם ועד העולם"

[illegible]

מי הפר את הסדר?

[illegible]

(סוף בעמוד 31)

אפשר לעלות - לאחר מדידה וקביעת תחומים

מאת הרב ח.ד. הלוי

הרב הראשי לת"א־יפו

ם החלטת בית המשפט שאין כל בסיס חוקי למנוע מיהודים מלעלות ולהתפלל בהר הבית ולאור העובדה שהעתק פסק הדין, שנשלח לשר הדתות, הועבר על ידו לרבנים הראשיים, תוך ציון כי זו שאלה הלכתית — נשאלתי מה דעת ההלכה בנידון: האם הכניסה להר הבית מותרת או אסורה לפי דיני ישראל. להלן תשובתי:

[illegible]

לחיות בירושלים

השבוע נתגשם חלומו של הרב בן הק"א, שאמר של שז"ר היתה באה אליו לשאול „שאלות"

הרב אפשטיין עם הנכדה: מלנינגרד באה.

מאת ברוך מאירי

הו חלום שהתגשם בגיל 101. קצת באיחור אמנם, אין כבר אותם כוחות, שבעזרתם יכול היה הרב משה אפשטיין — העולה הקשיש שהגיע אלינו השבוע מברית־המועצות — לקום ולתור את „הארץ המובטחת", להתהלך ברחובותיה ולשמוע את צהלת הילדים, את המלים העבריות.

[illegible]

...ומשפט ביליס

[illegible]

אבו של שז"ר...

[illegible]

הק.ג.ב. לקח...

[illegible]

„מי שנעצר —

[illegible]

הרבה כסף תוכל לחסוך בקנותך ברהיטי מוני

בחודש המבצע הנחית גדולות על מבחר: הסלונים, מזנונים, פינות אוכל

הובלה חינם לכל הארץ

תצוגה ומכירה בסיטונות

—5,800 ל"י לסוחרים ולקהל הרחב

מערכת ישיבה לסלון „סרלט"

מוני

יפו רח' שארית ישראל 25

ע"י איצעדין בלומפילד

מול שער 5

טלפון 834677

שביתה – בהצבעה חשאית

מאת ישעיהו אביעם

ההסתדרות עיבדה, זו הפעם הראשונה, תקנון לפעילות ועדי עובדים, חובותיהם וסמכויותיהם, תוך נסיון להכניס סדר ומשמעת במצב, בו ראו ועדים רבים במקומות העבודה שלהם אחוזה פרטית ● הוועדה המכינה, (שבה היו מיוצגים גם ארבעה מקומות עבודה גדולים) אישרה את התקנון פה אחד, אך צפויות הסתייגויות והתנגדויות והאישור הסופי לא יהיה לפני סוף השנה

החלטה על קיום אסיפת עובדים, שיש בה הפסקת עבודה חלקית או מלאה, טעונה אישור מועצת הפועלים..."

,,הכרזה על סכסוך עבודה במקום עבודה — מפעל או מוסד — תובא על ידי ועד העובדים לאישור מזכירות מועצת הפועלים..."

,,החלטה על שביתה כללית או חלקית (סנקציות) צריכה להתקבל על ידי כלל העובדים המועסקים במקום העבודה, בהצבעה חשאית וזו תהיה בעלת תוקף רק אם הצביעו על כך בבחירות חשאיות לפחות 50 אחוז מכלל העובדים המועסקים במקום העבודה (ולא רק מהנוכחים בהצבעה)..."

אלה הם אחדים בסעיפי הצעת ,,תקנון ועדי עובדים", אשר ועדה מיוחדת מטעם הוועד הפועל של ההסתדרות, בראשות נתן אלמוזלינו, עסקה בהכנתה. ההצעה מכילה 10 פרקים עם 112 סעיפים והיא תעבור עתה שורה של בירורים במועצות הפועלים (יחד עם ועדי עובדים), בוועדה המרכזת, במליאת הוועד הפועל ולאחר מכן תובא לאישור מועצת ההסתדרות.

ביום ג' השבוע, הפסיקו אלפי עובדי המדינה את עבודתם בין השעות 10 ל־11 והתכנסו לאסיפות מחאה בתביעה להשוואת שכרם לעובדי מדינה אחרים, המקבלים תוספות ייחודיות. עובדים אלה נקטו בצעד זה לפי הוראות 18 ועדים שהקימו ועד מתאם וקראו את העובדים לאסיפה — כל זאת מבלי לקבל את אישור מועצת הפועלים או אישור הסתדרות עובדי המדינה.

מה שאירע השבוע בקרב עובדי המדינה הוא רק סימפטום אחד מני רבים. בעשר שנים אנו עדים לסנקציות ולשביתות של ממש, הננקטות על־ידי ציבורי עובדים, לפי החלטות ועד מקומי ולעתים על פי החלטה של ועד של חטיבת עובדים בקבוצה אחת, מתוך ציבור עובדים גדול, המושבת כולו בצל כוחה, כגון שביתת עובדי התחזוקה, או עובדי בתי המלאכה ב,,אל על"; עובדי מחלקה הים בקצא"א ואחרים.

אין סעיף...

כתבור שעד עתה אין שום סעיף בחוקת ההסתדרות, האוסר על קיום אסיפת עובדים בזמן העבודה. אין שום סעיף בחוקת ההסתדרות, הקובע סדרי הכרזת שביתה. עד היום הזה, 56 שנה לקיומה של ההסתדרות הכללית, אין שום תקנון לוועדי עובדים המגדיר את הזכויות והחובות של גוף זה, שהוא למעשה התא הראשוני של ההסתדרות.

אמנם עוד בימי כהונתו של פנחס לבון ז"ל כמזכ"ל ההסתדרות, בשנות החמישים, אישרה מליאת הוועד הפועל את ,,תקנון בחירות לוועדי העובדים" הקיים מאז 1957 ותוקן בשנת 1972. אולם לגבי תקנון לגבי כלל הבעיות של ועדי עובדים אינו קיים עד היום.

במזכירות ההסתדרות שנערכה באפריל אשתקד, העלה המזכ"ל הנוכחי, ירוחם משל, את ההצעה לבחור בוועדה מיוחדת להכין תקנון לוועדי עובדים. הוועדה נבחרה באוגוסט 1975 והיא מורכבת מנתן אלמוזלינו (יו"ר) וחבריה הם: רחביה אופק, צבי ארצי, עו"ד גדעון בן־ישראל, משה ברטל, משה ולדמן, יצחק חזיזה, אברהם חסון, טוני כץ, אברהם מנדל, דניאל נחמני, צבי נתנזון, שמואל קיסלב ודליה תמיר.

...יש ועדה

הוועדה מורכבת מחברי הוועדה המרכזת, מזכירי ההסתדרויות והאיגודים המקצועיים ארציים (כולל אקדמאים), נציגי מועצות פועלים ונציגי ועדי עובדים. מאז אוגוסט 1975 היא קיימה ישיבות רבות כדי לעבד תקנון כולל לוועדי עובדים. תוך שנה.

בימים אלה סיימה הוועדה את עבודתה וסיכמה פה־אחד את 10 הפרקים וה־112 הסעיפים, אשר הועברו עתה לחברי הוועדה המרכזת והאיגודים המקצועיים הארציים לעיון ולהערות.

יו"ר הוועדה, מר נתן אלמוזלינו, הודה בפני, כי הוועדה העמידה לפני דילמה קשה ביותר ולפני ההסתדרות הוצב אתגר לא קל. עליה להכין תקנון שמעולם לא היה קיים בהסתדרות, תקנון אשר יחייב את אותם 13,000—15,000 ועדי עובדים, הקיימים ברחבי המדינה והכוללים למעלה מ־50,000 חברים.

עשרת הפרקים, שעליהם מושתתת הצעת התקנון, הם: * ועד עובדים במקום העבודה; * ועדים ארציים; * סדרים להכרזת סכסוכי עבודה; * הפרה בוטה של ההסתדרות על־ידי ועדי עובדים; * קופה ועד; * קרן עזר; * משך כהונתו של ועד עובדים; * סדרי עבודה של ועדי עובדים; * תשלום משכורות למזכיר ולחברי הוועד; * הגנה על חברי ועדי עובדים.

ביטול ועדים רבים

כבכלל ראשון קבעה הוועדה שוועד עובדים הוא הנציגות המוכרת היחידה של כל העובדים במקום העבודה, כלפי המעסיק או ההנהלה, בכל העניינים הקשורים לתנאי עבודה של כל עובד ושל כלל העובדים, הנובעים מהסכמים קיבוציים, מחוקי עבודה והנוהגים הנהוגים במקום העבודה.

פירושו של סעיף זה הוא ביטול כל אותם ועדים רבים במקום עבודה אחד (כמו הוועדים הרבים ב,,אל על" או בנמלים, או במזכירות הממשלה וכיוצא באלה). לצורך זה יוצע במועצות ההסתדרות לתת שהות של שנה לכל מקומות העבודה, כדי שהבחירות לוועד חדש תיעשנה לפי המתכונת הזו.

לצד זאת נקבע, שבכל מקום עבודה, בו מועסקים יותר מ־300 איש המשתייכים לכמה איגודים מקצועיים ארציים, תוכנה בוועד העובדים נציגות לחטיבות המקצועיות השונות, בהתאם למשקלם היחסי. לעובדים המשתייכים עם איגוד מקצועי מוכר זה או אחר, תינתן הזכות לבחור לעצמם נציגות שתייצג אותם בוועד האחיד בעניינים המקצועיים שלהם, כגון: טייס, מהנדסים, מיכרוים. אבל כל זאת יחד עם נציגי הוועד הנבחר כלפי המעסיק.

בתקנון נקבע שזכות זו תינתן לעובדים המשתייכים לאיגודים מקצועיים שונים. אם הם כלולים לפחות ב־10% מכלל העובדים במקום העבודה ולא פחות מ־15 עובדים.

ארגון גג

ועוד נקבע: במקום עבודה בו מספר העובדים הוא מעל ל־500 איש, המשתייכים לסקטורים מקצועיים או המרכזים כמה מפעלים (כמו לדוגמה — ,,אל על"), רשאים לבחור במועצת עובדים (ארגון גג) שחבריה נבחרו בכל סקטור או חטיבה תפעולית, כמספר הנציגים של הסקטורים השונים ייקבע בהתאם למשקלם המספרי.

סעיף אחר בהצעת התקנון דן בשאלת המשא ומתן. הוא קובע, כי המשא ומתן עם המעסיק או ההנהלה על הסכם עבודה ינוהל על ידי ועד העובדים, בשיתוף בא כוח מועצת הפועלים.

עד היום אין שום הגדרה לוועד ארצי של עובדים. עכשיו בא התקנון להסדיר את המצב וקובע כי העובדים המועסקים במפעל או מוסד ארצי, רשאים לבחור במועצת עובדים ארצית (לדוגמה נביא כאן ענפים כמו: ,,כלוחות", בנקים, ,,כלל־בתה", קופת חולים, ,,כור", ועוד).

— מי רשאי להחליט על הקמת מועצה ארצית?

— הקמתה טעונה אישור של מרכז ההסתדרות המקצועית ארצית, לה משתייך מקום העבודה מבחינת הטיפול המקצועי (למשל בבנקים הסתדרות הפקידים).

יש מקומות עבודה, שהפכו ברבות השנים לאיגוד מקצועי ארצי, דוגמת התעשיה האווירית על 16,000 עובדיה, או חברת החשמל, או קופת חולים. לגביהם קבעו בהצעת התקנון שהם יכולים לבחור את מועצת העובדים שלהם לפי תקנון מיוחד, שאינו זהה לתקנון לבחירת ועדי עובדים, בתנאי שהתקנון שלהם יאושר על־ידי המחלקה לאיגוד מקצועי.

תפקידי מועצת הפועלים

התקנון נותן לראשונה סמכות רחבה ביותר למועצת הפועלים, שהוא התא השני בחשיבותו, מבחינת ההיראכיה התיפקודית של יחסי עבודה, לאחר ועדי עובדים. בפרק על סדרים להכרזת סכסוכי עבודה, שביתות וסנקציות נאמר, שכל החלטה של עובדים במקום עבודה, טעונה אישור מועצת פועלים, לרבות קיום אסיפה בשעת עבודה. אם ידעו נציגי מועצת הפועלים על קיום האסיפה, יוכלו לאסרה או לדחותה, ויוכלו גם להשתתף בה, במקרה הצורך, ולדעת מה הם הצעדים שהעובדים עומדים לנקוט.

בקשר להחלטה על סכסוך עבודה, קובעת הצעת התקנון במפורשות, כי כל הכרזה על סכסוך עבודה תובא על ידי הוועד לאישור מזכירות מועצת הפועלים. כל החלטה על שביתה כללית או חלקית (סנקציות) חייבת להתקבל על־ידי כלל המועסקים במקום העבודה בהצבעה חשאית, ההדגשה היא על כלל העובדים ולא על סקציה או חטיבה תיפעולית, כפי שהדבר היה באחרונה על־ידי חטיבת עובדי בתי המלאכה ב,,אל על", שקיימו הצבעה חשאית (ללא אישור מועצת הפועלים), מבלי לקחת בחשבון את אלפי חבריהם במקום העבודה המשביתו גם אותם.

קיימת עוד הגבלה: ההצבעה על שביתה תתקיים לפחות 5 ימים לאחר כינוס אסיפת עובדים, שהוכנה על־ידי מועצת הפועלים שבתחום שיפוטה נמצא המפעל או המוסד. ולא זו בלבד, אלא שהכרזת שביתה לאחר הצבעה חשאית טעונה אישור מועצת הפועלים שבתחום שיפוטה נמצא מקום העבודה. אם מועצת הפועלים לא אישרה את השביתה, יש זכות ערעור במחלקה לאיגוד מקצועי או הוועדה לעניני איגודים — הכל לפי העניין. ובאשר לוועד ארצי — אם לא אישרה המחלקה לאיגוד מקצועי את השביתה, יש זכות ערעור בפני הוועדה המרכזת או הוועד הפועל.

ומה באשר לסמכותה של ההסתדרות לנקוט בצעדים נגד ועדי עובדים על הפרת מרות?

לכך ניתנת תשובה ברורה באחד הסעיפים הקובע כי מזכירות מועצת הפועלים רשאית להשעות את כל חברי הוועד או חלק מהם, במקרים שהכריזו על שביתה חלקית או כללית על דעת עצמם, ללא הצבעה חשאית וקבלת אישור מועצת הפועלים.

כאשר מזכירות המועצה מבקשת להשעות ועד עובדים, עליה להביא את החלטתה לאישור מליאת מועצת הפועלים תוך שבוע ימים מיום ההשעיה.

סעיף אחר בתקנון קובע כי מועצת פועלים רשאית לפזר ועד עובדים ולמנות ועד זמני, במקרים של הפרת משמעת חוזרת מצד ועד עובדים. במקרה כזה יש לקיים בחירות לוועד חדש תוך חודשיים. ועד שפוזר, רשאי לערער על כך בפני ועדת הביקורת המרכזית של ההסתדרות.

בלי דמי שביתה

ההסתדרות לא תשלם דמי שביתה לעובדים על אבדן ימי עבודה בעקבות שביתה בלתי מאושרת.

בסעיף הדן בטוהר המידות של חבר ועד נאמר, שלמועצת עובדים או לוועד עובדים, לא יוכל להבחר עובד אשר הורשע בבית משפט על עבירה שיש עמה קלון. בתום חמש שנים לאחר ריצוי עונש שהוטל על־ידי בית משפט, פג תוקף ההגבלה (דבר דומה קיים לגבי נבחרי רשויות מקומיות).

הוועדה מציעה בתקנון שלה, כי עניין מספר העובדים שישתחררו לטפל בעניני עובדים כמו: מזכיר ועד, או חברי ועד עובדים, ייקבע במשא ומתן בין הוועד למקום העבודה ובאישור מועצת הפועלים. שכרם של אלה יהיה צמוד לשכר שקיבלו עד בחירתם.

כאמור, נסתיים עיבודו הראשון בימים אלה ונתקבל פה אחד, כולל נציגי ועדי העובדים (היו בוועדה ארבעה נציגי ועדי עובדים גדולים). הצעת התקנון תעמוד עתה בירורים רבים ויהיו גם הסתייגויות של נציגי ועדי עובדים ואולי הצעות לתיקונים.

כללית קיימת הסכמה מצד ועדי עובדים ברחבי המדינה, שיש צורך דחוף בקביעת תקנון, אשר יקבע את הזכויות והחובות של ועדי עובדים וכן סמכויות למועצות הפועלים ולגופים האחרים, שעד כה לא היתה להם כל סמכות בכל הנוגע לוועדי עובדים שרבים מהם נהגו במקומות העבודה כבאחוזותיהם הפרטיות.

לדברי מר אלמוזלינו נראה שאישור הצעת ,,תקנון לוועדי עובדים" לא יאושר ע"י מועצת ההסתדרות אלא במחצית השניה של שנת 1976. לאור התמורות הכלכליות שעומדות לחול באפריל הקרוב, נשאלת השאלה, אם לא יהיה זה מאוחר מדי.

כיצד (לא) נתחשלה הפלדה (א)

מה שבתה קרית הפלדה

8 פועלים הועמדו לפני הברירה: שמירת שבת או מקום העבודה

ישראל הראל

...נור ההתכה הגדול, הבולע 60 טון גרוטאות במנה אחת, — שוב פוער את לועו ... הנהלת מפעלי הפלדה שהשביתה את המפעל ... ימים, זכתה במאבקה ... פועלים. השבבים: ל... פועלים, שסרבו לעבוד ... ניתנה הברירה ,,בין מקום העבודה לבין השבת", הם בחרו בשבת.

... דרישת הכנסת לפיטורי ה... הצעה לסדר היום של חה"כ ... שקבלו על פי ... התיקים שלפתע נדרשו ... שבת ... — פסק ... משה ברעם, שבמדינת ... אם יש מפעלים שחייבים ... בשבת, הרי שכל הפועלים ... חייבים לעבוד בשבת.

... נגד נמל אשדוד ש... בראש רשימת המפעלים ... או המושבתים. זוהי ... הנמל, אך עיון קצר ב... קרית הפלדה בעכו יוכיח, ... בין שני אלה, הבכורה ... המפעל האחרון, שלא פעם כונה ... החולה של התעשיה הישראלית ... לבנות שווה לו די זמן ... — להביא ולצמוד ... מאז הוקם, בשנת 1951.

על מה פרץ הסכסוך האחרון?

... אומר המנכ"ל החדש (מאז 1975) של המפעל, אורי בר־ ... הפרמיות במפעל אינן ... כפי שהיה נהוג בעבר ... יש צריך לעבוד יותר — בשביל ... פרמיה. הפועלים לא קיבלו ... החדש זה, התפתח סכסוך, אך ... עבודה. ... שעצם קיומו של המפעל ... נתקבלה השיטה.

בין ערגול להתכה

... טיפסה ועלתה מדי חודש ... דצמבר 1975, אז היתה ... תפוקה היתה גבוהה ופועלי ה... במפעל לא זכו לפרמיות, היתה — החלו סנקציות, ... באי־הענות לעבוד שעות נוספות ... באי־הענות לקריאות מיוחדות ...

... כמעיד המנכ"ל, החליטה ... בגלל מצב כספי קשה, ל... תכנית־חסכון בקיפה. הוחדו ... כח־אדם במחלקות השונות, ... מעל ההתכה, שם דרושים עוד ... עובדים. כשקיבלו פועלים ב... הערגול הוראה לעבור למפעל ... — סרב חלק גדול מהם ל... אחת הסיבות: בהתכה עוב... שבת, בערגול — לא.

... של הסנקציות סגרה, ... ההנהלה את המפעל והנהיגה את ... העבודה בשני תנאים: 1. ה... סנקציות, 2. כי שבהתנגד ל... בעבודה בערגול (הכנת המוצר ... של המפעל, הזיינו ברזל־בניין), ... צריך אנשים, להתכה ... שם יש מחסור באנשים —

... ועד הפועלים התחייב לתנאים ... ידענו את הויתורים". דברי ...

... הפועלים?

... יודעים היטב את מצבו של ... מסביר יו"ר ועד הפועלים ... סבן, בן 39: ,,בעיית המפעל ... ההנהלה היה בעד ... לפתור את הענין בהידברות. הענין: לפני כשמונה חודשים ההעברות הראשונות של פו... מהערגול להתכה. חלק התנגד ... בשום שתנור ההתכה מופעל ... שבת, ובעבודה ארבע משמרות, ... שעתו של כל אחד לעבוד ... לא רצינו, כנציגי הציבור, ... על פועלים אלה עבודה בשבת ... בגלל

מחסור בכוח־אדם נדרשו פועלי ההתכה, בעיקר אלה שעבדו ביציקה, לעבוד לעתים שתי משמרות רצופות, עד שלא יכלו יותר — וסרבו לעבוד שעות נוספות.

,,כאן באה ההנהלה, ומסיבות מוצדקות מבחינתה, החליטה להפסיק עבודתו של תנור ההתכה — והמפעל הושבת. כשאין פלדה יצוקה — אין גם חומר גלם למפעל הערגול".

● לסגור או לפטר

,,בכאב־לב נאלצנו להחליט: או שהמפעל יישאר סגור ו־680 פועלים יובטלו, או להסכים לפיטורי השמונה, שסרבו לעבוד בשבת. לבסוף הסכמנו להחלטת ההנהלה להשאיר את הבחירה בידי השמונה: אם הם רוצים לשוב — או הם שבים תוך ידיעה שבהגיע תורם יעבדו בשבת".

חיים פרצ'וב, חבר הוועד, מוסיף: ,,לא בחרנו דווקא דתיים לעבודה בשבת. ההנהלה, בשיתוף עם הוועד, בחרה מתוך רשימה פועלי הערגול וההרכבה (,,המרכזי" — פועלי בתי־המלאכה, האחזקה, הקרור וכו' — כי לומר אותם פועלים המספקים שרותים לעובדי הפלדה) צעירים ובריאים, שמתאימים לעבוד בהתכה".

יצחק חזיזה, מזכיר מועצת פועלי עכו: ,,הבאתי הצעה לפני יו"ר המחלקה לאיגוד מקצועי, כי ,כור', בעלת המפעל, תגלה גמישות ותקלוט את שמונת הפועלים באחד המפעלים הרבים של ,כור' במפרץ חיפה ועכו, במפעל שלא עובד בשבתות, תוך שמירת זכויות השכר, הוותק וכו' של אותם פועלים, במקומם תוכל הנהלת הפלדה לקלוט פועלים מבחוץ, שמוכנים להתחייב לעבוד בשבת".

יצחק חזיזה עבד במפעל זה משנת 1957 עד 1964 כפועל־ייצור: העביר במילוי ברזל לוהטים בצבת, כמו בתמונות מ,,הימים ההם". היום התהליכים הם אוטומטיים. אך, כפי שאומר המנכ"ל, אורי בר־רצון: ,,עיקר עבודתם של פועלי ההתכה היא בעיצת שגיאות של המערכת האוטומטית השלמה. לכך נחוצה שגרה גבוהה מאוד של משמעת ואחריות. לצערי, זו לא התכונה הבולטת ביותר אצל הפועל העברי".

● ומה אומרים המפוטרים?

לאותם המפוטרים המתגוררים בשיכונים של עכו. נפגשנו עם שניים מהם. שמעון מלכה, בן 25, רווק, מצבו, עבד שלוש שנים במפעל. כשנסגרה המחלקה שלו בערגול, הועבר להתכה, אך שם ניתן לו תפקיד שאינו מחייב עבודה בשבת: מיון הגרוטאות, לפני הבאתם לתנור ההתכה. ,,בסביבה בינואר יצאתי למילואים", מספר שמעון, ,,כשחזרתי בסביבות בפברואר, היה המפעל סגור. נסגר על־ידי ההנהלה. כשפתחו שוב את המפעל לא נתנו לי להמשיך בגרוטאות, כי אם חייבו אותי לעבוד בהתכה ממש, שם עובדים בשבת".

מההמון המוצע שעשינו בבית הוריו של מלכה התחוור לנו שאכן זה בית של שומרי־שבת, ולא, כפי שניסו לרמוז לנו במפעל, שאחד מהשמונה, בלבה, ניסים עוזן, הוא שומר שבת, והיתר עבדו כבר בשבת. שמעון מלכה מבהיר: ,,אף פעם לא עבדתי בשבת. אם זה אפשר לבדוק — ביוכחתי".

חנניה לוי, בן 22, נשוי ואב לילד אחד, מבהיר גם הוא: ,,אני שומר שבת. אף פעם לא עבדתי בשבת. לפני חצי שנה, כשהוציאו אותי מהערגול להתכה — וסרבתי לעבוד בשבת, נתנו לי לאחרים, כעונש, עבודה בניקיון בחצר, שם אין פרמיות. כשראו שאנחנו לא נכנעים ומסרבים לעבוד בשבת — החזירו אותנו לערגול, שם לא עובדים בשבת. עכשיו — הידשי את הדירבה ובשכיריבני — פיטרוני".

,,אני מוכן לעבור להתכה — אך בלי משמרת שבת. ואם צריך לעבור

לפטפל אחר — אעבור. אלך לכל מקום שאורחיו לחם".

המנכ"ל, אורי בר־רצון: ,,מפעלי פלדה, בעולם כולו, עובדים ראונד־דה־קלוק (סביב השעון — כל שעות היממה). אם יושבת התנור בשבת — אין סיכוי בעולם שנהנה רווחים. אם רוצים לייצר פלדה בישראל — צריך לעבוד בשבת".

רב ההסתדרות, הרב מנחם הכהן, ביקר השבוע ביום שלישי במפעל ושמע את שמונת הצדדים. ,,יצאתי מזועזע", סיפר לי. ,,מפעל כולו זה, שצובר הפסדים כל יום, חושב שבפיטורי שמונה פועלים יפתור את בעיותיו? והמדאיג ביותר: החוגים בכלי התקשורת, הקופצים על כל אבק של ,,כפיה דתית", כביכול, אינם פוצים פה כשבמדינת היהודים מפטרים פועלים שאינם רוצים לעבוד בשבת, כש"ב כפיה אנטי־דתית מובהקת".

● עתיד המפעל — מעורפל

בסוף החודש ינואר היתה אסיפה כללית של העובדים בהשתתפות מנכ"ל ,,כור", מאיר עמית, ויו"ר המחלקה לאיגוד מקצועי, אוריאל אברמוביץ'. לעובדים נרמז, שאם התעשיה לא תצליח — לא ברור עתידו של המפעל.

מה שלא נאמר לעובדים הוא, שאשתקד צבר המפעל הפסדים של עשרות מיליונים לירות ושהשותפים הגרמניים של קפרייה באחד מבתי התעשיה הנמוכה.

אך יו"ר הפועלים ומזכיר מועצת פועלי עכו יודעים את המצב. אומר יצחק חזיזה: ,,לרוב המנהלים, אין ידע בסיסי מה זה פלדה, איך מייצרים פלדה. תנור ההתכה בירין זמן רב מדי. אפילו נסבים שהפועלים לא כל כך מבינים, האם הפועלים הם המוחים שבטפלים בתנור היקר? הרי, לדברי המנכ"ל, הם צריכים לבצע שגיאה ואת השגיאות הטכנולוגיות עושים המהנדסים והמנהלים! הפועלים מגישים את הגרוטאה ומקבלים בפלדה הנשפכת. אבל בתהליכים בתפעול התנור וכו"ב עוד לסת ההנהלה. זהו כשלון שלה. כל כי שאומר שבגלל הפועלים המפעל לא יעיל — בורח מן המציאות ומסלף את העובדות.

הפועלים, ,,דרשנו מהמפעל, מ,כור ומחברת העובדים שיביאו שמונה מומחים מגרמניה שיעבדו ארבע משמרות, כמו פועלי ההתכה — ושהמפעל הזה יתחיל לזוז סוף־סוף. היום נמצא כאן מומחה אחד ויחיד, שהכבים מהמכה, הציל את המפעל".

כיצד הגיעו הדברים לידי־כך? כידוע בכל העולם מצליחים לייצר פלדה ברווח, ואילו כאן, בישראל, עבר 25 שנים בהפסד־עצום? מי האחראי לכשלונות המונובנסאליים?

(רשימה ראשונה בסדרה)

מפוטר חנניה לוי
העיקר פת הלחם

יו"ר ועד העובדים משה סבן
בכאב לב הסכמנו לפיטורים

מפוטר שמעון מלכה
אחרי המילואים — פיטורים

יצחק חזיזה
מזכיר מועצת פועלי עכו:
זה כשלון המנהלים ולא הפועלים

ההתכה האלקטרונית: פועלי הערגול סרבו לעבור לעבודה בהתכה. לבסוף הסכימו 23. שמונה סרבו, בגלל הצורך לעבוד בשבת.

דירות ,,הון" בע"מ
ראשון לציון
רח' הרצל 50
זוג צעיר
אמור לא לאינפלציה
אמור לא למס ערך מוסף
הקדם ורכוש דירת פאר בראשון־לציון
בפרויקט יוקרתי — ברח' כצנלסון
הרשמה: 10.000 ל"י
חוזה: 50.000 "
משכנתא לא צמודה 40.000 "
בתשלומים ל־28 חודש 80.000 "
180.000 ל"י
מעליה, לובי מפואר, ... ארכיטקט ...

ראיון השבוע עם ח"כ יצחק בן־אהרן · דב גולדשטיין

יש ללכת לבחירות מיידיות בהיערכות פוליטית חדשה לאחר שכל גוף מפלגתי יגיע להכרעה בשאלות השונות

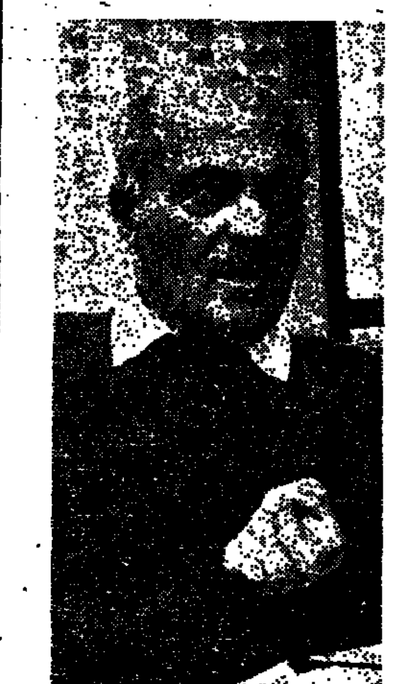

הממשלה מצטיירת כממשלת כניעה, הנגררת אחרי האינטרסים של ארה"ב בלי לגבש את הרצון הלאומי של ישראל ● יש ליצחק רבין התכונות הדרושות למנהיגות, אבל עליו להתייצב בגוף פוליטי חדש ● הממשלה והציבור בורחים מן ההכרעה בשאלות המדיניות והכלכליות — ובמקום שאין הכרעה על דרך נוצרות ביצות אנושיות ● חידוש בישראל: המפלגה שולחת את נציגיה בממשלה בלי כוח פוליטי מאחוריהם, לייצג שם את... עצמם ● זו אוילות עליונה להכריז עתה על הסכמה לחזור בגבול המזרחי לגבולות 1967 ● אין זה מעניינה של ישראל איזו מדינה תהיה ממזרח לה ● התעשיינים והפועלים יונקים יחד מן העטין הממשלתי ופטורים מהחובה להשתית את הרווחים והשכר על פרי הכשרון, העבודה והמסירות ● התעשיינים צריכים להרוויח פחות — והפועלים צריכים לייצר יותר ● יש להנהיג משטר חרום ולכרסם ב־10 עד 15 אחוז — מרמת החיים הנוכחית ● היהודים בתפוצות אינם רוצים להקריב קורבנות למען רמת החיים הגבוהה שלנו ● שוק ההון השחור בישראל, על עשרות המיליארדים שלו הוא המחבל במשק ולא ממשלת ישראל.

שעת־דמדומים — מכנה חבר הכנסת יצחק בן־אהרון את התקופה הקשה שאנחנו חיים בה.

משבח את סגולותיו של ראש הממשלה, יצחק רבין, אבל מכלה בהבליגה את הממשלה בראשותו; מצהיר אמונים למפלגת העבודה, בתקוה שהמנהיגות הדרושה לישראל תצמח מתוכה, אבל משאיר דלת פתוחה גם לצירופי־כוחות אחרים; חובט על ימין ועל שמאל, מכנס תחת קורת־גג אחת את התעשיינים ואת הפועלים, „היונקים יחד מן העטין הממשלתי" — יצחק בן־אהרון הוא ההוכחה המובהקת, כי בגיל שבעים יכול אדם להיות תוסס מאוד, עירני מאוד ובתנאים מסויימים, אף בלתי־צפוי מאוד.

— דומה שלא היתה עוד בתולדות ישראל התקפות כזאת על הממשלה ועל ראשה ולא הומחה עוד ביקורת כבדה כליכך על חוסר אמינותה של הממשלה. כפוליטיקאי ותיק ומנוסה, במה אתה רואה נובעה התופעה הזאת?

איני יכול שלא לקבוע מראש, שהממשלה הנוכחית קיבלה ירושה המורה ביותר מקודמותה, זו שקוראים לה היום „ממשלת האנשים החזקים", או „ממשלת בעלי־הסמכות", ומעברים שונים עולים קולות של געגועים אליה. כל כמה שיהיה הדבר תמוה — ואני מודע לתמורת האמירה הזאת, אבל היא מבטאת את כל עומק הכרתי: הפרק ההוא, של הממשלה החזקה, הסתיים מבחינה מדינית־בטחונית במלחמת יום הכיפורים; ומבחינה חברתית־כלכלית בחברה מעורערת עד היסוד, גם מן ההיבטים הכלכליים, ולא כל שכן מן ההיבטים החברתיים־מוסריים.

השטרות של תקופה, שהצטיינה באסימות ובקפיאה מחשבתית מזה, ובהתלהבות בוטה מתירנית של משאבי חוץ ופנים מזה, נגרמו לפרעון על שולחנו של הדור הזה, שעלה על הבמה הפוליטית אחרי מלחמת יום הכיפורים ומאז הוא נאבק מרה בפימות עם הבעיות האלה ונדרש לפרוע את השטרות, שמועד פרעונם עבר מזמן.

— עם פיגונה של ממשלת ה[...] טבע ראשה את הוונת דרכה: המשכיות ושינוי. איזה חלק נתקיים בדרכה של הממשלה באופן בולט יותר, ההמשכיות או השינוי?

מסתבר, שההמשכיות והשינוי אינם הולכים בד בבד. סיסמת יסוד זו, שטבע ראש הממשלה עם הצגת הממשלה, לא פוענחה ולא נתפרשה מעולם. לא נתברר באלו התחומים נתכוון ראש הממשלה להמשכיות ובאלו היה צפוי שינוי, או היה רצון להוליל שינוי.

● בגלל אילוצים

בסקירה של השינויים, שהממשלה הנהיגה בפועל, כי כל השינויים היו תוצאה של אילוצים אובייקטיביים, במישורים שונים, שכפו על האחראים להנהגה לפנות אל שינויים בתחומים מוגבלים, תוך נרצות להמשכיות באותם תחומים שאילוצים חיצוניים לא חייבו שינוי.

גם אילו היו ראשי השלטון שלמים עם הקווים, שהדריכו את הממשלות הקודמות, לא נותר אף אחד מן הנתונים הקודמים שאפשרים לנהג על פי כללי־ההמשכיות. בממשלה זו לא נתגלה כוח יצירתי אינטלקטואלי ומוסרי לגבש מדיניות ודרכים לשינויים הכרחיים; לא כל שכן שלא גובש מוקד של כוח פוליטי־חברתי, המסוגל לצעוד על כתפיו את האתגרים החבורים האלה של השינויים הדרושים.

— בתחום המדיני־בטחוני, למשל, עשתה ממשלה זו מהלכים אחדים, שאינם מעידים על קפיאה דווקא...

בתחום המדיני־בטחוני נפרצו כל הסכרים להמשך המדיניות של „שב ואל תעשה", של המתנה פאסיווית מאחורי קווים בלתי־חדירים, כביכול. מבחינה טריטוריאלית, ועוד יותר מבחינה מדינית, לא יכלה הממשלה לדבוק בהמשכיות — ולא נמצא לה הכוח להוליל את השינוי.

שבע השנים מאז מלחמת ששת הימים ועד מלחמת יום הכיפורים מוססו את כל ההנחות הישראליות. הקיפאון יצר את סיר־הלחץ להתקפות הערבית וגרם לניכור מוחלט בין העמדות הישראליות לבין בעלי־בריתה, שותפיה וידידיה בעולם הבינלאומי, כולל, כמובן, ארה"ב.

● אין הכרעות

במקום שנדרש השינוי הבולט, שחייב יוזמה ישראלית, תפיסות ישראליות חדשות, הכרעה חד־משמעית בין האלטרנאטיבות השונות, שילוב אמיתי בין צרכיה של ישראל לבין חובתה לשותפות עם העולם המדיני, וקודם כל עם ארה"ב, שבלעדיה לא תיתכן כלל מדיניות חוץ ובטחון ישראלית — היתה הגררות ישראלית אחרי הצרכים האמריקניים הדיגנות להם. במקום שנתבע לגבש את תוכנית השלום הישראלית, את תוכנית ההסדר שלה, ולהגדיר את רצונה הלאומי ואת הצרכים הבינלאומיים, הנראים לישראל כתנאי לקיומה ולהמשך הגשמת הציונות, באמתה עמוקה, בהגשמה מעשית — היתה בישראל, בהנהגתה של ממשלה זו, בריחה מתענגת מכל הכרעה והסתתרות נלעגת מאחורי סיסמאות ריקות...

— בוודאי לא תשכח להזכיר, כי הציבור מפולג מאוד בשאלות אלו וכל עוד אין ממילא נכונות מצד הערבים להסכים לשלום־אמת, גם על פי תפיסת המינימאליסטים שבקירבנו, מה טעם לוותר על אחדות העם ולהפקיר את הרוחות בפלוגתות פנימיות?

נכון, הציבוריות הישראלית מפולגת בשאלות אלה פילוג עמוק. בין אם מאפייני המצב הם יותר מבוכות, אי־בטחון וספקות, בין אם מדובר בהשקפות שלם מגובשות, בחלקים שונים של הציבור, אמת היא, כי פורות מאשר אי־פעם בתולדותינו יש עתה קוטבנות לאומי בהערכת הנתונים היסודיים של חיינו, ביחס לרצוי ולאפשרי.

אין זה נכון מה שמנסים לתאר באי־דיוק־היסטורי ובנוסטלגיה מגמתית בלתי מבוקרת, שאי־פעם בתולדות הציונות, בטרם מדינה ולאחר שהוקמה, נתגבשה מדיניות ישראלית או ציונית, ללא הכרעה. אין מדיניות ללא הכרעה. אין מדיניות בבריחה מן ההכרעה. בכל אחת מן התחנות המכריעה בדרכנו המדינית נפלו הכרעות של רוב ומיעוט ועל יסוד בירורים נוקבים ותוך פילוגים כאבים ותוך התרחשויות חברתיות ואנושיות ומוסריות מכרעות מדי, בתופעות הלוואי שלהן. אבל היתה הכרעה.

היו לכך תוצאות פנימיות חמורות. מפלגות וחטיבות חברתיות קמו ונפלו על כך. מפלגות, חברים, שותפי־דרך־ארוכה, נפרדו בכאב צורב. נוצרו צירופי־כוחות פוליטיים חדשים. רצון העם, כפי שגובש בהכרעה דמוקרטית, קם והיה. כך — מימי [...] הקונגרסים המסוערים בויכוחים בין וייצמן וברנדייס והפלוגתות בין הציונות השובת והליברלית לבין הרוויזיוניזם — ועד לפרקי החלוקה, שבהם נפרדו דרכיהם של ותיקים מימי העליה השניה, השילומים והמלחמות הנסיגות וההסדרים. היו השקפות מנוגדות. היה ויכוח. היתה הכרעה מפורשת ונתגבשה מדיניות פעילה, לפי כיוון ההכרעה.

● הממשלה — בבואה

מאז מלחמת ששת הימים — אין הכרעות, אין יותר הכרעות. זה לא בא בעקבות מלחמת יום־הכיפורים. היא רק האירה בזרקור נורא את העזובה הזאת, את המחדל הזה, שלא היה מעניינה של ועדת אגרנט, את העונש הכבד על בריחה מהכרעה ועל ההמנעות מגיבוש דרך. זה היה השינוי שנתבקש — ולא בא: הכרעה.

לא שקטתי. לא נחתי. לא הרפיתי. ראיתי את חיינו כבן־עודן־של־שוטים. עתה נמצאו לי שותפים רבים. עתה מבינים רבים, שדרושה הכרעה, שיש הכרח דחוף לבנות את ממשלת ישראל על פי ההכרעה הזאת — בין הטוענים לשלמות הארץ, כלומר הפיכת גבולות שהושגו בקרב, לגבולות־קבע, לבין התפישה של גבולות בטחון, תוך ויתור על רוב השטחים שכבשנו. את ההכרעה הזאת לא השיגה הממשלה. זהו המחדל הגדול שלה.

— אתה בטוח שהציבור בעצמו רצה בהכרעה ורק הממשלה, [...] ממנה [...] נמנעה אהנה?

לא, בהחלט לא! ממשלת רבין היתה בכך בבואה נאמנה של רחשי הציבור הכלליים, שהרחיקו מעל עצמם את ההכרעה ואת שעת ההכרעה כל אחד בטעמים משלו. אבל לדידי, יותר מכל השיקולים האסטראטגיים וההערכה של מצב העולם והמצב בעולם הערבי, הדבר שפעל יותר מכל גורם אחר לדחות את ההכרעה, היה מצבה הפנימי של מפלגת העבודה. בתוכה נתגבשו עמדות מנוגדות. השגת הפשרות הבלתי־פוסקות במצעים של 1969 ושל 1973, יצרה מעין שלום־בית מזויף לשם אפשרות של קיום השלטון הקואליציוני מבית והקואליציוני בחוץ, עם השותפים לממשלה.

באספקט של היום ושל מחר אני רואה בפשרות הללו במפלגת העבודה את החולי המכתי הראשון במעלה במצבה הבלתי יציב של הממשלה — ומכאן ההשלכות על הציבוריות הישראלית כולה.

— זה פסול בעיניך, שכוחות קשים אלה משתתפים בממשלה במפלגה, שאין ביניהן הסכמה מלאה איך להגיע לשלום? זה רע, שאנשים בתוך מפלגת העבודה, מוצאים דרך להיות ביחד, על אף חילוקי דעות ביניהם?

זה רע ובלתי אמין ומוסר־תכלית. וכל אחד בציבור יכול לומר בכנות: הממשלה אתי! כל דעה בציבוריות הישראלית יכולה לטעון, שהיא מיוצגת בממשלה ושעמדתה לא תוחה מופרכת. וכל דעה, בכל צבעי הקשת, מיוצגת גם בכל אחת מהמערכות המפלגתיות.

● בעד או נגד?

המסגרות הפוליטיות חדלו להיות אידיאיות. בכל אחת מהן אתה יכול למצוא בעד ונגד סיפוח, בעד ונגד נסיגה, בעד ונגד משטר חרום כלכלי — בליל של דעות והשקפות, ללא זהות אחידה. ומשום כך הן מנוונות לפעול. הן אינן מסוגלות להתפקד כמדריכי מחשבה וכקובעי מדיניות.

נתונה עתה המצב הגרוע מכל, שאפשר לטעון, לא רק בזדון, אלא גם בכנות, שיש לנו ממשלת־כניעה, שצעדיה והכרעותיה מוכתבים לה לא מתוך שיקוליה ולא מתוך הכרעת, שרצון העם מחייב, אלא כתוצאה מן הלחצים של ארה"ב ומהצעות לאינטרסים האיסטראטגיים והפוליטיים של האמריקנים, מפרק לפרק, משעה לשעה.

היה ברור, כי בין כל המרחבים ותמש־הפעולה המאבק ונקיטת עמדות, שישראל יכולה להרשות לעצמה, ישנו גבול, שאינה יכולה לעבור: הניתוק ממדיניותה של ארה"ב ומהאינטרסים הבסיסיים שלה.

— מדוע, אם כן, אתה קורא לממשלה „ממשלת כניעה", אם אתה עצמך אומר, כי אין דרך זולת זו, הכניעה ניתוק מארה"ב? היתה למבשלת ישראל ברירה?

— הממשלה היתה צריכה להציג לפני העם את שיקולי הרצון והצרכים של מדינת ישראל, תוך תיאום עם האפשרי ביחס לאילוצים מבחוץ. כל בר־דעת יודע בליבו, שאין ישראל בת־חורין לנהוג כרצונה. אבל שום בר־דעת לא יסכים לוותר על יוזמות מדיניות ישראליות ולהציג את דרכה לפתרון ולהיגרר אך ורק להחלטות מאולצות, כפויות. גם בנושא זה אנו נקלעים בקיצוניות אחת לרעותה, בלי דרך, בלי כיוון. היו ימים שטענו: כל העולם נגדנו, אנחנו לבדנו, אשרינו — יתומים אנו. נוכל גם כך. זו היתה, כמובן, ססמה מטופשת. היסוד של מדינה, שאינה מבוססת רק על מה שיש בה ובידיה, אלא על בריתות עם גורמים מחוצה לה, טושטש כש התהדק מדעת. הממשלה העדה פנים, כאילו העניין נתון בידיה, לפי שיקוליה. לעומת זה היו ימים, שהממשלה ביקשה להבהיר לציבור, כי היא מחוייבת לנהוג כך או אחרת, משום שזהו רצונה של ארה"ב ואין לישראל שום יכולת להתנגד או לעמוד על עמדותיה החיוניות.

● לא ביוזמתנו

גם הממשלה הנוכחית לא עשתה דבר כדי להבהיר, כי הגדרת רצונה של ישראל. מורכב משני מרכיבים: צרכינו וחובתנו להשיב [...] עם גורמים זרים. בחוסר הכרעה תמיד אין חיזוק ידיים. להיפך: יש בו רפיון־ידיים והודיעה מבוכה ואובדן דרך.

— הנה עתה הציעה הממשלה, ביוזמתה, לפרק עם מצרים, סוריה וירדן, את האפשרות לבטל את מצב המלחמה עם ישראל, [...] מדיטוריאליים...

לא ביוזמתנו! גם זה אילוץ חיצוני. מה נאמר כאן? שאת העניין של ביטול מצב המלחמה עדיין צריך להגדיר. שוב סיסמה נמהרת, בלתי מפוענחת, בלי הכרעה ציבורית, אם יש לזה רוב בעם או לא וכיצד רואה העם את היחס בין הנסיגה והתמורה, כאינה שלום אלא הסדר פשוט בזה.

מדינאים רבים בישראל כבים יום, שהכרזה פגרת גם ביהודה ובשומרון, ואף על פי כן אין שום מערכת מפלגתית — ובראש וראשונה מפלגת העבודה — שהביאה בזאת זה לדיון ולהכרעה, ללא סיסמאות, ללא [...], אלא בפירוש ובאופן ברור וחד־משמעי.

ללא הכרעה אי־אפשר לגבש מדיניות חוץ סבירה ואמינה. ללא הכרעה נגררים אחרי יוזמות זרות ומבליאים ללאים בלים.

אחת התופעות הנפשעות ביותר המתחוללות בתוכנו, היא בשאלה בסיפתם של מליון ערבים למדינת ישראל. לכי לא בזה, שגבול של 1967 בגבולנו המזרחי, הוא רצוי? כי איני מבין שבשבצת הערבית של 1976 זהו גבול, שיש עמו סבירה בולטת באמת? כי איני מבין להאבק על [...] כדי לשמר את הגבול המזרחי, [...]? אבל השאלה העשלת היא סיפוחם של מליון ערבים. זה לב הבעיה. הבעיה הקיימת הזאת לא הובאה ביום בפלגה להכרעה בחייבת — ואף לא במפלגת העבודה.

בהעדר הכרעה — אין למדיניות החוץ תמושה. במאבק מר מאוד על קיומה ועל עתידה ותוך תמורות שכלן מאוירות מנקודת מבטנו — אנחנו מתהלכים עם רובים ריקים. עשיתי לאחרונה בכמה שליחויות לאירופה ולארה"ב, ואני יכול לקבוע בוודאות, שלמדיניות החוץ שלנו אין אמינות, מפני שלא נפלה הכרעה בתוך ישראל ואין איש יודע מי מוסמך לדבר בשמה ומה הדובר מייצג — מלבד את עצמו.

● שינוי — בבית

ולכן מחייב השינוי לבוא קודם־כל מבית. אין לממשלה זו משענת הבריה פוליטית, שהיא יכולה להשעין עליה את מדיניותה ולשאוב ממנה הוראה לעיצוב מדיניות. היא מתמרנת עם הסידיה־תומכיה. מפעם לפעם היא מפנה את פניה לכיוון אחד או למשנהו.

הממשלה אינה מסוגלת להגיע לפיענוח של סיסמתה על הפסקת מצב המלחמה עם ירדן. למחרת פירסום הסיסמה שמענו מפי חברים שונים בממשלה את כל הפירושים האפשריים בעולם על מהות ההחלטה הזאת. כמובן, נסיון להכריע בשאלה זו, לפרק את הסיסמה כבכלליותה ולתת לה פירוש מחייב, היה מעמיד את הממשלה במשבר. אבל זהו משבר מבריא, מרפא־חולי. אצלנו מעדיפים את ה„בלגאן" הפוליטי: יסודות בתוך הליכוד, המזדהים עם קווי מחשבה במפלגת העבודה, אבל נשארים בליכוד, כי הם באופוזיציה; ויסודות בתוך מפלגת העבודה, המזדהים עם רעיונות פוליטיים בליכוד, אבל נשארים במפלגתם, מפני שהם בשלטון — העזובה הזאת מסיבה להם נחת.

— איך תבוא ההכרעה הזאת? יפרדו ה„ליכודי" יהלכו לפתע לנקוט עמדה התנגדה להכרעות [...] של הממשלה, למרות שלבם אתך? איזה יפסיקו להמשך במעמדם, שאינן מקובלות עליהם, אם הדבר יחייב הפסד ממסקנות אישיות?

ההבשלה לשינוי כחכה לפרעון. איני סבור, כי את שעת הפרעון צריך להעביר לתאריך הפורמאלי של הבחירות לכנסת. מי שבאמת שואף להגיע לכך, שממשלת ישראל תוכל להפקד תוך השענות על תמיכה פרליכית ועל הכרעה דמוקרטית, ומתוך אפשרות להאבק עם הממשל האמריקני, חייב להאיץ בהכרעה מבית. קרוב לוודאי שזה יחשוף את העובר בכל במערכים הפוליטיים הקיימים, כהתהות בסיטואציות שבהן לא היה השינוי כמחייב־המציאות והיה אפשר כמבנים שונים להחזיק אותו כבלי־מנו. הפירעון הוא זה אינו. [...] הממשלה צריכה להיות מסוגלת להוליך, לכאן או לכאן.

● בלי סמכות

אין לממשלה זו כנגד מאת הציבור, כנהנה של הכרעה דמוקרטית. אין היא יכולה להוסיף ולפעול בחלל הריק הזה, מבוססת בתוך עצמה ובמפלגה בין תפיסות שונות. [illegible]

[illegible]

● הכל נזיל

[illegible]

שאנחנו מצפים משליחים, שי־ממשלה, שייצגו את עצמם...

בהנהגה הנוכחית הכל [...] דבר אינו יציב, לא רק מתוך דרך האידיאולוגיה, אלא אינטרסים ויצרים אישיים. [...] גדול בחיינו, וצר מאוד [...] אם יש בפי טענה כלפי יצח[ק רבין] כמו אל כולנו — הריהי ה[...] מחדל הזה, לעמוד בראש מדינה, בלי לגבש דרך ב[...] חיים השונים ובלי לחתור [...] הדרך הזאת — בחברות, משותפות אידיאית.

— האם ההכרעה שאתה [...] הוא שתתפלג את מפלגת [...] ותיצור מערך כוחות פולי[טי] שונה מן הקיים, כאשר [...] נים ב„מערך" וב„ליכוד" סביב רעיון ודרך וחלפ[ו] עימותים מן הצד השני?

ההכרעה בשלה. זה כמו [...] על העץ ואם לא נקטף — ההדחקה היא אסון למדינה, אינה צומחת מן הבריחה [...] יחסי חוץ שלנו ולא ב[...] נשמת־העם. ההשתמטות [...] ברירות החזות והעמדתן [...] עלת באופן שלילי גם על [...]

יש ללכת לבחי[רות] [...] לדחות אותן למועדים [...] מערכת מפלגתית צריכה [...] דרכה, לפני הבחירות צריך להציג דרכים מכר[עות] ממנו להצביע בעד זו [...] נכונה, כאפשרית, כרצ[ויה].

לפי ההכרעה יחיו הוא [...] כוחות פוליטיים. מפלגת [...] נה יכולה להתייצב היום במרחב האידיאי ובקשת דרכים סותרות, המתרצ[ות] ולבקש את אמונו. [...] הופיע במצעים של 1969 מאז התרחשו המון אירו[עים] פערים בלתי נסבלים [...] יש לנקות את השולחן.

— מה בעיניך המצע [...] צירוף־כוחות פוליטי, [...] להנהיג [...]

המצב פשוט. ישראל ה[...] יהודים, שבה נקודת [...] שטחים, אלא שלטון על כפיית שלטונה של ישר[אל על] ערבים, שאינם רוצים [...] בלתי פוסקת ובלתי נלא[ית] ההסדר עם הערבים, כלל ישראל שאינם חיים במ[...] כך יש לגבש את הרצו[ן] הישראלי.

● לא להיגרר

— והעיקרון, רק [...] הרצון הלאומי שלנו [...] שולתן ויתמנו...

איני יודע אם יש לי [...] מצד הערבים. איני יודע [...] רוצים ומוכנים לעשות אבל אני יודע, שאנחנו [...] בש את הדרך שלנו — בכל הדרך אפשרית, [...] גיות אקטיביות, ולא מן [...] עלינו למצוא שותפים [...] לאומי, שבלעדיהם כל [...] ישראלית היא אבסורדי[ת] אני מאמין, שיש לנו ב[...] לם, שיתנו את ידם לקי[...] ותות של ישראל, בגבו[...] בלי שתפרוש את שלטו[נה על] ערבים.

— האם פירוש הדבר [...] במדינה פלסטינית [...] ואולי גם במקום?

[...] אנחנו שום שולטים [...] לא היה קיים; [...] הקרובים במדינה ישראל — עניינם הוא עניינו. מדינה [...] אלוהים? האם אני יכו[ל] [...] ראות את [...] בין הסיף לבין [...] במתוך מדינתו?

עניננו אחד הוא — המדינה הערבית, שת[...] מזרח לישראל, יחתום [...] שלום מלא ומחייב, [...] הבינלאומיים ועל כל [...]

— בגבולות של 1967

לא, לא אמרתי זאת [...] האלה, כוועדת השלום [...] אחרים, אני חושב זאת [...] יזבה להכריז בראש על [...] גיאוגרפיים של המדינה [...] מזרח לישראל. זה מ[...] [...] אלמנטארי של מדי[ני]ות [...]. מה הטעם [...] כזאת, בשנה שישראל [...] במצב מלחמה עם ירדן

● פצצת זמן

אני אומר, כי יהודה [...] הן ארץ־ישראל שלנו, [...] 1976 ובשנת 1980, כאש[ר] רק שלושה מיליון יהוד[ים] [...] מיליון, כפי שיכולו [...] [...] את [...] פוליטית, שאינה מ[...] [...] מיליון יהודים לה[...] כופם על מיליון ערבי[ם] את מדינת ישראל.

אפילו היה לנו הכוח [...] אפילו היינו מוצאים [...] עולם, שיתמכו בנו — [...] בזה, זה לא בטוחן [...] פצצת־זמן לישראל. [...] מה בשלם לאפשרות [...] [...] דו־לאומית, עם [...] [...] ספק רב [...] לות להתקיים מדינות [...]

(סוף בעמוד [...])

הלוח הנפוץ ביותר במדינה בעיתון הנפוץ ביותר במדינה

לוח מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב תל-אביב, רחוב קרליבך 2, טלפון 287211.
סניף המרכזי בת"א: שד' רוטשילד 33. קבלת מודעות מ-8 בבוקר עד 6 בערב.
סניף בירושלים: הלל 14/16, טל' 231769. פתוח: 7.30—1.30; 4—6.30 אחה"צ.
סניף בחיפה: רח' הנביאים 32, טל' 660051. פתוח: מ-8 בבוקר עד 7 בערב ברציפות.

המחיר לכל מלה	ביום חול	בערב שבת וחג
כל המדורים	4.— ל"י	5.— ל"י
מיד ליד (למכירת חפצים עד 1,000 ל"י)	2.— ל"י	(בימים א'-ה')

המינימום לכל המדורים — 8 מלים.

היום בעמוד 44

טופס השתתפות בעמוד 2

הפרס הראשי: "מכונית העשור"

FIAT 131 כולל מסים

עבודה

ביקוש עבודה

שרב קיבוץ בוגר קורס פרבזים משק + מכונית + טלפון מעוניין בהצעות עבודה. להתקשר 452273.

הנהלת חשבונות ויעוץ מקצועי לעסקים להתקשר טל. 788306 אחה"צ.

בחור רציני בן 26 מכונאי רקע מכני ואלקטרוני + רכב מעוניין בהצעות 911291.

הכשרה לעבודה

עסקים

חנויות

מבני תעשיה

בתי מלאכה

גזירה ותפירה

יהלומים

חרטים ומסגרים

עוזרות ומטפלות

פקידים

זבנים

מספרות

שליחים

אפשר להתגבר עליו באמצעות הצמדה אל הלוח מס' 1 - הלוח הראשי

הלוח הנפוץ ביותר במדינה בעתון הנפוץ ביותר במדינה

כדאי לך לקרוא את מודעות לוח מעריב גם היום האחרון כאמור 7 — אולי דווקא שם תגלה את ההצעות המעניינות ביותר!

מודעות ללוח מעריב לוח מס' 1 מתקבלות:

בתל-אביב: בית "מעריב" מחלקת המודעות רח' קרליבך 2; סניף "מעריב" תל-אביב שדרות רוטשילד 33; בסניפי "דחף": דיזנגוף 116 (פתוח עד חצות); אלנבי 123; בן-יהודה 7

בחיפה: סניף "מעריב" רח' הנביאים 32; סניף "דחף" הרצל 11 ובכל משרדי הפרסום

בירושלים: סניף "מעריב" רח' הלל 14/16; סניף "דחף": רח' יפו 43 ובכל משרדי הפרסום

בבאר-שבע: סניף "מעריב" רח' הפלמ"ח 81 ובכל משרדי הפרסום

בכל סוכנויות "מעריב" בארץ ובכל משרדי הפרסום.

לוח מעריב

דירות

בחולון 4—4½ חדרים במקום שקט ומרכזי — ...

ברחובות בדירות „גיל" 5, 4, 3½, 3 חדרים ...

קבלני בנין

ש.ק. בונה דירות פאר בנות 3, 4, 4½ ברחוב הנביאים 10 בתים לוקסוס מלא. טלפון — 871956 רוטשילד 32 בת-ים.

דירות למכירה

1-1½ חדרים

2 חדרים

2½ חדרים

3 חדרים

3½ חדרים ויותר

וילות ובתים

וילות למכירה

וילות להשכרה

דירות להשכרה

בשכר חודשי

בדמי מפתח

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

ביקוש דיר[illegible]

משרד[illegible]

מחסנ[illegible]

כדאי לך לקרוא את
מודעות לוח מעריב
של הרגע האחרון בעמוד 7
— אולי דווקא שם תגלה
את ההצעות המעניינות ביותר!

לוח מעריב

כלי רכב

כוונות למכירה

טריומף

מרצדס

סאאב

סובארו

סוסיתא

סימקה

פולקסווגן

אמריקאיות

אודי נ.ס.או.

אוסטין—מוריס

אופל

אלפא רומיאו

ב.מ.וו.

הילמן

וולוו

ווקסהול

ציטרואן

קונטסה

רנו

פיאט

פיג'ו

פורד

ביקוש מכוניות

אופנועים וקטנועים

בתי ספר לנהיגה

תריסים

מטבעות ומדליות

שרותים

מכירות

קניות

מכונות כביסה

כלי נגינה

חימום והסקה

תנורי בשול ואפיה

מכונות תפירה

רהיט משרד

בולים

חיות בית

אומנות

הלבשה

רהיטים

מקררים

מערכות קול

טלוויזיות

מצלמות

דודי שמש וחשמל

מכונות גלוח

שטיחים

חקלאות

טרקטורים

מגרשים

שעורים

לימודים

בתי ספר

ספרים

ציוד

נופש

שונות

כדאי לך לקרוא את
מודעות לוח מעריב
על הרגע האחרון בעמוד 7
— אולי דווקא שם תגלה
את ההצעות המעניינות ביותר!

הביטוי

לוח מעריב

שידוכים

[illegible]

בת זוג

[illegible]

בן זוג

[illegible]

חוגים

[illegible]

ריקודים

לפני ריקודים הדיים ויוונים אצל טבי קק"ל 28.

טיולים

[illegible]

[illegible]

כדאי לך לקרוא את
מודעות לוח מעריב
של הרגע האחרון בעמוד 7
— אולי דווקא שם תגלה
את ההצעות המעניינות ביותר!

למד בביתך בגרות

38 שנות וותק • 120,000 בוגרים • 115 קורסים

אם אתה שואף להצלית בבחינות הבגרות והמוקדמות וללמוד בכתב בצורה רצינית תחת פיקוח בהתאם לתכניות הלימוד של משרד החינוך, אנו נסייע בידך להגשים את שאיפתך. באמצעותך להיבחן במועדים הנוחים לך.
לרשות הלומדים יעמדו יועצים לעזרה אישית בסניפי המכללה העברית להשתלמות בכתב.

להיילים בשרות פעיל הנחה 25%

מגמות נוספות לבחירתך:

1. אנגלית ושפות אחרות
2. אנגלית לאוניברסיטה
3. מתמטיקה ופיסיקה הכנה לטכניון
4. אלקטרוניקה — מעבדה ביתית ובניית מכשיר רדיו — תקשורת סוג 1
5. הנה"ח ומדעי המסחר
6. טכנאות
7. גרפיקה וציור
8. עתונאות ויחסי ציבור
9. פסיכולוגיה

לשם קבלת פרטים מלאים מלא את התלוש הרצ"ב ושלח בהקדם אל ה' מדור ליעוץ מקצועי ת.ד. 33114 ת"א

מעונין בקורס..........
שם..........
כתובת..........
טל'..........

המכללה העברית להשתלמות בכתב

תל־אביב	חיפה	ירושלים	
המדור לייעוץ מקצועי שד' רוטשילד 93 טל. 624162.	פרדאו 30 טל. 667040	ההסתדרות 22 טל. 224769	שעות ההרשמה 8.00—20.00 ללא הפסקה
באר־שבע	רחובות	רמת־גן	
בי"ס תיכון מקיף א' השלום 15 טל. 77296	בי"ס תיכון דתי ויצמן 50 טל. 951085	רח' שפירא 4 טל. 723466	שעות ההרשמה 16.00—20.00

משרד החינוך והתרבות
המחלקה להכשרת עובדי הוראה
אורט ישראל

בית מדרש למורים למקצועות הפקידות

מודיע כי נמשכת ההרשמה למגמות:

א. חשבונאות
ב. מינהל ומזכירות

בבית המדרש ניתן לרכוש הבנה מעמיקה בבעיות מינהל, ידע מקצועי נרחב ומיומנות מתקדמת על רקע השכלה פדגוגית.
לבית המדרש לפקידות מתקבלים תלמידים בוגרי בתי ספר תיכוניים עיוניים ובתי ספר תיכוניים־מקצועיים במסלול תיכון.
הנהלת המדרש דואגת לדחיית השרות הצבאי במסגרת עתודה פדגוגית.
ההרשמה במזכירות הסמינר, רח' מטולה 5 (פינת יצחק אלחנן) תל־אביב, טלפון 57765 בכל יום בין השעות 08.00—13.00.

בית הספר הארצי להנדסאים (בבניה)
הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל
משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות
המרכז הממשלתי להכשרה מקצועית

מודיע על

ההרשמה בחיפה לכתות הנדסאים מסלול יום מועד אביב - אפריל

בניה — אלקטרואופטיקה (פיזיקה)
מכונות — כימיה
תעשיה ונהול — פלסטיקה

הערות:
א. [illegible]
ב. [illegible]
ג. [illegible]
ד. [illegible]
• **פרטים והרשמה לפנות** — חיפה — [illegible]
• **קבלת קהל** — [illegible] 08.00—13.00 [illegible]

BroomWade

סוכנות בלעדית למדחסי „ברומווייד" תעשייתיים ונידים, מדחסים וחלקי חילוף במלאי.
רנוס, 726589—03.

השכרת מדחסי „ברומווייד" מכל הגדלים לכל הארץ.
ג. בלור, 235657—04.

למכירה „ברומווייד" 100 לפטיש אחד ולעבודות צביעה וניתוז
523377—02.

למכירה „ברומווייד" 250 נייד חדש, מנוע פורד.
725762—04.

מודעה

[illegible]

בית הספר לרפוי בעסוק

הר הצופים, ירושלים
טלפון: 817306, 817365
*
ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ז

החל ב־1.3.76
ותסתיים ב־15.5.76

מתקבלים מועמדים בעלי תעודת בגרות, לאחר שרות צבאי.

לקבלת פרטים ושאלוני הרשמה, לפנות בכתב או בע"פ לפי הכתובת: בית הספר לרפוי בעסוק, הר הצופים, ירושלים.

מדרשת שדה־בוקר בנגב

בית המדרש הממלכתי למורים ולגננ[ות]

שדה בוקר

עשור לבית המדרש לתלמידיו, לעובדיו ולמורי[ו]

כנס העשור יערך במדרשה בימים [...] באפריל 1976 • שלחנו כבר מאות ה[...]
אם לא קיבלת — כתוב מיד
אם קיבלת — השב על השאלון
להתראות
מרדכי לקסמן, מנהל [...]

למכירה

מחרטה [illegible]
רבולבר [illegible]
רתכת [illegible]
משור שרט [illegible]
משור מכני, וכלים שונים להריסה וכרסום. מכונית דודג' קורונט [illegible]

[illegible]

בוטיק מצודת מיבל

בחוצות היוצר ליד שער יפו — ירושלים
מזמינה את כל לקוחותיה

למכירת חיסול גמורה - 50% ומעלה

בגדי אופנה מתוצרת חוץ בלבד

המכירה תהיה בימים א', ג', ד', ה', בין השעות 14.00—17.00 אחה"צ. וביום ב' אחה"צ 16.00—19.00

לוח מעריב חיפה

רח' הנביאים 32 טל. 680051

משעה 8.00 בבוקר עד 7 בערב ברציפות.

דירות מרוהטות

וילות ובתים

חדרים מרוהטים

דירות להשכרה

ביקוש דירות

עסקים

מכוניות למכירה

קטנועים

בתי ספר לנהיגה

הצעות עבודה

ביקוש עבודה

חנויות

משרדים

מבני תעשיה

מחסנים

מזגני אויר

המשך ←

כדאי לך לקרוא את מודעות לוח מעריב של הרגע האחרון בעמוד 7 — אולי דווקא שם תגלה את ההצעות המעניינות ביותר!

לוח מעריב חיפה

(המשך מן העמוד הקודם)

מכירות

למכירה בהנחות גדולות מיוחדות לסחורות סוג ב' ועודפי יצוא מתוצרת פיתו. שפירא 19, פרכו הדר.

למכירה מתרמה רינופלור אומר 250 חור ציגור 49 .718919

ניתוקים במפר תגורי אמיה, חיפים ופלויזיות. 04-644582

ל.ס.ט. 4.500 — כראי לראות 515760

למכירה אוטובוס ריינה 25/44, מל. 528118 .084645 בעבודה.

קוריוש חיים! מבצע „כל עשר די זוכה" באורגה המתקיימת השבוע ב„מנצאר" תאורה זנבחר שות, הרצליה 9.

מכונת כביסה הוגר, תנור אפייה וגריל 529419

מגרשים

למכירה דונם בקרית־בנימין — 640808 (11089/73 גוש) .727012

בהזדמנות קרוב לגדולמת 71% דונמים + מים והשמל. לאחר קשר 02/36337

רהיטים

בהזדמנות כיפה כפולה + שתי שידות, טל' 88489

בהזדמנות סמהריפה שולחן, כלון ורהיטים אחרים. 663511

מקררים

פרידמן 13 מצויין נראה כמו חדש. טלפון 84457

למכירה אמקור 11, לסלון 18—20 חיפה .242787

מערכות קול

מכונות כביסה

לקראת פורים

כלי נגינה

פרסומים

שרותים

שעורים

טלוויזיות

חוגים

שטיחים

הלוואות

חיות בית

לוח מעריב ירושלים

סניף מעריב בירושלים: רח' הלל 14/16 טל. 231769
פתוח: מ־7.30 עד 1.30 בצהרים ומ־4 עד 6.30 אחה"צ

קבלני בנין

דירות למכירה

דירות להשכרה

הצעות עבודה

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

מבני תעשיה

טלוויזיות

וילות ובתים

מכוניות למכירה

ג'יפ ויליס מרצדס דבל קבינה, 1974

כלי נגינה

ביקוש עבודה

מקררים

שדוכים

חנויות

עסקים

מגרשים

תריסים

מכונות כביסה

מכונת כביסה „פרידמן" במצב טוב. טל. 66746

מכונת כביסה אוטומטית, מצב מצויין. 02-519832

פרסומים

קבלה מודעה ב„מעריב" — ירושלים, רח' הלל 14/16, פתוח מ־7.30—13.00 ומ־16.00—18.30

שרותים

הלבשה

מכירות

רהיטים

לוח מעריב הנגב

דירות למכירה

הצעות עבודה

מגרשים

פרסומים

וילות ובתים

ביקוש דירות

מכירות

לוח מעריב רחובות

דירות להשכרה

דירות לנופש

לוח מעריב נתניה

פרסומים

דירות למכירה

ביקוש דירות

קבלני בנין

בח
לירושלמים
„בנות־חן" רהיטים
היכנות האקסקלוסיבית לחדרי סלון,
פינות אוכל וחדרי שינה
מודיעה על
„מבצע השנה"
להזדמנות האחרונה לקראת ההתייקרות בענף הרהיטים
ולקראת הטלת מס ערך מוסף.
מצרך החודש
20% הנחה על קומפלט סלון אקסקלוסיבי
ספה 3 מושבים + ספה 2 מושבים + כורסה
4,960.— ל"י
ארון קיר 4 דלתות סנדויץ ופנל 3,950.— ל"י
ארון קיר 6 דלתות סנדויץ ופנל 5,200.— ל"י
(מנירות על ניקלות טלסקופיות)
מזנון פורניר פוליסנדר 2.70 4,250.— ל"י
במובן 10% הנחה על כל קניה
תקופת המבצע עד 31.3.76
„בנות־חן" רהיטים בע"מ, חברה לשיווק
אולמי תצוגה המלכה 11, ירושלים.

כדאי לך לקרוא את מודעות לוח מעריב של הרגע האחרון בעמוד 7 - אולי דווקא שם תגלה את ההצעות המעניינות ביותר!

מהנדסים · טכנאים · בימאים · שרטטים · מחסנאים ••• דרושים ••• מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים ••

האוניברסיטה העברית בירושלים
המרכז הישראלי לניהול
ועדת ארגונית למינהל ציבורי
החוג למדע המדינה
תכנית מ.א. במינהל ציבורי

ערב עיון

נושא: תקציב המדינה ככלי להכוונה מדיניות וביצועה
מועד: יום שלישי, ל' אדר א', תשל"ו (2.3.76).
מקום: מלון „שלום", בית וגן, ירושלים.
תכנית:
15.45—16.00: התכנסות ורישום.
16.00—16.30: כיצד להשוות את הסכין הבוצעת בעוגת התקציב? — ד"ר יצחק גל־נור — מנהל תכנית מ.א. מינהל ציבורי.
16.30—17.30: כלים אנליטיים לעיצוב התקציב (מהלים במחקרים) — ד"ר אליעזר שפט — האוניברסיטה העברית, ד"ר דוד קליין — משרד האוצר
17.30—18.00: הפסקה, ארוחה קלה.
18.00—18.30: תכנון וביצוע תקציב המדינה — מר ירושלום שרון — הממונה על התקציבים, משרד האוצר
18.30—19.00: תיקצוב, תכנון וקביעת מדיניות — פרופ' יחזקאל דרור — האוניברסיטה העברית, ירושלים
19.00—19.30: הפקוח הפרלמנטרי על תקציב המדינה — ד"ר יחזקאל פלומין — חבר ועדת הכספים של הכנסת
19.30—21.00: רב שיח ודיון בהשתתפות המרצים ובאי ערב העיון.

מנחה: ד"ר יצחק גל־נור
— הציבור מוזמן —

המועצה המקומית גבעת־שמואל
מכרז מס' 4/76

מתבקשות בזה הצעות מקבלנים לביצוע עבודות ביוב ורשת מים ברמת מילמן, גבעת שמואל.

ניתן להגיש הצעה לכל עבודה בנפרד או לשתי העבודות יחד.

תכניות, מפרטים וכתב כמויות המתייחסים לעבודות הנ"ל ניתן לקבל במשרדי המועצה המקומית רח' ויצמן 22 החל מיום 1.3.76 תמורת תשלום בסך של 200 ל"י לכל עבודה שלא יוחזרו.

את ההצעות יש להגיש במשרדי המועצה המקומית עד ליום א' י"ט אדר ב' תשל"ו 21.3.76 שעה 13.00, במעטפות סגורות ולצרף ערבות בנקאית או המחאה בנקאית בגובה של 10% מערך ההצעה.

רשאים להשתתף במכרז הנ"ל רק „קבלנים רשומים" לעבודות מסוג זה בהתאם לחוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאות תשכ"ט—1969 ותקנותיו.

על המציע לצרף אישור מתאים על רישומו וסיווגו אחרת לא תדון ועדת המכרזים בהצעתו.

אין המועצה המקומית גבעת שמואל מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

א. כהן,
ראש המועצה

הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ
מכרז
למכירת ציוד משומש

מוצע למכירה הציוד המשומש הבא:
א. 34 מכונות כתיבה (עברית ואנגלית)
ב. 27 מכונות סיכום ורישום (חשמליות וידניות)
ג. 10 מזגני אויר
1) אפשר לראות את הציוד ברח' חוק 18 יפו (ליד איצטדיון בלומפילד) בין השעות 08.30—13.00 החל מ־1.3.76—15.3.76.
2) על הקונה סוג ציוד מהמפורטים לעיל לרכוש את כל הכמות המוצעת למכירה.
3) הצעות בצירוף המחאה ע"ס 10% מערך ההצעה, יש לשלוח לת.ד. 20185 ת"א, עד ליום 25.3.76 ולציין על המעטפה: „מכרז לציוד משומש".
4) אין הבנק מתחייב לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

למכירה

א. מיכל חלב
S.S.O. 110 L.T. מורכב על משאית „סקניה" מודל 72 מס' רשוי 200—136 במצב מצוין.

ב. רנו 12
פרטית, מודל 1974 מס' רשוי 290—352 במצב מצוין.

לפנות קואופרטיב עמק־חפר
דאר מעברות טל. 053-28385(6)

גם אתה יכול לזכות באחד ממאות הפרסים בחידון הסמלים של מעריב

2 תנורי חימום
CREST 12 — CREST 20
אמישראגז

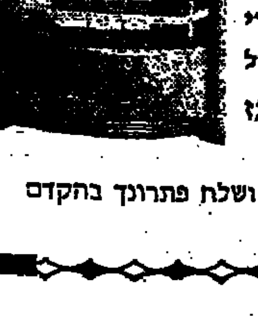

יותר טוב וחסכוני בחורף עם תנורי החימום של אמישראגז

הזדרז ושלח פתרונך בהקדם

אם את מחפשת עבודה בלתי שגרתית.
בעלת כושר דיבור ושכנוע
נמרצת וחרוצה
סבלנית וסובלנית
פני אלינו
למשרת
נציגת מכירות

אצלנו:
תעבדי קשה אך תרוויחי הרבה
5 ימי עבודה בשבוע (פעמיים מפוצל)
המכירות נעשות במשרדנו באמצעות הטלפון
אין הכרח בנסיון קודם בשטח המכירות
אנו נכשירך לעבודה

לפנות אך ורק בכתב יד בצרוף תולדות חיים לת.ד. 33023 ת"א (נא לציין על גבי הפנייה מס' טלפון לצורך קביעת ראיון)

למפעל תעשייתי גדול בחיפה
דרושים

1. מזכירה כתבנית
— בעלת השכלה תיכונית
— ידיעת השפות עברית ואנגלית על בורין
— כולל הדפסה.
— נסיון של 3 שנים לפחות בעבודות מזכירות.

2. כתבנית אנגלית - עברית מעולה
— בעלת נסיון של שנתיים לפחות.

3. הנדסאי/טכנאי כימיה
— לעבודה במעבדה האנליטית
— בעל נסיון של 3 שנים לפחות
— העבודה גם במשמרת אחה"צ.

המעוניינים יפנו בכתב יד בצרוף תולדות חיים ובציון המשרה המבוקשת לת.ד. 4868 חיפה עבור מס' 263.
— סודיות מוחלטת מובטחת —

דרושה
פקידה
מנוסה

לשעות 08.00 עד 14.00

השכלה תיכונית הכרחית, אקדמאית רצויה, בעיקר לארגון השתלמויות הסתדרות המהנדסים

טלפון 261111 קו פנימי 539.

דרוש איש אחזקה

למחלקת ייצור רכיבים אלקטרוניים.
בוגר בית־ספר מקצועי.
בעל נסיון של 3 שנים במכניקה עדינה וידיעה בסיסית בחשמל.

נא לפנות אל „ווישיי ישראל בע"מ", מח' כוח־אדם, רחוב האחים מסלאויטה 3, תל־אביב. (בסביבות המסגר בראבינדור) טלפון 39062.

לחברת יבוא כימיקלים בת"א
דרושה
מרכזנית

(הפעלת מרכזית 3×9 ועבודות פקידות בסיסית)
רצויה ידיעה באנגלית ו/או גרמנית.
אחרי שרות צבאי.
שעות עבודה: 07.30 — 14.30
נא לפנות בכתב וצרף תאור קורות־חיים לת.ד. 20242, תל־אביב.

אגוד ערים אזור אשקלון לשרותי כבאות

מכרז מספר 1/76

מוזמנות בזה הצעות מחברות בטוח בדבר בטוחי האגוד לשנת התקציב 1976. (רכב כיבוי, בנינים, מעבידים, צד שלישי, אחריות מקצועית, בטוח כל הסיכונים).
ההצעות בצרוף ערבות בנקאית ע"ס 15,000.— לירות אשר תוקפן יהא ל־3 חודשים לפחות — או המחאה בנקאית על הסך הנ"ל יש למסור למשרדנו ברחוב התחיה 1 אשקלון בכל יום בשעות קבלת קהל עד ליום שישי, י' אדר ב' (12 במרס 1976).
המעטפות תפתחנה ביום א' 14.3.76 בשעה 14.00.
טופס שעליו יוגשו פרטי המכרז אפשר לקבל במשרדנו הנ"ל תמורת תשלום של 50.— ל"י (תשלום זה אינו מוחזר).
אין האגוד מתחייב לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה אחרת.

יהודה רוטשילד — יו"ר האגוד
אשקלון, 24.2.76

דרושה
מרכזנית
עם ידע בהדפסה

שעות העבודה 08.30—17.00
5 ימי עבודה בשבוע

איסטרוניקס בע"מ
רח' רוזאניס 11 תל־ברוך
ת.ד. 39300 ת"א טל. 475151.

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ

מודיע על המשרות הפנויות הבאות:

מנהל/ת חשבונות
בגזברות המוסד
כישורים הדרושים:
— בעל/ת נסיון של שלוש שנים רצוי עם רקע וידע בדווח כספי.
מכרז מס' 16/76

מהנדס לעבודות מחקר
במרכז לחקר אוירונוטי
תאור התפקיד:
עבודה הנדסית בעלה אופי מחקרי ב־בקרת טיסה.
הכישורים הדרושים:
— מהנדס בעל תואר M.Sc. לפחות בהנדסה אוירונוטית או בהנדסת חשמל
— בעל נסיון בהכנות בשפת פורטרן.
מכרז מס' 22/76

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב ליחידת המנגנון מוסד הטכניון למו"פ, קרית הטכניון — חיפה 32000 בצרוף קורות חיים פירוט ההשכלה והנסיון המעשי, עד יום ו' 5 במרץ 1976 בציון מספר המכרז המתאים.

לחברה תעשייתית בתל־אביב
דרושה:
מזכירת מנכ"ל

כישורים: שליטה מלאה באנגלית ובעברית, כולל ניסוח עצמאי והדפסה, נסיון של 3 שנים לפחות.
המתאימות בלבד תפנינה בכתב בצירוף קורות חיים, נסיון קודם ומס' טלפון לת"ד 1693 ת"א
עבור מס' 1862.

למוסד בנקאי בתל־אביב
דרושים
■ עוזר למבקר פנימי
■ פקיד למחלקת מטבע חוץ
■ מנהלי חשבונות

עדיפות למועמדים עם נסיון בנקאי
בדבר פרטים נא לפנות לטל. 50091

דלתא טכסטיל בע"מ
למשרדנו בתל־אביב
דרושה
כתבנית
עברית — אנגלית
615134 — 615835

מספרי הטלפון של המערכת ללימודי מבוגרים
במשרד הראשי
תל־אביב, שדרות המלך דוד 39
יוחלפו החל
מהיום בשעה 14.00.
מספרינו החדשים:
● 231783
● 234332
● 231818
ייעוץ בבחירת קורסים כל יום מ־8.00—19.00; ביום ו' עד 13.00.

המכון להשתלמות מקצועית משולבת
משרד העבודה

לחנות ספרים ומתנות
במלון בתל־אביב
דרושים
מנהל/ת חנות
מוכר/ת
ידיעת השפות עברית ואנגלית — הכרחית
שפות נוספות, יתרון
שעות העבודה במשמרות:
שבוע מ־07.00—15.00
שבוע מ־15.00—23.00
מועמדים רציניים בעלי המלצות מתבקשים לפנות לטל. 284598 בכל יום בין השעות 09.00—13.00 על־מנת לקבוע מועד לראיון אישי, או לפנות בכתב לת.ד. 628 ת"א.

דרושים
למעון לנכים
בירושלים:
1. עובד/ת סוציאלי/ת
חצי משרה.
נדרש/ת עובד/ת מוסמך/ת רצוי בעל/ת נסיון קודם בשיקום.
2. מבשלת
חצי משרה.
3. מטפלות
לפנות טל. 02-68517

עידן מחשבים בע"מ
דרושה
נקבנית
עברית ו/או אנגלית
עם נסיון של שנתיים לפחות.
5 ימי עבודה בשבוע
משמרת בוקר בלבד
טל. 30726 או 39419

דרושה
פקידה
כולל הדפסה עברית־אנגלית
טל. 614731 ת"א
לפנות לגיטל.
אפשרות חצי משרה.

הנדסאי חשמל
בן 26
מעוניין בהצעות עבודה
טלפון 03-858241

במשרד אדריכלים
מחפש
שרטטת
מנוסה
למשרה מלאה
טלפון 238863

דרוש/ה
עורך דין
מוכשר
לפנות בכתב יד עם פרטים מלאים לת.ד. 34051 ת"א עבור עו"ד

לפוטו „הדר"
מרכז לצרכי צילום
דרוש מוכר בחנות
בעל ידע ונסיון בצילום
לפנות למר אינדיצקי
טלפון 623407/8 ת"א.

בני דן בע"מ דרושים:
מרכזי אתרים
מנהלי עבודה בבירים
לביצוע עבודות הנדסה אזרחית,
בעלי נסיון של 10 שנות עבודה לפחות בנושאים המשלבים, עפר—צנרת—ובטונים.
לקביעת ראיון, טלפון 03-721565
— סודיות מובטחת —

חיפה כימיקלים בע"מ

עתיד בטוח
●
בטחון כלכלי

תמצא במפעלנו
הנמצא בהתרחבות

לעבודה קבועה דרושים לנו:
עובדים בלתי מקצועיים
שנכשירם לתפקיד:
מפעילים
למתקנים הכימיים שלנו

אנו מציעים: ✱ עבודה קבועה ✱ תנאי שכר טובים (משכורת 13) ✱ תנאים סוציאליים מתקדמים ✱ ביגוד ✱ ארוחות צהריים במפעל ✱ הסעות למפעל וממנו.

✱

בדבר פרטים נוספים נא לפנות למח' המנגנון במפעלנו טלפון 726051, מפרץ חיפה בימים א'—ה' משעה 8.00 עד 14.00.

למפעל באזור חיפה — דרושים:
✱ כתבנית מנוסה
בעלת שליטה מלאה בעברית ובצרפתית, כולל הדפסה ונסיון בעבודות משרד. ידיעת השפה האנגלית יתרון.
✱ טכנאי "יצור מנוסה"
המשרות הן מלאות וקבועות.
למעמדים המתאימים מובטחים תנאי עבודה ושכר הולמים
לקביעת ראיון נא לפנות לאגף כח אדם, טל. 04-723261.

תדיראן
שיווק המוצרים בע"מ

למפעל הגבישים בחולון
דרושות
פועלות ייצור
למשמרת ביניים
בשעות 16.30—21.10

למועמדות מובטחים: תנאים טובים, אפשרויות קידום והחבורה הלוך ושוב

המעוניינות מתבקשות לפנות ישירות למפעל, רחוב המלאכה 15 א', אזור התעשיה חולון בימים א'—ה', בין השעות 07.00—16.30.

TADIRAN תדיראן

לקונצרן תעשייתי גדול
במרכז הארץ
דרוש
מנהל
יחידת תמחיר
רצוי רואה־חשבון, בעל נסיון בתחום זה המעוניין בקידום ואתגר.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב, בצרוף קורות־חיים אל ת.ד. 33384, תל־אביב.

חברת החשמל לישראל בע"מ

מחוז ירושלים

מכרזים לעבודות עפר. הנחת כבלים. תקיעת עמודים וכו'

החברה מזמינה בזה הצעות לביצוע העבודות דלקמן במשך התקופה 1.4.76—31.3.77.

מכרז מס' 4/76
עבודות חפירה והנחת כבלים תת־קרקעיים בשטח פעולתו של משרד מחוז ירושלים.

מכרז מס' 5/76
עבודות חפירת בורות לעמודי חשמל והקמתם של עמודים, כולל יציקת יסודות, בשטח פעולתו של משרד מחוז ירושלים.

פרטים וטופסי המכרז אפשר לקבל במשרדי מזכירות החברה ברח' דוד המלך 7 ירושלים, בין השעות 09.00—12.00, החל מיום 29.2.76 עד יום 5.3.76
הצעות תתקבלנה עד יום 15.3.76 שעה 12.00
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

השתמש בחשמל בתבונה

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

אמסיב בע"מ

ממפעלי אמפא

מפעל ליצור חומרי בידוד מסיבי זכוכית, עפ"י תהליכים חדישים.

אם אתה מעונין להשתלב במפעל חדש באזור פיתוח — **בוא אלינו.**

אנו מחפשים

* בעלי נסיון בתחום האחזקה
* עובדים בלתי מקצועיים
* טכנאים
* אדמיניסטרטור/מינהלן

רצוי נסיון בתעשיה

אצלנו תהנה מהיתרונות הבאים:

* אפשרות הדרכה וקידום מקצועי
* שכר חודשי
* הנחות במס לתושבי המקום
* דיור (בשכ"ד חודשי נמוך או לרכישה)
* צוות צעיר

החשוב ביותר - אצלנו כל עובד משתתף בניהול עבודתו:

מועמדים מתבקשים לפנות בכתב־יד בלבד, בצרוף קורות חיים לת.ד. 165 שדרות, טלפון 051-94471.

לסניפנו ב־באר־שבע

דרוש

מתמחה למנהל

* צעיר * בעל מרץ
* נסיון במכירות
* שולט בשפה האנגלית
* בעל רשיון נהיגה

בקשות בכתב נא להפנות לת.ד. 1490, ירושלים.

הרץ — רנט א קאר

---

* כרסם
* חרט
* משחיז כלים
* מסגר אחזקה
* טכנאי

לעבודה מעשית למקצועות הנ"ל.

מפעל גדול באיזור חיפה מציע עבודה ברמה גבוהה ובתנאי עבודה טובים

נא לפנות למח' כח־אדם ת.ד. 1371 חיפה, מיקוד 31000

אלסינט

מכשור רפואי גרעיני · מכשור מדעי · מערכות עבוד נתונים · ספקי־כח

דרוש

מהנדס מכונות

לעבודות תכנון ופתוח של מערכות מכניות לשמוש רפואי.

נדרש נסיון מינימלי של שנתיים בעבודות תכנון

נא לפנות בכתב

ת.ד. 5258 · חיפה · טל. 527679

דרושה

מזכירה למנכ"ל

לחברה הקשורה בעסקי "יצוא

לתפקיד אחראי, מעניין ומלא אתגר.

הכישורים הדרושים:

* שליטה מלאה באנגלית — כולל הדפסה.
* נסיון 5 שנים בתפקיד דומה.
* דינמיות ועירנות הכרחיים.

לפנות בכתב יד תוך פירוט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 37329 תל־אביב.

תדיראן

למפעל האלקטרוניקה בחולון

דרושים

1. הנדסאי טכנאי אלקטרוניקה

* בעל נסיון של מספר שנים בתכנון ופתוח של מעגלים אלקטרוניים, אנאלוגיים ו־ספרתיים.
* רצוי רקע ונסיון קודם ב־נושאי קשר צבאי.

2. מסגר מעולה

לעבודה על פי ריזור לפי שרטוטים

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים ופרוט נס־יון קודם אל ת.ד. 267, חולון, או טלפונית 892244.

מוסד מסחרי ארצי

מחפש

עבור סניפו בתל־אביב

* **מוכר אחראי** — למחלקת צעצועים — הבקי בצעצועי פעוטים ולגני ילדים
* **מנהל מחלקת הלבשה** — בעל נסיון בניהול צוות עובדים בקיאות בהלבשת נשים, גברים וילדים
* **מוכרים/ות מנוסים/ות** — למחלקת הלבשה
* **מחסנאי מנוסה** — למחסן טקסטיל והלבשה

יום עבודה רצוף 7.30—16.00

לפנות: ת.ד. 130, תל־אביב, מח' המנגנון.

א.אי.ל ישראל בע"מ — תעשיות אלקטרוניקה

דרוש

תכנת/ת

REAL TIME (זמן אמיתי)

* בעל 3 שנות נסיון בעריכת זמן אמיתי ושפת אסמבלר
* הכרת מחשבי „נובה" ו„רולם" רצויה

תנאים טובים למתאים/ה

נא לפנות אישית או טלפונית 787131 קו פנימי 51, מבצע קדש 48 בני־ברק. 51203.

לחברת רב בריח בחולון

דרושה

מזכירה בכירה

* ידיעת עברית ואנגלית כולל הדפסה.
* רצוי שפת אם אנגלית וידע ביצוא ויבוא.

תנאים טובים למתאימה.

לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 1334 עבור ר/15796.

דרושה

פקידה

הכישורים הדרושים:

כושר מגע עם קהל.
הדפסה טובה בעברית.
השכלה תיכונית.

נא לפנות בכתב אל ת.ד. 31435 — תל־אביב.

להברת הנפט הלאומית לישראל בע"מ — פרוייקט רח' שינקין 80 ת"א טל. 611340, 624002

דרוש

מנהל אספקה ורכש

כישורים:

— בקיאות ונסיון בסתר חוץ.
— רקע טכני והבנה במפרטים.
— בקיאות מושלמת בתהליכי יבוא.
— ידע בנוהלי קבלה, רישום ועיתוד מלאי.
ניהול צוות.

תנאים טובים למועמד המתאים, שותיות מובטחות.

בקשות בכתב יד כולל פירוט נסיון קודם ו־תולדות חיים יש לש־לוח למשרד החברה עבור המנהל האדמי־ניסטרטיבי.

בעל נסיון בנהול עסק בחו"ל

רקע מסחרי, שליטה מלאה בגרמנית וספ־רדית וידיעה בסיסית באנגלית ועברית.
עם רכב פרטי

מעונין במשרה מתאימה

נא לפנות לטלפון 04-701328 בין השעות 14.00—16.30 ו־18.30—21.00 גם בשבת, או לת.ד. 279 קרית ביאליק.

דרושה

שרטטת

ארכיטקטורה

בעלת נסיון

טלפון 240084

למשרד אדריכלים

דרוש/ה

אדריכל/ית

מנוסה.
טלפון 458529
תל־אביב.

דרוש

קונדיטור מעולה

לניהול קונדיטוריה

לפנות „ירדנה" רח' הראשונים מס' 109 אשדוד.

כיתן בע"מ

למפעלנו בנצרת עלית

דרושים:

1. מהנדס יצור

בעל נסיון בהנדסת יצור, רצוי בתעשיית הטכסטיל.

2. מנהל מחסנים

בעל נסיון בנהול מחסני חומרים ומו־צרים בשיטה ידנית ובעזרת מחשב.

3. מנהל מחסן טכני

בעל נסיון במחסנאות וידע בסיסי בהנה"ח ועבודה עם מחשב.

לפנות בכתב למנהל כח אדם במקום.

למפעלנו בבית־שאן

דרושים:

1. **מהנדס טכסטיל**
2. **הנדסאי טכסטיל**
3. **טכנאי טכסטיל**

מועמדים מתבקשים לפנות בכתב אל מנהל מפעל בית שאן, ת.ד. 20 בית־שאן.

החברה למרכזי תרבות וספורט (לנוער ולמבוגרים) בע"מ

דרושה

מזכירת מנכ"ל

הכישורים הדרושים:

* השכלה תיכונית מושלמת.
* נסיון של חמש שנים לפחות בעבודה משרדית.
* כתיבה במכונה עברית—אנגלית.
* ידיעת שפות עברית אנגלית.
* כושר לקיים מגע ברמה בכירה, עם גופים ומוסדות.

השכר יקבע לפי כשורי המועמדת

נא לכתוב אל: החברה למרכזי תרבות ו־ספורט (לנוער ולמבוגרים) שדרות הרצל 82, ירושלים. ולציין על המעטפה: עבור מזכירת מנכ"ל.

המועד האחרון להגשת בקשות 5.3.76.

כימיקלים ותוספים בע"מ

למפעלנו דרוש

מחסנאי טכני

בעל נסיון של 3 שנים לפחות.
* רצוי בוגר בית ספר מקצועי.
* בעל ידיעת אנגלית טכנית.

תנאים טובים למועמד המתאים

מועמדים מתבקשים לפנות בכתב למחלקת כח אדם במפעלנו, ת.ד. 1428 חיפה מיקוד 31.203, או טלפונית 04-721381.

לניהול מערך שווק ומכירות ארצי של מוצרי צריכה חשמליים מובחרים

דרוש

מנהל שווק

הדרישות:

השכלה גבוהה במינהל עסקים או שווק. גיל 40 לפחות. שליטה בעברית ואנגלית. רצוי נסיון בשווק מוצרים חשמליים ביתיים. הכרת תנאי השוק. ניהול חבר עובדים.

מועמד בעל מרץ ויזמה המעונין בתפקיד בכיר, באתגר ובתנאים הולמים יפנה בצרוף פרוט מלא ומדויק של קורות חיים, מקומות עבודה קודמים, נסיון בשווק ומכירות אל: ת.ד. 1334 תל־אביב למס' ר/15845.

— סודיות מובטחת לכל הפונים —

בוא אלינו לבנות את עתידך ולהנות מפרי עבודתך

לעבודה מעניינת בחברה דינמית

דרושים:

1. ראש צוות חשמלאים

— דרושה תעודת הסמכה כ־חשמל של משרד העבודה, נסיון של שלוש שנים לפחות.

2. מכונאי אחזקה

— נסיון במיכון תעשיית מזון וכימיקלים — שלוש שנים נסיון.

3. מהנדס "יצור, הנדסאי "יצור, טכנאי "יצור

— נסיון בעבודה מעשית של שלוש שנים במדידות, עבודה, שיפור שיטות התכנון ופיקוח על הייצור.

אנא פנה אלינו בכתב ותיענה.

פרי הגליל — מפעל לכבוש ושימור תוצרת חקלאית חצור הגלילית טל: 067-37473

למפעל גדול ונודע בתל־אביב

דרוש

מנהל חשבונות עצמאי

לתפקיד בכיר במחלקת הנהלת חשבונות

* בעל נסיון של חמש שנים לפחות.
* בעל נסיון בעבודה בעזרת מיני מחשב.

— למשרה מלאה —

המעונינים יפנו בכתב יד בצרוף פרוט נסיון קודם לת.ד. 33112 תל־אביב עבור מס' 120.

הודעה על משרה פנויה מס' 14/76

לבנק ישראל בירושלים

דרושות

עובדות נקיון

לעבודה בשעות אחה"צ והערב

● בדבר פרטים יש לפנות למדור המש[...] בנק ישראל בירושלים בנין מנ[...] רחוב יפו 29.

מפעל גדול בצפון הארץ

מחפש:

אחראי למתפרת הלבשה

נסיון בתעשיית הלבשה הכרחי

המועמדים יפנו בכתב לת.ד. [...]213 תל־אביב.

דרושים

מפעיל מנוסה

להפעלת מעמיס הידראולי חדיש ומהפכני!

רצוי בעל נסיון רב בהפעלת מחפר הידראולי גדול או ציוד דומה.

למתעמד המתאים תנאים מצוינים!!!

לפנות בלקוח־הודג' (ישראל) בע"מ, קרית אריה פתח תקוה

טלפון 2—905761.

למושב תלמי אליהו

ד.נ. נגב

דרוש פרדסן

3 שנים נסיון לפחות.

בדבר פרטים לפנות לשמעון מגן, מרכז המש[...] טלפון 057-85392.

דרושים

דסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • **דרושים** מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

למפעל חדש
ליצור מנועים חשמליים זעירים ומוצרי חשמל אחרים
בכרמיאל דרושים:

1. מנהל ייצור
הכישורים:
* נסיון של 5 שנים לפחות בניהול מפעל
* נסיון בהכשרת צוות עובדים
* בקיאות בתכנון תהליכי ייצור ובקרת איכות בענף החשמל והאלקטרוניקה
* ידע באחזקה והפעלה של ציוד מכני
* רצויה ידיעה בשפה האנגלית

2. מחסנאי טכני
הכישורים:
* נסיון של 5 שנים לפחות
* ידיעה טובה בעברית — קריאה וכתיבה

הקלות ניכרות לרכישת דיור במקום
תנאים טובים — סודיות מובטחת
הצעות בכתב־יד, בציון הנסיון הקודם ל־
שרון תעשיות מיזוג אויר בע"מ
רמת־גן, רח' גלעד 2 (פנת אבא הלל 12)

לחברה תעשייתית גדולה
דרושים:

מנהל חשבונות
* מדופלם או בעל הכשרה דומה.
* שולט בשפות עברית ואנגלית.

מזכירה למנהל בכיר
* בעלת נסיון רב ושליטה מלאה בשפות עברית ואנגלית.
* בעלת ידע בסיסי בהנהלת חשבונות.

מנהל חשבונות שכר
* סוג ג'—ד' בהנה"ח.
* בעל נסיון בעבודה עם לשכת שרות ומחשב.

תנאים טובים למועמדים המתאימים
המעונינים לפנות בכתב לת.ד. 257 ראשון־לציון. העבודה באזור אשדוד. סודיות מובטחת.

מוסד כלכלי צבורי
מבקש מועמדים
למילוי משרות בכירות כדלקמן:

תואר המשרה	הדרגה	המקום
מנהל אגף*	י"ח—י"ט 1	ירושלים
יועץ משפטי בכיר*	ב'+ משפטנים	ירושלים
יועץ משפטי*	ב' משפטנים	ירושלים
אמרכל*	ט"ו—ט"ז אחיד	ירושלים
מודד מוסמך*	5—6 מהנדסים/טכנאים	תל־אביב

התפקיד מחייב טיפול בנושאים מגוונים בקנה מידה ארצי ולמועמד תינתן השתתפות בהחזקת רכב, טלפון, בגד וכיו"ב.
*המועמדים תידרש השכלה פורמלית ונסיון מעשי.
...ות הבקשות נא להפנות אל: ת.ד. 2600 ירושלים ולציין:
...קשת מועמדות למשרה פנויה.

לגברים

...ד אנו מציעים:
קדום, ענין ואתגר בעבודה.
עבודה קבועה בכל חלקי הארץ והשטחים.
תנאי עבודה ושכר טובים (כולל הצמדת רכב).
למוד השפה הערבית, משך כשבעה חדשים בתנאי פנימיה עם שכר.

...ישורים:
תעודת בגרות לפחות (או 12 שנות למוד בקבוץ).
שירות צבאי מלא בתפקיד פיקודי.
כושר בריאות תקין.
עד גיל 26.

...מעונינים יפנו לת.ד. 17021 ת"א (עבור ש') ויפרטו ...ורות חיים ופרטים אישיים (כולל מס' טלפון).
— רק פונים מתאימים יענו —

אי. אי. טי.
הנדסה וטכנולוגיה סביבתית בע"מ
דרושים
...עבודות תכנון והנדסה סביבתית בתעשייה
מהנדס כימאי - תהליכים
מהנדס כימאי - טכנולוג מזון
מהנדס אזרחי - תכנון מבנים
עדיפות לבעלי תואר נוסף
בהנדסה סניטרית
מועמדים מתאימים יפנו בכתב לת.ד. 74 רמת־גן

ביתן בע"מ
למשרדנו הראשי בהדר יוסף ת"א
דרושים:

1. מנהל חשבונות
סוג ד' או **תמחירן**
רצוי עם נסיון בנושא מלאי.

2. מנהל חשבונות
סוג ב'

3. פקיד יבוא
עם נסיון בשחרורי סחורות.

4. כתבנית
בשפה הגרמנית, ידיעת השפה העברית הכרחית. אפשרי משרה חלקית.

5. טכנאי ייצור מוסמך
רצוי ידע בענף הטכסטיל.

לפנות בכתב למחלקה כח אדם ת.ד. 2147 תל־אביב.

6. תופרות־דוגמאות
בעלות נסיון.

7. תופרות גמר
לפנות טלפון 03-481121 למר נבאי.

NCR
למחלקת החשבונות
של חברתנו
דרושה
פקידה
למשרה מלאה
* בעלת נסיון קודם בפקידות
* רצוי ידע בהנהלת חשבונות

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים אל: N.C.R י. א. מיטווך ובניו בע"מ, ת.ד. 11027 ת"א.
נא לציין עבור משרה מס' 45-10
— סודיות מובטחת —

דרוש!!!
הנדסאי ייצור
או
מנתח מערכות
לתפקיד:
ריכוז נושאי־מחשב במפעל

תיאור התפקיד: קיום קשר שוטף עם חברת שירות למחשבים, הקמת מערכת עיבוד נתונים למלאי כספים וייצור, תכנון טפסים, דיווחים, פיקוח על זרימת נתונים, ביקורת ואימות הנתונים.
רקע: בעל 3—2 שנים בתפקיד דומה.
הצעות בכתב יש להפנות לת.ד. 444 חיפה. אגף כ"א.

למפעל בירושלים
דרוש
חשב שכר למשכורות המתנהלות במחשב
נסיון קודם של שנה לפחות
*
מועמדים מתבקשים לפנות לת.ד. 2160 עבור מספר 250 ירושלים בצרוף קורות חיים והמלצות

מתפנה
מהנדס מכונות צעיר
בעל נסיון בקרור
וצנרת הסקה
מעונין בהצעות רציניות
טלפון 733010, 735040, לבקש את יגאל.

אתא חברה לטקסטיל בע"מ
דרושים:

1. מסגר מכונאי לאחזקה
עבודה בשתי משמרות

2. חשמלאי מוסמך
בעל נסיון בתעשיה
עבודה בשתי משמרות

3. מסיק דוודים
מנוסה — עבודה ב־3 משמרות

•

המעוניינים יפנו אישית או טלפונית למשרד טכני במפעלנו בכורדאנה טל. 04-712261.

האוניברסיטה הפתוחה
(מפעל נסיוני)

מכרז מס. 7/76
לעבודה מגוונת ורבת ענין עם צוות אקדמי צעיר העוסק בהקמת מוסד אקדמי להשכלה גבוהה
דרוש/ה
גרפיקאי/ת, מעצב/ת, מבצע/ת
תאור התפקיד: עיצוב, איור, עימוד של חומר אקדמי.
הכישורים הדרושים: בוגר/ת בית ספר מוכר לגרפיקה. נסיון בעיצוב חומר לימודי. נסיון בעימוד. יכולת עבודה בצוות.
מעוניינים שעונים לדרישות, מתבקשים לפנות בכתב עד 5.3.76 ולפרט קורות חיים, השכלה ונסיון קודם, אל: האוניברסיטה הפתוחה, כח־אדם, ת.ד. 39328, רמת־אביב.
* סודיות מובטחת *

דרוש
מהנדס אלקטרוניקה
לתפקיד
מנהל מחלקת השרות
של חברה לאלקטרוניקה

התפקיד מיועד לאדם בעל שאיפות לניהול יחידה כלכלית עצמאית, בעל רקע טכני ונסיון באדמיניסטרציה, יכולת וכישורים לעבוד עם לקוחות. רצוי בוגר מנהל עסקים.
על המועמד להיות בן 35 לפחות.
דרושה ידיעה טובה באנגלית
נא לפנות בכתב בציון פרטי השכלה, נסיון קודם וקורות חיים, אל ת.ד. 1334 ת"א, למס' 15850/ו
— סודיות מובטחת —

לפרוות שרף בע"מ
בירושלים
דרושה
פקידה כתבנית
בעלת ידע בשפה האנגלית
ו/או גרמנית
נא להתקשר לטלפון 02-65122 או לפנות ישירות למפעל רחוב רבקה 11 ירושלים.

למושב „סתריה"
דרוש
מנהל חשבונות ראשי
תנאים טובים למועמד המתאים.
לפנות בכתב למזכירות המושב,
דואר סתריה.
סודיות מובטחת.

למוסד ציבורי בתל־אביב
דרושה
מזכירה
שליטה טובה במכונת כתיבה
— הכרחית
שעות העבודה: 7.30—15.30
נא לפנות טלפון 35825

לתושבי נצרת־עילית
מגדל העמק ועפולה

מפעל גדול מציע לבעלי מקצוע:

*** כרסם**
*** חרט**
*** משחיז כלים**
*** מסגר אחזקה**
*** טכנאי**

לעבודה מעשית במקצועות הנ"ל.

עבודה ברמה מקצועית גבוהה
ותנאי עבודה טובים

נא לפנות למח' כח־אדם ת.ד. 1371 חיפה מיקוד 31000.

לעבודה באגף מערכות
מידע ומחשבים בחיפה
דרושים

א. מתכנת
בעל נסיון ב־COBOL וידיעת PL/I

ב. מתכנת
בעל נסיון ב־PL/I

ג. מתכנת
בעל נסיון ב־ASSEMBLER בעיקר לתפקידי אחזקה

כישורים:
א. נסיון קודם הכרחי.
ב. השכלה תיכונית לפחות; רצויה השכלה גבוהה.
ג. רצוי נסיון ביישומים מינהליים.

המעונינים יפנו בכתב לחברת החשמל לישראל בע"מ, מחלקת כח אדם, המשרד, ת"ד 10 חיפה.

למוסד מחקר ופיתוח באזור חיפה
דרושים

1. מהנדסי תעשיה וניהול
אופי המשרה: ניהול תכנון ובקרה של יחידת פיתוח וייצור. העבודה כוללת, תכנון קוי ייצור למערכות אלקטרוניות מתקדמות והקמת מערכת מעקב אחרי הייצור.
כישורים נדרשים: מהנדס ייצור בעל תואר ראשון לפחות, נסיון של שנתיים לפחות בנושאי ייצור וניהול.

2. טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה
למגוון עבודות במחקר, פיתוח וייצור.
כישורים נדרשים: בוגרי בתי ספר לטכנאים/הנדסאים ו/או משוחררי צה"ל שעסקו בעת שרותם הצבאי באחד מענפי האלקטרוניקה.

המעוניינים יפנו בצרוף קורות חיים לת.ד. 9757 חיפה 31 096. רצוי לציין מס' טלפון להתקשרות.

דרושים צעירים

לעבודה במתונית באיזור ת"א
הנתונים הדרושים:
* שירות צבאי מלא ביחידה קרבית בתפקיד פיקודי
* פרופיל 82 לפחות
* 12 שנות לימוד.
* מגורים באיזור המרכז

העבודה במשמרות.
במהלך העבודה קיימת אפשרות יציאה לחו"ל לתקופה קצרה. שכר נטו כ־2000 ל"י.

המעונינים יפנו לת.ד. 33232 עבור (צ), ויפרטו קורות חיים ופרטים אישיים (כולל מס. טלפון).
— רק פונים מתאימים ייענו —

למפעלי „תבורי - קריסטל"
דרוש
סוכן ראשי בירושלים
לקבלת סוכנות להפצת משקאות „קריסטל" ו„טרופי"
במקרה הצורך, מוכנה החברה להעמיד לרשות הסוכן מחסן מתאים.
מועמדים רציניים יפנו למר נאמן, „תבורי־קריסטל", רחוב הסוללים 7, בת־ים, טלפון 864111.
— סודיות מלאה מובטחת —

27.2.76 — כ"ו באדר
בוא אלינו לבנות את עתידך ולהנות מפרי עבודתך
1. ראש צוות חשמלאים
2. מכונאי אחז...
3. מהנדס ייצור, הנדסאי ייצור, טכנאי ייצור
פרי הגליל

מנהל חשבונות עצמאי

לבנק ישראל ב...
דרושות ...
עובדות ...

מפעל גדול בצפון
מחפש:
אחראי/ת למתפרה הלבשה

מפעיל מנוס...
להפעלת מעמיס הידראולי חדיש ומתוחכם!

למושב תלמי אליהו
דרוש פרד...
3 שנים נסיון לפחות.

דרושים

קונאלקטרוניקה בע"מ

למפעלנו דרושים:

* **מהנדס אלקטרוניקה - מנהל פרויקט**
ניהול פרויקט בתחום מערכות ספרתיות ויישומים של מחשב במערכות זמן אמיתי. בעל נסיון של 5 שנים בשטח הנ"ל.

* **מהנדס אלקטרוניקה**
לפיתוח מערכות הספק. רצוי נסיון קודם בפיתוח ספקי כח וממירים.

* **מהנדס מכונות**
לריכוז פרויקט ייצור של רכיבים אוירונאוטיים בתחום מכניקה עדינה.

* **טכנאי אלקטרוניקה**

* **פקידה בכירה**
לניהול משרד. בעלת נסיון בעבודות פקידות והדפסה.

תנאים טובים למועמדים המתאימים

תינתן עדיפות לתושבי אשקלון והסביבה. תינתן עזרה בדיור למועמדים שיעתיקו מגוריהם לאשקלון.

קיימת הסעה מאזור תל־אביב

נא לפנות בכתב למחי כח אדם במפעל ת.ד. 5019 אשקלון. טל. 051-24141

אזור התעשיה, אשקלון

אוניברסיטת בר־אילן

המחלקה לכימיה

מודיעה על

משרות פנויות

[illegible] 1976, בדרגת

אסיסטנטים ועוזרי הוראה

המעוניינים להשתלם לקראת תארים גבוהים. שטחי השתלמות אפשריים: כימיה אורגנית, כימיה אי־אורגנית, כימיה פיסיקלית, כימיה תאורטית.

על המעוניינים לפנות בכתב אל מזכירות המחלקה לכימיה לצרף קורות חיים, תעודת ציונים לתואר הראשון [illegible]

בדבר פרטים נוספים נא לפנות אל מזכירות המחלקה לכימיה טל. 03-718311/311

מנהל משרד

[illegible]

מהנדס מכונות

[illegible]

— סודיות מובטחת —

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל

בפקולטה להנדסה אוירונוטית דרוש

אסיסטנט או מדריך משתלם

(עם עדיפות למבני מטוסים ומכניקת המבנים)

דרישות קדם: תואר ראשון או שני בהנדסה אוירונוטית, הנדסה מכנית, או אזרחית.

מעוניינים מתבקשים לפנות למזכירות הפקולטה להנדסה אוירונוטית, קרית הטכניון, חיפה — 32000.

לחבר' „חמי טבריה" טבריה

דרוש

מסג'יסט

בעל נסיון

לפנות טלפונית 067-21967/8

אלביט

מחשבים בע"מ

דרושים

★ **מהנדס מכונות**

לעבודה מעניינת בשטח פתוח לתכנון חלקי מכונות

הכישורים:
— יכולת לפתור בעיות תרמיות
— נסיון של 3—4 שנים לפחות
— ידיעת השפה האנגלית — רצויה

★ **מהנדס מכונות וזיווד**

לזיווד מכשירים אלקטרוניים וציוד בדיקה, סיוע הנדסי לייצור בתחום הנדסת מכונות

הכישורים:
— נסיון בזיווד אלקטרוני
— לפחות שנתיים נסיון

בכל התשובה נא לציין 0136/מע

לפנות בצירוף קורות חיים מפורטים ת.ד. 539 חיפה, מחלקת כח אדם. סודיות מובטחת.

שרותי השומרים

דרושים

שומרים

לעבודה במשמרות בירושלים והסביבה

יוצאי צבא, עד גיל 55.

תנאי שכר טובים

לפנות: רח' בצלאל 32, ירושלים טל. 02-227188 בין השעות 8.00—16.00

לחברה תעשייתית מסחרית גדולה במפרץ חיפה

דרוש חשב וראש מינהל כספים

הכישורים הדרושים:

1. השכלה בראית חשבון
2. השכלה במינהל עסקים — רצויה
3. נסיון בתפקיד דומה

●

נא לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים לת.ד. 1187 תל־אביב

אורט ישראל

לפרוייקט באפריקה

דרוש

מומחה

באחזקה ובניהול דוברות ובעבודות נוספות

ידיעת השפה הצרפתית הכרחית

נא לפנות אל מרכז אורט, המחלקה לתיכנון ובניה, שד' דוד המלך 39 ת"א, טל' 03-233231

[illegible]

עוזרת למזכירה

בשעות הערב

שעות העבודה 16.30—20.00

נא להתקשר לטלפון 265185 [illegible] ולבקש את אלכה

סגן מנהל ייצור

בעיר בעל רצון לעבוד קשה בארגון ייצור ליצוא לארצות הברית ולשוק המקומי

— סודיות מובטחת —

נא לפנות בכתב ההיס' גליל בע"מ ת.ד. 116 נהריה

גרפיקאי

המסוגל לתרום לקידום סטודיו בן 5 אנשים, בעל טעם ודמיון רב־ התקשר לטל. 51395, ת"א למאירה, בין השעות 10.00 עד 14.00

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה לחקלאות ברחובות מודיעה על משרות פנויות של:

טכנאי בכיר ביחידה לציוד בין־מחלקתי

מכרז מס' 49/75

תיאור התפקיד — הנדסאי או טכנאי אלקטרוניקה מוסמך, בוגר בי"ס מקצועי 4 שנתי במגמה לאלקטרוניקה. נסיון בהפעלה ואחזקה של מיכשור אלקטרוני מדעי. ידיעת השפה העברית ויכולת קריאה והבנה של תכניות והוראות טכניות בשפה האנגלית. יכולת לתת שרות לחוקרים, ולקיים קשר עם נציגים ספקים.
הדרגה — 3—4 בדירוג טכנאים.

טכנאי מערבות

מכרז מס' 13/76

תיאור התפקיד — הפעול ואחזקה שוטפת של מערכות קירור, מיזוג אויר ואוורור.
כישורים דרושים — בוגר בי"ס מקצועי במגמת מיזוג אוויר וקירור; נסיון של 3 שנים בהפעלת ואחזקת מתקנים כנ"ל.
הערה — העובד ידרש לבצע עבודות גם מחוץ לשעות העבודה הרגילות.
הדרגה — 2—3 טכנאים.

על המעוניינים לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים ושמות ממליצים עד תאריך ז' באדר ב' תשל"ו (9.3.76) אל: — מזכירות הפקולטה לחקלאות, ת.ד. 12, רחובות מיקוד 76.100 ולציין על המעטפה: „מועמד למשרה מס'..." (כהתאם למספר המצויין בראש המכרז).

סאי־טקס קורפוריישן בע"מ SCITEX

דרושים

מהנדס אלקטרוניקה/סרוו

הכישורים הדרושים: נסיון רב בתיכנון מערכות סרוו כולל מגברי הספק ומערכות זרם חזק. נסיון במיני־מחשבים ובתיכנון לוגי — יתרון

שרטט/ת אלקטרוניקה

הכישורים הדרושים: נסיון של 3 שנים לפחות.

נא לפנות בכתב בצרוף מלא של הנסיון הישיר אל „סאיטקס קורפוריישן בע"מ", ת.ד. 330, הרצליה ב', או טלפונית 930281.

— סודיות מובטחת —

לחברת בניה ארצית

דרוש

עוזר לחשב

הכישורים הדרושים:

* רואה חשבון
* ידע בבקורה בענף הבנין
* נסיון בעבודה עם מחשב
* שליטה בניהול תקציב

המועמדים המתאימים יפנו בציון קורות חיים ופירוט נסיון מקצועי לת.ד. 3119, ת"א עבור „עוזר חשב"

— סודיות מובטחת —

מזכירת המנכ"ל

דרושה למשרה מלאה באזור תל־אביב

מבוקשת מזכירה בכירה לתפקיד מזכירה אישית למנהל הכללי של חברה. נדרש נסיון רב ביותר בעבודות מזכירות בדרג גבוה. שליטה מלאה ומוחלטת באנגלית ובעברית. כולל הדפסה במכונה — חובה.

למועמדת המתאימה מוצעים תנאים ההולמים תפקיד בכיר זה.

— 5 ימים בשבוע —

נא לפנות בצירוף פרוט נסיון בעבודה [illegible] חיים אל ת.ד. 1334 תל־אביב [illegible]

— סודיות מובטחת —

האגודה לקידום החינוך הפנימיה שע"י ביה"ס ע"ש בויאר — ירושלים

דרושה

מטפלת

(אם בית קבוצתית)

מועמדות הפונה בטלפון של ביה"ס 422696, או בכתב לת.ד. 16028 ירושלים.

א.ת. רמות פלסטיקה בע"מ
a.t. ramot plastics ltd.

חברה עתירת מדע

דרושים:

1. **מהנדס או הנדסאי פלסטיקה**
לעבודות פיתוח וייצור של מוצרים פלסטיים מתוחכמים

2. **טכנאי או הנדסאי**
לעבודות יצור ופיתוח של מערכות ציוד ומערכות פיזור מים בנוזלים

3. **טכנאי או עוזר טכני**
בוגר בית ספר מקצועי ובעל רשיון נהיגה

עבודה מעניינת
ותנאי התקדמות מצוינים

נא לפנות אך ורק בכתב ובפרוט: נסיון מקצועי, קורות חיים, ושמות ממליצים לא.ת. רמות פלסטיקה בע"מ, קמפוס אוניברסיטת תל־אביב רח' הרצל 155 תל־אביב

„הדייקן" כפר־סבא

דרוש לנו!

עוזר למנהל המכירות

לשיווק מקומי

כישורים:

* בעל רקע טכני
* הכרת ענף חלפי החילוף
* בעל כושר ניהול משא־ומתן
* בעל רכב או רשיון נהיגה

תנאים הולמים לאדם המתאים

לפנות בכתב בצירוף קורות חיים, נסיון קודם ומספר טלפון למפעל „הדייקן", אזור התעשיה ב' כפ"ס

בגד עור (1968) בע"מ

למפעלנו במגדל העמק דרושות

★ **מזכירה למנכ"ל**
★ **פקידה בכירה**

התפקיד האחראי ושייה אופנה SHOWROOM COORDINATOR
שליטה בשפות אנגלית
ו/או גרמנית הכרחית

משכורת מצויינת למתאימות

לפנות בכתב בציון קורות חיים, לבגד עור ת.ד. 61 מגדל העמק

— סודיות מובטחת —

החברה המאוחדת למזרח הקרוב בישראל בע"מ

רחוב הרכבת 115 תל־אביב

דרוש

איש מכירות

לציוד אוורור תעשייתי

רצוי מהנדס או הנדסאי

נא לפנות בכתב לת.ד. [illegible] תל־אביב

לעבודה רבת ענין

דרושה

מזכירה בכירה

בעלת נסיון, השולטת היטב בעברית כולל כתיבה ושליטה באנגלית — יתרון

[illegible]

לקבוץ יסעור

דרושה מורה

לכתה ד'—ה' מצורפת לשנת הלמודים תשל"ז

[illegible]

קרן קימת לישראל

מינהל פיתוח הקרקע

הננו מודיעים בזה על המשרות הפנויות הבאות:

מכרז מס' 5/76

שם המשרה:

אדריכל חבלי

תאור התפקיד: ריכוז עבודות התכנון הכלי, היערני והנופי בחבל. פיקוח על פרויקטים בתחום היעור הנוף והנופש.
דרישות המשרה: השכלה אקדמאית מתאימה לתחום העיסוק, רצויה בתחום אדריכלות והתמחות בתחום אדריכלות נוף. נסיון בתכנון פרוייקטים. כישור ורקע חקלאי.
הדרגה: 5—6 בדירוג המהנדסים.
מקום העבודה: בצפון הארץ.
מקום המגורים: בצפת או בסביבה.

מכרז מס' 6/76

שם המשרה:

מהנדס - מבקר: תכניות חשתית

תאור התפקיד: הפעלת מערכת בקרת עבודות התכניות בתחום עבודות פיתוח בחקלאות, ניקוז, השתית משקית והתיישבות. בדיקת התוכניות ועמידתן בתקנים של ניצול משאבים אופטימלי. ופיקוח על ביצוע התכנון.
דרישות המשרה: מהנדס אזרחי. השכלה מאיה מוסמכת בהנדסה אזרחית. נסיון ובביצוע עבודות תשתית דומות.
הדרגה: 5—6 בדירוג המהנדסים.
מקום העבודה והמגורים: חיפה והסביבה

מכרז מס' 7/76

שם המשרה:

הנדסאי לתכניות תשתית

תיאור התפקיד: בדיקת תכניות [illegible] ניתוח הבעיות והטפול בתחום בשקית [illegible]
דרישות המשרה: השכלה מקצועית — הנדסאי אזרחי. נסיון בפיקוח על הנדסיה בתחום דומה.
הדרגה: 3—4 בדירוג ההנדסאים.
מקום העבודה והמגורים: בחיפה וסביבה

מכרז מס' 8/76

שם המשרה:

מזכירת יחידה כח־אדם

תאור התפקיד: ריכוז עבודות מזכירות כח־אדם, טיפול עצמאי בנושאים שונים ובדיקת נתונים שונים, קביעת פגישות.
דרישות המשרה: השכלה תיכונית. נסיון בעבודות מזכירות. רצוי בעל כושר הבעה בכתב ובע"פ.
הדרגה: [illegible]
מקום העבודה: ירושלים.

— * —

על המעוניינים באחת המשרות [illegible] ירושלים. נא לאשר מייב 5376 [illegible]

לקבוצת אספני א

ועורכים

דרוש

אדם מיומן

בעל ידע וקשרים

בשוק הבינלאומי

לניהול מכירו

לקביעת ראיון, נא להתק טלפון 03-296304

אם את

בחורה אחרא

בעלת השכלה תיכונית ומעלה, ויש לך נסיון בפקידות. יכולת ניסוח והדפסה בעברית ורצוי גם באנגלית,

פני נא אלינו בכתב ופרטי נסי והשכלה, לת.ד. 4868 חיפה, 257. סודיות

לחברה ותיקה בציוד הנדסה בת"

דרושה

מזכירה

השולטת בעברית ואנגלי והדפסה בשפות אלה. שעות עבודה 16.00—00 תנאים טובים, אווירה טו

לפנות טלפון 5o151—2—3 בין השעות 8.00—14.00

...סים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים • • • דרושים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

...וסד מחקר ופיתוח
באיזור תל־אביב
דרושים
מהנדס אלקטרוניקה בכיר
בעל נסיון של 5 שנים ב־מיקרוגלים וב־RF.
מהנדס מכונות בכיר
בעל נסיון של 5 שנים במכניקה. עדיפות לבקי בתורת הזרימה.
טכנאי אלקטרוניקה
טכנאי מכונות
פחת, כרסם, חרט
•
...עוניינים יפנו בכתב בצרוף ...ות חיים ונסיון מקצועי ל־ת.ד. 25 תל־אביב.

...כרה פרטית באזור ת"א
דרוש
...נהל חשבונות ראשי
...שורים הדרושים:
...ן לפחות 5 שנים בתפקיד מנה"ח ...י ופיקוח על צוות עובדים. נסיון ...ול חשבונות בעזרת מחשב. תנאים ...ים מוצעים למועמד המתאים.
— 5 ימים בשבוע —
...קשות פניות ממועמדים בעלי ...שורים המתאימים, בצרוף פירוט ...ן קודם וקורות חיים ובציון ...שכורת המבוקשת אל ת.ד. 1334 ...אביב למס' ו/15828.
— סודיות מובטחת —

...בעל להכשרת ילדי ישראל
גרמיזון 40 ירושלים
טל: 02-37544 02-31517
דרושה
...ם בית מרכזת
לחצי משרה
...בית הילדים „נוה השלשה"
בפתח־תקוה
...ודות בעלות נתונים מתאימים מתבקשות ...ית בכתב לפי הכתובת הנ"ל.

לחברת דינמית
הפועלת בשיטות שיווק חדשניות
דרושים/ות:
נציג/ות מכירה
מנוסים
בתנאים מצוינים!!!
לאיזור המרכז
בעלי/ות כושר גבוה לנהול מו"מ עם הנהלות מפעלים ומוסדות
המעוניינים יפנו בכתב, בציון קורות חיים, נסיון עבודה קודמת ומספר טלפון, לת"ד 46001 ת"א
— סודיות מובטחת —

שרות בתי הסוהר
מודיע על משרת
עובד/ת סוציאלי/ת
בבתי סוהר באר שבע רמלה
המעונינים, בעלי הכישורים המתאימים, יפנו בכתב, בצרוף העתקי תעודה על השכלתם ופרטים על נסיונם, אל: נציבות בתי הסוהר, מח' שיקום וטיפול סוציאלי, ת.ד. 165, רמלה.

דרוש
טכנאי רדיו לתיקונים
רד"אר ק. גלויות 112, חיפה
טלפון 04-642411

אלביט מחשבים בע"מ
דרושים
*** תכנת בכיר/ מנתח מערכות**
הכישורים הדרושים:
— בוגר הפקולטה למדעי המחשב/מתמטיקה
— לפחות 3 שנות נסיון רצוי בבינוי מהדרים
— נסיון במערכות תקשורת — יתרון
*** תכנת**
לתכנות הכינוי בשפות עילית ואסמבלר
הכישורים הדרושים:
— בוגר הפקולטה למדעי המחשב
— לפחות 1—3 שנים נסיון בעבודת מיני־מחשב
*
בכל התשובה נא לציין 0137/מ
לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כח אדם.
סודיות מובטחת.

אנו מחפשים בחור אינטליגנטי ודינמי
לניהול משרד המכירות בתל־אביב
בענף של ציוד וחומרים לתעשית המתכת
התפקיד כולל:
מו"מ עם לקוחות וספקים
גביה
פיקוח על מלאי
כישורים נדרשים:
— רקע והבנה טכניים
— שליטה מלאה בעברית
— ידיעת אנגלית
— יוצא צבא
תנאים טובים באווירה נעימה לאיש צוות מתאים
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 28187 ת"א
סודיות מלאה מובטחת

לאגף הייצור במפעל אורון
דרוש
מנהל הפקה
רצוי מהנדס כימאי בעל נסיון בניהול מתקני ייצור
התפקיד הינו בכיר ורק מועמדים בעלי נסיון בהפעלת צוות עובדים גדול יתקבלו
נא לפנות למחלקת כח אדם ת.ד. 435 דימונה
חברת פוספטים בנגב בע"מ

לעבודת מחקר שמקומה
בבית חולים לוינשטיין, רעננה
דרושים:
1. **מהנדס או תכניתן**
מנוסה עם נסיון ב־ Mini-Computer
2. **מהנדס ביו־רפואי או ביו־פיזיקאי**
תנאי העבודה
בהתאם לכישורי המועמד
טל. 052-96171, 052-96172 שלוחה 32
בשעות 12—8 לפנה"צ, ת.ד. 3, רעננה
— סודיות מובטחת —

מכללת הנגב ע"ש פ. ספיר
קרית החנוך בשער הנגב
ד.נ. חוף אשקלון
טל' 051-94258 051-94545 051-94101 051-94080
דרוש ספרן
כישורים נדרשים:
הכשרה מקצועית (לפחות גמר שלב ב' בספרנות)
ידיעת השפות עברית ואנגלית.
נסיון בעבודה ספרנית
שעות העבודה:
יומיים בשבוע ש"ע רגילות
ארבעה ימים בשבוע בשעות אחה"צ.

דרושים
א. רפדים
ב. מתלמדים או אנשים
המעוניינים להסב מקצוע
לפנות לטל. 253615 בימים א'—ה'

דרוש/ה
עובד/ת
לחנות נעלים בתל־אביב
עבודה מפוצלת אפשרות גם לחצאי ימים.
*
לפנות אחה"צ ל־
נמרוד NIMROD
רח' דיזנגוף 185 תל־אביב

למפעל תעשיתי ברמת־גן
דרושה
פקידה מתחילה
בוגרת תיכון
לעבודה במירכוזיה והדפסה בעברית.
*
לפנות עד 2 אחה"צ
טל. 737626, 733251/2

למוסד צבורי
דרוש
מנהל חשבונות עצמאי
לפנות:
טלפון 247191
בין השעות 12—8

למפעל קונפקציה
דרושים
* עוזר למנהל מתפרה
בעל נסיון קודם
* תופרות
* גהצנים
* פועלות
למכונות כפתורים ולמכונות לולאות „ריס"
תנאים טובים
טלפון 03-911916

למשרד טכני בתל־אביב
דרושה
מזכירה
לניהול וארגון משרד
ידיעת עברית ואנגלית
כולל הדפסה
בעלות נסיון תפנינה בכתב לת.ד. 16014 תל־אביב. בציון טלפון

דרוש
עובד משרדי
עם ידיעה בהנהלת חשבונות. רצוי ידיעה באנגלית
למפעל ע"י פתח־תקוה
המעוניינים יפנו בכתב לת.ד. 21137 ת"א

פקידה
דרושה
לחברת יבוא
טלפון 04-644582 04-661452

דרוש
מסגר - רתך
במסגריה, רחוב הברזל 2, פישר.
טלפון — 730633 בשעות הערב.

לחברה קבלנית לבנין
דרושים לעבודה באזור אשדוד:
1. מרכיב מנוסה למבנים טרומיים
2. טכנאי בנין
טלפון 03-56773

תרכובות ברום בע"מ
באר־שבע
למפעלנו דרושים:
1. **יבואן** -
12 שנות לימוד לפחות, ידיעת השפה האנגלית על בוריה, נסיון בהליכי יבוא — יתרון. עבור מפעל מאושר.
2. **מזכירה** -
12 שנות לימוד לפחות, ידיעת הדפסה בעברית ובאנגלית הכרחית.
3. **הנדסאי/טכנאי** -
בניין או מכונות.
4. **פקיד/ה טכני** -
בעל/ת 3 שנות נסיון לפחות בארגון וניהול ארכיב טכני, בדיקת חשבוניות קבלנים, טיפול במכרזים.
5. **פקידה כתבנית** -
12 שנות לימוד, הדפסה בעברית הכרחית, הדפסה באנגלית רצויה.
תנאים טובים למועמדים המתאימים
— סודיות מובטחת —
נא לפנות למח' כ"א, ת.ד. 180 באר־שבע. טלפון 057-71211 בשעות העבודה.

NCR
דרוש
לאגף הטכני שלנו בת"א
פקיד
הכישורים הדרושים:
* נסיון קודם בפקידות כללית
* יוצא צבא
נא לפנות בכתב יד ובציון קורות חיים ל־N.C.R י. א. מיטווך ובניו בע"מ, ת.ד. 11027 ת"א, עבור משרה מס' 9—45
— סודיות מובטחת —

לבנק מתפתח דרוש
מנהל כללי
הגר באזור ת"א
•
לכתוב: בצרוף פרטי קורות חיים ותנאים מבוקשים, לסניף „מעריב" שד' רוטשילד 33 ת"א. למספר ר/5588/1

מכון ויצמן למדע
דרוש מכונאי
הכישורים הדרושים:
בוגר בי"ס מקצועי, נסיון רב בעבודות הרכבה, אחזקה ושיפוץ של ציוד מכני, ידיעת השפה העברית, ידיעת אנגלית — רצויה.
רצוי תושב רחובות והסביבה.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים ונסיון קודם, למחלקת המנגנון, ת.ד. 26 רחובות 76100 — בציון מס' המשרה 7/76.

למשרד י. גולדשטיין — י. גונן
מהנדסים יועצים למיזוג־אויר
דרושים
1. **מזכירה**
בעלת נסיון, עם ידע בהנה"ח
2. **שרטטים/ות**
רצוי עם נסיון במיזוג־אויר
5 ימי עבודה בשבוע
טל. 245017, 230271, 17—8

דרושים סוכנים
למכירת
מאזני שולחן אלקטרוניים
לחנויות באזורי תל־אביב * חיפה * ירושלים * באר־שבע
בולט בע"מ טל. (03) 443364

אלאופ
התעשיה האלקטרו־אופטית בישראל בע"מ
חברה עתירת מדע — קרית ויצמן
דרושים
● **חוקר זמן**
בוגר קורס חשו"ז של המכון לפריון העבודה עם נסיון של לפחות שלוש שנים בתעשיה — ענף מתכת או אלקטרוניקה.
● **שרטטת מכונות**
בעלת נסיון של שנתיים לפחות בשרטוט חלקי מכונות.
● **עובד מכניקה עדינה**
בעל נסיון מעשי בעיבוד שבבי מדויק לבניה אבי טיפוס.
● **פקיד למדור תמחיר**
בוגר תיכון במגמה ריאלית ולאחר שירות צבאי. העובד יוכשר לתפקיד הנ"ל תוך כדי עבודתו בשכר מלא.
5 ימי עבודה בשבוע
לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון קודם למח' כח־אדם ת.ד. 1165 רחובות מיקוד 76110
— סודיות מובטחת —

תעשיות גולן מתכת ואלקטרוניקה בע"מ
מפעל בת של התעשיה האוירית לישראל בע"מ
למפעלנו בדרום רמת־הגולן
דרושים:
* **מסגרים**
* **כרסמים**
* **חרטים**
* **רתך ארגון**
* **עובד אחזקה מכנית**
בעל רשיון חשמל
* **שרטט/ת**
* **מבקר מכני**
* **מועמדים לקורס חריטה וכרסום**
(בשיתוף עם משרד העבודה)
למועמדים המתאימים מובטח: —
1. דיור במרכז כפרי בני יהודה.
2. הנחה במס הכנסה כמקובל באזורי פתוח.
3. עבודה במפעל חדיש
לקבלת פרטים נוספים נא לפנות אל: תעשיות גולן, ד.נ. רמת־הגולן.

עבודה בטחונית ברחבי העולם
למוסד ממלכתי
דרושים צעירים
לעבודה בטחונית ברחבי העולם
כישורים:
* השכלה — 12 שנות לימוד.
* שירות צבאי ביחידה קרבית בתפקיד פיקודי.
* כושר בריאות תקין (פרופיל 82 לפחות).
* ידיעה טובה בשפה זרה.
תאריך משוער להתחלת העבודה: מאי, אוגוסט, אוקטובר 1976.
צעירים העונים לכישורים ומתכנים או משתחררים בסמוך לתאריכים הנ"ל מתבקשים לפנות כבר עכשיו.
המעוניינים יפנו לת. ד. 39350 (ת)
רק פונים מתאימים ייענו סודיות מובטחת

לתושבי
אשדוד - אשקלון והסביבה!!!
דרושים לנו לעבודה
באינסטלציה חשמלית תעשייתית
* **חשמלאים מוסמכים**
בעלי נסיון וותק בעבודות כנ"ל.
* **עוזרים לחשמלאים**
המעונינים מתבקשים לפנות טלפונית
אחרי השעה 6.00 בערב ל־051-25783

א. לוונטהל ושות' סוכנות ביטוח בע"מ
דרוש/ה
סגן מנהל
מח' פוליסות
כישורים:
* ידע נרחב בכל ענפי בטוח אלמנטרי
* בעל/ת נסיון קודם
* עבודה ליום שלם
תנאים טובים
נא לפנות טלפונית 294137/8 ת"א. סודיות מובטחת!

هكذا من الاصل

דרושים

מקור שרותי מידע ישראליים בע"מ

אנו מחפשים:
- סמנכ"ל חברה תעשייתית — מהנדס מכונות + מינהל
- מנהל מפעל מתכת — נסיון במינהל, שיווק וכספים
- מהנדס מכונות ראשי — למפעל מתכת
- מנהל מסחרי — שיווק, יבוא ויצוא
- מנהל סניף (חיפה) — מכירות, מינהל
- מנהל-השכנות ראשי — לחברה זרה
- בלבלן חברה — נסיון
- מזכירת הנהלה — שפות, ארגון

ת"א: גורדון 65 · ת.ד. 11364 · טל. 248211

למלון גדול בירושלים
דרושים

- ★ סגנית מנהלת משק בית
- ★ חשמלאי מוסמך
- ★ חדרניות
- ★ נגר
- ★ פקידי קבלה ומודיעין
- ★ מסיק דוודים
- ★ מלצרים
- ★ מכנאי קירור

בעלי נסיון יפנו למחלקת כח אדם ת.ד. 16060 ירושלים, ויפרטו נסיון מקצועי.

למועמדים מתאימים מובטחים תנאים הולמים

למושב פצאל בבקעת הירדן
דרושים
- ● מכונאי אחראי איגום כלים
- ● מנהל צרכניה ומחסנים מכנאים
- ● נוטע

מגורים במקום הכרחיים.
גיל ילדים עד 4 שנים.

בדבר פרטים נא לפנות לטלפון 02-922595, בשעות 08.00—12.00, 14.00—16.00, או בכתב, למושב פצאל, ד.נ. בקעת הירדן.

אוניברסיטת חיפה

לאגף התקציבים והכספים דרוש

ממונה על ההכנסות

תאור התפקיד: אחריות לטיפול מינהלי בגיוס כספים והתקבוליה במסגרת אגף הכספים, טיפול ומעקב אחר ביצוע התקבולים למיניהם, הכנת תקציבים ודוחות כספיים, קיום קשר עם גורמים באוניברסיטה ומחוצה לה.

הכישורים: השכלה אקדמית במדעי החברה, רצוי בכלכלה ו/או במינהל עסקים, נסיון מינהלי בנושאי כספים ותקציבים, ידיעת השפות עברית ואנגלית, יכולת לקיים מו"מ עם גורמים שונים.
הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד.

בהצעות נא לפנות בכתב למחלקת כח אדם אוניברסיטת חיפה, הר-הכרמל חיפה.

למפעל בנחלת יצחק
דרוש
מנהל חשבונות עצמאי
למשרה מלאה
תנאים טובים לאדם המתאים
●
נא לפנות בכתב לת.ד. 32 רמת-גן

דרוש/ה מורה
לכתה ה'
לשנה"ל תשל"ז
אפשרות לקליטה במשק
נא לפנות: הנהלת בית-הספר, קבוץ משגב-עם, ד.נ. גליל עליון

למספנות ישראל בע"מ
ת.ד. 1282 חיפה

דרושים:

1. **מהנדס או הנדסאי**
(בנין או מכונות)
לתפקיד מרכז אספקה של ספקים מקומיים.
דרישות המשרה:
נסיון של 5 שנים לפחות בהכנת מפרטים משא ומתן ופקוח על עבודת קבלנים ידיעה בתמחיר וחישוב כמויות
ידיעת השפה האנגלית במיוחד מונחים טכניים
עדיפות ליודעי גרמנית

2. **בוגר(ת) מנהל עסקים או כלכלה**
לתפקיד בכיר ביחידת היבוא
דרישות המשרה:
ידע בניהול עסקים, כולל יסודות החוק המסחרי
התכתבות מסחרית באנגלית
כשר התמצאות במפרטי קניה טכניים
עדיפות למי ששפת אימו אנגלית

3. **מנהל מחסנים** בוגר בי"ס טכני בעל נסיון של 5 שנים לפחות בניהול מחסן טכני בהיקף גדול יכולת ניהול צוות עובדים.
התמצאות טובה בנוהלי קבלה, הוצאת וחידוש מלאי.

4. **פקיד(ה) בוגר(ת) בי"ס למסחר,** להכנת הזמנות
שליטה מלאה בהתכתבות מסחרית בשפה האנגלית והעברית הכרחית עדיפות למי ששפת אימו אנגלית.

5. **פקידה כתבנית דו לשונית** אנגלית עברית לטיפול בדוקומנטים של יבוא.

נא לפנות בכתב או להתקשר לטלפון מס. 724401 למח' כח אדם

למוסד מחקר
דרושים

✱ מזכירה
- — לעבודה בניהול משרד ומזכירות
- — בוגרת בי"ס תיכון או מקצועי מקביל
- — שולטת בשפות עברית ואנגלית כולל הדפסה

✱ ארכיבאי/ת
- — לעבודה בחצי משרה
- — רצוי נסיון בעבודות ארכיון

✱ מכנאי אלקטרוניקה
- — עם נסיון של 3 שנים בעבודה במעגלים סיפרתיים
- — או נסיון של 3—4 שנים באחזקה של ציוד מעבדתי ומדעי

על המעוניינים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים אל: מחלקת כח אדם — מוסד למחקר — דאר יבנה.

לאמקור בע"מ
דרוש
חמחירן/כלכלן
בעל נסיון של 3 שנים בתעשיה.
רצוי בוגר קורס תמחירנים מוסמכים
מקום העבודה — תל-אביב.
המעונינים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 2850, תל-אביב.
סודיות מובטחת!

לדפי זהב
דרושות
פקידות
הכישורים:
- ✱ בוגרות תיכון
- ✱ אחרי שרות צבאי

תנאים טובים
5 ימי עבודה בשבוע

נא לפנות בכתב לדפי זהב
ת.ד. 33023 ת"א
עבור מחלקת הפקה

לדפוס
אמנים מאוחדים בע"מ
דרושים
חותכים
תנאים טובים למועמדים המתאימים
לפנות טלפונים: 915063 לניסים או 624898, 615374 לארנון.

רמדה קונטיננטל
החדיש במלונות הפאר
✱✱✱✱✱ חמישה כוכבים
דרושים לנו לעבודה בת"א:
- ✱ צ'קרים
- ✱ חדרניות
- ✱ פקידי קבלה (לעבודות לילה)
- ✱ איש אחזקה

בתחום מיזוג האויר
למועמדים מתאימים תנאים טובים וסודיות מובטחים

נא לפנות למלוננו טל. 03-296444, למחלקת כח אדם — בשעות העבודה.

כור בימיה בע"מ

לאגף ההנדסה
דרוש
מהנדס בנין
לעבודה בתכנון ובתיאום פרוייקט מכתשים דרום / רמת-חובב
(מפעל חדש)
בעל 5 שנות נסיון בעבודות הנ"ל
שליטה בשפות אנגלית ועברית על בוריין
הדרגה והתנאים ייקבעו
בהתאם לכישורי המועמד
סודיות מובטחת

מועמדים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים ובציון נסיון קודם למחלקת כח אדם, ת.ד. 60 באר-שבע 84100

למוסד גדול בדרום
דרושים
רוכשים קניינים

כישורים דרושים:
- — שליטה בעברית הכרחית
- — רצויה ידיעת אנגלית וצרפתית
- — יועדפו בעלי נסיון ברכישות
- — תנאים טובים למועמדים המתאימים

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות לת.ד. 387 בארשבע, עם פרוט שנות ההשכלה.

סודיות מובטחת

לבי"ס תיכון מקצועי
„עמל" א'
שכון פגיה פתח-תקוה
דרוש
עוזר למינהל

הכישורים הנדרשים:
1. השכלה תיכונית מלאה רצויה השכלה אקדמאית.
2. נסיון במינהל, כספים ובשק
3. כושר הבעה בכתב ובעל-פה
4. יכולת לתפעל מזכירות גדולה כולל פיקוח על צוות עובדים
5. רצוי נסיון קודם בביסד חינוכי

לפנות להנהלת ביה"ס טלפון 911732 או בכתב

למפעל מזון
באזור תל-אביב
דרוש
מסגר-מכונאי מעולה
בוגר בי"ס מקצועי.
בעל נסיון רב בתעשיה.
נא לפנות לת"ד 2438 תל-אביב ולציין פרטים אישיים ונסיון קודם. רצוי לציין מספר טלפון להתקשרות. על גבי המעטפה לציין עבור „מסגר-מכונאי".

למפעל גדול באזור חדרה
דרוש
- ★ חרט מעולה
- ★ חשמלאי תעשייתי מעולה

לפנות בכתב לת.ד. 17 פרדס-חנה
— סודיות מובטחת —

בחברה יצרנית ומבוססת
באזור תל-אביב
יפתחו בקרוב קורסים לבקורת טיב
✱ בתחום: - האלקטרוניקה
מיועד לנשים בעלות השכלה של 10 - 12 שנות לימוד.
✱ בתחום: - המתכת
מיועד לגברים בעלי השכלה של 12 שנות לימוד.

בתקופת הקורס תשולם מילגה. ובגמר הקורס יתקבלו המסיימים לעבודה מקצועית מעניינת.
מועמדות ומועמדים מתבקשים לפנות בכתב אל ת.ד. 9050 תל-אביב.

דרושה מיתפרה מעולה לתפירת שמלות נשים צעירות
(עד 25 יחידות מכל מודל)

למיתפרה המתאימה
ינתנו תנאים
נוחים מאוד

לפנות: למר שטרנברג
טלפון: 03-30457
בשעות העבודה

NCR
לחברתנו בתל-אביב
דרוש
נער
לעזרה בעבודת שליחויות
גיל 14—17
ללומדי תיכון ערב
הינתן עזרה מטעם החברה.
אנו מציעים עבודה יציבה ותנאים נוחים.
נא לפנות למנהל המשק בטלפון 281151 קו פנימי 246 בין השעות 08.30—12.00

משרד החינוך והתרבות
בית המדרש הממלכתי למורים וגננות
ב„אוהלו"
עמק הירדן
דרוש/ה ספרן/ית
שעות העבודה — אחה"צ.
פרטים: טלפון ...
כתובת בית המדרש: אוהלו ד.נ. עמק הירדן

דרושה
מזכירה - כתבנית
עברית - אנגלית
למשרד בצפון תל-אביב
אוירה נעימה ועבודה מעניינת
לפנות טל: 03-459549, ת.ד. 22327 תל-אביב

דרוש
מקדם הכנסות ומארגן אירועים מנוסה
לארגון מתנדבים בירושלים
לפנות בכתב לת.ד. 7311 ירושלים

משרד הבטחון
אגף הנוער והנח"ל
טל' 212203 — מחלקת הגדנ"...
דרוש קצין
או
סמל משוחרר מצה...
בעל כישורים בהדרכה בנשק לעבודה כמדריך גדנ"ע באימון בנשק וקליעה במגדל העמק בשעות הבוקר ואחה"צ
משרה מלאה ודרגת השכר י"ו של הדירוג האחיד.
- ● מועמדים בעלי נתונים מתאימים... בהקדם בכתב למשרד הבטחון - הנוער והנח"ל מחלקת הגדנ"ע תל-אביב.

דרוש
לפירמה עם מוניטין עו...
אחראי לקידום מכיר... בענף הטקסטי...
התכונות הדרושות: לפחות 5... נסיון מסחרי בטקסטיל ● ר... טכני בענף הטקסטיל.
אפשרויות רחבות ביותר לאדם המתאים
סודיות מובטחת
לפנות עם המלצות בימי א', ב' 9.2.76... להתייעץ במלון דן, עבור פרוזה, בשעה...

למפעלנו החדש ההולך ומ... בנחל צין
דרוש
מהנדס כימ...
- ● אפשרי ללא נסיון
- ● ידיעת השפה האנגלית הכ...

העבודה מחייבת מגורים באזור
מועמדים העונים על הדרישות הנ"ל יפנו בצרוף תולדות חיים ונסיון קודם להנהלת מפעל נחל צין, ת.ד. 195, באר-שבע.
חברת פוספטים בנגב (1966) בע"...

לחברת בנין ארצית ד...
מהנדס לביקורת השבו... של קבלני משנ...
והכנת חשבונות סופיים, כמויו...
●
נא לפנות בכתב לת.ד. 16411 ת...
ולפרט הולדות חיים ונסיון ב...

הנדסאי
בעל נסיון רב
דרוש למשרד אדריכל
טלפון 443971, 448133.